

אור הבהיר

על ערכים בקבלה יהדות ומחשבת ישראל

מאת המקובל האלוקי מרן האדמו"ר רבי יהודה הלוי אשלג זצ"ל
מחבר פירוש הסולם על ספר הזהר הק'

יוצא לאור לראשונה מתוך כתב יד לקדשו

עיהייק ירושלים תבב"א

שבת ח' תשנ"א לפ"ג

מילון ערכים

א

אור הטעמים:

אור הנקודות:

אור התגין או אור הרשימו:

אור ניצוצין הנופלים או אותיות:

אור עב וגס:

אור עב וגס:

אור החיצון:

אור הסתכלות:

אור הסתכלות:

אור הראות:

אור החבל:

אור העליון אינו פוסק:

או"י או"ח:

אורות קדמו לכלים:

אורות המצח:

אורות בעלמים:

אבא:

אמא:

א"א:

אבר פרצוף:

אני אין:

איכות:

אלף:

אכילה ושתייה:

אותיות:

א"ס ב"ה:

א"ס עליון:

א"ס ראוך תכלית:

א"ס ב"ה ה"ס: כתר, ראש:

אריה שור נשר אדם:

ארץ:

אותיות השם בן ד':

איש ואשה:

אש ואשה:

ארבעה בנים:

אמצע:

אמצע אור א"ס ב"ה:

או"א הפנימיים:

או"א:

אבן שתיה:

או"ח העולה:

או"ח היורד:

אדנ"י: אדון:

ארבע רוחות:

אב:

אצולות בריאה:

אשה ראשונה דז"א נסתלקה ואיננה:

אמ"ש בג"ד כפר"ת:

אלכסון: י"ב גבולי אלכסונא:

אותיות כ"ב:

אותיות מאבא ותגיין מאמא:

אבא יסד ברתא:

אמא מיוחסת לז"א:

אברהם

אחות:

אהרון:

ארבע מאות שקל כסף:

אבא:

אמא אם:

אם, אומות, לאום:

אחוריהם למטה:

אחוריהם לנאצלים:

אספקלריא שאינה מאירה:

אחורים:

אחורים:

אחור באחור:

אחור:

אבי"ע:

אבי"ע:

ארבעה עולמות אבי"ע:

אבי"ע:

אבי"ע דהסת"א:

הזהרה ועונש:

אבי"ע השתלשלות הפרצופין.

אבי"ע:

אבי"ע:

ב

בינה:

בינה:

בינה:

בינה ותבונה:

בינה ותבונה:

בינה ה"ס הבריאה:

אבא גנוז תוך אמא:

בוהו:

ברואת העולמות:

בן ד' אותיות:

בג"ה:

בעל קומה זקופה:

בת זוגיה דא"ס ב"ה:

בקיעה:

בנים:

בן ובת:

בן בת:

בן ועבד:

ברית:

בשר:

בחי"ד בז"א:

בחי"ד:

בחי"ד:

בחינה אחרונה אינה מניחה רשימו:

ב"ן:

ב"ן:

בטן:

בטן:

בי מיני אורות:

בורא עולם:

בית קבול:

בתולה:

בריאה:

בריאה:

בריאה, לבר מגופא:

בריאה:

ברד:

ברא:

ב' מלכים משתמשים בכתר א':

ב' מרחקים:

בחירתו ית':

בנימין:

בהמה, חיה:

ברכה בכורה:

בכורה ברכה:

בטחון:

בטחון:

בריאת שמים וארץ:

ג

ג"ר:

גלגלים:

גבול:

גבול:

גבול גשמי הוא ענף:

גלגלתא:

גוף:

גוף:

גופים:

גוף:

גוף זך:

גבוה:

גג:

גלגלת:

גרון:

גילי:

גילוי שכונה:

גילוי סודות התורה:

גאווה

גפן:

גשמים:

גבורות:

גש:

גשם:

ג' נשים מקוריים דז"א:

גלגול:

גמר הסתלקות:

גמר יניקה:

ג' קוין:

גוף בסוד כ"ב אותיות

גוף נעשה מכ"ב אותיות:

ד

דבוק:

דבוק ונוגע:

דבקות:

דרום:

די הבחינות דאו"י:

די הבחי' הנודעים חו"ב זו"ן:

די בחי' דאו"י כחבזו"ן:

די בחי' דאו"י:

דו פרצופין:

דיבור:

די בחי' רוחין דאהבה:

ד' החושים:

די זוגות זו"ן בעקודים:

די רוחות:

די בחי' המסך:

ד' בחי' המסך

די בחי' המסך:

דעת:

ד' יסודות:

ד' יסודות ארמ"ע:

זב:

זב:

זק מאוד:

זבור:

ה

התלבשות:

התפשטות:

התפשטות:

התפשטות א' והתפ"ב:

התפשטות א' והתפ"ב:

התפשטות א' התפשטות ב':

התפשטות:

הסתכלות א': הסתכלות ב':

הסתכלות:

הבלי אח"פ:

הסתכלות:

הסת"א הסת"ב:

התכללות:

התלבשות ה"פ זב"ז:

ה"פ:

ה"פ כפולים:

העלמה:

הרגש:

הרגשה:

התלבשות עליון בתחתון:

הסתלקות א':

הסתלקות:

ה"פ:

ה"פ דקטנות:

ה"פ דגדלות:

הכאות או"פ ואו"מ זב"ז:

הסתלקות א':

הויה בריבוע:

הסתלקות אינו נוהג בראשים:

הכאה שפה אל שפה:

השפעה:

הזדככות המסך:

הכאה:

הסתכלות דק:

הפרש מעביות דבחי"א לבחי"ג:

הבלי דגרמי:

התכללות שמאלא בימינה וימינא בשמאלא:

הפכיות בין אורות לכלים:

הבל אח"פ:

התלבשות הסת"א דתחתון על הסת"ב דעליון:

הפכיות ביטוש מאו"מ לאו"פ:

הזדככות:

הלבשה לעליון:

הלבשה לחג"ת דעליון:

הלבשה לנה"י דעליון:

התכללות זו"נ בב' כלים:

התכללות ז"ת בכלי אחת:

התכללות זו"נ בלי כלים:

המשכת אור העליון למטה:

התלבשות:

היכל המלך:

היכל:

היכל:

ה' חסדום הי גבורות:

ה"ח כח"ב חו"ג:

ה"ג תנהי"ם:

הבחן מבינה לת"ת:

הבדלה:

הכאת הסלע:

הפיכת פנים למעלה:

הארה דרך עליה:

הארה דרך ירידה

הפכיות בשורשה:

התפשטות הגשמיות:

הליכה:

הר המוריה:

הר העברים:

הר הזיתים:

הר הזיתים:

השתלשלות המדרגות:

השתלשלות הרבייה:

הזדככות המסך בה"פ:

הסתלקות האורות להמאציל לקבלת שפע:

הסתלקות אינו בראש:

הכאה דפיקו:

הכאה דפיקו:

השגה:

הבדלה:

הוזה צבאות:

הויתו הנצחית וקיומו לעד:

הוה הוה יהיה:

התחלה:

הוצאה לאור:

הפסק:

התקשרות:

ה' בחינות:

הכאה: הבל:

הבל היוצא אין באור עינים אלא הסתכלות דק הסתכלות לבד:

הבל דגרמי:

הבל:

הבלי אח"פ:

הבלי אח"פ:

הבל הפה:

הבל הבליים:

הבל:

הבל היוצא:

הבלי אוזן חוטם ימניים:

הבלי אח"פ:

הבל הראש:

הי מוצאות הפה:

ה"ג שבחותם:

ה"ג:

ה"ח:

!

ו"ק, ז"א:

ורידו הדם:

ו"ק:

ז

זו"ן שבגופו:

זו"נ חסרי מוחין:

זו"נ הנפרדים:

זכות:

ז' הקפות:

ז' הקפות:

ז"ת:

זוג:

זוג:

זוג ע"י מ"ן:

זוג:

זוג אב"א:

זוג דפיוסא:

זוג:

זוג זכר ונקבה:

ז' היות ז' קולות:

זי הבלום:

זבח:

זריקת הדם:

זרע:

זוהמא וקליפות:

זנב:

זו"נ דקטנות שמות אלקים:

זמן:

זה אחר זה:

זמן ומקום

זה למטה מזה:

זה תוך זה:

זרועות:

זויות נצבות:

זויות בולטת:

זו"נ אב"א:

ז"א:

זהב כסף ונחושת:

ז"א:

ז"א:

זכר:

ז"א ומלכות, זו"נ:

זכר ונקבה ממקורם

זווג דלא פסיק:

זוגות:

זווג:

זה, זאת:

זכר ונקבה ממקורם:

זעיר אנפין במוח או"א:

זוגות:

זהב, כסף, נחושת:

זווג יצחק ורבקה:

ח

חרישה:

חזה:

חיתוך דיסוד אמא במקום החזה:

חתן:

חיה:

חיות:

חח"ן:

חלל הפנוי:

חלל ריקנו:

חופף:

חופפת:

חותם:

חותם:

חותם בתוך חותם:

חוטם:

חוטם:

חוטם פה:

חרן:

חומר ראשון:

חומר וצורה:

חזרת האורות להמאציל:

חשק:

חוש ושכל:

חג"ת:

תג"ת:

חילול זרע כהונה:

חלוצה חלוץ:

חיצוניות:

חוק, חיצויות:

חיצוניות הכלי:

חיצון:

חוק:

חיתוך המדרגה:

חלון:

חלון גדול:

חלון קטן וצר:

חלונות:

חלון:

חלונות ומסכים:

חלומות והבליים:

חלום:

חרב: הר חורב:

חכמת הפרצוף:

ט

טבור:

טבור:

טוב ורע ובינוני:

ט' ראשונות דנוק':

טל טללים:

טפת אודם:

טיפת הלבון:

טיפת האודם:

טעמים:

טעמים ונקודות:

טנת"א:

טנת"א:

טפה טפיים:

טעמים:

!

יושר:

יושר:

ירידה:

ירידה בכח:

ירדים במרוצה:

יצירה:

יוד ספירות, יוד מזרגות:

יוד ספירות:

יוד אצבעות הרגלים:

ימות החמה:

יסוד:

יסוד:

יסוד:

יסוד הפנימי:

יסוד דא"ק:

יסוד דבינה:

יסודות:

יסוד:

יסוד זכר:

יסוד:

יסוד זוכרא חסר ג"ר:

יסוד המלוּבש מגרון לחזה:

יסודות דזכר ונקבה:

יחידה:

יחידה:

ישסו"ת סתימאה:

ישסו"ת:

יש"ס:

ישראל זוטא:

ישסו"ת שעלו למעלה מטבור:

ישסו"ת דא"ק:

יה"ו הויה דמ"ה:

הויה צבאות:

י"ה ו"ה בכל המילויים:

יובל:

יובל:

יהיה:

יחוד י"ה בו"ה:

יוסורין:

ימין:

ימין ושמאל:

יוסף, אתייליד יוסף:

יוסף:

בית הויה צור עולמים:

בית שמו:

ישועות:

ים:

יראה:

ידיעתו ית' ראייה ושמועה הנבואית

ידיעת השי"ת:

י"ה ו"ה:

יסוד:

יציאה לחוץ:

כ

כח כוחות:

כינויים:

כסף:

כותל:

כותל שלם:

כותל מפסיק:

כנפיים:

כלים:

כלי פנימי:

כלי חיצון:

כלים יוצאים מכלים:

כלים:

כלים:

כלי:

כלי:

כלים:

כלים:

כלים דאו"א:

כלים:

כלים קדמו לאורות:

כלי:

כנסת ישראל:

כהן גדול:

כהן הדיוט:

כ"ב אותיות:

כ"ב אותיות:

כ"ב אותיות:

כלול או התכללות:

כל העולה עולה לאט לאט והיורד הוא במרוצה:

כלל:

כלל:

כללות, פרטות ופרטי פרטות:

כתר:

כתר דא"ק:

כתר דאבא:

כתר דאמא:

כתר אינו בחשבון הפרצוף:

כתר מלכות:

כת"ב זו"ן:

כת"ב זו"ג:

כפתור ופרח:

כלה:

קין והבל:

כלה:

כל: כלה:

כנען ושאר אומות:

כריתת הברית:

כללים:

כלל המתפרט לאין קץ

ל

לבן:

לבן ושחור:

לובן שבלבנון:

לאט לאט:

ל"ב כתיבות החכמה:

ל"ב אלוקים:

לב:

לב בסוד זוג דהכאה:

לבוש:

לבוש:

לבוש:

למפרע:

לשון הקדש:

לשון ארמית:

לאה ורחל:

לאה ורחל:

לידה:

לידה:

לידה:

מ

מטי ולא מטי:

מטי ולא מטי בי' יציאות וי' הכנסות:

מטי ול"מ דס"ג

מטי ולא מטי:

מטי ולא מטי:

מ"ן:

מ"ן:

מ"ן מ"ד:

מייך דוכיך:

מייך נוקבין:

מצח:

מ"ה:

מ"ה היוצא מהמצח:

מ"ה הויה דמ"ה:

מ"ה הויה דאלפין:

מלכותא בלא תגא:

מעשה מנורה:

משוקדים בקנה האחד:

מסך:

מסך המתוקן בכלי מלכות:

מסך:

מסך דבחי"א:

מילוי כח"ב:

מילוא:

מילוי:

מילוי המילוי:

מים עליונים: מים תחתונים:

מים:

מים:

מים שבחכמה:

מים:

מים עליונים מים תחתונים:

מזל:

מאנין:

מלבוש:

מלבושים:

מלבושים:

מלבוש זך:

מלבוש עב:

מדת הדין:

מושך נמשך:

מנצפ"ך פשוטים:

מנצפ"ך כפולים:

מלכות:

מלכות:

מלכות:

מלכות:

מלכות דא"ק:

מלכות דעליון כתך לתחתון:

מלוכה:

מלכים ושרים:

מלכות דתבונה:

מלכות דא"ק:

מלכים שרים עבדים:

מאציל:

ממטה למעלה:

ממעלה למטה:

ממטה למעלה:

ממטה למעלה:

ממעלה למטה:

מעלה מטה:

מטה:

מזרח:

מערב:

מערב:

מאוחר:

מרכבה:

מרכבה:

מעשה מרכבה:

מעשה בראשית:

מעשה מרכבה:

מעשה:

מעשה בראשית:

מתלקטום: מאחיזים:

משא:

מלאך:

משה:

מטה הנהפך לנחש:

משה:

מגדל הפורח באויר:

מגדל הפורח באויר:

מספר:

מספר:

מספר:

מספר:

משכיל:

מושכל:

ממשלה:

מוחין:

מוחין:

מחשבה:

מופשט:

מאור:

מדה:

מראה אדם:

ממלא:

מרובע:

מקום:

מקום גבוה:

מקום פנוי:

מקום פנוי:

מזונות:

מחצות הפרצוף:

מקיפים:

מאה ברכות:

מחרת השבת:

מיתת ב"ד של מטה:

נ

נרנח"י:

נרנח"י:

נשמה:

נשמה:

נשמה:

נפש:

נפש:

נה"י:

נה"י הפנימיים:

נה"י דס"ג ונה"י דגלגלתא:

נה"י דכלים:

נה"י דס"ג שעלה שוב לא ירד:

נצח והוד חד באחורים:

נצחיות:

נחש. נחש הנחושת:

נסירה:

נסירה:

נסירה:

נסירה:

נקודה דפנים תחת היסוד:

נסירה:

ניצוצין:

ניצוץ בורא ניצוץ נברא:

ניצוצין דנפקי ואתדעכו לאלתר:

ניצוצי אורה:

נוקב (ועובר):

נוקבא שבגופו:

נוקבא דז"א:

נוק' מלכות:

נקבה:

נקבה:

נקב:

נקב:

נקב:

נקבים:

נקבות:

נקבי העור נקב האחור:

נקבי העור:

נקבי העור:

נקב האחור:

נאצלים:

נבראים:

נוצרים:

נעשים:

נשתלשל:

נוגע:

נשיקון חיברק זוג:

נשיקון:

נהורא דקיק:

נתינת אורות רק פב"פ:

נקודים:

נקודים:

נקודים:

נקודים:

נקודות:

נקודות:

נקודות:

נקודות:

נקודות ט' ה:

נקודה:

נקודה תחת היסוד:

נקודות:

נסתרות:

נתיב לא ידעו עיט:

○

סביב סביבות:

ספירה:

סליק ברעותא:

סר:

סודות התורה שאסור לגלות:

ס"ג:

ס"ג דא"ק:

ס"ג:

סגול. ע"ס בצורת סגול:

סגולתא דטעמים ונקודות:

סגולתא דנקודות:

סוף:

סוף

סיום רגלין דפרצרפין:

סריס:

סביב סביבות:

ספירה:

סליק ברעותא:

סר:

סודות התורה שאסור לגלות:

ס"ג:

ס"ג דא"ק:

ס"ג:

סגול. ע"ס בצורת סגול:

סגולתא דטעמים ונקודות:

סגולתא דנקודות:

סוף:

סוף

סיום רגלין דפרצרפין:

סריס:

ע

עביות:

עונה:

עצם עצמות:

עצמות:

עצמות:

עפר מן האדמה:

עשיה:

עבר:

עתיד:

ע"ב:

עסמ"ב:

עלה התעלות:

עליה וירודה:

עלה שוב לא ירד:

עליית נה"י לחג"ת:

עליה וירידה:

עליית נשמה:

ענף ושורש:

עיגולים ויושר מ"ן ומ"ד עמוד האמצעי לעליות

עמוד האמצעי עליה וירידה:

עקודים נקודים ברודים:

עגולים ויושר:

עיגולים:

עברי:

עת עתים:

עת הסתלקות:

עת יניקה:

עליון ותחתון:

עליון:

עולם ופרצופין:

ערלה:

עשו:

עשר ספירות:

עשר ספירות:

עשר ספירות:

עשר ולא תשע: או"ת.

ע"ס בצורת סגול ובג' קוין:

עשר הספירות דאו"י ואו"ת:

עמוד אמצעי:

ע"ס דחיה, חכמה:

ע"ס דיחידה ונשמה:

ע"ס דרוח: ז"א:

עינים:

עינים:

עיני לאה רכות:

עין אוזן:

ע' הרע:

פ

פועל פעולה

פנימיות וחיצוניות:

פו"ח:

פנימי וחצון:

פנימיות וחיצוניות:

פנימיות וחיצוניות:

פנימיות:

פנימי:

פשוט ומילוא:

פשוט:

פשוט:

פן: פנום:

פרסא:

פרסא:

פרסא:

פרסא:

פרסא:

פרסא פרסאות:

ד' המצבים:

פב"פ:

פתח:

פחים:

פרצוף:

פרצוף נפרד:

פנים ואחור:

פנים ואחור בעש"ן:

פניהם למאציל: או פניהם

פניהם למטה:

פנים ואחור:

פב"פ אב"פ פב"א אב"א:

פנים:

פה:

פה:

פה:

פה:

פה:

פה: שפות:

פה דעליון טבור דתחתון:

פה:

פה משה, פה אהרן:

פה אל פה:

פרצופי געסמ"ב דא"ק:

פיוסא בעת הזווג:

פי הטבור:

פתיחת פה דראש:

פתיחת פה הטבור:

פה, טבור. יסוד ג':

פגם דנה"י דכתר:

פרד"ס:

צ

צד צדדים:

צד העליון:

צפון:

צמצם א':

צמצום ראשון:

צמצום א':

צמצום ב':

צמצום נה"י דא"ק

צנור דק:

צאן:

צורה וחומר:

צל החכמה צל הכסף

צלצלי שמע צלצלי תרועה:

צור:

צירופים:

צבאות:

ציפוי למזבח:

צחצחות:

צירוף אותיות:

ציז צידה:

צדיק:

הרה ויולדת יחדיו

צלם אלקים:

צלם ודמות:

צלם ודמות

צלפחד:

קשיות:

קודם:

קדמון לכל הקדומים:

קיים:

קצבה:

קרוב:

קו:

קו א':

קול:

קולות:

קול:

קול ודבור:

קול ודיבור:

קשר:

קשר:

קשר אמיץ:

קרקפתא:

קרקע:

קישוטין:

קבלה, השפעה:

קליפין:

קליפות:

קליפות:

קומה זקופה:

קם קימה:

קומתם שוה: זלמ"ז:

קטורת:

קיר. קורות ביתו:

קרעים:

קאת:

קתת:

קידוש החודש והשבת

קידוש החודש:

קרושה עלאה תדושה תתאה:

קשת, ג' גוונים שבו:

קמצא דלבושי' מיניה וביה:

ר

ראש:

ראש:

ראש גשמי:

ראש:

ראש כולל ע"ס:

ראש:

ראש תוך סוף:

ראש הנקבה:

רביעית:

רובצת:

רחום:

רחם רחמים:

רחמים

ריתוק מקרם:

רגלים:

רגליה יורדות מות:

רישא דדהבא

רצוא ושוב:

רצון:

רצון הפשוט:

רצון לקבל:

שילוח הקן

רובצת:

רי"ו ה"ס ג"פ ע"ב:

לידה

רפ"ח ניצוצין:

רחיצה:

ראיה:

ראיה:

רות:

רות:

רות בהתחלפות החו"ג:

רות וגוף:

רות:

רות:

רית:

רות:

רקיע וניצוצין:

רשימו:

ש

שאר:

שחור:

שלשול דירידה:

שואב שואבים:

שמש:

שם:

שם:

שמאל:

שוקיים:

שלהבת אש:

שערות:

שערים:

שערים:

שעשועום:

שפע:

שפע:

שבירת הכלים:

שביה"כ:

שייד נרצוצרו:

שיעור או"ת הרצוי להלבשה:

שתות:

שיתין:

שינה:

שיעור קומה:

שתוף:

שילוח הקן:

שרפים:

שת:

שס"ה ימות החמה, שנ"ה ימות הלבנה:

שמשון:

שדה, בית, הר:

שמיני:

שמונה שמינית:

שבעה ימים יהי' תחת אמו:

שפתים:

שחור:

שדה תפוחים:

שרשי כלים:

שורש:

שורש הדינים:

שורש נשמה גוף לבוש היכל:

שורש וענף:

שור כשב עז:

שבעת ימי בראשית:

שבת:

שבעת ימי בראשית:

שמש וירח ואחד עשר כוכבים:

שמות:

שור תם:

שיעור קומה:

שלישים:

שלישים:

שליש, שלישים:

שיעורים:

שפתה כי תירש גבירתה:

שופר של משיח:

שבטי יה:

שירי לבושים דיושר

שכר ועונש:

שכל הפועל

ת

תוד:

תיכף:

תוהו:

תפישא:

תלויים:

תחום:

תיקון:

תועבה:

תחיית המתים:

תחיית המתים:

תכלת:

תכלית:

תכלית הבריאה:

תענוג הקבוע ועבדות המעולה:

תפילה:

קבלת התפילה:

שינוי מקום ושינוי העתים:

עניית תפילה ושומע תפילה:

תיקוני הנקבים:

תיקוני שערות

תגין:

תגין מ"ה ה"ס ישסו"ת

תוהו ובוהו:

תוהו נקי עתיק:

תורה:

הקדמת המו"ל

מה נכבד היום הזה בו הננו זוכים כחסדי השי"ת לראות בהגלות נגלות אור יקרות, ספרו המופלא של המקובל האלוקי רבינו הגדול רבי והודה הלוי אשלג זי"ע, שזכה לפתוח את שערי חכמת הנסתר לפני כל בית ישראל, בביאוריו המאירים עינים על הזוהר וכתכי האר"י ז"ל, בספריו הק' פירוש הסולם על הזוה"ק, פנים מאירות ומסכירות על עץ חיים, תלמוד עשר הספירות ובית שער לכונות. וכעת השבח לו ית', שזכינו להוציא לאור - ל"ה שנים לאחר הסתלקותו לגנזי מרומים - לראשונה מכתב יד קדשו את הספר שלפנינו, שסידרו וחיברו לפי ערכים, בו הוא מאיר עינינו בדברים עמוקים בסוד כבשנו של עולם, בהבהרת מושגים באמונה ובטחון, חכמה ודעת, ביסודות היהדות, במוסר ומחשבת ישראל, ובפענוח כללי חכמת הקבלה ורזי נסתרות.

חיבורו זה שנכתב על ידו, לאחר פרסום ספרו פנים מאירות ומסכירות על עץ חיים, ולפני שערך והכין את ספריו הגדולים תלמוד עשר הספירות, לא הוכן כפי הנראה כשלימות להדפיסו ולפרסמו, ויש בו סמנים ורמזים שרשם רק לעצמו, וגם לפי כמה ר"ת שלא הצלחנו לפענחם, ולפיכך ייתכן שחלק מדבריו הק' לא יובנו, אך למרות זאת הוחלט לא למנוע טוב מן צבור הלומדים המשתוקקים ליהנות מאורו הגנוז ולפרסמו כצורתו, וזאת בגלל האוצרות המרובים והקסומים שיש בו, ובפרט שברובו הגדול הוא ניתן להבנה, מה-גם שמצויים יסודות והבהרות שיהיו לתועלת עצומה לכל באי שערי חכמה ופנימיות התורה, וזאת מלבד הפנינים היקרות שהעניק לנו, אשר יעשירו את מהלך מחשבתם של מבקשי האמת.

לבנו סמוך ובטוח כי בפרסום יצירה זו, גורמים אנו נייחא לנשמתו הטהורה, על אף שיש בה דברים סתומים וחתומים, שהרי ראה את שליחותו ותעודתו בעולם, בהפצת חכמת האמת, וכל מעיניו היו נתונים לסייע ולהקל ככל האפשר בידי המתעסקים בה, באמצעות חשיפת תעלומותיה וגילוי גנזיה, ובעזרה"ת תושג מטרה זו למעיינים בספר שלפנינו.

קראנו לספר בשם אור הבהיר, כי כשמו כן הוא אור הבהיר בשחקים, בגילוי אורות מופלאים שהיו עד עתה טמירים וגנוזים. (ועי' תיקוני זוהר בהקדמה דף א. זהר בהיר בשחקים, ובפירוש "מעלות הסולם" אות ה": ולכן נקרא חכמה זהר בהיר בשחקים, אשר החכמה מאירה ומתגלה במלכות, ע"י נצח הוד שנקראים שחקים.)

הננו תקוה ותפלה כי פרסומו של הספר הוא שלב נוסף ומתקדם בהתגלות פנימיות החכמה, כהכנה וקירוב ביאת משיח צדקנו, בהתאם לדברי קדשו של רבינו המחבר זי"ע (הקדמה לספר הזהר אות ס"א) "באופן שמדורינו זה ואילך, יתחילו להתגלות דברי הזהר בכל פעם יותר ויותר עד שיתגלה כל השיעור השלם

שבחפץ השם ית"י, בפרט כאשר אנו עדים ב"ה להתרחבות מעגל הלומדים וההוגים כספריו הק', דבר המבשר את זמן קיומה של ההבטחה כי בהאי חיבורא וכו' יפקון מן גלותא בכרחמי אכי"ר.

שיר

הבהיר, ומן שחקים מזהיר,
שמה: מבפנים לפרכת המסך.
סוד צדיקים שמה מתבהר,
ויאירו יחדיו האור והחושך.

טוב מאד לחקור מפעליו,
ואליו הזהרו משלוח יד!
אז תשמעוהו, וכה תפגשוהו,
במגדל עוז, שם המיוחד.

ויערב לכם דבר אמת,
לדבר דבר בלי בר.
וכל שאתם תחזו לכם,
עיניכם תראנה ולא זר.

יסדתיו בעניי ד' מרחשון, תרצ"ז לפ"ק פה בני ברק תובב"א.

יהודה הלוי אשלג

הסכמות

בעזה"י.

חן היום גדול נתכבדתי ראות פני כבוד הרב הגאון המקובל האלקי כקש"ת אדמו"ר
יהודה הלוי אשלג שליט"א ורצה ממני ליתן לו הסכמה על ספרו פנים מאירות

ומסבירות על העץ חיים הקדוש. וכשאני לעצמי, אין בי לא דעת ולא תבונה, וקל וחומר בדברים העומדים ברומו של עולם. אמנם למען כ"ק תורת המחבר שליט"א, באתי בהסכמתי. ויהי, רצון, שיפוצו מעינותיו חוצה, וכסא תורתו יתגדל בהור והדר, להוציא כל ספריו, רזי דרזין, חידשין על אמיתת התורה וסודותיה, עפ"י מרן הקדש האר"י החי. ויתקיים בו לא ימושו מפיד, מזרעד, ומזע זרעד, טעתה ועד עולם.

ואשרי כל מחזיק בידו, להוציא לאור תעלומות, תורה יצאה בהינומא כי שכרו גדול, עץ חיים היא למחזיקים בה, ובפרט המחזיק להגדיל חכמת האמת ולהאדירה, ולהחזיק ביד לומדיה. כי הלימוד הקדוש הזה ותפילה בכונה, מקרבים קץ הגאולה. כמ"ש בזה"ק ברעיא מהימנא פרשת נשא דף קכ"ה ע"ב, בהאי ספרא יפקון ישראל מגלותא וכו', ותקוני הזוה"ק תיקון ל' בתחילתו האריך שם בזה, ובתיקון מ"ג בתחילתו, שם כתב, שמבטל כמה גזרות קשות מישראל ולקרוב קץ הגאולה. ולכן אנשי חיל עם קדוש, תחזקנה ידיכם לעשות חברות קדושות, להרים דגל ה, תורה להחזיק בלימוד הקדוש הזה. אשר על ידו אנו יוצאים מעבדות לחרות, משעבוד לגאולה, ומאפלה לאור גדול, ויהי ה' למלך על כל הארץ, ויהיה ה' אחד ושמו אחד, ונזכה לראות בקרוב ירושלים נוה שאנן, ומקדש על מכונן, וכהן בעבודתו ולוי בדוכנו, בעגלא ובזמן קריב. ויקוים בנו מקרא שכתוב, כי עין בעין יראו בשוב ה' את שיבת ציון, ובנין אפריון, וימלוך עלינו במהרה מלך עליון. כ"ד החותם לכבוד התוה"ק.

הסכמות על ספריו הראשונים של רבינו זצ"ל.

הסכמות

וחנני מברך, את כבוד אדמו"ר המחבר שליט"א הנ"ל, בברכה משולשת האמורה מפי אהרן ובניו הכהנים הקדושים פה יושת"ו,

כ"ד הצב"י חיים שאול דוויך הכהן

בעהמ"ח סי איפה שלימה על ס' אוצרות חיים וספר בניהו בן יהודע והו"ב על ספר שפת

אמת ועלי נהר (מקום החותם)
(ראש ואב לכל חכמי המקובלים והמכוונים מהספרדים דפעה"ק ירושת"ו)

ב"ה עיה"ק ירושלים ת"ו יום ער"ח תמוז תפז"ר לפ"ק
אם כי אני איני מהבקיאים בצפוני התוה"ק. בכל זאת, יהיו שורותי אלה נאמרים
לכבוד התורה ולומדיה. אחד מיקירי ירושלים וחכמיה. העוסק בתורה לשטה, ומגלה
צפוניה, ה"ה האי גברא רבא ויקירא, ידידי, הוא הקשור במוסרות לבבי, מאז בואו
לקבוע דירתו בעיר קדשינו עד עתה לא זיתי מחבבו, עד שהוקרתיו לאה ואחות,
וצחצחות, כי אמר לחכמה אחותי את, ביראתו הקודמתו כקש"ת הרב הגאון ר' יהודה
ליב אשלג שליט"א, רב בגבעת שאול פרור ירושלים ת"ו.
האמת אניד, שאני יודע מך ערכי, כי אפילו בפשט איני כדאי ליתן הסכמה מכ"ש
בדבר שלא בי הוא, אבל כולי עלמא מכירים את כבוד שר המסכים הנ"ל, הכהן הגדול
בלימוד הקבלה, ומפורסם שמו. ויה"ר טלפני אבינו שבשמים, שכל ברכותיו יתקימו,
ובעה"ח המחכה לישועה קרובה.
הקי יוסף חיים זאנענפעלד
האב"ד לכל מקהלות אשכנזים בעה"ק ירושלים ת"ו
(מקום החותם)

הסכמות

בעז"ה. יום ט' לחודש טבת הר"ץ.
הנני בא בדברי אלה, לבשורה טובה, לכל דורשי ה' ועוזו הכמהים
וצמאים לדברי אלקים חיים, תורת אמת, האצורה בחביון עוזו, חכמי הרזים, דברי
הזוה"ק וכל החונים על דגלו, ובריש כל אתון קדישין, אורות הקודש הגנוזים,
וחתומין בעזקאין, טמירין, מתורת הרב רבינו קודש הקדשים האריז"ל, המפודרים,
בכרך הנורא בספר הקדוש עץ החיים, ע"פ תלמידו הרב הקדוש הרח"ו ז"ל כי האיר
המזרח עלי, יבא חכם אלקי, רב תבונות, אוצר קודש, הרב הגאון המקובל, הדר הוא
ובקודש נהדר מוה' יהודה ליב אשלג שליט"א רב ומו"ץ בגבעת שאול פרור עקו"ת
ירושת"י, והי' רוח ה' עליו לחבר מחברת הקודש מנה אחת אפים. בפנים מאירות,

באורח קצר, ופנים מסבירות, בטיול בפרדס באורחא אריכא בהסברה והמתקה, והרחבת דברים, לבאר כל פתום בהקדמות שרשיות הדק היטב, לאמתה של תורה ביסודות אמיתיים, הרחיב והעמיק, ומעלה בידו מרגלאין קדישין וכל חיך הטועמו, יאמר דין הניין לי, אשרי יולדתו.

והנני בזה מבקש מכל עם ה' נבוני הלב ההרדים אל דברו וקדושת תוה"ק הפנימית, מקור החכמה והבינה העליונה, לקחת באהבה רבה אל בתייהם ברכה, את הספר הקדוש והנכבד הזה.

הדברים היוציאים זקן זה שקנה חכמה ודעת קדושים, והלוכו בקדושה ובטהרא, וראוי הוא להשתמש בכתרה של תורת אמת הגנוזה, בעבודה לשם גבוה, וכל מחזיקי ידיו בקודש לתמם את החזיון הנהדר, להאיר אור יקרו על כל דברי קודש, בכתבי האריז"ל, יתברכו ממקור הברכות, כנה"י ונפש המדבר, מקרב לב ונפש בחין ערך הרב הגאון קדוש ה' המחבר שליט"ת וקדושת ספריו הקדושים, החותם ככרכה נאמנה, מהר הקודש מירושלים.

הקי אברהם יצחק הכהן קוק
הרב הראשי לארץ ישראל
(מקום החותם)

א

אור הטעמים:

היתפשטות הע"ס דאור ישר ואו"ח הראשונים של גוף המדרגה, דהיינו בזוג **דהכאה על מסך דבח"ד**, (ע"ע מסך) אשר האו"ח הזה הוא בתכלית גבהו וקומתו, דהיינו המשוה קומת כל ד' הבחי' חו"ב זו"ן בשוה עד הכתר, (ע"ע קומתם שוה) הוא המכונה אור הטעמים, (או הויה פשוטה) והוא אור הא' מן ד' בחי' אורות הנכללים בעקודים.

אור הנקודות:

מקורו יוצא **מהכאות הנוהגין מאו"פ לאו"מ** זה בזה, אשר האו"מ שה"ס המסך

המעלה או"ח הולך ומזדכך מפאת האו"פ שהוא **אור החכמה**, עד **שהמסך מזדכך לגמרי** וזווג דהכאה מתפרק כולו, משום שאין עתה שום הפכיות בין אור העליון אל המסך, ומתוך שנעלם זווג דהכאה בטל ונעלם האו"ח הנולד הימנו וממילא שנסתלק עמו יחד גם אור העצמות, שאי אפשר לו להתפשט בנאצל בלי התלבשות או"ח עליו, (ע"ע הכאות או"פ באו"מ זב"ז) וזה גורם להסתלקות הטעמים, דהיינו התפשטות האי דגוף הפרצוף. אמנם הסתלקות הזו נבחן שהולך ומסתלק בסדר המדרגה, דהיינו לאט לאט על סדרם של ד' בחי' חו"ב זו"ן, אשר

הסתלקות בסדר המדרגה הוא מאציל ביני וביני ד' מדרגות של ע"ס בד' קומות זה למטה מזה, (ע"ע זלמ"ז) עד שמתפרק כל הזווג דהכאה לגמרי מהנאצל, (ע"ע הויה בריבוע), והנה כל אותם הקומות הנאצלים ויועאים מסבת התעלות המסך והזדככותו, נבחנים בשם אור הנקודות, והוא אור הב' מד' בחי' אור הכלולים בעקודים.

אור התגין או אור הרשימו:

מקורו יוצא תיכף באותו רגע שנזדכך המסך מבחי"ד. לקבל עביות דבחי"ג. ונמצא שהע"ס דהתפשטות אי המכוונים אור הטעמים שהיו בהשואה אי בקומת כתר, נעלמו בבת אחת מן גוף הפרצוף עוד בטרם שיצאו הע"ס דזווג במסך דבחי"ג בקומת חכמה. ודע אמנם, שנשאר רשימו אחר ההסתלקות הזו בכל הגי' בחי' שהיו באור הטעמים ההם, חוץ מבחי"ד שלא השאירה אחריה רשימו מפני שאין בה בחי' קבלה על אור העליון, ואדרבא כח הדחיה מתחזק בה שע"כ היא נבחנת להפכי על אור העליון וע"כ אינה מניחה רשימו אחריה כלל.

ודע, שזה נוהג ג"כ בכל בחי' אחרונה שבמדרגות, כלומר אפי' שהמסך נמצא בבחי"ג או בבחי"ב, שאז נבחן הבחי"ב **לבחי' אחרונה המכה ודוחה על אור העליון** נבחן עם זה יחד אשר בעת הסתלקות אינה מניחה אחריה רשימו, והוא מאותו טעם הנ"ל בבחי"ד, משום שהדוחה להאור בזמן התלבשותו לא יתכן כלל לומר שמשאיר אחריו רשימו מהאור אחר שנסתלק, וזה פשוט. והוא אור הגי' מד' בחי' אור הנכללים בעקודים. וענין **רשימו, פרושו רושם** קטן הנשאר מכללות האור המסתלק אשר שיריים הזה נמצא דבוק בתוך הכלי או חופף עליו לעולם, ובזה נעשה הכרח אל הכלי שיחזור וימשיך את כללות האור שהיה בו, משום שרשימו זאת הנשאר שמה מולידה בכלי בחי' השתוקקות לחזור ולהמשיך את האור כולו.

אור ניצוצין הנופלים או אותיות:

הם ג"כ בחי' רשימו כמו אור התגין, אלא שאור התגין הם בחי' **רשימו הנשאר אחר אור הטעמים**. שה"ס ע"ס בקומת כתר, (ע"ע טעמים) ואור ניצוצין הנופלים המה בחי' **רשימות הנשארים אחר אור הנקודות**, (ע"ע אור הנקודות) שהמה ג' מדרגות היוצאים

ונאצלים מזווג דהכאה במסך במשך זמן זיכוכו זה למטה מזה, בסוד הויה בריבוע :
יוד, י"ה, יה"ו, י"ה ו"ה, עד שהמסך מזדכך מכל עביות וקשיות, ומתפרק לגמרי הזווג
דהכאה וכל האור מסתלק. (ע"ע הו"ה בריבוע)

אמנם כל אור הסתלק מניח רשימו שזהו חוק ו לא יעבור, נמצא אשר מכל מדרגה
ומדרגה שיוצאת בעת הזיכוכ נישאר בחי' רשימו הימנה, דהיינו רשימו דקומת חכמה
ורשימו דקומת בינה ורשימו דקומת ז"א, ורשימות אלו נק' אותיות או אור ניצוצין
הנופלים, והוא אור ד' מד' בחי' אור שבעקודים.

אמנם צריך להבחין כאן אשר בבחי' אחרונות של כל קומה וקומה לא נשאר שום
רשימו, (ע"ע אור התגין) באופן שמקומת חכמה נשאר רק בספירות חכמה בינה (ז"א),
ובחי' אחרונה דהיינו מלכות דז"א חסר שם, ועד"ז מבינה חסר מלכות דבינה ומקומת
ז"א חסר מלכות דז"א. וזה הכלל, כל בחינה המקבלת תיקון מסך לזווג דהכאה אינה
מניחה רשימו אחר הסתלקות אורותיה.

אור עב וגס :

בחי"ד הכלולה באור העליון נק' אור עב וגס, ובערכה נבחנות הבחי' הקודמות ג"כ
לאור עב וגס, (ע"ח ש"ג ע"א).

אור עב וגס :

כאשר נתעלו האורות למעלה, נשאר למטה אור העב והגס שהוא בחי' הכלי, (ע"ח ש"ו
פ"ה).

אור החיצון :

או"מ נק' לפעמים בשם אור החיצון, להיותו רחוק ובלתי דבוק בכלי, (ש"ב ע"ג בע"ח).

אור הסתכלות :

הוא אור העליון המתפשט אל המסך שבכלי מלכות לזווג דהכאה, שאור הזה לפי עצמו
נק' אור החכמה או אור העינים או ראייה. אמנם בסוד פעולות הזווג מכונה תמיד
הסתכלות, על שם שמצינו בבת היענה שמולידה אפרוחים ע"י הסתכלות בביצים שלה
מבלי שתשב עליהם, ועד"ז כאן התפשטות אור העינים על אור ההבלים שבמלכות,
דהיינו לבחי' המסך המתוקן שם, מוליד אור חוזר, שאור ההסתכלות מוחזר לאחוריו,
(ע"ע או"ח).

אור הסתכלות:

יש הבחן בין הראיה שה"ס פנימיות העיניים כלומר **אור החכמה** לפני עצמה, משא"כ **ביציאתו** לחון מהפרצוף העליון לעשות זווג על המסך שבכלי מלכות, אז נק' האור הזה **אור הסתכלות**, שה"ס **העביות הכלולה בראיה** כלומר בחי"א. וז"ל הרב: לפי שאין **בראות עיניים הבל היוצא** אלא הסתכלות לבד (בחי"א לא נק' הבל שהוא מתחיל מבחי גילוי לפועל שה"ס בחי"ב) ע"כ אינו נעשה אלא הכלים. (ע"ח ש"ד פ"א עש"ה).

אור הראות:

ה"ס **אור החכמה בטרם צאתה לחוץ** (ע"ע הבל) ואינה בחי' דין, משא"כ אור ההסתכלות המתפשט **לזווג דהכאה** הוא בחי' דין (משום שחסרה ג"ר כלפי עליון) ומכ"ש **הבלים היוצאים מאח"פ**. (שם)

אור החבל:

היא בחי' אור העב שמתהווה באור העליון בדרך התפשטותו, (כמ"ש בע"ח שער מ"ז פ"א) שהוא השורש להיות הכלים, ועביות הזאת מתחלת באזן דהיינו בחי"ב, ובחוטם מתעבה ביותר דהיינו לבחי"ג, וסופה של העביות וההבל הזה הוא בפה, דהיינו מלכות דראש המכונה בחי"ד, שבבחי"ד יורדים ומתקבצים גם העביות דאזון חוטם, משום דכל הכחות שבעליונים מוכרחים להתקבץ בתחתון מהם.

אור העליון אינו פוסק:

הנה כל הצמצום ראשון עם כל תוצאותיו המרובות המה רק מקרים שבנאצלים ונבראים, אמנם באורו ית', ודאי אין שום שינוי ותנועה נופל בו ח"ו כלל וכלל, הן בבחי' א"ס ב"ה שמטרם הצמצום והן כשמופיע בתחתונים שבתוך הצמצום והן בגמר התיקון. ואותם ד' הבחי' שבאור העליון שאנו מבחינים (ע"ע ד' בחי' דאוי"י) אין זה אמור רק בבחי' התפשטותו לקבלת הנאצל, כלומר אשר הנאצלים העומדים לאחר הצמצום הם משיגים האורות בד' מיני התפעלויות האלו.

ועד"ז ענין זווג דהכאה שאור אומרים שאור העליון מכה על המסך מפני כח הצמצום שבו לבלי לקבל בתוכו את אור העליון, שנבחן בזה לבחי' הפכיות לאור העליון היורד אליו בכח להתפשט בתוכו, אשר הפכיות זו נדמה כמין התנגשות והכאה זה על זה, שמוליד **אור חוזר**, (ע"ע או"ח) הנה אל תטעה בזה שאור העליון עושה איזו תנועה

ממקום למקום שיורד בכח או שמוחזר לאחוריו ח"ו, אלא כל אלו ההבחנות באור העליון הם מתפעלים רק בדרך הקבלה אליו, וענין הירידה בכח שאנו מיחסים לאור העליון הוא רק בדרך השאלה, כדי לשבר את האוון.

אמנם באמת מונח הירידה בכח הוא בדבר גדלות הרצון לקבל הנקי בחי' ד' שה"ס נקודה האמצעית שעליה נעשה צמצום א', (ע"ע צמצום א') אשר המסך המתוקן בבחי' ד' הוא ממש ענין הצמצום א' הנעשה בנקודה האמצעית, וע"כ נבחן בבחי' ד' עצמה ב' כחות הפוכים זה מזה הנקי עביות וקשיות כי דבר הרצון לקבל הגדול שבה מכונה בשם עביות, וע"כ מושך הוא אצלו את האור העליון בכל כחו, וביחס הזה אנו אומרים בדרך השאלה כלפי אור העליון, שיורד אליו בכח להתפשט בה, והבן היטב.

וכח הב' הוא המסך המתוקן בבחי' ד' הזאת, שהוא כח הצמצום וההתנגדות שלא לקבל בבחי' ד' הזאת, (ע"ע צמצום א') ולפיכך אנו אומרים ומדמים בדרך השאלה אשר הוא מכה ודוחה את אור העליון לאחוריו, אמנם אמת כל זווג דהכאה ההוא נעשה מב' כחות המתנגדים זה לזה שבתוך בחי' ד' גופיה, ביחס פגישתו את אור העליון. ובשביל ההסברה והרחבתה אנו מיחסים את הירידה בכח אל אור העליון, ואת ההתנגדות אל בחי' ד', והוא רק על דרך השאלה.

ויש בזה אמנם אמת רק מצד אחד, דהיינו מצד התפשטות האור העליון בדרכי הקבלה המוטבע במקבל, אמנם התפעלות ההתפשטות אינו באור העליון ולא כלום. אלא כמו המדליק נר מנר שאין הראשון נחסר או מתפעל כלום ממה שחבירו קבל מאורו. וכאן מקום להשכלה גדולה ואין להאריך עוד.

וזה הכלל, אשר **אור העליון אינו פוסק מהנאצלים ומהנבראים אפי' רגע**, וכל עניני הבחי' והצמצומים והתפשטות והסתלקות, הכל כאשר לכל, רק ערכים המתפעלים במקבלים בלי שום גרם של שינוי באור העליון גופו, ע"ד המדליק מנר לנר. וזכור זה לבל להתבלבל מנוסח הלשונות.

או"י או"ח :

(ע"ע זווג ע"ע עשר ולא תשע) יבואר בסו"ה רס ה' ושפל יראה, אשר מתוך רוממותו ית' דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ולא דוקא בעצמותו ית', אלא הוא הדין בהארותיו ובכל הנמשך הימנו ית', אין בהם תפיסה של משהו מן המשהו לתחתונים ממנו, כי מאד גבהו מחשבותיו ממחשבותינו ודרכיו מדרכינו.

אכן בכל יכולתו ית' המציא תחבולה שדרכה תופיע מציאות תפיסה לתחתונים עכ"פ בהארותיו, ותחבולה הזאת היא הנקראת בלשון חכמים **חושך** בסו"ה ובורא חשך, מלשון **בוא וראה חשך**. כלומר, מניעת האור וחולשת אחיזתנו בו המובן לנו כמו חושך, היא הסיבה הנאמנה לתפיסת האור, וז"ס כיתרון האור מן החושך, כלומר כל תפיסתנו באור הוא מתוך החושך, כי החושך כלפי האור הוא כמו פתילה בנר, כי האור נאחז בחושך כמו בפתילה, וזהו שנקרא אצלנו בשם **מסך** כי מסך וחושך פעולתם אחת,

כלומר שמפסיקין על הראיה והאור.

וכשאנו מדברים מבחי' החומר אנו מבנים אותם בשם **אור וחושך**, וכשאנו מדברים מבחי' צורתם אנו מכנים אותם בשם **ספירות ומסך** ביחס הכלים, ובשם **אור ישר ואור חוזר** ביחס האורות המתגלים בתוכם, אשר אור העליון ביחסו עצמו נבחן לאור ישר, ואור העליון ביחס התגלותו מתוך החשך נבחן לאור חוזר. (ואור דחסדים מופיע לפעמים בלי אמצעות החושך, אמנם אינו חשוב כ"כ ועיקר היתרון הוא אור דג"ר, וזווי"ה כיתרון האור מן החושך, דהיינו הג"ר שבאור, והבן).

מסך מלא: מס סמך כף עם ר' עולה כמספר שר וז"ס שרים רדפוני חנם ומדברך פחד לבי, וז"ס שם שרי או שרה אשת אברהם (ע"ע מסך).

ד' בחי' שבמסך: הי בחינות יש בחושך והמסך הזה על דרכי הזדככותו, (ע"ע הזדככות) ב' בחי' מסוד צלצלי שמע שהם צל דבחי' א' וצל דבחי"ב, אכן שניהם מכסים ועושים צל על אור דחסדים בלבד, וההפרש שבהם הוא כי צל דבחי"ב מחשיך גם על ג"ר הכלול בבחי"ב, וצל דבחי"א מחשיך רק על אור דו"ק בלבד. וב' הצללים דבחי"ד ובחי"ג נקי צלצלי תרועה שהמה מחשיכים על אור העצמות בלבד, אלא שבחי"ד ה"ס השכל הנעלם מכל רעיון, ובחי"ג ה"ס היולי דחוכמתא. או בחי"ד ה"ס מי דלא קיימא לשאלא, ובחי"ג ה"ס מי דקיימא לשאלא.

והזדככות עד לשורש, פירושו שהתחתון חלש מאד ואינו מרגיש שום צל. וז"ס הבדיקה בליל הושענה רבה, אם אינו רואה את הצל שלו סימן הוא שלא יחיה, והיינו כנ"ל, כי כל החיות הוא נמשך מהמסך והצל.

אורות קדמו לכלים:

היינו בהסת"א, דע"כ מכוונה ע"ס דראש ושרשי כלים, ולא כלים גמורים. והטעם הוא, (כמ"ש בערך: מסך, משה) כי בהסת"א עיקר הגילוי והשליטה הוא רק לאו"י, וחשיבות מעלת האו"י עדיין לא נודע שם, ואדרבא שמורגש שם להפכי מהאור ומונע בסוד החזרת האו"י לשרשו, ולפי זה אין בו מבחי' כלים ולא כלום, כי כלי ה"ס קבלת האור או הלבשתו, אמנם ודאי שענין ההבלטה שבעביות דהיינו המסך בסוד החזרת האור לשרשו, בהכרח שהוא השורש לכלי קבלה הבאים בסוד אור החוזר לשרשו בעת הסת"ב כמו גיטו וידו באים כאחד עש"ה. (ע"ע עקודים) (ע"ע כלים קדמו לאורות).

אורות המצח:

הוא בחי' עולם האצילות אחר שנתקן.

אורות נעלמים:

הוא בחי' עצמות ורוחניות המתלבש תוך הכלים, שהאורות נבחנים כמו נעלמים באותם הכלים והמלבושים.

אבא:

פרצוף השני מה"פ א"א או"א זו"ב, שהוא פרצוף חכמה אשר בו מלובש אור חיה נקי' אבא. ונקי' ג"כ בשם הויה במילוי יודין, שבגיי' ע"ב, (ע"ע ה"פ אצילות) כזה: יוד הי ויו הי. ונקי' ג"כ או"א עילאין.

מקורו התהוותו נגלה בעת ירידת נה"י דס"ג למטה מטבור דא"ק לתוך זו"נ הפנימים דא"ק, שחיבורם בנה"י דס"ג גרמו להסתלקות האורות דלמטה מטבור דס"ג ולעלית מ"ן, כמ"ש בעה"ח ענף ח'. ואז נתחלק פרצוף הס"ג לבי' פרצופין, דאותו חלק הס"ג שלא נתערב במ"ן דהיינו כח"ב וחג"ת דס"ג, נתעלו לבחי' הויה דע"ב וקבנ שם אבא ואמא. ואותו חלק הס"ג שירדו לנה"י דס"ג ונתחברו שם עם הזו"נ הפנימים לבחי' מ"ן, הם נשאר ב בחי' הויה דס"ג וקנו שם חדש: ישראל סבא ותבונה. (ע"ע או"א וע"ע ישסו"ת) עש"ה (עיין בפמ"ס ענף ט' אות ו').

אמא:

היא פרצוף ג' מה"פ, שהוא פרצוף בינה שבה מלובש אור דנשמה. ונקי' ג"כ בשם הויה במילוי יודין וא', כזה: יוד הי ואו הי שבגיי' ס"ג. ונקי' ג"כ ישסו"ת. (ע"ע ישסו"ת) מקורה: נתחדש ונגלה מעת עליית מ"ן לצמצום נה"י. (ע"ע אבא).

א"א:

הכתר דאצילות נחלק לבי' פרצופין, חציו העליון מכונה בשם פרצוף עתיק, וחציו התחתון מכונה בשם פרצוף א"א, שמלביש לז"ת דפרנוף עתיק. (ע"ח ש"ג פ"א).

אבר פרצוף:

פרצוף נבחן לרמ"ח אברים, שכל אבר נמשך משורש מיוחד, כמו אברי הידים שנמשכים מגופים מאו"מ, ואברי רגלים שהמה מבכ"י גופיו דיססו"ת וכדומה.

אני אין:

מלכות מכונה **אני**, ומכונה ג"כ **אין** בשעה שנבחנת לכתך לתחתון, כי מלכות דעלין נבחנת לכתך דפרצוף תחתון, ואני יורה לשון התגלות, כי כל המושג מהפרצוף הוא רק על ידי המלכות שבאותו פרצוף. וע"כ נקראת בשם אני, בסו"ה ראו עתה כ יאני אני הוא וכו', ואין, הוא לשון תכלית ההסטרה ואפיסת ההשגה, שזהו נוהג בכתרים שבכל הפרצופין.

איכות:

הוא ערכו של הפרצוף ע"פ האור שבו. וכמות הוא ערכו של הפרצוף ע"פ הכלים שבו.

אלף:

צורתה ל"ב י"ו למעלה י"ו למט כזה **א** שה"ס ל"ב שינים, וכללותם ה"ס ל"ג וז"ש בספר הבהיר כי אזן צורת אלף. (ש"ד פ"א ע"ה).

אכילה ושתייה:

סוד ה**בינה** ה"ס קולות הנשמעות באזן, שאין זו"ן מלכות ות"ת ניזונין אלא מסוד **קולות**, ולא מסוד אכילה ושתייה. (ש"ד פ"ה ע"ח).

אותיות:

האותיות ה"ס שם ב"ן (ע"ח ש"ד פ"ה) וה"ס הכלים שבע"ס, כי הלבן שבס"ת ה"ס ה"ס האור, והשחור ה"ס הכלים. (ע"ן בפתיחה לפמ"ס ד"ה וז"ס).
אתיות נגד כפרת:

בז' נקבי הראש **ב"ג** אזנים חו"ב, **ד"כ** עינים נו"ה, פ"ר חוטם ת"ת דעת, **ת'** פה מלכות שבראש, (ש"ה פ"ו) וצ"ע כי אמ"ש כ"חב, **בגד** חג"ת, כפרת נה"מ, (כמ"ש ש"ג פ"ז) אותיות סתומות:

הם מנצפ"ך הם ה"ג - וגם הפה עגולה כמוהם. (ש"ה פ"ה ע"ח).
אותיות:

שרשם הם ה"ג מנצפ"ך, שכל מוצא ומוצא מה' מוצאות הם גבורה מיוחדת ממנצפ"ך, שהמה הן השורשים לכל כ"ב אותיות אהח"ע בומ"ף זסשר"צ וכו'.
אותיות: נפש:

יען נמשכים מגבורה שהוא בחי' נפש היינו **מלכות** (שם), האותיות הם גופא, ונפש ה"ס תגין שעליהם - האותיות מיסוד אמא שבפה דז"א באים, שאז נקי יסוד אמא **פיתוחי**

חותם.

כלים דאו"א מט"ו סוד י"ה, וכלים דזו"ן ז' אותיות שהם רק ז' מלכים.

זווג דאותיות ה"ס זווג להחיות עולמות. ונקודות ה"ס זווג דנשמות.

כתר דאמא ה"ס תגין (נפש), וט"ס נחתונות אותיות (גוף). כל די בחי' טנת"א **הם בצורת**

אותיות.

כתר דאבא ה"ס טעמים, ט"ת נקודות. (כתרים וג"ר דאו"א סעמים, ותגין ז"ת וגוף

דאו"א, נקודות....

אותיות כתר אבא בצורת טעמים.

ואותיות כתר אמא בצורת תגין, וט"ס ת' פשוטו אותיות

אותיות דאבא דחו"ג:

שהם ב' נקודות שבא סגול נעשים לבחי' תגין לכתר דאמא, שאותיות דשמות שהם

שבא סגול... באותיותיהם הם רק בצורת תגין, המה הכתר דאמא וכו' עש"ה כאז...

אותיות:

טפת זרע דאבא כי מעכירת המים שבחכמה יצאו, שה"ס חומר הראשון הנק' תוהו,

ואח"כ נעשו בוהו, ואח"כ נרשמו וניצ... ויש מהם עגולות כמו חומה, ויש כמין מעזיבה

ויש של בית קיבול כערוגה ש... המים ושוהה אותם בתוכה, והוא סוד והארץ היתה

תוהו.

א"ס ב"ה:

כלל המציאות שלפנינו הן העולמות העליונים והן העולמות התחתונים, הן העצמים

והן מלואם, דהיינו כל הנועם והעונג שהעצמים עתידים לקבל, כל אלו יחד אנו

מבחינים בהם ב' עקרים:

עיקר א' הוא כמו שיצאו מלפניו ית' בטרם הצמצום הראשון, כלומר שכל מערכת

המציאות הזאת כבר הם מוכנים ועומדים בתכלית גובהם ותפארתם כמו שחשב

עליהם ממציאם ית', משום שענין חסרון ושלמות לא נבחן שם המתחייב להתפתח

בדרכי הזמן. ועיקר הזה נבחן בשם עולם א"ס ב"ה (ע"י פמ"ס ענף א').

עיקר הב' הם העולמות העליונים והתחתונים ומלואם כמו שהם ערוכים עתה לפנינו

דהיינו אחר ענין הצמצום, שעם הצמצום הוכן מקום לחסרונות ולתיקונים, שא"א

שיבואו בנושא א' בבת אחת, זולת בזה אחר זה, דהיינו ע"פ חוק הזמן, אשר ע"כ נבחן

כאן ענין קטנות וגדלות ע"פ גלגול אורות וכלים על גלגל שינוי צורה, בדרך התפתחות

לאט לאט, עד ביאתם על תכלית גבהם הרצויה. והמערכה הזאת בכללה נבחנת בה'

עולמות: א"ק ואבי"ע.

א"ס עליון:

מתלבש ומתגלה רק בא"ק לבדו, שנבחן בחיי גופא (דרגא ב') דא"ס העליון, שאין א"ס מתגלה אלא בגופו א"ק, ולא במלבושיו שהם עולם האצילות, (ע"ח ש"ג פ"ג). ע"ד שהא"ק מתגלה בגופו שהוא אצילות ולא מלבושיו (דרגא ג') שהם בי"ע, (שם).

א"ס ראוך תכלית:

(ע"ע אורך לעובי) פי, ההארה הראשונה הנבחנת לנו שיוצאת מעצמותו ית' ממש, צורתה הוא בשם הזה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל ואין שום מלה והגא נוהג בו, וע"כ הוא מהופך ממש מכל האורות המשתלשלים הימנו, כי האורות המשתלשלים מהארת עצמותו ית' ההוא, הרי בהכרח כיצד שהוא נמצאים מתלבשים בהמקבלים, וא"כ כבר יש בהם תפיסא כיצד שיהיה בהאור המקובל אליהם. גם ענין התלבשות בעצמו הריהי פעולה, ונודה שאין לך פועל בלי איזו תכלית, וכיון שיש לו תכלית הרי יש בו סוף, דהיינו אחר שמגיע להתכלית הוא סופו של הפעולה.

(* הכת"י של ערך זה אבד לנו. המו"ל.

הרי לך מבואר הפכיות גמורה מא"ס ב"ה להנאצלים ממנו, כי צורת אור א"ס ב"ה הוא לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל, וכיון שאין מחשבה תפיסא נמנא שאינו עומד להתלבשות כל עיקר, כי תפיסת המחשבה ודבר ההתלבשות אחד הוא כנודע. וא"כ אין נוהג כאן שום פעולה וממילא אין להבחין שום תכלית, כי השרוי בלא פעולה מראה שאינו מחשב לתכלית, כי מושג תכלית נוהג רק באיזה פעולה, וכיון שאין לו תכלית ממילא אין לו סוף.

הפכיות גמור מהנאצלים לא"ס ב"ה והיפוכו על כל נקודותיו הנ"ל תמצא בהנאצלים כולם אע"פ שיוצאים ממנו, שבהם מחשבה תפיסא. כלומר כל באצל כלפי עצמו בהכרח שמשיג האור באותו שיעור המלובש בו, כי הלבשה והשגה היינו הך, וכיון שנוהג בהם התלבשות הרי הם צריכים לפעולות, וכיון שנוהג בהם פעולות הרי יש להם תכלית, כי אין לך פועל בלי תכלית, ומתוך שיש להם תכלית יש להם סוף פולה כמבואר.

א"ס ב"ה ה"ס: כתר, ראש:

ונדע, שאין לך שום הארה גדולה או קטנה בכל העולמות כולם שלא תהא יוצאת ומשתלשלת מא"ס ב"ה ממש, גם נודע שכל הכחות שנוהגים בעליונים נמצאים בחיוב בהתחתונים. ולפיכך, כמו שהמניאות בכללותה נבחנת לבי עיקרים הנ"ל דהיינו א"ס ב"ה והנאצלים כולם, שהתחלקות זו היא הבולטת ביותר מכל מיני הבחנות הנמצאות בהעולמות, משום שהמה הפכים זה לזה מן הקצה אל הקצה, הנה משום זה מוכרח כל פרצוף יחיד בין עליון ובין תחתון שיהיה מתחלק ע"פ ב' כחות ההפכיים האמורים.

דהיינו, שחלק אחד שבו יהי ממציאות כזו שאין בו סוף ואין בו תכלית ואינו עומד להתלבשות, וחלק השני שבו יהי ממציאות כזו שיש בו תכלית וסוף וגם נוהג בהתלבשות.

ודע, שאלו ב' החלקים המה נקראים **ראש וגוף**: אשר אורות ראש של כל פרצוף הוא משכן לא"ס ב"ה, ונוהג בו כל הצורות הנ"ל שבא"ס ב"ה, וחלק השני שבפרצוף המה משכן לשאר אורות המשתלשלים מא"ס ב"ה הבאים בהתלבשות, ויש להם ע"כ סוף ותכלית.

אריה שור נשר אדם:

אריה ה"ס הימין וסוד החסד (ראש מקוה), דהיינו או"ח היורד בבחי' צלצלי שמע, בסוד **אריה אכיל קורבנין**, וכל הקרב אליו מות ימות, שה"ס משה משה. והנמשך מאו"ח הזה ה"ס פס לחם (ע"ע אכילה ושתיה) והוא כולל כל החסדים דהיה הוה ויהיה, דכל אלו באים מסוד **אראה** בסו"ה אסורה נא **ואראה** וכו' ולפיכך פני אריה אל הימין, ומאכלו בסו"ה הכפירים שואגים לטרף, כי היא חיה רעה הטורפת ושופכת דם כל החי הקרב.

וה"ס אוכל אכילה: כי האריה (סוד עין הקרב לראות) שופך דם ואוכל אברים מן החי. אמנם בסוד **הפנים** כמ"ש פני אריה נמצא כל הקורבנין דאכיל מבצטרפין לפס לחם, ואו"ח הזה יורד דרך פה (דראש מקוה) ומסעיד הלב דהיינו **אכילת כל אדם**. באופן שאח"ח העולה ה"ס אריה דאכיל קורבנין רבים מאד, ואו"ח היורד מבחינה ההוא ה"ס אכילה וסעודה.

אמנם **שור**: ה"ס אוכל עשב, בסו"ה כתבנית שור אוכל עשב. פי', כי יש ב' מיני או"ח **היורד**, בחי' א' הוא המקובל בראש מקוה בסוד צלצלי שמע בסוד צל הראשון, דהיינו רק בבואה, ולא **בבואה דבבואה**, והיינו המקובץ משפיכות דמים דבעלי חיים, בסוד אכילת אברים דבעלי חיים. אכן יש עוד בחי' ב' דאו"ח היורד והוא המקובל בתוך מקוה בסוד **צלצלי תרועה**, דהיינו **צל המוצל מצל** שנק' בבואה דבבואה, כי מזבל הנבילות דצל האי נמשך ויוצא צל שני הנק' **דשא ועשב**, אשר נקרבים לפומא דשור כמו הבעלי חיים הנקרבים לפומא דאריה כנ"ל, בסוד כלחוך השור את **ירק השדה**. כי החי האובד חייו מסיבת האריה נק' ירק מלשון ריקנות, כי נעשה ריקן מחיותו, ואח"כ הוא מוכשר ליקרב לפומא דשור והשור לוחך אותו ומשחיתו כלה עם שורשו. וכ"ז הוא בסוד או"ח העולה.

אמנם בסוד **הפנים פני שור**: דהיינו או"ח היורד מכל ירק השדה בבת אחת, דהיינו מכל מאכל השור אז נמשך הפנים בסוד השמאל.

וסוד **נשר**: הוא המלך שבעופות, וגם הוא טורף כמו האריה, אלא האריה הוא מלך שבחיות הארץ מיום ג' שנראה היבשה ומיום ו' שהוציאה נפש חית הארץ, משא"כ

הנשר הוא מיום ה' מסו"ה ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים, וכולל ב' **כנפים** הימין מהארץ המבורכת ביום ג', והשמאל מפני הרקיע השמים דיום ב', שה"ס **גדל האבר** מיום ג' **ואורך הנוצה** מיום ה'. וע"כ יפה כחו (מעבידתא דיום ה') להגביה עוף גבוה מעל גבוה עד פני רקיע השמים. והוא אוכל נבילות ולא אבר מן החי כמו האריה, אלא לאחר מיתתו, משום שכלול מכח השור דהיינו צלצלי תרועה ובבואה דבבואה, ומשום דכליל ג"כ מאריה ע"כ אינו אוכל ולוחך עשב הארץ ממש רק נבלות, אמנם לאפוקי מאבר מן החי כנ"ל.

אריה שור נשר אדם :

(ע"י לעיל) ובדרך אחר נראה לומר שמסוד יום ה' נבראו כולם בב"א בסוד מרכבה לה', שסוד הסיתום דאומ"צ הבא לראות נק' אריה, והסד לראות נק' שור, והנראה נק' נסר נשר, וכל **הסר** אשר אתנהרו שם נק' אדם.

ארץ :

ה"ס האותיות, (ע"ע אותיות).

כי **מעכירת המים שבחכמה** (אבא) **יצא חומר הראשון** האותיות הנק' **תוהו**, וה"ס כי **לשלג** יאמר הוי ארץ. וכל העצמות שהם **השרשים של רמ"ח אברים** הם **מאבא**.
אש אפר :

האש הוא בבינה, ומעכירותה ושמריה יצא חומר הנק' אודם, שהם מנצפ"ך כפולים. ה"ג שבג"י אפר, כי האפר עכירות שמרי האש הוא, ומאודם האשה נמשך השחור שבעין והדם (נפש) שבתוך הגידין.

זרע : ה"ס שהחומר והצורה צריך להיות כלול מיוד. בסוד **אין דבר פחות מיוד**, וז"ס זרע יעבדנו (והבן).

אותיות :

אבא לא נתן כי אם חומר כ"ב האותיות העצמות (של הולד), אך בהכרח היה בס **הבלא דגרמי'**, ובאותיות (גוף) אלו משותפת הנפש שהם התגין והוא **מאמא**, כי **אין הנפש נכנסת בחומר אלא אחר שנזרע**, שכבר **העובר במעי אמא**.
אחר מיתה :

ההבלי דגרמי נמצא שורה בתוך העצמות, אבל הנפש חופפת ממעל להם בסוד תגין. אש שורף :

הנפש ה"ס **יוד אלקים דקטנות**, והאותיות (שמאבא) כ"ב אלקים דקטנות היותר קשים מהנפש, ומיאלו ה**ל"ב אלקים דקטנות בצאתם מהחכמה** מוחא **מתקבץ הארתם בל"ב**, ונעשה מזה ה**לב** שהוא אש שורף, וז"ס **ל"ב נתיבות החכמה**.

הדם : הוא הנפש **טפת אודם** דנוקבא (דאמא), והכלי הוא **בשר הלב** עצמו שהוא האותיות (דאבא), ובבוא **הע"ס דרוח** הם ה**ויות דגדלות**, הנפש **בחי' דיבור הרוח בחי' אמירה**.

אותיות :

כחות דנפש בסוד ורידי הדם נק' מלאכים להיותם שליחי הנפש להחיות את הגוף,
והם בחי' **האותיות** כמ"ש בתיקונים דכ"ג, אית מלאכין דמשמשין לאלין **נקודין ואינון**
אתוון.

אותיות די"ס :

י"ס יש בהם יוד אותיות שהם : כח"ב אמ"ש, חג"ת בג"ד, נהי"מ כפר"ת.

אב"א :

ע"ע זו"נ אב"א וע"ע זו"ב דקטנות.

א' הוא חג"ת :

אמ"ש, וא' כוללת ג' אמצעית חג"ת, כי גויה (גוף) נבראים מרוח שהם חו"ג ב' יודין של
א', ו' מן א' הוא ת"ת באמצעיתא.

א' ה"ס חסד רז"א :

ז"א אין לו אלא ו"ק וכו' (וז"א ה"ס אותיות) לכן גם האותיות אינם אלא ו"ק, ולכן אות
א' מתחיל בחסד, (ע"ח ש"ה פ"ו).

אותיות השם בן ד' :

הנה כל הכ"ז אותיות אלפא ביתא מרמזים על יסודות אשר עליהם נבנו כל העולמות.
ומילואם ומרכזם דכל הכ"ז היסודות מרמזים **בי"הו"ח** אותיות השם ית'. דהיינו
יסודות דחיסודות כמו **אמצעיתא דאמצעיתא**, כי המה **ב' הקוטבים** דיסודות זו"נ
הכוללים הכל, ומתחילה נבאר סוד אות ראשון :

י' דהויה : שהוא קוטב היסוד שבכ"ז אותיות כולם ושבאותיות דהשם הויה גם כן,
שהרי **אי אפשר לך להתחיל לכתוב** שום אות שלא תתחילה עם **י'** מראשיתה, וה"ס
יסוד זכר השורשי, ונק' **בשר** (ע"ע איש ואשה) שה"ס **אור זכר שבא** ומתחבר בפרצוף
עליון מכח התחתון **הסר** להתדבק בהעליון, והעליון ה"ס **אש אוכלה**.

וע"כ תיכף כשסר התחתון **להתחמם** בו, נמצא פנימיות התחתון שנשרף, כלומר שפורח
מהתחתון ומתדבק בהעליון **בסוד כל המוסיף גורע** : **שהמוסיף ע'** על שת' עשרה פורח
ממנו תיכף חלק אחד מי"ב, שה"ס **עשתי עשרה** : ואותו החלק מכונה בשם **י' משום**
שמתדבק בעליון ורגלו קצרה מלהשפיע בתחתון, כתמונת **י'** שרגלו נפסק סמוך לגג של
השורה.

המספר בסדר אותיות הויה :

ותחילה צריכים להבין אשר שורשם דכולם ה"ס **ה'**, כמ"ש הכל היה מן העפר, ובסו"ה
בה' בראם שה"ס בחי"ד **וה"ת דשם הויה**. אמנם אות **י'** היא ג"כ בחי' ה' אלא בבחי'
שיתוף דאות **ד'**. וכבר נודע בסוד המספר (ע"ע מספר) אשר כל המספר מסתדר תחת

ה"ס כח"ב תו"מ, והי' אותיות הראשונות הם **במקום יציאתם** דה"ס כח"ב תו"מ
שה"ס הי' **אותיות אלהים**, שאלה הי"ס כח"ב וי"ס הי"ס תו"מ.
ותמצא שמספר ד' הי"ס י' של אלקים והיינו דוקא בשיתופא דאות ה' כנ"ל, כי אחר
אצילות מספר ה', הנ"ל הנה הופיע סוד ו' שה"ס **כתר במהדורא ב'**, וזי' שה"ס חכמה
וחי טי' הי"ס בינה ות"ת שהם כמו גי' ד' במקום יציאתם. אלא ההפרש הוא משום דכח
של ה', הנ"ל כבר שולט בהם, וע"כ נקי' ביבה ח' מלשון **חות דרגא**, שירדה מהראש
ויבאה מהחכמה, וסוד טית הי"ס סיתום דת"ת דטובי גניז בגויה.
פירוש, שב ד' שבמקום יציאה לא היה מורגש הטוב כלל שהסיתום היה גדול מאוד,
משא"כ בטי' אשך כח הי' מעורב בהספירות, א"כ מורגש הטוב הגדול (דאומ"צ) הגנוז
בהטי', אשר ע"כ באה ונאצלה סוד **היוד דהיינו כח ה'**, הנ"ל מהדרך שבה, שה' זאת
גילתה **הגניזו** ונגלו שוב החסדימ עם הטוב דאומ"צ בחיבורא. אלא בבחי' **עשירי יהיה**
קודש וסו"ה **מלך אסור** (עשור) ברהטים. ונמצא סוד אות י' שקרוב יותר לד', כי מסוד
ה', אינה כלולה לגמרי רק מכח הדכר שבה דע"כ בקודה שחורה הוא דלית לה
לבננותא כלל. ובסוד השחרות הזה הי"ס שחורה אני ונאווה: דיכולה להמשיך ג"ר
דאנקת"ם, וע"כ י' **משפעת בה'**, כלומר שמשיבה הג"ר ומתקנת מה שנחסר מכח ה'
הנ"ל והכל בסוד **הקטנות** והשחרות שבה, וע"כ הוא יסוד זכר השורשי הנעלם בסוד
המוסיף עי' גורע.

איש ואשה:

עיקר שמות האלו הם ע"ש היסודות, כמ"ש ז"ל איש ואשה שכינה שרויה ביביהם
נתחממו נעשו אש ואש כי פרח י"ה מהם, וסוד י"ה י' **דאיש ה' דאשה**: הי"ס עליון
ותחתון דראש מקוה, בסו"ה ויאמר משה משה, בשלף חלק העצמות מהתחתון כי
כרעא דה' בחסרה ו**נחקה** עד שנפלה ונרחקה **מגג דה'**, ואותו חלק שנחקק ובחסר
מרגל השמאלי **דה'** נקרא בשם י':
ותבינהו בסו"ה ומראה הי' כאש אוכלת בראש ההר, כי בסוד עי' הקרב לשתי עשרה
תיכף נשרף ונעלם חלק הדכר מיי"ב פרצופין שיש בסוד ה' הנ"ל, ונשאר שם עשתי
עשרה, שה"ס ד' **פרצופין בגג**, ד"פ **ברגל ימין**, ג"פ **ברגל שמאל**. וזה החסר הי"ס חלק
הדכר המכונה י' דאיש שהוא מתחבר לזכר בפרצוף **זכר**, ומקום החקיקה מכונה ה'
דאשה.

והי"ס יסודות דזו"נ: שעל בי' יסודות הללו נבנה כל הבנין ואין עוד, כמ"ש בסו"ה
לטוטפות בין עיניך.
והי"ס שורף ונשרף: שיסוד זכר שורף ויסד נוקי' בשרפה, כי **אמא נקי' שרה**: בסוד שר

לראות, ובשעה שהיא סרה נמצאת **מכה על אור העליון** ומעלית או"ה מתתא לעילא, שה"ס י' זאיש הנחקק מסטרא דשמאלא דה'.

שזה"ס הביטו אל צור חצבתם, כי כמו נחצב חלק, הראש, בסוד משה משה ועלר ונתדבק באברהם.

וה"ס אבא יורד ונוקב, כי אחר שאמא סרה והכה על האור והחזירו ליסוד אבא אז חזר האו"ח הזה, דהיינו י' דאיש ונתפשט מעילא לתתא בסוד פקידה.

שזהו נקי אבא יורד וה' **נעשית לח'** כי החזיר הפקדון למקומה שנתדבקו זב"ז, ואז שכינה ביניהם, כי נתמלאה חסרונה מתוך ירידת אבא (וז"ס חית מלשון ירידה) ונמשך זה עד שחזרו ונתחממו.

אש ואשה:

כי חזר סוד הי"ה, דראש מקוה לפעולתו ונפסק הדביקות, ושוב נתפצלה חלק אחד מי"ב מסוד ח' ונעשה ח' לה', והי' שנתפצלה חזרה לאבא.

וז"ס הפסק הזווג: דהיינו מחמת שחזרו ונתחממו בסו"ה ומראה ה' כאש אוכלת בראש ההר.

ובזה תבין סוד זווג זו"נ: **כי האבידה דצלע העליון** גרמה **שנתנסרה** כל אותו הבחי"ב מפרצוף הז"א.

ונודע אשר יסוד א"א הי"ס ז"א, וכיון שנאבד הג"ר משם נשאר רק בבשר, כלומר אותו הי' שנחקק ונפצל מה' בסוד אבא, יורד באומ"צ ונוקב בהסיתום, והעלם חלק י"ב מהנוקי שחזרה ח' ונעשית ה' כנ"ל.

והוא מכונה בשם **בשר**: כי הוא בא (מכח) סר וחלקה של הנקיבה היא, ואח"כ בסוד ויסגור בשר אחר לקיחת הצלע ג"כ נחסר גם מג"ר, כי לקיחת הצלע הי"ס נסירה (בגרזן דמקוה"נ).

ואז חזר ויבן את הצלע: שנמצא האבידה ואגלאי מלתא למפרע דיש כאן ג"ר, אמנם דוקא בבחי' אשה כלומר בסוד ה' עם נקב חסרון דסיתום אומ"צ, שה"ס **איהי נטיל גבורות** ונבנה **כותל זידה**.

ואח"כ כשהאדם החזיר את הבחי' י' **לתוך נקב של ה'** אמר זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, כי אחר שהאדם כבר פרש ועזב ממעשה דאו"א הפנימים וע"כ אתמלי בחסדים דכל"א.

וע"כ אותה י' **אינן סותם לה'** להיות ח' כי הוא בא ע"ס לצאת תיכף, כי רק להוציא בשר חי קמתכוין, הנקי בשר אחד: שה"ס **בשורת הזרע**, מלשון בא סר זה רע, שה"ס אאב"ח הויה דכלא אור לי, דהיינו זה רע ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה.

וצ"ל כאן עצם ה"ס א"א, בשר ה"ס ז"א : כמ"ש במ"א שתוך דמקוה ה"ס א"א
וה"ס עצמות הפרצוף, ואומ"צ שבא בפנים קטן ה"ס ז"א, וה"ס יסוד דא"א וה"ס בשר
מחמת לקיחת הצלע **לבנין פרצוף נבדל ונעזב ממנו**.

ארבעה בנים :

חכם רשע תם ושאינו יודע לשאול שכבגדם דיברה תורה. פירוש, לפי הכלל שהכל
מסודר תחת שם בן ד' (ע"ע אותיות שם הויה) שהם חו"ב זו"נ, והכתר ככלל בחכמה
דע"כ מרומז בקוצו של יוד דהויה, אשר ע"כ נק' היוד בשם חכמה שהוא באמת סוד
הכתך הנושא את החכמה : כלומר שהכתר עצמו מתפשט בתוך החכמה ונושא אותו
ומקיים אותו **עז גבול ספי' הכתר**, וכשמסתיים גבול הכתר לא יוכל עוד החכמה
להאיר שם.

ובזה תבין את שורש ב' השבטים **ראובן ושמעון** שראובן ה"ס י' דהויה עם קוצו של
יוד, דהיינו **כו"ח ביחד כנ"ל**, ועקרו הוא כתר כנ"ל, כי החכמה אינה נראית למטה
מגבול הכתר.

וסוד **שמעון** ה"ס החכמה לפי עצמה. בזה תבין שעל ראובן אמרה לאה **ראה ה' בעניי**
שה"ס הסת"א בסוד משה משה, מההסתכלות שורה על מסך דצלצלי שמע שה"ס **עוני**
בלי אור דחסדים ובלי קנינים בסוד כל המוסיף גורע, משא"כ בשמעון אמרה שמע ה'
כי **שנאה** אנכי ויתן לי גם את זה, ולא כתיב ראה **שהוא שם החכמה**, משום שסוד בן
השני הוא **למטה מגבול הכתר**, וע"כ הראיה נתעלמה משם כנ"ל, ורק בסוד השמיעה
לבדו בסו"ה אבותינו ספרו לנו ואנחנו **בעינינו לא ראינו**, ולפיכך שמעון אותיות שם
עון, בסוד שמיעה דעין ולאפוקי מראיה דעין דהיינו סתימת עין.
ולפיכך נק' בחי' **ראיה דעין בן רשע** : כי אינו נמחק ואינו נסבל בכתר להיותו למטה
מגבול הכתר.

וז"ס הקהה את שיניו אלמלא הי' שם לא היה נגאל, כי יצאו ממצרים בסוד מכת
בכורות, מן בכור פרעה היושב על כסאו וכו' שה"ס הרשע הנאחז למסה מגבול הכתר
כנ"ל.

ובן השלישי ה"ס **תם**, לוי : שה"ס **תומיך ואוריך** לאיש חסידיך, שה"ס בינה הממשיכה
את הכתר בסוד חסדים, וה"ס יומם יצוה וכו' יומא דאזיל עם כלהו יומין, והוא שואל
מה זאת : כלומר, על מה נאבדו החסדים שהוא מכח המשכת הכתר למקומו בסוד
כתר תורה עם כתר כהונה שכתר תורה ה"ס תומיך וכתר כהונה ה"ס אוריך, ושניהם
הגיעו לו בשאלתו מה זאת, שדומה לגמרי לבחי' צלצלי שמע.
משנה שברון : ולאפוקי משאלת מה העבודה : שהוא שאלת רשע ועון לא יכופר,
וה"ס צלצלי תרועה שלאחר שנעלמו החסדים אובד ג"כ חיותו.

ושאינו יודע לשאול: הי"ס בן רביעי שגבול בינה רכיב עליו, והוא אינו יוצא לעולם מגבול אשר גבלו לו ראשונים, שה"ס הבינה כל"א.

וע"כ הי"ס יהודה: בסו"ה הפעם אודה את ה'. וז"ס אתה יודוך אחיך ידך, בעורף אויביך: כלומר, כי לא מכה בסוד פנים של האויב וס"א מטעם שלא יוכל לעבור את הגבול אשר גבלו ראשונים, ונודע שלזה צריכים שאלה והוא אינו יודע לשאול לגמרי רק יודע היטב להודות, שה"ס הכאה בעורף הס"א שאינו רואה את פניהם של הרשעים.

וה"ס כתר מלכות: שנתנה לשבט יהודה. וז"ס ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן, כי סוד שאינו יודע לשאול נקי ירידה.

ודומה למ"ש ר' יוחנן אחר מיתת ריש לקיש: אשר על כל דבר הלכה שאמר ר' יוחנן השיב לו ר' אלעזר תניא דמסיע לך, שה"ס הודאה. אמנם אז התחיל להתמרמר ביותר היכן את בר לקישא אשר על כל הלכה היה שואל אותו כ"ד קושיות והוא פתר לו כל קושיי כ"ד פירוקין וממילא מרוחא שמעתתא.

וז"ס ושאינו יודע לשאול את פתח לו, ולפתחון פה הוא זריך כדי לארוחא שמעתתא. ולפיכך אמרו ז"ל כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, שלבן הרביעי אע"פ שעם קדושים נאמן, מ"ס נבחן לבחי' ירידה בסוד רד עם אל כנ"ל.

ובזה תבין סוד ידיו רב לו: שה"ס חסד וגבורה שהמשיך מסוד כתר וחכמה, שבסודו הי"ס רב מלשון גדלות, שידיים אלו הם שבים בבחינתו לג"ר ממש דהיינו חו"ב, בסוד חג"ת השבים לכח"ב.

אמצע:

ה"ס בחי"ד, בבחי' המסך המזדווג בהכאה המכונה ג"כ נקודה אמצעית. והוא נקי כן מטעם הכלל אשר אותו הכמות שהאו"ח משפיע מהמסך ולמעלה הוא מתפשט ג"כ מהאו"ח ולמטה. הנה נמצא משום זה אשר הנקודה שה"ס מקום המסך נמצא באמצעית האור ממש. למשל, אם האו"ח עולה עד הכתר הריהו מתפשט ממסך ולמטה ג"כ בע"ס שלימות עד הכתר, וא"כ נמצאים ע"ס ממסך ולמעלה וכן ע"ס ממסך ולמטה. ואם האו"ח עולה רק עד החכמה הנה כמו כן מתפשט ממסך ולמטה ג"כ רק בט"ס, וכן תמיד. באופן אשר הנקודה והמסך מחויבים תמיד להיות באמצעית האור. ובזה תבין סוד צמצום א' שהיה באמצע אורו ית' ממש, שלכאורה יקשה אם אין בו ית' רת"ס איך יתכן להבחין בו בחי' אמצע, ובהנ"ל הענין פשוט לגמרי כי מטרם שבחי"ד עשתה חיתוך וסיום בהאור דהיינו מטרם שנתקנה במסך, ודאי לא היה נבחן שום סוף ברוחניות וע"כ מכונה אז האור בשם א"ס, וכיון שאין סוף ודאי ופשוט שאין ראש, כי אחר הסוף של אור הראשון יתכן שיתחיל הראש של האור השני, משא"כ אם הא' אין לו סוף איך יתחיל שליטה לאור שני, שזה פשוט. וע"כ לא היה שם להבחין רק אור

אחד ובלי רת"ס, שז"ס הוא ושמו אחד, בלי נתינת מקום לשליטה שניה, כלומר מבחי' אחרת, כי ריבויים הרוחניות הוא משינוי הבחינות כמ"ש בפמ"ס ענף א'.
באופן **שסוף ואמצע וראש באו בב"א**: דהיינו אחר שנתקן המסך וכח הצמצום בבחי"ד והחזיר האור לאחוריו ממטה למעלה עד הכתר, וכמו כן נתפשט וירד האור ממסך ולמטה ע"ס שלימות מכתר עד מלכות, הרי שנולדה תיכף עם הגילוי דמסך וצמצום בבחי"ד **ראש** ממסך ולמעלה **וגוף** ממסך ולמטה עד בחי"ד שבגוף **לסוף**, ונשארה משום זה הנקודה דבחי"ד בעלת **המסך באמצע בין הראש ובין הגוף**, ע"ס דראש למעלה ממנה וע"ס דגוף למטה ממנה. הרי שכלהו **ראש אמצע סוף נגלו בבת אחת**, דהיינו ברגע הופעת הצמצום.

אמצע אור א"ס ב"ה:

(עיי' לעיל) וביתר ביאור צריך להבחין בכל אצילות חדש ב' יחסים, דהיינו יחס הנאצל כלפי עצמו ויחסו כלפי המאציל. וכנגדו עוד ב' יחסים במאצילו, דהיינו יחס המאציל לעצמו ויחסו כלפי הנאצל ממנו, באופן שהם **יחסים שתיים שהם ארבע**.
בלי ראשית ובלי תכלית וכבר נתבאר פירוש המלה אמצע שהוא דבר המסך המעלה או"ח בשיעור קומה, ובאותו השיעור קומה מתפשט ג"כ למטה שנמצא משום זה תמיד מצבו של המסך באמצעם של ב' הקומות השוות. גם נודע שבחי"ד נמצאת ג"כ בא"ס ב"ה אלא שאינה עושה שמה סוף וסיום לחתך את האור, אלא בסוד הוא ושמו אחד. ולפיכך אם נצייר את הנקודה דבחי"ד שהיא מעלה ומורידה גם שם בחי' או"ח, אז היה מתפשט ומעלה בראש כמו בגוף בלי סוף, דהיינו בלי ראשית מבחי"ד ולמעלה, ובלי תכלית מבחי"ד ולמטה.

והנה ודאי בטרם הצמצום אין כלל להבחין בב' הסתכלויות: פה וטבור, כי עדיין בהסת"א אנו עומדים שבק' צמצום א' או קו. ונודע אמנם שהסת"ב דעליון נעשה להסת"א אצל התחתון, לפיכך אנו צריכים לצייר גם בחי' הסת"ב במקום נקודת הצמצום שתגלתה שכלפי המאציל נקי תמיד טבור, ששם נמצא **פה של ראש הנאצל** שמעלה הו"ח עד הסת"א דעליון שה"ס פה של ראש דמאציל. ולפיכך **חסרונות נה"י דכלים וג"ר** דאורות באים כאחד, כי הפה בסוד א"ס ב"ה היה מעלה האו"ח כביכול עד בלי ראשית, וכן הוא מורידו עד אין תכלית. משא"כ בסוד הצמצום שמעלה או"ח עד הכתר דהיינו ממקום טבור דמאציל עד הפה דמאציל ולא יותר.

כי **נקודת הצמצום מעכבן שהראש ישאר מגולה**, וע"כ ביחס המאציל כלפי הנאצל נעשה הצמצום בפה דראש המאציל, שינו מאיר כלום מה שלמעלה מפה, שה"ס למעלה מגלגלתא וכתר של ראש התחתון.

הרי **שבאמצעית אור א"ס ממש**, דיינו פה של ראש המאציל שם נעשה עיכוב שלה להאיר עוד למטה מאותה הבחי' דבלי ראשית, שהוא מחמת כח הצמצום והמסך שנתגלה. אמנם נודע שאין העביות מתעלה ממטה למעלה אפילו כמלא נימא, ולפיכך

לא נחשב ביחס הנאצל כלפי המאציל אשר האור נפסק שמה, כי למעלה מהעביות לא יתכן שיהי שינוי והפסק מחמתה, וע"כ אנו מחשבים את ה**סיום וההפסק שיצא מכח בחי"ד** רק מנקודת הטבור דמאציל למטה, כי שם כבר פועל העביות ומעכב על האור ממש שלא יופיע עוד בלי ראשית ובלי תכלית, הרי שחסר לו לנאצל את הבחי"ד טבור ולמטה כלפי המאציל, ואע"פ שעוד נתפשט במקום הזה או"ח היורד, מ"מ אין זה כלל מאותו בחי"ד אור א"ס ב"ה אלא בחי"ד אור מוגבל. באופן שסוד נקודה דעוה"ז ה"ס פה דא"ק שמלפנים, אשר מנקודה דעוה"ז ולמעלה היה בחי"ד ראש מגולה דא"ק, מנקודה דעוה"ז ולמטה נעשה מקום ריקן וחלל פנוי, ששם נמצאים **תוך סוף דא"ק וכל העולמות אבי"ע**, כי כאן במקום תוך דא"ק הנמצא בחלל הפנוי מנקודה דעוה"ז ולמטה התחיל סוד הזדככות, עד שיצא דא"ק ואח"כ עולם התיקון, הכל נעשה בהחלקות דחלל הפנוי הנקי נקודה דעוה"ז, וז"ס לית לך נקודה דלא כלילא בחברתה.

או"א הפנימיים:

ה"ס או"א דכתר, כלומר דפרצוף נלגלתא בעולם הנקודים שהיו באים בכל עת אל הקדש, פ"י בכל הכ"ח עתים, כי יש י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה ככתוב בקהלת, והמה היו יודעים ליחד טוב ורע באחד. אכן בעולם התיקון נתייסד תחילת הכל הגניזה דאו"א אלו, ועל כן נאמר לכהן גדול ואל יבוא בכל עת אל הקדש, והבן.

או"א:

הם חו"ב דכל בחי"ד ובחי"ד מהמציאות, שמהרי בכל אחד מהם יש ע"ס כח"ב זו"ן. אלא צריך להבין בשינוי שם מחו"ב לאו"א, שהם אותו חלק חו"ב דהבחיבה שאינו משמש לצרכיו עצמו אלא לצורך בנים, באופן שחו"ב דכל בחינה נבחנים לבי: האי מה שמשמש בשביל צרכי קיומה דהבחי עצמה והם נקי חו"ב סתם, והבי מה שמשמש להולדת בנים ולגידול הבנים והם מכוונים בשביל זה או"א.

או"א וחו"ב דכל הבחי"ד דצח"ס שבאבי"ע:

וענין זה מובן בכל הדצח"מ, כי ענין זכר נקבה והולדה נמצאים בכל בחי"ד ובחי"ד

מהדצח"מ שבדי עולמות אבי"ע, כי אפי' בדומם תמצא זו"נ במלאכת החמ"א

ובעלקטרי ותולדותיהם, וגם בהם נבחן שחיותם וקיומם עצמם הוא חו"ב שבע"ס, ומה שמולידים ומקיימים תולדותיהן נקי או"א,

אבן שתיה:

עי' נסכת סוכה נג. כשכרה דוד **שתין** קפא תהומא ובעא למשטפא עלמא וכו' כתב שם

ושדי לתהומא וכו'. פי', כי שתין ה"ס יסוד לביהמ"ק ובסו"ה באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם, כי חפירה ה"ס אחורים דאו"א שנפלו בזמן שבירת הכלים והמלכים נעשו לשרים. (כמ"ש בע"ח שי"א פי"ז עש"ה) וכריה הוא מכח בחי"ד בלחודוי, ומתחילה כשהתחיל דוד לתקן את בחי' יסוד (דנוקי) דביהמ"ק, הנה גילה התהום דבחי"ד שדיניו קשים מאד שבכחו להחריב את העולם כנודע, שז"ס סליק תהומא עד למעלה, ואז צריכין לח"רן המתהפך לגרון (ע"ע גרון) שה"ס בקיעת המדרגה ויציאת הבינה לבר מראש.

ודע, אשר הבינה ה"ס שם דכתב דוד, ואח"כ כשהטיל אותו למים גרם ליציאת בינה לבר מראש לסוד ח"רן שבגרון, וז"ס מחיקת השם כדי להטיל שלמא בעלמא דיליף מסוטה. וע"י מחיקת השם נמשך ונתגלה אבן השתיה שה"ס יום ו' המכין לשבת בסוד, אבן שת י"ה, כי אח"כ הוברר בסוד אנקת"ם, והאי אבנא גרם לג"ר דאו"א שה"ס י"ה שיופיעו בזו"ן, וע"כ נבנה על האבן הזה כל ביהמ"ק וכל כליו וכו' והבן היטב.

או"ח העולה:

ה"ס משה משה, וה"ס הראש. כי אין זה הסתלקות, אלא אדרבא התלבשות היא, כי עולה ומלביש לעליון דע"כ אמר הנני, וה"ס טעמים.

או"ח היורד:

ה"ס הניצוצין הנופלים מהפרצוף ולמטה בסוד אודנין דהוי ליה חתכין ממנו, וה"ס יעקב יעקב שדש בעקביו, וגם זה אינו הסתלקות אלא בהיפוך התלבשות הוא, דכן מלביש הוא לאור העליון המתפשט בתוכו, בסו"ה אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך אשא כנפי שחר וכו' (ע"ע ו"ק).

אדנ"י: אדון:

תבינהו עם מ"ש ז"ל לא כשאני נכתב אני נקרא וכו', כי בכתב בשם הויה שה"ס שם העצם. ואין הפי' כמו בחכמת הדקדוק, אשר שם העצם הוא למשל ראובן ושם התואר הוא אשיך וכדומה, אלא יש כאן עמקות יתירה, כי הגם שבעצמותו מת' לית מחשבה תפיסה אלא בהארותיו מת' כנודע, עם כל זה באמת אין הפרש בין עצמותו להארתו אלא גם בהארתו לית מחשבה תפיסה, אכן במידת כל יכולתו מת' נותן לנביאים ואנשי השם את הארתו מת' להשגה. אשר דבר זה הוא למעלה מהבריאה ומדרך הטבע, כי ע"פ דרך הטבע של הבריאה לית מחשבה תפיסה גם בהארותיו ית'. ולפיכך אנו מבחינים בהארתו יתברך ב' בחי':

הא' הוא **עצם האור** כמו שהוא לעצמו בטרם שבא בהשגה להמשיגים הוא הנק' בשם **הוי"ה**, דהיינו עצם האור, וע"כ מכונה שם העצם. וה"ס תורה שבכתב, כלומר כמו שיוצאת מלפניו ית' בטרם שבאה להשגת המקבלה. ובחי' הבי', היא **השגת האור**, שה"ס שם אדני וה"ס תורה שבעל פה, כלומר אחר שבאה לכלל קריאה והשגה אל המקבלים, וז"ס יושבי על כסא מדין, וז"ס שהצדיקים ניזונים במדת הדין והבן, וע"כ נק' הבינה אדון על כל הארץ והבן, בסו"ה יראה כל זכורך את פני האדון הויה.

ארבע רוחות:

ע"ע ד' רוחות.

אב:

אורות העליונים הם לאורות התחתונים בבחי' אב אל בנים, אשר חשקו תמיד להשפיע בהם. (ש"ו פ"ו ע"ח) (ע"ע בנים).

אצולות בריאה:

אצילות ה"ס ואהיה **אצלו** אמון, דהיינו המדרגות כמו שנאצלו וכמו שהיו בעת ההיא, דהיינו מטרם כל מיעוט. ודע שאע"פ שאח"כ נתמעטו העולמות, מ"מ לא ח"ו בטל משום זה כלום מה שיצא מטרם המיעוט, אלא שמושג ומושפע בעולמות רק בסוד עבר, בסוד הכתוב ספרו לנו וכו', והבן היטב. ועל סוד הזה נק' האומה הקדושה בשם **עברים** זה, וכן נעד עברי עבר. והטעם הוא, כי נשמת בני ישראל הם מאעצילות. **בריאה**, שרפים, אכן הבריאה הוא

עמידה, קימה: בסוד הוה ויהיה, ומלשון **בוא וראה את החושך** ומשם סוד הכתוב לא יראני האדם וחי, וז"ס מיעוט הירח. שה"ס אור הבי' (שה"ס גבורה ויום ב' תוך דמקו"ה) כלומר אותם הג"ר נתמעטו כי נתפרשו מבת זוגם, וג"ר אלו דבריאה מושגים רק בבחי' ו"ק דג"ר, וגם זה בבחי' שריפתם, כלומר בסו"ה ויקם אברהם מעל פני מתו, שז"ס שרפים עומדים ממעל לו, שעמידתם גרם שריפה לתחתון. אמנם בעולם הבריאה מקבלים קימה, עכ"פ מכחם של השרפים הללו. וז"ס **אש שלמעלה רבוץ כארי**: ארי הוא מלשון אראה, בסו"ה **כרע רבוץ כאריה**, כי גבורתו עולה על כל החיות שבעולם ואין מי שיפילנו ארצה, ואם צר לו הוא רק מרצונו כורע, ומרצונו רובץ, וכשהוא רוזה עוד לקום הוא קם, בסו"ה וכלביא מי יקימנו (ע"ע ארבע מאות שקל כסף). **אריה**, לביאה, כלב בן יפונה ואפשר שאריה ה"ס חסד יום א', ושם כורע ורובץ ולא

יחות מפני כל, בסו"ה הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד. ומשם סוד אש שלמעלה הרובץ ע"ג המזבח, ובזה מובן היטב אשר הנקבה שלו לא נקי אריה שהוא מלשון אראה לעתיד, אלא בלשון **לביאה**, דהיינו האור שהנקבה מקבלת מן הזכר, בסוד ב' מאורות הגדולים שהיו בחי' של קבלה בלב בסוד עיר ומגדל, שז"ס וכלביא מי יקימנו, וז"ס כלב בן יפונה, **והזכר דבחי' יוס ב' ח"ס שור**.

אשה ראשונה דז"א נסתלקה ואיננה:

דהיינו ז"א השורשי שה"ס ש"ת דנה"י דגלגלתא (ע"ע יסוד) שנה"י דס"ג אשה ראשונה שלו (ע"ע ב' מלכים) שאח"כ עלו שניהם למ"ן למעלה מטבור ופרסא אשר הז"א חזר ובקע לפרסא וירד למקומו למטה מטבור, (שה"ס מ"ה פנימי), והנוקי ראשונה שלה כיון שעלתה לא ירדה עוד, בסוד האשה עולית עמו ואינה יורדת עמו, שה"ס ישסו"ת שלמעלה מטבור כנודע, שנקרא מ"ה החיצון.

אמ"ש בג"ד כפר"ת:

ה"ס ע"ס דראש. אמנם בסוד התחלקות המדרגה בגו"ע ואח"פ, דהיינו ג"ר וו"ק דראש, שג"ר בגלגלתא, ובז"ת דראש נתכללה המלכות בכל אחד מהם, ונעשו הז"ת דראש לכפולות בי עינים בי אודנין בי נוקבי דפרדשקי ופה (לקוק ודיבור) וחג"ת דראש הא"ס נג"ד ונה"ים דראש ה"ס **כפר"ת**.

ובסוד תיקוני גלגלתא יהיה **ב"ג חו"ב** בי אזנים, **ד"כ** בי עינים נו"ה פ"ר ב' נוקבי דפרדשקא, חו"ג דדעת דהיינו החוטם, **ת פה** מלכות. אותיות פשוטות י"ב שהם התפשטות מע"ס דראש הנכללים בחציו התחתון אח"פ זי הכפולות בגד כפר"ת הנאיל, והיותם י"ב ולא י"ד, כי קו ימין זי וקו שמאל זי הרי י"ד.

אלכסון: י"ב גבולי אלכסונא:

הענין שזה הראש עם ז' נוקבין שנק' בגד כפרת בדגש ורפה, הא"ס ראש דמ"ה הנקי ישסו"ת, אשר מתחתיו אפרם פרסא באלכסונא בסוד כל אמתא בריבוע (בחי"ד) אמתא וב' חומשא באלכסונא, דהיינו דגש בחי"ד חומש א', ורפה בחי"ב חומש ב', שהם נכללים יחד בסוד ה'.

באופן שבערך **הגוף** המתפשט מראש דבגד כפרת יהיה עתה הבגד כפורת לבחי' **מאציל** (גו"ע) והגוף נאצל לאח"פ וע"כ כל ספירותיו באלכסון הן ששה הימנים והן ששה השמאלים, **כי לית לך נקודה דלא כלולה בחברתא, וב' חומשים** הולכים תמיד יחד אלא בימינים שהם **עצמות חספיי** נבחן לרפה **והשמאל נבחן לדגושים** וע"כ אין שם

אלא ששה זוגות דוי"נ בסוד בוין תתקטר, כי בחי"ד בלחודי חסרה שם לגמרי שז"ס שה ז"א ט"ס חסר מלכות, כלומר שאין לו רק מלכות שבגופו הנכללים בכל ספירה וספירה (וביסוד נקראת עטרה) שה"ס ב' חומשין דאלכסונא שה"ס י"ב גבולי אלכסון. אמנם המלכות הישרה היחידה מאמתא בריבוע חסרה לו שהיא נשארת בפה דראש למעלה מפרסא, דעלה אתמר האשה עולית עמו ואינה יורדת עמו, וע"כ אין כאן י"ד פשוטות, כ' חת' דראש שה"ס פה לא ירדה למטה מפרסא לגופא במל ודבור שלה, נשארת שם למעלה מפרסא בת דכפרת.

אלכסונים שבהיסוד :

וגם ביסוד יש י"ב גבולי אלכסון, כי כל מה שיש בת"ת צריך שיתרשם ביסוד, בסאד ואלה תולדות יעקב יוסף, ובסוד וקרא זה אל זה זה בגי' י"ב, דהיינו י"ב גבולי אלכסון דת"ת, בי"ב גבולי אלכסון שביסוד שנקרא י"ב מזלות : כי ז' כוכבי לכת ה"ס ז"ת הנכללים ביסוד מפאת עצמם, ומצד י"ב גבולי אלכסון שבהם ה"ס י"ב מזלות, וענין י"ב גבולי אלכסון שביסוד הוא בגדלות, שחג"ת דז"א נעשו לחב"ד, שנמצא הפרסא מתחת החג"ת דז"א, ואז יורדים הי"ב גבולי אלכסון לנה"י דז"א עצמו, שבחג"ת המה אז בבחי' ז' הכפולות בג"ד כפור"ת כנ"ל בסוד ישסו"ת.

אותיות כ"ב :

א"ש ה"ס ג"ע, ובמ"ה החדש גלגלתא לבדה שה"ס כתר וג"ר. בג"ד כפרת ה"ס ז' נוקבין דראש וסוד אח"פ שלמעלה מפרסא, שיש פה בחי' (רשימו) ה"ת, וי"ב אותיות הפשוטות ה"ס ז"ת דז"א שמתחת הפרסא, ובגדלות דז"א ה"ס י"ב מזלות שביסוד (ע"ע אמ"ש, וי"ב גבולי אלכסון).

אותיות מאבא ותגין מאמא :

נודע שחומר הולד ועצמותיו ואבריו הרמ"ח כלם מאבא. שה"ס הלובן שבו שכ"ז נמשך מספה דאבא, לובן שבלבנון, שה"ס האותיות עם הבלי דגרמי שלהם (ע"ע נהורא דקיק) בלבד בלי נפש, והצורה של הולד שה"ס הנפש שנק' דם, שה"ס התגין, (רשימו דטעמים) הוא בא ע"י אמא, שע"י שהיתו ברחם אמא הוא מקבל הימנה את הנפש, אשר ה"ס הדם הוא הנפש, טפת אודם דאמה שממנה הגידין והדם והשחור שבעין, ואז מצטייר החומר דאבא בסוד אותיות גמורות לבית קבול.

פירוש, דאו"א אלו המה או"א דס"ג, שאו"א עילאין ה"ס אבא דלא נשתתף במ"ן, ואמא ה"ס ישסו"ת שנשתתף במ"ן. ונודע דכלי מלכות בלי רשימו נתגלה ונתלה בע"ב וז"א בלי הרשימו נתלה בס"ג, ונודע דכלים בלי נפש חופפת עליהם (שנק' רשימו או תגין) אינם עומדים לתחה"מ. אמנם בכח ירידת נה"י דס"ג לנה"י הפנימים בעה"נ עמדו שם

לתהה"מ, והיה זה בסוד גלגול מכח נפש דס"ג, ואח"כ חזרו ונתחדשו בגי ראשים דנקודים, ובשבה"כ, ואח"כ הצדיקים מעלים מ"ן מז' מלאכים דמתו, לאבא ואמא, ואז אבא מברר החומר מהם בסוד הלובן שלו ובסוד אותיות בלי תגין, משום דאבא אינו יכול ליתן להם הנפש כי נפש המגולגלת ע"י עה"נ דישסו"ת באה, וג"כ אמא אינה יכולה לברר את החומר שלה שה"ס אותיות, כי אותיות אלו נתלו בס"ג בטרם שירד לנה"י הפנימים כי אח"כ אדרבה החיה אותם ונפגם על ידם, וע"כ עתה נתלה החומר של הז"א ומלכות אלו רק באבא שלא ירד למ"ן, והצורה שה"ס נפש המגולגלת רק באמא שירדה למ"ן.

אבא יסד ברתא:

כי הנלי דבחי"ד ה"ס ה"ת המקורית דהויה פנימאה דא"ק, ולא נשתלמה להכר עביותה עד שנסתלקו האורות דגופא דא"ק הפנימי, שהבחי"ד נעשית שם לאספקלריא דלא נהרא (ע"ע אספקלריא) שנאבד גם רשימתה עש"ה, דעל כן לא חזרה לתחיה בפרצוף ע"ב עש"ה. ונודע דאין העדר ברוחני, וע"כ כל ההסתלות הנבחן בגלגלתא אינם נעשים בה אלא בהשגת התחתון, דהיינו ה"ב שהוא שורש אבא ונמצא שהמלכות ריקנית הזו אינו נתלית רק באבא בע"ב.

אמא מיוחסת לז"א:

ולא אבא, והטעם משום דבחי"ג לא אבדה רשימתה אלא בהזדככות גופא דע"ב, ובע"ב עצמו אין שינוי דאין העדר ברוחני, אלא כלפי השגת הס"ג נעשה השינויים דהסתלקות דע"ב, וא"כ כלי ריקנית דז"א דהיינו בחי"ג נתלית בס"ג דוקא, שהיא שורש אמא, וע"כ האמא מתיחסת לז"א כאמור. אמנם המלכות יש לה שורש גבוה יותר, כי מתיחסת לאבא לע"ב כנ"ל.

הזו"ן דעקודים גדולים מאו"א: שהזו"ן השיגו שם ע"י הזדככות המסך כל השלימות העתיד דהיינו ה"פ ובי' מקיפין. משא"כ או"א הנה אמא חסרה ממקיף דיחידה ואבא חסר גם מקיף דחיה ולא השיג רק ה"פ לבד. פירוש, ה' נסיעות היו שם, והמלכות שהיתה לה ה"פ נמצא בעלית המסך לז"א שהרויחה מקיף דחיה, דהיינו פרצוף ע"ב דא"ק, שהמלכות שלו מבחי"ג הוא, שה"ס מקיף חיה דמלכות דאצילות. וכשעלה המסך לבחי"ב הרויחה מקיף יחידה, שה"ס עתיד הב"ן להיות ס"ג, כי בחי"ד נשאבת לגמרי והבן. ובעליות כלפי ז"א יהיה הנסיעה לבחי"ג יחידה פנימיות, שממדם זה נבחן לחיה, ובנסיעה בי' לבחי"ב מקיף חיה, ובנסיעה ג' לבחי"א מקיף יחידה.

אחות:

נמשך מסו"ה אמור לחכמה אחותי את, פיי לא כמו אשתו שמותרת לו בסוד בן פרצי, אמנם אסורה לכל העולם כולו, אלא כמו אחותו שהיא מותרת לכל העולם כולו למי שירצה, ובזה תבין סו"ה אמרי נא אחותי את וכו' וחיתה נפשי בגללך, כי אין שום חפץ להשחורים זולת היפת תואר בסו"ה אשא בנפי שחר, וע"כ ירא אברם פן יהרגוהו, שה"ס **אב רם** אב האמונה, ואז יהי חורבן העולמות ח"ו, וע"כ התיר אותה להם כדי שיבינו שהיפת תואר זו היא אחות לאב האמונה, ואחר שיתודעו ביפיה ויחיו אותה בכל מאדם, ודאי שיהיו מוכרחים ג"כ להחיות בזכותה גם את אחיה אברם אב האמונה, וז"ס ותקח האשה בית פרעה, ואח"כ **פה רעה** של מלכם (ע"ע עין הרע) אמנם **העיניס שלטו** בה והללוהו עד **פה רעה**, אמנם הפה רעה דהיינו מלכם לא יכול לנגוע בה, כי נתנגע בנגעים והעונג נהפך לנגע אליו עד שמוכרח להחזירה לאב האמונה משום שאשתו היא, אבל התיקון הנרצה עלה יפה מאד, כמו"ש וחיתה נפשי בגללך, כי ולאברם היטיב בעבודה וכו' והבן, שכ"ז נמשך מהסיתום הגדול שמתחת אומ"צ עד מקוה"נ ששם השיבה אל אברם במתנות מרובות.

אהרון:

הוא מלשון הרהור, והוא קודם וגורם למשה, (ע"ע משה) והוא בבחי' אתערותא דלתתא הקודמת לאתערותא דלעילא הנקי משה, ולפיכך נקי משה בשם **שושבינא דמלכא**, ואהרן בשם **שושבינא דמטרוניתא**, אכן שניהם שוים בנבואה, כי שפתי כהן ישמרו דעת כי מלאך ה' צבאות הוא, (ע"ע מלאך) וע"כ אהרן ובגיו מקריבי כל הקרבנות שבעולם, והוא משום שלום, ובידיו סוד ברכה המשולשת, וז"ס קבורתו בהר ההר, כי עליה הכפולה הזה פסקה לכל הרהוריו, ולא היה ראוי עוד לכפר על הרהורי בני ישראל ולפיכך מת, וזסו"ה יען אשר לא האמנתם בי להקדישיני **לעיני** בני ישראל, לעיני בדיוק, שאין לו לדיין אלא מה שענינו רואות, והיה זה מפני שפסק כחו כנ"ל.

ארבע מאות שקל כסף:

(ע"ע עפר עפרון). כסף ה"ס סיתום דאומ"צ ושם נוהג התיקון דשקל הקודש בסוד מאזני צדק, שהחסדים מושפעים בסוד הלשון הקודש המכריע באמצע, והשפע הקודש עובר דרך אחורים, והחו"ג מתיחדים לאחד. ונמצא משקל החסדים המקובלים שהם בקדושה עלאה בסוד חו"ב. שרה, ב' המאורות קרית, קפאון: וכדי להבין היטב אבאר ענין מיתת שרה, שרה

ה"ס השר לראות, שנתעלה בקדושה עלאה, רות דמקו"ה, וע"כ שני חייה בסוד או"ח היורד מלמעלה למטה, שהם **מאח שנה** תשלום העשר דעשירי, שאז כאילו עבר ובטל מהעולם, כי אינו יכול עוד להשפיע. **ועשרים שנה** שה"ס רו"ת מקו"ה בסוד או"ח היורד, **ושבע שנים** שה"ס השבת דכל ברכאן נפקי מינה אע"פ דלית לה מידי. ומקום מיתתה הוא קרית ארבע היינו סוד **ב' מאורות גדולים** מרו"ת מקו"ה, שנתקנו מתחילה בשלימות ביום רביעי ואח"כ לקה האור דיום ב' תוך מקו"ה. וע"כ נק' **קרית ארבע** מלשון קרירות, כי האור נעשה קפאון מקור, בסאד אור יקרות וקפאון. היא **חברון** סוד מקום החיבור של יום ג' וד', כי הג' נשלם עם הד'.

קימה, מיתה דבור לבני חת : ,זסו"ה ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמור, פירוש, שעשה היחוד דאנקת"ס ואאב"ח בקפאון דמאור הקטן דמאן דירד מדרגיה דלי' מיתה קרינא לה, וכיון דלקתה וירדה לבריאה שמכח זה נפסק הזווג דאברהם ושרה מהעולם, שז"ס גניזו דאו"א הפנימים, אכן אברהם עצמו קם בסוד ג"ר, בסיבת מיתת שרה, והיינו דוקא בעת שדבר אל בני חת בלשון זה, גר ותושב אנכי עמכם, כלומר מתוך שנתחבר ביום ד' אל בני חת, שה"ס חות דרגא, שה"ס ירידת אור העליון, בסו"ה וירד ה' לראות את העיר וכו', הנה הרגיש בזה ב' בחי', הא', בחי' גרות בסו"ה גר הייתי בארץ נכריה. והשניה, בחי' תושב דהיינו חיבור גמור כמו שהי' אחד מבני חת, ולפיכך רשות לו לבקש אחוזת קבר עכ"פ.

אבא :

כמו אבוא, שה"ס ובא עליה ובעלה, וגם בעלה הוא אותיות בא עלה. ונק' ג"כ **אב** : והוא קיצור מאבא, וגם הוא מלשון רצון, כי הרצון הוא ההתחלה לכל תולדה ופעולה.

אמא אם :

מלשין **אומנת ומגדלת**, כי עיקר הטפה בא מאבא ואמא, אומנת ומגדלת את הספה ומחלקת אותה לחלקים ואברים וגידים ובשר ועור, וכל המלאכה והרבייה הזאת היא רק מאמא, אשר אבא נתן לה רק טפה קטנה ובאומנותה ציירה אותה עד לאדם שלם, ועל; אומנות הזאת נק' אם ואמא.

אם, אומות, לאום :

ובדך רמז אפשר לפרש כי הוא מלשון **און**, בסו"ה כחי וראשית אוני, ובן אוני, וכהן און, אשר המם מתחלף בנון והוא אום, וא' מתחלף בעין, והוא עון פלילי שה"ס עין רעה. ויש **עין טובה** : וה"ס עין שרים, וז"ס שאמרו שאין האומה נופלת עד שמפיל הקב"ה

את השר שלה מתחילה, וכמ"ש שהפיל את השר של מצרים לים.

וז"ס סוס ורוכבו : סוס הוא קיצור מסרים מאותיות סרראות, ורוכבו הוא השר, המנהל את הסוס לכל פנותיו במלחמה.

וז"ס לאם מלאום יאמץ : וכבר ידעת שאון ה"ס בינה, והנון מתחלף במס, ועשו ה"ס מס כמ"ש ויהי עשו בן ארבעים וכו', שז"ס ארבע מאות איש עמו, דהיינו מיום ד' דמע"ב, ויעקב ה"ס הקטן בסו"ה מי יקום יעקוב כי קטן הוא, שכל הארותיו ותקומתו העליונה הוא רק בכח הקטנות והסיתום דאנקת"ס, ואאב"ת, וע"כ היה ירא מאד מעשיו אחיו הגדול שיש לו ארבע מאות איש ויודע ציד, דהיינו שרו של עשו שבכח הציד שצד ביום ד', כדי להשיג ברכת האב, גרם לאביו חרדה גדולה, מכח יאושא דאתון והסיתום, וע"כ ברך את יעקב ואמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואוכל מכל בטרם תבא, שהוא בחי' אגלאי מלתא למפרע, וע"כ אמר ואוכל מכל בטרם תבוא, כל : רומז לבי הבחינות ג"ר ו"ק ביחד, שהם נק' :

מטעמים ולחם : מטעמים ה"ס ג"ר, לחם ה"ס ו"ק, שבסו"ה פס לחם הוא ו"ק עם ג"ר, כי פסו הידים שעירות דעשו, אלא בסוד כי קטן יעקב קם למפרע. וז"ס מהר מהירות, שאמר לו יצחק מה זה מיהרת למצוא בני, פי' כי יצא יצא יעקב ועשו אחיו בא מצידו, כי עקב לא שימש בידיים שעירות ידי עשו, אלא נעורות גדיי עזים שנשחטו למפעמים, אשר למפרע בשעה שהיו בחיים היו אורותיהם שעירות, וע"כ לא גידל פהרע שער ראשו וע"כ מיהר את עצמו מאד למצוא המטעמים בטרם שבא הידי עשו השעירות. (ע"ע שור כשב עז).

אחוזה : ה"ס אחיזה והשגה. קבר הוא מלשון כבור, בסו"ה והבור רק אין בו מים, שבכגון זה קוברים את המתים.

נשיא אלקים : וזסו"ה ויענו בני חת את אברהם (שה"ס כלי"א) נשיא אלקים אתה בתוכינו כי הבני חת באומ"צ בררו (להכל"א) והכירו אותו לנשיא אלקים, וע"כ מבחר עברינו וכו' פירוש מלשון בחיר ה', ובכור שה"ס ראש וג"ר, כי אחר שכבר בררו אותו לנשיא אלקים א"כ יש לארץ בני חת בחי' ראש, וע"כ במבחר קברינו קבור את מתיד ש"ס... והוא עצמו סו"ה השתחוויה ויקם אברהם (אנקתם) וישתחו לעם הארץ בני חת, כלומר דלא היה אפשר לו לאברהם לקום שם זולת ההקדם של השתחוויה.

אחוריהם למטה :

מדרגות הנאצלים מאותו בחי' זווג דהכאה על המסך בשעה שהמסך מתחיל להזדכך ולהתמעט (ע"ע אור הנקודות והויה בריבוע) נבחנים האורות שאין פניהם לנאצלים האלו, אלא פניהם למאציל. כלומר שהמה פונים להסתלק ולעלות לשורש. ואע"פ שהמה מאירים לנאצל, מ"מ הרי זווג הזה נעשה מאליו, כלומר במשך זמן של הסתלקות ואינם עומדים להתקיים באותו נאצל, כמ"ש בהויה בריבוע. (ע"ח ש"ו פ"ה).

אחוריהם לנאצלים :

ע"ע אחריהם למטה.

אספקלריא שאינה מאירה :

נק' כן המלכות מב' טעמים, האי' משום שבעת הסתלקות הטעמים שכלם הניחו רשימו והמלכות לא השאירה אחריה שום רשימו, וכלי מלכות זו שנק' טבור הנה כל חיותה היא מקבלת מהרשימו של היסוד, (דהיינו רשימו דבחי"ג דטעמים, ובוזה תבין למה המלכות דבחי"ג מפה דראש האי' ירדה להסת"ב לטבור דהפנימי ונעשית הסת"א דע"ב, שלכאורה קשה דטבור הפנימי הוא מקום לבחי"ד ולא לבחי"ג. ובהנ"ל ניחא כי הטבור אבד את הרשימו שלו ורשימו דיסוד מאיר בטבור וע"כ ראוי פה דע"ב להלבישה) וע"כ נקראת אספקלריא דלא נהרא דנעלם אפילו רשימתה.

הטעם הב', משום דהתפ"ב שה"ס ראש הע"ב שחזר ומילא למקום החסרון, לא מילא כלום להמלכות הזאת, כי החכמה בכלי כתר וכו' ונשארה המלכות בלי אור, וע"כ נק' **מלכות** דעקודים אספקלריא דלא נהרא.

אחורים :

נמשך מסו"ה וראית את אחורי **ופני לא יראו**, כי לא יראני האדם וחי, שה"ס ספי' **הנצח בשעה שההוד נכלל** ונטמן בו והיה לאחד, ותבינהו בסוד ז"א שהוא ז"ת חסר ג"ר, אשר

חסד : ה"ס **היכל העליון הכולל ג"ר**, דהיינו יום א' דז' ימי בראשית שכולל הכל, כל העתיד להופיע אחריו שנמשך מראש מקוה.

גבורה : ה"ס או"ח **הנמשך מעילא לתתא** ומתלבש בתוך הכלים דתחתון : יום ב'.

ת"ת : הסו"ה **כת"ת אדם לסבת בית**, שפירושו בלי להתחשב עם בריות אחרות החיצוניים לו, גם אין לו פחד מכל ונמשך מסוף מקו"ה מכל"א, וסודו ב' תוין, כי תו דראש נמשך ונתלבש בו ע"כ מכנים אותו ת"ת, וה"ס קצה השמים : יום ג',

נצח : הוא משלים וממלא את החסר בת"ת כי ת"ת ה"ס **ישיבה** והקימה ה"ס נצח, ובו אין שום פגם, רק במה שההוד נכלל בו אמרו ז"ל בהדי הוצא לקי כרבא, והבן. ובמצב זה מכונה הפרצוף בשם אחורים, כי העליון מצמצם אז את השפעתו כדי שיתגלה ספירת

ההוד : סוד יום חמישי שבו מוציא הארץ **נפש חיה** וכו'.

יסוד : הוא כלול מג' וה', אכן אינה שום פרטיות חדשה, אלא בשיתוף הזה מצויה כל

הברכה והחיים עד העולם שיוכל להמשיך טפה מראש העליון.
מלכות: הוא ג"כ בחי' כללית דהיינו מסוד מדה"ר המתגלה בה ביחוד וה"ס הקבלה של כל הקדושה בכללות, ולפיכך נקי' היסוד **כל** והמלכות כלה, דהיינו בסוד **התכלית שמים וארץ** המתגלה בסבתם.

אחורים:

החכמה אינה מקבלת רק מאחורים אחד, והבינה והז"א מג', עד המלכות שמקבלת מט' אחורים, וזהו שינוי מעליון לתחתון בכמות.
עוד שינוי שהת"ת מקבל מאחורים דגבורה שהוא אחורים קשים מאוד, אמנם ספירות עליונים מקבלים מאחורים שאינם קשים, וזהו שינוי באיכות (ש"ו פ"ה). ונמצא **ב' שינויים מעליון לתחתון** א' בכמות האחורים המתרבים על התחתון, ב' באיכותו שהאחורים הסמוכים לתחתון המה קשים מאוד.

אחור באחור:

פירוש, כשהאור העליון משפיע בהתחתון הרי האור דבוק ומקושר בבחי' העביות שבהמקבל, כי משם סוד ההכאה והאו"ח המקשר והמלביש להאור. אמנם כשהאור עזוב מהכלי, דהיינו כמו בסוד הזדככות, הרי העליון הרוצה להשפיע נמצא פניו אל עביות, אמנם התחתון כשעוסק בסוד הזדככות הרי פניו אל היותר זך, דהיינו בהיפך מהעליון, באופן שיש **הפכיות מהמשפיע אל המקבל**, אשר המשפיע נמצא שפונה אל הבחי' היותר עב שנמצא בהמקבל והיפוכו המקבל שפונה פניו אל הבחי' היותר זך שבו, ומצב הזה נקי' אחור באחור, כלומר **הפכיות מקצה אל הקצה** (ע"ע ב' מרחקים).

אחור:

(ע"ע פו"א, אחור אחורים עש"ה), ושורש הדבר תמצא ברו"ת דמקו"ה בסו"ה אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה, כי **בראש** נצטייר האחור **ובתוך** נצטייר **הפנים** בסו"ה ונתתי פני באיש ההוא וכו', והם כמו מכחישים זא"ז, כי העומד באחור לא יראה לו כלום מחלק הקדמי, וע"כ הוא מכחישו. וכן העומד מול הפנים לא יראה לו כלום מחלק האחורי, וע"כ הוא מכחיש מציאותו, אמנם אינו ח"ו כן אלא שניהם אחד ממש, בסוד אחור ופנים, וזס"ה וראית את אחורי ופני לא יראו.

ראיית אחורים: כלומר מכח ופני לא יראו, דלית מחשבה תפיסא ב"י כלל וכלל. ולפיכך בכל עת שבא לראות בפנים הנה נזרק לאחור, בסו"ה, אם רץ לבך שוב לאחור. ובראות רבות נמצא נשמר ויודע את מקומו שם לאחור, ולפיכך הוא משיג היטב לראות

שם באחורים האלו, בסוד בשכר ויסתר משה פניו זכה לתמונת ה' יביט. וע"כ
אחור: למפרע, אחור פירושו ג"כ למפרע בבחי' היה, משום שבעת מציאות בהוה מול
הפנים הרי סומא חשוב כמת, אלא אח"ז כשמשיג האחור בסוד הראש ואח"כ מתהפך
לאחוריו, הריהו רואה את האחור.

וזסו"ה פנים בפנים דיבר ה' עמכם מתוך האש, כי דיבור ה"ס הזווג כמ"ש ראוה
מדברת, ואיש ואשה שכינח שרויה ביניהם בשעת זווגם פב"פ, כי פני האיש ה"ס י ופני
האשה ה"ס ה'.

וזסו"ה מתוך האש: כי בתוך האש דזכר נמצא י איש, ובתוך אש דהנקבה נמצא ה,
וע"כ כשנתחממו נעשו אש ואש כי פרח י"ה מהם.

פירוש י באיש: תבינהו בסו"ה אל תראוני שאני שחרחורת וכו', שפירשו בזוהר
שה"ש דא י דלית בה לבנונותא כלל, כי ה"ס מסך דבחי"ד השולט בראש בבחי' היולי
דעבידתא, כמ"ש שמוני נוטרה את הכרמים דאומות העולם, שמש הזה משחיר
לגמרי, כמ"ש ששזפתני השמש. ובסוד בני אמי נחרו בי, ונודע שסוד נחירה מעורף
דהיינו מסך דאחור שפוגם בשכל הנעלם מכל רעיון.
והיינו יצרא דע"ז: וכל זאת באה מטעם שכרמי שלי לא נטרתי, כי הלכה לרעות
בשדות אחרים.

וז"ס עגלה ערופה שבה פירש יוסף מיעקב ונמכר לעבד במצרים, דהיינו בעיה"נ כי
יוסף בר חכים ה"י מהיולי דחוכמתא, אלא שנמכר בעד נעלים, וע"כ נולד הזכר פניו
למטה (*) ואחוריו למעלה, כי האחור קודם להפנים כנ"ל בסוד אחור וקדם צרתני. (*)
הגהה נקבה פניה למעלה, כי התוך דזכר שהוא הפנים. הוא קודם ושורש אל אחור שלה, שז"ס
מאיש דהיינו מטבור ולמטה שנק' מאיש לוקחה זאת, באופן שסוד אחור וקדם צרתני נאמר
בזכר, משא"כ בנקבה נמצא קדם ואחור נוצרה, וז"ס שנאצלה מב' דרועין דז"א.

וה"ס שרי אשת אברם: שלא היתה אז ראויה לא למלוכה ולא לבנים, כי בנים
מראש מלכה, מתוך שהיא היתה בסוד י דהיינו שחרחורת, שחור מבנים שחור
ממלוכה, וע"כ: י נתחלקה לב' ההין הי"ע וה"ת, אשר ה"ת נטל אברם בסו"ה בהבראם
דהיינו בהי בראם. ה"ת, בסו"ה הכל היה מן העפר, ומקודם צריכים להבין היטב סוד
ה.

ועתה נבאר אד ה' חמשה: מלשון חום אשה פירוש, כי האדם ה"ס בריה אשר ברא
ה' ביום הששי בסוד אחור וקדם צרתני כנ"ל, דהיינו אחור שלם ופנים שלם לעצמו,
משא"כ האשה לא נבראת לעצמה אלא מאיש לקחה ה', דהיינו שהפיל ה' תרדמה על
האדם ויישן: כי אחר שהיה נשלם בכל פרצופו עד סיומו באומ"צ, הנה פרח שם כל
פנימיותו ונסתלק ממנו ואז לקח השי"ת צלע אחת מצלעותיו אשר לקיחה זאת פירושה
נסירה: כי חזר הקב"ה והמשיך את י הנ"ל מראש מקוה ששם סוד עצמות (וצלעות)
בסו"ה עוצם עיניו מראות ברע, ובכח ה"י הזאת לקח השי"ת צלע אי מח"י צלעות שבו

ומתחילה

ויסגור בשר תחתיו : דהיינו בלי פתיחה כל שהיא שה"ס סיתום דאומ"ץ, **ובשר** נופל נשאר במקום צלע החיות אצל האדם ובוזה **חתם י באיש**, דהיינו בסוד מקום החתך שה"ס הרשימו שנשאר מכח הנסירה הרי נשאר דבוק בבשרו בסו"ה החתים את בשרו וכו', והבשר עצמו אע"פ שנופל היה אמנם קדש הוא (אומ"ץ) ובכח זה ויבן ה' את הצלע : אשר לקח מהאדם לאשה כלומר שבקע וחלק את היי הנ"ל שחתם בהבשר שלא טוב היה בהיותו לבדו ונוסף עליו העלמת הצלע שנשאר **בשר בלא עצם** : שאינו חי י"ב חדש כי רשימו דנסירה היה תיו מות. וע"כ נבנה סוד **חתם ה באשה** דהיינו אתא קלילא דלית ביה שום ממש, אלא **קלקול ע"מ לתקן** כי בעת שבשר קודש דאדם בא שמה בחיבור ה זאת נגלה תיכף **שם י"ה** ש"ס השכינה ביניהם מתוך י דאיש החסר חיים שהשיג חיותו בתוך באר מים חיים דהאשה נגלה הברכה מכח י דאיש והחיים מכח ה דאשה כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, ואע"פ שנתחממו לא יזיק שה"ס נתחממו נעשו אש ואש ב' אשיות שהס' ב' ההין ה' דעבידתא וה' דחוכמתה, ונמתק מדה"ד במדה"ר יחיו אור לי, ודוק עתה כי **אחור דנוק' פנים הוא** להיותה רק בהוה, אמנם קלקול זה היה רק ע"מ לתקן, דהיינו בסוד אנקת"ס שלאחור נגלה כל שלימותה.

אבי"ע :

אין לך ניצוץ קטן בכל אבי"ע שאין בו בחי כלים ואורות ואלקיות, שכל ההפרשים הנבחני בעולמות המה מיוחסים אל ג' בחי הללו, כי בעולם אצילות : הכלים ואורות ואלקיות מיוחדים בתכלית היחוד, באופן שכולם נכללים ממש באלקיות. ובעולם בריאה : אינם מיוחדים לגמרי רק **הכלים והאורות** משמשים לאלקיות הנשא עליהם. ובעולם היצירה : כבר האלקיות נעלם מלובש תוך האורות והכלים. ובעולם עשיה : גם האורות שבתוכם האלקיות, נעלמים ומתלבשים בכלים, וכאן אינם גלויים רק **הכלים בלבד**.

אבי"ע :

(ע"ע אורך לעובי) **אצילות** הסו"ה ואה"י עצלו אמון, שהתחתון אומר על עליון (שה"ס ראש בערכו) **ואה"י אצלו** דהיינו דבוק בו. ולפיכך כל ראש ה"ס אצילות שהרי כלם יצאו בבת אחת כנודע. **בריאה**, יצירה, עשיה : ויש להבין שרשם דכלהו עולמות בב"א, כי כן יצאו כל

עולמות מלפניו בבת אחת. והוא, אשר הדביקות שנקי **אצילות בהראיה יצירה עשיה**, כלומר כן עלה **עשית** כל המציאות לפניו ית', מתוך ציור **שבהראיה**, כי בעת הלז נמצאת הראיה גורמת חושך, וסילוקה גורמת אור, וכן נצטייר כל המציאות בהיצירה. באופן שבי' העולמות האלו מורים על גי'ר ווי"ק, שהראיה שה"ס גי'ר נמצא שם בלי אור רק חושך, בס"ה **בא ראה חשך**, וכל האור הנמשך מהאצילות והדביקות הנפלא ההוא בא בדיוק בהוי"ק שנצטיירו מלאים אור לנצחיות, שזסו"ה **יוצר אור** (ע"ע יצירה) (ע"ע יסוד).

עשיה: ה"ס התחתון בבחי' עצמו, כלומר **הכמה והאיך** שהתחתון מקבל מהעליון, בסוד האצילות בהראיה יצורה, כנ"ל, הנה זה השיעור נקי **עשיה**. אמנם תבין שכל האבי"ע האלו הם אצילות, דהיינו בסוד ואהי' אצלו כנ"ל, כי עשיה הזאת היתה אצלו כמבואר, וע"כ יש לכנותו בחי' **אבי"ע דאצילות**.

אבי"ע הכוללים או אבי"ע דעשיה:

הנה יש להבחין בין אבי"ע דאצילות הנ"ל אל אבי"ע הכוללים, כי באבי"ע דאצילות נחשב גי' העולמות אצילות בריאה יצירה בבחי' העליון, והתחתונים נבחנים בבחי' עשיה לבד כמבואר לעיל, משא"כ באבי"ע הכוללים שייכים כל אבי"ע בבחי' העליון ית'. ויהיה כאן הפירוש אשר **האצילות** נפעל על ידי **הראיה** בבי' אופנים, מתחילה ביצורה דהיינו בראש, ואח"כ בעשיה ממש. והמרחק רב ביניהם, כי היצורה יכולה להיות באחרים והמקבל עצמו אין צריך לכנוס בפעולה, משא"כ העשיה היא מוכרחת להתפעל בתוך המקבל עצמו ופעולות של האחרים אינם באים כלל בחשבון כאן, אמנם העליון עצמו הוא המצייר והוא העושה ברשות המקבל.

ארבעה עולמות אבי"ע:

(ע"ע אורך לעובי) הם נבחנים בהכרח בכל מדרגה שה"ס **עשר ספירות** שאצילות ה"ס כתר וחכמה, בריאה ה"ס בינה, יצירה ווי"ק, עשיה מלכות. אלא ההפרש הוא שהעולמות אבי"ע הם החיצוניות, וכח"ב זו"ן הם הפנימיות.

וסוד אצילותי ה"ס הראש דכל מדרגה, שבכלל עדיין אין שם כלים אלא שרשי כלים, שעליהם מתפשט אור **ההסתכלות** ומהם עולה או"ח ממטה למעלה, ושורש הכלים ההוא ה"ס מסך החזק דבחי"ד, וגם בחי' בריאה בבחי' שורש יש כאן שנקרא **בריאה דעצילות**: שה"ס **עין שרה** מכח התחתון, בסו"ה ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה, כי כאן שורש הכתוב יוצר אור ובורא חושך, אשר האור ה"ס אצילות, ובורא חושך ה"ס בריאה,

וה"ס או"א דאבא, חו"ב דחכמה: וכאן מעלת אבא חשוב לאין ערוך על מעלת אמא, כי אבא הוא בחי' העליון והאור המושפע ביושר, ואמא הוא בחי' כח התחתון

השרה לראות והאור המושפע בחזרה והסתלקות.

גם נבחן בחינת או"א דאמא דאבא : כי בענין מלאכת האו"ח יש פעולה עליונה המיוחסת לעליון, שהסו"ה וירא ה' כי סר לראות ויאמר משה משה, שסוד משה מיוחס להעליון, ורק השררה מיוחס להתחתון. באופן שיש להבחין כאן בהאצילות בכללו דוגמא של רת"ס דראש : ראש דראש : ה"ס יוצר אור דהיינו כללות האור המקובל והמיועד לעתיד להתלבש בהכלים, שעצמות האור ההוא ה"ס ראש דראש, אמנם, שורש הנעלם גלגלתא : עדיין אינו מגולה ביציאת הראש וע"כ נקרא **קוצו של יוד או עתיק** : משום שמכאן יתגלה לעת קץ נקי **קוץ העליון**.

ומשום שאחר שנעתק מכאן הוא מתגלה בסוד א"א, כתך :

ע"כ מכונה כאן עתיק, שא"א הוא ה**עתקה** ממנו. ומשום שעיקר גלגול המדרגות בגדלות וקטנות בגלויים וכיסויים בא ממנו נקי **גלגלתא** : ולפיכך אנו מתחילים לדבר באצילות או בחכמה בסו"ה **ראשית חכמה** : כי הראש דכל מדרגה מתחיל להגלות בחכמה ואצילות בסוד יוצר אור כאמור, משא"כ הכתר ה"ס שורש נעלם בתכלית במקום הזה.

עוד יש כאן תוך דראש : שנקי ג"כ או"א דאבא כנ"ל, שסוד חכמה והאבא דתוך הזה, הוא ג"כ בחי' האור המושפע והמיועד להכלים. אלא ההפרש הוא, כי בבחי' ראש דראש אין עוד הבחן לפעולת האו"ח שה"ס **אמא**, אלא המדובר שם רק בסוד עצמות האור ביחס עליון : שהוא ודאי אור פשוט בלי שום שינוי מראשית הקו עד סוף עשיה, אכן כאן בהתוך עיקר המדובר הוא בבחי' האור המושפע על ידי הסיוע של אמא (בינה, בריאה) שבעזרתה בא אור העליון בסוד לטוטפות בין עיניך, ובשנינה גדולה, הכולל כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, שכ"ז נקרא אבא דאמא דאבא, או אצילות דבריאה דאצילות, או אבא דתוך דראש, או חכמה דבינה דחכמה, וגם יש **אמא דתוך דראש** : שה"ס עין שרים כנ"ל. וכל המלאכה והאומנות, שבהם היא מציירת האברים ומגדלם עד שמקבלים צורת הפרצוף הרצוי.

סוף דסוף דראש, או"א דסוף, יסודות דאו"א דאבא : ה"ס חזותות הפועלים בהמסך מבלי להתחשב עם האורות המוסבים אשר יסוד **אבא דראש ה"ס משה משה**, דהיינו השליפה של הזכרות מהנוקבות וה"ס **אבא דסוף**.

יסוד אמא : דראש ה"ס בחי"ד בעצם המשמש בראש.

בריאה דאצלות : ה"ס תוך הכללי, ואמא הכללית, ובריאה ובינה. וגם יש רת"ס שהם ע"ס אלא שכולם בחי' אמא, וכאן ראיית צורת החושך בצורתו האמיתית, שהחושך הזה הוא כאור ממש וע"כ נקי **כסא הכבוד** שהכיסוי וההעלם קיבל כל הכבוד והיקר על כל. וכאן או"א **בקומה שוה** כי שניהם משמשים שוים להכתר.

ע"ע שרשי כלים, ע"ע ראש כולל ע"ס.

אבי"ע דהסת"א:

הנה נתבאר בקיצור סוד אבי"ע, (שה"ס ע"ס) אשר הופעת האצילות - בראיה **דיצירה ועשיה**, באופן שעיקר הישות שיש בהאצילות המופיע באו"מ ואהיה אצלו אמון שעשועים יום יום, (כתועפות הרים) שהלילה מפסקת ביניהם, הנה כל זה מונח ומפקד פקיד ביצירה ועשיה לא זולת, אכן האבי"ע הללו מופיעים בבי בחינות הפכיות, שמופיעים מתחילה בסוד **העגולים** כלומר שלא להתפשט מלמעלה למטה, שה"ס אבי"ע דכלהו ראשים ששורשם שורה עליהם כן בראש ממה, והם נקראים ג"כ אבי"ע דהסת"א, המספיק לגלות רק שרשי כלים, והעשיה דהיינו המלכות.

וסוד פה של ראש : דהיינו החושך והלילה המבדלת בין **יום יום** הנ"ל, ה"ס **כתר מלכות** : כלומר שאין שם שום אחיזה לדינין ח"ו אלא פה ה' בסוד **כיסר**.

אכן אבי"ע דהסת"ב : הוא בהיפך מהסת"א העגולים, כי הם אד **אבי"ע דיושר** המופיעים דוקא מלמעלה למטה ביושר כמראה הדרוש לאדם, בסו"ה **ולישרי לב שמחה**. עשה האלקים את האדם **ישר** שהוא ממש להיפך **מאבי"ע דעגולים**. אמנם גם כאן עיקר הממשיות של הופעתם מפקיד פקיד ביצירה ועשיה לא זולת, בסוד שעשועים יום יום, שהלילה המבדלת בין יום יום הסו"ה כחשיכה כאורה. ואציעה שאול הנך. והוא נמשך מתוך דמקוה שכי"ז ה"ס אור ישר ממש המתלבש באו"ח עד סוד ההכאה על המסך דמלכות של המלכות הנ"ל. הנקרא **טבור** : **מלכות דגופא, ועשיה דאבי"ע דהסת"ב**, אשר עליה נאמר **ורגליה יורדות מות**. פירוש, שמתחת המלכות המסיימת להפרצוף בסיתום דאומ"צ שעד שם מתפשטת מלכות של ראש שנק' פה של ראש, או עשיה דהסת"א שכחה מתגלה להדיא בסוד החושך המבדיל בין יום ליום בכח כסר מלכות, ובסוד לית אורחא דמלכא לאזדווגא בי לבר מהיכלא, ומתחתיה מתגלה סוד בחי"ד הנק' מות (מקוה"נ), אכן בשורש אין כאן שום דין ואחיזה ואצ"ל מות, אלא בסוד ב' **מלכיות** : **ואין מלכות נוגעת בחברתה** כמלא נימא, אשר **מלכות המסיימת** הוא כח כתר מלכות ופה של ראש, שכחה יפה לסיים בטהרה (סיתום דאומ"צ). ומלכות שמתחתיה ה"ס מלכות דמלכות, ובחי"ד דהיינו מלכות הראויה להבדיל בין יום יום דאבי"ע דהסת"ב אשר בסופה נגלה סוד יורדות מות הנ"ל. ואע"פ שמלכות הזאת יכולה לטשטש מלכות העליונה המשתלשלת מכסר הנ"ל. ועכ"ז אינם נוגעות זו בזו אלא מושכים בזה אחר זה, כלומר לא בזמן אחד.

הפרש מעשיה דהסת"א לעשיה דהסת"ב : היוצא מהנ"ל שעיקר הכל הוא יצירה ועשיה שה"ס זו"נ, שיצירה ה"ס יום ועשיה ה"ס לילה. אכן הפרש גדול בין יצירה ועשיה דהסת"א, לי"ע דהסת"ב. כי י"ע דהסת"א להיותם בבחי' עגולים וראש אין שם אחיזה לקלי'.

הפרש ב' שעשיה הזאת היא חושך ולא אור אלא רק בתכלית הטהרה, משא"כ עשיה דהסת"ב יש שם אחיזה לקלי', ובטרם ההכאה מובנת בסוד ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה, להיותה בבחי' אור דיושר, ולישרים נאווה תהילה, שכאן נגלה כל תהילת העשיה בסו"ה ואת עלית על כולנה.

נובלות חכמה שלמעלה תורה, נובלות בינה שלמעלה שכינה : ובזה תבין (ע"ע שרשי כלים) סוד קו וצמצום, שבצמצום נגלה סוד מלכות עליונה הנ"ל (סיתום דאומ"צ) שה"ס תוקפו דפה דראש, וע"כ משם יצאו ע"ס דעגולים. ואח"כ ירד הקו (שה"ס וירד ה' לראות את העיר והמגדל) ואז נגלה להם שפה התחתונה, כלומר פה דגופא שה"ס עשיה דהסת"ב מלכות דמלכות ששם נבלו ב' השפתים זב"ז. אכן אין מלכות נוגעת בחברתה כנ"ל, וע"כ היתה השליטה לספא תתאה שצורתה היא שלא יבין איש את שפת רעהו, פי', שפה ה"ס דעת חסר ע, שמקודם היה עם אחד ושפה אחת, דהייבו שפה עילאה תוקפו דסר מלכות המכונה מלכות דחכמה השלימה סיתום דאומ"ץ, משא"כ אחר ירידת הקו לראות נגלה תקפו דעשיה דהסת"ב מלכות דמלכות שפה תתאה, אשר לא יבין איש את דת רעהו, וע"כ אומה הרגה לאומה מחמת ריבוי הדתות וקנאת איש ברעהו כמ"ש שם באבן עזרא ובספורנו, שכן בלל ה' את שפתם. אמנם בסוד השורש ודאי לא היו זה בפועל ממש אלא בסו"ה מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה, כי עתה עדיין בסוד ל"ה ול"ש, ושפה תתאה זאת ה"ס נובלות בינה שלמעלה שכינה, ושפה עילאה ה"ס תורה.

הזהרה ועונש :

ה"ס הסת"א והסת"ב, וז"ס שכל לאו שלא קדמו אזהרה אין מענישים עליו. שהוא, שאין שום מדרגה נגמרת בהסת"א שה"ס האזהרה אלא בהסת"ב ששם מתפרש העונשים להדיא.

האזהרה עץ הדעת : ותבינהו מסוד עצה"ד שמתחילה היה אזהרה כמו"ש ויצו ה' אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן וכו' כי ביום אכלך ממנו מות תמות, אמנם היה בסוד דל"ה ול"ש, אלא מצות השי"ת בסוד מעץ הדעת טו"ר (בסוד כחשכה כאורה) לא תאכל וכו' שז"ס אזהרה הקודמת לעונש.

עיה"נ : קללת ה', העונש : ואח"כ ששמע לקול אשתו שהיתה באמת מבחי"ב ומבחינה זו שלה היה לה היתר גמור, כי ע"כ לא צוה השי"ת לה ולא אסר לה עה"ד טו"ר מבחי"ב, אכן הנחש הטיל בה זוהמא דבחי"ד וע"כ נתקללו שלשתם "בהוי ושכיח".

אבי"ע השתלשלות הפרצופין.

קו וצמצום :

ונבאר שסוד הצמצום הוא במלכות עליונה (חושך דבינה) תוקפו של כתר מלכות המכונה כאן שפה אחת וסוד הקו. אמנם ה"ס ההסתכלות וההכאה אשר בע"ס הראשונות דא"ק היתה בחי"ד, ונקי' כאן שפה תתאה שה"ס הע"ס דיושר עש"ה. עגולים ויושר בראש : והנה נתבאר שבי' מלכיות שמשו בע"ס ראשונות דא"ק, ולפיכך יצאו ע"ס דעגולים וע"ס דיושר תיכף בהסת"א דא"ק לסוד הע"ס דראש, ואע"פ שאמרנו שפה של ראש הא"ס העגולים בלבד הנה זה אמור רק בשרשם בא"ס ב"ה, משא"כ לעת דמצום אי' וביאת הקו (שהוא במקוה"נ), ששם כבר בי' המלכיות מעורים זבי"ז, (שסוד הסיתום דאומ"צ סמוך ומעורה במקוה"נ). ולפיכך יצאו שם בסוד המלכות של ראש גם ע"ס דיושר. דאי לאו הכי לא היה שם שום זווג דהכאה, שהרי אין **זווג דהכאה בעגולים** אלא רק ביושר, בסוד וירד ה' לראות, או וירא ה' כי סר לראות, וכל זה לא יתכן שיהיה במלכות דעגולים, אשר אור העליון לא יתפשט שמה כלל מלמעלה למטה. לפיכך נתחברה עמה בחי' שפה תתאה הנעתקת מבחי' היושר ותוך דמקוה. (ומ"ש במקום אחר שבחי"ד משמשת בפה דראש בסוד מלכות דכתר, הכונה לאחר יציאת התוך דמקוה בסוד היושר שאז ירדה לחיבור בחי"ד כאמור. אמנם כן שבחי"ד נמצאת בראש אבל רק בבחי' המתקה ולא בזווג דהכאה). והנה נתבאר אבי"ע דהסת"א דגלגלתא דא"ק. ועתה נבאר אבי"ע דהסת"ב :

כבר נתבאר במקום אחר, שבין הסת"א להסת"ב צריך להיות בחי' או"ח היורד ומתפשט ממעלה למטה, ע"ד שהיה בתוך מקוה. והנה גם כאן בהכרח שהיה התפשטות מפה דראש דא"ק ולמטה. ואין להקשות, מאחר שכבר נגלה הבחי"ד איך אפשר שיתפשט האור למטה כמו בתוך מקוה, והענין הוא שיש כאן בחי' המכונה פו"א. התפשטות אי' אחור, התפ"ב – פנים. ע"ד שנתבאר (ע"ע פו"א) שם בסוד עש"נ : שעולם או פרצוף עליון וקודם, מכונה **אחור**, **וההוה** והתחתון עצמו בערך הקודם והעליון, מכונה **פנים**, עש"ה. הנה גם כאן נבחן בחי' אור חוזר היורד דתוך דמקוה, שנוהג וישנו ג"כ בפרצוף הזה, אלא בבחי' אחור. **והתפשטות א'** כלומר התפשטות הקודם שהיה במקוה, ששם ירדו ע"ס שלימות עד למלכות דמלכות ומילאו כל החלל כנודע, אמנם בבחי' הוה, ופרצוף א"ק עצמו חסרו חב"ד, שה"ס התפ"ב : שאור הכתר משמש בכלי דחכמה. כלומר אור דראש משמש בהתוך, וע"כ בערך א"ס ב"ה חסר ג"ר וחסר נה"י. ורת"ס דמקוה נבחן כאן בהתפ"ב חג"ת. ואומ"צ ומקוה"נ נה"י, באופן שהע"ס ז"ת, אין להם כאן רק ו"ק וחסר כחי"ב, וע"כ אינו נחשב לבחיגת פרצוף הגלגלתא דא"ק, כלומר לתוך דבחי' גלגלתא, כי לא כל הע"ס דראש דגלגלתא יכלו לירד, אלא רק חג"ת במקום חב"ד, ונה"י במקום חג"ת, וע"כ נחשב לפרנוף ע"ב בבחי' פנים גלגלתא.

גוף דגלגלתא : באופן שלא יצאו הע"ס בשלימות רק בראש דגלגלתא, מכח שהמסך דבחי"ד נמצא למטה מהאורות, ואין העביות מגביה א"ע כמלא נימא, (ועוד דל"ה ול"ש) משא"כ מפה דראש ולמטה לבחי' או"ח היורד מפה לטבור, בדמיון התוך דמקוה, היה

זה אחר דגוף הגלגלתא הנמשך שם בבחי' קודם ועליון כנ"ל, משא"כ בבחי' הוה גוף גלגלתא דא"ק עצמו, נמצא אשר **האור דכתר נעלם בפה דראש**: ולא יצא כלל בגוף דגלגלתא, ויצא אור דראש בכלי דתוך, שאור כזה נק' חג"ת. ויצא אור דתוך בכלי דנה"י, שאור כזה נק' נה"י, כי הכל הולך אחר הכלי. ואור הכתר, לא יצא כלל בבחי' הפנים דגוף גלגלתא. באופן, שלא יצא בהגלגלתא אלא הע"ס דראש וע"ס דאחור דתוך, ולבחי' הפנים אין שם אלא ו"ק, וגם הם אינם נחשבים כלל לבחי' גלגלתא, אלא אל **ראש דפרצוף דע"ב**.

והבן כאן שאין הכונה לומר שאו"ח היורד מפה דראש ולמטה נק' ראש, שזהו לא יתכן כלל וכלל, כי או"ח היורד ה"ס אור נקבה שמקבלת ואינה משפעת, וא"כ איך יתכן לכבותו ראש דע"ב, אלא הכונה על זווג דהכאה המתגלה בסופו, כי אחר שנתפשטו בחי' או"ח היורד בסוד ו"ק דהיינו חג"ת נה"י כנ"ל, אז נגלה המסך דמלכות המלכות, אשר אור ההסתכלות הכה בו והעלה או"ח ממטה למעלה (ע"ד שהיה בתוך דמקוה במקום כל"א), שמסך זה מכונה הסת"ב כלפי גלגלתא לסיבת התפשטות הע"ס דיושר ממעלה למטה באחור, והתפשטות ו"ק ממעלה למטה בפנים, שזהו עושה התוך דגלגלתא. וע"כ אם נעשה שוב הסתכלות הרי זה אצלו הסת"ב ודאי, משא"כ כלפי ע"ב שה"ס בחי"ג דמסך היוצאת כאן הסת"ב דגלגלתא בפעם ראשונה ע"כ נחשב ו להסת"א וראש.

הסת"ב דגלגלתא: הסת"א דע"ב: ,הבן היתב דאע"פ שבגוף דגלגלתא ממעלה למטה לא ירד אלא בחי"ג, ובחי"ד נעלמת בראש, רע"כ יצאו שם חג"ת נה"י כנ"ל, מים עיקר הדיוק הוא שלא היה שם מסך בבחי"ג, אלא להיפך שנתפשטו ביושר כמו בתוך דמקוה וזהו יחשב רק לגלגלתא לגופו עצמו. ומה שאמרנו שה"ס ראש דע"ב, הכונה לאחר שנעשה המסך על בחי"ג שהיתה מקודם נקיה לגמרי, כי בפה דראש ששמשה הבחי"ד אינה פוגמת את בחי"ג העליון ממנה כלל וכלל כנ"ל, באופן שבחי"ג השלימה הוא שייך לגלגלתא לגופו, ובחי"ג עם מסך זהו שנק' הסת"ב כלפי גלגלתא, (שכבר היה לו הסת"א בבחי"ד) והסת"א כלפי פרצוף ע"ב. ואפשר משום כן לומר שאותה בחי' ו"ק ראו"ח היורד על בחי"ג השלימה מטרם הסת"ב, הוא הנקרא **התפשטות א'**, כלמר התפשטות מבלי הכאה שבו כלול ג"כ ע"ס שלימות מאו"ח היורד בבחי' אחור ועליון וקודם כנ"ל.

וסוד התפשטות ב': ה"ס ההתפשטות האחרון שנגלה אליו המסך באותו הבחי"ג לזווג דהכאה.

והנה נתבאר היסב גוף גלגלתא וראש דע"ב, ועתה נבאר גוף דע"ב וראש דס"ג. **ראש הס"ג**: והנה אחר שיצא ראש ע"ב והעלה או"ח ממטה למעלה בהמסך דבחי"ג, הנה בהכרח מתחיל ג"כ אותו האו"ח לירד ממעלה למטה לבחי' תוך. והנה כאן כמו בגוף דגלגלתא נשאר אור הכתר בפה דראש ויצא אור דתוך בכלי דראש, שהחב"ד רת"ס דמקוה קבלו משום זה לבחי' חג"ת, ואור דסוף (שה"ס כל"א ומילואו) בכלי דתוך וקבלו לבחי' נה"י, וכלים דסוף חשכים בלי אור. ואח"כ נעשה הכאה על מסך דבחי"ב ויצא ראש הס"ג.

כתר נשאר בפה : וצויד שתבחין סוד הכתר דגלגלתא שה"ס בחי"ג ולמעלה שנשאר
בשלימות בע"ס דראש, כי אינם מקבלים עביות דבחי"ד להיותה למטה מהם, וע"כ
כשנאמר שכתר דגוף דגלגלתא נשאר בפה שלו, הכונה על כתר דבחי"ג ולמעלה. ועד"ז
הכתר דפרזוף ע"ב, אשר גם הבחי"ג נתעבה אצלו לפה דראשו, הנה רק בחי"ב נשארה
נקיה, וע"כ מבחי"ב ולמעלה הוא הכתר שלו. ועד"ז הכתר דס"ג ה"ס מבחי"א ולמעלה,
שהרי בחי"ב נתעבה להיות פה דראשו, ונמצא שגם כתר דבחי"א נשאר בפה דראש
ס"ג. ובגופא דס"ג ירדו בסוד או"ח היורד להתלבשות התוך, רק ו"ק אמתיים דכל
הבחינות.

וז"ס אשר זו"ן יוצאים מהבינה : כי בגופא דגלגלתא שרק הבחי"ד נתעבה, נמצא
שם רק ו"ק דבחי"ד בסוד הירידה להתלבשות התוך. אמנם עדיין יש ע"ס שלימות מג'י
הבחי הקודמים לבחי"ד, ובגופא דע"ב כבר ירדו שם ב' בחי ו"ק חסרי ג"ר שהם ו"ק
דבחי"ד וו"ק דבחי"ג. ובגופא דס"ג כבר ירדו שם ג' בחי ו"ק שהם : ו"ק דבחי"ד ו"ק
דבחי"ג ו"ק דבחי"ב.

וסוד הכתרים הנעלמים בפה דגע"ס בעת הסת"ב דכל אחד, נמצא שבסוד הסת"ב
דגלגלתא נעלם גם ג"ר דבחי"ג, ובהסת"ב דע"ב נעלם גם ג"ר דבחי"ב, ובהסת"ב דס"ג
נעלם גם הג"ר דבחי"א, ויצאו זו"ן חסרי ג"ר מכל הדי בחי.

אבי"ע :

ואפשר לפרש באופן אחר, שאצילות ה"ס העליון והראש, ובריאה ה"ס התחתון.
ופעולתו דהיינו הראיה הגורמת הכל.

ומשני אלה, דהיינו פגישת הבריאה והאצילות, במשכים ב' פעולות שנק' **יצירה ועשיה** :
פעולה א' ה"ס **יצירה** שמשם נברא היבשה, בסו"ה ויבשת ידיו יצרו, כי כן נצטייר שם
בסוד משה משה, שבסוד אל תקרב הלום נעלמו כל מיני מים שלא להמצא עוד, (וה"ס
ראש מקוה). ופעולה ב' ה"ס **עשיה** שהאור עצמו נהפך למים שה"ס או"ח היורד ממעלה
למטה, בסו"ה אשר לו הים והוא **עשהו**.

וזה הכלל, אשר כל היבשה נמשך מסוד **היצירה** כמ"ש ויבשת ידיו **יצרו**, וכל המימות
והימים נמשך מסוד **העשיה** כמ"ש אשר לו הים והוא **עשהו**,
ובזה תבין סו"ה ביום ג' (כל"א) יקוו המים למקום אחד (לשמים) ותראה היבשה, כי שם
חזר ונמשך סוד היצירה וסוד אל תקרב כמו ביום א', ובסו ונעלמו כל מיני מימות עד
שנעשה יבשה בלי טפה מים.

ובזה תבין סו"ה ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, כי הגן היה בסוד יבשה וע"כ
להשקאה היה צריך. ולפיכך יצא נהר (סלע דכל"א) מן העדן (תוך מקוה) שה"ס שורש כל
הימים והמים שמשם נמשכים המים להשקות את הגן, והמשכה זו ממקוה נתבצרה
באומ"צ.

וז"ס אשר אבי"ע היא חו"ב תו"מ : שאצילות ה"ס העליון ועצם החכמה שצריך להשכיל, והתחתון המשכיל ה"ס עצם הבינה הנגלת בהראיה לא זולת, סוד יבשה ה"ס ת"ת, וסוד הימים ומימות ה"ס מלכות שמים, בסוי"ה והיה ה' למלך על כל הארץ.

אבי"ע :

ויש לפרש באופן קצר מאד אשר אצילות וכתר ה"ס העליון ומתבאר עם בי"ע, דהייבו בראיה של ב' בחי' שהם ראש ותוך, שהראש נקי יצירה כי שמה נוצר, שהראיה גורמת חושך ושום מעשה לא היה שמה, אלא כמו אומן המצייר את התכנית וה"ס דביקות רוחא ברוחא.

אבי"ע דהסת"א רו"ת : והתוך נקי עשיה מלשון גמר הדבר, שה"ס התפשטות או"ח מעליון לתחתון אשר כאן יצא הדבר לפועל, כי נעשה ראיה אמיתית אשר בסופה היתה כעין חושך. באופן שבראש מתבאר האצילות (שפירושו דביקות) אשר בראיה הגורמת חושך היא יצירה (כלומר בכח ולא בפועל), ובהתוך מתבאר האצילות אשר בהראיה הגורמת חושך הוא עשיה בפועל, שהרי כאן היתה הדביקות בעליון בפועל ממש והחושך בפועל ממש וה"ס 'תבי"ע דהסתכלות ראשון (מקוה).

אבי"ע דהסת"ב רו"ת : הוא מתבאר ממש ע"ד הנ"ל שבהסת"א. שמתחילה נתבאר (הדביקות) האצילות ע"י הראיה הגורמת חושך בבחי' הציור (כמו שנרשם בהתכנית), שנקי ע"ס דראש, (שה"ס כלי"א). ואחר שיצא בסוד היצירה חזר ונתפשט האו"ח מעליון לתחתון (אומ"ץ), שה"ס התוך, אשר כאן היתה הדביקות והחושך בפועל ממש, שה"ס האצילות בראיה הגורמת חושך עשויה ממש.

תוך דאבי"ע דהסת"א נעשה ראש לאבי"ע דהסתכלות ב' : כי ע"ס דראש ה"ס או"ח העולה מאותו בראיה מתתא לעילא, בסוד זוג דהכאה על המסך. והתוך ה"ס התפשטות האו"ח מעליון לתחתון, באותו שיעור שהעלה הזווג דהכאה שבפה דראש, המוציא הבלים ודיבורים בסוד זווג דהסתכלות והכאה, והמכביס אוכל להתוך בסוד התפשטות אור מעליון לתחתון, (וכמו השביעה מכבה אור התענוג כן סופה של אותו התפשטות גורמת כיבוי להאור העליון), שסופו של התפשטות מעליון לתחתון נקי חזה או טבור, ושם נעשה הסתכלות ב' : על מסך דמלכות המלכות, ושוב מעלה או"ח מתתא לעילא בסוד פה דראש, להוצאת הבלים ודיבורים כנ"ל, ואח"כ מתפשט מפה דראש ולמטה באותו השיעור, בסוד פה דראש המכניס אוכל להתוך. אלא שנקי פי הטבור : כי פה דראש דהסת"ב נקי פי הטבור, שהאו"ח דזווג דהכאה עולה מטבור ולמעלה עד מקום פה דראש, ששמה מקבל כח מן פה דראש האמיתי, לסוד העלאת האו"ח. והנך מוצא אשר הראש דהסת"ב, מלביש כל המשך של התוך דהסת"א ולא למעלה מפה, כי אינו שייך לתחתון כלל, ואין לו שם שום נגיעה רק להעליון לבדו. באופן שכל תחתון אינו יכול לקבל ולהלביש העלי עליונו, כי כל מה שמקבל הוא מוכרח להגיע

אליו מן העליון השייך למדרגתו. והוא הטעם, אשר הראש נשאר תמיד מגולה, כי פה דראש הוא מרכז של כל פרצוף, שמשם מעלה או"ח למעלה בסוד ע"ס דראש, וממשיך אל עצמו בסוד ע"ס דתוך. ולפיכך התחתון שלו לא יוכל להלביש רק את הגוף דעליון, משא"כ הראש שכבר נחשב לעליון דעליונו, שגם העליון אינו מלבישו רק ממטה למעלה. ודע אשר אבי"ע דהסת"א ה"ס זכר, ואבי"ע דהסת"ב ה"ס נקבה, (ע"ע זכר ונקבה).

ב

בינה :

(ש"א פ"א) היא ספירה הג' מע"ס כח"ב חג"ת כה"מ.

בינה :

הבינה ארוכה ככל שיעור החכמה (וע"ח ע"ד פ"ג)

בינה :

חומר שבמעי אמא הוא אפר עכירות האש ושמריו שנק' טפת אודם, והם ה"ג מנצפ"ך שבג"י אפר.

בינה ותבונה :

התבונה ה"ס ה' אחרונה שבהויה דס"ג, וה"י בג"י ג' ההין, וה"ס רת"ס דתבונה. ודע אשר ה"י אחרונה זאת ירשה לה כל ההויה דס"ג, והוא בעת ירידת המחזה ולמטה דהתבונה להתלבש בז"א. והענין, כי המחזה ולמטה דהתבונה שירדה למוחין דז"א, ה"ס ה' ג' של ג' ההין הכלולים בה"י אחרונה דס"ג, דהיינו הסוף דהתבונה. ואע"פ שהיא רביעית באיכות (ע"ע בינה ותבונה. לקמן) מ"מ נחשבת למחצה בכמות, (מטעם בקיעת המדרגה בנקבי עינים). ונודע אשר גם התבונה מלבשת להמחזה ולמטה דהבינה, דהיינו ג"כ מחצה בכמות, (ורביעית באיכות). ועפ"ז נמצא בעת שירדה מחצה דתבונה

לתוך הז"א, נמצא מחצה עליונה דתבונה שירדה במקום המחזה ולמטה שלה הקודם, ואחריה נמשכת ויורדת גם בינה עילאה, אשר מחציתה התחתונה המלוּבש בראש תבונה ירדה עם הראש הזה למקום המחזה ולמטה דתבונה, ונמצא לפי"ז גם מחציתה העליונה דהבינה ירדה במקום מחציתה העליונה דהתבונה.

במלה אחת, כיון שירדה מחצית התבונה למקום ז"א ומחציתה העליון באה למקום המחזה ולמטה, הרי גם מחצית התחתון דהבינה נמשכת ג"כ למקום הקודם דמחזה ולמטה דהתבונה, כי בהכרח הוא שמתלבשת בתוכה, וא"כ נמצא כל הבינה שירדה במקום התבונה, דהיינו, שבמקום ה' אחרונה דס"ג נמצא עתה כל ההויה דס"ג.

בינה ותבונה :

ראש וגוף דבינה ה"ס יה"ו עד החזה, והתבונה ה"ס ה' אחרונה המלבשתה מחזה ולמטה, בענין האיכות הוא רביעית הבינה דהיינו ה' אחרונה אות ד', ובענין הכמות התבונה מחציתה של הבינה, כי מחזה ולמטה נבחן לחציה של הפרצוף, ולפעמים עולית התבונה ומלבשת להבינה בכל ארכה, כמו רחל העולית בקומה שוה לכל פרצוף ז"א, (ע"ח ש"ד פ"ג), וגי מציאויות הם להתבונה, או שוה לגמרי או מחצית או רביעית כאמור. הבינה : ה"ס הקולות הנשמעות באוזן, שת"ת ומלכות ניזונים מהם, (אכילה ושתיה רוחנית) ולא מאכילה ושתיה, (ש"ד פ"ג). בינה : לא נרמז בה רק הבן לבד – אבל בתבונה בן ובת.

בינה ה"ס הבריאה :

ע"ע ב"ע). שהסו"ה בורא חושך, וע"כ נקי בינה מלשון התבוננות בהחושך, דהיינו (ההסתכלות בהעין הקרב, וע"כ האצילה את בן הנעים שה"ס עין טובה, ולפיכך אין לחצונים אחיזה באור הבינה, כי שם סוד הכליון של כל ס"א. מביבה דינין מתעריין : ועכ"ז מתוך שמטפלת להכניע את הרע נמצאת נותנת מקום קיום להרע בעולם כדי להכניעו, (ע"ע משה). כי משם סוד צלצל שמע דמשה משה עד שאמר הנני, וז"ס נתיב לא ידעו עיט וז"ס ותחסרהו מעט מאלקים שה"ס אור הבינה שנקי אלקים שהופיע עליו, דע"כ ויסתר משה פניו. וז"ס בן ארבעים לבינה דהיינו בתיקון או"א דבינה, בסוד אימא מכה ויוצאת לחוץ : כי זהו התעוררות הדינים האמור, שכל ענין הארתה הוא מסו"ה ובורא חושך, דהיינו המכה ומוציא האורות לחוץ ומסלקן לשרשם.

אבא גנוז תוך אמא :

(עיי' לעיל ערך אצילות. ביי"ע) שסוד אור העצמות הגנוז תוך הבריאה והבינה, ה"ס אצילות וה"ס אבא.

וז"ס אבא יורד ונוקב: דהיינו בתוך מקוה יורד אבא ומאיר את חלל העולם כולו, ואח"כ בסוף מקוה הוא נוקב בסוד אור ההסתכלות דשם, ואמא אז מכה ויוצאת לחוץ.

בוהו:

פרצוף א"א מכונה בוהו, כי הכתר דאצילות כולל ב' פרצופין הנקי עתיק וא"א. **ועתיק** מכונה תוהו, ע"ש שמתהא עיני הבריות משום שבו אפסיות ההשגה. וא"א מכונה בוהו מלשון בו הוא, כלומר שהעתיק מתגלה בו לאט לאט, ועל ידי א"א מתגלה באצילות.

ברואת העולמות:

כענין תכלית הכוונה של בריאת העולמות, עיי' פנמי"ס ענף א'.

בן ד' אותיות:

(ע"ח ש"א פ"א) היינו שם י"ה ו"ה שיש בו ד' אותיות הרומזות לעשרה כלים דע"ס דאור ישר. ואין לך דבר דק בכל המציאות שלפנינו שלא יהיה נבחן ע"פ ד' האותיות של השם בן ד'.

בג"ה:

הוא ג' הספירות בינה גבורה הוד, המתיחסים בקו השמאלי דכל פרצוף, כי בקו ימין חח"ן, ובקו אמצעי דת"י, ובקו השמאלי בג"ה.

בעל קומה זקופה:

כשיש ג' הבחינות ראש תוך סוף פרצוף, נבחן שקומתו זקופה, ואם אין לו ק ב' בחי' דהיינו רו"ת וחסר סוף נבחן ויושב. ואם הוא תחת שליטת הסוף והנה"י בלבד, נבכנ ששוכב.

בת זוגיה דא"ס ב"ה:

ה"ס בחי"ד גדלות הקבלה שה"ס בחי' הקבלה שהיתה שם על כל הסוב והעונג שנמשך

אליה מהבורא ית', ובסוד שאמרו ז"ל קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, כלומר שהיא חשובה שם כמו הסוב והעונג עצמו בלי שום הבחן כלל ועיקר. למשל כמו המהות הנעים לחיך עם החשק המוכן מצד הגוף בחיך, שהמהות והחשק שבמקבל כלולים ממש יחד בלי שום הפרש ביניהם כלל, כי הנועם דבוק על שניהם בבת אחת. ואע"פ שאח"כ נעשה צמצום בבחי"ד, ונשארה חלל פנוי וריקן מאור וחיות, כמ"ש בפמ"י"ס בסוד הבושה דמאן דאכיל דלאו דליה בהית לאסתכולי באפיה, אמנם שם העבר והעתיד כלולים כאחד כנודע.

ובזה תדע נאמנה שאפ"י בושה זו לא הי' נרגשת שם אלא אורו הפשוט ממלא שם כל המציאות, הכל כאשר לכל כמו שיהיה אחר כל התיקונים עם כל הרוחים והעידון והנועם לא יחסר משהו, באופן שדומה ממש שם כמו לעתיד לבוא אחר גמר התיקון, אשך בחי"ד קיבלה כל מה שראוי להגלות בסבת חלל הפנוי שלה, עם כל האוצרות שהרויחה במעשי ידיה שאין עוד בושה, אמנם כל זמן שלא הרויחה כל האוצרות כמו שנמצאים בא"ס עדיין חסרה שלימות, שהרי איננה עוד בת זוגיה דאייס, עד שתרויח כל האוצרות הנמצאים שם מכל מראש, והבן היטב, (ע"י פמ"י ענף א') וז"ס גדול הי ומהולל מאד: בעולם הא"ס ב"ה, ועט"כ ולגדולתו אין חקר בעוה"ז, משום שאין זו בת זוגיה דא"ס ב"ה.

בקיעה:

אור העליון המאיר דרך כותלי כלים, נבחן אשר בוקע בעביותם ומזכך אותם, (ע"ח ש"ב ע"ג) והן באו"פ לחצי כותל הפנימי והן באו"מ לחצי כותל החיצון מכוונים בלשון של בקיעה, (ע"ח ש"ב פ"ו).

בקיעה: פרושו ביטול, כמו נבקע יסוד דעתיק, שפירושו שנתבטל מסך דבחי עתיק. ואור חדש שבקע לפרסא, פירושו שהארתו דאור חדש ביטל לאותו תיקון הפרסא. אמנם יש להבין כאן ג"כ אשר בהכרח הוא שאותו האור הבוקע לאיזה תיקון, שנכלל פחות או יותר ממנו, כי ברוחניות אין שום דבר מתבטל אלא נוסף, וע"כ אע"פ שביטל אותו עתה, מ"מ עתיד שיגלה בו עצמו ג"כ תיקון הזה, והוא מסעם שעבר דרכו וע"כ נכלל ממנו, כלומר כל הכחות שבעליון בהכרח שיגלו בהתחתון ממנו.

ולכן משם ולמטה ישתנה מהותם ויקראו בי"ע, (ע"ח ש"ג פ"א) וכל בי"ע אינם אלא עולם א' לבד לבוש לאצילות, שבין שלשתם אינם אלא י"ס (ע"ח ש"ג פ"ג).

א"ק (שהוא גוף לא"ס) מאיר עצמותו בכל איברי הגוף דאצילות, (גוף לא"ק), וכלים דא"ק נק' עצמות, ואותו אור נקרא א"ס כלפי אצילות, אך במלבושים (דא"ק שהם בי"ע) אין אור עצמות מתגלה, לכן בי"ע אינם אלהיות אלא נבראים נוצרים ונעשים, (וערך הזה נוהג ג"כ בין א"ס ב"ה העליון כלפי אצילות, שנחשבים למלבושים, משום שהא"ק הוא גופא לא"ס) (ע"ח ש"ג פ"ג)

בנים :

האורות העליונים הם לאורות התחתונים בחיי אב אל בנים, אשר חשקו תמיד להשפיע בהם, (ע"ח ש"ו פ"ו).

בן ובת :

מלשון בעין ובעת אלא העיינין נבלעים במבטא, ונשמע ע"כ כמו בן ובת, כי הזכר ה"ס עין בעין נראה אתה ה', והנקבה הסו"ה ואל יבא בכל עת אל הקודש, כי אם בע"ת המקודש, ובקרבות דפר ושעיר. (ע"ע אלפים בת יכיל).

בן בת :

בן יורה מתבונן ומסתכל ואין בו ענין של קבלה ולא כלום, והיפוכו הוא הבת שכל ענינה רק לקבל, וז"ס וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחיה.

בן ועבד :

ענין בן ועבד צריך ביאור, כי נראה בספרים כמו סותרים. דכתיב: אנכי הו"י אלקיך וכו' מבית עבדים, וכן מברכים בכל יום שלא עשני עבר, וכמו כן כתיב גם כן, עבדים אתם וכו', וכן משה עבדי בכל ביתי נאמן הוא.

והאמת, שכאן כלפי העבדות וכאן כלפי הקבלת השפע, דכלפי העבדות ישובח עבדות הבן לאביו באין ערך על עבדות עבד לאדונו, ובדרך קבלת הטובה ישובח דרגת עבד באין ערך על דרגת הבן, כי מה שמקבל מאביו דומה לענין מחויב ואין בה תוספות כל כך כי אביו הוא, מה שאין כן מקבל מאדון שנכרי לו, ואינו מחויב כלל, כמובן. אבל בעבודה עיקר החשיבות עבדות בן לאביו, כי אהבה שכליית וטבעיית היא שאינה תלויה בדבר, ועל כל פנים שלא יסתר יודע באהבתו בשכלו שלא יצוייר שום ספק על-ידי שום מיקרה בעולם, מ שאין כן אהבת עבד יוכל לפסוק בהפסקת קבלה טובה, ומכל שכן במתדמה לו מקרים רעים סותרים לאהבה הקדומה כמובן.

זוה מעלת הצדיקים השלימים, שבשעת עבודתם עובדין בשלימות המעולה ומרגישים בעצמם כבנים לאלקיהם באהבה שכליית, ובשעת קבלת השפע מרגישים בעצמם כעבדים לאלקיהם, וזה שבח משה רבינו ע"ה, כי בכל ביתי נאמן הוא, דהיינו דרגת עבד.

אבל הרשעים מהפכים הקערה על פיה, ולהיפך שבשעת עבודתם משתמשים בעבות עבד, ואין אהבתם אהבה שכליית, שאינו משתנה משום דבר, אלא כמוץ אשר תדפנו

רוח, ובשעת קבלת הטובה מקבלים כבן.
וז"ש שתים רעות עשו עמי אותי עזבו מקור מים חיים, שזה בחינת בן ממקור חיות
אביו והבן, וחצבו להם בורות נשברים, דהיינו כלל כלי קבלה פחותים בבחינת **בן**.
וזה שנתגלה במעמד הקדוש אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך ממצרים, פירוש קבלת
הבן, והבן... מבית עבדים פירוש עבודת עבד ודו"ק... אלא דנודע שאין השלם שורה על
החסר, וכיון שאור השלם שורה על הנביא, כ בחרו מכל העדה, על כרחך שהוא החשוב
בעבודתו מכל העדה, ועובד עבודתו כבן ומקבל טובתו כעבד, בתכלית השמחה, והנשלם
בזה אין שום גבול מצוי לפניו, מפני שיש לו השמחה בשלימות מעילא לתתא, בסוד
שמחת העבד הנאמן העניו, ששמחתו עד אין שיעור. ומתתא לעילא, בדרך עבודת הבן
לאביו, בתכלית האהבה שכליית בסוד המקור.

וז"ש אני הוי' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם ודו"ק, ותדע שענין הצמצום היה
גם כן מוטבע בדרך הנ"ל. וזה היה חטא הידוע גם כן, כי לפי שפע המעולה שירד מכל
צד בסוד עגל לא לומד אפרים, קבל השפע בדרגא חדא בבחינת **בן**, וכיון שקרה לו זה
תיכף ראה הצמצום שנמצא במדה זו, דהיינו שראה איזה חסרון בשמחתו ותענוגו, ולא
היה יודע מאין זה. ובאמת דבר פשוט הוא מאד כיון ששכח תרגילו התמידי לקבל
בדרגת עבד מאדונו, אם כן יש חסרון תענוג בטבע כי אינו דומה כלל לטובה בדרך
היתרון והתוספות כמו שהוחק תכלית השלימות. לכן סבור שחטא ותמה עד שבא אחר
כך לכלל פגם, ולכן נתעצם דוקא בדרגת עבד, ולא הועיל לו זולת בשעת מעשה. שהיה
זמן קבלת השפע, לכן אדרבה, ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי, אבל אח"ז שבא לעבודה
הי' שוב מרגיש החסרון כי אין אהבה כאהבה שכליית, ומזה יצא השורש לענין עץ
הדעת וחלל את שבועתו. וזה שמוכיח הכתוב: **עגל לא לומד אפרים**, כי שכח תלמודו,
אשר שלימות הנרצה להשתלם לבי הצדדים, הא כדאיתי' והא כדאיתי' כנ"ל, ולא
להפך הקערה על פיה.

וזה נשאר לנו לחזור תלמודינו הרבה פעמים מעילא לתתא ומתתא לעילא, עד יוסר.
זוהמת עבד ממנו, ולהיות בנים בעבודה ועבדים בקבלה.
וזה סוד גיד הנשה דכתיב ויותר יעקב לבדו, דהיינו, בחינת קטנות לבד, בלי שם
ישראל, בסוד לי ראש, הגם כי לא יכול לו... דאמר אנא כוליה מני' (עיין במדרש) ומכל
מקום נגע בכף יריכו, פי' בחינת הקבלה גם כן נגע מחמת יריכו... שהיה לבדו, וזה סוד
בשכם זרחה לו השמש כי נשלם... צולע יותר על יריכו ודו"ק.

ברית:

ע"ע כריתת ברית.

בשר:

מורכב מבי' מלות **בא שר** שמשמעותו שהסרה עצמה הי"ס הביאה, במו"ה סורה אלי, אשר ההסרה והירידה הוא רק לביאה ולהתקרב אלי. ועיקר השם הזה נופל על היסוד, בסו"ה, והיו לבשר אחד (ע"ע סר).

בחי"ד בז"א:

ז"א הוא יה"ו, ואח"ב המלכות נמשכת מקצה הת"ת שלו שהוא בנהי"ו שלו, ושם סוד ה' אחרונה שבשם שהיא הבחי"ד שלו, (ע"ח ש"ד פ"ג).

בחי"ד:

ה"ס דרגה הרביעית בעביות הכלולה באור העליון, ומכונה ג"כ נקודה האמצעית או מלכות, וה"ס ה"ת דשם הויה.

בחי"ד:

שורשה גבוה מאד נעלה, שה"ס בחי' אחרונה שבא"ס המכונה ניצוץ בורא, וה"ס הבחינת יש מאין, כי חוץ מזולתה כל הנמצא הוא בחי' יש מיש ודאי כי אין לך נותן מה שאין בו, זולת אותה בחי' אחרונה האמורה נתן ממש מה שאין בו מכל הצדדים. כלומר, הפכי אמיתי עד לקצה מכל הבחי' הטובות והיופי והחכמה והנימוס והטעם, וכן מבחי' השכליות הנעימות וכן מבחי' האמת. שמצד היופי הוא מאוס בקצהו ומצד החכמה הוא סכלות בקצה ומצד הנימוס הוא בלתי מנומס ומצד הטעם הוא מד מאד ומצד נעימות הרוחני הוא עד להקאה ומצד האמת כולה שקר שאין לה שחר. ואם תתמה איך אפשר לבחינה שפלה ומאוסה וכו' כנ"ל שתהיה מצויה בא"ס ב"ה, התשובה היא שהרי כולו שקר כי אינו כן שאין לה מציאות אפילו בתחילתה. אלא ז"ס המובא בסד"צ בני בנינין במקום דלא הוי. אלא דבר אמת יש בבחי' שליטתה שהרי היא עשתה הצמצום והחלל הפנוי, ואיך תאמר שהיא שקר, (*) אלא בלתי מושג בלבד, (ע"ע עצה"ד).

הגהח(*) ובאמת גדרתי אותה במושג נאמן שהוא בחי' פעולה בלי חומר, והיינו **הרצון לקבל** כי זה החומר המצטייר בה הוא שקר גמור.

שינויים דבחי"ד הוא רק בהארתה: ועוד תדע שאין שום הפרש מבחי' אחרונה הנ"ל מעת שעשתה הצמצום עד בתחתית השאול צורתה אינה משתנה, אלא כל הפרש הוא שבסוד בחי' אחרונה היתה בסוד ניצוץ בורא מזהירה ומאירה עד לאין ערך, ולפיכך בטלו כל הטעמים השפילים הנ"ל. משא"כ למטה כשהוצגה אותה הבחי'

במערומיה בלי ניצוצין מזהירין, אז נבחנת לשאול תחתית. ואמנם מנקודת הצמצום עד למטה פעולתה לאין קץ, וה"ס בה' בראם. וז"ס ע"פ שנים עדים יומת המת שהקשו בזוהר החי מיבעי ליה, ותרצו, המת דא ס"מ שהוא מת מעיקרא, שה"ס מה שאמרנו שכולו שקר ובני בנינין במקום דלא הוו, כי לפי האמת אין שום טעם והבנה ותפיסא במשהו איך נקודה בלתי ממש כזו יעשה צמצום וחלל פנוי, ואם שקר הוא כל החלל והמקום פנוי אינו במציאות ואיך בני בנינו?

בחינה אחרונה אינה מניחה רשימו:

כמ"ש בע"ח, מפני שאין לה למי להאיר. והענין, כי בעת שמסתלק האור מהמלכות, הרי היא מחזרת פניה למטה. פי', שבחי העביות שבה שהעלה או"ח עד לכתר שה"ס פנים, נמצאת עתה בעת הזדככות אשר מחשבתה לבחי' היותר גרועה, שהרי ע"כ עושה ההזדככות, ובהפיכת פנים הזה היא אובדת את בחי' הרשימו דבחי"ד. משא"כ בהסתלק האור גם מבחי"ג, שאז הכלי דבחי"ג גם כן מחזרת פנים לאחוריה למטה, אשך אז גם כלי מלכות מחזרת פניה למעלה, מפני שהאור רחוק ממנה ב' מרחקים, ונמצאו כלים של בחי"ג ומלכות פב"פ, (ע"ע ב' מרחקים), אשר אז אותה הבחי"ג שבכלי דז"א מאירה אל כלי דמלכות, שבזה נשאר גם במלכות בחי' רשימו דעביות דבחי"ג, וע"ב אין הרשימו דבחי"ג מתבטלת, כי כלי דז"א אפילו בזמן דהפיכת פנים למטה, ג"כ צריכה לאותה העביות שבה, כדי להאיר לכלי מלכות, משא"כ כלי המלכות לא החזיקה את העביות דבחי"ד שבה, כי אבדתו בעת הפיכת פנים למטה, שהשפילה את הרשימו, כי לא היתה צריכה לה כלל, מפני שאין לה למי להאיר, כי אין שום כלי למטה ממנה ודו"ק.

ב"ן:

שם ב"ן נפש ושם מ"ה רוח.

ב"ן: זו"נ הם הבנים, וישסו"ת מ"ה גיי אדם, מהם האבות של הבנים ב"ן. (ש"ו פ"ב).

ב"ן: כתר ב"ן הנק' גלגלתא, אינו מפרצוף לפרצוף כנודע. ותבין זה ממקורו כתר דנקודים, המתחיל מטבור דא"ק ולמטה, דהיינו ראש אי של הנקודים. וע"ע טבור, שכלהו ע"ס דראש נקודים הם בחי' ע"ב וראש הב', כי הישסו"ת שעומד מחזה עד הטבור הוא הראש הא', וע"כ ג"ר דנקודים דקטנות המה ע"ב, ואין בהם מבחי' גלגלתא ולא כלום, שהרי כולו מסתיים למעלה מסבור עש"ה.

אכן אח"כ בזווג דגדלות, שנזדווג יסוד דא"ק שהאס מחה דא"ק, שראש הא' שלו מצטרף לפרצוף להיותו פרצוף פנימי, שגו"ע שלו עולין ממש לאח"פ דישסו"ת שלמעלה מטבור, וע"י זווג דמ"ה דא"ק הזה יבא גלגלתא וראש הא' בכתר ב"ן שלמטה מטבור.

ולפיכך כל כתר באן שייך לכח המ"ה, ולב"ן עצמו משורשו אין לו מבחי' גלגלתא כלום.

ב"ן:

הויה דב"ן ה"ס אור היוצא מהעינים שה"ס אור הנקודים, שמקורו הוא צמצום ב' דא"ק, שהמלכות דא"ק נתחברה יחד עם נה"י דס"ג שהם בחי"ד עם בחי"ב שבתחברו לבחי' אחת ממש בסו"ה ותלכנה שתיהם, שחיבור הזה גרם שעלתה המלכות ונכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה שנק' עינים, דהיינו שנעשה בזה צד נוקביות בכל ספירה וספירה, עד שהיתה לנוקבא לספירת החכמה המכובית שם בקבי עיבים, ובסיבה זו נתבקעה כל מדרגה לשתים, כלומר הע"ס דראש המכונים: גלגלתא עינים און חוטם פה, נחלק עתה כמו ב' מדרגות ראש וגוף, כי כל מעלת ראש מוגדר בזה אשר המסך המכונה נוקבא או מלכות נמצאת למטה מהספירות, (ע"ע מסך ע"ע הסת"א). ועתה אשר המלכות עלתה לעינים ושם נעשה הזווג דהכאה ועליית או"ח, נמצאים מחמת זה ג' הספירות און חוטם פה שהם בינה ז"א נוק' של ראש, אשר ירדו לגמרי מבחי' ראש לבחי' גופא, שהרי המסך נמצא עתה ממעל להם בעינים כאמור, שזהו גדר של גוף ולא ראש, (ע"ע הסת"ב).

והרי לפניך שהע"ס דראש נבקעו לב' מדרגות ראש וגוף, ועד"ז ע"ס דתוך נבקעו ג"כ על החכמה שבהם, ובינה וזו"ן דתוך דגופא יצאו לבחי' סוף ונה"י. ועד"ז ע"ס דסוף דגופא המכונים ע"ס דנה"י נתבקעו ג"כ על החכמה שבהם, ושם נסתיים עתה הפרצוף. ובינה וזו"ן דע"ס דבה"י יצאו לגמרי לבר מכל אצילות פרצוף ההוא, שענין הזה מכונה צמצום נה"י דא"ק.

הויה דב"ן: ממולא בההין כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה שבג"י ב"ן, שבתוכנו אין זה אלא הויה כפולה, כי מילוי היוד הוא ו"ד שבג"י יו"ד, ואח"כ המה ממש שוות רק כפולות, והוא יורה שכל מילוייה הוא רק ענין התחברותה עם הויה דס"ג לאחת כנ"ל, ואין בזה חידוש אחר אלא בדבר התכפלות הבחינות וחיבורם לאחת. ונודע שכל דבר המילוי דאותיות הוא המראה לנו בחינת המסך ואו"ח המעלה, ויותר מזה אין לנו לבקש מן המילוי אותיות. (ע"ע מילוי) (ע"ע השתלשלות הפרצופין).

בטן:

אמ"ש הם וכו' מ' פתוחה ביסוד בכללות ג"ת, כי בטן נברא ממים, (ש"ה פ"ו).

בטן:

ה"ס נה"י.

בי מיני אורות:

אוי"ח ואוי"י יש לו (לא"ק לצורך הנקודים) אחד מלמטה למעלה בפנימיותו מהטבור עד) העינים, ומשם יוצא עיקר הארה לצורך נקודים שהוא שם ב"ן נוקבא, אבל נעשה מאור חוזר כנ"ל. וגם יש לו אור ישר שהוא נוקב ועובר דרך העור מלמטה מטבור, ומאיר בנקודים דרך נקבי העור ודרך טבור ודרך פי היסוד ודרך נקב האחור.

בורא עולם:

זה חכמה ע"י שמזדווג עם אמא, (ע"ח ש"ה פ"ה).

בית קבול:

ע"י הנפש (תגין מאמא) שהוא הצורה, (בכח הנפש), מצטייר החומר שהוא האותיות, (וגוף מאבא). והחומר נעשה בית קיבול אל הנפש, (ע"ח ש"ה פ"ה).
וכן יש אותיות של בית קיבול כמין ערוגה ששוהה המים בתוכה, (שם).

בתולה:

פירושה אשר איש לא ידעה, (ע"ע אורך לעובי) שלא שבר בתוליה, כי גידי דם מחברים וסותמים את פי נקב היסוד, שהו"ס דם הנמשך מאחורים דאמא, וע"כ אין בה גילוי נוק'.
ותבין זה עם מחז"ל איילה זו רחמה צר וחביבה על בעלה, ובשעה שכורעת ללדת מזמין לה הקב"ה נחש המכיש לה באו"מ ויולדת. פי', שאילה הו"ס אמא אשר רחמה צר, כי אחר כל ביאה חוזרת להיות בתולה, כי נה"י שלה באים ומתלבשים בז"א ונעשים שמה בחי' ג"ר בסוד אנקתם, ואיגלאי מלתא מאיש לא ידעה עד והבן זה היסב. אכן רחמה צר בלי חסדים, כי ה"ס חשך דאמא וכשאינה יכולה לסבול עוד מיעוט חסדים היא כורעת ללדת, כלומר שנה"י שלה נחלשו מאד מחוסר האור, ואז מזמין לה הקב"ה נחש ממכיש לה ונוקבה, דהיינו גילוי בחי' נוק' וסוד המסך המתוקן שם, שמעלה או"ח ומתרבים האורות בתוך בטנה ואז מולדת את הולד, והבן. באופן שענין סתימת נקב היסוד היא בחי' ג"ר דבינה שנק' חשך דבריאה, וענין פתיחת הנקב היא שיבת הג"ר לשורשו שנשאר ב"ק חסר ג"ר, אמנם בן הזה חביב לה מאד שה"ס אור דחסדים שהיתה חושקת אליו כל הזמן עד שכרעה ללדת.
ובזה תבין הטעם אשר ז"א דבינה היא בינה דז"א, כי בחי"ג דבינה (ה"ס אומ"צ) היא

הגדלות שלה, (ע"ע ע"ס דבינה) והיא המתלבשת במוחין דז"א לבחיי ג"ר דבינה כנ"ל.

בריאה :

מלשון ראייה. וכמו בוא וראה שחז"ל משתמשים בו במדרשים. וה"ס כלי קבלה של כל פרצוף רוחני, שזה הכלל שהמשפיע הוא משפיע בדבר היותר עב, בבחיי וימש חושך, חושך ממשי. כלומר שמלבד החושך שהוא העדר האור מוכרח להמצא שם איזה ממשות הגורם לחושך והמעכב על האור, שה"ס מסך המתוקן בכלי מלכות, (ע"ע מלכות). אכן המקבל מחויב לקבל בדבר היותר דק, שה"ס ראייה והסתכלות, שהעינים המה הכלי קבלה היותר רוחניים מכל חושי הרשרי"ט ומישוש, וע"כ מכונים כל הכלי קבלה שבפרצוף רוחני בשם בריאה, כי הראש ה"ס אצילות ששם רק שורשים לכלים, והגוף ה"ס חג"ת נ"ה שהם נק' בריאה, שה"ס ד' הבחיי חו"ב תו"מ ושורשם של ד' בחיי, והם כל כלי הקבלה כי אין בחיי יותר כנודע. שהיסוד כולל חג"ת נ"ה יחד בחיי ההשפעה, והמלכות כולל חג"ת נ"ה בבחיי הקבלה.

בריאה :

המסך שבקרקע האצילות מכונה מחצבת הנשמות. כלומר, שהנשמות הופרשו מא"ס ב"ה, כלומר מהארתו בסוד אור העצמות, מפאת שעוברים דרך המסך הזה המעכב על אור א"ס ב"ה שלא יתפשט משם ולמטה, וע"כ נשלם שם אור העצמות, ומשם ולמטה מאירים אור דחסדים לבד, (ע"ע אור דחסדים) וע"כ מכונים ג' העולמות העומדים מתחת המסך הנ"ל בשם עלמין דפרודא, כלומר שהופרשו מאור העצמות, ונק' בריאה יצירה עשיה.

בריאה, לבר מגופא :

כ"ז תבין בסוד מ"ש בזוהר תזריע לית אורחא דמלכא לאזדווגא בי לבר מהיכליה עש"ה. כי ע"כ לא מצאה את שאהבה נפשה שה"ס אור העליון שאינו משתנה, וכמו שהוא למעלה בראש האצילות כן הוא למטה בסוף העשיה בלי שום שינוי של כלום. אכן המלכות כשמתקנת בבחיי"ד של המסך שלה שה"ס המסך העב והחזק השורה רק על בחיי זאת כנודע, הנה אז אדרבה נעשה הזווג הגדול שבגדלות, שז"ס הפה שאסר הוא הפה שהתיר, כי מסך דבחיי"ד שדחה בכל תוקף את אור העליון מלהגיע לבחינתה, אדרבה נתהפכה והיתה לבית קבול היותר גדול שבכל העולמות בסוד אור חוזר, כנודע. אמנם כל האמור נוהג דוקא בסוד היכל המלך עצמו, אשר שם היחוד והזווג באים כאחד, ואין שום מקום פנוי וחלל, משא"כ לבר מהיכל המלך נמצאים החו"ב אב"א,

שהבינה אינה סובלת אור החכמה מטעם חוסר אור החסד, כי לית אורחא דמלכא להשפיע אור החסד לבר מהיכל המלך, וע"כ נתקן הזווג באופן אחר דהיינו עליה וירידה ונסירה כנודע.

נה"י לבך מגופא : ומכאן תקח שורש להבין סוד הנה"י בכ"מ, המכונה לבר מגופא, כי רק דרגא זו אינה מתוקנת לבר מהיכלא, וע"כ אסור להסתכל באו"מ. ומזה נמשך כחו של פרעה לומר למילדות, וראיתן על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחיה.

בריאה :

מלשון הכתוב בורא (בוא וראה) חושך, דהיינו שמשלתלשלת עד העשיה שנקי חושך והעדר, כי שם נופל הראיה הזאת. משא"כ האצילות אינה משתלשלת רק עד היצירה בסו"ה יוצר אור, כי האור הנמשך מישותו ית' מתלבש ונגלה בסוד יצירה נפלאה בסוד שתי עשרה דקדושה, לאפוקי עשתי עשרה יראות עזים והבן.

בריאה ג"ר בלי ו"ק והיפוכו היצירה : כי השי"ת אינו מתיחס לממציא את החושך אלא בסו"ה כחשכה כאורה, שזסו"ה ומלכותו בכל משלה, ואז והיה ה' למלך על כל הארץ, דהיינו השגת הג"ר השורה ומתגלה ע"י יחוסו הזה. וע"ז תבין שהשגת הכתוב בורא חושך, הוא עצמו הוא גילוי ג"ר. אמנם האור עצמו הנמשך אל בריותיו, דהיינו בלי שום עירוב של רע אינו מסוגל כלל לגלות את הג"ר, שז"ס משז"ל כל תפילה שאין בה ממושעי ישראל אינה תפילה, ולפיכך אנו מיחסים את העולם הגדול בשם בריאה לחשך.

וענין יחסו ית' להאור נבחן בשם **עולם היצירה** : דהיינו יוצר אור, שהו"ס כל התענוג והנועם הכלול בכל ברכותיו ית' הכלולים בשתי עשרה, ובבחי' אור בלי שום עירוב של חושך, אלא בסוד כל המוסיף גורע. ולפי הנ"ל שגילוי מלכותו ית' על כל הארץ מתיחד על המצאתו את החושך, נמצא שהשגות הנמשכים מעולם היצירה המה חסרי ג"ר מטעם הנקיון מבחי' החושך.

ובזה תבין אשר בבריאה מובדלים הקלי מהקדושה : כי בעת גילוי יחסו ית' על החושך, נמצא בלע המות לנצח, ונגה כאור תהיה, א"ב אין מקום לכח של ס"א אף משהו, ואם ח"ו מתגלה כח הס"א במקום ההוא, ממילא אין יחסו ית' שורה על החושך, ואין להקדושה שום גילוי כלל, באופן שאין להס"א שום שליטה וגילוי בעת שליטת הקדושה. וכן ח"ו להיפך שאין להקדושה שום גילוי של משהו בעת שליטת הס"א, וע"כ אנו מבחינים שהם נבדלים זה מזה. ועל סוד זה אמרו חז"ל כשקם זה נופל זה לא נבנה ירושלים אלא מחורבנה של צור וכו', באופן שממשלת ירושלים וממשלת צור נפרדים ונבדלים זה מזה בתכלית הפרוד.

ביצירה מעורב טוב ברע : דהיינו כמבואר לעיל אשר יחסו ית' לגילוי טוב נמצא

משאיר את הרע והחושך לחוץ ממנו, וע"כ אין הג"ר יכולים להתגלות במקום הזה כנ"ל. ונמצא שהקדושה והלעומת שולטים במקום אחד ובזמן אחד, שזה נבחן כמו שהם מעורבים בשליטתם, דהיינו ששניהם שולטים בזמן אחד. אכן רובו טוב כלומר כמו אהבה התלויה בדבר, דהיינו שהשגת האור והנועם ממנו ית' נמצא מאליו שמבטל כל כח מהס"א כמו האור המבטל להחושך. אמנם באם בטל הדבר, דהיינו באיזה הפסק של השפעת האור, נמצא תיכף כח להס"א משום שיש לה שליטה בזמן ההוא. עשייה מעורב טו"ר ורובו רע: כי משם באים האורות מועטים, ומתוך שאהבה תלויה בדבר דהיינו בנועם ותענוג, נמצא המשיג ע"פ רוב תחת ממשלת הס"א.

בריאה, יצירה, עשייה: ויש לפרש באופן אחר, דהיינו בסוד נר"ן ובסו"ה ויפת באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. והנה מתחיל **בנשמה** וסיים **בנפש** ובאמצע **רוח** כי אין נפיחה זולת כח הרוח, אשר פעולת ה**רוח הביא הנשמת** חיים לתוך אפו של האדם ונעשה האדם בעל נפש חיה.

בי"ע ה"ס נר"ן: ונתבאר שאור החיים ביחס השורשי מבחינת מה שנמשך מהשי"ת נקי בכללו בשם נשמה, דהיינו הבריאה בעוד שהיא דביקה בהבורא ית', ושם ודאי נכלל היצירה והעשייה שהם הרוח והנפש. וכן ענין ובורא חשך נאמר כאן משום שעיקר הנבחן כאן הוא יחסו ית' להחושך והבן. אמנם ודאי כל האורות העתידיים להתפשט כלולים פה, כי אין לך נותן מה שאין בו. ונתבאר היטב סוד הבריאה וסוד הנשמה, שה"ס **ובוראה חושך**.

והיא כלל כל האורות כולם שעתידים להופיע בעולמות כולם עד גמירא, וגדרה הוא היחס השורשי בטרם שמתפשט לפעולה, כלומר בטרם שנפחה באפו ממש.

רוח, יצירה, אף, הך: וסוד היצירה והרוח הוא גילוי פעולת ההתלבשות של אור החיים בכלי היחידה לה שנק' **אף** והאור כשנעתק לענין הזה הריהו ודאי ענף ולא שורש, וע"כ מכונה יצירה. כלומר, שהאור והחושך מצטייר ובא לפני העינים בכח הפעולה של ה**רוח** שהוא אותיות **ראה** - **חך** אשר אין כלי אחר מוכשר להתלבשות בתוך האדם זולת האף. ובזה תבין שהרוח ה"ס אמצעי, מנשמה להנפש, כי הראיה מיוחסת להעליון בסוד אור ההסתכלות, והך מיוחס להתחתון בסוד **מכה** ומוציא לחוץ, וע"כ נקי רוח שיש בו ב' ענינים הללו שהם **ראה, הך**.

נפש חיה, עשייה עומר: וסוד העשייה אינו ענין גמר מלאכה אלא מלשון פעולה ועבודה בטרם הגמרה, כמו ששואלים כיצד עשה כלי זה, שהשאלה נופלת על משך העבודה ולא על כלותה, וכל החילוק הוא מיצירה לעשייה, אשר בהיצירה מתגלה הפעולה רק לעינים, כלומר, שהעינים המה בעלי הפעולה ולשאר חושי הגוף אין בהם גילוי פעולה כלל, והעשייה הוא להיפך שבעלי הפעולה המה כל איברי הגוף חוץ מהעינים שאין להם שום פעולה ממשית כאן, וע"כ נקי העשייה **נפש** מלשון **נף-אש**, שפירושו תנופת אש המוליד חמימות וחיים בגוף.

ותבין סו"ה שבת וינפש שהם תרתי דסתרי, כי שביתה ה"ס מנוחה הגמורה ונפישה

ה"ס הנפת האש מחמת היגיעה והעבודה, וה"ס עומר התנופה ממחרת השבת.
אצילות: ה"ס העולמות כולם כמו שמצויים אצלו בנצחיות, בסו"ה ואהיה אצלו אמון
ואהיה שעשועים יום, ומלשון עץ-אל-עוז בסו"ה הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד
וכמ"ש מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, ומכונה אור החיה כי שם מקור כל החיים
והחיות, ואור החיה הזה ה"ס פנימית הבריאה שאין שם שום כלי או מסך לאחיזה כי
אחיזה הראשונה ה"ס בוא ראה חושך כנ"ל, ולמעלה מראית החושך אין הגא ומלה
כלל, רק אצלו, וכאן הוא תכלית עליית העולמות.

בי"ע בעליתם זב"ז: ולפי המתבאר נמצא עולם הבריאה כשאנו מבחינים אותו בלי
היצירה הריהו כראש בלי גוף, דהיינו ג"ר בלי ו"ק. כי ביארנו שה"ס האור הכללי
ביחסו להשורש בטרם פעולות ההתפשטות שנק' הפחה או רוח, וע"כ אין שם
התלבשות (ע"ד שבארנו הכתר ע"ש) לגוף שנק' ו"ק, בסוד מלא כל הארץ כבודו:
ע"ד שנגלה ביום השבת שהאור ממלא כל החלל והגורם לחלל מות יומת, אשר כל זה
הוא התפשטות אורו ית' בכל העולם.

וזהו נק', התכללות בי"ע ועליותם לאצילות: שהבריאה שה"ס הראש והג"ר
מתקשרת בהיצירה בהגוף וששה הקצוות הכוללים הכל, כי כל החלל מתמודד בו"ק
הללו שהם מעלה מטה מזרח מערב דרום צפון, שה"ס הנענועים שאנו מנענעים לכל
רוח כדי להעלות הו"ק שהוא היצירה ולקשרה בהבריאה שאז עולים לאצילות הק'
ומתגלה עצמותו בכל מרחב העולם בכל מלואה, משא"ב אם היצירה אינה עולית שם
אז ו"ק בלי ג"ר, גוף בלי ראש: משום שיש מסך המבדיל את היצירה ואינה יכולה
להמשיך את הג"ר, ונמצאים כל האורות היצורים המצטיירים לעינים כנ"ל אינם
יכולים להמשיך את עולם הבריאה ולהתקשר בו.

וזהו המכונה תמיד בשם גוף בלי ראש או זעיר אנפין: שאין מבחינתו להמשיך הפנים
הגדול העליון מטעם הנ"ל.

ולפיכך נבחר עולם היצירה לבחי' טו"ר מחצה על מחצה ומעורבים זב"ז: וכאן
סו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, כי יש לס"א שליטה גדולה לחצות את האורות
השלימים לראש וגוף בלתי מחוברים, והרי הרע מתערב בהטוב ומשאירו רק על
המחצה, משא"כ הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע ואינם מעורבים ואע"פ שביארנו שה"ס
אור השרשי ביחסו עצמו שבודאי אין שם שום אחיזה והגא כלל לס"א ולרע, אכן
הכונה היא על בחי' הכלי ואחיזתה שם שהיא קדושה לגמרי ודאי. אמנם השם בריאה
הוא בוראה רע, הרי בהכרח שהרע יש לו העמדה משם אמנם במיעוט גמור, כלומר
שהרע נגלה שם בבחינת השליטה לכלותה מן העולם, וע"כ ודאי שאינה מעורבת כלל
בהטוב אלא אדרבא נפרדת משם לנצחיות, ועכ"ז כיון שהרע נזכר כאן לו יהיה כדי
להמעיטה ולכלותה מ"מ אנו מכנים שיש משהו רע שם אלא בתכלית המיעוט עד
לכליון והבן זה היטב.

עשיה רובה רע ומיעוטה טוב ומעורבים: כי העשיה ה"ס העמל והעבודה בסוד נפ-

אש כנ"ל, שהסו"ה אשה יראת ה' היא תתהלל ואת עלית על כולנה ולפום צערא אגרא, כי ע"כ נתן מקום לשליטה הגדולה של הרע, הרי מובן עם זה אשר השכר הוא כמדת הצער של הרע, באופן שהטוב הממעט הצער הריהו ממעט השכר וא"ב מיעוטה הוא הסוב, כלומר שהסוב ממעט את שיעור האור הגנוז בעולם ההוא גם המה מעורבים זב"ז, כלומר שנשחקים ונלחמים זב"ז, ולא כמו בבריאה שהטוב המעיט לגמרי את הרע והכניעו לבלי תקומה ושליטה של משהו, משא"כ כאן יש שליטה לשניהם ומתערבים זב"ז.

ברד:

ה"ס קולות וכו' וברד ואש מתלקחת בתוך הברד וכו' ומטר לא נתך ארצה, שאז מוכרחים לשמוע בקול ה', כי המים סודם ורוח אלקים מרחפת (נוגע ואינו נוגע שה"ס מים עליונים נוגע ולא מים תחתונים, וביום ראשון שלטו שניהם ביחד ובב' נעשה ההבדלה), על פני המים, כי אז ואז יעלה מן הארץ להשקות את הגן.

וצריך שתדע שיש **מים עליונים** הנמצאים תמיד באפי מלכא המראים כחם ביום ב', ששם מתבאר אשר לו הים והוא עשהו, ומשם נמשך ההבדלה והרקיע שמתחת לרקיע, המים בוכים ואומרים אן בעינן ג"כ למהוי קדם מלכה, אכן ירדו לתחומא רבא שה"ס **לב ים** כי כל הנחלים מדמעות הרשעים נמשכים והולכים שם, אכן יש עננים מבחי"ב בסו"ה וְעַנְנֵי הַיָּם עָלֵיהֶם יוֹמֵם. שהם יורדים לים ועולים וממטירים מים הנגרים ארצה, בסוד **יורה ומלקוש** מלשון ירה יירה הנמשך מראש, וגם אח"כ מסלק בכל יכלתו הקושי ומל הקש **היורה** מפרה ומרבה את הארץ והמלקוש מטהר אותה מס"א, ועש"ז נק' מטר מלשון מטהר. **ויורה** הוא מלשון תורה. כי **יורה** נמשך מראש מקוה ששם עדיין מעורבים המים העליונים והמים התחתונים, וע"כ מרחפת שפירושו **נוגע ואינו נוגע** כי מצד מים העליונים נוגע ומבד מים התחתונים אינו נוגע ושניהם מעורבים ומחוברים ממש יחדיו, אכן המלקוש נמשך מתוך מקוה שה"ס ב' ושמה מים העליונים נוגעים, ולפיכך גם מי הים התחתונים אינם חסרים רק העלאה, וז"ס ואז **יעלה** כי הענן הנמשך מבהירות **אמא** ומסיתומה הוא היורד (ע"פ ההכנה דיום ה') לתוך עמקי הים ואח"כ עולה למעלה כלפי מים העליונים בסוד העליה כמו מים העליונים.

עולם התיקון: אכן כ"ז הוא בסוד עולם התיקון, אולם בסוד התיקון היה זמן אשר העננים לא יכלו להעלות את המים מהים עד למים העליונים בסוד יום ב', אלא בסוד יום ד' שהמים העליונים האירו שמה סו"ה **אור יקרות וקפאון**, כלומר שנקפו במקומם ולא היו המים נוזלים אל המקבל שה"ס הארץ שה"ס ליקוי המאורות, וע"כ לטובת המקבלים הוכן תיקון כח המוריד (ע"ע ירידה ועליה).

ברד: עדי"ה וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם, ועם הירידה אש מתלקחת: בתוך הברד היה טמון אש, אשר האש גרם והמטר לא נתך ארצה:

מטר מלשון מטהר, כי הגיע טהרה להארץ כמו בהמלקוש הנ"ל, מחמת שהקפאון נתן ואור יקרות האיר הארץ, וז"ס מכת ברד שבא על פרעה ומצרים שמכח זה ביקש למשה ואהרון **העתירו לח'** (מלשון חתירה תחת כסא הכבוד) ואשלחה אתכם ולא **תוסיפו לעמוד** (בקפאון) וזהו ויאמר אליו וכו' אפרוש את כפי (ברור כשמלה) אל ה' וכו' והברד לא יהיה עוד: והבן את זה לעיקר הנס שנתגלה כאן הגבול בסו"ה עד פה תבוא ולא תוסיף, כי כל הנ"ל גרם שלא יבוא עוד ירידה כזה (ע"ע ירידה ועליה) שזהו נמשך כאן מסוד גניזת או"א הפנימיים והבן.

ברא:

כמו האציל, שאין מלה בלשון הקודש דקה לענין הזה כמוה. (מערכת האלקות פ"ז) וי"מ מלשון וברא אותם בחרבותם, שהוא מלשון נקיבה כמו פותח דבר הסתום בדרך סדק לברר זמ"ז, וכן היה באצילות. (פ"ז חייט) ולי נראה מכל המקומות אשר הוא מלשון פוק תני לברא דהיינו חיצוניות, וענין הוצאת האורות מפנים לחוץ נקי ברא, וע"ב כלפי פרצוף הפנימי יתכן לומר ברא גם על הע"ב, כי הוציא אותו מהיוד דהויה פנימאה לחוץ.

ב' מלכים משתמשים בכתר א':

מקורו מנה"י דס"ג שירדה ועטרתו לנה"י הפנימים החסרים ג"ר, משום שע"ב (וס"ג) נפסקים ממעל להם על הטבור. ונמצאים השיפולי מעיים דס"ג (שהו"ס נוקי) דהיינו נה"י שלה מטבורה ולמטה שהם בערך נה"י הפנימיים בבחי' ג"ר, (ע"ע נה"י דס"ג) נמצאים מכתירים ומעטירים את היסוד הפנימי בסוד נקבה תסובב גבר, ונמצא הז"א (ע"ע יסוד) מתעטר בה כלומר שקונה כתר וראש מנה"י דס"ג שהם בחי"ב, ובאותו הכתר משמשים שניהם, נה"י פנימים שהו"ס ז"א ונה"י דס"ג שהם סוד נוקבא והיו לבשר אחד.

ב' מרחקים:

ענין זה אמור בעת הזדככות המסך והסתלקות האורות מהכלים שהאורות מתמעטים בד' קומות זה למטה מזה, עד שהמסך מתעלה להכתר דהיינו שמזדכך כולו. (ע"ע הויה בריבוע) ויש כאן ג' הבחנות: **אב"א, פב"פ, פב"א**, כי בעת שהכלי והמסך עסוק בהזדככותו הריהו בוחר את הזכות שלו ומעדיפו ביתר חשיבות על האור הדבוק בעביותו, שהרי האור קשור בהעביות שבהמסך ועכ"ז מזדכך ועוזב את עביותו עם האור ביחד, ונמצא שכפי השיעור שהיא ממאסת בעביותה כן ממש באותו השיעור

מרגשת שנאה גם אל האור הקשור בעביות שלה להיותם באים לה בבת אחת ביחד, ונמשך זה כל עוד שאור עומד בסמוך לה – באופן כשנזדכך המסך מבחי"ד ועלה לבחי"ג הרי כל זמן שהאור נמצא עוד בבחי"ג הרי אותו הכלי הריקנית דבחי"ד שנשארה עזובה מהעביות שהיה בה וכן מהאור הקשור בו, נמצאת אחור באחור עם אותו האור שנמצא עומד בבחי"ג, כי נבחן אז שהופכת פניה למטה, כלומר עליונים למטה ותחתונים למעלה. כי העביות ה"ס הפנים של הכלים כי שם קשור האור כנ"ל, (ע"ע הכאת או"מ באו"פ) והיותר זך היה נבחן ליותר גרוע בעת שהאור היה מלוּבש בהכלי, ונמצא שהחלק היותר זך הנמצא בהכלי היה נחשב לאחור שפירושו שאינו מאיר, אמנם עתה בעת ההזדככות הרי הפכה הכלי את פניה למטה, כי את העביות מאסה שמשום זה נעשה בה העביות לבחי' מטה ודבר זול, והיותר זך שבה שמלפנים היה בה לבחי' פנים הנה עתה החשיבה אותו לבחי' מעלה, כלומר לדבר חשוב אשר נבחן כקערה שנתהפכה על פיה עליונים למטה ותחתונים למעלה, שהוא ההזדככות האמורה שגורם להסתלקות האור והעליה לבחי"ג המתבארת בצורה זו אשר הכלי הפכה פניה מן האור, וע"כ האור נסתלק הימנה כאמור.

וגם האור העומד עתה בבחי"ג נמצא ג"כ בהפיכת פנים מהכלי, משום שדרך האור בכל מקום, אשר פניו הוא רק להעביות שבהמסך, כי שם עושה זווג דהכאה ושם מתקשר שיעור גדלותו וקומתו ואפי' שעומד בכלי דז"א במסך דבחי"ג היינו חלק העב ביותר שנמצא בכלי זו ואחוריו אל הזך, ונבחן ע"כ שפניו אל העביות. אמנם כלי העזובה מהאור הרי פניה אל היותר זך ואחוריה אל היותר עב, א"ב המה ממש אחור באחור שזה פניו אל צד העב וזאת פניה אל צד הזך, זה אחוריו אל צד העב וזאת אחוריה אל צד הזך.

והנה אחר זה שנזדכך המסך גם מבחי"ג ועולה אל בחי"ב, אז נבחן אשר הכלי התחתונה העזובה דבחי"ד מתחלת להרגיש את האבידה שלו משום המרחק הנעשה בהאור וההפסק בינה ובינו בספירה ריקנית דז"א, וע"כ נעשה בכלי הריקנית דבחי"ד חושך כפול עד שאינה יכולה לסבול, ואז מתחלת להשתוקק אחר האור הקודם שהיה מלוּבש בה ועמו יחד גם את בחי' העביות הנשאר בה להיותם קשורים תמיד זה בזה שאין האור מתקשר רק בהעביות שבכלי כנ"ל, וע"כ נבחן עתה אשר הכלי חוזרת ומחזרת פניה למעלה ואחוריה למטה, כלומר שחוזרת לקדמותה שהיותר עב היא מרגשת להיותר חשוב והיותר זך ליותר גרוע.

והכלי דבחי"ג הריקנית מאור שלה העומד בבחי"ב, הרי גם היא הפכה פניה למטה בעת ההזדככות כמ"ש בכלי הריקנית דבחי"ד עש"ה. ולפיכך נבחנים ב' הכלים הריקים האלו שהם פב"פ כלומר שדבוקים זה בזה בתכלית הדביקות שאך אפשר להמצא ביניהם, דהיינו שיש להם יחס היותר קרוב האפשרי ביניהם, שהרי כלי דבחי"ג הפכה פניה למטה ואחוריה למעלה, דהיינו היותר זך נעשה בה יותר חשוב והיותר עב נעשה בה יותר גרוע, שבערך הקודם שבעת מילואה, נבחן עתה ששמה עליונים למטה ותחתונים למעלה כקערה שנתהפכה על פניה כנ"ל עש"ה. והכלי התחתונה של בחי"ד

הריקנית נבחנת עתה שחזרה לקדמיתה לחשוק אחר האור ומחשיבה את העביות, שנמצאים שוב עליונים למעלה ותחתונים למטה וראויה עתה לקבלה.

ונודע שהעליון אינו משפיע לתחתון אלא מבחי' היותר גרוע שבו, והבית קבול של התחתון מחויב להיות בדבר היותר חשוב שבו, ונמצא עתה אשר הכלי דבחי"ג יצאה לפנים מהשורה בהיותה משפעת להתחתונה מבחינה היותר חשוב שבה דהיינו מבחי' הפנים שבה והוא משום שהכלי ההוא מרגשת עתה את הפנים לאחור דהיינו היותר עב ליותר גרוע, ומתוך שבית קיבול של התחתון על היכנה הרי מקבלת מבחי' היותר חשוב שישנה בהעליון שזהו פב"פ.

מרחק א': וזהו מכונה מרחק א' שהוא המצב היותר נעלה המצוייר בהכלים, דהיינו שהתחתון יוכל לקבל מבחי' היותר חשובה בהעליון שהוא לפנים מן השורה, כי חוק הוא שהעליון אינו משפיע מעצמו רק מבחי' היותר גרוע כנ"ל.

ב' מרחקים: אמנם אח"ז כשהמסך מזדכך לבחי"א שהאור מסתלק גם מבחי"ב ועולה לבחי"א, והנה עתה יש ב' ספירות ריקניות בין האור ובין כלי הריקנית דבחי"ד דהיינו בחי"ג ובחי"ב, שאז נבחן שבחי"ב הפכה פניה למטה וכלי ריקנית דבחי"ג אחר שנמצא מרחק אחד בינה ובין האור שנתעלה לבחי"א הרי נעשה בה חושך כפול, שאז אינה יכולה לסבול ומחזרת פניה למעלה ואחוריה למטה דהיינו שחוזרת לקדמותה, הרי בחי"ב ובחי"ג נמצאים עתה פב"פ, אמנם בחי"ד הפסידה את הפנים דכלי העליונה שלה הבחי"ב, להיותה שבה לקדמותה עליונים למעלה ותחתונים למטה, ומתוך שהעליון משפיע ביותר גרוע שבו הרי שמשפעת לבחי"ד מבחי' אחור האמיתי שבו, וא"כ נבחנים ב' הכלים של בחי"ג ובחי"ד שעומדים פב"א דהיינו פנים דבחי"ד נגד אחור דבחי"ג, וההפסד רב מסבת ריחוקו של האור ב' מרחקים כמבואר.

ואחר הזדככות כל המדרגות נמצא המצב שכתר וחכמה הם פב"פ, משום שאין מהחכמה אל האור שנתעלה להשורש רק מרחק אחד דהיינו כלי דכתר הריקנית וחוי"ב פב"א, ועד"ז שאר הכלים, והכתר עם האור נמצאים אב"א ודו"ק.

ב' מרחקים: הרשימו החופפת על הכלים אינה יכולה להיות רק בכלי העליונה ממנה שהיא מרחק א', אבל לא בכלי העלי עליונה שהוא ב' מרחקים, עד"מ אור הרשימו דחסד הנשאר אחר הסתלקות אור החסד שמחויבת להמצא ממעל להחסד בסוד תגין החופפין על האותיות, בסו"ה ונפשו עליו תאבל, הנה מקומה בכלי דבינה שהוא ממעל לכלי דחסד אבל אינה יכולה לעלות לחכמה או לכתר, כי אז תפרוש מן הכלי שלה.

בחירתו ית':

(בע"ח שלי"ט דרוש ב'), וז"ל, והנה הזווג הראשון שהיה בעת בריאת עולם היה ע"י נס, בבחירתו ית' וכו' כי לא היה שם הכר נוק' עש"ה, פי', שע"י העלאת מ"ן נתעורר הזכר העליון ועוזב את או"א ודבק באשתו, אולם בלאו הכי הנה הוא עסוק למעלה לקבל

שפע ולינק מאמו כמ"ש שם הרב, הרי שהזכר מזדווג עם הנוק' בלי בחירתו ורצונו החפשי, אלא מתוך דחיפה של הנוק' ע"י שמתקשטת עצמה וכו'. וזה אמרו שבזווג הא' כדי לברוא העולם נזדווג עם הנוק' מכח בחירתו ית' והרצונו החפשי, מבלי הכר נוק' שידחפהו לכך.

ומ"מ בחר ועזב את או"א ונזדווג בה עש"ה, והבן. (כמו"ש בכל"א), וע"כ הזווג הזה נעלם מאד, ולא היה בבחי' זווג יסוד דילה ביסוד דילה וכו'. לכן הזווג הראשון ההוא היה ברצון העליון שכולו דכורא ואין שם הכר נקבה עש"ה. והיה במחשבה מוחא עילאה, (כל"א) ע"ש.

בנימין:

ה"ס צדיק דנפק מינה, כלומר שכל שלימותו של היסוד הקדוש, משום שכל ענין הפירוד אשך פורש מזיווגו עם אשתו, הוא בסיבת בנימין שנק' ידיד ה' חופף עליו כל היום בלי הפסק רגע, ועכ"ז הוא פורש מהזווג משום שהאשה קוראת אותו בן אוני. ותבינהו בסוד הכתוב, ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן. כלומר, הקישוי והדחקות בעצמה הוא בן קדוש, בסו"ה ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז, שהסו"ה רזי לי רזי לי, כי חושך דאמא מכונה בשם רז, להיותו רז ודל בלי אור, ועכ"ז ר"ז בגי' אור, דהיינו רק בסוד בנימין הצדיק, אשר עכ לאמו הוא בן אוני, כי אשה קשת רוח היא אז, וקשה לה לסבול וכו', משא"כ לאביו הוא בן ימין, כי ע"כ לא חלל ח"ו ברית קודש בשעת היציאה, שז"ס צאתכם לשלום מלאכי השלום, וכן ברוך אתה בבואיך ה"ס יוסף, שנאמר עליו ויבא הביתה לעשות מלאכתו, אשר בסוד בת אדוניו אסנת ילד את מנשה ואפרים שנברכו בסוד המלאך הגואל וכו'. כי מצד אחד נשני אלקים את כל עמלי. כלומר הזוהמא מאשת אדוניו, שדומה לסוד גיד הנשה מקור שמות נשים, דהיינו סו"ה ותקע כף ירך יעקב, שה"ס העלם בחי"ד והביט על מקומה ואינה, משום שמקומה לקחה בחי"ב. וענין זה מכונה גיד הנשה, שנשהו ה' ממקומו ונעלם. וז"ס חצי שבט מנשה השני אשר באו לארץ הקדושה. וזסו"ה ויגש יהודה (בן רביעי) אליו ויאמר בי אדוני כי כמוך (כפה רעה) כפרעה, בסו"ה ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם.

אכן חציו הראשון שלא באו לארץ, הסו"ה נשני וכו' ואת כל בית אבי. כלומר שלא להביא עוד את דבתם רעה אל אביהם, (הו"ס פרישו דאו"א הפנימיים), שהמה עברו חלוצים לפני אחיהם, כלומר בארץ הקדושה לא הוצרכו להם, ואדרבה שם היו בסוד הגדלות דאו"א, אלא בכחם של יהודה ובנימין. וע"ז תבין סו"ה, ואת יהודה (אומ"צ בן הרביעי) שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה.

וז"ס הקטן את אבינו היום והאחד איננו, כי על אותו בן שבע עשרה האחד שה"ס צדיק דעייל בה, אמרו חיה רעה אכלתהו, אבל על צדיק דנפיק מינה שה"ס בנימין, הודו לעיני כל אפי' בנפלים במצרים אשר הקטן את אבינו היום, להיותו ידיד ה' ישכון לבטח,

כנ"ל. גם יוסף המשביר אמר להם, בזאת תבחנו חי (פה רעה) פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה.

בהמה, חיה:

שניהם נבראו ביום ה' דמע"ב שה"ס נח"י"ד, אלא שם נבראו ב' בחינות חיות, (בסוד יעמד חי). האי הוא כל הנמתק וקם לו מכבר, שהוא נקי בהמה, שיש שם ג' מינים שור כשב עז, (ע"ע שור). שכל אלו טהורים המה, בסוד שבעה שבעה איש ואשתו שהביא נח אל התבה.

ויש הבחן ב' שנקראת:

חיה: והמה טמאים בסוד שנים שנים באו אל נח אל התבה. דהיינו מבחי"ד שכללה עמה גם בחי"ב, בסוד שפחה כי תירש גבירתה.

טורפת טרף: והסימן בין בהמה לחיה הוא, שהחיה אוכלת בשר וטורף טרף, בסו"ה חיה רעה אכלתהו, כי יש בה הארס הטורף דבחי"ד, משא"ב הבהמה אינה טורפת. שור אוכל עשב: כי אוכל וניזון רק ממה שנברא ביום ג' דמע"ב, דהיינו עשב ודשא. עשב, מזריע זרע בלי חיות, בסו"ה מחשיך עצה במלין בלי דעת, ומשם מזונות הבהמות ואל יקרב לאכול באסר, כי אין להם אחיזה כלל בכל שנברא מיום ג' ולמטה, (בדומה למטבור ולמטה), אכן נקי שור מלמפרע ביום ב' דמע"ב, וע"כ הוא טהור בשבעת ימים תחת אמו. וכל טהרתו הגיע לו מהעשב דיום ג', ומסוד השבת שהמשיך ההארה דיום ב' ליום ג', שז"ס הזאה יום השלישי ויום השביעי יטהר, שפרה אדומה תמימה שהיא אמו דהשור נשרפה לאפך, שבכח הזאות שה"ס המשכות קצרות של יום ג' ויום ז', הגיע הטהרה לנוגע במת, בסוד בהמה טהורה כאמור.

ובזה תבין סו"ה אריה כבקר יאכל תבן: כי אריה בסוד עולם העליון ביום ב' היה לגמרי חיה טהורה, ומשם ה,ס החסד, אכן בעוה"ז הוא חיה טמאה וטורפת, משום שניזון דוקא מבשר כדי להשיג חיותו ממקום הגבוה, וכיון שנכלל בעוה"ז מבחי"ד, הוא ממית את החי וניזון מבשרו. אכן בתיקון העתיד יאכל תבן שה"ס עשב הנ"ל מאכל השור, ויספיק לו להזנתו כמו בשר חי. ויתבאר זה בסו"ה כי שם אה"י עמה וכל אשר לו נתן על ידיה עש"ה, אשר אור העליון דיום ב' האיר בהעשב דיום ג' באור החיה עד, שהיה מספיק לאכילת האריה.

שור אוכל עשב: ופשר לבאר יותר מהנ"ל. שלא דוקא עבודת השור נמשך מיום ב'. כי השור ההוא לאריה טהור יחשב שאינו טורף חי"ו, אלא אדרבא ממשך כל החיות, אלא שור ה"ס השר לרעות, שגרם לעשב מזריע זרע דיום ג', כי לא שר לדראות דריסה. אלא תחילת כונתו היה לרעות את עצמו בעשב הארץ, שבאמת צמח שם לברכה גדולה, ומה שנברא ביום ה' הוא סוד האל דכל"א. שנגמר תוקפו ביום ה'.

וזהו כל החילוק בין אריה אל שור:

כי האריה הוא בא' לראות ושור הוא בעין לרעות עשב לקיומו עצמו, וע"כ בעוה"ז נמצא האריה טורף ושור בהמה טהורה.
ובהמרכבה: אריה ה"ס חסד לימין כי חסד כולל ג"ר כנודע בסוד ז"ת, ושור הוא שמאל להיותו מדחה את הג"ר.

בד:

ה"ס ההארות דיום ב' דמעשה בראשית ודיום ד' דמע"ב, והדינין שולטים שם בסוד מה שלא נאמר כי טוב ביום ב', וביום ד' לקו המאורות, וע"כ אמרו ז"ל אין מתחילין בב"ד. ובזוהר עקב אות מ"ו פירשו יותר וז"ל: אין מתחילין בב' (יום ב') ואין מסיימין בד' (יום ד') דהיינו בב' ד' עם ערב רב דלא הוו שלוחי מצוה דלא אתגיירו לשם שמים, לבתר דאתעברו מעלמא מני קב"ה לנטלא שני לוחות אבנים כראשונים (כלומר בטרם מתן תורה היו בבחי' ערב רב וע"כ אין מתחילין בב"ד שה"ס זוגות. אמנם נמתקו אחר מתן תורה שה"ס לוחות אבנים לוח דיום ב' לוח דיום ד' עש"ה) ועי' בזוהר כי תצא אות ק"ד וז"ל: סדר בריאתן לאו כסדר שימושן (קאי על ז' ככבי לכת) ובגין דא חמה ומאדים סומקי דגיהנם אתבריאו ביום ב' לבנה שבתאי אתבריאו ביום רביעאה כפנא (רעב) וחשוכא ובגין דא אין מתחילין בב"ד דגיהנם אתברי ביום תנינא, ולקותא דנהורין ביום ד'.

ברכה בכורה:

ה"ס דו"ת דמקוה, שהראש ה"ס הברכה מלשון בא רוח כי שם השראת כל ברכות ה', ואח"כ נהפך ברכה הנפלאה הזאת והיתה לבכורה מלשון בחיר ה', כי ברוך ה' נעשה לבחיר ה' בהתוך, ולפיכך אם אפילו נפסל מבכורה מ"מ אינה מפסידה כלום מן עיקר הברכה.

בכורה: פי שתיים: נבזה תבין תמיהת עשו בסו"ה ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח (שעשה זה כדי שיהיה מובטח בברכה) והנה עתה לקח ברכתך, נמצא שלקה פי שתיים, דהיינו שהפסיד הברכות שזה לא עלה על רעתו מעולם, כי אדרבה ע"כ ביזה את הבכורה להיותו סותר לברכה שהיה חפץ להיות יותר מוחזק בהברכה, וע"כ כעס מאד בעת שראה שגם אבדה לו הברכה והבן.

חלק בכור פי שנים: וזסו"ה לא יוכל לבכר וכו', כי את וכו' יכיר לתת לו פי שנים. דהיינו בהיפך מדעתנו של עשו שדומה לו שאם יעזוב בכורתו יהיה יותר בטוח בברכתו, אמנם הכתוב אומר שבכור נוטל פי שניים, דהיינו הבכורה והברכה, ונמצאים הרשעים משנה שברון שברים: שמפסידים הבכורה עם הברכה. והצדיקים בארצם משנה יירשו: הבכורה עם הברכה והבן.

בכורה ברכה:

דע, כי שניהם ענין אחד ממש, ואין כאן חילוק אלא בצירוף אותיות, כי חלק ברכה א' דפשוט, הוא אצל הבכור פי שתיים, וה"ס כתר וחכמה, אשר הפשוט נוטל חלק הברכה מהכתר, וע"ב יש לו חלק א', וכשהבכור נוטל חלקו שבהכתר מתוך החכמה, הרי יש לו פי שנים כו"ח וחלקו דפשוט ה"ס הברכה השלימה המסתיימת בבחי' כל: דהיינו כלה דששי, בסו"ה יש לי כל וה"ס כל היוצא מהגרון, שהגרון ה"ס צלצלי שמע שבגרונו של משה, והאלקים יעננו בכל, בסו"ה וירא אלקים את כל אשר עשה וכו'. וז"ס שערות גדיי העזים שבחלקת צואריו דיעקב, שה"ס צלצלי שמע, שמשם הכל כל יעקוב, אכן הידים ידי עשו.

וסוד הידים: המה המבררים בסוד צלצלי תרועה, בסוד מורה באצבע, שהם סוד חו"ב המלבישים לידים דא"א, כי ידים דא"א ביררו את החו"ב, וע"כ המה מלבישים אותנו. אכן לחו"ב הללו אין שערות אלא בסוד מקיפים דעליון שנקי לבוש נפרד משם והבן פירוד זה היטב. וז"ס עורות גדיי העזים שהלביש יעקב על ידיו, כי לו עצמו לא היה צלצלי תרועה משא"כ ידים דעשו היה מבחי' שא נא כליך תליך וקשתך, אשר קשתך ה"ס צלצלי תרועה שבסיוע דקשתו פשט את חרבו, ותליך ה"ס תלי בעולם וכו'. גבור ציד לפני ה': וז"ס ויזד יעקב נזיד וכו' ויבא עשו מן השדה והוא עיף משפיכת הדם של נמרוד שהיה גבור ציד לפני ה' ומלך בקוש ומרד באלקים, וכיון ששפך דמו ירש לבגדי חמודות שלו שנאחז באומ"צ, שה"ס פבי ה' ששם פגם נמרוד מטעם שתלה קלקלתו בגבורתה וה"ס תליך של עשו כנ"ל, ואז בא לסיתום דתחת אומ"צ ונעשה עיף מע"ז שמתחת הסיתום, וע"כ אמר אנכי הולך למות, כי מסיתום הנ"ל הולכים לע"ז מקום המות ולמה זה לי בכורה וע"כ נתיאש מבכורתו.

וז"ס האדום האדום הזה, כי גזיד עדשים דיעקב לא היה ע"י בירורים דאצבעות הידים אלא האש המתיק את האוכל בסוד אנקתח"ם ואאב"ח שאינו באמת אלא בחי' יעקב ולא בכורה דעשו, אלא טעם אדום היה בו כשאוכלים אותו בחפזון. שז"ס הלעיטני נא בחפזון וזריזות, וכולל ב' התולעים בסוד תולעת שני הממותקים לחיך מאד בסוד וחיך אוכל יטעם, אלא האדום שבו שהוא בחי' ג"ר היה צריך להיות ע"י הלעטה ולא בידיו של עשו השעירות עצמו, ואז וימכור את בכורתו ליעקב וג"ר דיעקב שלטו על עשו, ואז ויבז עשו את הבכורה ע"י אכילה ושתיה בזה לכת הידים שלו.

וז"ס ויהי כי זקן יצחק ותכהנה עיניו מראות וכו' ויאמר עשה לי מטעמים, שפירושו המטעמים הידועים להיטיב מאד את העינים לראות, כי העינים מאירות על ידיהם בסוד מגדל עוז וכו' שה"ס מגדל הפורח באויר מחמת לבושי דנה"י אמא, וע"כ אמר שא נא תליך וביני לביני הלך יעקב בעצת רבקה אמו שהלביש את עורות גדיי העזים, שה"ס לבושים חיצונים דאמו וע"ד אנקתח"ם, וע"י לבוש נפרד דשערות האיר לעינים דיצחק אכן לא בשלמות כי הקול קול יעקב, כלומר שהיה רק בצירוף קולו דיעקב ורק ריח גדיי העזים ושערותיהם הי' מאירים מאד ולא הכירו, ובאמת את הידים לא הכיר אבל את הקול הכיר כמ"ש להדיא בפסוק גם ברוך יהיה וכו' ופרקת עולו מעל צואריך,

ואימתי הכיר את כל השלימות של יעקב היה רק אחר שבא עשו עם המטעמים שלו ואז ויחרד חרדה גדולה עד מאד דהיינו בבחי' וחד חרוב, אז נגלה ע"י עשו בכורתו של יעקב שאמיתי הוא.

וז"ש גם ברוך יהי', כלומר כי ראה את הברכה ברשותו של יעקב והברכה התהפכה מאליו לבכורה, אלא את כל אחיו נתתי לו לעבדים ועשו בכללם, כלומר שהוא צריך להעיד על בירור בכורתו שה"ס את ברכתו לקח, והנה ממילא לקח גם את בכורתו, ועשו אמר להיפך את בכורתו לקח וכו' והיינו שהיה כועס על המרמה שהיה בשתייהם, כי לולי השיג עשו את המרמה שבנזיד עדשים לא היה ליעקב לא בכורה ולא ברכה ח"ו וזה היה כעסו.

אמנם אחר שעבד את יעקב בהצידה שהביא אחר יציאת יעקב וגם בהחורבן וחרדה שבהצירה הזאת דהיינו צדיא ורקניא הנה נגלה תתן אמת ליעקב, כי לא היה כאן שום מרמה כלל, אלא אחיזת עינים לעשו הרשע כדי שיחיה על חרבו ויעבוד ליעקב ב האדום כנ"ל, עד שיגמרו קבלת כל ברכ ות"ו ואז ופרקת עולו מעל צואריך.

בטחון:

מלשון טיחה ומשיחה הנמשך משמן הטוב היורד על הראש. וזסו"ה הבוטח בה' חסד יסובבנו, אשר כל הזוכה לבטחון אמיתי בה', אז החסד יסובבנו תיכף כמו שמכבר השיג החסד בהוה, אלא בסוד אור מקיף, וע"כ אומר יסובבנו. אכן או"מ הזה מופיע בו כולו בהוה כמו שכבר קבלו כולו, ואם אינו כן אין בטחונו בשלמות, וזסו"ה ובסתום חכמה תודיעני והבן.

בטחון:

הוא האמונה בעצמו. ופירושו הפסיכולוגי הוא, הרגש היכולת לסבול, כי אין לך דבר העומד בפני הרצן חוץ מהתשת כח או חוסר הסבלנות להתיגע, וע"ב הגבור שמרגיש בעצמו כח סבלנות עד מאד ואינו שב מפני כל, הוא מאמין בעצמו והוא בוטח בכחו, והחלש הוא מי שמרגיש בעצמו שאין לו כח הסבלנות, וכשחבירו יסוב לו יסורין לא יוכל לסבול וע"כ נכנע אליו תיכף מתחילה.

ותדע שה"ס כל הקנינים והמעלות שכללותם הוא **חכמה גבורה עשירות**: שחז"ל סימנו אותם לכל הזוכים להשראת השכינה. כי אנו רואים שאין שום קנין מושג בלי יגיעה, ולקנין גדול יסורים גדולים ולקנין קטן יסורים קטנים, ואין צ"ל בקנינים רוחניים אשר צריכים ליגיעה מרובה. במלה אחת, שהיסורין מוקדמים לכל קנין, להיותם המחיר של הקנין ומקציב את הערך של היקר, כמו שנראה אשר בעד ככר לחם נותן שעה א' של יגיעה ובעד בגד נותן שבוע א' של יגיעה ובעד בית נותן שנה או שנתים של יגיעה, כי הכסף שנותן אינם אלא סימן ותואר של זמן-יגיעה.

ואין בזקנים אמונה בעצמם, כי מדת הסבלנות שאדם מרגיש בעצמו, דהיינו הרצון וההסכמה לסבול מכאובים ויסורין בשיעורם המחוייב להשגה של איזה קנין, הוא הוא אור החיים אשר בהבריה. ולפיכך עד ארבעים שנה אדם מצוי באור החיים על שלימותו, ולפיכך עד אז הבטחון והאמונה עצמית על בוריו, משא"כ אחר ארבעים שנה כשמתחיל לירד ממסילת החיים כן אובד חלקי בטחון ואמונה עצמית, עד שנתרוקן מכל בטחון ואמונה עצמית בשעת שקיעת אור חיותו.

רוח ה', רוח הקודש: ומתוך שהחכמה הוא יקר הקנינים ומבחר המעלות, מובן עם האמור אשר המחיר בעדה הוא שיעור היותר גדול שביסורין ומכאובים הרגיל לתשלומין בעד קניני עולם. ואצ"ל בינה הרוחנית שהוא מבחר כל חכמות העולם, הרי המחיר שלה עוד מעלה מעלה ממחיר החכמה החיצונית. וע"כ יש לשאול מנין הבטחון והאמונה עצמית שיסגל לילוד אשה לקבל עליו סבלנות גדולה כזו? והענין הוא שלזה צריכים באמת להופעת רוח ממרום, שפירושו שיעור של חיים הבלתי רגיל בדרך הטבע של הבריאה, שבזה משיג כח סבלנות במדה מספיקה לסבול כל המכאובים והיסורין הקצובים למחיר של החכמה ובינה עליונה.

וכיון שכן, יש לו ג"כ הבטחון והאמונה עצמית לרדוף אחר החכמה כי זה תלוי בזה, כי הרגש האדם בעצמו הוא ענין אמיתי כמו הרגש הרעב והשובע, וכל שיש לו חיים מרובים יש לו כח הסבלנות למכאובים, וע"כ יש לו בטחון ואמונה עצמית. ולהיפך, כל שחיו מועטים אין לו כח הסבלנות ואין בו אמונה עצמית. ולפיכך אי אפשר לזכות לחכמה עליונה, זולת ע"י מתנת רוח הקודש ממרומים כמבואר.

מצוה אחת: ואמרו ז"ל, עשה מצוה אחת מכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות. פי', כי יש ודאי הכנה באדם המכשרתו להתכלית, דאל"כ ודאי לא היה מוצלח כלל אליה. והנה הכנה זו נקראת אמונה, דאע"פ דלית מחשבה תפיסא ביי כלל, מ"מ מפעמת האמונה בלב האדם שיש משגיח עליון כל יכול שלעתים הוא פונה אליו בכל היותו, כמ"ש גנבא אפומא דמתחרתא רחמנא קריא. ואנו מוצאים גם החפשי ביותר בדעותיו שמתעורר פעם בעת צרה ופונה למשגיח העליון, אכן המציאות נערכה לפנינו בצורה כזו אשר היא סותרת בהחלט אל האמונה האינסטינקטית הנמצאת באדם מטבעו. ולפי"ז יש לשאול מה הועילה ההשגחה בהכנה זו שנטעה באדם.

אמונה: אכן כטוב ומשחרי ימצאונני. והטעם פשוט, שכן הוכן בטבע השכל האנושי שיוכל לגלות מני חושך כל הנסתרות, שהרי אנו רואים בכל דור ודור מתגלים נסתרות להפליא מתוך חקירת השכל, ודברים המוכחשים בדור העבר נעשה למציאות ממשית בדורינו זה. וכל זה בכח השכלת השכל וחיפושו בתוך החושך של הבריאה, אשר לפי"ז הוא פשוט ג"כ, אשר אם היו חוקרים האלו משכילים בביקוש וחיפוש אחרי ה', היה זה נתגלה לפניהם לא פחות משאר מסתרי הטבע, כי אם הוכן באדם התכלית האמור א"ב וראי הוא דרך טבע לא פחות כלל משאר דרכי הטבע, ועכ"ז לא שמענו ולא ראינו מי מהמשכילים החפשים שיגלה באפס מה מהתכלית האמור, ואדרבא ע"פ רוב המה עוד

המכחישים לגמרי את ההשגחה.
ודעי אשר הסיבה היא מפני שנמנע מהם כח ההשכלה שהוא האומנות השכלי והידיים
הממששים בתוך אפילת המושכלות כמו שמצוי להם בשאר מסתרי הטבע. אמנם כן
בדרך הטבע הפשוטה הוכן משום זה האמונה האינסטינקטית, כמו בחי' אפילת
המושכלות בשאר החכמות. כלומר, הסוביקט שידי השכל יוכלו לתפוס אותו כל משך
הזמן הנחוץ לו למשש אותו ולהשכילו עד שיגלהו, ואמונה האינסטינקטית שבו מקרב
לו את החומר הזה. אכן אמרנו שהמציאות וקיומה נערכה לעינינו באופן כזה המכחשת
את ההשגחה בהחלט, ולפיכך ישמט מתחת המשכיל כל כח אמונה שיש בו מטבע,
ועמה כל החומר הנחוץ לו לתפיסת ידיים של השכל למששו ולהשכילו.
יחיד ורבים הלכה כרבים: **אחרי רבים להטות**: ולא עוד, אלא אפילו אותו
המשכיל שמסיבות הטבע מרחיבין לו מעת את האמונה, מ"מ נכשל בה מכח הכרעת
רוב העולם החסר להם אותם המסבות. ומדרך הטבע הוא שיחיד ורבים הלכה כרבים,
ואין היחיד אפילו בינו לבין עצמו יכול להכריע דעתו ורצונו נגד הרבים. ובזה תבין
אמרם ז"ל, עשה מצוה אחת, דהיינו המשלים בכל כחו ומאודו את המצוה האחת
הנודעת, שהיא מצות האמונה, והוא ע"י ריבוי מעשים טובים, שסגולתם להרחיב
ולקבוע בו את אמונתו מלידה, והוא מושך כח שיכריע את עצמו ואת כל העולם כולו.
כלומר, אע"פ שהעולם כולו מכחישים את האמונה, מ"מ יפה דעתו להכריע אותם
ולעמוד על דעתו במוחלט.

בריאת שמים וארץ:

נודע שכל התורה כולה הם שמותיו של הקב"ה. ושם, פירושו השגה, שכל שלא נדע לא
נכנהו בשם. ולפי"ז, מתחייב האדם להשיג כל הגנוז וטמון בתורתנו הק'. וע"פ זה יש
להבין, מה לו להאדם שישגי את כל עולמו של הקב"ה, ולא די שמשגי הארץ אלא
שצריך להשיג גם את השמים, דאל"כ על מה הזכיר את השמים.
השכלת האלקיות: אכן נודע הכתוב, אל יתהלל החכם בחכמתו והגבור בגבורתו כי
אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. הרי מפורש תכלית הרוממות של האדם,
שהוא רק השכלת האלקיות וידיעתו ית'. ולכאורה הוא בהיפך מן המפורסם דלית
מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל.

תכלית מעשה שמים וארץ: ויתבאר זה בסו"ה אתה קדשת את יום השביעי לשמך
תכלית מעשה שמים וארץ. והנך רואה, שנמצא בעולמינו קדושה כזו שהוא התכלית
שבשבילו ברא הקב"ה את השמים וארץ. ועוד נשמע מכאן שאי אפשר לבא לזה
התכלית, אם לא הי' נברא השמים והארץ ומלואיהם, כי עיקר ההוכחה שיש תכלית
המקשר את הבריאה הוא משום שאין פועל בלי תכלית, ואם אתה אומר שלא כל
הנמצא בשמים וארץ מוכרחים להתכלית, אלא רק מקצתו, א"כ יהי' השאר בבחי'

פעולה בלי תכלית. ואם תאמר שהשאר נברא לתכלית אחר, א"כ אינו מוכרח לגמרי מהו התכלית, כי יכול להיות שאותו תכלית האחר מספיק לכל המילוי של השמים והארץ. אלא ודאי שאותו התכלית הידוע לנו מחויב להיות לכל המציאות הנמצא בשמים וארץ.

השכינה שורה על חכם גבור ועשיר: ואחר שהכרחנו שכל פרטי המציאות שישנם בשמים וארץ, מוכרחים כולם בשביל התכלית המיוחד שהוא להנות לנבראיו, שמדרך הטוב להיטיב, כמ"ש במ"א, צריכים להבין הנאה היא מהי? וגי' מעלות מצויים לפנינו שהמה הכוללים כל השבח המקווה למין האדם, דהיינו, החכמה והגבורה והעשירות, אשר מין האדם מיועד ודאי למעלה היותר נכבדה מהם, כי שלשה אלו כבר מוכנים ומצויים בעולם לפני השגת התכלית, אלא ודאי שהיא מעלה נפלאה כזו שאינה מצויה ואי אפשר להמצא כלל בהעולם, זולת לאותם שזכו וכדאים להשגת התכלית שלכך נברא. ואומר לך שהוא השכלת האלקית, שהיא ההנאה הגדולה שעליה כיון בבריאת הכל להנות להאדם. ואין לטעות שהיא הנאה גשמית המוגבלת מאד בקבלתינו אותה, ואין לטעות שהקב"ה ישנה את כלי הקבלה שלנו, כי זהו מעשה הדיוט לעשות ולשנות, משא"כ הקב"ה נאמר אני הוי' לא שנית, אלא ודאי שהיא הנאה רוחנית, דהיינו המושגת ע"י מעלות וקנינים.

השגת הרוחניות: והנה נתבאר שהנאה זו האמורה היא הנאה רוחנית, דהיינו המקובלת בכלים רוחניים בלתי מוגבלים, וגם שהיא בלתי מצויה בעולם כלל בטרם שיזכו לה, שהיא הנותנת היקר והערך, כי כל המצוי בשפע הוא ענין זול הערך וכל שמצוי במועט הוא היקר והחשוב ביותר. וע"כ מה שאינו מצוי כלל הרי זה ודאי יקרו ותפארתו, והנאתו עולה על כולנה. ומזה תשמע שדבר הנאה זו האמורה הוא ענין השגתו והשכלתו ית', להיותה בלתי שכיח בעולם כלל, כי לית מחשבה תפיסא ביי כנודע.

הרי נתבאר שתכלית בריאת שמים וארץ הוא להנות לנבראיו, שלזה צריכים בדיוק כל פרטי הבריות הנמצאים בשמים וארץ. ונתבאר שהנאה זאת היא מהמעולה שבמעלות, שה"ס השכלה האלוקית. ונתבאר שאין השכלת השכל מצויה זולת ע"י חומר מוכן להשכלה, שמתוך דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, הרי סגולת האמונה שבלידה מכשיר לו את החומר המוכן לידי השכל, למשש ולהשכיל עד שיגלהו. ונתבאר שהאמונה האינסטינקטית אינה מספקת לו כלל, משום כח כל העולם כולו המכחישים אותה, מתוך השגחה המקולקלת הנראה לעינים, אשר ע"כ למע"ט מרובים צריכים, שאז מוכשר להעמדת הדעת בחזקה, המספיקים להכרעת העולם כולו.

יודע ידוע ומדע: כאשר נרצה להבין ולהסתכל באור האמונה בעצמה, שאמרנו שמופיע באדם מטבעו כשאר עניניו הלידתיים. ונודע, שכל כח הבריאה איננה, אלא כמו שקוראים המשך מאורו ית' המתלבש בהם ומקיים אותם, באותה הצורה והתמונה שנמצאים בה. הרי, אותו כח האמונה איננו עולה כלל על שאר כחות שבבריאה, שהרי כולם המה המשך התלבשות אורו ית' בהם. אמנם צריך לחלק שהוא

נבחן לכח מיוחד בין כל הכחות, שהוא המסוגל להביא האדם אל הכונה. ומכיון שכן, בהכרח אתה צריך להגדיר בו שהוא **היודע**, שהרי הוא כח עליון והמשך אורו ית', וא"כ הוא היודע **הכל משכיל**. הב' הוא שהוא **היודע** כלומר, שהוא אותו החומר שאתה מבקש וממשש להשכילו, דהיינו **המושכל**. הג' שהוא **המדע** כי בלי ספק ההשכלה האמורה בדעתו ית', ממציא לפי עצמו מדע וחכמה שלימה. ולפי הנ"ל, שכל ההויות מהמציאות המה אורות מתפשטים הימנו, וא"כ כנ"ל שהרחבת ההשכלה המגיע לנו ע"י כח הנבחר להכונה, הוא עצמו בחי' החכמה השייכת להכונה שהוא חכמת האלקיות.

התורה והעבודה : שהם החכמה והמעשה, ונתבאר שענין האמונה הלידתית שבאדם. הוא ענין אורו ית' הנבחר לו מכל אורותיו וכוחותיו שבהמציאות, להביא האדם אל התכלית. שעפ"י נמצא בהכרח, שאור האמונה הזו הוא המשכיל והיודע והיא המושכל והיודע והוא ההשכלה כולה והחכמה. **יודע** להיותו אור עצמותו ית', **יודע** כי אותו ית' אנו מבקשים, **מדע** משום שהרחבת המושכל וענפיו המרובים המותנים לו המה הם הנק' השכלה וחכמתו ית', כלומר ההשכלה והחכמה המיוחסת אליו ית', והנה מחמת זה נמצא לפנינו בדבר השגת התכלית **ב' ענינים** הא' הוא המעשה, דהיינו להשגת החומר הנחוץ לנו לתפיסת יד בעד ההשכל, צריכים מעשים טובים מרובים המסוגלים להרחיב ולקבוע את האמונה בלבינו על השגחתו ית', ויוכל להכריע בהיפך מדעת העולם המכחישים זה. ענין הב' הוא החכמה, שפירושה הביקושים וההשכלה והידיעות המסתעפים מאור אמונתו ית' כמ"ש, שהוא המדע.

תרי"ג עטין : **תרי"ג פיקודין** : וכמובן שדרך העסק בהחכמה והמעשה הנ"ל, דומה לשאר מושכלות שבמציאות, שיש בהם ב' מדרגות : האחת היא בטרם שהמושכלות מתקבלות על דעתנו, אשר גם זה הוא עסק גדול וקשה כמו שמפורסם אשר כל ההתחלות קשות. ומדרגה ב' והיא העיקרית, דהיינו אחר שהמושכל בכללו נתקבל על דעתו, אשר גם אז נוהג החכמה והמעשה, אלא לא בבחי' תרי"ג עיטין רק בבחי' תרי"ג פיקודין.

. **חכמת הקבלה** : וענין המדע, כבר נתבאר שהוא ענין הסתעפות והתפצלות אור האמונה בדרכיה, אשר כל זה מסתעף ויוצא מחמת ההשכלה באור ההוא עצמו, להיותה ג"כ **היודע** כלומר המושכל שאנו מבקשים, ומתוך שאחדותו ית' פעל הכל, ולא עוד אלא שכל ענפי המציאות הגדולה שלפנינו יצאו במחשבה אחת, שהמחשבה היא נתפצלה לפיצולים כ"כ מרובים כשיעור המציאות שישנה המונחת לפנינו, עד שבדרך קודם ונמשך עילה ועלול מוכרחים לבא במחשבה היחידה שהיא מחשבת התכלית, שהוא משום שאור האמונה שהוא אור הנבחר לכונה התכליתית, היא מוכרחת להשתלשל בדרך קודם ונמשך על כל השלשלת של המציאות הגדולה הזו. ומי שזכה להתלבשות אורו ית', דהיינו אור הנבחר להשגתו ית', שההמון קוראים אותו אור האמונה, נמצא שכולל כל המלאכה הגדולה ההיא מראשית המחשבה של הבריאה עד סופה עם כל ענפיה וסעיפיה המרובים שהרי מטבעו של האור ההוא עצמו להתפשט

ולבא דרך כל פרט ופרט מהפרטים האלו. ואין הפרש ביניהם, אלא במה שהמה הם מציאות של עולמות ובריות, והאור המקובל הוא בחי' הרוחניות המלוּבש בהם, באופן שהתחלה והסוף של האור, המה כוללים כל העולמות וכל הזמנים, ובשעה שהאור המקובל הוא על שלימותו דהיינו על תכליתו, נמצא בהכרח שמשיג עמו יחד כל ריבוי הבריות וקיומם, דהיינו ידיעות כל הנמצאים. ומחמת זה אמרו ז"ל שנסתכל הקב"ה בהתורה וברא את העולם, (בתחילת בראשית רבה) להיותם אחת ממש, אלא שזה פנימיות וזה חיצוניות.

כלים, אורות, אלקיות: ואם טחלק את הכל על כלים ואורות ואלקות, הנה הכלים הם כל הבריות שבשמים וארץ ומקריהם, והאורות הם כחותיו ית' הממציאם והמאיר ומקיים אותם, אשר ע"כ ידיעתם באה לאדם מתוך בהירות והנאה גדולה לשעתו כטבע אור החכמה. והאלקית הוא אורו ית' הנבחר לבא להשגת האדם. השגות השמימים: ומובן בזה אשר גם בריאת השמים מחויבת להכלל בהתורה, מחמת שגם כל בריות השמים נכללים במחשבה התכליתית האמורה, אשר המשיג השלם אי אפשר שיושלם בלעדי השגתם.

ג

ג"ר:

(שעה"כ פ"א) ר"ת ג' ראשונות, יורה על ג' ספורות - כתך חכמה בינה, שהם ג' ראשונות של הע"ס.

גדרו: שוא בחינת ראש ומוחין של הפרצוף, כלומר אור העצמות והנשמה שלו. ויש ג' בחי' ג"ר דהווננו שהם: ג"ר דנשמה: מורה על כח"ב דבינה.

ג"ר דחיה: מורה על כח"ב דחכמה.

ג"ר דיחידה: מורה על כח"ב דכתר.

גלגלים:

(ע"ח ש"א ע"ב) יש ב' בחי' בעשר ספירות:

בחיי א' - הם הייס דיושר בצורת אדם ראש וזרועות וכו' ברמ"ח אברים, ונקרא פרצוף.

בחיי ב' - הם הייס דעיגולים שאינם נבחנים בראש וסוף כמו קו, אלא בהשואה מכל צדדים, והמרכז הוא בחיי הסוף שבהם, (ע"ע עיגולים).

גבול:

הוא בחיי הסיום הנבחן בכל ספירה פרצוף, אשר בחי"ד שבו הנקראת מלכות, טבעה לעכב על האור העליון שלא יעבור טבעה לעכב על האור העליון שלא יעבור דרך בה, משום כח הצמצום השורה עליה מזמן צמצום א', (ע"ע צמצום). ולפיכך נמצאת חותכת את ההארה ומסיימתו, (בסוה"כ עד פה תבוא ולא תוסיף). כי מגבלת האור ומעכבתו מלהתפשט.

גבול:

כל הארה המופיעה בהעולמות מוכרחת להיות בעלת גבול, ששורשה מנקודת הצמצום שבבחי"ד, (ע"ע צמצום). והסו"ה עד פה תבוא ולא תוסיף, וב' פעולות הפוכות נמצאים בכוח הגבול, הא' היא פעולת המניעה ודחיית האור לאחוריו, והשניה היא פעולת אחיזת האור בהפרצוף, להיותו סוד המסך המעכב על האור מלהאיר את בחי"ד, ע"כ בטרם נגיעת האור בבחי"ד תיכף דוחה ומחזיר כל האור לאחוריו. וענין זה עצמו של מניעת והחזרת האור האמור מתהפך להיות אור גדול שנק' או"ח, (ע"ע או"ח). שהוא המאחז את האור ישר בפרצוף, ודומה לאור השמש המכה בעששית ומוחזרים הניצוצים לאחור. והנך רואה ב' פעולות הפוכות בהגבול: דוחה ומקרב, בבת אחת בב' אנשים, או בזא"ז באדם אחד. ותבין אמנם אשר בשרשם ברוחניות באים בבת אחת ממש, להיותה למעלה ממקום ולמעלה מזמן, והבן.

גבול גשמי הוא ענף:

ודו"ק ותשכח אשר גם החושים הגשמיים אינם נאחזים בחושי האדם, זולת בבחי' הגבול של הדבר, כמו הקול והמראה והריח, שאינם נתפשים בחושים זולת ברגע מניעת הקול ומניעת הראיה ומניעת הריח, כי החושים ליחס רלטיבי צריכים. וקול נמשך וראיה נמשכת וריח נמשך, אין בהם מציאות השגה ולא כלום. וטעם הדבר, כי הגשמי הוא ענף מהרוחני, וע"כ דומה הוא בהכרח לשורשו, שאין שם אחיזה אלא בסוד או"ח העולה מכח ההפסק שבגבול כנ"ל.

גלגלתא :

(ש"א פ"א) הוא כינוי לספירת כתר של הע"ס דראש, וכן הפרצוף הראשון מה' פרצופים שבכל פרצוף, נקרא ג"כ פרצוף גלגלתא.

גוף :

הע"ס שיש בהם כלים גמורים כראוי נקראים גוף. כי הכלים אינם נגמרים בזיווג א' דהיינו **בהסתכלות** ראשון על המסך, (ע"ע הסתכלות). ששם יוצאים רק שרשים לכלים, וע"כ נקראים ע"ס ההם בשם ראש, שפירושו שורש. והטעם, כי הכלים נמשכים ובאים מעביות שבמסך הנמצא במלכות, ומתוך שהמלכות בתחתית הע"ס, אין **העביות יכולה להתעלות למעלה** ממקור יציאתה, וע"כ אינו עושה שם כלים גמורים, אלא אח"כ בזיווג ב' דהיינו אחר שהמלכות שבראש מתפשטת בהסת"ב על הזווג במסך דמלכות שבמלכות, אז יוצאים משם כלים גמורים, משום שכבר נמצאים למסה מהמסך של ראש, אשר העביות הנמשכת ממנו עושה כאן כלים, וע"ס השניים האלו המה המכונים בכל מקום גוף.

גוף :

מדרגה ב' כלפי הא' נבחן לגוף, ומדרגה ג' כלפי הא' נקרא מלבושים. כמו האצילות שהוא מדרגה ב' לעולם א"ק נבחן לגופא דא"ק וכלפי הא"ס שהוא מדרגה ג' נבחנים למלבושים לא"ס. ועד"ז בי"ע לאצילות נק' גופא, ולא"ק נבחנים רק מלבושים. **הוראתו** : הוא ענין חסרון ג"ר, וע"ש זה נקרא מדרגה ב' בחי' גוף כלפי א' היות שמדרגה ב' נבחנת תמיד שהיא חסרה הג"ר דמדרגה הקודמת, באופן שג"ר דא"ס חסרים בא"ק, שהא"ק אינו משיג את הז"ת דא"ס, ד"ז האצילות חסר מג"ר דא"ק והבי"ע מג"ר דאצילות.

מקורו : מתחיל מהארת הקו מצד אחד, כלומר אחר שנתהווה צמצום ראשון שנשאר מקום פנוי וריקן מאור, (ע"ע צמצום). אם היה הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי מקום החלל ההוא, אז היה הצמצום מתבטל, והיה הג"ר דא"ס ב"ה מאירים שם כמטרם הצמצום, אמנם לא היה כן אלא שנמשך בבחי' קו דק, דהיינו בגי' בחי' ולא בבחי"ד, שזה גרם חסרון ג"ר דא"ס בעולם הא"ק. והנך מוצא שמקור הגוף מתחיל מעת הארת הקו מתחילה למקום המצומצם.

סבתו : הוא המסך שבבחי"ד כלומר כח הצמצום, כי מתוך שאור דבחי"ד דא"ס ב"ה לא בא לעולם הא"ק, משום המסך שהותקן שם מכח הצמצום שהחזיר האור לאחוריו, ונמצא שא"ק חסר בחי' סוף ולמטה מטבור בערך א"ס ב"ה. כי אם שהארת א"ס ב"ה היה מכל סביבות הנקודה, כלומר שהיה מבטל אותו הצמצום על בחי"ד אלא שהאיר

גם לשם, אז לא היה הבחן בין ראש לסוף, כי אור א"ס מאיר בסוף דהיינו בבחי"ד כמו בראש, משא"כ שהאיר בבחי" קו דהיינו שהחסיר אותו האור שהוא המילוי דבחי"ד, א"כ הריהו חסר בחי" סוף דערך כלים, וכל חסרון סוף בבחי" כלים גורם חסרון ג"ר בערך אורות.

גדריו: כל מקום הן בכלל הן בפרט ובפרטי פרטיות אם אך ישנו שם מסך המזדווג עם אור העליון ומעלה או"ח, נבחן שמהמסך ולמעלה הוא בחי' ראש וע"ס ספירות שלמות, כלפי אותה המדרגה הנמצאת למטה מהמסך, ואותה המדרגה אשר ממסך ולמטה נבחנת לחסר ג"ר כלפי המדרגה הנמצאת ממעל לאותו המסך מטעם הנ"ל. ומזה תשפוט גם על המדרגה שממסך ולמעלה שאמרנו שהוא בע"ס שלמות, הנה זה אמור כלפי תחתונו עצמו שממטה למסך דידיה, אולם כלפי העליון ממנו שגם הראש ההוא עומד מתחת למסך שלו הרי זה גורם לו חסרון ג"ר בערכו של עליונו, ועד"ז העליון לעלי עליונו, וכן תמיד נבחן שהמסך מחשיך על בחי' סוף של המדרגה הנמצאת מתחתיו בערך הכלים, וע"כ נבחן לחסר ג"ר בערך האורות כנ"ל.

גופים:

הגופים מתלבשים אלו תוך אלו ואינם ניכרים (שי"ג פ"א).

גוף:

הע"ס דאצילות נק' מאנין, ר"ל אברי הגוף, כי הגוף שהם הכלים שם, נגלו באצילות ולא למעלה מהם (שי"ג פ"א ע"ח).

גוף זך:

הנרנח"י אינם מתלבשים בגוף זולת באמצעות מלבוש זך לכל אחד מהם (שם).

גוף הא"ס: א"ק שנעשה בחי' גוף אל הא"ס הזה העליון (שם).

גוף דא"ק: האצילות הוא גופא דא"ק (שם).

גוף דאצילות: בי"ע נגד אצילות נקרא גוף (שם).

גוף הוולד: מצטייר במעי אמא (דהיינו הז"א) בכ"ב אותיות דכורין (רמ"ח אברים

מאבא), והי' אותיות מנצפ"ך נוקבין (שהוא הנפש מאמא) (עי"ע לידה).

גוף ונפש: וק הרוח דזו"י עולים בסוד מ"י ומ"ד, אבל גוף ונפש נשארין לעולם

במקומם. (עי"ח ש"ה פ"ה)

גבוה :

גבוה מחבירו, יורה חשוב מחבירו.

גג :

ה"ס המסך המבדיל בין עולם לעולם, שעליו נעשה זיווג דהכאה ומעלה או"ח על הע"ס דעולם העליון, וגם האו"ח ההוא מתפשט משם ולמטה לעולם התחתון ומאיר לע"ס של עולם התחתון, וע"כ מכונה אותו המסך בשם קרקע. לעולם העליון ובשם גג לעולם התחתון.

גלגלת :

הגלגלת שה"ס הכתר משם שורש לנשמה עליונה הנק' יחידה, (ש"ד פ"א).

גרון :

פירושו ג"ר דידן, דהיינו ג"רן להיותו שורש הקומה והג"ר דכלהו אבי"ע, וכל כוחו הוא משום שהקדים לו סוד חר"ן שה"ס הנפילה : ג' אלוקים דקטנות שה"ס השורש וההכנה לכלהו ג"ר.

גרון : מקום קיבוץ לשורשי הדינין והקלי', וג"ר שלהם שר המשקים שר האופים שר הטבחים. קנה ה"ס שר המשקים כח הגאות והכבוד. והושט שר האופים כח התאווה והורידים, שר הטבחים כח הקנאה שינאה. וע"ז תבין סוד השכינה היתה מדברת מתוך גרונו.

גרון : ה"ג הם, וכנגדם הי מוצאות הפה : גרון, חיד, לשון, שפתיים, שיניים. וז"ס דעת גנוז בפומא דמלכא, כי הגבורה של דעת בגנוז בפה בסוד ה' מוצאות הפה. וברצופה מוציא גניזת האותיות לחוץ בקול ודיבור, וברצונה נשארים גנוזות בסוד נאלמתי דומיה (ע"ע קול ודיבור).

גילי :

הגילוי הרוחני, הן היציאה מן ההעלם והן איזה תוספות, נמשך ובא בעיקר מכח הכלים וסגולתם, ואינו תלוי כלום באור העליון, כי זה הכלל שאין שום שינוי בעצם האורות מראשית הקו עד תחתית העשיה, וכמו שהוא בראשית הקו כן אינו מתעבה ואינו משתנה כשהוא נמצא בתחתית העשיה. גם נודע שאור העליון אינו פוסק מלהשפיע לתחתונים אפילו רגע, ולפיכך כל ענין העלם וגילוי ושינויים וכל שינוי, רק

גילוי שכונה:

ענין גילוי שכינה הוא התגלות אלקית, וכאן צריך שתזכור את החוק שאין שום תפישא באור בלי כלי לא לעליונים ולא לתחתונים, וזה נוהג אפילו באותו אור שמלובש בכלי שלו, עכ"ז אין לנאצל או לנברא שום תפישא באור במהותו כמו שהוא בפ"ע, אלא רק באותה ההתפעלות הנולדת ויוצאת מהפגישה של האור בגבולים של הכלי שלו, באופן שכל נאצל משיג את האור המלובש בו רק **מושג יחסי משותף** עם התפעלות של הכלי שלו, בדומה לאדם התחתון המשיג את המהויות הגשמיות עפ"י חמישה חושיו, אשר דרך השגתו את המוחשי אינו לפי מהותו הנקי של המהות המוחשית רק יחס משותף מפגישת החוש עם המוחשי. כי העין הרואה אינה משיגה עצם הנראה אלא רק גווניו של צבעים הנולדים ומתחדשים בעת שעין האדם פוגש אותם, וכן דבר הניכר בחוש המישוש אין חוש המישוש מגלה כלום מעצם מהותו של הממושש, רק התפעלות של פגישה הנולדת ומתחדשת מבין שניהם, מן יד האדם ודבר הממושש. ועד"ז תשפוט ג"כ במאורות העליונים הן בעולמות עליונים או בהתגלותם למטה בעוה"ז לנביאים ובעלי מדרגה, שאין ההתגלות ההוא אמור בעצם האור העליון אלא רק בדבר פגישתו של האור בכלי המיוחס לו, שהתפעלות מחודשת יוצאת מהפגישה הזו. ובחי' הזאת ה"ס הגילוי שנתגלה להנביא או לבעל המדרגה, אמנם ודאי שהוא הספקה גמורה שראוי לגמרי לשם הזה של התגלות, עכ"פ לא פחות מדברים הגשמיים המושגיים לבני אדם בעזרת ה' החושים.

גילוי סודות התורה:

עיקר השמירה מלגלות סוד, הוא הפחד פן השומעים יסתפקו באותו המובן. שיוכלו לעבוד השי"ת בלי להגיע אל המטרה הנדרשת מכל אדם, דהיינו להדבק בהשי"ת באותו השיעור כמו בטרם שירדה נשמתו לעוה"ז, כי אז שכרו משנה. כמו"ש בארצם משנה יירשו, דהיינו תכלית הדבקות ותכלית השכר והעונג שהשי"ת חשב עליו להנות אותו, משא"כ אם לא היתה יורדת לעוה"ז מקום הקלקולים, אע"פ שהיתה לה לנשמה כל הדביקות, אכן היתה חסרה מסוד השכר והעונג וכו', כמו"ש בסוד הצמצום. ולפיכך חכמים הזהרו בדבריכם, שהשומע לא יכשל מחמת המובן לאחוז בעבודה כזו שלא תביאהו למטרה הנ"ל. והיינו דאמר רבי שמעון בן יוחאי, ווי אי אימא ידעון חייביא איך יפלתון למאריהון. דהיינו, אותם הרשעים שעדיין לא זכו לדביקות האמיתי הנ"ל, ידעון מחמת זה איזה דרך לעבדו יתברך, בלי להגיע למטרה, עד"ה פן ישלח ידו ואכל מעץ החיים וחי לעולם, וישאר בחטאו בלי לתקן אשר קלקל.

רצון בחיריי, ומחויב.

ענין גאות שהוא משבחי השם יתברך, הגם שמגונה בעד הבריות, הטעם: שאין נבחן אצל הבורא בחירה ורצון כמו בבריות, הגם שאינו בעל חיוב כלל כמובן. מכל מקום, רצון הפשוט שלו דומה כמו חיוב שלנו או כמו רצון בלתי מניעה שהיא גם כן לנו מחויב, כי זה שהרצון מחולק מן החיוב מטעם שאפשר שלא יתמלא, כי תהיה מניעה לאותו הרצון או יקפחנו רצון אחר, מה שאין כן בחיוב שבטח יתמלא מפני חיובו, ואם כן אם יצויר אצלינו רצון בלתי מניעה הרי צורת רצון זה, כמו כל רצון מחויב, ושיעור גאות היא שלא ירצה להתדבק בשפלים הימנו, ואם הוא בדרך החיוב לא יגונה כלל, כמו השמים שמתגאים על הארץ ושאינם מתדבקים בה והשמים ממעל והארץ מתחת, משא"כ, אם הוא בדרך רצון בחירי, הרי זה מגונה מאד, ויצא מכלל טוב, כי חשקו של הטוב להטיב וכיון שהוכחנו שרצון הבורא ית' דומה לחיוב שלנו מטעם שלא יקרה מניעה לרצון שלו, ואפילו רצון אחר שיקפחנו לא יקרה לו מפני יחודו ואחדותו, ואם כן הרי אותו הרצון מחויב להיות, ולא שייך בו בחירה, כי לא יעבור עליו עוד רצון אחר שישבה בשבילו רצונו הקדום, ואם כן דומה לטבע השמים שמתגאים ומתרוממים על הארץ.

וז"ש, כי אל גאות ה' ולו נתכנו עלילות, פירוש. שחיוב הבורא מושג אצלינו בדרך הגאווה שלו, ועל מדה זו... גאות סובבים... אופנים של מכונת הבריאה...

גפן:

ה"ס הפנים הנראה בשלש פעולות עיר מגדל וראש, והוא ממציא מתוכו ג' שריגים: מלשון שר רק, מלשון צדיא וריקניא, וה"ס ג' המדרגות בזה אחר זה, כל"א ואומ"צ והסיתום, שז"ס הבשילו אשכולותיה ענבים, כי אש כל: ה"ס האור דיום ג' שה"ס אשכל הכפר, כל"א. ענבים ה"ס אומ"צ שענינו יפות, הבישול העושה אותם טוב למאכל ה"ס מקוה"נ, ובהסת"ב סוחט הענבים בהוי ושכיח, ונותן את הכוס על כף פה – רעה.

גשמים:

נמשכים ממים תחתונים והמה בחיי דין, אמנם הוא סוד הברכה שהם מרוים ומפרים ומולידים את הארץ (ע"ע מים עליונים).

גשמים:

הם אותיות גש – מים. וכשנמדדין במידה נכונה מכח ההשגחה, מהם כל קיום המציאות. ולהיפך יש גשמי זעף ח"ו בסוד פתיחת ארובות השמים, שהמה לעונשין מצד הקליפות ודינין.

ובזה תבין דחז"ל ונתתי גשמיכם בעתם לילי רביעיות ולילי ערבי שבתות, כי ברביעי נתמעטה הירח ובליל שבת נתקנה, שהוא המקוד : ליורה בדי ומלקוש בליל שבת, בסוד שאין בני אדם מצויים בשוק, כי העולמות בסוד העליה בחי"ד בבחי"ב, וכשהגשמים והדינין הם בבחי"ב הם לברכה ולא לקללה ח"ו לעולם, כי שם ציוה ה' את הברכה והחיים, דהיינו התולדות והתבואות דאתנהירו אח"כ מנהירו עילאה דאו"א (ע"ע מים עליונים).

גבורות:

ש"ך נידוצין שהאס הבלא דגרמי הם דכורין, וגבורות מנבפ"ך נקבות.

גש:

פירושו כמו לך, וע"כ הוא משמש בב' הוראות הפכים, פעם להתקרבות כמו גשו אלי ויגשו, ופעם להיפך להתרחקות כמו גש הלאה, (ע"ע סר) (ע"ע גשם).

גשם:

(ע"ע גש) הוא מלשון גש - שם, ותבינהו בסו"ה ואד יעלה מן הארץ להשקות את הגן. פי', לאחר ההבדלה של מים עליונים שהם לאפי מלכא, ובין מים תחתונים של תהום שהם מבחי' צדיא וריקניא, (ע"ע תהו ובהו) והיו מים התחתונים בוכים לאמר, אנן בעינן למהוי לאפי מלכא. ואז נעשה תיקון אחר, אשר ענני שמיא ירדו לתוך מים התחתונים והעלו אותם למעלה, שנתקנו בזה כמו דוגמא למים עליונים, ואז ירדו למטה בברכה גדולה, ולפיכך נקי' גש - שם, כי השי"ת אמר אל ענן כבד : **גש שם** למים התחתונים, ויגש שם (למקוה"נ), ובעת הזו נקרא אד. כי אד פירושו חגא, שהוא הכאב הגדול הפתאומי שקיבל (ממקוה"נ), בהטבלו במים תחתונים.

ולכן מקודם נקרא עד : ולא אד : שהוא מלשון עדות ועדות, כי ע"כ כתיב ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, כי קודם החטא דעצה"ד היו מים העליונים משקים את הגן, וע"כ נקרא גן עדן, ולא גן אדן כמו שנקרא עתה, משום שעתה אד משקה הגן בסוד גשם, שהוא באמת רק מים תחתונים, ואפילו הענן שה"ס הסיתום דאומ"צ הנקי' עד בהסת"א.

וכל יבשה נקי' גן : כלומר, מגן בפני המים תחתונים שנבראו ביום ג', בסו"ה יקוו

המים אל מקום אחד ותראה היבשה, שה"ס בהיולי דחוכמתא שלפתרון צריך.
שז"ס עדן: כמו עדות שלנו, אלא מתוך שנקוו המים למקום אחד (דחוכמתא), ע"כ
נקרא האומ"צ הפותר ג"כ בשם אחד.

דהיינו עד אחד: כי לא הגיע אל התחתונים שום מחילת עוונות ממנו כדרך מים
העליונים, כמ"ש לא יקום עד אחר באיש לכל עוון ולכל חטאת, אלא פתרון בעלמא,
(וז"ס ג"ד) כמ"ש בהקימה דאומ"צ, וע"כ לא יקום עוד ביחידות,
אלא בסוד שני עדים או שלשה: בסו"ה על פי שנים עדים או שלשה עדים יקום דבר,
כי הסיתום שנגלה ובא אחר האומ"צ,

שנקי ג"כ ענן דעאל ביה משה ובסו"ה ושכותי את כפי עליך עד עברי, והוא הנקי עד
שני או ענני כבוד, ואח"כ עשה השי"ת הנחה, ויניחהו בג"ע: וה"ע היולי דעבידתא
שהראה לו הקב"ה לאדה"ר, שלא יכול לסבול המצב של הענן, בסו"ה לא יראני האדם
וכו', וע"כ עשה לו הנחה הנ"ל, שה"ס הפעולה הכתובה ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה.
והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ויין. כלומר בהסת"א, אשר עד שני עבר על לא
יקום הנ"ל, נמצא הבעיר אש דמאה"נ, ועד א' דאומ"צ צלה על אש הזה את הבא - שר
דאומ"צ.

ויש שלשה עדים: א' אומ"צ, ב' הסיתום וענן, ג' הנחה, והיולי דעבידתא נקי הנחה,
כי ה"ס הנחה למדינות עשה שבהסת"א היה נגלה בו הנחה גדולה לכל מדינות
המלך, ושער וישיה כעמר נקי. ואע"פ דספרין פתיחין בחרושת הגוים, מ"מ דינא יתיב
בלי פעולה, אלא אדרבא בסוד גן עדן, כי היבשה שנקי גן קנתה שלשה עדים הנ"ל.
גן עדן: ונתבאר היטב שאותו המקום שנתגלו יחד **שלשת העדים** הנ"ל, דהיינו
המקום שנקי יבשה דיום ג' נקי גן עדן, ועיקר הפועל כאן היה עד שני, שה"ס **הענן** דע"כ
נקי עד כנ"ל. וחטא דעצה"ד שה"ס הסת"ב דעד הג' הנ"ל, גרם שעשה תשובה להמית
את ס"מ הרשע.

שז"ס ג' עדים יומת המת, יומת החי מבעי ליי, אלא המת דא ס"מ דאיהו מת
מעיקרא. כלומר בהסת"א, דשם עד ג' הנ"ל, שה"י שם בסוד דינא יתיב וסופין פתיחין
כנ"ל, נתבאר ונגלה לעין כל, שהוא מוטל מת כאבן שאין לא הופכין.
וז"ס אליהו בארבע: כי כל גילויין לישראל, היה בסוד האש שירד משמים וליחד את
המים התחתונים שבתעלה וו'.

דה"ס תעלה כבית סאתים זרע: סאה א' דחוכמתא סאה ב' דעבידתא.
ויאמר מלאו ארבעה כדים מים: כד הוא מלשון קד, שהוא ענין קריעה קשה מאוד,
שנועצים צפרניים הרגלים בקרקע ופניו עד הארץ, שהוא גורם צליעה, כמ"ש ז"ל לוי
אחוי קידא קמיה דרבי ואטלע, דהיינו צולע על ירכו. וצליעה זו באה מסאה ב' הנ"ל,
ורק בארבעה בחינות הנ"ל, שהם שלושת העדים. ואח"כ בחי הסת"ב דעד הג' הנ"ל,
שמשם יצא הס"מ וזוהמתו דעצה"ד הנ"ל, ומכח הס"מ נקרא כל הארבעה בשם כדים,

כי נעשו ראויים תמיד למילוא מים תחתונים בהם. באופן שהתעלה נתנקבה בסאתיים כלולים זב"ן, אכן הציק שם ארבעה כדים מים התחתונים.

שז"ס ארבעה טיסות של אליהו : דהיינו ארבע מלאכות הנ"ל.

אכן מלאך המות באחת : (* שה"ס מלאכה הרביעית, דהיינו הסת"ב דעד ג' שאין שם אלא מלאכה אחת, דהיינו מהדל"ה ול"ש נעשה להוי ושכיח. אכן הוא מת מעיקרא דהיינו בעד הג', דשם הוי דינא יתיב וספרין פתיחין, והיה מונח כמו אבן שאין לה הופכין. וז"ס ובשתיים יעופף.

שתיים יעופף : כי אחר שמשיגים ב' הסאין הנ"ל, (בסו"ה בסאסאה בשלחה תריבנה, שה"ס מיתוק מדה"ד במדה"ר) דעד הא' שנקרא גן, ועד הג' בהסת"ב שנק' כד מים הרביעי, אז יש לו

שתי כנפים שעושה בהם ארבעה טיסות בסוד אנקת"ם וכו', והכל נמתקו יחדיו, אע"פ שבשתיים יכסה פניו וגם רגליו, אכן התעופה בהם בהלוך ושוב, מגלה סוד כי שם אה"י עמה, וכל אשר לו נתן על ידיה וכו'

(*הגהה : וה"ס מצוה אחת המכריע את עצמו וכל העולם לכף זכות, גם ז"ס אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש. וה"ס זריקת הדם שקרא אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים וכו' כי סוד אחת הנ"ל מתלוה ובאה עם כל זריקה וזריקה.

גשם וטל : ובהמתבאר תבין ההפרש שבין גשם לטללים, כי הטל יורד בניחא להיותו סוד הנחה למדינות, כי כן היה בהסת"א דעבידתא בל"ה ול"ש, רק ניחא גדולה מכל הסיתומים דעבר עלוהי.

ולפיכך טל יורד בימות החמה : כי הוא עת החסדים הבאים ממאור הגדול לממשלת היום, שטמון בהארתה גם אש שורף לחימום, וצדיקים מתרפאים בה ורשעים נידונים בה. והנה ביום ג' (כל"א) נקוו המים תחתונים למקום אחד ונראה היבשה, שה"ס טיסא ראשונה המלאה אור החמה. והנה עד הראשון הנ"ל דהיינו שלאחריו יש טיסא שניה, המעיד טהרתו דיום ג' בהיבשה שלו, דהיינו המאור הקטן זעיר האנפין, כי אחריו יש טיסא הג' דעד השני, דהיינו הסיתום, וע"כ אינו באורך אנפין כמו האור דיום ב', וע"כ יש שם קפאון גדול וקור חזק, בהיפך מאור החמה בטרם שנתחבר בהלבנה שהיה חם ונעים מאד, הנה אחר שנתחבר אור הלבנה באור החמה נעשה אור יקרות וקיפאון, כלומר אשר החמה העלה עדים ממים תחתונים שבארץ, שהמה נקפאו בדמות עננים על פני הרקיע, והמה נק' עננים שמקומם ממעל להארץ. אכן יש ג"כ טל טללים. ואע"פ שגם המה מאותה הבחי' דהיינו מהעדים שהחמה מעלה ממים תחתונים, אכן המה מסוד כד הרביעי הנ"ל, כלומר אחר שנגלה עד הג' ובהסת"ב שלו, אז נחלשו העננים דעד הב' הנ"ל, וחלק מהם ניזל ונטפו טל על פני האדמה דהיינו כמו שנפלו משמים ארץ, באופן שענן וטל הם בחי' אחת, בחי' הסיתום והקיפאון שמתחת לאומ"צ, אלא מבטרם שהופיע כד הג' והד' הנ"ל נקראים עננים נקפאים, ואותו חלק שנימס מהם ונפל חזרה לארץ לסוד מים תחתונים אחר

שהופיע כד הג' והד' הנ"ל, נקראים עננים נקפאים, ואותו חלק שנימס מהם ונפל חזרה לארץ לסוד מים תחתונים אחר שהופיע כד הג', המה נקי טל טללים. והראוי כי שעת הופעת הטל הם בלילה, כלומר בממשלת הלבנה הקרה, משא"כ עם צאת החמה חוזרים לסוד מים עליונים ופורחים לשמים.

גשם: אינו טל הנ"ל, אלא הוא בחי' מיתוק, כי העננים גורמים לקור וקפאון שמכסים את אור החמה, וקשה יומא דעיבא, וע"כ המה יורדים בכונה למים התחתונים וטובלים בהם ונפגמו בהם. ונהפך העד לסוד אד עולה מהארץ כי העננים שה"ס עד שני גשים שם לאותו מקום דכד הג' והד', ומתוך שהעד נכלל שם נעשים טפיים מלמטה, ע"ד שנתבאר בסוד סאתיים זה רע, כי העד ה"ס בחי"ב והמים התחתונים ה"ס בחי"ד. ויש בכל טיפה ב' טיפות, ואח"כ מעלה אותם העננים בתוך קרבם ושמה נעשו לטיפה א'. וכן בסוד טפה א' המה יכולים להגביה את עצמם ואת המים שבהם אל בחי' הרקיע, דוגמת מים עליונים. ואח"כ בכח אור החמה, המה חוזרים ומורידים לארץ למים תחתונים, אלא בסוד חתן לקראת כלה. כלומר, שהם פועלים על מים התחתונים שבתהום שיתמתקו, ויהיו כמו מים עליונים, אע"פ שאינם יכולים להגביה את עצמם. וזה עושים בסוד ג' טיפות: **טיפה א' מלמעלה טפיים מלמטה** כי טיפה היורדת מהעננים, הם כבר נתמתקו בהרקיע בטעם מים עליונים ממש, אלא שהמה בסוד **חתן** יורדים, כלומר שכל ירידתם והשפלתם לאדמה הוא רק להפרות ולשמח את **הכלה** דהיינו הארץ, להצמיח בה פירות. ומתוך שנשפלים לאדמה, מתערבים שוב בטפיים דתהומות, ולכן ימתקו כל ג' הטיפות כאחד, כמו החתן הבא לכלתו ויהיה זרעו לברכה גדולה.

והנה נתבאר היטב ההבחן בין ג' הדברים **גשם, טל, עננים**, כי הענן ה"ס עד, והטל הוא חלק הנפסל והיורד מעד הזה, שאז נקרא אד ולא עד, בסיבת תופעת בחי"ד בכד הג' ובכד הד', והגשם אינו כלל שום חלק מהעננים, אלא כולו מי תהומות, אלא העננים ממתיקין אותו בסוד יחוד חתן וכלה כנ"ל. וזה שנתברכה א"י שלמטר השמים תשתה מים, דהיינו גשמי ברכה הראויים אח"כ ליחוד חתן וכלה, ולא כארץ מצרים שהשקית ברגלך **גן הירק** כלומר שרגלי אדם מטריחים א"ע ובאים למגן ליום ג' הנקי ג"ן כנ"ל, דהיינו יבשה, ואח"כ לכד הג' והד' שנק' **ירק** ואביה ירק בפניה, ואז ניצולין מגיהנם של שלג ומחורבת האדמה.

ג' נשים מקוריים דז"א:

הא' הוא נה"י דסי"ג שעלו ונתקנו לישסו"ת דא"ק ושוב לא ירדו. הב' הוא מהתפשטות ישסו"ת דא"ק דהיינו ג"ר דנקודים. הג' הוא מהתפשטות ג"ר לו"ק דנקודים דהיינו ישסו"ת דנקודים. (ע"ע לאה ורחל) (ע"ע נקב)

גלגול:

תחילתו מתחיל מנה"י דס"ג שירדו לנה"י הפנימיים דא"ק, ששם היו ב' הכלים: מלכות שיצאה נפשה בהזדככות גלגלתא ולא חזרה לתחיה אצל הע"ב, וכן כלי דז"א שיצאה נפשו בהזדככות הע"ב, ומתוך שירדה אליהם למקומם הנה"י דס"ג, אע"פ שאור דס"ג המתיחס לבח"ב אין להם שום יחס, בהיות החומר שלהם מבח"ג ומבח"ד, עכ"ז כשעליון יורד למקום תחתון משתנה כמותו, וע"כ התלבשה בהם אור הנפש דס"ג והחיה אותם. וזהו בחי' גלגול, שנפש דס"ג נתגלגל בחומר דלאו דליה.

גמר הסתלקות:

פי' שכבר נגמר כל ההזדככות של אותו חלק העביות דביני וביני מבח"ד לבח"ג, שאז חוזר אור העליון אל הפרצוף, אלא בקומה קטנה דבח"ג. (ע"ע עת הסתלקות) (ע"ח עקודים פ"ו)

גמר יניקה:

והוא דומה להבחן דהסתלקות, כי כמו בהסתלקות שהוא הזדככות המסך, אנו מבחינים שבעת ההזדככות נגרעו כלהו דרגין, ובגמר ההסתלקות אז חוזר ונמשך אור החדש והזיווג, כן היניקה הוא סוד ההתעבות שהמסך קונה בעלייתו לפה דעליון, שבעת היניקה מטרם שנגמר ההתעבות נבחן שעדיין נמצא בפה דעליון ועדיין חשכים כלהו תתאין, ובגמר יניקה נבחן שחוזר ויורד, כי עתה נתעבה כמקודם וירד לבחי' גופא, ונבחן שחזר הזיווג למקומו.

ג' קוין:

חח"ן בג"ה דת"י. מתחילה יצאו הספ"י בסוד קו אחד בזה אחר זה בלי הפכיות, כי קו אחד יורה שכולם בחי' אחת ואין אחת מכחישה להשניה, ואח"כ נתגלה ביניהם הפכיות. ושורשם מתחיל מכל"א, אשר הכו"ח ראש ותוך נעשו להפכים זה לזה, ו אע"פ שהתוך יצא מהראש, ואין שום דבר משהו מהתוך שלא יקבל זה מהראש, אלא בסוד מלך פורץ גדר כי בהראש בטרם שנתגלה המלכות, היה שם גדר חזק, בסוד אל המיוחד, אשר בהופעת התוך נפרץ הגדר הזה, וע"כ נראו כמו הפכים ומכחישים זה לזה, וע"כ **כתוב השלישי הכריע** ביניהם, דכיוון דהראש כולל כל מה שבתוך, ע"כ הכריע הכל"א את הגדר שבראש והקיפו גם על התוך, באופן שהכניס את התוך לרשותו של הראש, ונתיחד גם החכמה בבחי' הכתר, שנבחן כמו **שוקל במאזנים ומכריע** אשר כו"ח המכחישים זל"ז נבחנים כמו ב' כפות, שה"ס **כפות המאזנים**.

ומתחילה היה עיקר השליטה בהחכמה, והיתה כף החכמה יורדת ומתפשטת למטה. ובעת שהבינה הסתכלה בזה אשר החכמה ירדה ועברה את הגבול אשר גבל הכתר, אז שקלה אותם והעלה כף החכמה למעלה, ואת כף הכתר המשיכה ונתפשט למטה מהחכמה. ויצאו **כח"ב בסגולתא**: כתר חכמה בינה

חכמה שזה יורה שהבינה העלה לחכמה ויחד אותה עם הכתר, שבשביל זה הוכרחה להוריד הכתר, שתתפשט עכ"פ למטה מחכמה ותכלול אותה, והבן היטב. ובזה תבין סוד **תיקון קוין בג"ר דנקודים** ולא בז"ת דנקודים, כי אחר שהבינה המשיכה הכתר בהתפשטות למטה מהחכמה, שבזה נתיחדו שניהם לבחי' אחת, נעשה בזה יחוד גדול לכל ז"ת היוצאים מהבינה ולמטה, שלא יצאו עוד בהפכיות שיהיו צריכים להכרעה, אמנם התחתונה אינה יכולה לשנות העליונים וע"כ נשארו העליונים בבחי' ג' קוין. כלומר, שעדיין ניכר בהם ההפכיות שמתחילה גם את ההכרעה שעשתה הבינה, משא"כ כל הנאצל ממנה ולמטה, כח הבינה רוכב עליהם ואין ביניהם הפכיות כלל, וע"כ יצאו ז"ת דנקודים בקו אחד זה למטה מזה בלי שום הפכיות מראש לתוך, שהאומ"צ לא היה הפכי לכל"א ומקוה"נ לא היה הפכי לאומ"צ, והבן.

כח"ב לחב"ד: ולפי הנ"ל היה הכתר צריך לעמוד בקו ימין והחכמה לקו שמאל והבינה בסוד **קו אמצעי**. אכן נודע שהכתר ה"ס קו אמצעי והחכמה ימין והבינה שמאל, אכן תבחין אשר סוד ג' קוין **כח"ב הם בקטנות בינה**. שאז כאשר הבינה היתה בצלע דהיולי דחוכמתא, הוכרחה ליחד הכתר וחכמה, ולהכריע את הכתר על החכמה כנ"ל, כדי לסגור את הפרץ הנעשה בסיבת החכמה כנ"ל. גם מסיבה זו הי' **חכמה בשמאל**, שה"ס **יד כהה**, דהיינו בסיבת הפרץ שראתה הבינה לסגור, אמנם אח"ז **בגדלות בינה** שנפתרה באומ"צ, שאז לא פחדה עוד משום פרץ שבעולם, וע"כ חזרו **כתר וחכמה בקו אחד** זה למטה מזה, כמו בראש דא"א גם הבינה למטה מחכמה בקו א', ונמשך זה עד שנגלה הדעת (מקוה"נ), שה"ס נקב החזה שבאמצע הת"ת, אשר אז נחלשה הבינה מהעלמתה דאומ"צ וחזרה לקטנות והכחישה גם את החכמה, ואז נשקלו בכח הדעת שמשך את החכמה לימין ובינה לשמאל.

באופן, כשהחכמה בשמאל נמצאת הבינה באמצע לבחי' מכריע בין כו"ח, וכשהחכמה בימין נמצא הדעת למכריע בין חו"ב, וכן הת"ת בין חסד לגבורה, כי חב"ד וחג"ת בחי' אחת הם, דהיינו רת"ס דמקוה.

ויש לפרש באופן הפוך, (ע"ע אורך לעובי) שנתבאר שם סוד זה למטה מזה בעת שיש הפכיות בין הספירות, שעיקרו מתחיל מכתר לחכמה ואח"כ מחכמה לבינה ואח"כ מבינה לז"א ואח"כ מז"א למלכות. אשר הכתר והבינה והמלכות, הם נוטים ביותר לאור דחסדים. והחכמה והז"א נוטים ביותר לאור החכמה, ומסתמיים לאור דחסדים, עש"ה.

ובזה תבין סוד **תיקון קוין** שה"ס התלבשות הספירות זה בתוך זה כמ"ש שם, שזה הגיע מכח התפשטות הכתר עד סיום כל הע"ס בסוד נקודה דעוה"ב, שאז נמצא אשר ספירת הכתר הוא נושא עליו כל שאר הספירות, ובמקום שנסתיים שליטת הכתר

מסתיים כל הארתם של הספירות, ואז נבחן אשר **חוי"ב מלבישים יו"ש דכתר**, כי אור הכתר יורד ביניהם ומקיים אותם שזהו סוד ג' קוין, שכן אור חג"ת במשכים בג' קוין, אשר **חוי"ג מלבישים יו"ש דת"ת** להיותם בחי' כח"ב במהדורא ב', שאז אור הכתר מתגבר ושולם בכל תוקפו, בסוד הבינה כל"א שבמהדורא ב' ה"ס הת"ת. ואור חסד ה"ס חכמה במהדורא ב' להיותה מקבלת מסוד הלבשת השמאל בג"ר.

ותבין ההפרש בין **מת"ת כלפי בינה** כי אע"פ שאור הת"ת הוא משורשו בחי' בינה במהדורא ב', אמנם בסוד תיקון קוין, נחלקה הבינה לכתר ובינה, כי הכל"א המשיך למקומו סוד הגבול שבכתר, כי ע"כ היה כח הכתר יפה להתפשטות עד סיום הג"ר. והנה זה הכח של הכתר שבתוך הבינה, נטל הת"ת והיה **לקו אמצעי** אמנם בינה עצמה בהכרח שמלבשת את כח הכתר שבקרבה בסוד השמאל. והנה עד"ז ממש במהדורא ב', נמצא חלק הכתר שבבינה ה"ס ת"ת וקו אמצעי, וחלק הבינה שירדה לבחי' גבורה נעשה לקו שמאל המלביש על הת"ת.

והנה נתבאר, שבמקור אצילות הבינה ירד הכתר ונתלבש בתוכה, וע"כ אמרנו אשר בינה ממשכת חסדים מהכתר. ולכאורה יש לשאול איך אפשר שהבינה תקבל שפע מעלי עליונה, וגמירי דאין שום מדרגה יכולה לקבל למעלה מעליונה עצמה, אלא הוא שאמרנו אשר הכתר בעצמו נמשך וירד אל מקום הבינה, והשפיעה בה החסדים אשר לא יכלה לקבל מהחכמה ופנתה לה עורף. ועל ד"ז במהדורה ב' דג"ר, קיבלה הת"ת את התפשטות הכתר.

ועם זה תבין סוד נה"י, כי **ז"א משורשו ה"ס נה"י בלבד**, דע"כ הוא מלביש **למטח מטבור דא"א** בכח עצמו, אלא במה שמרויח מסוד שביה"כ שה"ס קילקול ע"מ לתקן. כלומר, כדי שיוכל לקבל מאחסנתיהו דאו"א, שה"ס קבלת חג"ת להשגת ג"ר, כי ע"י שיורש התוספות מאו"א בסוד קטנות דהיינו חג"ת, הנה בגדלות חג"ת עשויים לחב"ד, דהיינו אחר הבירור דהקלקול שנעשה בשביה"כ לא הוי קלקול כלל, ונמצאים החג"ת שירש שבים לבח"י ג"ר, כמו שהיו מתילה.

אמנם **ז"א משורשו עצמו ה"ס נה"י**: ועיקרו הוא סוד הנצח, שבעת אצילותו בסוד הנצח תיכף הנצח החזיר חג"ת לחב"ד, אלא משום שהנצח משורשו אין לו רק אור החכמה בלבד, דע"כ כחו יפה להשיב החג"ת לחב"ד, הנה משום זה נחסר ונסתם מאור החסדים, וכדי לתקן את זה נאצל ספי' הוד הדומה לבינה הפונה עורף אל אור החכמה שבנצח, שההוד יונק חסדים מהבינה כמו הבינה מהכתר כנ"ל. ונמצא אשר אור הכתר נמשך עד הוד דרך הבינה כאמור. אמנם כמו שהבינה נתחלקה לב', לאור הכתר ולאור דחסדים כנ"ל, הנה גם כן ההוד נתחלק לאור הכתר ולאור דחסדים, אשר אור הכתר בא תמיד רק בקו אמצעי, וע"כ יסוד ה"ס אור הכתר שבהוד, כמו הת"ת שהוא אור הכתר דבינה. ונמצא אשר קו אמצעי שהוא תמיד התפשטות הכתר נמשך עד היסוד, מתחילה עד הבינה ומשם לת"ת ומשם ליסוד. אכן דעת הוא ת"ת דגדלות, דהיינו בשעה שהנצח החזיר חג"ת לג"ר, נק' ת"ת בשם דעת. וכן אח"כ שהז"א קונה מחמת

תיקון הקלקול את הגדלות שנברר, חוזר הת"ת שבו להיות דעת, דהיינו ג"כ התפשטות הכתר. ובזה תבין אשר ג"ר דנקודים היה תיקון קוים במקצת ולא ז"ת, כי הז"ת היו זה למטה מזה, שפירושו שהספירות דחג"ת נהי"מ היו בהפכיות, שחסד הפכי לגבורה וגבורה לת"ת וכו', משא"כ הג"ר במקום יציאתם כבר היו מתוקנים בסוד זה בתוך זה, שהכתר נמשך עד גבול הבינה והיה נושא לחו"ב בימין ושמאל, שזה נתקן בסוד פרצוף ס"ג הקודם לב"ן.

גוף בסוד כ"ב אותיות

גוף נעשה מכ"ב אותיות:

וה' בחי' יש בגוף שהם **עבגע"מ** והם
ה"פ:

מוחא יש בו ע"ס והם והאותיות
א' ב' ג' ד' ה'

עצמות יש בו ע"ס והם האותיות
ו' ז' ח' ט' י'

גידין יש בו ע"ס והם האותיות
כ' ל' מ' נ'

בשר יש בו ע"ס והם האותיות
ס' ע' פ' צ'

עור יש בו ע"ס והם האותיות
ק' ר' ש' ת'

מלכיות נכללות בז"א בגידין בשר עור: דשם אב"א:

ותמצא שרק פרצופין דמוחא ועצמות יש להם מלכיות מפורשות ה' למוחא ויוד לעצמות, משא"כ ג' הפרצופין בגידין בשר ועצמות הנה המלכויות שלהם נכללו בז"א דאותו פרצוף מהוא סוד אב"א, כי מלכות דס"ג נכללת בני ודמ"ה בצ' ודב"ן שהוא האור נכללת בת'.

והבן ענין התכללות הזו, כי ז"א בגדלות הרי הוא מטיב לנה"י דאמו הנעשים וג"ר שלו ע"ד אומ"צ המברר לכל"א, ואז יתכן שז"א פרצוף לפני עצמו. ואח"כ נאצלת הנוק' מבין דרועוי ממש כמו כל"א שנאצלה מתוך מקוה, משא"כ ז"א בקטנות שאינו מברר את הנה"י דאמו א"כ אין שום הפרש מז"א לנוק',

כי גם הז"א האם גוף בלי דרועין **כי הידים הם המבררים** ואע"פ שיש הפרש רחוק מבחי' המסך דנה"י אמא לבחי' המסך דנוק', שזה הסו"ה אל יתהלל החכם בחכמתו והגבור בגבורתו כי אם בזאת וכו', וא"כ גם בעודו בקטנות הרי הם ב' בחי', כי הז"א

הוא נושא את **נה"י דאמו** (למטה מחג"ת דידיה) בסוד כותל דחכמה והנוק' יש לה נה"י דעצמה בסוד **כותל דגבורה** אלא כאן הוא סו"ה **ותלכנה שתיהם** כי ב' בחי' מסכים נתחברו ונעשו לבחי' **עור אחד בב' נחי' קלף ודוכסוסטוס** כי חצי כותל דז"א ה"ס גויל שהסמוך לבשר נק' גבול בעלמא בלי שום הכר וכח, אלא כמו בחי' הסיתום שמתחת אומ"צ שה"ס מלכות דעצמות בסוד י' הנ"ל. אמנם **חצי כותל** דנוק' ה"ס דוכסוסטוס שה"ס חיצוניות נה"י דאמא, בסוד כותל דחכמה הנק' **נ' דאשרי** שנאמר בה נפילה, וע"כ נ' דגידין ה"ס זו"נ דס"ג הדבוקים אב"א בכותל אחד.

צ' דבשר ה"ס פב"פ אמנם אח"כ (*) בגדלות ז"א בעשה הנסירה, כי הז"א בירר לנה"י אמו לג"ר ומוחין גמורין, ואז הגבורות נטיל נוק' שה"ס צ' שבצ' דהיינו ממש נ' דס"ג דגידין הנ"ל נעשה כותל שלם לנוק', שהסו"ה ויבן ה' אלקים את הצלע וכו', וסוד כותל הז"א ה"ס י' דעצמות שהיה באב"א נכלל בני' דנפילה והשתא נפרש משם, שהרי בירר לנה"י ויש לו מוחין וע"כ בבדל לגמרי מכותל דנוק' לפרצוף שלם עם ג"ר בפ"ע, שה"ס **גויל לתפילין** שפירושו שצריכים גבול להמשיך החסדים בסוד חסד דמתגליא אפומא דאמה, וגבול הזה ה"ס י' המטיב אל צ' כזה צ' שה"ס פב"פ דזו"ן.

(*) **הגהה:** ודע, אמנם שסוד פב"פ דזו"ן שהוא בצורת צדיק צ' כמבואר כאן ה"ס פב"פ דעליות זו"ן להיכל או"א, אשר אח"כ בירדם למטה נעשין שוב אב"א ונמצא שפרצוף עור שה"ס **קרשת** וכחבזו"ן דנוק' איננה מעת הזווג הזה דפב"פ והבן זה, אלא בחי' מלכות נפרדת, ואע"פ שת' ה"ס צ' כמבואר להלן מחמת שצ' הוא בהיכל או"א ות' אחר שירדו.

עצם מעצמי ובשר מבשרי שהוא ממש צורת צ' דהיינו י' ונ' כי י' הוא מלכות דפי' עצמות כנ"ל, וה"ס י' דרכיב על גבי נ' וע"כ הנוק' עצם מעצמי וסוד בשר ה"ס נ' דצ', דהנוק' לקחה הגבורות דזכר ואז הזווג פב"פ כזו צ'.

קרש"ת דעור: כח"ב תו"מ דמל': ודע כי המלכות שאבה לכל הגבורות, וז"ס **כתר מלכות** דזרקין לה עד א"ס וא"ת, כי המלכות הכלולה בכתר מכונה כתר מלכות, ולפיכך כשנמתקה בסוד עצם מעצמי ובשר מבשרי כנ"ל נגלה הכתר שלה, שה"ס קוף כזה ק: שרגלה נתארך למטה מגבול שבשורה שה"ס **תוך** ולפיכך גם במלכותו נולד רש נאמר להקלי' שלא יוסיפו להתאחז בה.

וה"ס ריש חכמה דמלכות, בסו"ה ריש ועושר אל תתן לי ובסוד ועל פס לחם יפשע, ואח"ז נגלה סוד שין בינה דמלכות: בסוד כסא שן הממשכת סוד כתר דגידין, כלומר כתר הנמשך בכל"א וה"ס ג' ראשין, וה"ס חיציק שנונים עמים תחתך, כי אותו **חץ השנון בשין** בבינה דמלכות בסוד נ' דאשרי, הנה תחתיה יש בחי' חץ השנון דבחי"ד מכותל דגבורה הכלולה ג"כ במלכות בהעלם, שה"ס עמים תחתך, כלומר **תחת שורת המלכות** - שהוא כרעא דקי' הנ"ל שסוד כתר מלכות שהוא עיקר אצילותה שסוד **כתר מלכות לבד הוא בנינה** מעצמותה, וט"ס תחתונות באים לה בתוס' מז"א, אלא זהו

נגלה בסוד ת' שאספה רגלה אל השורה ונתעבה ע"כ הרגל מחמת הקיפול הזה, וה"ס שורת הדין.

ולפיכך ת' זו ה"ס נוגה טו"ר וה"ס ערלה הדבוק על היסוד, כי חלק הרגל הקוף שהגביה מחוץ לשורה ז"ס הרע, ורגלה עצמה ה"ס הטוב. וז"ס והתוית תיו וז"ס ת' מות ת' חיים שה"ס עצה"ד טו"ר וה"ס ורגליה יורדת מות, דהיינו האי כרעא דת' בטרם שאוספת אותה אל השורה הרי היא יורדת בסוד ת' דמות, וכשאוספתה אל השורה נעשית ת' חיים.

וז"ס אשר אין לחיצונים אחיזה אלא בעור: דהיינו בדי אותיות קרש"ת הנ"ל, שה"ס אותיות דפרצוף העור, וגם שם רק ברגלין דת' כמבואר. הפרש מן ק אל ת:

כי אע"פ שכרעא דקי נמשכת למטה מן השורה מ"מ הר' מגנת עליה, שסוד ר' בא מסוד ד' אלא חסר י' שבזוית: פירוש, כי סוד מלכות דע"ב דעצמות ה"ס י' כנ"ל, ונתבאר אשר י' זאת נמשך מסוד ד' כלומר מקרן זוית שלה שה"ס ישראל סבא כי ד' ה"ס ז"א דמוחא אומ"צ בעצמו שהיה בסוד הסיתום דאומ"צ, ויש שם כל הבירורין דנה"י דאמא שה"ס התפשטות דד', אמנם מלכות דע"ב לקחה רק הסיתום בלבד שנקי קרן זוית הבולט וניכר הרבה המכונה י' דלית לה מגרמה ולא מידי אמנם י' זאת שבקרן זויות ה"ס הזכר שבדי ושאר ה"ס הנקבה.

י - ר שבד' ה"ס זו"נ שבז"א הפנימי דמוחא ונק' ג"כ ישסו"ת: שי' ה"ס הסיתום ור' ה"ס הידים המבררים ב' רקיעים: רקיע דתוך ורקיע דימין שבכל"א. ותדע שסוד ר' זו חסר י' לקחה המלכות לחכמה שלה שז"ס במלכותו נולד רש, וע"כ מכסה ומגינה על כרעא דקי משא"כ סוד כרעא דת' אין לה מי שיגן עליה ויכסה אותה. קי ה"ס ה'; ר' ה"ס י'; ש' ה"ס נ'; ת' ה"ס צ': כי מלכות דכתר ה"ס כתר מלכות, ומלכות דחכמה ה"ס חכמה דמלכות, ומל' דבינה ה"ס בינה דמל', ומלכות דז"א ה"ס ז"א דמלכות. ומזה תבין שסוד קי הוא שורש המלכות ואין לה יותך בחיי עצמיות, כי השאר לקחה ממה שירד מפרצופין הראשונים אליה ועיי' כאן בהגהה.

ד

דבוק:

יורה השתוות, כי כל שינוי הרוחני יורה פירוד, וכמו שחיתוך בגשמי הוא ע"י גרזן

המחלק דבר אחד לשנים, וריחוקם זה מזה הוא **בריחוק מקום**, כן ברוחני נעשה החיתוך ע"י מקרה של שינוי הצורה, והתרחקותם הוא כשיעורו של השינוי ההוא אם רב או מעט, ואם השינוי הוא עד להפכיות ממש אז נמצאים מרוחקים מהקצה אל הקצה כרחוק מזרח ממערב. ומכאן תבין שהתקרבות הרוחני יורה ענין השוות הצורה מאחד לחבירו, וענין הדביקות הרוחנית יורה השתוות הצורה לגמרי על כל נקודותיו.

דבוק ונוגע:

מורים על בחי' השואת הצורה, כי כל הפרש ומרחק ברוחניות הוא משום שינוי הצורה, ואם יש שם השואת הצורה באיזה צד, נבחן שדבוק ונוגע באותו צד.

י"ג חשון אפר"ת

דבקות:

"לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו אלא שיהיה נמצא מי שיהיה כדאי ללכת בכל דרכיו ולהתדבק בו ית' דבקות שכלית עכ"ל. לא נזהר בדבריו שכתב דביקות שכלית שזה אינו מתקבל על הלב כל עיקר, כי דימה בהשי"ת בחיבת שכל, ולכן מתאר שיעור הדביקות גם כן שכלית. ובאמת: לא מחשבותי מחשבותיכם, כי ציור שכלינו הוא מושכל אבל חיוב המציאות הוא מחויב הפשיטות, ועל כן אינו נקרא בשם שכל, כי הופעת השכליים היא בחינה מורכבת, ועל כל פנים מהעלם לגילוי, מה שלא יתכן כלל לחשוב ולהרהר בהבורא ית'. אלא שכלו נאות לגדר בשם מדע פשוט, כמו אצלנו השכל הטבעי. ר"ל, מה שנמצא בטבע האדם לידע בלי שום עיון ובלי לימוד, ונקרא בשם מושכלות ראשונות או מפורסמות שזה שכל פשוט, אבל אינו נקרא שכל אלא ידיעה, כמו שכל גדול מחלק, ונקודה קטנה מקו, ואם תרבה ע"ז אצל הבורא ית' אתה גורע כמובן.

ולכן מתנאי הדבקות האמיתי היא בחינת ידיעה שאלוקיו רוצה בעבודתו, ואם בעת דבקותו תופיע עליו ידיעה זו כמו ידיעה במפורסמות שאינן מניחה אחריו אפילו עיון בעלמא, זה יקרא דבקות המעולה, כי משוערה בדבקות טבעית כנ"ל. אבל אם צריך לשמש בשכלו מעט כדי לידע זאת, אם כן הוא אינו מודבק בשכל הפשוט. וזה הטעם שלא מובא בתורה בחינת השכלה והתבוננות אצל אלקיות, זולת ידיעה, כמו שכתוב: **דע את אלוקי אביך** וכו' וידעת היום וכו' כדי להורות הנ"ל.

וזה שכתוב השכל וידוע אותי. פירוש, שטרם יזכה לשלמות המעולה הזה מחוייב לבוא לדבקות שכליית, אבל עדיין אין זה הנרצה, לכן מסיים וידוע אותי, כי זה הוא הנרצה. גם במדעך מלך אל תקלל, פירוש, שזו כל כח המלכות שעולה עד אין סוף ואין תכלית, ולכן נקרא הזיווג בלשון ידיעה מפני כי הדבקות המיוחס להעליון הפשוט נקרא מדע, והיא שלמות הידיעה שאין למעלה הימנו כנ"ל, כיון שבאותו מדע שורש כל הידיעות

לא היה שום קלות בבחינת עול מלכות, ואדרבה כנודע, לכן כחו יפה ליתן שפע לכל הזיווגים שאחריה.
ידיעה נקראת הזיווג בזמן פריה ורביה, ובנצחיות כשיהיה נשלם הזיווגים יהיה נקרא היחוד בשם **מדע**.

דרום:

הוא כינוי לפרצוף **אבא** שה"ס אור החכמה, ודרום אותיות דר – רום, בסו"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, שה"ס **עומק רום**, וע"כ אין שום גילוי לפרצוף אבא זולת ע"י **התלבשות** הארותיו בכלים דפרצוף אמא, וע"ש זה נק' דרום או צד דרום.
ופרצוף אמא נק' **צפון**, (ע"ע צפון). וזסו"ה הולך אל דרום וסובב אל צפון, הכוונה על הז"א שהוא אור השמש. (ע"ע מזרח) שהוא מקבל בהכרח אורות דאבא. אמנם אינו יכול לקבלם כי עומק רום לו כנ"ל. וע"כ **סובב אל** צפון דהיינו לפרצוף אמא, שכל השגותיו מאורות דאבא מחוייב לקבלם על ידיה דפרצוף אמא.

די הבחינות דאו"י:

הם הע"ס **דאור** ישר המכונים כח"ב חג"ת נהי"מ, והמה מסתדרים בד' מדרגות זה למטה מזה בשיעור העביות הכלול באור, **וכל היותר זך הוא יותר** עליון.
סדרם: שורש האור שה"ס א"ס ב"ה בכל המקומות הוא מכונה בשם **כתר לאור ישר**. כללות התפשטות האור הנמשך מא"ס ב"ה אל הנאצל מכונה בשם **חכמה**, והוא העליון במדרגות הזכות והבהירות ומכונה בחי"א של **האור ישר**, וטבע האור העליון אשר **מתעבה בדרך** התפשטותו, **שהתעבות** ההיא פירושו **שמתגלח הרצון לקבל עם** התפשטותו להנאצל, והוא בחי' **הכלי** והרשות החדש, שבסבתו יצא האור מבחי' **מאציל** ונצטמצם וקנה שם חדש – נאצל. ומפני זה, הכח ההוא הכלול בהכרח בהאור העליון נבחן לעביות, כי כהה הוא מהאור העליון, שבהיותו בהמאציל אין צורה זו נכללת בו (ע"ע צמצום).
ודע, שעביות זו הוא הכלי והגוף המחזיק את אור העליון ומקיימו ברשות החדש הנק' **נאצל**.

אמנם אין הגוף והכלי האמור מתגלה תיכף בבת אחת בנאצל, אלא ד' בחי' עוברות עליו עד גמר ההתפעלות לשלימות הצורה הרצויה לבחי' כלי, דהיינו עד לגילוי **הרצון לקבל מבחי' כח אל בחי' פועל**.

וזה הכלל, כל מה שהוא מחשבה בהמאציל נעשה זה למחוייב בהנאצל, ומתוך שחשב המאציל להיטיב להנאצל מאורו ית', הרי נעשה בזה בחי' רצון מוכרח ומחוייב מוטבע בהנאצל לחשוק לאורו ית'. ולפ"ז נמצא תיכף בבחי"א הנ"ל הנקרא חכמה אשר צורת הרצון לקבל כלול שם, דהיינו שתיכף הוטבע בהנאצל חשק ותענוג באור המתפשט

אליו. אמנם בטרם שנתגלה לפועל החשק הזה נבחן **שהרצון לקבל** הוא כלול בהאור עצמו בכח ולא בפועל. עדי"ס אם אדם שותה איזה משקה טוב יש להבחין בהתפשטות המשקה משפתיו אל החיך אשר עוד לא נגלה הרצון לקבל, דהיינו החשק בהאדם, אלא שעודנו כלול בכח בעצם המשקה ההוא, אולם אח"כ כשהמשקה מתפשט ובא ונוגע בהחיך, אז תיכף מתגלה הכח אל הפועל, כלומר אותו התענוג שהיה כלול בהמשקה במשך התפשטותו מהשפתיים אל החיך, הריהו נתגלה עתה אל הפועל בביאתו למקום החיך, וגילוי זה נבחן בצורה של התעוררות האדם לתוספת השפע, כלומר שטעימת החיך מולידה באדם גירוי אחר הוספה. אשר גירוי זה אנו מכנים בשם חשק וחמדה, כי אותו המשקה שאינו מגלה בו שום גירוי אחר הוספה אנו מכנים שנפשו קצה בו. והנך מוצא שענין גילוי **הרצון לקבל** מהכח אל הפועל, הוא רק בבחי' ההתעוררות לתוספת שפע הנולד ומתגלה בהמקבל גופו.

ולפיכך אנו מבחינים באותו האור המתפשט לכלל נאצל הנק' חכמה, שיש כאן ב' בחינות: בחי"א דהיינו בהיות **הרצון לקבל** עדיין כלול באור בטרם הגלותו בהנאצל, ובחי"ב בעת הגלותו בהנאצל, שהוא בשעה שנתעורר בו הרצון לתוספת שפע יותר מכפי שיעור התפשטותו, כי אז יצא צורת הרצון לקבל מהכח אל הפועל, ע"ד שנתבאר בהמשל הנ"ל, ובחי"ב הזאת מכונה בשם בינה. והנה נתבאר ג' ספירות ראשונות דאוי"י: כתר, שהוא א"ס ב"ה. חכמה, שהוא כללות האור שהגיע להנאצל דהיינו בחי"א. בינה, שהיא גילוי ההתעוררות בתוך הנאצל אחר תוספות שפע דהיינו בחי"ב. ויש בספירת בינה הזאת ג' הבחנות: א' הוא העביות שנתגלה בה דהיינו שינוי הצורה מהמאציל ית', שהוא הרצון לקבל כאמור.

הב' הוא האור שקבלה הבינה מפאת ההתעוררות שלה, אשר אור זה יצא לו בשם בפני עצמו דהיינו אור של חסדים, והוא נבחן לאור קטן ודל כלפי אור החכמה. והטעם להשם אור דחסדים:

א' הוא משום שהחכמה הוא כללות התפשטות האור מן הא"ס ב"ה, וע"כ יש בו תכלית השלימות הרצוי לאותו הנאצל, כמובן אשר מן השלם נמשך שלימות, וע"כ אותו טוספות אור, שהמשיכה הבינה מהמאציל בכח קתעוררות הרצון לקבל שנגלה בה כנ"ל, הוא בחי' העדפה בעלמא שאינה נחשבת בכלל עצמות הנאצל, וע"כ יצא האור דהעדפה ההיא בשם בפ"ע אור דחסדים, משא"ב אור החכמה נבחן בשם אור העצמות או אור חיה.

ב' משום שסגולתו של אור הזה הוא **להרחיב ולהגדיל הכלים** שיהיו ראויים לשפע מרובה, ע"ד יש לו מנה רוצה מאתים, משא"כ אור העצמות הוא בהספקה השלימה בלי גרעון ובלי הוספה, עדי"ס כמו אור החיים שבהאדם שאינו בא בהוספה וגרעון, וכמו אור התענוג והעידון שבהאדם שאינו עומד על צורה אחת אלא מתגלגל על הוספות וגרעונות, ומרחיבים ומגדילים את אור החיים עד אין קץ.

הג' כי יש להבחין כאן ע"פ ציור, אשר הבינה הפכה **אחוריה אל** החכמה, משום שפנתה פניה לינק **אור דחסדים** מהשורש. פירוש, כי הארה המקובלת בכונה מכונה פנים,

והארה המקובלת שלא בכונה מכונה אחרים להיותה מועטת. ולפיכך, מאחר שנתעוררה הבינה לתוספות שפע שהיא אור דחסדים, הרי כל כונתה תקועה ביניקה זאת דאור דחסדים מהשורש, ונבחן משום זה אשר פנתה פניה אל השורש, והיא הנותנת שהפכה אחוריה להחכמה, כלומר שאינה מקבלת אור החכמה כי אם עד כמה שמושפע לה עפ"י ההכרח בלי נתינת דעתה עליה, שהיא ודאי הארה מועטת מאד, וע"ב מכונה בחי' אור החכמה המושפע בהבינה עתה, בשם אור האחרים.

ודע, שג' הבחנות האמורים הם השורשים לכל בחי' העביות והדינין היוצאים ונגלים בהעולמות, הגם שבבינה עצמה הם רחמים גמורים, משום שצמצום א' אפילו לא פגע ולא נגע בספירת הבינה, זולת בהמלכות, עכ"ז נבחן אמנם אשר גם העביות והדינין שבמלכות אינם אלא בחי' ענף מן הבינה.

עוד יש, להבחין כאן, אשר אותה בחי' הפיכת אחורי הבינה אל החכמה כנ"ל בהבחן הגי', הנה הוא בצד ידוע דומה לבחי' **צמצום א'** שהרי פעולתם אחת היא. וכמו שצמצום א' הוליד כח העיכוב מלקבל אור העליון (ע"ע צמצום). שהוא אור העצמות ממש, כמו כן העביות שבהבינה הוליד כח העיכוב על אור העצמות, שהרי משום זה הפכה אחוריה אל החכמה כנ"ל בהבחן הגי', וא"כ יש להם ערך של שווי. אמנם עכ"ז ודאי יש מרחק גדול ביניהם, כי המלכות המושפעת מכח הצמצום הרי כח **העיכוב** שבה בשליטה מבחי' ממשלה חיצונית והיא מוכרחת בפעולתה זאת, משא"ב הבינה אע"פ שהפכה אחוריה לחכמה, הרי עשתה זאת **מדעתה ומחפצה** לינק חסדים מהשורש כנ"ל, אשר ע"ב בהסיר הגורם הזה, דהיינו אם יפתח לה מקום של אור דחסדים מצד אחר, אז תיכף מחזרת פניה אל החכמה בלי שום עיכוב, (וזכור מאד הבחן הזה כי נחוץ הוא בכל מלה ומלה מזאת החכמה).

והנה נתבארו החו"ב דאוי"י, שהוא בחי' כח **ופועל בגילוי צורת הרצון לקבל** שנולד ויצא בכללות אור א"ס ב"ה הנמשך להנאצל, שבהיות הצורה עודנה כלולה בכח באותו האור בטרם הגלותה בפועל, נבחנת בשם חכמה או בחי"א. ואח"ז כשבאה הצורה לכלל גילוי בפועל, נבחנת תחת שם בינה או בחי"ב כמבואר לעיל.

והנה מובן מעצמו, אשר אור דחסדים האמור שהמשיכה הבינה בגילוי הרצון לקבל, הנה גם הוא כמו שנתפשט כן נתעבה. כלומר, שבסוף התפשטותו בהנאצל נתגלה גם בו החשק והחמדה אחר תוספות שפע יתר מכפי שיעור התפשטותו, כי זהו החוק המחויב בכל דבר נעים, לגלות בהמקבל בחי' גירוי אחר הוספה, אשר לגירוי הזה מכנים בשם תענוג, כנ"ל במשל עש"ה. אשר משום זה יש לנו להבחין כאן עוד ב' בחי' דהיינו **כח ופועל** באור דחסדים, כמו בכללות האור הנמשך מא"ס, כנ"ל במשל השותה משקה נעים עש"ה. אשר התפשטות אור דחסדים הזה, כל עוד שבחי' ההתעוררות אחר תוספת שפע לא נגלה בפועל, מכונה זעיר אנפין או ת"ת או בחי"ג. שגדרו הוא בחי' **הכח מצורת הרצון לקבל** הכלול באור דחסדים. בטרם הגלותו **לפועל** (ואע"פ שמקום האור דחסדים הוא בספירת הבינה כנ"ל, עכ"ז רק בחי' המשכת החסדים באה בגדר הבינה, דהיינו בבחי' מקור האור דחסדים. אולם בחי' הכח של צורת **הרצון לקבל** הכלול באור הזה,

כבר יוצא מגדר הבינה, שהיא מוגדרת בדיוק באותם ג' הבחנות הנ"ל, ועל שמים נקראת בחי"ב. אבל בחי הכח הכלול באור דחסדים, היא בחי מחודשת הנגלה בעת התפשטות ממושכה של אור דחסדים, והיא מוגדרת ע"כ בבחי"ג).

אחר זה כשאותו הכח בא לכלל גילוי בפועל, דהיינו שנולד בו ההתעוררות אחר תוספת שפע, הרי זה נבחן לבחי מיוחדת המכונה בשם מלכות או בחי"ד או בחי אחרונה אשר עליה נגלה הצמצום ראשון, להיותה בחי גדלות הצורה **דרצון לקבל** שיש בה משום שינוי הצורה מן המאציל העליון ית', משא"כ על ג' בחי הקודמות שהם חו"ב וז"א, לא היה שום צמצום, משום שצורת הרצון לקבל הכלולה בהם הוא בדקות ואיננה גמורה עד בחי"ד, (ע"ע צמצום אי')(ע"ע ע"ס דחיה).

והנה נתבארו ד' בחי דאוי"י, שה"ס הע"ס דאוי"י וה"ס ד' אותיות דשם הויה, בתכלית הבנתם המקורית. ומכאן יוצאים אמנם הבחנות עמוקות ורבות לאין קץ. וכדי להקל על המעיין הנני להאיר לך ב' מאמרי חז"ל שמהם תדע איך להשכיל בהבחנות הד' בחי האמורים, ודע שהם: **סוד ד' שומרים**, וסוד ד' הבחינות האמורים **בעובר דרך מקום פיטום ריח של ע"ז שאסור בהנאה**, שסוד ב' הלכות הללו נמשכים מסוד ד' אותיות הוי"ו ו"ה ו"ה, דהיינו ד' הבחי הנודעים כנ"ל.

בחי"א דהיינו בחי הכח דרצון לקבל הכלול באור העצמות, ה"ס שומר חנם שאין בו גילוי הנאה של כלום. זולת הפרוטה דרב יוסף דהיינו שאפשר שיתפטר ע"י שמירה זאת מפרוטה של צדקה אם יזדמן לו עני בשעת השמירה מפאת שהעוסק במצוה פטור מהמצוה. אשר הנאה זו איגה בכונה שהרי השומר עצמו ודאי שלא נתכוון לזה בעת שקיבל פרתו לשמירה. וגם אינו בגלוי כי יעני עדיין לא נזדמן לו וגם אפשר שלא יזדמן לו לגמרי, ע"כ דינו נמשך מבחי"א ע"כ פטור מכל החיובים דהיינו בחי הרצון לקבל בשעה שעודנו בכח בטרם שמגיע לגילוי בפועל. ועד"ז בעובר דרך מקום פיטום ריח דע"ז אם הוא לא אפשר ולא קא מכוין, פ"י שאין לו דרך מקום אחר שיוכל לבא למקום חפצו זולת מקום זה, וגם אינו מכוין כלל להנות מאותו פיטום ריח האסור בהנאה אז מותר לו לעבור דרך שם לכו"ע, שדינו נמשך מבחי"א האמור אשר הרצון לקבל עודנו בכח, כי אותה הנאת ריח של איסור הנאה הבאה אליו שלא בכונה ובהכרח אין בו איסור של כלום כי ההכרח לא יגונה ולא ישובת, אמנם אפשר ודאי שיבא לכלל פועל בגלוי, דהיינו בעת שיריח יכול לכוין אליו, אמנם אם מתחזק שלא יכוין אז להנות, נבחן שלא בא הרצון לקבל לכלל גילוי אלא נשאר בו בבחי כח והעלם, וע"כ אינו נחשב לקבלה של כלום שיחול עליו שם איסור הנאה.

בחי"ב דהיינו בחי גילוי לפועל דרצון לקבל של אור העצמות ה"ס שומר שכר שיש בו גילוי הנאה בפועל...(חסר ההמשך)

די הבחי הנודעים חו"ב זו"ן:

(ע"י לעיל ד' בחי דאוי"י) אמנם צריך להבין בעיקר, שאין שם הבחי שורה על המדרגה

זולת באותה העת שאותה הבחי פועלת בכחה שם, למשל כשאנו מגדירים את המדרגה בשם מלכות, יורה אשר **חמסך דבחי** פועל שם, דהיינו שהולך ומסלק את האורות דט"ר וממילא לא נשאר שם מאו"י זולת אורה עצמה.

וכן כשמגדירים בחי ז"א שה"ס בחי"ג, יורה שמסך הזה פועל שם ומסלק את האורות של חכמה ובינה, ורק אור הכתר בגרעון של חו"ב הוא יכול לקבל, מפני שבחי"ג אינה פוגמת כלל בהכתר.

וכשאנו מגדירים ספי"י בינה יורה שיש שם אור הכתר והחכמה, בגרעון אור הבינה העליונה, כי המסך דבחי"ב פועל שם ומסלק את אור הבינה העליונה. וכשאנו מגדירים ספי"י חכמה: יורה שהמסך דבחי"א פועל שם המסלק את אור דחסדים, באופן שהסתלקות אור דחסדים לאחוריו הנק' או"י, יהיה סגולתו להמשיך להפרצוף רק אור דחסדים לבד, שהוא בחי ז"א. והטעם, כי בחי ניצוצי הסתלקות אינם מבחי חכמה, שהרי בחי חכמה יש שם במילואו. וזהו שאמרנו שאו"י הרצוא ושוב מחכמה לכתר ומכתר לחכמה, (כמו שהיה בסיפא דתוך מקוה) אינו ממשיך רק בחי ו"ק וז"א, ואין בו מהמשכת ג"ר ולא כלום. ובחינת המשכה הזאת, כלומר אחר שנתמלאו מספר ניצוצין הדרושים, נגלה ויוצא ו"ק חסר ג"ר רוח אור ז"א מוכרח לכלי דחכמה: ואל תתמה האיר נק' ספירת חכמה בשעה, שחסר ג"ר ואין בו אלא אור ו"ק אור חסדים. כי כאן צריך לזכור את **ערך ההפכי מאורות לכלים**. אשר כתר דחכמה הוא בבחי הכלים, יהיה בחינת האור המלוּבש בו רק אור המלכות בלבד, משום אשר נפש: אור המלכות מוכרח לכלי דכתר. כי כלי דכתר יש לו מסך כזה, שאינו מעכב כלום על אור העליון. ויש לדייק בזה אשר באמת יש לו מסך בדוגמא, אלא **מסך זך מאד** שאינו מעכב משהו, בסוד **מסך שאינו מחזיר אורות לאחוריו**, בסוד **בור סוד שאינו מאבד טיפה**. ולפיכך שורה בכלי כזאת רק אור המלכות בלבד, וחסר לגמרי מבחי ט"ס ראשונות, כי אין בו או"י משום בחי דט"ר.

וכבר ידעת שאור ישר בלי אור חוזר אינו במציאות, ואין השגה תפיסא בו כלום. ומ"ש **אור המלכות** ונפש, צריך שתדע שז"ס שאור הנפש ה"ס סוף מעשה במחשבה תחילה, כי כל המקיפים מתחברים בכלי דכתר, שהרי סוף סוף הכלי הזאת יעברו בו ויתלבשו בו כל הנרנח"י כולם בזה אחר זה.

וה"ס כללות: שנכלל מכל האורות העתידים, שסופו הוא הכלי לאור היחידה בקביעות, שאינה יכולה להתלבש בשום כלי רק בכלי דכתר, שיש לו **מסך כזה שאינו מאבד טפה**, שה"ס הנצחיות הגמור, שאין ענין החסרון והעדר נוהג בו כלום. אמנם בקטנות הפרצוף, שעדיין אין בו אלא **אור הנפש שהוא אור דכללות** כנ"ל, ואינו ראוי לקבל בפועל שום אור של משהו, שהרי עדיין לא נולד בו אותו המסך המסוגל להחזיר אורות לאחוריו בסוד הסתלקות לזמן ובסוד רצוא ושוב, וא"כ אינו מסוגל לשום אור בפועל אלא לאור דכללות, שה"ס אור בכח בטרם שיצא לפועל שנק' נפש. אכן כשהגדיל מעט וקונה המסך בהכלי דחכמה שבסופה נמצא כח העיכוב והסיתום דחסדים, שאז

מתחיל פעולת או"ח להחזיר אורות דחסדים לאחוריו, שז"ס זווג דהכאה על המסך דבחי"א, שאו"ח מסתלק ומופיע בסוד רצוא ושוב מחכמה לכתר ומכתר לחכמה, הנה נצוצי חסדים הנופלים האלו מתחברים לשיעור הרצוי להמשכת אור הרוח אור ז"א אור ו"ק, ועולה רוח לכל' דכתר : והנפש יורדת לכלי דחכמה, מטעם שאור הרוח הוא גדול מאד, ואין הכלי דחכמה דקטנות סובל אותו.

נרנח"י : ד' בחי' המסך : יהנה נתבאר היטב ב' המסכים דכתר וחכמה, שמסך דכלי דכתר ה"ס המסך שאינו מאבד טפה אלא בסוד קיום הנצחי, והמסך דכלי דחכמה ה"ס המסך המאבד טפות חסדים, אמנם אינו מאבד טפות חכמה כלום אף משהו שבמשהו.

ועתה נבאר סוד מסך שבכלי דבינה : שה"ס מסך המאבד טפות חכמה. אמנם מסך בחי"ב אינו מאבד טפות חסדים, כי הבינה נאצלה ויצאה מסיבת החסרון חסדים שבכלי דחכמה שלא יכלה לסבול, וע"כ התגברה והמשיכה החסדים, שמטעם זה נעשתה אב"א עם החכמה, שפירושו ב' הפכים מקצה אל הקצה, כי מסך דחכמה דוחה חסדים ולא כלל חכמה, ומסך דבינה דוחה חכמה ולא כלל חסדים.

שז"ס י"נ שבצ העומדים אב"א, כמ"ש בזוהר ובכהאר"י ז"ל. אכן אחת יש לדייק במסך הזה, אשך סוד העיכוב שנמצא במסך הזה דבינה, אינו בבחי' כח וכפיה, (וז"ס יסורים שאינם של אהבה) כלומר שיהיה משום סיבה דפחד דינין או קלי'. אלא בחי' כח עיכוב מרצון : כלומר, שאוהבת אור החסדים יותר מחכמה, (וז"ס יסורים מאהבה), וע"כ דוחית חכמה וממשכת חסדים, ולאפוקי מעיכוב מאונס הנקי צמצום גמור, כמו שיתפרש לקמן אי"ה, ולפיכך המסך הזה דבינה אשר סגולתו להחזיר אורות חכמה לאחוריו, בסוד מכה ויוצא לחוץ, הנה כשנתמלאו ניצוצין דחכמה הנופלים הנ"ל למספר הרצוי, אז יוצאת ונאצלת אור הנשמה, שה"ס המשכת הג"ר והראש, משום שהניצוצין הנדחין לאחוריהם ע"י הכאה במסך זה הרי הם מבחי' חכמה ועצמות, ולפיכך כחם יפה להמשיך אור נשמה כמבואר, ולפיכך אחר שהפרצוף נגדל עוד וקונה המסך דבינה בכלי דבינה שלו, הנה מתחיל זווג דהכאה מבינה לכתר ומכתר לבינה, והניצוצין הנדחים מתמלאים למספר הרצוי והפרצוף קונה את אור הנשמה, אמנם אור הנשמה מתלבש בכתר, ורוח בחכמה, ונפש בבינה, מטעם שאור הנשמה גדול לאין קץ על אור רוח ונפש, וע"כ אין חכמה ובינה יכולים עתה לסבול אותו כי קטנים הם בערכו, כל עוד שהפרצוף נמצא בבחי' הקטנות, וע"כ אור החשוב שנק' נשמה, לכלי כתר הוא צריך, שהוא סוד כלי השלם, שאינו מאבד טפה כנ"ל.

ועתה נבאר סוד מסך שבכלי דז"א בחי"ג : ותדע שכלי דז"א דומה לגמרי לכלי דחכמה, אלא כל ההפרש מחכמה לז"א הוא רק בגודל ההארה, שסוד כלי דחכמה הוא בפנים גדול בסוד אריך אנפין, (תוך מקוה). והיפוכו כלי דז"א שסודו פנים קטן זעיר האנפין, ובסו"ה מ"ה שמו ומ"ה שם בנו כי תדע. כי שם מ"ה יורה סיתום דחסדים בסופו אע"פ שהוא מלא ושלם עם אור החכמה ועצמות, בסו"ה מה פשפת ומ"ה ידעת

(עיי' הקדמת זוהר בראשית ההבחן מסוד מ"י ומסוד מ"ה) (וכמו"ש באומ"צ בסופו כן נתבאר בתוך מקוה בסופו). וע"כ אדם בגי' מ"ה, כי שם אדם הוא יורה על שלימות החכמה והחיים, בסוד מובחר היצורים, שזסו"ה ויברא אלקים את האדם עפר מן האדמה : שהאדמה פירושו דממה **דצלצלי שמע**, אמנם בסוד נפיל תורא חדיד לסכינא, הנה מגיע **לצלצלי תרועה**, שה"ס עפר מן האדמה. כלומר, מתחילה היה אדמה ואח"כ נעשה מחמתה דאדמה עוד לבחי' עפר, שזסו"ה צללו **כעפרת** במים אדירים, כי **כפורת** מלשון כעופרת שה"ס עפר הנ"ל, שז"ס שאמרו ז"ל אדם נוצר ממוקום **כפרתו**, שה"ס **כפרת עונות** על הכפירה. וסוד ויברא מלשון **בוא וראה** עפר מן האדמה שבראש מקוה בצלצלי שמע היה הראיה בבחי' **אדמה אשר** ברכה ה', ואח"כ בתוך מקוה היה הראיה בבחי' עפר. וכמ"ש **הביאו עלי כפרה** על אשר מעטתי את הירח, שהוא ג"כ סוד עפר הנ"ל, ולפיכך לא נאמר **כי טוב ביום שני**, שה"ס מקום **כפרה** והאדם שנאמר עליו **לא טוב היות האדם** לבדו, דהיינו סוד שם מ"ה שיורה על הסיתום שבסופו הכלים דחכמה ודז"א כנ"ל, דהיינו הוא המסך דבחי"ג ובחי"א שדומים זה אל זה.

הפרש ב' מחכמה לז"א : אשר אור החכמה להיותה אור העצמות והכללות הנמשך מא"ס ב"ה, אינו צריך כלל להתלבש בחסדים, ואור דחסדים נבחן לגביה כמו שאינו, כמו נר לגבי אבוקה.

משא"כ ז"א בחכמתו : אשר אור החכמה להיותה אור העצמות והכללות הנימשך מא"ס ב"ה, אינו צריך כלל להתלבש בחסדים, ואור דחסדים נבחן לגביה כמו שאינו, כמו נר לגבי אבוקה.

משא"כ ז"א בחכמתו : מתוך שהוא נאצל ותולדה דבינה, שהיא אור דחסדים בכל עצמותה, ע"כ גם הז"א **לא יוכל לקיים בתוכו את אור החכמה, זולת ע"י התלבשות באור דחסדים**. ולפיכך יוצא הפרש ג' מחכמה לז"א, דהיינו ההפרש במסך דבחי"א אל המסך דבחי"ג, כי מסך דבחי"א אינו דוחה אלא חסדים בלבדו, ואין שום פגם ח"ו מגיע מזה לאור עצמותו שהוא מטעם הנ"ל, שאין אור הקטן הזה שוה לו כלום לטכס אחריו, משא"כ מסך דבחי"ג הוא דוחה גם אור החכמה כמעשה אמו הבינה, שז"ס מ"ש בע"ח שמאמא לז"א אין שום ריחוק, ע"ש. פי', שטבע שניהם דומים זה לזה, וע"כ מסך דבחי"ג דוחה את אור החכמה כמו מסך דבחי"ב, ולפיכך סוד זווג דהכאה במסך דבחי"ג מחזיר אור החכמה לאחוריו, ולפיכך כשנתמלאו הניצוצים הנדחים על מספרם הרצוי, (רפ"ח ניצוצין). מתגלה עליהם **קומת חכמה**. וז"ס ההכאה מכתר לז"א ומז"א לכתר שהאו"ח שלו מלביש עד החכמה.

אכן צריך לפרש עתה את ההפרש מבחי"ב לבחי"ג : והנה נתבאר היטב ההפרש בין בחי"א לבחי"ג, ששניהם גרמו **להתגברות לתוספות שפע**, מחמת הסיתום דחסדים השורה בהם, אמנם **התגברות א'** להיות שאין אור העצמות נפגע כלום מחמת סיתום החסדים, ע"כ היה **ההתגברות הבינה** לבחי' חסדים ג"כ, לא מונעים גוף אור החכמה

מלזרוח בה, ואע"פ שהיא דוחית אותו **בבחי' אב"א**, מ"ם גרמה מחמת זה בחי' חיסרון ומיעוט רק לג"ר דחכמה, שה"ס ג"ר דג"ר.

משא"כ בחי' ו"ק דחכמה, שה"ס ו"ק דג"ר: לא מיעטה אותו אף משהו שבמשהו, כי זה סוד אב"א, להורות שרק מפנים דחכמה אינה מקבלת, משא"כ הו"ק דחכמה באים לה מאליהם בלי המשכתה.

ולפיכך האו"ח דהכאה על בחי"ב נמצאים בהכאה מועטת לבחי' הג"ר, להיותה מסתפקת באמת בו"ק דג"ר, שאינו חסר לה מחמת המסך דבחי"ב שלה כמבואר, וע"כ אין הניצוצין האלו **ממשיכין רק אור הנשמה**:

משא"כ סוד המסך דבחי"ג, אשר סודו שדוחה גם הו"ק דחכמה, משום שאין אור החכמה יכול להתקיים בו לגמרי מחמת הסיתום דחסדים כנ"ל, וע"כ ניצוציו הנידחים גדולים מאוד בכמות ואיכות, וע"כ ההכאה **ממשיך אור החיה**: דהיינו קומת החכמה, כי אין הפרש מבחי' **חכמה לבחי' בינה**, אלא כמו ג"ר דג"ר אל ו"ק דג"ר. ועוד צריך לדייק כאן, שסוד אור החכמה הוא המקור והעצמות, וע"כ אותו הפרצוף דחיה שמלביש את קומתו, הנה הוא חשוב לאין שעור על אור הבינה והנשמה, שהוא בחי' ענף קטן מהחכמה, בסוד נהר היוצא מעדן.

אורות וכלים והפכיותם: ועוד צריך שתדע, אשר בחי' האור המכה ויוצא לחוץ נק' **נפש**: שה"ס מ"ש בספר יצירה **לב בנפש כמלך במלחמה**. פי', כי בכל ה"ס כח"ב תו"מ יש מסכים, שה"ס ד' בחי' המסך ושורשו הזך כמ"ש לעיל, ואין לך פרצוף שלא יהי בו ע"ס הנ"ל כנודע. אמנם לא כל המסכים שבספירות ההם פועלים, שזהו אי אפשר להיות, בסוד **אין מלכות נוגעת בחברתה כמלא נימא**, אלא תמיד אינו פועל רק מסך אחד שבה' הספירות כח"ב תו"מ. ובזה תבין הטעם, אשר תמיד מקום **הנפש באותה הספי' שהמסך פועל בה**, כי בשעה שאין שם רק אור הנפש בלבד, אז אין להפרצוף הקטן הזה שום שליטה עצמית כנ"ל, אלא הוא בסוד אור הכללות כנ"ל עש"ה. והרגש הפרצוף וחיותו מתחיל בקבלת **אור הרוח**, דהיינו **זווג דהכאה על בחי"א** 'א שממשיך קומת ז"א כנ"ל. והנה יש כאן להבחין שהפרצוף קנה חיות בב' כלים והם הכתר והחכמה, והכלי דחכמה הוא העיקר, כי שם הרצוא ושוב מבחי"א שה"ס ראשית חיות הפרצוף, ומקורו **ממטח למעלה**. ולפיכך ברור שאור **נפש מלוּבש בכלי דחכמה**, דהיינו **המלך במלחמה דרצוא ושוב**, שאור המלחמה הזאת **בעצם הוא נק' נפש**, משא"כ כשאנו מודדים שיעור קומתו של האור וחשיבותו, כלומר בחי' הריוח הבא מקיבוץ שיעור ניצוצין הנידחים מכח אור הנפש, הנה זהו מתקבץ בהכתר של הפרצוף, **כי מקום קבלת הרוחים שבפרצוף נק' כתר**, כלומר שהוא נקודת הקומה והחשיבות שבכל פרצוף. ולפיכך אנו מבחינים עתה אשר אור הרוח מלוּבש בכלי דכתר, כי גובה האור שבפרצוף נק' עתה רוח, וע"כ הוא בגובה הכלים שנק' כתר. משא"כ הנפש מצוי תמיד בסוד מקום המלחמה: אשר עתה הוא במסך דבחי"א שבכלי דחכמה נמצא המסך הזה, ולא במקום של ספי' אחרת.

והנה נתבאר היטב שמקום רוח בכתר הוא, ומקום נפש בחכמה הוא, ואע"פ שהאורות נפש ורוח אינם ממין האורות דיחידה וחיה, מ"ם אינם יכולים לרדת למטה מכלי דחכמה. משום שמקור האור הוא במקום המלחמה, והמסך שהוא בחי"א מסך דק אשר מסך כזה אין כלל בנמצא בכלים דבינה וזו"ן. וע"כ מחויב אור הנפש להתקשר בכלי דחכמה ולא זולת. ונתבאר היסב אשר נפש דקומת רוח מקושר רק בחכמה, ואח"כ בביאת אור הנשמה בפרצוף שזהו ע"י המלחמה דרצוא ושוב במסך דבחי"ב כנ"ל, אשר עביות זו אינה נמצאת רק בספירת בינה בלבדה ולא בשום ספ"י זולתה, הנה מקום המלחמה בבינה הוא נמצא, ושם זוג דהכאה. וע"כ פשוט **אשר אור הנפש בכלי דבינה מלובש**, אמנם הרוחים היוצאים ועולים ממטה למעלה, בסוד קיבוצם על מספרם הרצוי מחמתה דמלחמה הזאת שבמקום בינה, שהוא **הנשמה סניכרת בכתר**, כי שם תמיד נקודת הגובה של אור דכל פרצוף גדול או קטן כנ"ל. ולפיכך נמצא עתה שאור הנשמה מלובש בכלי דכתר ואור הרוח אמנם אינו נעדר משום אור הנשמה החשוב ממנו להיותו ממין אחר, דהיינו **אור דחסדים שנצרך מאד להתלבשות חכמה**, אשר ע"כ יורד לכלי הנמוך מכלי דכתר שהוא כלי דחכמה, שהוא עתה ריקני מאור, כי אור הנפש נעלם משם להיות כבר נמלאו מספר הניצוצין הרצוי לאור דרוח, וע"כ אין שם עוד בחי' הכאה ולא כלום, אלא שאור הזה ירד למקום כלי דבינה.

די בחי' דאו"י כחבזו"ן:

השורש נקי' כתר, וכל העצמות שיכול התחתון לקבל נקי' חכמה ובחי"א, ומתוך חסרון אור החסדים הנוהג בבחי"א, יצא ספ"י בינה **בהתגברות** לקבל חסדים מהכתר, ומתוך החסרון דאור החכמה הנמצא בהבינה מכח התדבקותה בהכתר כנ"ל יצא הז"א, כי בהבינה עצמה מסעם שהיא חלק מחכמה לא נרגש זה לחסרון כלל. אך בהתפשטות אור הבינה שנקי' ז"א תיכף נרגש בו חסרון אור החכמה אגב התגברות דאמיה, וע"כ האציל להנוקי' שתפקידה להמשיך אור החכמה.

וזא"ס חכמה תתאה: כי כל אצילותה דהנוקי' הוא מכח חסרון חכמה, שנמשך מהתגברות הבינה כאמור.

וגם ז"ס אבא יסד ברתא: כי כח **אבא** פעל בהם, דע"כ הז"א האציל לבנוקי' שהמסך שלה גורם להשבת אור החכמה בהפרצוף, (ע"ע קומתם שוה וזלמ"ז).

דעת: ה"ס ו"ק דאו"א, כלומר, **ו"ק דעליון**, כי ב' פעולות נכללו בסוד **המוסיף גורע** סוד השם משה, שה"ס או"ח העולה לשורשו, ופעולה ב' ה"ס **יעקב**, שה"ס או"ח **היורד**, בסוד גם אודנין דהוי ל"י חתכו ממנו, וע"כ הראשון נקי' דעת והשני נקי' ת"ת, (ע"ע ו"ק).

די בחי' דאו"י:

הם די הבחנות במדרגות העביות זה עב מזה, הכלול באור העליון, כשנמשך לרשות הנאצל. כי בהכרח שהאור איננו עתה באותו הזכות הקדום כמו שהיה **בהמאציל**, אלא שמתעבה באיזה שיעור, דאם לא כן לא היה משתנה שמו לקראו עתה בשם **נאצל**. וסוף **העביות** הזה אינו נגמר רק בעבור עליו די בחי' מיוחדות בצורתם המשתלשלים זה מזה, עד לבחי"ד שהוא הסוף וגמר העביות, שבגללו נבחן שינוי הרשות מהמאציל לנאצל. ולפיכך **אין לנו שום מהות חן בעולמות העליונים והן בעוה"ז השפל, שלא יחיו נבחנים בן אותם די הבחי' האמורים**, (ע"ע די בחי' המסד).

דו פרצופין:

ע"ע כריתת ברית, ע"ע נסירה.

דינין דדכורא קשין ברישא ונייחין בסופא:

(ע"י דוש, תוך, סוף), נתבאר שם אשר **במלכות חג'** שהוא מלכות של **מלכות דמלכות**, **אינו נוהג זווג דהכאה**, מטעם שאין שם דינין ואינם מרהיבים את העין, וע"כ המה ממקומות שדרכן להיות מגולה, וע"כ אין ענין אור ההסתכלות נפגע שם להכאה ולא כלום, והטעם שאין שם דינין, הוא משום שאו"ח המקורי העומד במלכות המלכות דהיינו בטבור, הנה זווג דהכאה הזה הוא מתוקן במסך מסוד מי דקיימא לשאלה, שה"ס בחי"ב (כל"א), אכן הוא עצמו במקום סיום דתוך הוא ראוי לזווג דהכאה, משום שהאו"ח המקורי המלוּבש בהתוך יש בו דינין להיותו נמשך ממלכות השורשית שיש שם מסך דבחי"ד. ולפיכך **ע"ס דתוך נק' אור הזכר**, ואו"י מלוּבשים שם, דהיינו **אור ההסתכלות** וע"כ ראוי להשפעה. וה"ס דינין דדכורא קשין ברישא דהיינו **במלכות השרשית**, אכן נייחין בסיפא דהיינו **במלכות דתוך**, שהוא סיפא דאור הזכר כמבואר, ששם מתוקן מסך דבחי"ד, (היולי דחוכמא) שאין שם דינין כלל, להיותו בחי' מי **דקיימא לשאלא**.

דינין דנקבה נייחין ברישא וקשין בסיפא: כי אור הנקבה ה"ס הע"ס העומדים מטבור ולמטה, אשר האו"ח השרשי שבהם ה"ס המלכות דמלכות, דהיינו הסיום של אור הזכר כנ"ל, שאין שם דינין אלא בסוד בחי"ב כמבואר, ולפיכך נייחין ברישא דילה. אכן משום זה קשין בסיפא מבי טעמים: הא' הוא משום דבמלכות הזו שמתבור ולמטה נחשך ונפסק כל האור משום החוסר דאור ההסתכלות והכאה כנ"ל, וטעם ב' הוא בסו"ה **ורגליה יורדות מות**, כי **מלכות דעליון נעשה עתיק לתחתון**. כלומר, שמלכות דסוף הנ"ל יורד לראש דפרצוף שני (מקוה"נ) אשר שם נמצא בחי"ד שממנה נשתלשל בעולם העשיה בחי' המות כנודע, ולפיכך המה קשין בסיפא, (ע"ע ראש תוך סוף).

דיבור :

אין דיבור הרוחני נגלה זולת מכח הסתכלות, כי בעת סר לראות דתחתון, נמצא העליון מסתכל עליו, שה"ס **זווג דהכאת שפה אל שפה** שגורם שיחזור האו"י לשורשו, המכונה בשם **או"ח** וכשהאו"ח הזה נכפל פעמים רבות, הוא הוא המכשיר את התחתון לשמיעת הדיבורים דעליון, בסוה"כ ויאמר **משה משה** (ע"י הכאת שפה אל שפה) ויאמר הנני ויאמר אל תקרב הלום. **אכן ז"ס הסת"א** וכאן רק העליון בסוד הסתכלות, משא"כ התחתון הוא בסוד **קריבה לבד**, בסו"ה כי סר לראות. **אכן אח"כ בהסת"ב** נמצא גם **הסתכלות התחתון בעליון**, בסוד מלכות דמלכות, המכונה **חזה או טבור**, ואותו השפה שהכה בתחתון בהסת"א, היא עצמה מתפשטת בתחתון בהסת"ב, וה"ס **הפה שאסר הוא הפה שהתיר**.

די בחי' רוחין דאהבה :

(ע"י לקמן ביאור ענין זה בערך ; זווג דנשיקין) שה"ס זווג דנשיקין. (ע"ע זכר) נתבאר שם סוד האבר שה"ס **הפקדון**, אשר **הזכר קבל מהנוק'**, **שהם ניצוצין דנפקי מינה** בעת שהיא היתה **בתולה**.

(ואיש לא ידעה שעתידים לשוב אליה בהרוחה מרובה לאין קץ) שהמה **מתלקטים ונאחזים** מבין רגלי הזכר, בסוד **מגדול הפורח באויר**. כלומר, מעיקרא היו **הניצוצין פורחין באויר**, כי כן בדמו אליה בטרם שידעה, שהמה יוצאים מפיה ומתבטלים באויר העולם, **אכן בעת הבנין שנבנית וראויה לקבל עליה זכר**, נודע הדבר (ומהצבי ושבור) אשר לא כן, אלא שהעליון קבל אותם לפקדון, ובסוד ופוקד כל יצורי קדם ידע אותה, כי השיב הפקדון לתוך המקום שנטלו משם, ואח"כ בהסת"ב נצטרפו כולם והיו למגדול, בסו"ה **מגדל עוז שם הוי'** בו ירוץ צדיק ונשגב, ובסוד **עיר** (יסוד נוק', ומגדל יסוד דזכרא כנ"ל), (וראשו בשמים, שה"ס נשיקין והסת"א או החיבור דתחתון בהעליון בסוד שביעי).

א"ה ב' רוחין זו"נ דזכר : (ע"ע זכר) נתבאר שם בסוד **חיתוך הדיבור**, שיש ב' בחי' בסוד **הדיבור** דאל תקרב הלום, שהם **או"ח העולה** בסוד ניצוצין בזה אחר זה, וגם הריוח פרשיות **שבין ניצוץ לניצוץ**, וע"כ **השפות מתדבקים פעם ופורשים פעם**, כבאופן הדיבור, כי בעת יציאת הניצוץ מפה הנוק' ותלייתו בהזכר, הרי זה ודאי בחי' **רוחא דזכר** שהרי ניצוץ זה נעשה לחלק של האבר הפוקד, **אכן בעת שהנוק' מחזקת אורותיה ואינה פולטתם לאויר**, אשר זמן זה היא עת הריוח שבין אות לאות. סוד **הלבן שבקלף** נבחן רוח הזה כלפי הזכר כמו רוחא דנוקבא דידיה עצמו. כי אז אין לו להאבר שום בנין בעצם, כי אין האבר הפוקד נבנה אלא **מהשחור שעל גבי הקלף** מהדיו, וע"ב נקי וה לעומת הזכר בשם **רוחא דנוקבא**, **אכן בנקבה היא בהפכיות**. הפכיות שמבין זכר לנקבה : כי האי רוחא דנוקבא דזכר הנ"ל, שהיא בחי' לבן

שבקלף, דהיינו בעת שמחזקת האורות דעליון, הרי זה ודאי בחי' דוכרא דידה עצמה.

ד' החושים:

ראיה שמיעה ריח טעם

(עי' רשר"ד). הנה מתחילה מתגלה חוש הטעם בפרצוף, בסו"ה **וחיך אוכל** יטעם, אוכל דווקא, ולא מאכל, דהיינו אש אוכלה. וה"ס אריה דאכיל קורבניו: **כי כל הקרב לו** אכל יאכל, ומזה נמשך ובא **חוש הטעם**, בסו"ה טעמו וראו, וזסוה"כ עשה לי מטעמים, וצריך לידע שעיקר **הטעם מתגלה ביהיה**: וכן כל נעימות של הד' החושים ממשיכים ומקרבים את **היהיה להוה**.

אכן ריח, **ה"ס כללות היהיה בהוה ממש**: שהוא מזון רוחני שא"צ זמן, ואפשר להריח בריחות של מאה אלף פרים צלויים בבת אחת, משא"כ הטעם בהכרח שצריכים לזמנים ומקומות מרובים, עד שיספיק לטעום את כל הפרים המרובים הללו. ובזה תבין סו"ה **לחיינו כערוגות הבושם**: ערוגה מלשון ערעה רק, בסוד **אכין ורקין מיעוטים**, וכמו שאחז"ל **אך חלק חציו מותר** כי **אך** יורה על חלק שהותר, ורק הוא מלשון **ריקן** ויורה על חלק האסור. ונודע שכל **השגות ה"ס תפיסא בגבולים**, שאין אדם יכול לראות או למשש זולת על גבול הראשון הקרוב אליו, ואם אין לו זה א"א שישגו בחושים. וז"ס אראה רק, כמו אשובה ארעה צאנך, וקוף וגי מתחלפים במבטא, ונשמע כמו אארוג. אכן אין ריקן זולת בהקדם המילוי, שהמילוי ה"ס אך והריקן ה"ס רק, וז"ס חורק עליו שניו, או ויחרקו שן, להיות בהם **שנינה גדולה**, וז"ס **כסא שן**, ובסוד המראה מתראים שניהם כערוגות, כי כן מתראים הערוגות הרבות כמו קוים ריקנים עוברים דרך כל חלק הבולט לעין. באופן שהבולט ה"ס אך, והפסק הריקן ה"ס רק.

וז"ס **אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם**, אשר אך הוא סוד מחלק ומראה חציו המותר דהיינו ביום ראשון דיקא. ובזה תבין, מה שכל הצוחק מחריק שינים, כי אכרק הו"ס גילוי השן עצמו שמשם בא כל הצחוק, בסו"ה יושב בשמים ישחק והבן. וז"ס **ראשי בשמים**: כי הש"ית ודאי ראש העולמים, ומתוך הקיבוץ של כללות ערוגות הבושם שישנם בהעולמות, עולה ריח כל העתיד לבא בהוה ממש, כמ"ש לעיל עש"ה.

וממילא יש השראת הראש ריח ניחוח אשה לה' עליו כי קיבץ כל הקורבנין דעתידין בני ישראל למקרב על המזבח מעלה ריח מתוך הכללות בבת אחת, וראוי ע"כ להשראתו ית', שאינו שורה זולת על הכלל יחד, והבן היטב.

שמיעה: הסו"ה לשמוע בקולו, שה"ס משה ידבר והאלקים יעננו בקול.

פיי כי משה גלגול הבל: כי משה ה"ס קול ה', בסו"ה ויאמר אליו משה משה, אכן ודאי אין קול בלי הבל כי ההבל היוצא מהריאה לחוץ מהפה ומהגוף, ובשעה שמוצאות

הללו מתוקנים בחפץ ה', נעשו הבלים הללו לקול ה', אל תקרב הלום וכו'. הרי הבל קודם למשה, שאין גילוי למשה זולת על הבל שיצא קודם לו.

ומכאן סוד שמיעת התפילה: ודע שאין הקב"ה מקבל תפילתו של אדם למקצת, כי אין מקצת נוהג ברוחניות, אלא בו בשעה שהאדם גמר כל תפילותיו אז יענהו ה'.

וז"ס כלו תפילות דוד בן ישי: דהיינו שהשי"ת כבר ענהו על כל משאלותיו, ואין לו עוד על מה לבקש ולהתפלל. וזסו"ה **כי אתה שומע תפלת כל**, פה דהיינו רק אחר שהפה כבר גילה לפניו כל תפילותיו שומע ה' בבת אחת.

אכן תפילה עושה מחצה: פיי כמו שביארנו בסוד הריח וערוגות בושם, שהם כוללים

אכין ורקין שהבולט ה"ס אך, והחקוק הריקן ה"ס רק, שהריח עולה משניהם יחד דוקא. אמנם בסוד קבלת התפילות אינם עולים אלא האכין, דהיינו כל מיני חסדים וטובות שהתפלל עליהם, משא"כ הרקין שה"ס גבורות קשות, וכמובן שאותם לא ביקש מעולם. ולפיכך אינם נכללים בסוד שמיעת התפילה, ונמצא שנושע המחצה דאכין וחסר המחצה דרקין. אכן זה סוד השמיעה שאינו שלם לגמרי, כי אין שלימות רק בסוד הראיה, שזהו החוש המשלים את האדם כחפץ ה', אלא שמטרם השלימות צריכים לשמיעה שה"ס לתיקון **אוזן שלא נכנס לשה"ר מעודו** כי לפי עצמו היא שלימות גדולה, בסוד **ויכולו דיום הששי ברגע שנכנס לשביעי**, והחסר חוש השמיעה מום בו לא יכנס אל הקדש ואל המקדש. ועוד, כי הששי מכין לשביעי, ומי שלא טרח וכו', והסו"ה השמיעני את קולך.

ראיה: הסו"ה וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ראיה היא אותיות יראה ואותיות אריה ואותיות יאר ה'. וכלה שעיניה יפות כל גופה אינה צריכה **בדיקה**. והיינו כלה דשביעי, שעליה נאמר תכלית מעשה שמים וארץ וקדשתו מכל **הימים והזמנים**: ע"ד שבארנו בערוגות הבושם, שה"ס ב' החצאים אכין ורקין שמעלים הריח יחדיו, עד"ז כאן, כי הימים, ה"ס האכין והזמנים ה"ס הרקין. אמנם תדע שכל אלו ד' החושים רשר"ט, שולטים בבת אחת. כלומר, א"א לזכות לחוש הראיה אם אינו שלם לגמרי בג' החושים הקודמים טעם ריח שמיעה וכו', והבן, (עיי' הויה בכל המילויים).

די זוגות זו"ן בעקודים:

זו"ן בכתר, זו"ן בחכמה, זו"ן בבינה זו"ן ביסוד ומלכות, זכר דכתר ה"ס **רשימו** דטעמים הנשאר אחר הסתלקות, נוק' דכתר ה"ס אור חדש דהתפ"ב דהיינו קומה דבחי"ג אור החכמה. זכר דחכמה ה"ס **רשימו דטעמים**, נוק' דחכמה ה"ס אור חדש דקומת בינה. זכר דבינה ה"ס בן הנולד ע"י זווג דזו"ן דחכמה, נוק' דבינה ה"ס רשימו דטעמים שלה. זכר שביסוד ה"ס ו' הנולד מהדו"נ דבינה, נוק' שבמלכות ה"ס **ד הנולדת מהדו"נ דנינה**, כלומר, **שדו"נ דבינה מולידים ה** אחת, וה' זו נחלקת: לוי' אל היסוד וד'

אל המלכות.

ואין להקשות, מה נעשה עם הרשימות דחג"ת נהי"מ דטעמים, כי לא נתפרש רק בכח"ב כנ"ל. והתשובה היא, כי במלכות לא נשאר, וחג"ת נה"י כל רשימותיהם נשארים בכלי הבינה, והוא משום **שהרשימות אינם יכולים להשאר בתוך הכלים, אלא חופפים ממעל להכלים**, בסו"ה **ונפשו עליו תאבל**. והנה ממעל לבחי' הכלי, יורה במקום מדרגה שממעל לאותו הכלי, וכיון דכל החג"ת נה"י המה מדרגה אחת של ז"א, וע"כ א"א לרשימו דיסוד שיה"י בהוד כי המה מדרגה אחת וכמו בתוך הכלי נחשבת, וע"כ מוכרחים להשאר כולם בכלי דבינה. ותדע שהם שנתחדשו בסוד **הזווג דדו"נ שבבינה הנ"ל** וקבלו לצורת ה', אשר הו' קיבל היסוד דז"א וכמו כן כל הו"ו, שכולם מדרגה אחת בחי"א וקומה אחת כנודע. והד' קיבלה המלכות.

די רוחות:

מזרח מערב דרום צפון

תבינם בסו"ה מארבע רוחות בואי הרוח ופחי בהרוגים האלה. (ע"ע תחיית המתים. ע"ע משה) כי בגופות ההרוגים יש **ארמ"ע**, וכשהרוחות הארבע שהם סוד חו"ב תו"מ, מתלבשים כל אחד בהכלי שלו, דהיינו **החכמה באש והבינה במים והת"ת ברוח והמלכות בהעפר**, אז נמצאים האורות כל אחד במקומו והגוף עומד לתחיה, משא"כ למשל אם חסר אחד מד' הרוחות אז חסר להעפר אור המלכות, כי אז נמצא שרוח החכמה חסר, ורוח הבינה משום זה מכרח להתלבש באש, ורוח הת"ת במים ורוח המלכות ברוח. ונמצא העפר שבהגוף בלי אור, וע"כ אינו יכול לעמוד לתחיה, והבן בסוד **ערך ההפכ' שבין האורות להכלים**, (ע"ח ש"ה פ"ו) (ועי' רוח וגוף). ובזה תבין הסוד התנערי מעפר קומי, כי **אין תחיה אלא כשהאור מגיע להתלבש בהעפר**, ונמצא ההתעוררות כמו כח העולה על ידי ההתנערות מעפר.

די בחי' המסך:

שורשם היא הבחי"ד כנודע, בסוד חרושת הגויים, כי היא ששמשה בריש מקוה, פעם א' לסוד מסך החזק שאין לו הפסק עולמות, ושמשה פעם ב' במקוה"ג בסו"ה אחות לנו קטנה ושדים אין לה, ועיקר גילוייה היתה בפעם הג' ששמשה בסוד פתיל תכלת. ומכאן תבין סוד **השכל הנעלם מכל רעיון הנקי עילת העילות**, מב' טעמים. הא' היות מקום גילוייה למטה מכל הספירות, ועלתה למעלה ראש מכל הספיי(להכל"א) לסוד הכתר עליון. וטעם הב', מפני שסבות כל העולמות והפרצופין אינם באים רק על ידיה, שהרי המסך השורשי מריש מקוה רק מכחה הוא כנ"ל. בחי"ג ובחי"ד: ודע, שבחי"ג ובחי"ד ענינם אחד, אלא כמו זכר ונקבה, שה"ס פועל

ופעולה. וכל הפועל הוא בסוד הסר לראות, אלא אם הנקבה מתוקנת הרי פעולתה שלימה ורצויה הן באור החכמה והן באור החסדים, אכן בטרם שנמצא לו נוק' מתוקנת, מתעוררים עיני החיצונים ועינים להם ולא יראו.

ועד"ן תבין את בחי"א ובחי"ב: שגם המה ענין אחד, אלא רק בסוד זכר ונקבה פועל ופעולה (*) אכן כאן פעולתי שליצה, אע"פ שהנוק' בטרם בנינה. ועם זה המה מסכים בדומה לבחי"ג ובחי"ד, אלא שיש **הפכיות מבחי"א ובחי"ב אל בחי"ג ובחי"ד**, כי הבחי"ג ובחי"ד יש להם חסדים, כלומר שאין מטבע המסכים האלו רק לעכב על אור החכמה והכתר, אמנם אינו מעכב כלום על אור דחסדים, ואדרבה יש בהם חסדים בשפע, משא"כ בחי"א ובחי"ב המסכים האלו מעכבים על אור דחסדים בלבד, משא"כ אור החכמה יש להם בכל השלימות, כי המסכים האלו אינם מעכבים כלום על אור החכמה.

(*)הגהה פועל ופעולה שז"ס אבא יורד ונוקב. יורד פירושו דמתפשט בסוד **סר לראות**, כמ"ש שאומ"צ חזר תתפשט במקוה"ג. **נוקב** פירושו ששובר המסך והשיג גבול שגבלו ראשונים, ואמא מכה ויוצא לחוץ. **מכה** ה"ס תמונה דהיולי דעבידתא שהכה לאו"צ שם, וע"כ סר לראות ולא ראה. **ויוצא לחוץ** פירושו לבר מאצילות, כעין מלכות דאצילות שירדה בסוד נקודה ובקעה ושיברה למסך שבין אצילות לבריאה, ונעשית ראש לשועלים.

ובזה תבין סוד הורככות המסך על סדר המדרגה, כי אחר שיצאו ע"ס דראש בסוד או"ח ממסה למעלה, בכח **חוטם ופח**, שה"ס בחי"ג ובחי"ד, יורד האו"ח דרך הבחי"ד, שה"ס **פה** ומתלבש בהכלים, אז נגלה

בחי"א: סר לראות ורואה, אכן מעכב על החסדים שאינם יורדים עמו, כי אור דחסדים דרכם לעלות עמו ולא לירד עמו, ולכן בחי"ב: שהיא הנוק' שלו מופיע (בסוד כל"א).

ד' בחי' המסך

הזדככות על סדר המדרגות: וע"כ דברנו מסוד המקיפים מא"ס ב"ה, אמנם מסוד א"ק ולמטה בא ההזדככות על סדר המדרגה, כי מכח צמצום אי נגלה הבחי"ד בכל תוקפה, (מקוה"נ), וכיוון שנעשה ההכאה על בחי"ד הופיעו שוב הע"ס דראש בסוד ההכאה על בחי"ד שה"ס הפה כנ"ל, בסוד או"ח העולה ממטה למעלה, ואח"כ כשהתחיל להתגלות הסתכלות ב' שה"ס המשכת התוך דא"ק, הרי שנמשכו כאן ב' אורות הפוכים זמ"ז, שה"ס אור פנימי ע"ד האור של התוך דעליון שה"ס או"ח היורד, וגם בחי' או"מ, כלומר סוד האור המכה על בחי"ד שנק' עתה בשם **טבור** והמה משום זה בוטשים ומחלישים זה את זה, ונתגבר אור הפנים או"ח היורד וטשטש צורתה דבחי"ד, ונזדככה ובטל משם זווג דהכאה. (ואעפ"כ נשארה הרשימו דבחי"ד במקומה אלא

ע"ד מלחה לצדיקים לע"ל) אכן בחיי מסך דבחי"ג נשאר עוד, שה"ס פועל בלי הפעולה, שיצאה מדת הדין ושרף את העגל וכו', אמנם העפר השקה לבני ישראל והבן. ונעשה הזווג דהכאה והעלאת אור חוזר ממטה למעלה על ידי המסך הבחי"ג, שה"ס העיכוב על אור החכמה. אמנם גם על המסך הזה התעצם אור הפנים, מאחר שהבחי"ד כבר נלקחה מבחי"ג, וזכר בלי נקבה אין לו קיום.

ונשאר עדיין בחיי(*)מסך דבחי"ב: שה"ס הנקבה העליונה המעכבת רק על אור דחסדים.

(*)הגהה - הבחי"א ה"ס חוסר החסדים בסופו של החכמה, שה"ס פועל, הבחי"ב ה"ס התוצאה מענין החוסר חסדים הנ"ל, דהיינו דבר דחיית החכמה כדי להמשיך החסדים, והיינו הפעולה, ולכן בחיי"א ובחי"ב הם זכר ונקבה פועל ופעולה.

אמנם גם עליה התעצם אור הפנים בכח בחיי"א שאין לו נטיה לאור דחסדים, ובטלה לזווג דהכאה דבחי"ב, ונגלה מסך דבחי"א לזווג דהכאה, כדי להמשיך אור דחסדים.

ופשיטא שגם עליה התגבר אור הפנים, וביטל הכאה הזאת, וממילא עלה המסך בטהרה שלימה בלי שום עביות, שנק' מסך בבחי' כתר, שאין שם הכאה ולא כלום, וממילא אין שם עוד שום אור, כי באין הכאה ואו"ח העולה המלביש לאור העליון, אין אור העליון יכול להתדבק בהתחתון, כנודע שאין אור בלי כלי.

ודע, שז"ס מסך דבחי"ב, כלומר מסך דבחי' כתר המסלק לכל האור, הרי זה עצמה פעולה מוכיחה הנובע ממסך דבחי"א.

מסך דבחי"ד ענף לבחי"ב: ומסך דבחי"ב גורם להתעוררות המסך דבחי"ד, כי עיקרה דבחי"ד מופיעה במקום שלא יש אור החכמה בהפרצוף, שהסו"ה מימינו אש דת למו. כי המשכת חסדים בלי חכמה, דוחה סוד העין שבדעת, ונעשה דת, ונעשה מקום להאש הנורא דבחי"ד, אלא משום שבחי' אחרונה מחויבת תמיד להתעלם, ע"כ נגלה ויצא רק מסך דבחי"ג, הזכר שלה. ועל מסך זה יצא פרצוף ע"ב דא"ק בסוד ע"ס דראש, ואח"כ כשיצא התוך התחיל שוב הביטוש ע"ד הנ"ל, מפני או"ח היורד המתערב עם אור העליון המכה על המסך דטבור. וע"ד הנ"ל עולה המסך עד הכתר ובטל גם התוך דע"ב דא"ק שזה שוב גורם להופעת הבחי"ב. וע"כ יצא מסך דבחי"ב, פרצוף ס"ג ברת"ס, ע"ד הנ"ל. ונגלה פרצוף נקודים, שה"ס עלית בחי"ד בבחי"א. ומשם ולהלן קבלו בחיי"א ובחי"ב פעולת עיכוב על אור חכמה ג"כ. בסוד פי שתים, ונגרעו עוד מבחי"ג ובחי"ד והבן.

ונתבאר היסב סוד בחיי"א ובחי"ב שהמה מעכבים רק על אור דחסדים, להיותם פועל ופעולה דסר לראות ורואה, אלא בסו"ה לא יראני האדם וחי נסתמו מאור דחסדים, ובחי"ג ובחי"ד מעכבים רק על אור החכמה, להיותם פועל ופעולה דסר לראות ואינו רואה, אבל אור דחסדים יש להם. ע"י היטב לעיל.

א"א ז"א: ואפשר לפרש בדרך אחר, אשר כל זכר ה"ס שלימות החכמה, אלא שיש בזה ארך אפים וזעיר אנפין. שבחי"א ה"ס אריך אנפין, כלומר הארה ארוכה וגדולה

מאד שאינה בפסקת לעולם, כי הכל"א לא הפסיקה לבחי"א מתוך הכרח, אלא סליק ברעותא בלבד, וז"א ה"ס הארה קצרה המאירה לשעתו ונפסקת.

אמא ונוק': וכל נקבה ה"ס חסרון חכמה, כמ"ש אבא יורד ונוקב. אלא שיש בזה אמא ע"י ונוק', שבחי"ב ה"ס אמא עילאה, אשר באמת לא הופיעה בה שום חיסרון, ואע"פ שבחי"ג משלמת חסרון חכמה דבחי"ב, שז"ס המובא בע"ח אשר **נה"י דאמא מלובשים בראש ז"א**, דהיינו שאמא נשלמת על ידי מוחות דז"א (בסוד אומ"צ המשלים לכל"א). אכן נודע שהחלום והפתרון היו רק בסוד בחי"ג עצמו, (דהיינו מצל דחכמתא שנגלה באומ"צ). ולא בבחי"ב ששם היה רק ענין רצון בעלמא, בסוד **מחשיך מלים בלי דעת**, וע"כ **אין באמא עילאה הכר נקבה**. אלא **דינין מתערין מיניה**, כי עכ"פ היא גרמה אח"כ שיתגלה חסרון חכמה ושלימות חכמה בראשו דז"א אומ"צ בחי"ג כנ"ל. באופן שבחי"א ובחי"ג המה בשלימות חכמה, ובחי"ב ובחי"ד בחסרון חכמה, כמבואר. כי הז"א גורם חיסרון חכמה בבחי"ב כדי להשלימה.

אמנם תבין סוד מסך: **שיש בו ב' הגדרות**: הא' הוא, שהוא בחי' הסיבה שגורמת עיכוב ההארה, כלומר שעיכוב ההארה נק' צל ולא מסך, אלא הסיבה המעוכבת והמצלת הוא שנק' **מסך**, והגדרה ב' אשר מטבע כל אור אשר בהמשך התפשטותו בסופו הוא עושה מסך.

מסך דהתפשטות אור הכתר: ה"ס הגדרת התחתון כלפי העליון, שה"ס הרחקת מקום: כלומר, שאין שם מסך אמיתי דהיינו **סיבה** לעיכוב האור, אלא שמרחיק התחתון מאד מן העליון, עד שאין מסך הזה ראוי לשום הכאה, ולשון מושאל הוא מה שמכנים מסך דבחי' כתר כמבואר.

(הגהה ואע"פ שיש בסופו כלה דששי בסו"ה כלו תפלות דוד בן ישי, מ"מ לא היה שם עניין שביתה אלא בסוד כלה דשביעי והבן).

מסך דבחי"א: הוא נגלה בסופו של התפשטות אור החכמה, כי נגלה חסרון החסדים מטעם שאור החכמה מכסה על כל הארות שבעולם לרוב גדלו. ולפיכך אין זה מסך אמיתי, (*) ואע"פ שאנו אומרים תמיד מסך דבחי"א, היינו שנתחדש בעולם הנקודים מסיבת עליית נה"י לחג"ת: שעלה ה"ת לעינים, אשר אז נעשה שמה צורת מסך, בסו"ה לא יראני האדם וחי, ובסו"ה ושכותי כפי עליך עד עברי.

(*)הגהה ולכשתדייק, תמצא שכל מסך לא נגלה רק במדרגה התחתונה ממנו. כי מסך דבחי"א נגלה בבחי"ב. וכן מסך דבחי"ב נגלה רק בבחי"ג, ומסך דבחי"ג נגלה בבחי"ד כמבואר לפנינו.

מסך דבחי"ב: ה"ס מסך אמיתי, אלא במה שדינין מתערין מינה, ונגלה בבחי"ג דוקא כנ"ל.

מסך דבחי"ג: דומה לבחי"א לגמרי, אלא מתוך קרבתו לבחי"ד וכדי להאציל לבחי"ד יצא בסוד סר לראות ואינו רואה, דהיינו בסופו של בחי"ג בסמוך לבחי"ד. מסך דבחי"ד: הוא עיקרו של המסך שה"ס הנעלם מכל רעיון היולי דעבידתא.

די בחי' המסך :

עיי לעיל בהג"ה אשר כל מסך אינו מגולה בהארה עצמה, אלא במקום המדרגה התחתונה ממנה.

מסך דכתר : שה"ס הרחקת מקום לא נגלה אלא בבחי"א. פי', כי כל הארה מתחלת לצאת מא"ס ב"ה שה"ס הכתר, ומשם נעתקת לבחי"א שה"ס חכמה. באופן שאותה ההארה כשמגיעת לבחי"א היא מרגשת בעצמה שנתרחקה מא"ס, משא"כ כל עוד שהיא נמצאת בסוד הכתר היא מרגשת עצמה דבוקה בא"ס ב"ה לגמרי, והבן היטב. וכן מסך דחכמה : לא נגלה רק במקום בחי"ב כל"א, ששמה נגלה אי סבלנות דחוסר חסדים, בסו"ה ואי זה מקום בינה, וממנו יונקתו הוציא מפניה נועד כל מושבו. ואע"פ שבתעורר זה עוד בסופו של החכמה, מ"מ לא נקבע זה לחסרון רק במקום בחי"ב. מסך דבחי"ב : לא נגלה רק בבחי"ג, כי שמה נתגלה מזל דחוכמתא, משא"כ בבחי"ב עצמו הופיע רק תאמר ... בלי שום צורה של דעת, בסו"ה מחשיך עצה במלים בלי דעת.

מסך דבחי"ג : לא נגלה רק בבחי"ד, כי מקודם זה לא היה בחשב למסך. כלומר שלא רצה להתפרש מהארתו, רק במקום בחי"ד הרגיש הסיתום דחסדים ועמו הפיתוח וחסדים מרובים, מכח הכאה במסך דבחי"ד.

מסך דבחי"ג : (עיי לעיל בהג"ה דפועל ופעולה) אפשר לומר שבחי"ג שה"ס פועל, דהוא היורד ונוקב בסוד אומ"צ הסר שוב לראות עש"ה, הנה נזדכך התמונה דעבידתא שהכה אותו דהיינו הבחי"ד וקיבלה צורת בחי"ג, דהיינו שלא ינקוב עוד ודו"ק, שה"ס פועל בלי פעולה.

דעת :

ה"ס ד' ה' דמע"ב, דהיינו נו"ה הנקי שחקים, או ב' כתובים המכחישים זא"ז, אלא שהם נו"ה דראש, ונקי ג"כ חסד וגבורה, ד' ה"ס חסד, ה' האס גבורה, וזה הטעם אשר קן ימין חח"ן. שכולם בחי' תוך דמקוה ובלי פגם, כי חכמה ירדה להיות חסד בעת שהופיע הנצח בקו הימין לפתור הכל"א (ע"ע חגי"ת) (ע"ע מולי"מ).

קן שמאל בג"ה : כי בעת שהופיע ההוד בקו שמאל שה"ס יום ה', שלט שוב הגבורה להמשיך אור דראש ושב הבינה למקומה, בסוד מי דקיימא לשאלה. ונחזור לענין, שנו"ה ה"ס חו"ג, והוא בשעה שהע"ס מתחלקים לבי פעמים ה' בחי' דה' ימי בראשית, ואז בערך הראש נקי ה' הבחי' כחי"ב חו"ג, ובערך התחתון שנקי ג"כ גוף נקי ה' הבחי' חגי"ת ג"ה. באופן, שחו"ג דעליון ה"ס ד' ה', ונו"ה דתחתון ה"ס ד' וה' בלי חילוק, אלא

זה ערך עליון וזה ערך תחתון.

פרצוף שלם : אכן כשאנו מבחינים ב' בחי' הנ"ל של ה' ה' כשמחברים בפרצוף אחד, דהיינו העליון לבחי' ראש והתחתון לבחי' גוף, ואז אי אפשר שיופיעו הנו"ה של ראש בספירות דחוי"ג, שהמה באו עתה בבחי' גוף התחתון; ששמה האורות דכו"ח דגופא אור בלי כלי : נמצאים אז נו"ה ד' ה' של ראש בבחי' אור בלי כלי, כי חוי"ג משמשים לתחתון, ואז נתתקנו ספירות הדעת בראש.

באופן אשר דעת ה"ס עלית בחי"ד לראש : כי מעקרא שנו"ה היו בסוד חוי"ג, הי' כח"ב לבחי' ראש דעליון וחוי"ג לבחי' גוף דעליון, וחג"ת לראש תחתון ונו"ה לגוף תחתון, משא"כ עתה שנתקנו לחד גופא, ואור ד' ה' נסתלקו מחוי"ג דעליון ועלו לראש דעליון לכל"א, (לבינה דראש). נמצא שספי' הוד סוד יום ה', עלה לבחי' ראש דעליון. דעת ה"ס פנימית ו"ק : כי באמת הוא אור דגופא, אלא שעלה למעלה ממדרגתו כמבואר ולפיכך ה"ס פנימית הגוף.

דעת מחליף החוי"ג לגבורה וחסד : כי אין דעת אלא בסוד הגדלות, בשעה שכח"ב חוי"ג נעשים לכח"ב וראש וחג"ת נ"ה נעשים לגוף. וא"כ ערך של רו"ת דמקוה אליהם. ונודע אשר ימין ושמאל דראש מתהפכים בגוף, ונמצא אור הגבורה בכלי דחסד ואור החסד בכלי דגבורה, משא"כ כשהתחתון בבחי' גוף בלי ראש הימין ושמאל במקומו, להיותם רק בחי' העתקה מכח"ב, ונמצא אור הכתר בחסד ואור הגבורה מקבל מחכמה.

גבורה בכלי דחסד אצל נקבה : משום שדעתה קלה וחסר בה הוד דראש, (מיום ה'). ולפיכך נמצא בחי"ד בגופא, וא"כ אין הראש והגוף שלה נחשבים כרו"ת דמקוה, אלא רק כמו העתקה של כח"ב דראש, ודו"ק היטב כי קצרתני.

ד' יסודות :

שנקי' אש רוח מים עפר, ה"ס עשרה כלים חוי"ב תו"מ ודי' אותיות הויה ורשר"ד, כי רומזים על די' בחי' הנודעים, וראי' שמיעה ריח דבור מכוונים ג"כ די' יסודות שהוא מסעם הנ"ל, וכן די' אותיות הוי' נקי' יסודות (עי"ח ש"ד פ"א).

ד' יסודות ארמ"ע :

יסוד, פירושו גבולו התחתון שבהדבר, ולא כמו שהבינוהו הפילוסופים והפיזיים שהוא בחי' מבודדת בלתי מורכב, כי בחינה כזאת אינה כלל במציאות בעולמנו הגשמי, ואין לו זכות קיום אפי' רגע, כי עכ"פ אין לך דבר שלא יהיה מורכב מכח האש, ולא עוד אלא גם האש עצמו הוא ענין מורכב, אע"פ שאין זה ידוע אלינו, אלא מה שחילקנו המציאות לדי' יסודות הידועים הנ"ל, היינו רק די' הבחנות שבחוש המישוש, שהם המוצק

הגמור שאינו מתהפך אפ"י לנוזל, וזה שכינוהו בשם **עפר** (ובסוד כל מה שכשר לכיסוי הדם). ולמעלה ממנו הוא **המים** שנמשך מרוחות וגזים, אמנם מקבל בח"י נוזלים, ולמעלה ממנו הוא הרוח, כמות שהוא מורכב(*)משטיק שטאף ומיסוד החומצי, שתערובת ההוא אינו מקבל צורת נוזלים לעולם, אלא נשאר תמיד בבחי' רוח שהוא לא יושג בחוש המישוש לעולם, (*חנקן. המו"ל.

ולמעלה מרוח הוא האש: שאע"פ שנותן כוחו בכל חלקי פרטי המציאות, מ"מ בחי' עצמותו בטהרו כלומר כל עוד שאינו מורכב בבחי' של הרוח מים עפר, הרי לא ישתנה לעולם, ומחנהו ממעל לכלם. באופן שמדרגה תחתונה שבתחתונה הוא העפר: שה"ס יסוד לכל המציאות, והכל הוא מהעפר, ועליה כלם נסמכים. ויסוד השני הוא המים מטעם הנ"ל ומחנהו על העפר, כלומר שנסמך עליו והעפר הוא המקימו על עצמו. ועל המים נסמך הרוח ע"ד הנ"ל, ועל הרוח נסמך האש ע"ד הנ"ל.

דם:

הנפש והרוח שניהם בלב זה רוח וזה דם, בסו"ה כי הדם הוא הנפש, שה"ס טיפת אודם דנוקבא (ונק' נפש משום שמסבב נפישה באברים), והכלי הוא בשר הלב עצמו (ש"ה פ"ה ע"ח) באופן שבשר הלב ה"ס הכלי ואותיות וגוף, הדם שבלב ה"ס טפת אודם ה"ג מנצפ"ך אפר שהם סוד נפש, הרוח הדופק בלב ה"ס הויה דגדלות ונקודות, והבשר והדם שבהל"ב ה"ס ל"ב אלקים דקטנות שאז הלב אש שורף, והרוח הדופק ה"ס ע"ס דרוח חיה הנמשך מחכמה הויה דגדלות וסוד אמירה (שם). וצ"ע למה נק' עשרת הדברות שהם בחי' נפש ועשרה מאמרות דמעשה בראשית שהם בחי' רוח והיה צ"ל בהיפך וצ"ע. ואולי ע"ש הכתוב מימינו אש דת למו וכן ומראה ה' כאש אוכלת בראש ההר, ובבריאת העולם כתיב אמרתי עולם חסד יבנה.

דם:

עי לעיל, ויתבאר יותר בסוד הכתוב ויפח באפו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, וכתוב הדם הוא הנפש, ושורשו(מראש מקוה) מסוד אל המיוחד בסוד והארץ הדום רגלי, וכמו"ש הוא אשר דבר ה' (בראש מקוה) לאמור (בשבת דידך ובלכת דידך) (***בקרובי אקדש** (עין הקרב וכו') ועל פני כל העם **אכבד** (שז"ס כבוד עליון אל הכבוד). (***הגהה**: דלית אורחא דמלכא למדבק ב"י לבר מהיכליה.

וידום אהרן: כי מסוד קריאת משה משה הרבה פעמים, נגלה לו אל הכבוד, שמכח זה וידום, אהרן שקנה הדם" טהור ונפש חיה כי הדם הוא הנפש, וסו"ה ויפח באפו וכו' תבין בסו"ה כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, כי מכח פתיחת ארובות השמים שנפתחו

בגלוי מסוד יום ד' נימח כל היקום ופרח מהם נשמת רוח חיים וגוועו, כי הוא כמו שנשפך כל דמם וע"כ אמרו לאל הכבוד סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו. אם חטאת מה תפעל בו וכו' אם צדקת מה תתן לו. שעל צנורות הללו נשפך כל דמם וגבעו, כמ"ש ויגוע וכו' כמו לשון גביה כי גבו הכל כל שהיו להם לגבות. וסור בשמת חיים: ה"ע הצלה ממלאך המות שנראה בראש מקוה בסו"ה ובורא חושך. אכן בכח פעולה חזקה במקוה"נ והקודם לו נעשה נשמה לבחי' רוח חיים: הרצוא ושוב בסו"ה אם רץ לבך שוב לאחור: לראש מקוה ששם הנשמת חיים קבועה לנצחיות שבסוד הרצוא בחמש מאות שנין עד למקוה"נ. ושוב: בחמש מאות שנין לאחוריו, שה"ס (ה"ח ה"ג) משיג דם טהור: **נפש חיה**: ורוח הקודש הרצוא ושוב כנ"ל נקי רוח חיים שנפח ה' באפו ויהי האדם לנפש חיה כנז', כי נבלע בו הדם והדם הוא הנפש. ודע שבסוד שוב לאחור נמצא הרוח שבאפו נעשה לבחי' ריח ניחוח נייחא דרוחא: שז"ס קרבן והקריב נח הצדיק אחרי המבול בסו"ה וירח ה' את ריח הניחות. אכן תזכור שלא דברה תורה אלא בבריאה דהיינו מבינה ולמטה כי שם עומד צרורא דחיי, (כי ראש מקוה ירד לכל"א) ומכתר וחכמה שה"ס יחידה חיה עצמה אין הכתוב מדבר. והנה כמו שיש דם טהור כנ"ל מסוד אל הכבוד יש ג"כ בחי' (*דם טמא): הנמשך מבחי' אל אחר, דהיינו מחיזו דעובדי ע"ז דע"כ הוא מרכבה להם ונותן כח להאי סטרא דמסאבותא, וע"ז אמרו עתידים המתים להחיות במומן שלא יאמרו **אחר הוא**, כי תחיית המתים בפעם הראשונה בסוד יום ד' היה עם המום שבכל אחד, כדי להפרע מהרשעים שמאבדים את העולם שנברא בעשרה מאמרות שהקדושה מתגלה, ונפרע (מלשון ופרע את ראש האשה). מהאבדן של הרשעים העובדים לאל אחר שגם במלכותו נולד רש, דהיינו ריש ד**אחר** שנהפכה לדלת, ובזה מתגלה סוד אל אחד והיה ה' למלך על כל הארץ, וסוד עשרה מאמרות ה"ס י' (עיי' אותיות שם בן ד') שכלולה מיום ד' וה' עש"ה. וזסו"ה ראש ועושר אל תתן לי, אם אשבע מכח מקוה"ג ארשע ואם ארעב על פת לחם יפשע, שריש ה"ס ריש דאחר ששמה פט לחם וכו' כנ"ל, שבזה באבד אל אחר דא המת דמעיקרא ונגלה אחדותו ית'.

(*הגהה: וסוד טפת דם כחרדל מלשון חרד דל, דהיינו הבא מן המקוה"נ מחיזו דאל אחר וכו' ובסוד ז' ימי נדה וטהרה ממקור דמיה. כי הטפה בסוד המקור הנעלם דקה היא מאוד וע"כ אית לה טהרה בסוד יום השביעי.

דק מאוד:

פירוש שחסר משם בחי"ד שה"ס גדלות הרצון דהיינו העביות המתגלה בסוף כל התפשטות אור העליון, ואם בחי"ד זאת חסרה משם נבחן לדק מאוד, כלומר שהעביות חלשה ואינה ניכרת.

דבור:

אורות היוצאים ממסך של ראש ממעלה למטה מכונים בשם דבור, כי כמו הדבור שיוצא מהכאת שפתים זה לזה כן האו"ח היוצא ע"י הכאת אור העליון במסך דמלכות דראש המכונה מתפשט וירד למטה, (ע"ח שער מ"ז פ"ב). אמנם אורות הפנימים אינם נק' דבוד רק האורות היוצאים מחוץ לפה בסוד חיתוך שפתים. כשהאורות עוברים מאצילות לבריאה מכונים בשם דבור, והוא משום המסך דבחי"ב המבדיל אותם לב' בחי'... למלך עם עבדיו... (ע"ח שמי"ז פ"ב)

ה

התלבשות:

מצמצום ולהלן ואילך, אין אור העליון נאחז בתחתון זולת מפאת הקשיות שבהמסך שבפרצוף, שע"כ הוא מעלה או"ח ומלביש את אור העליון, באופן ששיעור אחיזתו של התחתון באור העליון, הוא לפי גודל קומתו של האו"ח. הרי שאין לך שום הארה בהעולמות שלא יהי נבחן שם בחי' התלבשות, כי אור העליון מוכרח להתלבש באור החוזר כאמור. אמנם ב' אורות אלו נחשבים לאור א'. מלבד זה נבחן התלבשות כל אור בכלי, (ע"ע כלים). וכ"ז הוא בפרטות, כלומר בהארה יחידה בפרט האחרון שאפשר להפרט, נבחן שם ב' מיני אורות המלובשים זב"ז, שהם או"י ואו"ח כנ"ל. וגם צריכים שניהם להתלבש בכלי, באופן שיש כאן ג' בחי': דהיינו, אור ישר או"ח וכלי, שמתחברים להארה פרטית יחידה. אמנם עיקר ההתלבשות נבחן בבחי' פרצוף, שאין לך פרצוף שלא יהי נבחן בו כ"ה בחי' התלבשות של האורות זה על זה. שמתחילה נבחן בו ה' מדרגות געסמ"ב המלבישים זל"ז זה למטה מזה, וכל אחד ואחד מהם נבחן בה' האורות המלבישים זל"ז בקומה שוה, (ע"ע: התפשטות, התלבשות לקמן, מלבוש, פרצוף).

התפשטות:

המלכות בהיותה מתפשטת **נאחזים בה הקליפות**, ובהסגירה **את עצמה** אין מי שיוכל לינק משם, וה"ס **גן נעול אחותי כלה** גל נעול מעיין חתום. והבן זה בסוד **חותם בתוך חותם הצריך ליין** (ע"ח ש"ה פ"ה).

התפשטות:

פירושו כמו התלבשות, אלא בהתלבשות המובן סובב על הכלי אבל התפשטות המובן סובב על האור העליון עצמו, כי באור א"ס לית מחשבה תפיסא ביה כלל שה"ס הכתר, אכן ע"י התלבשותו בחכמה יש לו התפשטות שה"ס אור החכמה (תוך מקוה). מתעבה בדרך התפשטותו: כי זה ודאי שאין שום אחיזה באור בטרם התפשטותו להתלבש, אלא אחר שנתפשט מתחיל להגלות העביות, וז"ס שכל **ראש כלול מע"ס**: כי העלם הג"ר הוא ודאי בסיבת גילוי עביות, שלא יתכן זה בהראש שיורה כתר וא"ס בטרם שנתפשט לגופא דפרצוף (ע"ד תוך מקוה), (ע"ע התפשטות הגשמיות לקמן). אשר לפי זה יכונה זה לבחי' תוך דהפרצוף, בסוד **אור דעוה"ז הגשמי** ע"ד שאיתא בזוהר יהי אור לעוה"ז ויהי אור לעוה"ב.

התפשטות א' והתפ"ב:

כבר נתבאר שכל התפשטות ה"ס **או"ח היורד** מפה דראש ולמטה להתלבשות בתחתון, והוא להיפך **מהסתכלות**, כי הסתכלות יורה על **או"ח העולה** ומסתלק לשורשו מבלי להתלבש בתחתון, והנה כשיצא הראש דגלגלתא בסוד האו"ח מפה דראש ולמעלה על בחי"ד, הנה אח"כ נתפשט האו"ח הזה וירד והתלבש בגוף ע"ד ראש ותוך דמקוה, אמנם יש **בהתפשטות הזה פו"א** כי באחור יצאו ע"ס שלימות (ע"ע אבי"ע) שנמשך בסוד היה מתוך דמקוה שבחי"ד ג"כ מתוקנת שם, משא"כ בפנים לא מצאו כי אם ו"ק, אמנם מתוך שהיו קשורים זב"ז פו"א ע"כ נחשבים כע"ס שלימות. **והתט"ב**, אמנם הוא אחר שנזדכך הבחי"ד בסוד אחור דגוף ובסוד הפנים נתפשט רק מבחי"ג (אומ"צ השלם) חזר אח"כ סוד הסיתום חסדים דבחי"ב שמתוך זה בא לבחי"א ולכתר ונעלם האור חוזר לגמרי, הנה אח"כ נעשה התפ"ב בבחי' פנים בלי אחור כי אחר הזדככות לא נגלה האחור.

התפשטות א' והתפ"ב:

(ע"ע זו"נ ממקורם) ועפ"ז נמצא כמו שמוכרח להיות בכל פרצוף ב' הסתכלויות שהם מפה דראש ולמעלה ומפה הטבור ולמעלה, הרי בהכרח שנמצא ג"ר לכל פרצוף, ב' התפשטויות שהם מפה דראש ולמטה (תוך מקוה) ומפה הטבור ולמטה (אומ"צ). באופן

אשר הסת"ב עצמה מפסקת בין התפ"א להתפ"ב.

כלי דכתר נשאר בפה : ועפ"ז תבין ג"כ מבהתפ"ב יוצא אור חכמה בכלי דכתר ואור דכתר נשאר בפה דראש דהיינו בהטבור, (במקום הסת"ב המוקדם להתפ"ב כנ"ל), כי כלי דכתר ה"ס בחי"ד (ע"ע ע"ס) המשמשת בפה דראש בהסת"א, משא"כ בפי הטבור אפי' בבחי' הסתכלות שלה לא שמשה אלא בחי"ג ואצ"ל בהתפשטות שלה, כי בכל"א עצמה לא שמשה אלא בחי"ג יצרא דעריות, ואצ"ל באומ"צ שלא נתפשט שם רק בחי"ג בלבד, נמצא שכלי הכתר הנעלם מכל רעיון נשאר בפה דראש ממש דהיינו בהסתכלות א', הנקי לגבי התפשטות ב' (אומ"צ) לבחי' עלי עליונו : דהיינו מדרגה הג' שלפניו, ונודע שכל מדרגה אינה יכולה לקבל אלא מן **מדרגה שלפניה הסמוכה לה**. שהתוך הא' מקבל מהראש האמיתי והתוך הב' שהיא התפ"ב הוא מקבל מראש שלו שמפי הטבור ולמעלה, ולא מהראש האמיתי שהוא הראש דתוך הא'. ומתבאר היטב אשר הבחי"ד שהיא יצרא דע"ז נשאר בפה דראש האמיתי, ולא באה בהתפ"ב ונשארה המלכות בלי אור.

התפשטות א' התפשטות ב' :

כל **התפשטות הראשון דע"ס דגוף דרכו** להסתלק כנ"ל ובמקומו בא התפשטות שניה המתקיים, והמה המכונים התפשטות א' והתפשטות ב'.
א' מקורו מכח **ההזדככות** המוטבע בהמסך כנ"ל.
ב' כל התפשטות ב' מתמעט קומתו מהתפשטות הקדום בשיעור של מדרגה אחת.

התפשטות :

ה"ע התפשטות אור העליון לזווג דהכאה על המסך, כדי לגלות איזו הארה ומדרגה פרטית בדוגמת בחי' הקשיות והעביות שנמצא במסך ההוא.
א'. בכל התפשטות נבחן ב' מיני הסתכלות, כי מהסתכלות א' יוצאים ע"ס דראש שאינו מספיק לגלות כלים שתתקיים בהם ההארה, וע"כ להסתכלות ב' צריך כי אז נגמרים הכלים שהם ע"ס דגוף, ונמצא שאין התפשטות אור לאיזו מדרגה רק בב' הסתכלויות, דהיינו זווג א' לבחי' ראש וזווג ב' לבחי' הגוף כנ"ל, ועקר שם התפשטות נופל על ע"ס דגופא כי בראש אין לו גילוי כאמור.
ב'. בכל התפשטות נבחנים ה' מדרגות כח"ב זו"ן המלבישים זע"ז בקומה שוה, משום שאו"ח העולה מהמסך מגביה לכל אחד ואחד מהע"ס עד קומת כתר.
ג'. ומשום שנוהג הסתלקות אור אחר ההתפשטות (ע"ע הסתלקות). הנה האור בשעה שמסתלק מניח אחריו רשימות של חמשה כלים כח"ב תו"מ, שכל כלי מהם לפי ערכו כלול מה' מדרגות המלבישים זע"ז בקומה שוה. והטעם, כי טבע **אור העליון שאינו**

פוסע מלהאיר וע"כ מתחילת התפשטות שהוא פוגש במסך ובחיי"ד הרי עושה **כלי דכתר** וכשמזדכך לבחיי"ג עושה **כלי החכמה** וכשמזדכך לבחיי"ב עושה **כלי דבינה** וכשמזדכך לבחיי"א כלי דז"א, וכשמזדכך לבחיי" שורש עושה כלי דמלכות. סבתו:

הסתכלות א' והסת"ב: אין הסתכלות אלא להציל, (ע"ע מאציל) בסו"ה וירא ה' כי סר, אלא יש הבחן גדול בין הסתכלות הראשון הנוהג רק בסוד הכתר, (ע"ע ע"ס וע"ע כתר שם) כלומר בטרם שבא להתלבשות העצמות בכלים דהיינו בטרם שהיתה נקבה בעולם, (ע"ע או"ח מעילא לתתא) ובין הסת"ב דהיינו אחר שנתפשם האו"ח מעילא לתתא ונגלה אור הנקבה, אשר המאציל כדרכו עושה גם אז בחי' הכאה וצל על התחתון שבסו"ה חזות קשה הוגד לי. ולפיכך בשעה שהמה באים לבחיי"א או"ח מעילא לתתא, דהיינו **מחזה ולמטה** נמצאים בולטים בכל חסרונם.

הפרש מבין הסת"א והסת"ב: ותבין ההפרש הגדול שביניהם, כי הסת"א אין שם **שום דין** ולא לבד בשעה שהאו"ח מתתא לעילא, אשר אפי' בגופא ג"כ אין דין להיותו בחיי שורש בטרם שבא לידי הרגש וקבלה שה"ס **אור הזכר**, אלא אפי' באו"ח **שמעילא לתתא** ג"כ אין שום דין מתגלה מסוד הסת"א, ואדרבה שה"ס התלבשות אוד החכמה והעצמות בכלים משא"כ האו"ח מעילא לתתא דהסת"ב אז מתגלה הדין לגמרי בכל שיעורו הנמצה בו, ולפיכך **אין מחתך ומסיים להפרצוף זולת המלכות במלכות** דגופא כי שם מגולה **מקום** הפסוק והבן זה. ומכאן תבין הטעם שכל פרצוף מוכרח להתחלק על **רת"ס**, כי עיקר הפרצוף הוא אור הנקבה שבו, כלומר האו"ח הנמשך מעילא לתתא, וכיון שבאו"ח מעילא לתתא הבא מהסת"א אין שם עוד גילוי דין כנ"ל, לכן **אינו יוכל לסיים זולת האו"ח מעילא לתתא דהסת"ב שנק' נה"י, ששם נגלח מקום החסרון והפיסוק** כמבואר.

הסתכלות א': הסתכלות ב':

הסתכלות א' הם התפשטות הע"ס של ראש, שאינו מספיק לגלות כלים (ע"ע ראש). ולכן להאסתכלות ב' צריכים דהיינו התפשטות הע"ס של התוך (ע"ע תוך).
הסתכלות: פירושו זווג, דהיינו הכאת אור העליון בהמסך, שזה מעלה או"ח, (ע"ע אור ההסתכלות).

הסתכלות:

ה"ס התפשטות אור העליון על המסך, ובסוד זווג דהכאה על המסך מעלה או"ח מהמסך ולמעלה ומלבנישו. אשר ה"ב כח"ב זו"ן נבחנים באור ההאסתכלות ונקי ע"ס דאוד ישר ג"ע אח"פ, והי נחי' כח"ב זו"ן הנבחנים באו"ח נקי ע"ס דאו"ח כנודע.

הסתר פנים : וה"ס נבואת משה **במראה אליו אתודע** וארמו הדברים בס"ד מראה הסנה שכתוב וירא ה' כי סר לראות ויאמר משה משה וכו' ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים ותמצא בכתוב הזה **סוד הסתכלות** : וירא ה'. **וסוד הבליס היוצים דרך נקב' ראש** בסו"ה משה משה. **וסוד תיקון המסכים** : בסו"ה ויאמר הנני. **וסוד האמירה** דהיינו דבר הנבואה : בסו"ה ויאמר אל תקרב הלום.

הבלי אח"פ :

והנה ההבליס שיצאו לחוץ מהפרצוף המה קדמו להמסך כי על פיהם משוער **העביות** שבהמסך, כי בחי"ב לא האבידה הרבה הבליס וע"כ עביותה קלושה מכולם שה"ס **צלצלי שמע** בלבד בלי שום פגם, משא"כ בחי"ג שה"ס הבל החוטם המוציא אור החכמה לחוץ וע"כ אבידתו מרובה וע"כ הבלו יותר גם ומעובה, ובחי"ד שה"ס **יציאה מבחי' שכל הנעלם** לחוץ דהיינו כתר מלשון כי סר ע"כ אבידת הבליו מרובים מאד והבליס אלו יותר גסים ויותר מורגשים מכולם. ותדע שכל אלו ג' **הבליס מתערבים מתחילה ביחד ועומדים מכנגד הפה** מפני שהוא עב מכולם וע"כ מכסה על כולם, ועדיין בלי מסכים המה אלא בסוד הסתכלות אור עליון עליהם בסו"ה וירא ה' כי סר לראות, דהיינו בהבל פה הכולל את כולם בסוד משה משה אז תיכף אמר הנני, שה"ס תקיון ג' מסכים בחי"ב בסוד **צלצלי שמע**, ובחי"ג ובחי"ד בסוד **צלצלי תרועה**. ודע שתיקון המסך נעשה מצד אור ההסתכלות ושר קיבץ ונכלל מכל בחי' האורות הקודמים אשר באו למקומות נקבי **אח"פ** הנ"ל ומתוך הכאת התחתון נדחו ושבו למעלה למקורם, והבליהם כולם שנתבטלו ויצאו לחוץ גם המה נתקבצו כאן.

הסתכלות :

מהעין **לא נמשך הבל אלא הסתכלות לבד**. פי', שסוד **הבל הוא אור העצמות שנחשך** על הבינה מצד הפיכת פניה לחסדים להכתר, ואור חשוב זה קיבל הא"ח בסוד וירא אלקים את כנודע, וא"כ מתחיל **החבל מן האזן ולא ח"ו מהעינים**. גם ז"ס שהראיה עצמה לא נמשך למטה אלא מאיר ממקומו בסוד או"מ, והוא משום שאחורים דבינה מכסין עליו כנ"ל, ואפי' אחר זווג דהכאה נשארה ההארה הזאת רק בבחי' מקיף לנר"ן ולא לפנימיותם והבן. (ע"ע הבלי אח"פ וע"ע אח"פ).

הסת"א הסת"ב :

הסת"א ה"ס **השגת האור** וירא ה' כי סר לראות ויאמר וכו', כנ"ל שזה היה **לשרשי**

כלים שהרי כתוב **ויסתר משה פניו כי ירא מהביט**. אכן משם יוצאים ע"ס של ראש כי **כל העתיז נכלל שמה בהתחלה אלא בלי התלבשות** כי אין שם עוד שום כלי. וסוד הסת"ב ה"ס מ"ש ז"ל בשכר ויסתר משה פניו זכה לתמונת ה' **יביט** כי אז נגמרו הכלים ולפיכך המה נקי ע"ס דגופא.

וע"ז תבין למה **הסתלקות אינו נוהג בראש** (ע"ע ע"ס), **וגדר האור של הסת"א הוא באו"י ביחוד**, כי פעולת וחשיבות או"יח אינו ניכר עדיין **וגדר האור של הסת"ב הוא באו"יח** (ע"ע משה).

התכללות:

החסד של הרוח הוא בכלי הגבורה והגבורה של הרוח הוא בכלי החסד. **וז"ס התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא** הנזכר בספר הזוהר (ש"ה פ"ו ע"ח).

התלבשות ה"פ זב"ז:

התלבשות יורה התעלמות, דהיינו שהמלוש נעלם בסבת המלבישו כי ברוחניות אין ענין ריבויים חומריים אלא רק בסוד שינוי הבורה בלבד, וע"כ לא יתכן לומר שצורה מתלבשת בחברתה אם לא בבחי' הסיבה, למשל א"א מתלבש באבא היינו משום שאו"א עילאין הם הפכים לבחינתו, ע"כ הסתיר בחי' עצמו וגילה בחי' א"א, וזה מכונה שגוף דא"א נסתר ונעלם ומלוש באו"א, דהיינו בסבתם כמבואר. וכן או"א עילאין לישסו"ת, כי או"א רצו לגלות בחי' שינוי צורה וע"כ הוכרחו להעלים צורתם וכו' עדי"ז. **וע"כ תבחין שיש העלמה בלבד ג"ר.**

ה"פ:

כל הנבראים יצאו בבחי' ה' פרצופין הן באצילות והן בבי"ע. וז"ס ה' זעירא דהבראם דהיינו שכולם יצאו ממלכות א"ק אחר שנתמעטה ויצאה והיתה לראש להם. (ש"ג פ"ב ע"ח).

ה"פ כפולים:

מנקודים ואילך נוהג בכל פרצוף ב' פעמים ה"פ כפולים, דהיינו **ה"פ דשורש א' עד הטבור וה"פ דשורש ב' מטבור ולמטה ונק' עליון ותחתון**. ועדי"ז **ה"פ כפולים בפנימי וחיצוני**, שה"פ החיצונים נקי **עבגע"מ** שהם ה"פ דשורש א' מלפני הצמצום, וה"פ הפנימיים כגון **קנה וריאה גופא דע"ב כבד וגידי דם גופא דס"ג וכו'.**

העלמה:

אל תערב ענין העלם עם ענין התלבשות, כי התלבשות יורה שנעלם בסבת הבחי המלבשתו, משא"כ העלמה יכול להיות בסיבת עצמו וכדומה. (ע"ע התלבשות לעיל).

הרגש:

וזסו"ה גשה נא ואמושך בני, כי המישוש הנמשך מהעור של הגוף הוא תכלית הבירור, משום שכל הכלים שבהגוף לוקחים חלק בבירור הזה, משא"כ חושי רשר"ד הרי כוחם צרורים רק במקומות מיוחדים וע"כ חוש ההרגש יפה מהם. גם ז"ס וימש חשך דהיינו בבירור הגמור שהוא חושך ולא אור והבן, אמנם אינו ארוך כלומר חסר קומה, שאינו מברר דברים הגבוהים דהיינו הגוונים והקולות והריחות וכו'.

הרגשה:

הוא ענין חוש המישוש (בסו"ה גשה נא ואמושך בני) כבגשמיות, וה"ס או"מ המכח על חמסך שבכלי מלכות ומיחד כל הכלים לאחד, באופן שכל ה' כלים שבפרצוף הנקראים מוחא עצמות גידין בשר עור נכנסים כולם ביחד בשוה באותח ההארה. והטעם משום שאו"י הנמשך ממוחא מכה על המסך שבעור הפרצוף, וע"ז עולה האו"ח מן העור ומגיע למוחא.

ההבחן בין חושי רשר"ט לחוש ההרגש והמישוש הוא, כי הרשר"ט ה"ס ארוך וצר כלומר שכוחם ארוך ובירורם מגיע לכל הדברים, אמנם צר משום שלא כל הכלים של הפרצוף נכנסים בבירור הדברים רק מקומות מיוחדים, כמו עין אוזן חוטם חך, וע"כ אין עוד בהם שלימות הבירור.

משא"כ חוש המישוש הוא רחב שכל הכלים שבפרצוף נכנס בבירורם כנ"ל, אמנם קצר כלומר שאין כח הבירור שבהם מגיע לכל הענינים, דהיינו בירורים דגוונים וקולות וכדומה.

התלבשות עליון בתחתון:

יש כאן ב' שורשים, כי משורש א"ק כל ז"ת דעליון מתלבש בתחתון דהיינו מפה דראש ולמטה, ומצד שורש הב"ן שאח"פ יצאו לבר מראש לבחי חג"ת ומפח ולמטח נחשב לנה"י, א"כ אין חעליון מתלבש בתחתון אלא בנה"י מ דידיה לבד. ועם זה תבין מ"ש הרב בע"ח פמ"ס ענף ט"ז אשר אין העליון מתלבש בתחתון זולת

במלכות דמלכות שלו עש"ה. אענין, כי מטבור ולמטח נחשב למלכות דמלכות דכללות הפרצוף (ע"ע טבור).

הסתלקות א':

ה"ע הסתלקות האור העליון מפאת הזדככות המסך, (ע"ע הזדככות). ונוהג רק בהסתכלות ב' שנק' גוף ואינו נוהג בהסת"א שנק' ראש, (וע"ע ראש).

הסתלקות:

שורשו הוא בראש מקוה בסו"ה ויאמר; **משה משה**, וז"ס מ"ש בזוהר משה משה לא פסיק טעמא. פי', שתמיד ענינו אחד, וכמו: שורש בראש מקוה נעשו כל הכלי קבלה בסוד ההסתלקות המרובה משה משה, כן בכל המדרגות **כל הכלים נעשו בבחי' הסתלקות דוקא או בצלצלי שמע או בצלצלי תרועה**. ובזה מובן המראה לטוטפות בין עיניך.

ה"פ:

נק' געסמ"ב, שורשם נמשך מסוד **הזדככות המסך** דבחי"ד עד השורש (ע"ע הזדככות), שהולך ומזדכך על סדר מדרגה ובהיותו על שלימותו נק' גלגלתא, וכשמזדכך לבחי"ג נק' ע"ב, ובבחי"ב נק' ס"ג, ובבחי"א נק' מ"ה וב"ן או זו"ן. (ע"ע מלבוש ע"ע פרצוף).

ה"פ דקטנות:

כלומר בטרם ביאת **מילוא** אורותיהם אז נבחנים בקצרות הכלים זה יותר מזה, כי בחי"ד מסתיימת בנקודה דעוה"ז שהיא נקודה אמצעית דצמצום א', ובחי"ג מסתיימת בטבור שלו ובחי"ב בחזה ובחי"א בפה דראש. כלומר שכל אחד נתמעט ו**נחסר לו בחי' נה"י דעליון שלו**.

באופן שבחי"א קומתו כמו הראש לבדו של פרצוף הפנימי ונתמעט מנה"י דהס"ג, ובחי"ב הנמשכים עד החזה דהפנימי, ובחי"ב קומתו כשיעור הראש והתוך עד החזה דהפנימי, ונתמעט לו נה"י דע"ב שנמשכים מחזה לטבור, ובחי"ג קומתו כשיעור ראש ותוך דפנימי עד הטבור ונתמעט לו נה"י דפנימי. וערכין אלו נבחן לערכים דכלים **שהגדולים באים מתחילה**: בפרצוף בחי"א ראש **נחי"ב** רו"ת עד חזה בחי"ג רו"ת עד טבור בחי"ד כל רת"ס עד לעוה"ז. וכ"ז בסוד הסתלקות לבדו בטרם הזווג עליהם.

ה"פ דגדלות:

דהיינו בביאת אורותיהם המיוחס להם בסוד הזווג על המסכים שנזדככו, שאז נבחנים על שיעור האור שיש להם, שבהם **האורות הקטנים באים מתחילה** בפרצוף. ולפיכך בחי"א חסר ג"ר וראש דעליונו שהס"ג נבחן קומתו (היינו הישסו"ת) עד החזה דפנימי, ופה דראש בטבור דפנימי, והמ"ה וב"ן שהוא בחי"א נבחן קומתו מטבור דפנימי ולמטה, ופה דראשו הוא בסיום ת"ת וגופא דפנימי ששם פי יסוד נוקבא. ובחי"ב ישסו"ת חסר ג"ר דאו"א העומדים מפה דראש ע"ב עד החזה, וע"כ הס"ג מתחיל רק מחזה ולמטה ופי ראשו בטבור הכולל. ובחי"ב ואו"א חסרים ג"ר דע"ב העומדים מפה דראש דגלגלתא עד טבורו ופי ראשם בחזה הכולל. והע"ב חסר ג"ר דגלגלתא וקומתו מתחיל מפה דראשו דפנימי ופיו בטבור דגלגלתא. וצריך שתדע כאן **שמעליית הישסו"ת למעלה מפרסא נתקצרו כל הפרצופין** התחתונים להסתיים רק בטבור כמו הע"ב.

הכאות או"פ ואו"מ זב"ז:

(ע"ע השתלשלות הרביה) נתבאר שם אשר גם **הבח"ב מעכב על אור החכמה ומפסיקתו** מלהתפשט אל הנאצל כמו המסך שבבחי"ד, ואין הפרש ביניהם אלא כלפי אור אחורים דחכמה שאינו נפסק מכח בחי"ב ונפסק מכח המסך שבבחי"ד עש"ה. משום שעביותה גדלה על כולם, כי מלבד **העביות וקשיות** דבחי"ב היורדים בבחי"ד הוסיפה עוד בעצמה עביות חדשה (ע"ע די' בחי' דאו"י), באופן שבחי"ד היא עביות מקובצת מכל ג' בחי' הקודמים ועוד תוספת עביות דעצמה וע"כ חל עליה **כח הצמצום** שה"ס המסך המתוקן בבחי"ד המעכב על אור העליון מלהופיע דרך בה, שמעיכוב הזה נעשה **זווג דהכאה** שמעלה או"ח ממנה ולמעלה המקיף ומלביש לדי' בחי' דאור העליון. וענין **הקפה והלבשה זו** האמור באו"ח, פירושו בערך מסבב ומסובב. שהמסבב נבחן כמו מלביש והמסובב נבחן למלוּבש ומוקף מן המסבב, והוא כי כל כמה שהאו"ח לא היה בהנאצל נבחן שהנאצל חסר מאור העליון, כלומר מאור החכמה משום שבחי"ב מעכבתו ומפסקתו מלהתפשט דרך בה כנ"ל, ונמשך זה עד זווג דהכאה והעלאת או"ח ממטה למעלה מאליו, היינו בלי המשכה מהתחתון ואז בטלה לה כל העביות דבחי"ב, שענינה הוא דבר **ההתגברות למשוך אור דחסדים** מהמאציל (ע"ע די' בחי' דאו"י). וחוזרת ומתעצמת עם החכמה לעצם ומהות אחת כמטרם התגברותה להמשכת החסדים, וטעם דבר ביטולה זה הוא, כי מלבד שאו"ח העולה עתה מאליו ממטה למעלה הוא אור גדול שעולה בגדלו עד אין קץ על שיעור **אור דחסדים הנמשך בהמשכת הבחי"ב**, הנה יש לו עוד מעלה גדולה שהולך ונובע בהנאצל מאליו בלי שום התעוררות המשכה מצד הנאצל, וממילא נמצא עתה פעולת התעוררות והמשכת אור דחסדים דבחי"ב כפועל **בטל**.

ונתבאר היטב שמעת הופעת האו"ח בטלה לה עביות דבחי"ב לגמרי, כי חוזרת ונעשית למהות אור החכמה כלמפרע, וממילא נפתחה סתימת אור החכמה בסיבת או"ח שעתה מתפשט אור החכמה בכל הראש והתוך דנאצל עד הטבור, וע"כ נבחן אור החכמה שבפרצוף שהוא מסובב מן האו"ח, כי לולא האו"ח המסבב אותה במה שמסיר העביות דבחי"ב אין אור החכמה יכולה כלל להתפשט בהנאצל, ועל שם זה נבחן האו"ח למלבוש ומקיף על אור החכמה שהוא עיקר ועצמות דאור העליון, ואור העליון שהוא אור החכמה נבחן למלבוש ומוקף מאו"ח, או אור העליון נבחן לאור פנימי ואור חוזר נבחן לאור מקיף כמבואר. (ההמשך בהסתלקות א').

הסתלקות א':

(ע"ע הכאות או"פ ואו"מ) נתבאר שם איך כל מהותה של בחי"ד אינה רק קיבוץ דג' בחי' של עביות מג' בחי' הקודמים ובתוספות דעביותה עצמה. גם נתבאר איך הופעת האו"ח מתוך זווג דהכאה מבטל תיכף את כל עביותה דבחי"ב עש"ה. והנה נמשך מזה אשר גם הבחי"ד אובדת שיעור חשוב מהעביות שבה, דהיינו כל אותם חלקי עביות וקשיות שהיו בה מבחי"ב, שזה גורם להזדככות המסך וביטול הזווג דהכאה לגמרי, משום שבטל כח הקשיות והעיכוב ואין כאן עוד שום הכאה דאור העליון בהמסך, ואע"פ שמסיבת ביטול עביות דבחי"ב אינו נעלם רק מקצת העביות וקשיות דבחי"ד, אמנם אין ענין מקצת נוהג ברוחניות ודומה כמ"ש נדר שהותר מקצתו הותר כולו, באופן ששיבת החו"ב פב"פ דהיינו התפשטותו של אור החכמה באו"פ אל הנאצל הוא נבחן למכה באו"מ, דהיינו שמבטל וגורע מחלקי העביות דבחי"ד והמסך עד שנעלם כולו ומתפרק הזווג דהכאה מהפרצוף, וממילא מתבטל כל האו"ח ועמו גם אור החכמה המסובב ע"י או"ח, וזהו המכונה הכאות או"מ ואו"פ זב"ז עד שמסתלקים שניהם מהנאצל כמבואר. ומה שנק' הכאות לשון רבים יורה שלא בפעם א' קרה ההסתלקות הזה האמור, אלא נבחן שהולך ומסתלק בסדר המדרגות כמ"ש בערך: הויה בריבוע. וענין הכאה מובן תמיד באורות ההפיכים זה מזה, וגם כאן האו"פ דהיינו אור החכמה מתעצם רק בכלים היותר זכים, דהיינו אחר ביטול האחרים כולו דבחי"ב ואו"ח מתגדל ויוצא רק מכלים היותר עבים: מבחי"ד קומת כתר, ומבחי"ג מתקטן לחכמה וכו', וע"כ המה מכים ומבטשים זה בזה כמ"ש בהויה בריבוע ע"ש, שהביטוש הזה מתגלגל על ארבע קומות עד שהמסך שנק' או"מ מתלבש כולו ועמו גם אור החכמה שנק' או"פ ע"ש. באופן שאו"פ ואו"מ תלויים זה בזה ונדחים זה מזה.

הויה בריבוע:

יורד שהאורות מתעוררים להסתלק מהתחתונים והולכים ומתמעטים ועולים לשורשם ומאצילים, כזהי י' יהי יהו' י"הו"ה. והוא מדרגה ב' באצילות ההויות

והשתלשלותם זה מזה. (כמ"ש בעה"ח ברפ"ח ניצוצין ובפמ"א דף קצ"ז ד"ה ולפיכך). פירוש, כי די אותיות הויה מורות על די הבחי' דאו"י, וע"כ בהתפשטות של המדרגה מתחילה על זוג דאו"י ואו"ח מבחי' מסך של וי"ד, שהעביות וקשיות של המסך הזה הוא בתכלית השלימות, הריהו מעלה או"ח גדול בתכלית השלימות דהיינו המכונה קומת כתר. ויש שם כל די אותיות הויה, שה"ס הכלים כח"ב זו"ן המחוברים ומקושרים באו"ח העולה, המשה קומתם של כולם בשוה עד הכתר. ומצו של יוד יורה כתר, ויוד חכמה, וה"ר בינה, והו' ז"א וה"ת מלכות, והוא מדרגה ראשונה של הפרצוף שנקי בכללה בשם הויה פשוטה או כתר, ומכונה ג"כ התפשטות אי של גוף הפרצוף מפה דראש עד טבורו. והנה אמנם אחר זה נוהג הסתלקות של כל התפשטות ההוא (ע"ע הסתלקות אי) מפאת הכאת או"פ באו"מ, עש"ה.

ונבחן אשר הסתלקות הזה הולך ומסתלק בסדר המדרגות זא"ז עד שמסתלק כולו, והוא מטעם, שאור העליון אינו פוסק מהתחתונים אפילו רגע (ע"ע אור העליון). וע"כ בהכרח הוא אשר מרגע שמתחיל המסך להזדכך מעביות דבחי"ד שבו עד שנזדכך כולו, הרי גם באותו המשך זמן מאיר עליו אור העליון מכה ומוליד או"ח, והיינו ע"פ דרגות זיכוכו המקובלים בהמסך, באופן שבהתפשטות שלמה הנ"ל היתה בו הויה פשוטה הכוללת: כל הדי בחי' שקומתם עד כתר, ועתה ברגע שהתחיל להזדכך ונעלם בחי"ד שלו הנקי; ה"ת דהויה ונשאר בהמסך רק ג' בחי' של עביות, הרי גם עתה מאיר עליו אור העליון על המסך דבחי"ג הנשאר, אמנם מתוך שעביותו וקשיותו נתקטנה דהיינו כח העיכוב וההתנגדות על קבלת אור העליון, כן מתקטן קומת או"ח הנולד ויוצא מזווג דהכאה הזאת, ושיעור מיעוטו הוא ג"כ בבחי' אחת, שבהתפשטות האי היה בקומת כתר, ועתה כשנחסר לו בחי"ד הנקי ה"ת, הרי קומתו עולה רק עד החכמה וחסר מכתר. וז"ס **המיעוט** שקרה בהנאצל, שמתחילה היה בו י"ה ו"ה, ועתה רק יה"ו שקומתו עד החכמה, וחסר קומת הכתר מפאת החסרון של ה' תתאה.

ואח"כ כשעולה בדרגות זיכוכו ומגיע אל בחי"א כי גם בחי"ב נאבדת הימנו הנקי ה' ראשונה, הרי עוד אור העליון מזדווג ומכה על המסך דבחי"א הנשאר, אמנם כיון דעביות וקשיות הנשאר הוא בתכלית הקטנות שכבר נזדכך מן בחי"ד ובחי"ג ובחי"ב שנעלם הימנו ה"ת והואו וה"ר של שם הויה, ע"כ נחסר ממנו ג' קומות דהיינו קומת כתר וקומת חכמה וקומת בינה ונשארה בו קומה היותר קטנה הנקי קומת ז"א משום שאין בו אלא אות אחת דשם הויה דהיינו י'.

ואחר שמזדכך גם מבחי"א דהיינו מאות יוד דשם הויה, כבר פסק כח העביות והקשיות לגמרי מן המסך ונבחן שעלה ונכלל בשורשו במלכות של ראש, ואז נתפרק לגמרי הזווג דהכאה ונקי עתה קוצו של יוד, כלומר שלא נאבד לגמרי אלא שנשארות בו רשימות מהעביות הקודמת ורשימות האלו נכללות בשם קוצו של יוד.

והנה נתבאר היטב ענין הויה בריבוע שיורה על ההסתלקות, וארבע המדרגות המתגלות בדרך זיכוכו של המסך עד שמגיע לקוצו של יוד, וע"כ נקי ריבוע ע"ש ארבע קומות המתחדשות בסיבת הזיכוכך והסתלקות ההיא (המשך ע"ע בהסתלקות האורות להמאציל).

הסתלקות אינו נוהג בראשים :

(מרשב"י בראשית דף י"א) כי כל ההבחן שבין ראש לגוף הוא משום שבראש אין כלים רק שרשים לכלים ובגוף יוצאים הכלים (ע"ע ראש). ונודע שכל אלו ההבחנות שאנו מבחינים בד' בחי' של אור העליון אינם במהות האור העליון רק בדרך הקבלה של הנאצל (ע"ע אור העליון). ולפיכך הבחי"א והבחי"ב שהמה נבחנו לאב"א ושהבחי"ב מפסיקה משום עביותה על הבחי"א, כל הבחנה הזאת אמורה בדרך הקבלה של הנאצל.

אמנם במהות האור העליון אין בחי"ב מפסיקה כלל על בחי"א, ולפיכך כל עוד שאור העליון לא נתלבש בפנימיות הכלים דהיינו בהיותם בע"ס או"י ואו"ח מהסתכלות הראשון שנק' ראש, אינו ענין כלל לומר שהאו"ח העולה משיב את החו"ב פב"פ ובחי"ב בטלה והלכה לה כנ"ל בערך: **הסתלקות א' כי שם בראש אשר החו"ב אלן מגולים אינם נמצאים באחורים כלל** ואין שום הפרש בין אור דחכמה אל אור דחסדים, ולפיכך ענין הלבשת או"ח העולה על ע"ס דראש ומלבישו. הנה זה אמור שפועל בזה אשר אח"כ שיתפשט אור העליון אל הנאצל דהיינו אל כלי מלכות, לא תפסיק עביות הבינה על החכמה, אולם בט"ס ראשונות של ראש גופיה אינם צריכים לעזרת האו"ח ששיבו החו"ב פב"פ ותתבטל העביות דבחי"ב, משום דבחי"ב אינה מפסקת שם בהיותה עוד למעלה מכלים, באופן שבחי"ב נשאר בראש על תפקידה בהמשכת אור דחסדים כלפי קבלת הנאצל ואינה מתפעלת כלום לקבל איזה שינוי מתוך עליית האו"ח, כי האו"ח רחוק בתכלית מן האו"י להיות שורשו יוצא ומתחיל מתחת האורות, כלומר מבחי"ד הרחוקה מאור העליון של ראש מקצה אל הקצה בהיותה מוטבעת בתכלית הרחקה שלא לקבל מהאור העליון והיא ריקנית מאור העליון והיא בחינת חלל פנוי מצמצום א' ואילך, וע"כ אפ"י האו"ח העולה ממנה נמצא מרוחק מאוד שלא יתכן כלל לומר ולהבחין איזה יחס משותף ביניהם. וזהו שאנו מכנים **שאו"פ רחוק מהמקיף** או שהאורות **קדמו לכלים**.

אלא אח"כ שכלי מלכות של ראש מתפשטת מינה ובה בע"ס להסתכלות שניה על המסך המתוקן **במלכות דמלכות** אשר אז נבחן אור העליון שיורד ומתפשט בד' הבחי' בתוך הד' כלים חו"ב זו"ן דהתפשטות עביות המלכות (ע"ע כח"ב זו"ן). שמה **מתחיל ההכר אחורים בין חו"ב** אשר אור החכמה נפסקת ע"י עביותה של הבינה ואינה יכולה להתפשט בתוך הכלים ההם עד שנעשה זווג דהכאה והעלאת או"ח, ובזה נעשה יחס קרוב מאוד בין אור החכמה אל או"ח כי מתקשרים זה בזה, להיות אור החכמה **לא יוכל להתפשט בלי עזרת או"ח המלבישה** וע"כ נעשה שם בחי' הכאת או"מ על או"פ ואו"פ על או"מ (ע"ע הכאת או"פ באו"מ). עד שמסתלק האו"ח ועמו יחד גם האור ישר, משא"כ בע"ס דראש ששם המה רחוקים זה מזה בתכלית הריחוק כמבואר.

הכאה שפה אל שפה:

מקורו מסוד נבואת משה משורשו, בסו"ה במראה אליו אתודע, ומרא"ה ה"ס הסתכלות בסו"ה וירא ה' כי סר לראות, כי כל זווגים שבמראות עליונים אפי' זווג גשמי שבהם אינם אלא ע"י הסתכלות שה"ס אור החיה. והנה יש כאן ב' הסתכלויות: הסתכלות א' בסו"ה וירא הויה, והסת"ב בסו"ה כי סו לראות. **והעליון מכונה תמיד בשם ראש או ג"ר** אלא שדבוק ומתפשט בכל הגון שנק' ג"כ ז"ת והוא סר לראות בעטרה החופפת עליו, וסו"ה וירא הו"י וכו', והאו"ח למקורו הוא בדיוק **מפה דראש** ולמעלה. הרי לפניך **ב' סופיות** כי הסתכלות התחתון היה בסוף הגוף שנק' עטרו והסתכלות העליון בסוף דראש נגלה, כי כ' אור המיוחס להעליון הוא בחי' ראש ולא יותר, באופן שבי' השפות והסופיות הכו זה בזה וההבל שהוא עולה מז"ת שנעלם שנדחה, נתבצר עתה לנצחיות, כי הראש מלובש בו לנצחיות. וז"ס **הדיבור מאצילות לבריאה שאצילות ראש ובריאה גוף** וז"ס **ויאמר הנני**, כי ע"י דחיית ז"ת שה"ס ז' הבלים חגי"ת נ"ה ויסוד הכוללם שמיעה ומלכות, שה"ס מקומות הפגישה, שכל אלו בסוד אכן נודע הדבר היו לצלצלי שמע, כלומר לקריאה ולדיבור משה משה עד שאמר הנני. והנך מוצא שהכאת שפה על שפה סוף דראש בסוף דגוף המה דיבורים אמיתיים, כי שמע ואמר הנני (ע"ע קול ודיבור).

השפעה:

כל המשפיע **משפיע בדבר חיותו עב** תביניהו בסו"ה ובורא חושך ובסוד או"ח העולה מתוך הכאה, שה"ס הסתלקות האור וחושך, דהיינו דבר עב בתכלית האפשרות. וסוד בוא ראה היינו סוד **העינים** שהם הדבר היותר זך בהפרצוף, כי כלה שענייה יפות כל גופה אינו צריך בדיקה. ונמצא אשר **כל המקובל מקבל בהדבר היותר זך** דהיינו העינים כמבואר, באופן שהדבר היותר עב ה"ס החושך המוחלט ודבר היותר זך ה"ס העינים.

הזדככות המסך:

שנק' ג"כ ביטוש או"פ באו"מ. זהו ענין הנפלא ביותר בחוקי הפרצופים העליונים, כי אור העליון המלובש בפרצוף והעביות המצויה בהמסך שבו, המה תלויים זה בזה, וגם נדחים זה מזה. כי אין האור יכול להתגלות ולהאחז בהפרצוף, זולת ע"י המסך העב המעלה או"ח בסיבת הקשיות שבו, (ע"ע או"ח). ובהסתלק העביות שבהמסך, כן תיכף מסתלק האור העליון בשיעור הזה, ונמצאים ע"כ תלויים זב"ז, (עש"ה). וכלפי זה טבע אור העליון בשעה שמלובש בהפרצוף, לילך ולטהר ולזכך את המסך מעביותו בסדר המדרגה, עד שמזככו מכל עביותו, ואז אין עוד **זווג דהכאה** ועליית או"ח, וממילא מסתלק גם האור העליון, להיותו תלוי באו"ח כנ"ל. אמנם לא נשאר כך, אלא אחר

הסתלקות אור העליון חוזר העביות ונמשך מאליו על המסך, וכיון שנמשך העביות להמסך, ממילא חוזר ויורד אור העליון לזווג ומתלבש בו, וכיון שמתלבש בו נמצא שחוזר ומזככו להמסך כנ"ל, וכיון שנזדכך המסך מוכרח אור העליון להסתלק כנ"ל, וכן חוזר חלילה. באופן שאור העליון ואו"ח קשורים זב"ז ורדופים זה מזה. (וענין זה נקי ג"כ מטי ולא מטי). והוא השורש והסבה לכל שינוי המצבים של הפרצופין, והעליות בשבתות ומועדים וחול, ולכל מיני עליות וירידות ולכל הגלגולים, (ועיי' בפתחה לעה"ח אות י"ב).

והזדככות זו נוהגת, הן בכל התפשטות פרטי של אור העליון לזווג דהכאה בהמסך, שמוכרח ההתפשטות ההוא לחזור ולהסתלק כנ"ל, ועיי' עושה ה' קומות המכונים לפי קומתם כח"ב תו"מ שבאותו ההתפשטות.

וכן נוהג בכללות, כלומר. שמסבת ההסתלקות המוכרח להיות בהתפשטות הראשון, הנה נמשך מזה ה' בחיי התפשטויות המלבישים זה על זה, זה למטה מזה, שמכונים ה' פרצופין : גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. (ועיי' כל זה בערך : התפשטות).

הכאה :

ה"ס עין הקרב שהקרבה הוא ההכאה שהרי דוחה בזה את האו"י ומחזירו לשורשו. ובזה תבין הכתוב ויך את המצרי וכן רשע למה תכה רעיך והכאת הסלע, וסוד דחז"ל שאמרו בהרמת יד נקי רשע וסוד נטילת ידים. ונבין קודם ענין הזדככות.

הזדככות : (עיי' די בחי' המסך) (עיי' לקמן הזדככות) ותבין זה היטב מהזדככות הראשונה שה"ס במקום הסת"ב דכתר והסת"א דחכמה (ראש מקוה). שענינו פשוט שהמסך נזדכך מכל עביותו עד שלא יוכל לגרום שום הסתלקות אור וממילא אין עוד או"ח, כמו שידעת שהסתלקות האור הוא עצמו האו"ח שלפי רובו של ההסתלקות מרובה האו"ח ולפי מיעוטו של הסתלקות יתמעט האו"ח, ואם ההסתלקות נמנע לגמרי הרי נעדר האו"ח לגמרי.

ובזה נבין איך או"ח ואור הפנים קשורים ורדופים זמ"ז : כי שורש העביות דבחי"ד נמצא במסך דבחי"ב שענינו הוא דחיית החכמה והחשקות לחסדים, ומסך דבחי"ד ה"ס וגאלו מיד חזק ממנו שפירשו ז"ל שטעו ואמרו דאפי' בעיי' ח"ו אינו יכול להוציא את כליו, אכן בהופיע אור החכמה שה"ס אור הפנים ואור פני מלך חיים נמצא אז שקליפה זו נעלמת, שז"ס שכל חייבי מיתות נפטרים בראיית פני המלך, כי קליפה קשה זו נקראת מות כנודע.

ב' הבחנות בהזדככות : וכך הוא הסדר, כי מראש בעת הסת"ב דכתר הנשלמה למספר שמ"ה ניצוצין, אז נמצא מתבטל לגמרי כל העביות דבחי"ד, אלא שהיה לגמרי

למעלה מכל בחיי כלי ושום תפיסא אלא בסוד חסדי דוד הנאמנים, ותיכף הופיע בחייג בסוד **טוטפות בין עיניך** ואע"פ שהיו עוד בקטנות טרם הופיע בה אור הפנים מ"מ נתגלה שם כל הטעמים ובאו"פ ואו"מ נמצא הקלי' דבחי"ד בטלה מאליה וא"צ עוד לכח ההזדככות שבכתר, כי בכתר היה אור ההזדככות משמש למעלה מהכלים ועיקר חפץ הנאצל להמשיך האור בהכלים ולהלבישו, ולפיכך נוסף ביטול שני על העביות דבחי"ד. ואח"כ בהופיע בה אור הפנים הז"א דע"ס דחיה, נוסף עוד הזדככות ג' על בחי"ד ונמתקה מדבש בסוד ברכת אובד עלי תבא.

חוט המשולש בהזדככות: א' אובד בסוד שמ"ה ניצוצין מכח השם אל המיוחד, ב' ברכת **עובד**, ג' ברכת **אובד** והנה נתבאר היטב ג' **מיני הזדככות** שעברו על בחי"ד עד הגיעה על מרום קיצה, א' חסדים הנאמנים שלמעלה מהכלים שבכתר עצמו, ב' קטנות אור החכמה בעזרת אור המקיף הגדול, ג' גדלות אור החכמה באור פני מלך חיים. ביטוש או"פ באו"מ: ונודע שסוד אור הפנים דגדלות החכמה מדחה את או"מ דקטנות החכמה כנודע, בסו"ה אם חטאת מה תפעל בו וכו' ואם צדקת מה תתן לו, וא"כ חסר הזדככות האמצעי מן הבחי"ד, ולא עוד כי נחלש לגמרי גם הזדככות הראשון שבכתר משום שב' **אורות הללו הפכים זה מזה** כי אור דחסדים הנאמנים שבכתר הוא ביחוד מתעצם להיות ערום משום כלי שבעולם, ואור דגדלות החכמה מתעצם בכל מגמתו לרדת ולהתלבש בכלים, וממילא נשאר לבחי"ד רק בחיי הזדככות הג' שבאור הגדלות בלבד.

קשורים ורדופים או"פ ואו"מ: ולפיכך אח"כ שהגיע מילוי תפקידו דבחי"ג בסוד הסת"ב עד שלא יצוייר עוד שום בחיי עביות במסך זה, וממילא לא יצוייר הסתלקות בסבתו וממילא אין עוד או"ח למסך דבחי"ג, שלפיכך נזדכך ובא לבחי"ב הדוחה אור דבחי"ג ומתעצם אחר אור דחסדים (שהוא בחיי אור קטנות החכמה ודוחה אור דגדלות), ואחר שהתחיל תשמישו של מסך הזה והוכפל כמה פעמים עד שדחה לאור הפנים לגמרי ממילא בטלה לה הזדככות דבחי"ד לגמרי, כי כל ההזדככות דבחי"ד היה עומד עתה רק על אור דגדלות החכמה, וכיון שאור הזה נדחה ממילא חזרה לה העביות דבחי"ד בכל תקפה.

הסתכלות דק:

כאן כשחזר או"ח והעביות דבחי"ד הנה חוזר בכח הסתלקויות החזקות האלו ומגלה ע"ס דכתר, כנודע דאו"ח דבחי"ד מלביש עד הכתר מתחילה בהסת"א כמראש, ואח"כ בהסת"ב (סוד זו"ן דחיה) שה"ס אור דגדלות חכמה. ואח"כ חוזר ומזדכך ומופיע המסך דבחי"ב שה"ס העביות, אשר בזיכוכו נמצא שמעורר העביות דבחי"ד כנ"ל. אכן כייל לן הרב אשר רשימו דבחי" אחרונה נעלמת תמיד, וע"כ לא יכלה עתה העביות דבחי"ד לחזור ולהתעורר ומקומה נטלה העביות דבחי"א, כלומר אותה העביות המתבאר בסוד

הטוטפות בין עיניך והבחי"ג שה"ס גדלות החכמה ויצא פרצוף ע"ב ונפסק על הטבור, כלומר שנתעלם הרשימו דבחי"ד. במלה אחת, שחזרו ונתחדשו אותן ב' הפרצופין הראשונים, (ראש ותוך דמקוה) כי גילוי הסתלקויות החזקות דבחי"ד (במקוה"נ ז"א דז"א) חזר ועורר הסת"א והסת"ב דכתר, (ע"ד שנתבאר בראש מקוה) והזדככותו כבתחילה מכח השלימות דחסדי דוד דכתר האניל לבחי"א ובחי"ג קטנות וגדלות דחכמה, והזדככות דבחי"ג עורר למסך דבחי"ב והזדככות דבחי"ב אמנם לא עוררה לבחי"ד כמבתחילה כי רשימו דבחי" אחרונה אינה מתעוררת עוד, וע"כ בא במקומה הבחי"ג בסוד מסך דטוטפות.

הפרש מעביות דבחי"א לבחי"ג:

וצריך שתדע שמסך דבחי"ג ה"ס מסך מעורב עם בחי"ד אלא בלי צורה מפורשה אלא כמו שהופיע באו"י דבחי"א בצורת הטוטפות, וכל ההפרש מבחי"ג לבחי"א הוא שעביות דבחי"ג גורם להסתלקות אור הפנים והראש וע"כ כחה יפה להמשיך הראש, משא"כ מסך דעביות בחי"א גורם להסתלקות ו"ק מפני שאור דחסדים אינם צריכים לראש, וע"כ אינו ממשיך רק אור דו"ק וע"כ אין שם הבל כמו באחי"פ וע"כ נק' **הבחי"א הסתכלות דק.**

הפרש מעביות בחי"ב לבחי"ג: וא"כ חוזר חוק ההזדככות הנ"ל גם על פרצוף ע"ב, מטעם מילוי תפקידו לבלי הוספה כנ"ל בסוד מה תוסיף לו, ואז מופיע פרצוף ס"ג על מסך דבחי"ב. וההפרש מבחי"ב לבחי"ג הוא, כי בחי"ג מעורב בכח דבחי"ד אלא נעלם בה בסוד שנפסק על הטבור ואין לו נה"י, משא"כ בחי"ב הוא סוד מי דקיימא לשאלה ואין לה מבחי"ד שום זכר לגמרי ובסוד ביאור היולי דחכמתא בלבד וע"כ יש לה פתרון, אלא מכח שדוחית לאור הפנים ע"כ כוחה יפה לאור הבחי"ד בצורתה להדיא כבחרושת הגויים. (ע"ע מסך דבחי"ב) (ע"י היטב ד' בחי' המסך ותשכח ברירו דמלה).

אחי"כ כשהולך בדרגת זיכוכו והגיע על בחי"ב, כי גם בחי"ג שהוא עביות דכלי ז"א הנק' ו' דהויה גם היא נעלמה, הנה עדיין אור העליון אינו פוסק אלא ממשיך בהכאתו על המסך דבחי"ב הנשאר, אמנם מתוך שהעביות וכח התנגדות דהמסך נתקטן הרי נתמעט ג"כ כח דזווג דהכאה ועמו גם הקומה דאו"ח כנ"ל, ונבחן עתה שנאבד לו בחי' אחת נוספת דהיינו קומת חכמה ועמד על קומת בינה, מפני שחסר לו עתה ב' בחי' של עביות דהיינו בחי"ד ובחי"ג הנק' ה"ת וואו דשם הויה, ונשאר רק בב' אותיות י"ח.

הבלי דגרמי:

כי כל פרצוף תחתון בפרצופי א"ק חסר כתר כלפי העליון. והטעם הוא, היות התחתון התפ"ב דעליון הבא אחר הזדככותו של המסך. ונודע שבסוד עליתו לשורשו לפה שחוזר עביותו אליו, מ"מ בחי' אחרונה לעולם אינה חוזרת לו משום שנעלמה רשימתה, (ע"ע

ע"ב) וע"כ אין שם אלא ג' בחי', ומסך דבחי"ג יש לו קומת חכמה וחסר כתר. ויש להבחין בפרצוף זה ב' מיעוטיין: א' באור, שחסר אור הכתר ובא להכתר הקודם רק אור החכמה, והב' בכלי, דהיינו שבחי"ד דהיינו מטבור ולמטה חושך בלי אור, ואפי' נפש חיה אין לה כי נעלמה רשימתה כנ"ל, ורשימו ה"ס נפש חיה. ואע"פ שהסתלקות הזה נבחן בגופא דגלגלתא ולא בע"ב המחודש על בחי"ג, אמנם נודע דאין חסרון והעדר נוהג ברוחני וכל השנויים רק תוספות המה ונאמרים לא כלפי עצמו אלא כלפי התחתון, וע"כ אנו מבחינים את המטבור ולטה החשכים, על חשבון הע"ב ולא על חשבון הגלגלתא.

ותדע אמנם עכ"ז ודאי שיש שם חיות דאל"כ איך המטבור ולמטה דבוק בפרצוף, אמנם החיות הזאת אינה נפש שיש לה צורה רק בחי' חיות בלי שום צורה, וחיות מועטת כזו שאין בה צורה מכונה הבלי דגרמי.

התכללות שמאלא בימינה וימינא בשמאלא:

הכוונה על ע"ס דרוח שאינם כסדר הכלים, כי החסד של הרוח הוא בכל הגבורה והגבורה של הרוח הוא בכל החסד, (ע"ח ש"ה פ"ו) (ע"ע מול"מ מסע ח'). אשר במטי בחו"ב מטי בחסד ג"כ ובלא מטי בחו"ב אלא בכתר מטי בגבורה ולא בחסד. ונתבאר שם ההבחן בין אור דכתר לאד דחו"ב, אשר האור דכתר ה"ס זווג מכח הרשימו דטעמים דהתפ"א העומדת בכתר בקו ימין בסוד זכר דכתר, משום שה"ס שירי עביות דבחי"ד החשובה לאין ערך על אור דהתפ"ב החדש וה"ס דינא קשיא, כלומר למטה בתחתונים, מה שא"כ שם באור הזווג הרי קומתה בחי' כתר עליון דא"ק פנימי וע"כ ה"ס קו ימין וזכר, ואור החו"ב ה"ס אור דהתפ"ב הבא לשם מחדש שה"ס קו שמאל והנקבה דכתר. (ועד"ז גם בחכמה ע"ש במסע ב').

ולפיכך בשעה דמטי בכתר ומתעוררת רשימו דטעמים היה צריך להתפשט אל כלי החסד דז"א, כלומר לבחי' דכר שבו ולקו ימין כמו שהוא בכו"ח. וכן בשעה דמטי בחו"ב שה"ס אור החדש דהתפ"ב היה צריך להתפשט לקו שמאל דז"א לנקבה, דהיינו לכלי דגבורה כמות שהם בכו"ח, אמנם לא היה כן אלא שנתהפכו, כי בשעה דמטי בחו"ב נתפשט האור לחסד דז"א לקו ימין, ובשעה דמטי בכתר נתפשט האור לגבורה דז"א דהיינו לקו שמאל, דהיינו בהיפך ממה שהם בכתר ובחכמה עש"ה.

ויש כאן ג' דברים הגורמים אל שינוי מצב האמור, הא' היא משום אמו דז"א דהיינו הבינה, כי גם בה עומד אור החדש בימין לזכר ואור הרשימו דטעמים עומד לשמאל דהיינו נקבה, אלא בה לא נבחן זה לשינוי מצב משום דאור החדש והזכר הזה הוא אור הנולד מרשימו דחכמה, כלומר הזכר דחכמה הגבוה בקומה א' יותר מהרשימו דטעמים דבינה, וע"כ ודאי הוא חשוב יותר מהרשימו דטעמים דאור הבינה אע"פ שהוא מהתפ"א, משא"כ בז"א דשניהם ממתם שוה כמדרגת ז"א שאין הבינה נותנת לו האור רק בהפיכת פנים שפירושו בהזדככות דבחי"ב (ע"ע מול"מ) אלא בבחי"א שהוא אמת

ז"א, א"כ ודאי שהרשימו דטעמים דהתפ"א חשוב בו יותר מאור החדש הנמשך מהבינה והוא צריך להיות בימין בכלי דחסד, אמנם עכ"ז ודאי כח אמא על ז"א וגורמת שאור החדש יקח את הימין.

גורם ב' הוא, משום דברשימו דטעמים נמשך מסופו אחיזה לדינין ולקלי וע"כ בכתר וחכמה שהחיצונים אינם מגיעים אפי' לענפים התחתונים שלהם ע"כ אין זה שום גרעון וע"כ תופסים בחי' הזכר והימין שחשובים הרבה יותר מהאור החדש דהתפ"ב, משא"כ אצל הז"א אשד בענפים התחתונים המשתלשלים הימנו יש אחיזה גדולה לרשימו זאת דע"כ נק' דינא קשיא כנ"ל, ולפיכך אור החדש דהתפ"ב שהעביות שלו נמשך מהבינה שה"ס דינא רפיא כמ"ש שם, והוא הממתק את הדינא קשיא, ולכן אור המחודש דהתפ"ב ה"ס הזכר והימין.

וז"ס התכללות ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא, כי מתוך ההתחלפות הזה שאור הזכר דכו"ח בא בשמאל דז"א בכלי הגבוה ואור הנקבה דכו"ח בא בכלי חסד דז"א לשמאל כנ"ל, נעשה התכללות ביניהם ונכללו זה מזה, שאז יש ריוח גדול כי הדינא קשיא שבאוד הזכר נמתק בדינא רפיא ואין אחיזה ופחד מחיצונים, והאר הגדול הרבה יותר שיש באור הזכר העליון יכול לשמש בז"א בלי שום פחד עוד, כי נמתק בדינא רפיא כאמור. וז"ס התחלפות האורות דנה"י דאו"א בהתפשטותם לחג"ת דז"א, שמ"ה דאו"א בב"ן דז"א וב"ן דאו"א במ"ה דז"א עש"ה, שנמשך מהנ"ל, כי הנה"י המה הפוכים מחג"ת. (עיי מסע ח' במול"מ).

הפכיות בין אורות לכלים:

שבאורות הסדר הוא שהתחתונים נכנסים מתחילה והיפוכו בכלים אשר העליונים מתגלים בתחילה, מתחילה כתר ואח"כ חכמה וכו' לא כבאורות שמתחילה בא הנפש ואח"כ הרוח ואח"כ הנשמה וכו'. ובזה תבין מ"ש (ע"ע ע"ס דחיה) בציור ע"ס דחיה, אשר בחי"א הוא אור ו"ק ובחי"ב אור הבינה ובחי"ג גדלות אור החכמה ובחי"ד סוד גילוי מלכותו על כל הארץ עש"ה. ותבין כי כל זה אמור בערכי האורות, משא"כ בערכי כלים יהיה בחי"א חכמה ובחי"ב בינה ובחי"ג אור ו"ק ובחי"ד מלכות.

הבל אח"פ:

בכל המקומות שיש שם נקב למסך (ע"ע נקבים, נקב) **יוצא דרך שם מן אור החיים** שבפרצוף כעין **הבל לחוץ** מהפרצוף, ואע"פ שמדומה לעין הגשמי אשר הבל זה נתבטל ומתערב עם אויר העולם ואינו עולה בחשבון כלל, אכן אינו כן אלא סופו לחזור ולהתקבץ בהפרצוף או לעשות פעולות בסוד קול ודבור. (ע"ע קול ודיבור, וע"ע הסתכלות).

התלבשות הסת"א דתחתון על הסת"ב דעליון :

נודע שהתחתון יוצא במקום חסרון דעליון כדי לתקנו. גם נודע שמפה ולמטה **דכל פרצוף מסתלקים האורות מסיבת ביטוש או"מ באו"פ** בשעת **יציאתם מנקב אחד** שהוא הפה, ולכן בא במקומו **התפ"ב למלאות הכלים** הריקים דהתפ"א, והנה התפ"ב האמר הוא נבחן לבחי' תחתון או בן להתפ"א הנבחן לו לאב ולעליון. ומתחילה נבאר ההפכיות שמאו"ם לאו"פ :

הפכיות ביטוש מאו"מ לאו"פ :

האו"מ ה"ס או"ח המקיף ומלביש את האו"י כמ"ש בשער הכונות בעלינו לשבח עש"ה. **והכלי דאו"מ ה"ס המסך המתוקן בכלי המלכות המעלה או"ח בסוד הזווג דהכאה.** וכבר ידעת סוד **המסך שהוא סוד הצמצום והגבול** דכלהו פרצופין בסו"ה עד **"פה" תבוא ולא תוסיף.** ופה **ה"ס הדיבור דאל תקרב,** ובסוד שם אל המיוחד מאירים כל האורות העתידים בסו"ה לך וכי הארץ אשר אראך (לעתיד) ואעשך שם לגוי גדול, אמנם ודאי שיש שם **או"פ** שהרי כתוב ויאמר הוי' אל אברם שהוא לשון הוה, ונודע בפרצופי א"ק שאין שם שיתוף דב' **הבחינות בחי"ד ובחי"ב** כמו בעולם התיקון, אלא **בחי' כלי אחד וקו אחד** בלבד שהוא מבחי"ד, גם נודע בסוד הזווג שה"ס הידיעה המוחלטת בכח המסך למניעת האור עד שעושה **פיסוק.** גם כל ענין האו"ח העולה ומלביש אינו אלא קיבוץ הניצוצין של האסתלקות האורות, (ע"ע זכר זווג). והנך מוצא אשר האו"מ והכלי שלו המה ממחשיכי האור ובסוד אל, אכן האו"פ הוא כולו אור מתפשט, וע"ד שאמרו ז"ל בשכר ויסתר משה פניו זכה לתמונת ה' **יביט, שהסתרת פניו דמשה ה"ס האו"מ כנ"ל ותמונת ה' יביט הוא ודאי ע"ד או"פ** ואין לך קצוות רחוקים יותר מזה. ולפיכך **כשהאו"ח נמשך מעילא לתתא** מפה דראש לגופא ששם כבר האו"פ מלובש בכלים גמורים, הרי ההן והלאו באים כאחד אלא ע"ד **הפח שאסר** הוא הפה שהתיר, ולפיכך המה בוטשים זה בזה עד שהאו"מ מתגבר מחמת שהפה הוא באמת כלי המיוחד לאו"מ דהיינו בחי"ד, וע"כ האו"פ מסתלק לשורשו. עוד דוגמא מעקדת יצחק שאמר לו הקב"ה העלהו לי לעולה על אחד ההרים אשר אומר (לעתיד שה"ס או"מ) אליך, גם אמר לו כי ביצחק יקרא לך זרע (שהוא בהוה ובאו"פ), וכל שומע יבין שהמה הפיכים זל"ז בתכלית כי אם יעלהו לעולה אז יסתלק לגמרי כל האו"פ, דהיינו כל הכלל ישראל היוצאים מיצחק וגם שם אמנם האו"מ גבר והעלהו לעולה, אכן ניצול בקריאת המלאך אל תשלח ידך אל הנער וכי שזהו כבר בחי' התפ"ב של נבואה ואינה דומה כלל להתפ"א כמובן אלא שז"ס ההזדככות.

הזדככות :

הוא התחדשות הכלי דאו"מ, כי מתוך שהכלי מלכות והמסך הראשון גרם להסתלקות דהתפ"א, לפיכך נטל מסך המיוחס לבחיי"ג שמתאים לו בדיוק ואינו הפכי לאו"פ כמקודם, כי המסך דבחיי"ד ששימש עמו מקודם (דהיינו מסך הכולל במלכות הכוללת המכונה בכל פרצוף פה דראש) היה בסוד **איסור קריבה** לגמרי כמגש אל תקרב הלום, וא"כ היה ודאי הפכי גמר ומוחלט לתמונת ה' יביט, וכן בדוגמה שניה הנ"ל היה ענין הקרבתו לעולה הפכי גמורה להנבואה כי ביצחק יקרא לך זרע, משא"כ אח"כ בהתפ"ב דנבואה נמצא שנזדכך, דהיינו שלא אמר לו שחטיהו אלא אמר לו העליהו בלבד, וכיון שהעלה אותו כבר מספיק למדי ומעתה יחיה ויעמיד בנים, באופן שאלו ואלו דהיינו האו"מ והאו"פ דברי אלקים חיים והאו"מ מלביש היטב את האו"פ ואינו סותר ובוטש אותו עוד.

והנך מוצא כאן כמו **התחלקות בהכלי** שה"ס הדיבור דאו"מ כי כלי הראשונה היתה כוללת גם שחיטה ממש משא"כ כלי השניה הוא כוללת רק החציה הא' של הקרבת עולה דהיינו ההעלאה בלבד ודוחה ממנה בחי' **השחיטה**, כי אמר לו אל תשלח ידך אל הנער, וכזה נקרא הזדככות המסך (שה"ס דיבור דהכאת שפה) מעביותו הקודם, כי חצי העביות היותר מחודד ונורא פקע והלך לו **מנחי"ד לבחיי"ג**. וכאן צריך שתדע שבחיי"ד מכונה בשם מאכלת(*) אשר באמת מכח האו"מ היתה מספיקה לשחוט ח"ו את יצחק בנו לולי שאמר לו המלאך אל תשלח ידך, בדומה לדחז"ל על רבינו הקדוש שמימיו לא הוריד ידו מטבורו ולמטה כי בכח דברי המלאך **נאבד המאכלת והלך לו ומשום זה** כשרצה שוב להמשיך סוד המסך שבכלי המלכות אז נשא את עיניו בבחי' מטבור ולמעלה לבד כמו פרצוף ע"ב על מסך דבחיי"ג, ואז וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו, שה"ס חיה מן ז"א דבינה הנמשך ונאחז בסבך דחושך דמתחת אומ"צ מטעם ששלח ידו במאכלת רעהו שה"ס ז"א דחכמה. (עי"ע ע"ס ז"א דבינה)

(*) **הגהה** בחיי"ד נקי' כן להיותה שורש לכל אכילות שבעולם וע"כ היא מאכלת את כל בני העולם.

הלבשה לעליון:

ובהמבואר לעיל תבין היטב שכל **הסת"א דתחתון מוכרח להלביש להסת"ב דעליון**, כי בעת ההזדככות דבחיי"ד (כמו אבידת המאכלת הנ"ל) מוכרח אמנם להמשך בחי' מסך אחר **ופה אל ראשו** שישמש לו לגבול ולהלנשת או"ח של ע"ס דראש בעדו, כי אין לך פרצוף שאין לו ראש. ועוד, כי תיכף **כשיצא הכתר הא' יצאו עמו כל הכתרים** ואפי' כתר דמלכות דעשיה, וא"כ מוכרח שוב להמשיך **המסך הכולל** בכלי מלכות הכולל המכונה פה כנ"ל, אלא **בהזדככות על בחיי"ג** שיש לו ג"כ בחי' הגבול דעד פה תבוא ולא תוסיף, כמו פה דראש דהתפ"א, אלא שנפקע ממנו **העביות הקשה** דבחיי"ד הסותר לכל האו"פ, דהיינו **האו"ח הבא ממעלה למטה** המכונה גוף, אלא מסך כזה המקיים עכ"פ לאותו **האו"פ** שכבר נמשך בגוף דהעליון בהתפ"א.

וכבר ידעת סוד **הסתכלות ב'** :

שה"ס או"ח העולה מתתא לעילא אחר שכבר התפשט מעילא לתתא (ע"ע הסת"א הסת"ב). ובזה תבין אשר באותו הפרק שמתחיל ההזדככות דבחי"ד היה מתחיל עמו יחד גם בחי' הסת"ב, אשר בהגמרו לעלות בא אח"ז התפשטות דבחי"ג, דהיינו בחי' פה חדש ומסך חדש המעלה או"ח לע"ס דראש. הנה ודאי שראש הקדום לא נעלם ח"ו אלא שנשאר במקומו נבחי' ראש להעליון, וזה הראש החדש דבחי"ג שיצא עתה מתוך שהוא יכול לקיים את האו"פ דגוף, דהיינו האו"ה שממעלה למטה דהעליון, ע"כ נבחן שמלבישו שמה ומקומו מתחיל מעט למעלה מהסת"ב דעליון, כי הסת"ב דעליון הוא בחזה שלו עצמו דהיינו התחלת הסתלקות דבחי"ד כנ"ל, מש"כ קביעת המסך והפה דעליון מתחיל ממקום המעמד דנחי"ג שהוא ודאי למעלה מבחי"ד, אלא מתוך שבחי"ד נעלמת כנ"ל אינה עולה בשם רק בחי"ג בלבד, וע"כ אנו אומרים שהסת"א דעליון מתחיל במקום הסת"ב דעליון והבן.

הלבשה לחג"ת דעליון :

זה נוהג רק בפרצוף הכתר כמו א"ק או א"א אשר החכמה שלו מלבשת את ט"ס תחתונות דכתר שבו, כי כתר דכתר דא"א ה"ס הראש דכתר דא"א (כי כל ראש נקי כתר), וט"ס תחתונות ה"ס התוך שהוא חב"ד דכתר דהיינו האו"ח היורד מפה דראש ולמטה ומתלבש בהגוף (ע"ע רת"ס). והסוף שהוא ו"ק חג"ת נה"י דכתר דא"א (דהיינו בחי' תוך סוף דמקו"ה) הם שניהם נקי ט"ס תחתונות דכתר דא"א והמה מתלבשים בפרצוף חכמה דא"א, כי הראש דחכמה הנמשך למטה אל החכמה מכח הראש דמקו"ה (כנודע כי כשצא הכתר יצאו כל הכתרים), הוא מלביש אל התוך דעליון הנמשך מתוך מקו"ה דע"כ נקי חב"ד כנ"ל, והבן היטב שרק הראש יכול להלבישו כי יש לו מכח מקורו דין קדימה ושליטה על התוך, משא"כ התוך דתחתון אינו יכול להלבישו לעליון, כי התוך דעליון קדום במעלה עליון לאין קץ וע"כ אינו משיגו כל עיקר.

הלבשה לנה"י דעליון :

ה"ס ההלבשה הבא מכח אנקת"ס אשר משליט בעיקר את הסוף דמקוה, בסוד כ' אשב בחושך הויה אור לי, וא"כ אין לו כלל בחי' חג"ת דעליון שה"ס התוך דמקוה כי מתחיל מכל"א ולמטה, וז"ס שתים זו שמעתי, כדי להרבות המשכה עש"ה. וע"כ חג"ת דאלו הם חג"ת מבחי' ו"ק, משא"כ אם מלביש לתוך דעליון היה החג"ת מבחי' חב"ד. עיי' לעיל בהלבשה לחג"ת דעליון.

התכללות זו"נ בב' כלים :

מקורו מזו"ן דכתר דעקודים בהתפ"ב (ע"ע מול"מ). אשר הרשימו דטעמים שנשאר בכלי דכתר ה"ס הזכר דכתר, ואע"פ שאין בו אלא ו"ק בחוסר ג"ר כי ט"ר שלו נשאר בהעליון מ"מ אור הו"ק שלו הוא גדול לאין קץ, ואור החדש דקומת חכמה שנתפשט עתה להפרצוף הזה המכונה התפ"ב ה"ס הנקבה של הכתר. ואור הזכר יש לו כלי מיוחד מחלק הרשימו שנחשכה ביותר, ואור הנקבה יש לו כלי בפ"ע מסוד הכאת אור החכמה בהרשימו, וכשהם מזדווגים אז נכללים זה בזה בסוד ד' רוחין אשר הזכר נכלל מרוח הנקבה ג"כ (ויש לו רוח דידיה ו"ק) וגם רוח דנקבה הג"ר שלה ונעשה פרצוף שלם ג"ר וו"ק. ועד"ז גם הנוק' כלולה מב' רוחין דידיה ודידה ואוד הגדול של ו"ק דזכר ניתוסף על אור ג"ר של עצמה ואז קונית הגדלות בתכלית.

התכללות ז"ת בכלי אחת:

מקורו מזו"נ דכתר הנ"ל אחר שנזדכך במסע הב' (ע"ע מול"מ). כי אז נעשה שינוי בזווג זו"נ דכתר כי גם אח"כ שעלו אליו החו"ב למ"ן ויצא בו אור חדש, הנה הנקבה אינה מקבלת אור החדש הזה אל הכלי שלה אלא שמתלבש בכלי דזכר ואז נכללים הזו"נ יחד בכלי א' דזכר, ואין כאן בחי' ד' רוחין דאהבה כנ"ל בנ' כלים אלא הנוקבא נכללה בהזכר וגם קומת נוקבא נחסרה מג"ר ואין לה אלא ו"ק כמו הזכר.

התכללות זו"נ בלי כלים:

ה"ס עלייתם בהיכל העליון ומשמישים בהכלים של עליון, אשר אז יש להם בי מיני התכללות:

א' הוא התכללות נוקבא בדכר שאז מעלת שניהם שוה לגמרי, משום שאין הכלי שלה עמה שבגללה היא פחותה מזכר והבן שה"ס רוח אחד.

ב' הוא התכללות דכר בנוקבא בהיותה גדולה, היינו כי יש לה ו"ק דזכר כמותו ממש ונוסף לה בחי' ג"ר המיוחסים רק אליה וע"כ נכלל בה הזכר לגמרי, והיינו ג"כ בבחי' רוח אחד משום שאין להזכר אותו הכלי שישנהו במעט מהנוק'. ודע שעיקר השינוי הוא מכח הכלי ואין להאריך.

ומקורו מזו"נ דכתר הנ"ל בשעה שעולים למלכות דראש (או"א). שאז נעשה רק הזכר למ"ן בבחי' דראש שה"ס רשימו דבחי' דלא הנוקבא שה"ס בחי' ג', אמנם להיותם בלי הכלים שלהם אין ניכר השינוי של הנוקבא כלל וכלל וע"כ נכללה הנקבה בהזכר לגמרי.

ואח"ז שיורד הטבור המזוכך לשורש ממקום החוטם להפה, אז יכול המסך דחוטם לעשות זווג דהכאה ויוצא האור דבחי' ג' דהיינו קומת חכמה, ואז מגיע האור הזה רק להנוק' לבדה כי היא בחי' ג' והזכר מתבטל ונכלל בנוק' לגמרי.

וכשיורדים משם למקומם באה הנוק' עמו לכלי אחד של זכר ואינה חוזרת עוד לכלי דידה שה"ס ה' **דכתר**, ושניהם בכלי אחד **ביוד דכתר**. והוא מטעם שכבר נתרשמה מבחיי"ד בהיותה בפה דעליון וקבלה מכתר עליון של ראש, ואינה יכולה עוד לבא לכלי דה' שה"ס בחיי"ג ע"כ אין לה הגי' שקבלה בהיכל עליון ושוב נעשים שניהם בחי' ו"ק. (ע"ע התכללות זו"נ בכלי אחת).

המשכת אור העליון למטה:

ואח"כ מעלים מ"ן (ע"ע עליה וירידה).

התלבשות:

יורד התעלמות. כי כשיש ב' מציאויות יחד ואינו ניכר רק אחד מהם נבחן שהנעלם הוא **בפנימיות והניכר הוא בחיצוניות**, דהיינו אשר האינו ניכר גנוז ונעלם בהניכר **וכל שמבחוץ הוא השולט**, ע"ד אור הגרון המלוּבש **בחסד עליון שבראשי כתפוי דא"א**, ומובן בזה שאור הגרון גנוז ואין לו שום היכר (שהו"ס הנפילה) ואור חסד עליון (כל"א) הוא השולט. וכן בעת שהתחילו **זרועות דא"א** להגלות ולהתפשט אז נתלבש חסד דא"א בגבורה שמשם יצאו ישו"ת, ומובן ג"כ שאור החסד אינו ניכר אלא נעלם, ועיקר השולט הוא הגבורה (קומה בלי חסד) וכן תמיד.

התחלפות אור דחו"ג בע"ס דרוח:

ע"ע רוח בהתחלפות חו"ג.

היכל המלך:

(ע"ע בריאה) תבינהו ממ"ש האריז"ל בסוד **עצמות גוף לבוש היכל** (ע"ח שי אבי"ע) שה"ס ד' בחי' הנודעים, ואשר כל העולמות אבי"ע נתקנו רק מסוד נשמה עצמות גוף שה"ס כח"ב, אכן **זו"נ נשארו רק בסוד או"מ** ולא פנימים כלל, שהמה נתקנו בסוד **החיצוניות** הנקי לבוש והיכל שאין להם חיבור כלל אל הגוף עכ"ל. אין השם מלא: והנך מוצא שבחי' ג' ובחיי"ד נפרדו ונבדלו מפרצופי אבי"ע כולם, **והזו"נ שבפרצופי אבי"ע נחשבים רק זו"נ דבינה** כלומר זו"נ דבחי"ב שהסו"ה כי יד על כס י"ה **שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד** שיכלה זרעו של עמלק, דהיינו סוד ב' אותיות אחרונות של הויה שהם **וה** דהיינו בחיי"ג ובחיי"ד החסרים מכל פרצופי אבי"ע כנ"ל. ונמצינו למדים אשר אותה הבחי"ד האמיתית ששימשה **בעולם** אי"ק היא שנעשית ונתאית בסוד היכל לבד, ולא יכלה להתקן **בסוד** שאר הבחי' כלל.

לבר מהיכלא דמלכא : ובזה תבין מ"ש בזוהר תזריע בביאור הכתוב על משכבי בלילות דלית אורחא דמלכא לאזדווגא בי לבר מהיכליה, דהיינו בבחי' היכל המלך המבואר, כי אז יש מילוא לשם הויה בסוד (לבוש) והיכל, כי האור (ע"ע לבוש ע"ע שחור) הגדול ההוא כחו יפה להכניע גם את הבחי"ד, ובסו"ה הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד, וכיון שאין שום אחיזה לס"א שם, ע"כ אורחא דמלכא לאזדווגא רק במקום ההוא בלבד. (ע"ע היכל להלן) (ע"ע שורש נשמה גוף לבוש היכל).

היכל :

הוא מלשון הא (לך) כל. ועד"ה הא לך זרע, כי כל הבא אל היכל המלך נותן לו המלך כל אשר לו. כלומר, כל מה שהנברא ראוי לקבל בכל מדרגותיו וגלגוליו המלך נותן לו כל זה תיכף ומיד בבואו אל היכלו, משום שהנותן הוא נצחי ונודע שהנצחי אינו מתפעל ולא כלום מהזמן וגלגוליו, וע"כ כל הטועם מה מהנצחיות נמצא ומוכרח שיקבל כל העתיד להגיע לו תיכף ברגע הראשונה דאי לאו הכי אינו נצחיות. ונודע שבעלי התנועה נבחנים **בעולם שנה נפש** כי **נפש** המתנועעת צריכה למקום שעליו תתנועע שנק' **אולם**. וסכום התנועות שהנפש עושה שמה המה מורגשים לנו בתור **זמן** שנק' **שנה**, וע"כ ג' גבולים אלו נוהגים בכל הגשמיות, אכן בסוד **התפשטות הגשמיות** דהיינו כל הדבק וקרוב לאלקים שה"ס הנצחיות אע"פ שהוא בהכרח מסתלק מגבולי הזמן כנ"ל שכל העתיד לבא באריכות הזמן נמצא מקבל תיכף ברגע הראשונה, עכ"ז אינו נמלט מגבול המקום **הן בהיה והן ביהיה** דהיינו **עבר עתיד** שאינו עומד באותו המקום. וזהו אז כל ההבדל בין הדבוק להנדבק דהיינו בין **החלק והכל**. וז"ס איזהו חכם המכיר את מקומו וע"כ נק' השי"ת **בשם מקום** כמ"ש ז"ל ברוך המקות משום שאפילו הדבק היותר נשגב שבעולם מוכרח עוד להרגיש בעצמו את גבול המקום שבינו לבין קונו, אלא כמובן שגם הרגשת המקום הוא נתכלית הדקות. ומזה תבין שהדביקות בהשי"ת ברגע הראשונה, כלומר בעת שמקבל מהשי"ת כל הטוב העתיד לבוא מוגדר זה בשם מקום או בשם היכל, דהיינו אם מתחשבים עם הגבול הדק שמרגיש בינו לבין קונו אנו מכנים בשם מקום ואם מתחשבים בצורת הנותן והנדבק אנו מכנים בשם היכל, משום שנותן לו כל, כי היכל נוטריקון **הא - כל** וזה מראה על התפשטות גבולי הגשמיות, באופן שאפי' אח"כ כשמתגלגל בגבולי **עשן** מכיר היטב את המקום ההוא וכל פעם שרוצה לבוא להתפשטות הגשמיות חוזר שם. ובזה תבין סוד הזוהר על משכבי בלילות מקשה במשכבי מבעי ליה ותירץ וכו' לית **אורחא דמלכא לאתדבק בי לבר מהיכליה** וע"כ ביקשה ולא מצאה משום שלא הבינה אז לעלות להיכל המלך, והבן היטב שאין הכונה אשר המתדבק נמצא ברגע הראשונה המכונה היכל המלך ביתר גדלות מבכל הזמנים שלאחרי כן כי זהו לא יתכן כלל, כי ודאי שהולכים מחיל אל חיל. אלא הכונה על מקום הדביקות המוכשר לקבלת כללות הנצחיות בסוד התפשטות הגשמיות, אשר שום נצחיות אינו מתקבל במקום אחר

זולתו אפ"י שיהיה המקבל במדרגה יותר גבוה ונעלה. וז"ס שרמז האר"י ז"ל אשר המקום הוא גדול יותר מכל מח שנמצא בתוכו ע"ש, וכן הקב"ה מקומו של עולם ואין העולם מקומו ודו"ק.

ויש לרמז עוד כי יש סוד תחית המתים: המכונה קימה, ע"ד שאמרו ז"ל בסו"ה הנך שוכב עם אבותיך וקם וכו' שהוא מקרא שאין לו הכרע המרמז על תחיית המתים, וע"ש זה נק' הקב"ה בשם מקום מלשון מקים, כי הקם לתחיה אינו קם מעצמו אלא הקב"ה מקים אותו, וע"כ נק' בשם מקום. (ע"ע תחית המתים).

היכל:

(ע"י לעיל) יורה על המקום שבו שורה המלך בקביעות לנצחיות. וז"ס לית אורחא דמלכא לאזדוגא בי לבר מהיכליה, כלומר אם לא באותו המקום שהוא נצחי. ומכאן תשפוט שכל הזוכה לאיזו דבקות אמיתית בהשי"ת זוכה אותה לנצחיות, ע"ד עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד.

ה' חסדום הי גבורות:

הע"ס מתחלקים לחמש חמש ע"ד שנתחלק הכתר דנקודים דב"ן. ה"ס ראשונות כח"ב חו"ג לראש עתיק, וה"ס תחתונות ת"ת נהי"מ לא"א. וה"ס עשרת הדברות המחולקים על ב' לוחות הברית לחמש בכל לוח, שלוח הימין ה"ס עתיק וסוד יום ב' ולוח השמאל ה"ס א"א ויום ד'.

אבא יסד ברתא: ונודע כמ"ש בזוהר פנהם אות תתמ"א וז"ל אנכי ביה כי כתר, וביה אין.

כתר: אתקרי מסטרא דאמא עילאה (שה"ס בורא חושך כי סר ע"י או"א ע"י בינה).

חמשים: דאדכר לגבה חמשין זימנין יציאת מצרים (שה"ס בחי"ד דיום ה' שה"ס הנתניב דלא ידעו עיט) ובו יצאו ממצרים בסוד על הים לקו חמישים מכות דבלאו הכי לא יכלו לצאת ממצרים מהענוי הגדול שנתענו שם ארבע מאות (ע"ע ארבעים). ואיהי בת מן בראשית (כלומר) מת ראשי בסוד ירא שבת דכלילן עשר אמירן מסטרא דחכמה.

בת י': אבא יסד ברתא: פירוש, בטרם שהושלכה משמים ארץ היתה הבחי"ד בכל השלימות מצד כל קומת החכמה השרויה בה, בסוד יפה נוף משוש כל הארץ, וע"כ נק' בת של ראש שעשועים דיום יום, ובעת (קרי בת) הזאת נאמר אבא יסד ברתא דהיינו הוא תכלית תפארתה ו הדרה, ולפיכך כלילן בה עשר אמירן שה"ס ע"ס שלימות מסטרא דחכמה, אכן אח"כ מסטרא דאו"א נתיב לא ידעו עיט: ל"ב נ"ח: (עו"ש) ואיהי נתיב לא ידעו עיט דכליל ל"ב נתיבות החכמה דאינון ל"ב אלקים דמע"ב. מסטרא דאמא עילאה (דהיינו בצורת כתר כנ"ל עש"ה) אתקרי כבוד, (פ"י בסו"ה השמים מספרים

כבוד אל שבבחי הכתר ה"ס אל הכבוד) וכד אתכלילן בברתא אתקרי **לב** (מלשון להב).
כבוד, לב : ובגין דא כבוד לעילא ל"ב לתתא. (ויש לפרש עוד דבסוד אמא עיי הכתר משמשת היראה בסוד כבוד, דהיינו המופיע ממעל אבל לא בסוד התלבשות בלב, אמנם מסטרא דברתא שהיא מיוסדת מאבא מחכמה וע"כ מתלבש האור בל"ב בסוד שביעי).
עשרת הדברות : ויוד דברן אתיהיבו חמש בלוחא חדא חמש בלוחא חדא. פי', מסטרא דאבא יסד ברתא נמצא הבת בסוד **עשרה מאמרות** מסטרא דחכמה כנ"ל. אמנם מסטרא דאמא עילאה דאתקרי כבוד (מסו"ה בורא חושד). הנה כשהם באים בהבת המה נקי ל"ב, כלומר ע"ד ההבחן מודברת במ בלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, שאינם נוהגים בו עצמו אלא בשבת דידך ובשכיבה דידך עצמך, שזה היתה אחר שנתיסדה מכח אבא והחכמה עליונה אז נעשה ענין השכיבה וקימה בה עצמה, וע"כ נעשו העשרה מאמרות הרכות הנעימות מקודם שקבלו לבחי **עשרת הדברות** קשות ומזה תבחין **מרחק הרב בין אמירה** לדיבור, כי בעת שהמ"ן באים מאחר נקי מאמר וה"ס זכר בעל מ"ד כי המ"ן מנוקי בא לו משא"כ אם הוא עצמו הוא המעלה מ"ן אז נקי דיבור קשה ודאי.

פנים בפנים דיבר ה' עמכם מתוך האש : כי כן קבלו עשרת הדברות בסוד ותגיד לבני ישראל דברים קשים כגידון, כי ע"כ בכל דיבור ודיבור פרחא נשמתם וחזרו לאחוריהם י"ב מילים, בסוד **ע' לשתי עשרה** שנעשה עשתי עשרה שפרחה הנשמה די"ב מילים וכו'.

נתיבות שערים : ובהאמור תבחין בין השערים להנתיבות, כי השערים בשעה שנפתחים המה בסוד שאו שערים ראשיכם ויירש זרעך את שער אויביו, שה"ס **אבא יסד ברתא** בסוד **בת ראש** כנ"ל, משא"כ הנתיבות המה נפתחים בסוד **שבילים צרים** ותיקונים לאור חסדים דאי אפשר שיתגלו זולת דרך נתיבות אלו, בסוד מ"ש בזוהר על יסודות דאו"א : **האי שביל בהאי נתיב יתיב** כלומר שאין צינור אחר להשפיע, אלא דרך שם ונתיב דלא ידעו עיט הוא מוכרח לבא ולשמש להאי שביל דחו"ג העליונים לסוד **עשרת הדברות** : מה שלא היה יכול להגלות זולת הנתיב הנעלם הנ"ל.

ה"ח כח"ב חו"ג :

עיי עו"ש פנחס אות תתמ"ב וז"ל : יוד דברן אתיהיבא חמש בלוחא חדא וחמש בלוחא תנינא, איהי (הבת) כליל לון מכתר עד גבורה (דהיינו כח"ב חו"ג).

ה"ג תנהי"ם :

יוה' מעמודא דאמצעיתא עד ברתא ואינון ה' ה'.

עמוד אמצעי : פי' כי עצמותם של הספיי אינם אלא ה' בחי' דהיינו קושיי וחוי"ב שהם

ג' ראשונות, וז"א ונוק' דז"א. והנה לפי"ז נמצאת הבינה בסוד האמצעי שכתר וחכמה נמצאים למעלה ממנה וז"א ונוק' למטה ממנה, והנה נתבאר אשר סוד הבינה ה"ס עמוד האמצעי.

עשר ספ"י : ויש אמנם להבחין באלו החמש בחי' כח"ב זו"ן שיש בהם עשר ספ"י. והענין, כי בסוד הבינה שה"ס כל"א נעשה שינוי בסוד הרקיע המבדיל בין מים עליונים לתחתונים, אשר הזו"ן שלמטה ממנה נבחנו למים תחתונים שערכם נשפל מאד כלפי המים העליונים שהם כו"ח ובינה עמהם.

ג"ר חג"ת : ומטעם האמור נבחן הבחן גדול בין הג"ר שהם כח"ב במקומם לבין הארת הג"ר הנמשכת מבינה ולמטה. ולפיכך נשתנה שם הג"ר לחג"ת חג"ת המה הג"ר שלמטה מבינה דהיינו כח"ב עצמם הנמשכים דרך הבינה למטה ממנה נק' ג"ר, כתר נק' חסד חכמה נק' גבורה בינה נק' ת"ת. באופן שהי' בחי' כח"ב זו"ן נעשו עתה חג"ת נ"ה וע"כ נעשה עתה עמוד האמצעי ת"ת, באופן שבינה ה"ס עמוד האמצעי הכללי כאמור. אכן אחר שירדו הכח"ב למטה מבינה, נמצא הת"ת האמצעי, חו"ג למעלה מת"ת נו"ה למטה מת"ת, וע"כ הת"ת נק' רקיע המבדיל במקום הבינה דמעיקרה ונעשו חסד וגבורה למים עליונים במקום הכתר וחכמה דמעיקרה, ומים התחתונים הם נצח והוד שלמטה מת"ת. אכן יש עוד רקיע המבדיל : יסוד : שרקיע הזה נעשה לבסוף בסוד עליית נה"י לחג"ת.

וכמו שהבינה העלתה אליה מעיקרה את הת"ת שמשום זה קיבלו כח"ב לצורת חג"ת ושימש הת"ת במקום הבינה וכו"ח נעשה לחו"ג, כן עתה עלה שוב היסוד למקום הת"ת שהוא מקום הבינה וירדו גם חו"ג לצורת נצח והוד, ונצח והוד מים עליונים ממעל ליסוד, ומיסוד ולמטה ירדה המלכות שם ונעשית למים תחתונים במקום נו"ה דמעיקרה.

ספירות השורשיות : ונתבאר שספירות השרשיות המה רק כח"ב נ"ה בלבד, משא"כ חסד גבורה ת"ת יסוד מלכות המה באו מכח הרכבות והתמעטות, שחסד וגבורה המה באמת כתר חכמה, אלא שנתמעטו ע"י הבינה הנעשית בסוד רקיע המבדיל וקנו שם חו"ג.

וז"ס שבא צירי : כי הכתר וחכמה ממקומם המה עומדים זה תחת זה (ע"ד כו"ח דא"א). אכן אחר שנתמעטו דרך הבינה המה עומדים זה אצל זה מטעם שהחכמה נתמעטה וקנתה שם גבורה ודין, וע"כ כדי שלא יהיי שם אחיזה לדינין נתאמצה החכמה ועלתה לכתר ונמצאת בסוד הצירי כזה.. חסד לימין שה"ס הכתר המושך אצלה החכמה כדי להגן עליה, והגבורה לשמאלה של הכתר. והבינה נק' צירי : מטעם שדרכה נתמעטו אורות הכו"ח שבמקומם זה תחת זה - שבא : ונעשו לחסד גבורה זה אצל זה - צירי ..

ויש לפרש עוד, כי בעת השתלשלותם של הכו"ח דרך הבינה אין נמשכים כדרך עמידתם אשר החכמה הסמוכה צריכה לירד מתחילה ואח"כ הכתר על החכמה, אלא כדי שלא

יהי אחיזה בהחכמה ירדה מתחילה הכתר דרך הבינה והכתר עצמו המשיך גם החכמה שם והעמידה לשמאלה.

והנה נתבאר אשר ח"ג אינם ספיי מקוריות, וכן הת"ת הוא ג"כ **אור הבינה**, אלא אותו אור של הבינה הנשאר אחר התמעטות הכו"ח נקי **ת"ת**. באופן שמתחילת יציאת הבינה יצאה בינה בסוד ׀ קיבוץ שורוק ג' נקודות כח"ב זה תחת זה, ואח"כ שהתחילה להעביר למטה את האורות דכו"ח למקומה בסוד צירי שהיו חו"ג כנ"ל, אז נבחן בהכרח גם נקודתה עצמה שנמצאת מתחתיהם בסוד * סגול. ב' נקודות הצירי שלמעלה ה"ס חו"ב שירדו לחו"ג ונקודה דבינה שמתחתיהם (***ה"ס ת"ת** ולא בינה. וכבר נתבאר שכעת נקי הנקודה האמצעית שמתחתיה דהצירי בשם **רקיע המבדיל** והצירי עצמו שה"ס חו"ג בשם **מים העליונים** ומהת"ת ולמטה שהם נו"ה המקוריים נעשו **למים תחתונים** והמה ב' הנקודות חיריק קיבוץ.

חיריק: ה"ס **כי רק**, וסוד **נצח**: אשר בטרם שנגלה לו ההוד היה רק מכל אורותיו. וסוד. - **שורק קיבוץ ה"ס** ההוד שאחר שנתרוקן הנזח בא ההוד ו**קיבוץ כל** האורות בחזרה, וכמו למעלה **כח"ב זו תחת זו**, ובסוד זה נעשה הגבורה: **שבא**. כי ההוד המשיך ג' נקודותיו בסוד קו שמאל ובא הכו"ח שהיו בצירה והכתר לימין וחכמה לשמאל והנה עתה חזר הכל לשמאל, וכו"ח שנמשכו בהוד עומדים זה תחת זה בסוד נקודת שבא שה"ס גבורה כמבואר, והוד עצמו נעשה ׀ קיבוץ.

(***הגהה** שבטרם שעלה אור הת"ת מנצח נקי הבינה צירי שנקודה ימנית ה"ס כתר ושמאלית ה"ס בינה במקום חכמה אבל חכמה בעצמותה לא היתה עוד. עד שעלה הת"ת והמשיך שם הג"ר ואז ירדה החכמה לשמאל הכתר ומחבר להבינה דשם לאחד ממש והת"ת מתחתם **כתר-ת"ת- חו"ב** ובאמת בעת הזאת יצאו ג' שהם צירי סגול שבא. כי אין העדר אלא הוספה כנודע כזה **חסד-בינה-גבורה** כי באותו צת שהת"ת המשיך ג"ר דחכמה נעשה סיתום בנצח ונכללה חכמה בגבורה: שבא.

הבחן מבינה לת"ת:

כבר נתבאר לעיל אשר הבינה במקומה ה"ס ג' נקודות שורוק או קיבוץ, שה"ס מסך מעלה או"ח ממטה למעלה שהמסך הזה נקי קיבוץ והכו"ח שממשכת ה"ס צירי דהיינו חו"ג, אכן **ת"ת ה"ס גדלות לבינה** כי הוא עולה בסוד אומ"צ ומכריע על הצירי בסוד ^ סגולתא דטעמים, ושם למעלה נקי **דעת**: ומה שנמשך ממנו למטה נקי ת"ת וע"כ ה"ס **בריח התיכון** וכ"ז הוא מכח הנצח דיום ד'.

הבדל בין ת"ת לנצח: ואע"פ שהנצח נקי חיריק אכן זהו אחר שנגלה אור התפארת דג"ר על הבינה שעלה לשם מכחו, אז נעשה בחי קפאון וריאות בהנצח וע"כ הוא עצמו נקי חירק כנ"ל, ומה שעלה ממנו להבינה להכריע שמה ה"ס ת"ת, וע"כ **רקיע המבדיל** נקי, ונצח כבר מים תחתונים הם אלא **מים חיים**.

ובזה תבין ג"ס בינה ת"ת נצח : שהם ענין אחד, אלא הקטנות במקומו ה"ס בינה וצירי וחוי"ג כמבואר, וכשיצא ספ"י המקורית שנק' נצח אז עלה חלק העליון להבינה ונעשה ממנו שם **דעת ת"ת** : סגולתא דטעמים ונקודות, והבחי' דנשאר במקומו ונתרוקנה נק' נצח.

הוד דוגמה לבינה : כי גם היא יצאה בקטנותה בבחי' שורוק כי המשיכה אליה הכ"ח זה תחת זה בסוד שבא, וגם היא ילדה בן נעים שנק' **יסוד** וגם הוא עלה למעלה בסוד להמשיך ג"ר להוד, אלא בבחי' שיתופא דמדה"ר בדין, וע"כ הנקודה היא אמצעית האותיות ולא כת"ת שהיא חולם למעלה מאותיות, דהיינו למים עליונים בסוד סגולתא דטעמים כנ"ל, אלא בסוד **מים אמצעים מים חיים** שהם **נו"ה שממעל להיסוד**, מים אמצעים במקום מים עליונים. **המלכות שמתחת להיסוד** הם מים תחתונים, באופן שהיסוד מכריע על נו"ה דוגמת הת"ת על חוי"ג, אלא החוי"ג המה בחי' כו"ח כנ"ל מים עליונים ממש, משא"כ נו"ה המה ספ"י מקוריות אלא נמשך חיות, וע"כ **מים חיים או מים אמצעים** נק' ולא מים עליונים ממש, שהרי מקורם יצאו אחר הג"ר אחר הבינה. כח"ב חוי"ג מים עליונים ממש : וכשתחלק ספירות המקוריות לב', תמצא אשר ה"ס עליונות כח"ב חוי"ג אין בהם ממים תחתונים כלום, שחוי"ג כתר חכמה וצירי כנ"ל, אמנם ה"ס תחתונות : **ת"ת נצח הוד יסוד מלכות** כולם בחי' מים תחתונים המה, כי הת"ת עלה מהנצח שהוא כבר מתחת הבינה, וע"כ כח"ב חוי"ג שממעל להבינה נק' **ח' חסדים** ותנהי"ם הבאים אחר הבינה הם ה' גבורות, ותמצא כי בבינה עצמה יש ה"ח ולא למעלה וכן במלכות עצמה יש ה"ג ולא למעלה. ואפשר לפרש עוד באופן אחר, אשר תיכף בשעה שנגלה **צמצום א'** בסוד יוס ה' אז באותו הרגע נאצלו עשר ספירות.

עשר ספירות : כי **מנקודת הצמצום ולמעלה** יצאו ה' ספירות כח"ב (רת"ס מקוה) חסד וגבורה (אומ"צ ומקוה"נ). וכן **מנקודת הצמצום ולמטה יצאו** ג"כ אותם ה' הבחינות בשם חג"ת (רת"ס מקוה) נו"ה (אומ"צ ומקוה"נ). ונשתנה שמם דכח"ב לחג"ת להיותם משפעים ובאים דרך מסך דיום ה' הקשה שנעלם הראש מהם, ע"כ לא נשאר מהכתר זולת בחי' חסד ולא נשאר מהחכמה זולת בחי' גבורה ולא נשאר מהבינה זולת תפארת (בסו"ה כתפארת אדם לשבת בית). וכן לא נשאר מהחסד דאומ"צ זולת בחי' נצחון בלבד ולא נשאר מהגבורה שבמטה"נ זולת בחי' הוד בלבד.

באופן שכל ענין **עשר הספירות אינם אלא ח' בחי'**, אלא בסיבת **נקודת הצמצום שבהחזה** נחשבו ה' הבחינות כח"ב זו"נ בעברם דרך שם לתחתונים, וע"כ **שינוי מקום גרם לשינוי צורה** והג"ר נעשו לחג"ת, והזו"ן שהיו בבחי' חוי"ג נעשו לנו"ה שה"ס **שינוי השם**, וע"כ ה' נחי' כח"ב זו"ן המופיעים במקום יציאתם ה"ס ה' **חסדים**, וה' בחי' כח"ב זו"ן המושפעים דרך המסך ולמטה ה"ס ה"ג. וז"ס אשר **הנוקבא נאצלה מנין דרועי דז"א** : דהיינו בסוד יוס ה' דמע"ב, והיינו מסוד בחי' העביות היורד מהגבורה (מקוה"נ). כי שמה **מקום חנוק' ממקום אצילותה**. והבן שיש לה חלק ביד הימין בחסד

(אומ"צ) בסוד ב' **מאורות הגדולים** שהיתה שם בסוד בת ראש, גם יש לה חלק בסוד יד שמאל מקוה"נ, כי אז ירדה ונתמעטה, וע"כ מב' אלה יחד נאצלה ממש שזה נק' מבין דרועי דז"א.

באופן **שהנוקבא מבדלת בין ה"ח לה"ג**, שמהנוקבא ולמעלה ה"ס ה"ח כח"ב חו"ג ומהנוקבא ולמטה ה"ס ה"ג חג"ת נ"ה כנ"ל. וז"ס שהנוק' נק' **כתר מלכות**: שמסוד דרועא ימינא אומ"צ נק' כתר וחסר לה **ט' תחתונות**, ומסוד דרועא שמאלא (יום ה) ממה"נ נק' מלכות לבד וחסר **ט' ראשונות**. ומתוך שכלולה משניהם יחד כנ"ל, ע"כ נק' בב' השמות יחד כתר מלכות, אמנם אינה משמשת בשניהם בב"א אלא בזא"ז ביום ד' **בכתר** שה"ס אין ב' מלכים משמשים בכתר א', וביום ה' **במלכות** שה"ס שנעשית, עתיק לבריאה ראש לשועלים.

הבדלה:

ע"ע עצם ובשר.

הכאת הסלע:

(ע"ע צלע) ה"ע ההסתכלות בסו"ה וירא ה' כי סד וכו', שההסתכלות הזו מושך אליו או"ח מהתחתון והסתלקותו לשורשו נק' בערך התחתון בשם **יצאה** שז"ס ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם.

ב' בחי' **בהסלע** שהם: הכאה אחת, וב' הכאות. ובחי' הכאה אחת ה"ס בארה של מרים שהיתה מלוה אותם כל שנות מהלכם במדבר, דע"כ נק' **בארה של מרים** בסו"ה ולא יכלו לשתות מים **ממרה כי מרים הם** כלומר שנמשכו מבחי"ד שאינם ראויים לשתיה מחמת מרירות הדין הקשה שבהם, אמנם מעיקרה היו בסוד **מדבר שור ג'** **ימים**: שה"ס אומ"צ הגורם לסיתום מי חסדים, וע"כ לא מצאו מים כלל עד שנושעו עכ"פ במרה שהשיגו מים אמנם מבחי"ד.

ויורהו הי עץ וימתקו המים: שה"ס עץ החיים ולקותא דבחי"ב שעירב במים המרים ההם ואז נמתק מדה"ד במה"ר, וע"כ נעלם המרירות דבחי"ד ומכאן ואילך היי ההכאה רק בסוד **הכאה דפעם א'** מבחי"ב לבד שהוציא מים לשתיה, והוא הנק' **בארה של מרים** אלא שהארירות נעלם כנ"ל מטעם ויורהו הי עץ. ויש עוד בחינת **הכאת הסלע פעמים**: דהיינו הגילוי דבחי"ד ג"כ, והכאות שתים האלו הם נק' **מי מריבה**: שהמה גרמו למיתת משה ואהרון שזהו קרה לאחר פטירת מרים וסילוק הבאר הנ"ל דפעם א', ולפיכך וירם משה אז **מטהו ויך פעמים**: בבחי"ד ובבחי"ב שאז בסוד דתכלי ושצי לכלא פסק כאן מלהרהר עוד, שזהו מיתת אהרן הכהן ועליתו **הר ההר**: דהיינו ב' הרים (מטעם ב' הכאות) זע"ז והשרים נעשו לעבדים, וכאן שמת אהרן מת ג"כ משה כי אחים

המה, באופן שמיתת מרים דהיינו ביטול דהמתקה הנ"ל ובסוד הכאה דפעם אחת הוא שגרם למריבה ולהכאת ב' פעמים שה"ע הר ההר ומיתת אהרן, ומיתו אהרן גרם למיתת משה **בהר העברים** דהיינו ב' בחי' **עברה** : עברה דבחי"ד ועברה דבחי"ב, שהסו"ה **ויתעבר ה' ב' למענכם** פ"י בשביל המריבה שלכם, כי אתערותא דלתתא הגורם לבי מיני הכאות הסלע הנ"ל, הנה בחי' א' נק' בשם **לינה, תלונה, וילונו**. בא"ה **וילן שם כי בא השמש**, שאין זה בחי' עברה וזעם ח"ו אלא בחי' תרעומת דקה וסיתום ושינה שה"ס וחרהו ה' עץ כנ"ל, ובסו"ה אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי ה' יסמכני, ולפיכך בסוד הכאת הסלע דפעם א' כתיב וילן העם על משה ויאמר למה זה העליתנו ממצרים להמית וכו', (ואע"פ שמקודם כתיב וירב העם עם משא אכן אח"כ עזבו את המריבה שה"ס בחי"ד ופתחו בתלונה כמ"ש וילן וכו') משא"כ אח"כ במי מריבה בפי' חומק שמה לא כתוב וילן אלא וירב העם עם משה ויאמרו לאמר ולו גוענו בגוע אחינו לפני ה' (בסיתום דאומ"צ) שזה נק' **מריבה, עיבור** : הגורם להכאה פעמים בהסלע.

הפיכת פנים למעלה :

הוא נוהג בעת **הסתלקות** האורות דהסת"ב משום **הכאת או"מ באו"פ** (ע"ע הכאת או"פ באו"ס). שהמסך מזדכך והזווג דהכאה מתבטל. אמנם נבחן **שמסתלק על סדר המדרגה** (ע"ע הויה בריבוע). ויוצאים ד' **פרצופין זה למטה מזה בהמשך עת זיכוכו**, אמנם נק' אור הנקודות ואור אחורים, והוא משום דהמסך והאו"ח הם הולכים ומסתלקים מן התחתונים ואין ענינם להאציל אורות ופרצופין, ודבר אצילותם אותם המדרגות הוא מסבת אור העליון שאינו פוסק מתחתונים אפי' רגע עש"ה, וע"כ אין זה אור הפנים ורחמים משום **שאחוריהם לתחתונים** כלומר, שאין המסך ואו"ח עומדים אז לקיים האור בהפרצוף, אדרבא שמזדככים ועולים לשרשם, דהיינו **שפניהם למאציל** כלומר להזדכך לבחי' שורש ומאציל, ומאותו הרגע שהמסך שהוא עקרו של או"ח המלביש ומקיים להאורות מתחיל להזדכך, נבחן אשר האורות הפכו פניהם למעלה, כלומר להסתלק ולהזדכך עד שיבואו למעלה לשורש, משום **שאין ענין מקצת נוהג ברוחני** וכשרק מתחיל להזדכך מוכרח להזדכך לגמרי מכל עביותו, וע"כ נבחן שתיכף מסלק פניו מלהשפיע לתחתון.

הארה דרך עליה :

(ע"ע הפיכת מים למעלה) אשר בזמן **זיכוכו** של המסך שמכונה שמתעלה והולך **מעביותו** בסדר המדרגה עד שמזדכך כולו ועולה לשורשו, הנה זיכוכו של המסך נק' עליה, כי כלפי עצמו נבחן שבעשה יותר חשוב, שהרי אור הזך ודאי יותר חשוב מאור עב. אמנם אור העליון המזדווג עמו בהמשך זמן ההוא, נבחנים אותם ההארות שהם הארות בדרך עליה שהולכים ומתמעטים, וע"כ הם אור אחוריים ודין ואו"ח.

הארה דרך ירידה

אחר שהמסך מזדכך כולו נבחן שעלה ונעשה כבחי שורשו שמשם יצא דהיינו מלכות דראש שהוא כתר דגופא, וכשהוא מגיע לזיכוך הזה אז אור עליון של ראש חוזר ויורד על המסך, שמשום זה חוזר המסך ומתעבה (ע"ע הסתלקות אורות להמאציל לקבל שפע). וכלפי המסך עצמו נבחן זה לירידה כי העביות היא גריעותא כמובן, אמנם כלפי המשכות האורות וקיומם בפרצוף נבחן העביות הזה שבהמסך שנתפשט להתפשטות פרצוף שלם (ע"ע ע"ב), וע"כ אור העלחן הזה שיורד אל המסך נבחן להארה דרך יגה שהוא אור ישר ואור רחמים.

הפכיות בשורשה:

(ע"ע ע"ס דאו"ח הפכים לאו"י) שורש: ל מיני הפכיות שבכל העלמות והפרצופים והספירות ה"ס האו"י והאו"ח, שהמה הפכים זה לזה מקצה אל הקצה. שהרי האו"י הוא בחי אור המתלבש ומתדבק בהתחנות והאו"ח הוא האור המסתלק ונפרש מהתחנות, וא"כ אין לך רחוקים באלם יותר מהם, כי הסתכלות הסתלקות: המה ב' האורות ראשיים שבהעולמות, בסו"ה וירא ה' כי סר לראות, שה"ס אור ההסתכלות וס"ה משה משה ה"ס אור הסתלקות והמה הם או"י ואו"ח. וע"כ אתה מצא אשר כתר דאו"ח הוא בחי"ד וחכמה דאו"ח הוא בחי"ג, והוא מטעם התפשטות עם אור הסתלקות, כי הבחי"ד גורם להסתלקות האור עד הכתר שה"ס שכל הנעלם מכל רעיון וממילא מתקבצים הניצוצים וההבלים האוצים עד קומה ההיא. ועד"ז בחי"ג עד החכמה, משא"כ מסך דבחי"ב ובחי"א שאינם פוגמים כלל בהכתר והחכמה אלא באור הבינה וזו"ן, איך אפשר שאור הסתלקות הזה יצטרף פעם לאור הכתר והחכמה (ע"ע או"ח). והיפוכו באו"י שאנו מתחשבים באור הסתכלות, דהיינו בשעת המילוא במה שיש שם מאור העליון הרי בחי"ד לא יש שם מט' ראשונות ולא כלום, כי ע"כ גורמת הסתלקות עד הכתר, ובבחי"ג אין שם אלא בחי ז"א וע"כ אינו גורם שום פגם בכתר רק עד החכמה, ובחי"ב כבר יש בה גם בינה דאו"י וע"כ אינה פוגמת בהחכמה רק באורה של עצמה לבדה, ובחי"א יש שם גם חכמה דאו"י הפוגם רק באור דחסדים כנודע.

התפשטות הגשמיות:

(ע"ע עליית נשמה) שאי אפשר לקיים שום דבר ושום מצוה בתכלית השלימות, זולת עם סוד עליית נשמה להמקור להתדבק ולהכלל באותו צדיק המקבלה לאותה המצוה

ולאותו המאור. אשר כלי הקבלה שלאותו צדיק מותאמים בהחלט לקבלה עם כל נצחיותה וטהרה, כי אז גם העולה עצמו ע"י עלייתו נכללו כלי הקבלה שלו באותם כלי הקבלה השלימים שלאותו צדיק. אכן זה יתכן אם כלי הקבלה של העולה הם ריקנים לגמרי מכל אור ומכל בחי' שיהיה, אזי יתכן ואפשר שיתכללו ויתאחדו ממש עם הכלי קבלה שלהדדיק משא"כ אם יש איזה בחי' משהו בתוך הכלי קבלה של העולה, אז אי אפשר להם להתכלל עם כליו של הצדיק.

וע"כ בטרם כל עליית נשמה מוכרח העולה לנקות ולטהר את כלי הקבלה שלו מכל מיני אורות שקיבל פעם לתוכם וזהו שנק' התפשטות הגשמיות. כלומר, כל בחי' הארות שכבר באו לו לכלל קבלה נק' בשם גשמיות מחמת שכבר באו להשגה וקבלה של הגוף והגשם, ורק אז מוכן לסוד העליה לא זולת.

טעם ב' להתפשטות הגשאיות: כי כל עליה הוא לסוד הכתר הן קטנה והן גדולה, אלא הקטנה למשל הוא לכתר דעשיה והגדולה היא לכתר דיצירה או עוד למעלה לכתר דבריאה וכו'. ונודע אשר ספירת הכתר אין שם הכר כלי, ולפיכך זריך העולה להיות מופשט מכל מיני השגות שהשיג פעם כדי שלא ידבק בו שמץ כלי אשר יחצן ויפריע לעליתו במקום שאין שם עדיין הכר כלי והבן היסב. וכאן צריך להבו הענין אשר כשיצא הכתר יצאו כל הכתרים עד סוף העשיה ואפי' כתר מלכות דעשיה, וע"כ טבעיהם שוים לגמרי כי יצאו כמו למשל בדפוס אחד, וכל ההפרש הוא בהמרחק לבד דהיינו מכח המסכים המרובים הממעטים את קבלת האור, כי כל מלכות דעליון נעשה כתר להתחתון והבן זה. ומזה תבין אשר כל ענין עליה גדולה נמשכת בעיקר לפי כח התפשטות הגשמיות שבהעולה, שאם כח לו להתפשט יותר מכל שמץ גשמי אז תהיה עליתו לעולם יותר גבוה, וזכור אמנם אשר כל דבר המושג נקרא כאן גשמי להיותו פעם לבוש בכלי קבלה.
(ע"ע כתר, ע"ע ע"ס)

הליכה:

ה"ס הנטיות ההפכיות, דהיינו פעם ברגל הימיני ופעם ברגל השמאלי, בסוד ימינא ושמאלא וביניהם כלה בקישוטיין אזלא שנק' הליכות עולם, כי ע"י הליכות הללו זוכים לקבל פני רבו בא"ה והיו עיניך רואות את מוריך. באופן, אשר קבלת פנים: איננה באה זולת בהקדם הליכות הנ"ל מרובות.

רגלים: מלשון מרגלים שלפעמים מאמינים ולפעמים מפחדים, בסו"ה כי חזק הוא ממנו, אלא הצדיקים דביקים בגופא דמלכא, דהיינו מטבור ולמעלה, ובזה קונים רגלים לדבר מכח הקדושה, בסו"ה וישא יעקב רגליו, שהגוף נשא הרגלים. ובזה תבין סוד השמלה שלקחו שם ויפת לכסות ערות אביהם, בסוד אחורים: כמ"ש וילכו אחורנית וכו' ופניהם אחורנית וערות אביהם לא ראו, דהיינו שהן ההליכות והן הקבלת פנים היו בסוד למפרע שנק' אחורנית, שבזה נתעוררו החיצונים.

הר המוריה :

מלשון הכתוב ולא יכנף עוד מוריד וכף. והר מלשון המהרהר אחר רבו (מורו) כאלו מהרהר אחר השכינה. וז"ס מסך דג"ר.

וענין **הר סיני** : ה"ס מסך דו"ק, אבל הג"ר היו שם בשלימות וכמ"ש חז"ל שירדה בו שנאה לאומות העולם, שז"ס סיתום חסדים ובסוד היולי דעבידתא שנמשך משנאת הדת שכ"ז נגלה ובא מהסיתום חסדים.

אין הרים אלא אבות : כלומר שורשים לכל זרע ברך ה', בסו"ה אשר יאמר **חיוס** בהר ה' יראה כי ע"י הר נעשה **שר** (משה ואו"ח וכלי קבלה).

וז"ס הר ועיבור : כי הר ה"ס מסך א' ועיבור ה"ס התכפלות ב' מסכים בבת אחת, ע"ד **עזאזל** שמשתלח בהמדבר והנשמה וחושך דמדבר מכסה ומעלים העזאזל (שיעור דבחי"ד). ואז מתתקן (שעיר דבחי"ד) אאב"ח הא"ל.

הר העברים :

ע"ע הכאת הסלע.

הר הזיתים :

(ע"ח ש"ג פ"ב) ה"ס בחי"ד נקודה דעוה"ז, חיצוניות וסוף לכל העולמות.

הר הזיתים :

בל תטעה שרגלי א"ק במקום מדומה גשמי עומדים, אלא כל בחי' אחרונה של המלכות דהיינו דרגתה הג' החותכת גם על או"ח, נק' הר הזיתים בכל עולם ועולם. ויש כאן מובן עמוק בשם הזה שאין כאן המקום לפרשו. ומזה תבין שגם בהר הגשמי שלפנינו בעוה"ז הנק' הר הזיתים, יש לו ג"כ יחס שאול בשייכות לשם הזה, שזסו"ה ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים.

ועם זה אין שום חיוב שהמכנה את ההר הגשמי הזה בשם הר הזיתים שיהי' נביא או בעל השגה שהרגיש שייכותו לבחי' אחרונה דמלכות שמשום יחס הזה קראו כן, אלא יכול להיות שמכנה שם הזה היה איש גס ואפ"י עובד ע"ז, והוא משום שהדיבור מתת אלקים הוא והוכן בהשואה אחת לכל מין האדם וע"כ כולם רק שליחי אלקים המה בהשתמשותם הזה. וכל ההבחן בין מכובד לשפל בשמוש של הדיבור הוא רק בערך הדעת, שבעל הדבור מרגיש בדיבוריו, אשר ההמון מרגישים הבנות קלי הערך

בדיבוריהם, והמכובדים בעיני אלקים הוא מעניק אותם להבין סופי ההבנות שישנם בכל מלה ודבור.

ולפיכך מובן שאם בעל השגה קרא שם ההר הזה ודאי שהבין שלימות הבנתו של השם הזה, ואם איזה נבזה קראו כן ודאי שהיה לו איזה הבנה מקלי הערך דהיינו שהזדמן לו איזה מקרה שראה שאדמתו יפה לזיתים או ראה שגדלים עליו זיתים מרובים וכדומה, סוף סוף שעשה שליחותו כחפץ המשלחו, כי הדיבור מעשה אלקים הוא בכל לשון שאתה שומע.

השתלשלות המדרגות:

ב' דרכים נוהגים בהשתלשלות המדרגות, הא' הוא בבחי' הפריה כלומר שמדרגה אחת הולכת ומתפשטת לשלשלת ארוכה של ענפים משונים שיוצאים זה מזה בהתחייבות של קודם ונמשך עילה ועלול עד אין קץ. ודרך הב' הוא בבחי' רביה כלומר שהמדרגות מתחלקות זה מזה לצורות נבדלות זו מזו ונפרדות לגמרי אחת מחברתה בלי שום קשר ויחס ישר, וכן מתכפלות ומתרבות לאלפים ולרבבות עד אן קץ ושיעור, והבנה הזאת היא החמורה שבחכמת האמת אשד רבים המה הנכשלים בה מפני אי היכולת להבין ענין הריבוי וההשתלשלות בלי דמיונות של מקום וזמן, וע"כ מערבים חול בקודש ומתבלבלים, שמשום זה נמצאים מחוץ להיכל החכמה ולא יוכלו למצוא הפתח. ובראשונה צריכים להבין, שהגם שאין לנו שום מבוא להרהר ולחשוב בדבר מה בלי צבת הדמיוני המוגבל במקומות וזמנים עכ"ז אל לנו להחליט משום זה להכחיש את מציאות הרוחניות, דהיינו אותה המציאות שהוא בן חורין לגמרי מגבולי הזמן והמקום. ונקח את השכל שלנו, כלומר קיבוץ ההשכלות הצרור ומשומר במוחותינו, אשר הגם שכל מושכל ומושכל הגיע אלינו בעזרת הדמיון וע"פ דרכיו וחוקיו בהקפים ממקומות וזמנים, ע"ז השכליות עצמם בכל דרכיהם באים ומתקבצים לתוך מוחותינו מופשטים לגמרי מדרכי הדמיון, כלומר שהמה בני חורין לגמרי מגבולים הקשים האלו המדומים בהדמיון, שהרי אינם תופסים שום מקום במוחותינו. וראיה ע"ז, שאם היו מחוייבים לאיזה שיעור של מקום היה המוח צריך לילך ולהתגדל בשטח ובמשקל כפי שיעור המושכלות שמאסף לתוכו, אולם אינו כן שהרי עינינו הרואות שמוחות של אנשים הולכים ומתקטנים לאחר עשרים שנה אע"פ שאז מתחילים המושכלות להתרבות. מכאן תמצא הקש אמיתי למציאות הרוחנית שאינו תופש מקום ולא זמן, ואע"פ שאין לנו מבוא להבינו ומכ"ש להתעסק בו רק בדרכים שאולים מדרכי הדמיון אן זה חשוב כלל, כי דרכים אלו המה רק צבת לאחיזה עולם אחר האחיזה והשגה אינך מוכרח כלל להצבת השעל רק תשאירם בטהרתם כמות שהם באמת. ואחר ההסברה האמורה נבאר ענין ב' אופני השתלשלות הנ"ל ההפריה הרביה באופנים הראויים לשכליות מופשטות.

שורשי ההשתלשלות: הם ד' הבחי' הנודעים הכלול ויוצאים באור העליון גופיה,

שהם חכמה ובינה ת"ת ומלכות הנקי ע"ס דאור ישר, שענינם מבואר בדי' בחי' דאו"י עש"ה, (ע"ע ד' בחי' דוא"י).

קוטב ההשתלשלות : הוא חוק ההזדככות הנוהג במסך שבכלי המלכות, (ע"ע הזדככות) היות שמהצמצום ואילך לא יצוייר עוד בחי' אור העליון הפשוט שיופיע בעולמות, אלא כל הארה מורכבת מבי' בחי' אור, דהיינו אורו ית' העליון הנקי אור העצמות או אור החכמה המורכב ומלובש באור חוזר העולה ע"י הפגישה של אור העליון עם המסך שבכלי מלכות. (ע"ע מסך) אשר מפגישה הזאת מתחדש ונולד האו"י ח העולה ומלביש על אור העליון, שנמצא אור העליון נאחז בהנאצל באותו השיעור גדלות של אור החוזר לא פחות ולא יותר. וע"כ מכונה המסך הזה בשם קו המדה כי במקום שנסתיים קומת האור חוזר שם מסתיים ג"כ שיעור אחיזת הנאצל באור העליון, כי אור העליון הפשוט כלומר בלי ההתלבשות באו"י ח ובכלים אינו בגדר האפשרות להיות מושג לשום נברא ונאצל (ע"ע כלי)

רת"ס : ג' מדרגות הללו הם המתחייבות בכל מדרגה פרטית משום שאין זה אלא השתלמות של מדרגה אחת ושל הארה אחת. והוא מטעם, שאין המסך שבכלי מלכות הנ"ל נגמר על היכנו בטרם שמשתלשל לג' מדרגות הללו, כי בהסתכלות הראשונה דהיינו בהתפשטות אור העליון על ארבע בחינותיו עד לפגישה בהמסך המעכב עליו שמהכאה זו נולד ועולה האו"י ח המלביש על אור העליון, הנה בפעם א' אין הכלים נגמרים שיהיו ראויים להלביש את אור העליון, והוא משום שהאורות קודמים להמסך ואין העביות שבכלי מלכות יכולה להגביה א"ע ממטה למעלה, ולפיכך העביות הזו מתפשטת עם ד' בחינות שבאור העליון פעם שנית עד שנעשה הכאה בהמסך דבחי"ד של הסתכלות הב' ומעלה או"י ח שמלבישו ממטה למעלה שבה נגמרים הכלים של הפרצוף, משום שהמסך והעביות קודמים לאורות הללו של הסתכלות השניה, כלומר שאו"י ח העולה מהמסך שבהסתכלות הראשון הוא הגורם להתפשטות המסך ממטה למעלה עם אור העליון להסתכלות השניה, ומתוך שהמסך הוא הגורם והאב להסתכלות זו ע"כ העביות והקשיות שלו מקבל אותו ומלבישו מכל צדדיו ממעלה למטה, (ע"ע מלבוש זך).

והגה נתבארו ב' המדרגות, דהיינו מדרגות ע"ס דהסתכלות א' המכונה ראש, ומדרגות הע"ס דהסת"ב המכונה תוך וגוף.

וכמו שהמלכות דהסת"א דהיינו מלכות דראש התפשטה לעשרה מלכיות מינה ובה עד למלכות דמלכות הנקי טבור, כן הטבור הזה שהוא מלכות של מדרגת התוך שגם כאן העלה המלכות הזאת ע"ס דאו"י ח, ע"כ גם היא מתפשטת מלמעלה למטה מינה ובה לעשר מלכיות עד לאצבעות הרגלים שהוא בחי' מלכות דטבור, דהיינו מלכות דמלכות המלכות.

וטעם הדבר, משום שאותה המלכות שבה נעשה זיווג דהכאה ומעלית או"י ח על הע"ס דאו"י נכללת בעצמה מכל הגדלות והתפשטות האור חוזר הזה על ע"ס דאו"י ח, משום שהמלכות היא השורש המולידה אותם והע"ס דאו"י ח המה הענפים שלה, וכלל

הוא אשר כל מה שיש בענפים מחויב להיות בשורש כי אין לך נותן מה שאין בו, ולפיכך גם המלכות עצמה מרויחה מכח הזווג דהכאה שמתרחבת ומתפשטת לע"ס מינה ובה ממש כאותו השיעור של או"ח העולה ממטה למעלה על האור העליון. וזהו הטעם של התפשטות מלכות של ראש עד הטבור דגופא, וזהו הטעם דהתפשטות מלכות דגופא דהיינו הטבור עד סיום רגלים.

אלא שיש ביניהם **חילוק גדול**, כי בהתפשטות של המלכות דראש נמשך גם אור העליון בתוכיותה עד לזווג דהכאה המלכות דמלכות הזאת, מטעם כי לא נגמר המסך המסיים במלכות דראש בטרם שהמסך הזה יורד ומתתקן בבחי"ד של התפשטות עביות המלכות בעצמה, שזה מכונה **שהכלים יקדמו להאורות**, וע"כ נבחן המלכות של ראש רק בבחי' **כתר המלכות**, וע"כ אין כח במסך המתקן שם לסיים ולחתוך באור העליון שלא יתפשט עוד, עד שהמלכות של ראש מתפשטת בעצמה מינה ובה לעשרה מלכיות כנ"ל ומתתקן המסך בבחי' **אחרונה דהתפשטות המלכות**, אז קנה המסך שלימותו מכח הצמצום והוא חותך ומסיים על אור העליון.

ונמצא, אשר בע"ס דמדרגת הסוף הנמשכים מטבור עד סיום הרגלים כבר אין שם כלום מאור העליון, אלא הוא רק התפשטות הטבור בעצמו לעשרה מלכיות מינה ובה בבחי' או"ח היורד מלמעלה למטה בלי אור העליון כלל, משום שכבר נפסק על הטבור כאמור.

עתה תדע היטב ההבחן **והצורך לג' המדרגות רת"ס בכל הארה** היות שאינה נשלמת באופן אחר, כי מלכות דראש אינה מסיימת על ההארה להיות האורות קדמו לכלים, כי כל בחי"ד הזאת איננה רק **העביות הכלולה באור העליון גופיה** שיוצא ונולד מתוך התפשטותו של האור ונבחנת לכתר מלכות, וע"כ למסך המתקן במלכות דמלכות אנו צריכים, דהיינו הטבור, ואז **מסיים ועושה סוף** על האור דפרצוף ההוא. ואמנם מתוך שהטבור דהיינו מלכות דגופא הוא השורש לאור חוזר שהעלתה ממטה למעלה בע"ס דתוך, ע"כ יש לה כח להתפשט בכמות הזה מנה ובה ג"כ, שהתפשטות הזו מכונה סוף או ע"ס דנה"י, וגם המה מתחייבים כנ"ל ד"ה וטעם הדבר עש"ה.

והנה זה שנק' הפריית הפרצוף, דהיינו הארה פרטית כמו שהיא מתחייבת להסתעף ולהתפשט עד הגמרה, אשר כללות הארה הפרטית היחידה הזאת מחויבת מתחילה להחלק על ג' מדרגות רת"ס הנ"ל. אמנם כל מדרגה ומדרגה מרת"ס האלו מסתעפת לאלפים ולרבבות מדרגות, כי בכל מדרגה צריך להבחין ע"ס דאו"פ וע"ס דאו"מ וע"ס דלבושים וע"ס דכלים ע"ס דפנימיות וע"ס דחיצוניות וכו' וכ"ז בע"ס דכללות המדרגה, ומלבד זה יש להבחין בפרטיותה ג"כ, כי כל ספירה וספירה הפרטית מע"ס דאיזו מדרגה, יש להבחין בשיעור קומתה אם היא מאותם שקומתם שוה או מאותם היוצאים זה למטה מזה וכו', ומלבד האמור יש להבחין בשינויים מחמת התולדות וכו', באופן שבכל הארה פרטית יש כמה אלפים הבחנות, אולם שורש כולם הם רק ע"ס דאור העליון, דהיינו שנבחן ע"פ ד' בחי' של עביות הכלולות באור העליון, וכדי להתלבש בכלים יש ג"כ ג' שורשים הנק' ראש תוך סוף. וזהו עיקר ההבנה שצריכים

לזכור בכל התחדשות מאיזו הארה יחידה.
ועתה נבאר ענין הרביה הרוחניות.

השתלשלות הרביה :

הנה הארה ראשונה שנמשכה מא"ס ב"ה למקום הצמצום הנקי **רשימו** מכונה בשם **קו הא"ס ב"ה** או **אדם קדמון**. וע"פ המתבאר לעיל, הרי הארה היחידה הזאת מחוייבת להתפשט על ג' המדרגות **ראש תוך סוף** ע"ד שנתבאר לעיל עש"ה. ותדע שא"ק הזה האמור הנה תחילתו מתחיל מא"ס ב"ה דהיינו ראש הא הדבוק בא"ס ב"ה, וסיומו הוא **הנקודה דעוה"ז** ממש המכונה **הר הזיתים** בסו"ה ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. כי שם נמצאת המלכות בדרגתה השלישית, דהיינו מלכות דמלכות המלכות שהיא מסיימת גם לאו"ח ונקי סיום רגלין דא"ק. ובזה תדע שהארה א' הזאת היא **ממלאת כל החלל** וממנה מתפשטים כל מציאות התרבות המדרגות.

ב' קוטבים לרביית המדרגות :

קוטב א' הוא הזדכות הנוהג בהמסך, קוטב הב' הוא מדרגה הג' הנ"ל המכונה כלפי מדרגה הא' לבחי' מלבוש. כלומר, לבחי' חיצונה שאין לו שום חיבור עמו כמ"ש להלן. ומתחילה נבאר את קוטב הא' :

הזדככות המסך בה"פ :

ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. ומתחילה צריכים להבין היטב את היחסים מבחי"ב דאור ישר אל בחי"ד דאור ישר, (ע"ע די בחי' דאו"י). והתבונן אשר שיעור ידוע של **הקשיות והעביות** שישנם בבחי"ד היא נוטלתם מבחי"ב. ולא עוד, אלא חלקי הקשיות והעביות הללו המה בבחי"ד כמו **שאור לעיסה**, באשר שבחי"ג עומדת לשורש אל בחי"ד, שהרי כל די' הבחי' ההם רק התפשטות קו אחד של אור בלי שום הבדל, רק בערכי **ההתעבות** שמשיג האור מפאת **התטשטותו לבחי' נאצל**. ותשכיל אשר תחילת השורש לכח הצמצום שבבחי"ד (שה"ס נקודה האמצעית שבהרשימו) הנה תמצא אותו בבחי"ב, כי כל כמה שהיתה **העביות כלולה באור העצמות בבחי' "כח"** הריהו בחי"א **ואור חכמה השייך לעיקר חיות הנאצל**, ובאותו רגע שיצא **מהכח אל הפועל** נשתנה משום זה תפקידו של האור, דע"כ נבחן בשם בחי"ב ואור דחסדים שכבר אינו משפיע עצם חיות להנאצל אלא תפקידו הוא לגידול הכלים, שהשתנות הזה באה לו מכח העביות שנתגלה ויצא "מכח אל הפועל", וע"כ יצא האור מגדרו של בחי"א והשיג אותו הגדר של בחי"ב האמור, ונמצא שהאור דבחי"א נתעכב באמצע התפשטותו מפאת חידושו ושליטתו דבחי"ב, באופן שמרגע הופעתו דבחי"ב נשבת אור העצמות העקרי מן הקו הזה עד לבחי"ד של הקו מפני שמקומו לקח בחי"ב, כלומר האור דחסדים שאינו עקרי כאמור. הרי לפניך שגם בחי"ב מעכב ודוחה את אור העצמות כדמיון כח הצמצום דבחי"ד המכונה בשם קשיות, ונודע אשר הצמצום שבמסך אינו על אור דחסדים רק

על אור העצמות בלבד, וא"כ בחי"ב ובחי"ד שוים בדחיית אור העצמות. וכל החילוק שביניהם הוא רק בבחי' אור האחוריים: כלומר אותו האור המושפע ובא מאליו בתוך ההתפשטות בלי כונה כבלי תשומת לב. והוא, כי אע"פ שנתגלתה העביות בפועל ומשם ואילך נשתנה שם האור לאור דחסדים, דהיינו בחי"ב הנק' בינה. באופן שהמשכת והתפשטות הקו אשר נמשך ונתפשט ע"י הרצון לקבל הזה שנק' בינה הוא אור דחסדים. אמנם ודאי שאור החכמה שמטרם לגילוי שליטתה אינה נבדלת הימנה שלא תוכל להתפשט ברשותה של הבינה, אלא נבחן אשר הבינה אינה מתכונת להמשיכו לרשותה והגם שאינו מעכנתו אמנם אין זה מתפקידה, כלומר ממה שנכלל בהרצון לקבל שלה אלא דומה לנמשך ומתפשט בתוכה שלא מדעתה עליו, ואור כזה הנמשך בלי כונה הוא ודאי ממועט הרבה מהנמשך בכונה, וע"כ מכונה אור העצמות הזה המתפשט מאליו בשם אור אחוריים. (עי' לעיל ערך: הכאות או"פ באו"מ).

הסתלקות האורות להמאציל לקבלת שפע:

(ע"ע הויה בריבוע) הנה מקורה של הסתלקות הנוהג באורות העליונים הוא מפאת **הזדככות המסך הגורם להתמעטות שיור קומה דאו"ח המכונה או"מ, שמיעוט קומח דאו"ח מושך אחריו שיתמעט ג"כ באותה המדה שיעור קומח של או"י המכונה או"פ** (ע"ע הכאת או"פ בוא"מ). ודבר הזדככות המסך נמשך מתוך האו"ח עצמו שהמסך מעלה, כי האו"ח הזה העולה מאליו דהיינו מתוך הכאתו של אור העליון עליו, נבחן שהוא **מבטל את המשכת חסדים** שבבחי"ב (ע"ע ד' בחי' דאו"י), היות שאותו האור דחסדים נמשך עתה בהנאצל מאליו מתוך ההכאה בהמסך, וא"כ נעשה פעולת הבחי"ב כמו פועל בטל, ולפיכך חוזר הבחי"ב למקורו לבחי"א ונעלם כל **עביותה** דבחי"ב, ובזה נפתח הבחי"א מאחורים דבחי"ב שיכול להתפשט בכל הנאצל (ע"ע הסתלקות א'). ומתוך שעביות דבחי"ב הוא השורש דבחי"ד ונותנת חלק אל עביותה, מובן מאליו שבהתבטל העביות דבחי"ב גורם להתעלם באותו השיעור מהעביות דבחי"ד, ונמצא שמזדכך המסך משיעור הקצוב אל בחי"ד שע"י מתמעט כח ההתנגדות שבה על אור העליון ונתקטן שיעור החוזק שבזווג דהכאה וממילא נתקטן שיעור קומה של או"ח העולה מזווג הזה. וקטנות קומה דאו"ח מושך אחריו קטנות קומה דאו"י כמ"ש שם, ומתוך שאין ענין מקצת נוהג ברוחניות ע"ד נדר שהותר מקצתו הותר כולו, ע"כ כיון שנעשה מקצת הזיכוך בהמסך מוכרח תכף להסתלק כולו ומתפרק לגמרי אותו הזווג דהכאה, שעמו מסתלקין כל האורות כמ"ש שם.

הסתלקות ה"ס התעלות מסך: אמנם נבחן אשר גם בהמשך זיכוכו הולך ומקבל זוגים דהכאות - מאור העליון, שמשום זה יוצאים ונאצלים שם ג' מדרגות זה למטה מזה בהמשך זמן זיכוכו, שנק' קומת חכמה קומת בינה קומת ז"א. (ע"ע הויה בריבוע). ויש להבין, כמו בדבר זיכוך המסך אשר הגם שהאור הולך ומתעלם עכ"ז המסך כשהוא נבחן ביחסו עצמו הריהו הולך ומתעלה עילוי אחר עילוי **כי כל החשיבות**

שבהעביות הוא ביחס זווג דהכאה והאו"ח. אמנם כלפי עצמו ודאי **כל הזך ביותר הוא חשוב יותר** ולפיכך כשאנו מבחינים ביחס המסך כלפי עצמו אנו אומרים שהוא מתעלה במדרגות זיכוכו כלומר שנעשה יותר חשוב, וכשמזדכך לבחיי"ג נבחן שעלה לבחי"ז"א שבאותו הפרצוף, וכשמזדכך לבחיי"ב נבחן שנתעלה לבחי"י בינה שבאותו פרצוף, וכשמזדכך לבחיי"א נבחן שנתעלה לבחי"י חכמה שבאותו פרצוף, ואח"כ שנעלם ממנו גם העביות דבחי"א ונתפרק כל הזווג דהכאה לגמרי, נבחן שעלה לבחי"י הכתר שה"ס המאציל דאותו פרצוף מטעם היותו מזוכך לגמרי מכל ד' בחי"י העביות בו והבן היטב.

הסתלקות אינו בראש:

ונודע, שכל ענין הסתלקות האורות אינו נוהג בראש זולת בהגוף של המדרגה (ע"ע הסתלקות אינו נוהג בראש) דהיינו מפה דראש עד הטבור דאותו פרצוף, **שהפה ה"ס המלכות של הע"ס דראש ובחי"י כתר אל הע"ס דגוף, שממנח מתחילים הכלים להגלות, כי הע"ס דהסתכלות א' שנק' ראש המדרגה מגולים בלי שום כלים, כי הכלים נמשכים רק מבחי"ד דהיינו המלכות שלו שנק' פה, שמלכות הזאת מתפשטת בעביותה עצמה לעשרה כלים שהם ד' בחי"י: חו"ב וז"א ומלכות, ואח"כ מתפשט שם אור העליון לבחי"י זווג דהכאה על המסך המתוקן במלכות דמלכות הזאת הנק' טבור ועולה או"ח ומלביש על או העליון המתפשט שם, ובזה נשלמו הע"ס דאו"י ואו"א דגוף הפרצוף. כלומר, שהעצמות מלוּבש בכלים. וה"ס הסתכלות חב' הגומר הכלים משא"כ הע"ס דאו"י ואו"ח שבהסתכלות הראשון שהמה למעלה מפה, כלומר מבחי"ד שהוא המלכות שבספירות ההם אי אפשר שיהיו להם כלום (ע"י שם היטב). ובהאמור מובן, אשר ענין עליית המסך למאציל הנ"ל הוא לבחי"י המלכות של ראש שנק' פה שהוא המאציל ושורש כתר להתפשטות הגוף כאמור. והנה שם נמצאים ה"ס ראשונות שה"ס אור העליון המזדווג בהמסך המתוקן בהפה, שהוא מגולה לגמרי בלי שום כלי כנ"ל.**

ולפיכך בשעה שהמסך מזדכך לגמרי שנבחן שנתעלה לבחי"י הכתר שה"ס הפה דראש, הרי אור העליון שוב פוגש בהמסך שעלה, ומתוך שבחי"ב דאור העליון נמצאת שמה בעביותה הראויה לה משום שבד' בחי"י דראש לא היה שם שום הזדככות והסתלקות כלל (ע"ע הסתלקות אינו נוהג בראש). נמצא שהעביות דבחי"ב מתפשט בחזרה אל המסך, ומתוך שהמסך כלול בעצמו מג' רשימות חכמה בינה ז"א הנשארים אחר הסתלקות (ע"ע אור תגין) שכל טעם זיכוכם היה משום ההעלם של העביות דבחי"ב כנ"ל, (ע"ע הסתלקות א'). נמצא עתה אחר עליית המסך להפה של ראש שבחי"ב דאור העליון חוזרת שוב ומתפשטת אליו, אשר כל רשימותיו חוזרים ומתעוררים ומתחדשים בעביותם כמו שהיו בטרם ההסתלקות, ונבחן שהמסך קנה שם בחי"י עביות דבחי"ג, אשר אור העליון המכה עליו מעלה קומת ע"ס דאו"י ואו"ח עד החכמה. אמנם נחסר מקומת כתר, והוא משום שבחי"ד שבמסך לא השאירה אחריה שום

רשימו (ע"ע אור תגין) ואינה כלולה משום זה באותו המסך שנתעלה לפה וע"כ אינה יכולה להתעורר בסבת חידוש עביות דבחי"ב של ראש והן היטב. והנה נתבאר ענין הסתלקות האורות להמאציל לקבל שפע, דהיינו התעלות המסך בסדר זיכוכו מדרגא לדרגא עד שמגיע להפה שה"ס הכתר דגופא והמאציל, אשר משום זה חוזר ומתעבה ונעשה מוכשר לזווג עם אור העליון ומתפשט בהתפשטות ב' בשפע חדוה כמבואר.

הכאה דפיקו:

הרוח השורה בלב העושים שם דפיקין (הכאות) כנז' בתי' דס"ט ופ"ט, וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא (מלכות וסוד המסך הנקי נפש) אתמר בה קול דודי דופק (ש"ה פ"ה).

הכאה דפיקו:

הקול שבתוכו, ה"ס שם הויה שהוא בחי' הרוח השורה בלב, שה"ס הנקודות העושים **בה דפיקו** (ש"ה פ"ה ע"ח).

ז' הבלים **דנפקי מלבא** ה"ס ע"ס דרוח, (המתפשטים בהכאה על המסך והנפש שבלב) שנק' יוד אמירן (הרוח נקי אמירה והנפש דיבור) ונק' ג"כ ז' קולות. ז' קולות דנפקין מלבא, והוא ע"ד ז' היכלות שהיכל עליון כולל ג"ר.

השגה:

שיעור השגת האדם נמדד בדיוק נמרץ לפי שיעור היגעה אחריה שהוא יכול לסבול, באופן שאם אדם אומר ומיאש א"ע מלהבין איזה דבר, פירוש הענין שהוא מרגיש בעצמו שאין לו היכולת והסבלנות לסבול את רוב היגיעה שצריך לאותו דבר. באופן שהאומר **איני יכול להנין**, הוא איני יכול עוד לסבול.

הבדלה:

ה"ס סוף וסיום דכל בחי' רוחנית, כי סיום רוחני פירושו שינוי ניכר בין אור הקדום להבא מאחריו, כי דבר גשמי נחתך ונבדל אחד ממשנהו ע"י ריחוק במקום, ודבר רוחני נבדל אחד ממשנהו ע"י שינוי צורה, ונמצא שבחי' שינוי צורה ה"ס **מקום החתך** ושם נק' ג"כ **מסך המבדיל** או **רקיע המבדיל**, כי שינוי הצורה מבדיל בין הרוחניים. ובזה תבין סו"ה **ויעש אלקים את הרקיע ויהי מבדיל בין מים למים**, להיותו בחי' סוף וסיום על מים העליונים כמו עור המסיים לפרצוף גשמי.

ותבין בזה שסוד יום א' דמעשה בראשית כתוב בו **הבדלה מאור לחושך**, דהיינו ג"כ בחי' סוף וסיום אלא **סוף וסיום על החושך**, שהרי מקודם כתוב וחושך על פני תהום וכן ויאמר אלקים יהי אור, הרי שהבדלה זו דבין אור לחושך נאמר על החושך שנסתלק החושך ואיננו, כי בבוקר דיום א' נאמר ויאמר אלקים יהי אור, וחשכות הלילה שמקודם נעלם ואיננו.

ועם זה תבין שאין עדיין שום גבול בסוד בריאת האור כי הסתלקות חושך וביאת אור נצחי אינו עושה גבול ודין אדרבא והבן היסב. משא"כ בחי' **הבדלה ממים למים** דהיינו עשיית הרקיע המבדיל שרקיע זה מסיים מים עליונים המלאים בנצחיות עוז וחדוה, הרי ודאי שנמשך כאן סיום ובחי' גבול ודינין, וז"ס שביום ב' ב"ד יושבין והבן. ובזה תבין מ"ש בע"ח שער מ' פרק יוד שיש רקיעים **דקדושה הוא העור החופף על** אדם העליון עש"ה, ונקרא **עור** משום שגבול גוף הגשמי מסתיים בעור החופף עליו, וע"כ עור זה ה"ס רקיע המבדיל שה"ס סיום והבדל ומקום החתך הרוחני כמבואר, באופן אשר עור האדם הוא רקיע ממש המבדיל מגופו עצמו לגוף משנהו או לסביבתו שאינו מרגיש אותם כעצמותו.

הווה צבאות:

(שייך לאות יוד ע"ש)

הויתו הנצחית וקיומו לעד:

היא פירוש המלות של שם הוי"ה להיותו ית' מהוה הויות נצחיות וגם מקיימם לעד, דהיינו מהוה ומציא לאור את המציאות וגם מקיים אותם בפרנסה וכלכלה עד שיגדלו מלוא קומתם, כי אם היה נקי הוה או מהוה היה אפשר לפרשו בבחי' גילוי הויות המציאות לבד ולא היה נכלל בו קיומם של המציאות, אמנם כתיב יוד בתחילתו שמורה לשון גידול וקיום בזמן דהיינו קיום המציאות והספקתם לגדלות. ויהיה הפירוש דשם הויה בבי' בחי': א' בחי' גילוי המציאות שה"ע הוה, ובחי' ב' הספקתם בעתיד שה"ע יהיה (עי' היה הוה יהיה). ודע שכל המציאות וקיומם הוא בהתלבשות אורו ית' בהם וע"כ אנו משיגים אותו ית' בשם הויה והבן מאוד.

הוה הוה יהיה:

הנה השם הויה פירושו מהוה ומקיים (ע"ע הויתו) דהיינו מהוה בהוה ומקיימם בזמן לעתיד, אמנם כולל ג' זמנים כי בהכרח שהשי"ת כולל אותם הויות וקיומם עוד בטרם הבריאה וע"ש זה נבחן בהיה שה"ע בכח בטרם גילויו לפועל, וכן בזמן הבריאה שכאן

עיקר גילוי המציאות וכל קיומם עד גדלותם הנרצה ועשׂי נבחן הוה, ואח״כ לע״ל שהפועל יהיה כבר מקוים בכל צרכיו כמו שהיה בכח בטרם הבריאה שע״ש זה נק' יהיה. ודע שכל המדובר הזה בהיה והוה ויהיה הוא בסוד אור הפשוט שנק' א״ס ב״ה ולא ח״ו בעצמותו ית', כי לית מחשבה תפיסא ב״י כלל וא״א לומר או להגות בו בשום מלה והגא כלל וכלל, וזכור זה לכל המקומות.

התחלה:

(ש״א ענף א') ה״ע המחודש ואינו קדמון, ובהכרח שיש לו סוף ותכלית ע״ד סוף מעשה במחשבה תחילה כי כלום יש לך פועל דבר מה בלי תכלית, ונמצא לנו החוק המוחלט אשר כל שיש לו התחלה יש לו סוף ותכלית וכל שאין לו סוף ותכלית אין לו התחלה.

הוצאה לאור:

(ש״א ע״א) הבריאה נבראה גם מתקימת בבחי' התפשטות והשתלשלות אורו ית' לתחתונים והתלבשות אורו בהם, שז״ס בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, שהאורות הנמשכים ויוצאים מהפה שה״ס מלכות מכונה בשם דיבור, שז״ס בדבר ה' שמים נעשו. ואורות היוצאים מהפה ומוציאים לאור איזו בריה ואח״כ מסתלקים למקורם להפה מכוונים בשם רוח, וז״ס וברוח פיו כל צבאם (ע״ע יהו צבאות), ועל שם זה נק' הויות הבריאה בשם הוצאה לאור.

הפסק:

(ש״א ע״ב) כל מיני הפסק הנבחן בן הספירות ובין הפרצופון ועולמות הוא בסיבת הבחי״ד שהוא הכלי מלכות המסיימת לכל ספ״י ופרצוף, אשר כח הצמצום רכיב עליה שלא לקבל האור בבחי' אחרונה ההיא וע״כ נמצאת ריקנית בלי אור, ונבחנת כמו הפסק בין עליון לתחתון.

התקשרות:

(ש״א ע״ב) כיון שיש מקום ריקן מאור בין עליון לתחתון (ע״ע הפסק) יש אמנם כלפי זה בחי' או״ח אעולה מזווג דהכאה על המסך המתוקן, אשר או״ח הזה מתפשט משם גם לתחתון, ונמצא האו״ח הזה העולה והיורד על מקום ההפסק, כמו קשר המחבר שני דברים נפרדים.

ה' בחינות:

הע"ס כח"ב חג"ת נהי"ס אינם אלא ה' בחינות, כח"ב המה ג' בחי' וחג"ת נהי"י המה בחי' אחת שנק' ז"א, ומה שאנו מחשבים אותו לשש ספירות, הוא להורות שחסר ג"ר כלפי ג' בחי' כח"ב שכל אי מהם כולל ע"ס, משא"כ הז"א אין לו אלא ו"ס וחסר ג"ר. ובחי' חמישית היא המלכות שאין לה אלא ספירה תחתונה שלה, דהיינו המלכות שבמלכות וחסרה ט"ס ראשונות בערך הג"ר דאותו פרצוף.

טעם הדבר: משום שהמסך מבדיל באמצע בין כח"ב שהמסך משמש בהם ממטה למעלה דע"כ נק' כח"ב או ראש וע"כ נבחנים כלפי התחתון מהמסך שהוא שיש בכל אחד מהם ע"ס שלימות, משא"כ ממסך ולמטה שנק' גוף או ז"א נבחן תמיד שחסר ג"ר דעליונו, וע"כ כל ספירה מע"ס שלו המה חסרי ג"ר כלפי הראש הנק' כח"ב שיש לכל ספירה מע"ס שלהם ע"ס שלימות כאמור (ע"ע גוף).

והמלכות חסרה מט"ר בערך הראש ההוא, משום שטבור הוא המלכות המפסיק וחותר את אור ישר שלא ישפיע מטבור ולמטה, ונמצא שאין שם אלא בחי' הכתר דמלכות דהיינו הטבור לבד היותו משלים בסוד זווג דהכאה על הז"א שהוא בחי' תוך דגופא, וט"ס התחתונות דכלים אין שם כלים מאו"י אלא או"ח לבד כנודע (ע"ע רת"ס). ובערך האורות חסך ט"ר ואין שם אלא מלכות בלבד, כי תמיד יש ערך הפכי בין אורות לכלים (ע"ע ה"פ).

ביאור לפירוש הרי גדלי' הלוי

הכאה: הבל:

מתבאר בדחז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל. פי' ששורשו של אותו העשב הנמצא מלמעלה הוא אור מרובה וגדול מאוד, והענף ממנו הנמצא למטה בחושך נפקד ונסער מחמת ההבדל וההפרש הגדול הזה, ע"ד השליך משמים ארץ, וע"כ נבחן שהעליון פוקדו ומזכירו "מאין באת" שע"יז מגביה את עצמו בתאווה גדולה לחזור לשורשו והוא גדל, שז"ס מכה אותו ואומר לו גדל, דהיינו בהזכירה ופקידה כמבואר.

הבל היוצא: ובאמור תבין ענין ההבלים היוצאים מנקבי אח"פ, כי הפקידה דעליון שמזכיר לו את אורותיו השורשיים שנק' הכאה, הנה הכאה זו מעלה הבל מאותם הנמקות אשר מאירים בגדלות מרובה בשורשיהם, שזה מלשון מהבל(*) כלומר שדרכו של הענף בעת שנפקד ונזהר להתחקות ולעשות כשורשו ולהעלות אור דרך אותם הנקודות כבשורש, אכן גם אותו אור שמעלה יהיה גם מועט שבמועט אינו יכול להחזיק מעמד בפנימית הספירה כי צר הוא המקום החשוך שהענף נמצא בו, וע"כ מוכרח גם אור מועט ההוא (הנק' הבל ולא אור) לצאת מהכלי לחון דהיינו להסתלק

ממנו, באופן **שפקידה וזכירה דעליון ה"ס הכאה**, ואור המועט מאוד שמעלה בהתחתון מכח הפקידה נקי **הבל**.
ומה שגם אור המועט ההוא אינו מתקיים בהתחתון אלא מוכרח להסתלק ממנו, ע"כ נקי **יוצא לחוץ**.
(*הגהה: והבן שהבל הזה הנתעורר הוא מכאיב להתחתון דע"כ נקי **הבל**).

והנה נתבאר לך ג' המלות:

הכאה, הבל, הבל היוצא.

ועתה נבאר המלה **הסתכלות דק**: היינו בחי' ההבל היוצא מהעינים שלא יתכן לכנותו בשם הבל שמשמעותו עכ"פ **אור ממשי** אלא ממועט שהוא נחשב כלפי אורו להבל הבלים. אמנם ענין אור העינים אין הכאת העליון פועל בי לעורר בו את אור השורשי אפי' בתכלית המיעוט ג"כ, והוא מחמת מו"ס דא"א דקרומא אתחפיא דלא לאתפתחא, וע"כ לא יתכן לקראו גם בשם הבל אלא בשם **הסתכלות דק מאד**, וגם **הסתכלות דק** הזה אינו מתעורר זולת בעת הקיבוץ, דהיינו קיבוץ כל הבלים במקום הפה: ששם מוכן המסך דבחי"ד לקבץ כל **הבלי אח"פ** הללו תחת מסך מעובה מאוד המכונה **חושך כפול**. ובסוד אאב"ח יש **הסתכלות דק בסוד אנקת"ס**, ואז וירא אלקים את האור כי טוב: דהיינו האל המלוּבש בהסתכלות דק בסוד וירא אלקים בשם אל שהוא החסד, אכן יש כאן ראייה אלא בשיתופא דאלקים כי **אלקים יורה שיתופא דחכמה וחסדים**, כלומר חסדים המלוּבשים בחכמה בסוד אנקת"ס **והאל**, וכ"ז בסוד את האור: שה"ס קיבוץ כל ההבלים לסיתום וחושך מוחלט כמו (***דלת ולוח ארז עליה**),

כי הבל הפה ה"ס דלת **והבל אוזן חוטם ה"ס לוח ארץ**.

(*הגהה וה"ס ורצע אדוניו את אזנו **במרצע ובדלת**. הבל חוטם נקי **מרצע** והבל פה נקי **דלת**).

וז"ס את: א' ה"ס הבל אוזן ת' ה: ס הבל פה, בסוד קיים כל התורה מא' עד ת', כי ראשית המסך באזן הוא, שה"ס לשמוע בקולו כל"א. וסופו של המסך בסוד ת' ופה הוא, וע"כ את' ה"ס אלקים בשיתופא, והוא מנכן להפוך עמו את האורות הנזרעים כדי שיצמחו ויעשו פירות כמו **את**. וז"ס וכתנו חרבותם לאתים, כי קיבוץ הבלים סמוך לפה מכוונים חרבות, ואח"כ כשהסתכלות דק דאנקת"ס נמשך עמהם מכוונים אתים: וע"כ אמרו ז"ל שהשכינה הק' נקי **את** או **זאת**, **את** בקטנות ו**זאת** בגדלות מלשון **זח את ולא חרב**, דהיינו בסוד וירא אלקים שה"ס הסתכלות דק וע"כ מתברר הגדלות דאור העינים אלא מכח (*האי **קרומא דאתחפיא דלא לאתפתחא** אין שם אלא הסתכלות דק, (*שה"ס דלת ולוח ארז עליה. כנ"ל היורה סגירה מוחלטת).

הבלי אח"פ בסוד י"ג תיקוני דיקנא : הבל היוצא מהאוזן נמשך כנגד הזקן מבי צדדיו : תיקון ג' מייג תי"ד הבל החומם נמשך דרך אותו ארחא שיש על הפה נגד החוטם. תיקון ה' מייג תי"ד הבל הפה נמשך דרך אותו ארחא ג' הנקי עובר על פשע וכו' (ש"ד פ"ב ע"ח).

הבל היוצא אין באור עינים אלא הסתכלות דק הסתכלות לבד :

פ"י שאד הבלים היוצאים ה"ס אור המסתלק מפנימית הפרצוף ולחוץ בסוד משה, וההסתלקות ההוא מוכן בכל ספ"י וספירה מה' הבחינות משורשם, חוץ מבאור עינים שה"ס חכמה ותוך מקוה, כי שמה לא היה זווג דהכאה אלא סוד התפשטות מלמעלה למטה הנקי התפשטות א', משא"כ בכתר בינה ונוקי ששמה שורשים דזווג ההכאה ואפ"י שורש ז"א אומ"צ אע"פ שה"ס התפשטות ממעלה למטה משורשו, אמנם שם שלט עליו תיכף כח אמו ועיקר אורו נסתלק דע"כ הוא **שורש כל הסתימות**, ומ"מ יש להבחין גם בתוך מאה ענין הסתלקות משהו בסופו והוא נקי הסתכלות דק.

הבל דגרמי :

ה"ס ש"ך ניצוצין דנפקי מחכמה דהיינו אבא, וכמו שהזריע אבא הטפה (שה"ס האותיות ורמ"ח אברים) יצא החומר עם הבל דגרמי משותף יחד, וע"כ לעולם אין נפרדין זה מזה אפילו לאחר מיתה, אמנם הנפש באה אח"כ מאמא וחופפת על הבלי דגרמי לכן גם לאחר מיתה חופפת על העצמות ולא בתוכם ממש כמו הבל דגרמי.

הבל :

בע"ח ש"ד פ"א בדרוש הרי גדלי משמע שהבל ה"ס או"פ והסתכלות ה"ס או"מ. וז"ל :וע"ז באה הסתכלות עינים ובהכאה שהכה בהבל הזה (דפה) נעשו הכלים עכ"ל. הרי שאו"פ דמלכות נקי הבל. עו"ש, "ולפי שאין באור עינים הבל היוצא אלא הסתכלות לבד אינו נעשה אלא הכלים" עכ"ל. הרי שאו"פ נקי הבל היוצא, והכונה אשר אור העינים שה"ס חכמה ונשמה לנשמה אינו מתלבש בפנימית הכלי (שה"ס הבל), אלא מתחלק לג' בחי מקיפי נר"ן לנר"ן פבימים שה"ס הבלי אח"פ עש"ה.

הבלי אח"פ :

הבל ה"ס אור חשוך כי מתוך שחו"ב דראש חיו אב"א בטרם הופעת המסך דבחי"ד בפה דראש ע"כ נקי הבליים, כי האחורים החשיכו שם בין העין להאזן. וז"ס שאור

הראיה לא נמשך למטה עם ההבלים אלא שנעשה לאו"א לנר"ן והבן. (וע"ע אח"פ).

הבלי אח"פ:

הבל חוטם יותר נרגש מהבל אוזן וחבל פה יותר מכלם (ש"ד פ"א). פירוש, משום שה"ס ג' בחי' שהם בחי"ב ובחי"ג ובחי"ד, אשר ודאי כל היותר תחתון הוא יותר עב ונרגש. ג' הבלי אח"פ הם סוד נר"ן: **הבל אוזן ימנית ה"ס נשמת בינה** (וש"ס מקיף להתבונה), והב' אוזן שמאלית ה"ס **נשמת תבונה** (ש"ד פ"א). פי' דכלפי העליון ממנו נבחו לחסר ג"ר וע"כ אין שם בחי' בינה בע"ס הפנימים דאוזן, רק בקומת התבונה שהוא ו"ק דבינה, והג"ר דבינה המה שם בסוד מקיפים. (ועד"ז) הבל חוטם מנקב ימין ה"ס ישראל (שה"ס האו"מ כנ"ל), **והבל חוטם שמאל ה"ס יעקב** (כלומר ו"ק דישראל כי ג"ר שלהם חסרים בערך העליון).

הבל הפה:

וע"פ שאין שם ב' **נקבים ימין ושמאל** משום שה"ס בחי"ד החסרה ט"ר בערך העליון (ע"ע גוף מלבוש), כי האו"ח שהיא מעלית למעלה הוא רק בבחי' המסך שבה המעכב על האור דפרצוף העליון מלהתפשט בה, ונמצא שהיא עצמה נשאר ריקנית לגמרי מאור העליון, וא"כ אין שייך בפה ערך פנימי ומקיף. ואע"פ שבסגולת או"מ שהיא מעלית ממטה למעלה יש בה כח להתפשט לע"ס דגופא עד למלכות דמלכות עם אור הזכר לזווג דהכאה דהסת"ב כנודע, אמנם זה האור דגופא לא נחשב אור דפרצוף העליון כלל וכלל אלא **אור של ראש**, כלומר אותה הקומה שאו"י"ח שלה הליש ממטה למעלה. ונתבאר אשר גם האור של ראש הוא חסר ג"ר דאור העליון משום אותה הסבה שהמלכות לא לקחה אורו כנ"ל. גם נתבאר שאור הגוף חסר ג"ר כלפי אור הראש (ע"ע גוף), שהוא משום חסרון סוף דכלים דהיינו מטבור ולמטה, אשר אפי' אותו בחי' אור של ראש אינו מושפע שמה עש"ה. וע"כ אומר הרב (בע"ח ש"ד פ"א) אשר כאן נבחן רק **פנימיות וחיצוניות**, שמה **שנשאר בגרון מהבל הפה** כלומר בטרם שנמשך לבחי' גופא ז"ס **קול ובחי' לאה** כי נבחן לראש דאורות דגופא, ומה **שיורד ההבל דפה ומתפשט לגופא נחשב ליציאה מג"ר דראש** וה"ס רחל (כלומר שורשים ללא ולרחל) עש"ה.

הבל הבלים:

ה"ס הבל היוצא דרך הפה ששם מקום הקבוץ דכל הבלים שבראש (ע"ע הבל).

הבל:

גי הבלים הם היוצאים מגי ספירות דאור ישר שבראש הנקי אח"פ, דהיינו בינה ז"א ומלכות.

מהותו: ה"ס **עביות הכלולח באור ישר** מסבת התפשטותו אל הנאצל שהם בחי"ד בחי"ג בחי"ד, אמנם **בבחי"א אין עביות ניכרת כ"כ** שיהיה ראוי לקרותו הבל, וע"כ **עביות דבחי"א מכונה בשם אור הסתכלות**, (ע"ע אור הסתכלות).

וצריך שתבין כאן בספירות ההם ענין פנימיות וחיצוניות, כי הפנימית דד' הספי' בינה ז"א מלכות הנקי אח"פ הם אור העצמות ע"ש סופם להתפשט כך בגוף. אמנם בראש הם אור אחד עד המלכות שנק' פה, אשר אמנם הגי בחי' של עביות כלולה בהם גם היותם בפנים אמנם אינם ניכרים עד צאתם לחוץ מהפרצוף (ע"ע הבל היוצא).

הבל היוצא:

ע"י פמ"ס ענף א' אשר כל ענין ד' בחי' הנודעים אינם נבחנו כל אחד ואחד על שם עצמו, כי בגי בחי' הראשונות אין שום עביות לעצמם כלל, וכל ענין גי הבחנות של חכמה בינה וז"א הם רק בערך שהמה שורשים לבחי"ד, ולפיכך בטרם הגלות הבחי"ד אין בהם הכר של עביות ולא כלום, וע"כ אותם גי בחי' בעודם **בפנים אין שום הבל ניכר בהם רק אחר צאתם לחוץ**, כלומר אחר שנתגלה המסך שבכלי מלכות שאור ההסתכלות מכה עליו אז **נמשכים החבלים מפנימיות אח"פ לחוץ**, וכן אור ההסתכלות עצמו נבחן ברגע זו דהכאה שיוצא מפנים לחוץ היות ההכאה דוחה אותו לאחוריו שלא להתפשט בבחי"ד, וא"כ נעשים שם כל ד' הספירות עינים ואח"פ בבחי' חסרון ג"ר להיותם חסרי סוף בערך העליון שאין לו מסך הזה. ולפי **שאינ העדר צורה ברוחניות**, ע"כ אנו מבחינים גי הבחי' **עינים ואח"פ בטרם זווג דהכאה** שעוד לא נגלה בהם ענין חסרון ג"ר ביחס עליונם שאז נקי פנימים. ואח"כ ברגע זווג דהכאה אז נשתנו להיות חיצונים כנ"ל, ונבחנו שיצאו מחוץ לעינים ואח"פ ונתקבצו במקום המסך ששם הבל החבלים כנ"ל המוציא הבלי הראש לחוץ.

הבלי אוזן חוטם ימניים:

כבר נתבאר שענין יציאת הבלים מפנים לחוץ מתחיל בסוד הכאת אור הסתכלות עינים על המסך המעכב עליו, שמסבת עיכוב הזה נבחן לחסר ג"ר כלפי העליון שלו שהם כתר וחכמה דעליון, וע"כ אע"פ שהראש נבחן לעצמו בע"ס עד הכתר. אמנם בערך העליון הרי כל קומת ע"ס אלו רק עד האוזן שהוא בינה בערך העליון, באופן שבערך העליון נבחן שיצאו כאן גי פעמים ע"ס מבינה וזו"ן, אע"פ שבערך התחתון נבחן שיצאו כאן ה"פ ע"ס מגו"ע ואח"פ, והוא משום דכלפי העליון הוא חסר

סוף (ע"ע מלבוש), וע"כ נתחלקו לפו"מ, שמבחי"ד נעשו המקיפים בסוד החסרון שבה כלפי העליון והם האם ימינים של אוזן וחוטם. הבלי אוזן חוטם שמאליים: ובחי השמאליים ה"ס האור פנימי, דהיינו אותו שיעור שנשאר בהם אחר היציאה לחוץ שה"ס רו"ת דכלים תו"ס דאורות, משום דבחי"ד לא קיבלה את אור העצמות מסבת המסך שע"כ חסר סוף (ע"ע גוף), ונבחן שבע"ס דאוזן שמאלי ובחוטם שמאלי אין שם בחי"ד דכלים וג"ר דאורות.

הבלי אח"פ:

ה"ס נר"ן, ונבחן בהם ראש וגוף שההבלים שבתוך אח"פ סמוכים במקורם שם בחי אור עצמות א"ס ב"ה וסוד קשר אמיץ וע"כ הוא ראש, והמתפשט משם ולחוץ ה"ס גוף, (ש"ד פ"ב ע"ח) (ע"ע פה).

הבל הראש:

הבלים היוצאים מן הראש יוצאים דרך נקבי שערות, ואין אנו רשאים להתעסק בו ונתחיל לדבר מהבל היוצא מהאזנים (ש"ה פ"א ע"ח).

הי מוצאות הפה:

השורש דהי מוצאות הפה נעשה מה"ג מנצפ"ך האותיות הסתומות, ואז יצאו משם כל הכ"ב אותיות כל אחד ממוצא מיוחד, דהיינו גבורה מיוחד מה"ג מנצפ"ך שהם אהח"ע גיכ"ק זסשר"ץ דטל"נת בומ"ף (ש"ה פ"ג ע"ח). והם נפתחים ע"י יסוד דאימא עילאה שנקי חותם, וע"כ נקי פיתוחי חותם (שם).

היסוד דאמא (פיתוחי חותם) הוא בפה דז"א ומפה דז"א יצאו האותיות. הזווג שבסוד האותיות (לפתוחי חותם) הוא בסוד להחיות העלמות, ולצורך נקודותיהם ה"ס הזווג לנשמות.

אותיות: נקי גופא ולזמין נקי נפש, והיינו בחי התגין (ע"ע תגין) שבהם, (ש"ה פ"ה ע"ח). אותיות נמשכות מז"ת דאמא, והתגין (ע"ע תגין) מג"ר שבה (שם).

אותיות: המה מזרע האב, והתגין שהוא הנפש הוא מזרע האם (ש"ה פא ע"ח).

הי נקודות יש בסוד פתוחי חותם נגד הי מוצאות הפה שנפתחים ע"י יסוד אמא שנקי חותם.

ה"ג שבחותם:

מקח ה"ג שבחותם דילה (יסוד אמא) נפתחו אלו ה' מוצאות הפה (בז"א).

ה"ג:

ה"ס שמרי האש שהוא בבינה שמעכירותה ושמריה יצא טפת אודם הנקי ה"ג מנצפ"ך שבג"י אפר, כי אפר עכירות שמרי האש הוא (ש"ה פ"ה ע"ח).

ה"ח:

ה"ס ה' אותיות **מנצפ"ך הפשוטים**, כי מחכמה שה"ס לובן שנלבנון יצאו **מעכירותיו הכ"ב אתוון** שבהם ה"ח מנצפ"ך פשוטים ונעשה **עפר** (בסו"ה ולשלג יאמר הוי ארץ), **מעכירות השלג** לובן שבלבנון שהוא חכמה (ש"ה פ"ה ע"ח).

ו

ו"ק, ז"א:

ספירות המקוריות דז"א מכונים בשם ו' קצוות או חג"ת נה"י.
הטעם שמכונים ו"ק, הוא להורות שהיה בבחי' הראש שספירותיו ממטה למעלה, ואח"כ נעלם ממנו בחי' זו ויצא לבחי' גופא שהמסך ממעל לו, (כמ"ש הרב בענף י"ב ע"ש), אמנם יש לו כל אותן הספיי והבחינות שבראש, דהיינו כתר וד' בחי' חו"ב תו"מ בלי שום הפרש, אלא בערכי גדלות וקטנות, כי ה' בחי' שבראש המה בסוד **אריך אנפין**, כלומר בפנים גדולים. וה' בחי' כח"ב תו"מ שבז"א המה בסוד **זעיר אנפין**, דהיינו בפנים קטנים, כלומר שאבדו מעלתם של אור הפנים דראש כי נעלם מהם כנ"ל, וע"כ נקי זעיר אנפין: פנים קטנים - קצר הפנים.
מקור של העלמה הזו התחיל בע"ס דנקודים, הנמשכים מישסו"ת שיצא מנקבי עינים ו**נתבקעו ה'** בחי' שבראש לשנים, אשר גלגלתא ועינים שהם כו"ח נשארו בראש ואח"פ אבדו מעלת ראש ויצאו לבר בריאה וגופא. אמנם באצילות נתתקן בחי' האזן שחזר ונתחבר לראש, אמנם הזו"נ לא נתקנו ונשארו לבר מרישא, וע"כ קנה השם זעיר אנפין. אורות דחג"ת נמצאים בג' הבחי' כח"ב. חסד בכתר, גבורה בחכמה, ת"ת בבינה, ואורות דנ"ה בת"ת ויסוד במלכות. ומה שאורות דג"ר מכונים **עשר ספירות** תמיד,

הוא דוקא בחיבורם עם הז"א ונוקי הנ"ל, כי המה עצמם משורשם הם ג' בחי' כח"ב, וכלפי דידהו נבחן תמיד שיש להם הרשימות דאורות הו"ק שיצאו לבר, א"כ יש להם תשע ועם המלכות דבחי"ד הרי הם עשר, וז"ס **עשר ולא תשע**, והבן.

ורידו הדם:

הנפש מכונה בשם דם, **וורידו הדם** ה"ס כחות דנפש שנק' ג"כ **מלאכים**, שהם **שלוחי הנפש** להחיות את הגוף, והם בחי' **האותיות**, (כלומר שמיוחסים מבחי' גוף ולא מבחי' נפש עצמו, שה"ס תגין) (ע"ח ש"ה פ"ה).

ו"ק:

השם הזה יורה על חסרון ג"ר, כמ"ש הרב בשער המלכים, כי כל ספירה מכח"ב כלולה מע"ס, משא"כ ספירת הת"ת שהוא הז"א כולל רק שש ספירות חג"ת נה"י וחסר ג"ר. ולפיכך כתב הרב בשער הנוקבא, אשר השם ו"ק הוא בסוד **"כל המוסיף גורע"**, הכונה היא על מ"ש בזוהר על עשתי עשרה יריעות עזים, שהמוסיף **ע' על שתי עשרה** פרח הכתר מהם ונשאר עשתי עשרה, דהיינו דוכרא דא"א שהוא הכתר ל"ב הפרצופין כנודע. אכן הכתר הוא סוד הראש והג"ר, כלפי שאר הפרצופין כנודע. ולפי"ז נמצא שסוד עשתי עשרה הוא בחי' ו"ק, כלומר גוף בלא ראש, והבן זה מאד.

יצירה: ת"ת לבר: ולפיכך נק' **יעקב בריח התיכון** המברית בתוך הקרשים, מקצה אל הקצה, וז"ס הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך, כי גם לאברהם אבינו נאמר לך לך וכו', אלא שעוד לא נתפרש לו היכן הוא אלא אשר אראך, וליעקב אבינו אמנם נתפרש בפירוש, דהיינו הארץ אשר אתה שוכב עליה, שה"ס הת"ת והו"ק ע"ד הנ"ל. ולפיכך נק' הו"ק והת"ת בשם יצירה, כי כך נצטייר האור בשכיבה וקימה.

משה הוא לגאון: אכן יש ביצירה הזו בחי' **פנימיות וחיצוניות**, אשר החיצוניות ה"ס ת"ת לבר שנק' יעקב כנ"ל, שה"ס הקטנות בסו"ה מי יקום יעקב כי קטן הוא, אכן בגדלות נהפוך הוא שזהו כל **הדעת בסוד משה הוא לגאון**, כי כל חכמת התורה מתגלה רק בסוד משה וסיני והבן.

דעת בפנימיות: ת"ת חיצוניות ועוד אפשר לפרש, שבסוד לך לך מארצך הנאמר לאברהם אבינו, בכח כי סר נכלל ב' דברים, דהיינו הקריאה משה משה ושמשום זה שכב ונפל, שה"ס בחי' או"ח העולה ומסתלק לשורשו, ובחי' הניצוצין הנופלים מהתחתן להקלי'. והראשון ה"ס דע את אלקי אביך שהוא ודאי פנימיות, כי מלאכת העליון הוא ופעולת העליון, אמנם השני שה"ס לך לך וכו' הוא ודאי חיצוניות לגמרי, שהרי נופל ממנו ולמטה, ומה גם כי התפעלות התחתון הוא. וע"כ הראשון ה"ס **דעת**

והפנימיות של הו"ק דהיינו מה שעולה לשורשו ומסתלק מהפרצוף **ממנו ולמעלה**. והיפוכו הוא השני שנק' **ת"ת** או ו"ק דהיינו הניצוצין היורדין מחמת הקריאה הנ"ל משה משה, שהמה מסתלקין **ממנו ולמטה**. ונקי ג"כ שניהם בשם **או"ח העולה, או"ח היורד**, שהפנימיות שנק' משה ה"ס או"ח העולה, והחיצונית שנק' יעקב ה"ס או"ח היורד, או **ניצוצין הנופלים מכח ביטוש** דאו"מ באו"פ, (עי' טנת"א בע"ח).

ו' ד' שביסוד ובמלכות, דע"ס דעקודים :
הם סוד ו' ד' של ה' הנולדת מדו"נ של הבינה דעקודים, שהדבר ה"ס י' הנולד מדו"נ דחכמה, והנוק' ה"ס לרשימו דכלי בינה גופה שה"ס ה', וע"כ מולידיים ה' בדומה להנוק' דבינה, (עי' ד' זוגות דעקודים)

ז

זו"ן שבגופו :

הושרש בנקודים בעת **עליית המלכות לנקבי עינים** שנעשה משום זה בחי' כלי וקו שמאל בכל הע"ס, והספ"י עצמם דהיינו **האור שבהם נבחנות לקו ימין**. ותדע **שקו ימין נק' זכר שבגופו וקו שמאל נק' נוקבא שבגופו**, אשר בסוד הזווג ועליית או"ח מתיחדים זב"ז בסוד **קו האמצעי המכריע ביניהם**, שה"ס או"ח העולה מהכאת אור העליון במסכים שבכל ספירה וספירה.

זו"נ חסרי מוחין :

זו"נ של כל עולם ועולם חסרי ג"ר המה, בערך א"א ואו"א דאותו עולם, וצריכים ג' זמנים עי"מ להשלימם. אמנם בערך העולם העליון מהם, יהיו כל ה"פ דעולם התחתון בבחי' זו"נ, וצריכים עי"מ בג' זמנים להשלימם. (שי"ג פ"ג ע"ח).

זו"נ הנפרדים :

ה"ס פנימי וחיצוני שהושרש בנקודים **מכח עליית המלכות לנקבי עיניים**, שנחלקה כל מדרגה לחצאין לגו"ע ואח"פ ואח"פ **יצאו מבחי' ראש משום שהסת"א המכונה ראש**

נעשה במלכות שבמקום עינים למעלה מאח"פ, וע"כ הסת"ב נתפשט למקום אח"פ ונעשו משום זה לגוף ולבחי חג"ת.
והנה הגוף והסת"ב חזה אינם יוצאים במקום אח"פ אלא למטה מפה, משום שליטת שורש הא' הקדום לעליית מ"ן לנקבי עיניים. ונבחן שאח"פ דראש יצאו ונשפלו למטה מפה, ופרצוף זה נק' חיצוני ונקבה. אמנם בפנימיות נבחן אשר הסת"ב יוצא באמת במקום אח"פ ממש, כי נמשך אחר המלכות שבנקבי עינים, ופרצוף זה נק' פנימי וזכר. (ע"י פנימי וחיצון).

זכות:

ה"ע הזדככות החומר הנמשך מן היגיעה בשיעור דבריהם ז"ל יגעתי ומצאתי תאמין, והיפוכו הוא מזל שאינו כלל על הסדר של קודם ונמשך, אלא כמו מציאה בלי הקדם יגיעה.

ז' הקפות:

(שה"כ פ"א) ה"ס ז' מקיפין הנוהגים בכל פרצוף, כי יש ה"פ בכל פרצוף א"א או"א ישסו"ת זו"נ, ומלכות דראש א"א משפיע או"מ לגוף דא"א, ומלכות דגוף דא"א לראשיהו דא"א, ומלכות דראשיהו דא"א לגוף דא"א ומלכות דגוף דא"א אל הראש דישסו"ת, ומלכות דראש דישסו"ת לגוף דישסו"ת, ומלכות דגוף דישסו"ת לז"א (שאינן לו ראש) ומלכות דז"א אל הנוק'. הרי לך ז' מקיפיו: ב' בא"א ב' באו"א ב' בישסו"ת וא' בז"א משום שאין לו ראש.
ונק' הקפות ע"ש המסך שבכלי מלכות דעליון הנותן קצבה ושיעור בהאור שמשפעת לתחתון, ונמצא כל אותו השיעור שאין התחתון ראוי לקבלו נשאר במלכות דעליון בסוד או"מ לעתיד לבא, וע"כ נמנע התחתון מלקבל אור זה הנשאר במלכות דעליון עד שיהיה מוכן לו, וז"ש ז"ל לך לך אמרינן לנזירא סחור סחוד (שה"ס הקפה) לכרמא לא תקרב, והבן, (ע"ע עו"מ).

ז' הקפות:

הוא ג"כ מלשון שאלה ומלוה, בסוד הכתוב לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן, כי בהכרח שהתחתון מקבל ג"כ מן או"מ כמו מאו"פ, כי ע"כ יש בו ב' בחי' כלים: כלים לאו"מ וכלים לאו"פ, אמנם מה שמקבל מן או"מ נק' שאלה והקפה להיותו עדיין אינו ראוי אל האור הזה, אמנם ניתן לו בדרך שאלה דאל"ה לא היה מוכשר לעולם לקבלם, וע"כ ה' הצדיק חונן ונותן ע"מ שיפרע הקפותיו, וז"ס שאמרו ז"ל בחזרתו פרע

ז"ת:

ה"ס עשר ספירות דהסתכלות ב' שבהם הכלים הגמורים וע"כ מכוונים גוף, (ע"ע גוף). ונקרא ז"ת להורות שהמה חסרי ראש, כי הראש יש בו כח"ב ונק' תמיד ג"ר דפרצוף, והגוף החסר מראש מכונה ז"ת דהפרדוף. ועוד, דהגוף כולל **תוך וסוף** המתחלקים על הטבור, ומטבור ולמעלה מכונה חג"ת ומטבור ולמטה מכונה נהי"מ, וע"כ נק' ז' תחתונות.

זווג:

הנה המקור דכלהו זווגים הוא, כי טבע אור העליון לירד להאיר לתחתונים בלי הפסק כלל, אלא שאינו נאחז להשראה רק במקום שיש שם מסך בעביות וקשיות, (ע"ע מסך). כי אז נעשה ביניהם בחי' זווג דהכאה, שמכח זה מעלה המסך ע"ס דאו"ח המלבישים לע"ס דאור העליון, שמשם והלאה קשור אור העליון במסך הזה תמיד. ותדע שזהו המקור לכל מיני זווגים. ויש הרבה מיני זווגים, הנבחנים ע"י תוספות מלאכות בהמסכים, דהיינו ע"י מ"ן וע"י הורדת המסך והעלתו בסוד מתקלא וע"י ב' פרצופין בכותל א' וע"י ב' פרצופין בב' כותלים, וכן זווג דאב"א ואב"פ ופב"א ופב"פ. (ע"ע כריתת ברית).

זווג:

יתבאר ע"פ ציור אשר אור העליון יורד אליו בכח ומכה על המסך שבכלי מלכות אשר לתחתון, שמתוך הכאה זו נולד ויוצא אור גדול ממטה למעלה הנק' או"ח, וזהו המכונה בכל מקום זווג דהכאה. פירוש, כי ב' הבחנות נמצא במסך שבכלי מלכות, הא' הוא העביות שבו דהיינו שיעור הרצון לקבל והחשק שלו אל האור ההוא, שזהו נבחן לעביות משום שינוי הצורה. (ע"ע צמצום). הבחי' הב' היא הקשיות שבו, דהיינו כח הצמצום הרוכב עליו לעכבו מקבלת האור ההוא. וע"כ מצד אחד נבחן שאור העליון יורד אליו בכח שזהו מצד העביות שבו, (ע"ע ירידה בכח). ומצד השני נבחן אשר כח העיכוב שבמסך יוצא לנגדו ומעכב להאור העליון מלבוא בתוכו שזהו מצד הבחן הקשיות שבו, והפגישה של שניהם זו בזו מכונה בשם זווג, ומכונה שמכים זה בזה, דהיינו מפאת הפכיותם, כי אחד מושך והשני דוחה, וע"כ מכונה זווג דהכאה שטבעו להחזיר אור העליון לאחוריו בהתחדשות גדולה המכונה

בשם או"ח. (ע"ע כריתת ברית).

זווג ע"י מ"ן:

ה"ע אור העליון המתפשט לזווג על מסך הכפול מבי בחי' : בחי"ב ובחי"ד, כי מסך הכפול מבי בחי' אלו (או יותר) מכונה בשם מ"ן, ומלאכה זו מקורה מתחיל בהתפשטות נה"י דס"ג דא"ק שה"ס מסך דבחי"ב למטה מטבורו, אשר משום זה נתערבו ונגנזו במ"ה וב"ן הפנימיים דא"ק שה"ס מסך דבחי"ד, ונעשה בזה בחי' **מסך חדש הכפול מבחי"ב ובחי"ד והוא המכונה מ"ן**, שמזווג על המ"ן האלו יצאו הע"ס דנקודים. וכן כל הזווגים להוצאת הפרצופין שמשם ולמטה, נעשים על מסך דבחי' מ"ן.

זווג:

זווג הנקודות הוא חכמה דאבא עם חכמה דאמא, זווג דאותיות הוא בינה דאבא עם בינה דאמא (ש"ה פ"ג ע"ח).

בי זווגים הם, **א' להחיות העולמות וא' לנשמות.**

זווג דלהחיות:

יועיל לחדש הנשמות ישנות שנאצלו בבריאת עולם.

זווג דאותיות:

ה"ס **להחיות העולמות**, וה"ס זווג בינה דאבא עם בינה דאמא.

זווג דנקודות:

ה"ס **להוליך נשמות** וה"ס זווג חכמה דאבא עם חכמה דאמא. (ע"ח ש"ה פ"ה)

חומר וצורה: אבא מזריע ונותן בה טפה שכלולה מחומר וצורה, וצריך **שהחומר**

וצורה יהיה כ"א כלול מיוחד.

זווג אב"א:

אם הזו"נ מזדווגים **והפנימיות אינו שלהם אלא מאו"א**, נק' זווג הזה **אב"א**, (ע"ח ש"מ סוף דרוש ד'). כלומר שעלו להיכל או"א ומלבישים אותם, ונמצאים או"א בפנימיות זו"נ עש"ה.

זכרים: **ל"ב נתיבות החכמה חס זכרים** מחכמה ונתונים באמא תוך ה"ג **מנצפ"ד**, שהם **נש"ב** שלה.

פירוש שבחי' נפש המתחבר עם חומר דאבא לעשותו בית קבול אליה ה"ס ל"ב נתיבות החכמה, ל"ב אלקים, **כ"ב אתוון וי"ס דנפש**, אמנם מנצפ"ד דאמא יורה על בחי' **שורש הנפש שז"ס נש"ב** (וצ"ע)

זווג דפיוסא :

עײע פיוסא בעת זווג, ועײע חלונות ומסכים.

זווג :

(עײ לקמן זווג זוײנ).

וזײס ב' זווגין : כי בסוד שרה יש מים עליונים ומים תחתונים, כי משה משה הײס מים עליונים העולים ומסתלקים לשורשו שהײס דוכרין דיײב פרצופין, והײס אוײח העולה ממטה למעלה בסוד ראש.

ויש עוד בחי אוײח הירוד : שהײס עשתי עשרה הנופלים ויורדים ממעלה למטה בסבתה של שרה הנײל, והיינו יײא פרצופין תחתונים דאצילות והיינו מים תחתונים. ובי בחי אוײח אלו מתתקנים בב' זווגים :

האי זווג דנשיקין שהײס החזרת פקדון ראוײח העולה, שזײס ראש מקוה ששם נתקנו מים עליונים לבד.

זווג דיסודות : הײס זווג הב', החזרת הפקדון דאוײח הירוד, שזײס תוך מאה בסוײה אשר לו הים והוא עשהו, ואז כל הנשמה תהלל יה, כי הוא זווג שלם ויחוד שלם.

זווג זכר ונקבה :

(עײ לעיל זכו, זווג) ושמור תמיד את המקוריות של הדבר, כי זכר סודו משפיע והנקבה הײע הקבלה, אשר עײכ בעת לידה הזכר פניו למטה והנקבה פניה למעלה. אכן עיקר ההפרש שבין זכר לנקבה הוא בהיסודות, ויסוד הזכר נקרא **בשר** מלשון **בא סר** ואחד הם בעת הזווג. אמנם בטרם הזווג המה שני דברים הפכים מצד צורת הפעולה אעײפ שהחומר הוא אחד, דהיינו כמײש לעיל שאותם הניצוצים הסרים ומסתלקים מהמקבל המכונים **סר**, הנה המה עצמם עולים ומתחברים בהמשפיע, ואין כאן עוד שום חומר אחר, אלא מטעם שינוי צורה של הפעולה, כי בעת ההשראה על המקבל מכונים הניצוצים בשם **באים** או **בא** ובעת חזרה להמשפיע מכונים הניצוצים בשם **סרים** או **סר**. דהיינו בב' זמנים בזה אחר זה, פעם בא ושורה בהמקבל ופעם סר וחלף מהמקבל. ומטעם זה נק' החומר הזה בשם בשר.

אין יסוד אלא בסיומו דתוך : ובשר זה נתלה בסיומו של התוך של הזכר. והטעם הוא, כי העײס דתוך המה העקריים של הפרצוף, ששם אצור כל ההארה של הפרצוף, (עײע ראש תוך סוף). גם נתבאר שם שלא יצוייר שום השפעה זולת עײי מלכות, בסוד המסך המתוקן שם להעלות האוײח למקורו, דהיינו ודאי הסיום של העײס. כי גופא

דע"ס דתוך הנה האורות מלובשים שם בסוד או"ח היורד מעילא לתתא, אשר כן נמשך שם עד הסיום, דהיינו המסך שבמלכותם, ששם מתהפך הענין, והאו"ח בסיבת הכאה חוזר מתתא לעילא ומסתלק לשרשו כציור מלכות של ראש, אלא במלכות של ראש כיון שהאורות קדמו לכלים, כלומר בטרם שהאו"ח ירד מעילא לתתא ע"כ נקי זה זווג דנשיקין : או **דביקות רוחא ברוחא**, כי אותם הניצוצים הבאים וסרים מהמקבל, הנה אפי" בעת ביאה לא התלבשו בהכלים של המקבל אלא רק בהשראה דקה מן הדקה בלתי נודע, (ע"ע ע"ס "כתר").

לפיכך אי אפשר להגדירים אלא בשם - רוח בלבד מלשון הופעת רוח. (כי הסר עדיין לא ניכר לממשיות שיהי נקרא ביאה כמו בסר, שפירושו השר הסר הוא ג"כ ביאה בסוד בן פרצי). ובזה מובן ג"כ אשר בעת **סר** ששבו ונתדבקו בהמשפע, ודאי לא נטלו עמהם כלום מנחי' כלי, וע"כ נקי רק בשם רוח, אשר בטרם הזווג הרי המשפיע פועל אל עצמו ומקבל לאוצרו כל הניצוצים מאו"ח העולה מהמקבל, ואינו מודיע להמקבל ולא כלום. באופן שיש כאן שומע, אבל אין כאן דעת המשמיע.

והמקבל אז בבחי' בתולה ואיש לא ידעה : כי בעלה עד לא בא אליה להדיעה שפקדון גדול צבר הימנה, אלא כסבורה היא שכל הניצוצים שסרו ממנה נתפזרו באויר העלם ונאבדו, ודבר זה נימשך עד שהניצוצין מתלקטים ברשותו ואוצרו של המשפא לשיעור הדרוש, ואז תיכף יורדד המשפיע ואוצר כל הניצוצין עמו, בסו"ה שכרו אתו ופעולתו לפניו, והוא מחזיר אותם להמקום שנטלם משם, (ושיעור המילוי דניצוצין ה"ס דפ"ח שה"ס הסתלקות ד"פ ע"ב)

דהיינו פה הנקבה : כי המקבל נקי נקבה כנ"ל, ואותו מקום הגורם להסתלקות הניצוצים, הוא המסך שבהמלכות של ראש דכל פרצוף שנקי פה ושפת"ם וסיפא דרישא, או **שומרי הסף** בי ספות : שפה מלאה של המשפיע ושפה תתאה של המקבל. וה"ס זווג רוחא ברוחא : כי ברוניות א1 אין שינוי והעתקה ממקום למקום, אלא כל השינויים המה רק בסוד תוספות בסוד מעולם לא זזה שכינה. ולפיכך אותו הפקדין אשר המשפיע צבר אותו יד על יד בעת הפרדו מהמקבל כנ"ל, הנה נשאר דבוק שם לנצחיות, ונקי רוח הזכר, כי עדיין לא בשר הוא מטעם חסרון כלי כ"ל. גם ע"י הידיעה והזווג שהחזיר אז הפקדון למקומו אל פה הנקיבה, הנה שוב שייך זה בודאי אל הנקבה כי שלה הוא ממש מתחילתם. ולפיכך נקי זה רוחא דנוקבא.

והנך רואה שוב שהחומר הוא אחד, דהיינו הפקדון הנצבר ברשות הזכר, אכן בעת שובו למקומו נמצא מתחלק לשני חלק האי נבחן **לרוח הזכר**, מטעם תלייתם שם מטרם הידיעה והזווג, וחלק נ' נקי רוח הנקבה כי שלה הוא ומשלה נתן לה.

רוח זכר שבזכר : ואפשר לחלק זה לד' רוחות, כי חומר הנ"ל המצובר ברשותו דזכר שעתה שב וחזר למקומו, הנה יש בו ב' בחי' : **בא-וסר** כנ"ל, אשר ע"כ בעת חזרת או"ח למקורו שנתלים בהמשפיע, יש להבחין שם ב' הבחנות :

הבחן א' "צורת הבא" הנמצא בהפקדון, שזהו ודאי של המשפיע הוא, כי אפילו

ההשראה הראשונה הכרח שלו הוא, וע"כ נקי בחי' זו רוח זכר שבזכר. הבחן ב' הוא **צורת הסר** שיש בהפקדון, כי ודאי הוספה גדולה נעשה על ההשפעה הקצתיית הזו בסיבת הסתלקותו מהמקבל, בסוד **גורעין ומוסיפים ודורשין**, כי הדוש שה"ס הזווג שלהם תלוי לגמרי בסוד **המספר**: כלומר, לא לבד בחומר ההשראה אלא רק במספר החזרה למקורו, כי שיור הגדלתו של היסוד דזכר שיהיה ראוי לביאה וידיעה, תלוי לגמרי בכוחות הרשימו: המתפעל בפה הנקבה בסיבת ריבוי של ההסתלקות, בסו"ה מונה במספר צבאם אשר היציאות וביאות נשלמים בסוד המבין של הפעמים, ואע"פ שחומר השפע לא נתרבה בעצמו ולא כלום מ"מ כל הסתלקות **ויציאה של השפע מנחת אחריה רשימו, אשר ריבוי הרשימות** עושים את השיער הדרוש לגדלות היסוד. הרי מנין: שהמנין שורה ביחוד על חיציות, דהיינו **צורת הסר** דוקא ולא **צורת הבא**, וע"כ ריוח הגדול הערי הזה נקי רוח נקבה שבזכר: דהיינו הרשימו **דסר** אשר אותו הניצוץ קנה בעת שסר מהמקבל ונתלה בהמשפיע. והנדך מוצא ב' 11רוחין בתוך פה של ראש דזכר, שהם **רוח דבא ורוח סר**. רוח זכר שבנקבה: ועם הנ"ל אצל הזכר, מובן ג"כ שבעת הזווג והידיעה עם המקבל אשר כל הפקדון הצבור בהזכר חזר ובא לפה הנקבה, הנה גם אצלה נבחנים ב' הבחי' הנ"ל **הבא והסר**, אשר **הבא** שלה היא רוח זכר שבהנקבה. ורוח נקבה שבנקבה: הוא הסר הכלול בהפקדון כנ"ל, שזה ודאי שלה הוא לגמרי בעת הנשיקין דוקא, (משא"כ בסוד היחוד הגמור הנה גם חלק הסר שיד לגמרי לזכר כמ"ש במקומו). והנה נתבאר ד' רוחין של אהבה א"ה הם ב' רוחין דזכר, ב"ה הם ב' רוחין דנוקבא. כי חומר השפע כל עוד שלא בא לכלל דביקות או מצד תלייתו בהזכר גם בעת הזוג כנ"ל, הנה נקרא אלף מלשון מאלף ומאמן שה"ס זכר שבזכר, ואח"כ בעת הידיעה (בראש מקוה) והתדבקות שקנה רשות בתוך פה הנוקי נקי בית, כי נברר שלא יהיה עוד נע ונד בדרך, אלא זכה לבית דירה לשבת בו לנצחיית, **וסר** מכונה **הא** תמיד.

ז' הויות ז' קולות:

דנפקי מלבא, ה"ס **יוד הויות דרוח** שיש להם נקודות מחולפים, ולפעמים נקי ז' הויות ע"ד ז' היכלין, שהיכל עליון כולל כחב"ד (ע"ח ש"ה פ"ה).

זי הבלום:

דנפקי מלבא, ה"ס **יוד אמירן** שה"ס יוד ספירות דרוח כי **הנפש בחי' דבור ורוח בחי' אמירה**, וי"ס דרוח ה"ס הנקודות הנמשכין מחכמה הויה דמ"ה.

זבח :

ע"ע עצם ובשר.

זריקת הדם :

ע"ע עצם ובשר.

זרע :

ז"ס **זרע יעבדנו**, שמשעה שנזרע נותן בו **צורה השכלית**, וצריך שהחומר והצורה יהיה כ"א כלול מיוחד, **כי אין דבר פחות מיוחד**. וז"ס זרע יעבדנו, (ע"ח ש"ה פ"ה). (וצ"ע, כי הצורה ה"ס הנפש שנמשך מאמא ולא מאבא, ואולי, צורה זה ה"ס הבל דגרמי).

זוהמא וקליפות :

מעת ששלט האדם באדם לרע מעטיו של הנחש אז נאמר בדחז"ל **שבא נחש על חוה** והטיל בה זוהמא, כי נפרד האדם מהקדושה ואינו יכול להנות מחכמה העליונה, ואפי" אם מתגבר בהשכלת החכמה אינו יכול לקבל יותר רק **קליפה ושטחיות העליון**. שמתחילה נהנה גם מהקליפות והשטחיות למקצת, אכן הפעולה היא להיפך מהנרצה, כי לא לבד שאינו מספיק לו לקבל התקרבות להשי"ת, עוד גורם לו ענין זוהמה ומיאוס עד שמתפרש ונפרד עוד יותר מקודם, ע"ד שנה ופירש, ונפשו מעתה קצה בהחכמה מלהתקרב אליה פעם שנית, כי קליפות האלו שקלף משטח כל דבר חכמה שהשכיל, המה ממשלת הס"א והנחש, אשר ע"כ ביאתם בהאדם מדחה אותו לגמרי ר"ל מלנסות עוד להתקרב, כי הזוהמא דוחתו, וע"כ קליפות החכמה מכונים נחש להיותו ראש המחטיאים, וביאת הקלי"א אלו לשכלו של האדם הם ביאת נחש על חוה שהיתה החוטאת הראשונה בענין ההוא.

זנב :

ע"ע כריתת ברית.

זו"נ דקטנות שמות אלקים :

כאשר אין לו בחי' **חיה** שה"ס טעמים **חכמה**, עדיין הם **דינין** ונק' **נקודות** שהיא

הנשמה ס"ג. (דהיינו מגי' הקומות זלמ"ז, שיוצאים בעת חזרת אורות למאציל, שנק' אור הנקודות שהם אור דין ואו"ח היורד, משום שהמסך עולה ומזדכך, וה"ס אור נקבה שפניה למעלה למאציל). ולכן כדי שלא יהיה בהם אחיזה אל חיצונים צריכים להיות אחורים היותר חיצונים, שהם בחי' אותיות ותגין (ב' רשימות דטעמים ונקודות), שהם נפש רוח (דהיינו הזו"ג), צריכים להיות דבוקים יחד, ואינם נגלים רק או"פ שהם נשמה בינה. (שה"ס פניהם מגולים כלפי חוץ, כלומר ראש ונשמה מאור הנקודות כנ"ל) אך בבוא חיה פנימי שהם המוחין, אז אין הקליפות יכולים להתאחז כלל אפי' באחורים, כי אור החיה מאיר עד שם, (בסוד דלא נכוה בפושרין) שהאחורים נגדלים יותר וחוזרים פב"פ ומזדווגים יחד וכו'. (עש"ה כל ההמשך בביאור אבא ונסירה) (ש"ו פ"ר ע"ח).

זמן:

יש אורות רוחניים הנבחנים למעלה מהזמן שה"ס עולם הא"ס ב"ה, אמנם מעולם הצמצום ולמטה נבחנים האורות שהם בתוך הזמן, כלומר שהארתם עושה הזמן בעוה"ז. ותדע כי שורש הזמן בצביונו הרוחני הוא בחי' גילוי של חסרון שהוצרך לתיקון, אשר עם הצמצום ראשון נתגלה בחי' מקום פנוי הראוי לקבל תיקונים, (כמבואר בפמ"א ובפמ"ס ענף א' ע"ש).

ובאשר שענין החסרון הוא הפכי להשלימות, ונודע שאין ב' הפכים יוכלו לבא בבת אחת בנושא אחד, ולפיכך נעשה נקודת הצמצום בחי' שורש המחייב את תופעת הזמן והמקום בעוה"ז, כי אז יוכלו לבוא ב' ההפכים הנ"ל בזה אחר זה בסדר זמנים או בבת אחת בסדר מקומות דהיינו בב' גופים.

ומובן מאליו שטרם נקודת הצמצום שעדיין לא הי' שום גילוי חסרון בעולם הא"ס ממולא, עדיין אין שם שורש לזמן ומקום. ועיי' בפמ"א (בהשמטות ענף א').

זח אחר זה:

המה נבחנים כן מפני שינוי הצורה שביניהם, (ע"ע אורך לעובי) דע"כ לא יוכלו להופיע בעוה"ז זולת בזה אחר זה, (ע"ע זמן). אמנם בבחינתם עצמם נבחנים בזה למטה מזה. כלומר, ע"פ שיעור קומתם וחשיבותם, (ע"ע זה למטה מזה).

כ"ג תמוז

זמן ומקום

לשלימות העבודה מוכנים ג' כלים, שהם: חוש, דמיון, שכל, שהשלם עובד ומעביד כל הנימצומים שמתפשטים מגבולי הזמן ומקום. וראוי שתדע אשר כל שפע לא נשלם זולת נגיעתו ומפעלו בחוש, וכשמופיע בחושים נודע

שבאה עד **מקום ההשלמה** אבל אדם ביקר בל ילין, כי מוכרח לתקן בכל הכ"ח עתים, נמצא שבהעתק השפע מחושים נגבל השפע בב' צמצומים, **בזמן** שעבר, **ומקום** שתפש לעצמו באותו הזמן, דהיינו, רוחב המקום שנתפשט בהחוש שהיה באותו הזמן. ונכח הדמיון מעביר **גבול המקום**, דהיינו, שאוחז במח הדמיון כל התפעלות שנתפעלו החושים, ובזה מביאם לחושים החדשים, דהיינו, שמשוה בכוחו חושים הקודמים עם חושים ההויים, נמצא שכל פעולות הדמיון נפעלים במקום, אבל חלושים המה לפעול בזמן, כי מה שעבר אין, ואין תחבולה לבא ליום האתמול, לכן אין שפעו מתקיים, וכיון שבתחילת עבודתו עובר חוט הזמן, שהוא כנגד הטבע, לכן טעם שפעו אינו נקי, ומורגש בו צמצום שעושה הזמן, וחוף מזה אינו מתקיים זמן ארוך, וחיי קצרים ותמיד לעבודה צריך.

וכשנעתק מדמיון מתחיל עבודת השכל, דהיינו, שמשכיל על העוברות והעתידות ומשכילים לפרטיהם ודקדוקיהם.

והגם שעבודתו קשה מאוד, כי טרם השתלמותו שפעו פג ומופג מאוד, כי נאבד אפילו מהמקום, כי טבע החושים שאינם מתפעלים משכל בלתי נשלם, כי בעוד שעובד במח המדמה היה משלים מה שהוטל עליו בעת קצרה, דהיינו, שבא ממש למקום ההשפעה אחר עת עבודתו, ולולא צמצום הזמן שמניח רושם אחריו, לא היה צריך כלל יותר, אבל עכשיו שאינו עובד במח המדמה אלא במח השכלי לבד ועבודת השכל אוחז זמן ארוך שעד אותו הזמן כמו מתרוקן מכל וכל כנ"ל, מכל מקום פעולתו שלמה, כיון שבתחילת עבודתו אינו עובר כלל חוט הזמן, כי אין מגדר השכל להתפעל מזמן, ואצלו העבר והווה שוים, לכן לא יפחד כלל מצמצום הזמן, ומטעם זה כשמשתלם כל צרכו שפעו נקיה ותמה ואין צמצום הזמן פוגם בו, כמו שלא סייעו כלל בעת עבודתו. וכיון שנתקן צמצום הזמן גם צמצום המקום נתקן מאליו, כי תלויים זה בזה כידוע.

זה למטה מזה:

שינוי זה נמשך מכח השינויים בעביות המסך שבכלי המלכות, דכל העב מחבירו הריהו מעלה בעת הזווג שיעור קומה של או"ח יותר גבוה ויותר חשוב, אשר על בחי"ד יוצאת קומת כתר ועל בחי"ג קומת חכמה בחוסר הכתר, ועל בחי"ב קומת בינה וחוסר גם חכמה, ועל בחי"א קומת ז"א וחוסר משלושתם, ואם נזדכך לגמרי אין שם שום שיעור קומה אלא כשיעור המלכות עצמה לבד, משום שאין שם עביות אין שם זווג, (ע"ע או"ח) (ע"ע אורך לעובי).

זה תוך זה:

אין לך פרצוף שלא יהי נכלל מה"פ א"א או"א זו"ן. (כמ"ש בפמ"ס ענף ט' עש"ה). וכל תחתון מלביש וסובב לעליון, כלומר שממלא המקום חסרון שבעליון מכל צדדיו פו"א

יו"ש, (ע"ע מלבוש). וע"כ נבחן שכל עליון מתלבש בתוך תחתונו, גופא דא"א בראש וגוף דא"א, גופא דא"א בראש וגוף דישסו"ת, וגופא דישסו"ת בתוך זו"ן, (ע"ע אורך ועובי).

זרועות:

הם ב' הקוין יו"ש שמטבור ולמעלה הנקי חסד וגבורה, (ע"ע ע"ס). ונקי ג"כ ידיים. ולפעמים הם רק בחי נה"י דחסד ונה"י דגבורה שנקי זרועות, דהיינו בזמן שאנו מחלקים את הידים בעצמם לרת"ס נבחנים הכפות ידים לראש וג"ר, והידיים המחוברות לכפות דהיינו פרק אמצעי נבחן לתוך וחג"ת, והזרועות המחוברות לכתף נבחנות לנה"י וסוף.

זויות נצבות:

יורה על תמונת המרובע שמסומן בזויות נצבות, ופירוש המרובע ע"י בפמ"ס דף מ"ח.

זויות בולטת:

יוריה שהשפע אין שם בהשואה אחת אלא האורות בולטים ומושגים במקום אחד יותר מבמקום השני.

זו"נ אב"א:

ה"ס אותיות ותגין, דהיינו ב' רשימות הנשארים בכלים אחר הסתלקות הטעמים והנקודות, שרשימו דטעמים נקי תגין וה"ס רוח וז"א, ורשימו דנקודות נקי אותיות וה"ס נפש ונוק', שה"ס האחורים היותר חיצונים שבאפשרות, (ע"י ע"ח ש"ו פ"ב).

ז"א:

בכל מקום שאנו מוצאים את השם ז"א הוא מורה על החסרון ג"ר אשר שם. **מלכות**: ובכל מקום שאנו מוצאים את השם מלכות, מורה על חסרון ט"ר אשר שם. (ע"ע מלכות)

והטעם הוא, מפני שמסך דבחי"ד ה"ס המלכות. ונודע, שבחי"ד גורם הסתלקות עד הכתר, וע"כ לא נשאר שם זולת אור המלכות לבדה, וז"א שה"ס בחי"ג שאינו פוגם רק עד החכמה. א"כ יש שם אור עצמו הנמשך מהכתר וגם אור מלכות. ז"א עסוק תמיד לינק מאמו ואינו רוצה לתת מהשפעתו לזולתו. (שלי"ט פ"ב ע"ח).

פירוש, כי בסימא ליה מאד השפע דאו"א, וע"כ אינו רוצה לפרוש מדעתו ורצונו אפילו רגע, ועסוק תמיד למעלה לקבל שפע הנעים זולת ע"י הכרת, כלומר ע"י התעוררות הנוק' שהנוק' מעוררתו להדבר, דהיינו שמתקשטת עם מ"ן ומוצאת חן בעיניו, ע"ש. וז"ס ע"כ יעזב איש את או"א ודבק באשתו. (ע"ע בחירתו יתברך וע"ע סליק ברעותה).

זהב כסף ונחושת:

עולם הבריאה נקרא זהב ועולם היצירה נקרא כסף ועולם העשיה נקרא נחושת. וכינויים האלו הם ע"פ טעם האורות המתלבשים בתוכם, כי אורות דג"ר מתלבשים **בבריאה**, ולהיותם החשובים ביותר מכל האורות, ע"כ מכונים בשם זהב מלשון **זה-הב**. כלומר, שכל שרואה אותם שוב אינו מתפייס בשום אוד אחר תמורתו, והולך ותובע תמיד אותו ואומר **זה-הב** ולא שום דבר אחר, וע"כ נק' זהב. **כסף**: והאורות המתלבשים ביצירה המה אור ו"ק, שהמה רק אור דחסדים המתוקים לחיך בסו"ה וחיך אוכל יטעם, והכלים נכספים אחריהם מאד. ולפיכך מכונים בשם כסף, מלשון נכסוף נכספתי.

נחושת: והאורות המתלבשים בעולם עשיה המה אור נחי"מ. דהיינו ג"ר המשך מאור דחסדים שביצירה, ונק' נחושת מלשון נחשתי ויברכני ה' בגללך, כי מקום קביעת המסכים שהאורות מתקשרים בהם נק' בשם עשיה או אור נה"י. ונודע שיש בהם ערך הפוך אשר כל מסך העב יותר הוא מסוגל להמשיך ולקשר אור חשוב יותר, שאין זה כלל ע"פ השכל, כי ע"פ השכל כל היותר זך צריך להמשיך אור יותר חשוב, ומשום שאינו מתקבל על הדעת נבחן זה כמו נחש, שע"פ נסיון אנו רואים כך אע"פ שאינו מובן. וע"ד שאמר לבן ליעקב שע"פ הנסיון ראיתי שברכני ה' בגללך אע"פ שאיני מבין משום מה. ולפיכך מכונים אורות דעשיה נחשת, כלומר שאין בהם הבנה רק הנסיון מלמדנו את טיבם, אשר כל כמה שהמה עבים ביותר כן אורם המתלבש בהם חשוב וגדול ביותר, דהיינו בהיפך מהמקובל.

זהב כסף נחשת: או מתפרש בא' שהזהב ה"ס כל"א שהחסדים שלו מעולים מחו"ב דאומ"צ וע"כ נק' זהב ושם האודם. והכסף ה"ס אומ"צ שכל הנוגעים שם הכסיפו פניהם בסיתום דבחי' ב'. והנחושת ה"ס מקוה"נ בחי"ד ששם מדוריה דנחש, (ע"ע נחש הנחושת). ואולי גם בי"ע אפשר לפרש כן.

ז"א:

הוא אור הכתר בבחי' כזו שאין שם כלול אוד חו"ב, כי בחי"ג שה"ס ז"א גורם להסתלקות האורות דחו"ב מהכתר הכולל הכל. אכן באור הכתר עצמו אינו פוגם כלל, וע"כ הוא ממשיך את אורו. ובזה עדיף הוא מהמלכות, כי המלכות חסרה גם אור

הכתר כי בחי"ד פוגם עד שם, וע"כ אין בהמלכות רק בחינתה עצמה בלבד וחסרה כל הט"ר. משא"כ בהז"א נשאר גם אור הכתר שהוא באמת אור הז"א כנ"ל, (ע"ע ז"א מלכות). ואור הכתר הזה ה"ס **רעיא מהמנא**. ובזה תבין סו"ה עוד מעט וסקלוני, כי בחי"ד פוגם עד הכתר כנ"ל, דהיינו בבחי' רעיא **מהמנא**.
כתר ז"א: **נפש ותורה דאו"א** הוא כתר בראש ז"א, בסוד כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים וכו'

ז"א:

ה"ס **שמים** והמלכות ה"ס **כבוד אל**, וזסו"ה השמים מספרים, כי י"ס דז"א שה"ס רות, מספרים ומזהירים למלכות הנק' כבוד אל (ע"ח ש"ה פ"ה).

זכר:

הוא מסו"ה זכר עשה לנפלאותיו. כי ההבלים היוצאין מהנוק' היו מתבטלים ונופלים לולא שהשי"ת מלקט ותולה אותם בסוד הזכר. מתחילה דרך ליקוט ניצוצין זא"ז העולים מתתה לעילא מכח הנק', והמה מתלקטים ונאחזים בהזכר בזא"ז עד שמצטרפין לאבר שלם הנק' יסוד.

יסוד דזכרא: ונק' ע"כ בשם יסוד, כי על יסוד הזה עומד כל הבנין הרוחני, כי באותו רגע שנגמר מדתו של היסוד, נמצא יורד מעילא לתתא לתוך הנוק' שנתנה לו את כל ניצוצין האלו בזא"ז כנ"ל, באופן שהזכר משיב לה בבת אחת מה שנטל ממנה בזא"ז, יזהו סוד פקידה וזווג.

זווג זו"נ: כי הזכר כמו נפקד והנקבה כמו מפקיד, והזכר בא עם **פקדונה** של הנוק' ומשיבו למקומה של הנוק', כלומר לאותו מקום שמשם יצאו כל הניצוצים הרבים האלה ונתדבקו בו כנ"ל, אכן המה נעשו עי"ז לבשר אחד ממש כמו ראש הדבוק בהגוף (שלא יפרד ח"ו לעולם), דהיינו בהתחשב זה לבן נולד.
ואפשר לדמות זה לסו"ה כל אשר תאמר אליך שרה (סרה) שמע בקולה, כי מתוך שהיא סרה לראות, נתפז ויוצא ההבל מתוך פיה, והיינו בכח שפה תתאה השייך להגוף כי הגוף נק' שרה. נמצא שבכל פעם שהוא סר לראות, כן מוציא **הבלים שנדמה** לה שיוצאים לאויר העולם ואין מושיע לה כי בשדה מצאה ואין שומע אותה.
אכן כבר נתבאר שאינם יוצאים לבטלה ח"ו אלא המה שבים להראש, דהיינו להשורש והג"ר, (דזכרא (די"ב פרצופין) דאריך אנפין), כי השורש מכונה בשם **ראש**, וזסו"ה כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה, כי יש שומע המלקט כל הניצוצים בזא"ז והמה נאחזים בו עד שהנוקבא ראויה לקבל עליה דכר, שפירושו שאם יפקוד להזכירה תהיה נזכרת שזהו שורש הנפלאות, וז"ס זכר עשה לנפלאותיו, כי אז ויאמר משה משה וכו',

כי הפקדון שה"ס אבר הקדוש מתדבק ובא אל אותו המקום שמשם יצא, בסו"ה וירא ה' כי **סר לראות** ויאמר וכו', כי אבר הקדוש השורשי ה"ס שפה עילאה, וכשמזדווג בהשכינה הק' כאמור דהיינו שמביא הפקדון למקומו, נמצא ששפה עילאה נוגע ומתדבק בשפה תתאה, וכל הקולות שה"ס הניצוצים והבלים ששמע משרה אשתו מסתדרים עתה (דהיינו מתוך זווג ב' השפות יחד) לדיבורים, בסו"ה אל תקרב הלום ובסוד אכן נודע הדבר וכו' וכו'. ובסוד **גורעים ומוסיפים ודורשים** מתגלים כל האלפא ביתות פנים ואחור, כי כל ניצוץ וניצוץ שיצא מפה הנוק' דהיינו שפה תתאה בעת שאיש עוד לא ידעה, נמצא בעת הודעתו שאותו הניצוץ (שיש לו 'דאי מקום מיוחד בהאבר) יורד בחזרה **משפה עילאה אל שפה תתאה** מהדכר אל נוק', ומתדבקים ונושקים זה בזה, והדיבורים יוצאים ע"י **חיתוך שפתים**. (בסוד חיים הם למוצאיהם, אל תקרי למוצאיהם אלא למוציאיהם, שאין דברי תורה מתקיימים אלא למי **שמוציא אותם בפה**), כלומר ביחס העבר שאז נטל ניצוציה בזא"ז בהפסק זמן, ונמצאים ההפסקות שגורמים עתה **פתיחת פה** וניצוצין עצמם שיצאו אז גורמים עתה דיבוק השפתים כי כן דרך מדבר דבר, ואז אומרים כל הסרים בפה אחד בי מלכים ימלוכו, **כי השרים** ממליכים את המלך, (ע"ע יסוד זכר).

זכר : **כח החותך** אינו נוהג בנקבה אלא בזכר בלבד. (ע"ע רגליה יורדות מות) (ע"ע צור).

ז"א ומלכות, זו"נ :

ה"ס **חתן וכלה** בסוד אתה קדשת את יום השביעי לשמך **תכלית שמים וארץ**. שז"א ה"ס המשגיח **ומלכות** ה"ס השגחה. וצריך להבחין כאן קטנות וגדלות, אשר בגדלות ה"ס מלך ומלכותו שז"ס התכלית, אמנם בסוד ההכנה לזה דהיינו בעת הקטנות, נק' המלך ודאי בשם **זעיר אנפין**, כי לא מראה פני מלך ומשגיח רק בזעיר שם זעיר שם, והיינו כדי להשפיע למלכות שנקרא בעת ההיא בשם נוקבא, כמו המשתכר לצרור נקוב, ובעת **שמתגלה השגחתו נקרא בשם זווג אמנם פסיק**.

מטי ולא מטי : ז"ת יש לו נרנח"י ומקיפין וג"ר חסרים המקיפין.

זו"נ דעקורים גדולים מאו"א דעקודים :

ותבין זה ע"פ הכלל **דאין העדר נוהג ברוחני**, ונמצא בעת שגופא דגלגלתא **נזדכך ונסתלקו אורותיו**, הנה כל ההסתלקות הזו לא נגע ולא פגע כלל בגופא דגלגלתא, אלא כל אורותיו נשארות בעינם כמו שהיו, ועניני ההסתלקות נופלים רק על התחתון דהיינו פרצוף ע"ב.

ונמצא אמנם משום זה, אשר הע"ס דגופא **דגלגלתא** עוד הרויחו הרבה מכל ההסתלקות הזו. והענין, דנודע אשר כל **גוף חסר ג"ר** בערך הראש שלו, והוא משום

דהראש שאינו מוגבל עוד במסך שלו המקשר להאורות בסוד זווג דהכאה, נבחן גם האו"ח היורד מלמעלה למטה שה"ס נה"י, (כמ"ש בפמ"ס ענף י"ג). שגם הוא ראוי לאור העצמות. משא"כ הגוף, דהיינו הע"ס דהסת"ב שכבר המסך ממעל לראשם והמה מוגבלים בו, ולפיכך או"ח היורד מלמעלה למטה מהמסך שלהם כבר אינם ראויים לאור העצמות, כי המסך שלהם כמו שחותך על אור העצמות שאינו יכול להופיע מטבור ולמטה, כנודע. (ע"ע רת"ס).

נודע כל החסר נה"י דכלים חסר ג"ר באורות, (ע"ע ערך ההפכי), ונמצא הגוף כלפי ראשו חסר ג"ר, משום דאותם הנה"י דעצמות שיש לו להראש כנ"ל המה חסרים בגוף, והיינו משום המסך דהסת"א כבר מגביל אותם ממעל לראשיהם, וז"ס שהראש ה"ס או"מ לגבי גופו.

ועם זה תבין, שאם למשל יתעלה כל המסך שמעל לראשם, אז ירויחו כל המקיפין שלהם וישובו ע"ס דגוף למעלת ע"ס דראש. ואם יתעלה המסך שבראש רק מדרגה אחת למשל ממלכות של ראש לז"א של ראש, נמצא הרויח הזה מגיע ביחוד לספירת המלכות דגופא, משום שכבר נתעלה המסך מאותה בחי' של ראש המאירה אליה, כי זה הכלל **כל בחי' שבגוף מתחייבת לקבל אורה רק מבחי' שכנגדה בראש**, מלכות דגוף ממלכות דראש, ז"א דגוף מז"א דראש. אמנם אין ז"א דגוף ראוי כלל לקבל ממלכות דראש, בהיות שאין זה בחינתו ואין לו יחס אליה. ועד"ז מלכות דגוף איננה ראוי לקבל כלום מז"א דראש שאין לה יחס לו כאמור.

ועם זה תבין, כי **בנסיעה ראשונה** של הזדככות המסך, דהיינו שעלה המסך לבחי"ג, הבה כבר נתעלה כנגדו גם המסך של ראש מבחי"ד של ראש לבחי"ג של ראש, וא"כ נתגלה אור המלכות של ראש בשביל מלכות דגוף, שה"ס המקיף השייך לבחי' שלה כנ"ל, ונמצא שהרויחה מקיף התחתון שנק' חיה. ובנסיעה ב' אשר המסך עלה לבחי"ב, ונמצא שגם המסך של ראש נתעלה כנגדו מבחי"ג לבחי"ב ואז נתגלה אור הז"א של ראש, אז קנה גם הז"א בחי' מקיף שלו המיוחס לו לבחינתו. אמנם המלכות אשר היא מקבלת מז"א, ג"כ הרויחה אור מבחי' ז"א של ראש, כי בנסיעה ראשונה רק בחי' עצמה נתגלה והז"א עדיין היה מוגבל בגוף, משום שבחי' שכנגדו בראש עדיין מכוסה במסך, ועתה בנסיעה שניה שגם ז"א של ראש נתגלה, וע"כ מקבלת ממנו כל השייך לה, כי כל הארות של המלכות ע"י ז"א באים, וע"כ הרויחה מקיף העליון.

ה"פ וב"מ: ותבין סוד ה"פ וב' מקיפין, כי ה"פ ה"ס שלימות התחתון כמה שכלים הפנימיים מסוגלים להכיל בתוכם בגבולם. וסוד ב' מקיפין עליון ותחתון הנה מקיף תחתון יורה כל התוספות הראוי לבא לתחתון לטהרת כלי קבלה שלו, שיהיה ראוי לקבל התוספות אור הגדול מהעליון, שנק' **מקיף עליון**. ונמצא, שמקיף תחתון הנק' חיה, הוא רק להרחבת גבול התחתון שיהיה ראוי לקבל הגדלות הגדול, ומקיף העליון הוא בחי' הגדלות בעצמו שמקבל מעליון, וע"כ נק' על שם העליון או יחידה, כי כל כתר ה"ס מאציל.

וע"כ בהגלות המסך ממעל למלכות של ראש קיבלה המלכות מקיף תחתון, דהיינו

הרחבת גבולה. אמנם עיקר גדלות האור עדיין לא יכלה לקבל, כי אינה מוכשרת לקבל זה כל עוד שז"א של ראש מכוסה ונעלם במסך, וע"כ בנסיעה ב' שגם ז"א של ראש נתגלה ויצא מהמסך שלו, ע"כ משפיע להמלכות עצמות גדלות האור שנקי מקיף דיחידה.

אמנם הז"א עצמו, הנה בנסיעה ראשונה שנתגלה המלכות של ראש הרויח מזה רק יחידה פנימיית. פירוש, בהיות מלכות דראש כתר לגוף, וכל עוד שהמסך היה במלכות של ראש, הרי חסר לז"א יחידה שלו, **כי כתר** עליון נעלם במסך, ועתה שכתר עליון יצא מתחת המסך הרויח יחידה,

ואע"פ שכלפי מלכות משמשת המלכות של ראש ליחידה גם בהיותה עם המסך, היינו משום דהמסך הזה עצמו ה"ס כתר מלכות, דהיינו העביות שבו והמסך שבו, משא"כ הז"א שענינו אור ולא כלי, ע"כ אין לו בטרם הגלות המסך.

ובנסיעה השניה שהמסך של הגוף מסתלק לבחיי"ב לבינה, שאז עולה גם המסך של ראש לבחיי"ב ונתגלה הז"א של ראש, אז קונה הז"א מקיף תחתון דהיינו להרחבת גבולו כנ"ל גבי מלכות, אבל מקיף עליון אין לו, משום שהמשפיע שלו שבראש עדיין מכוסה במסך דהיינו בינה דראש.

ובנסיעה ג' שהמסך דגוף עולה לבחיי"א, ואז המסך של ראש מתעלה לנגדו לחכמה דראש, ואז הבינה מתגלה ויוצאת מתחת המסך, הרי שהז"א הרויח את המשפיע שלו של ראש שיצא מתחת המסך, ומשפיע לו גדלות אורותיו בעצמם הנקי מקיף יחידה. וכן הבינה שבטרם ההזדככות נבחנת לנר"ן בחסר חיה יחידה, כלומר אם תקבל המסך במקומה יהיה לה נר"ן, וע"כ גם עתה נחשבת לנר"ן.

ובנסיעה א' שעלה המסך לבחיי"ג וכנגדו בראש לז"א של ראש, נחשב שהרויחה חיה, כי מלכות של ראש שנתגלתה מתחת המסך משלמת למדרגה רביעית לה, ויש לה עתה קומת חיה.

ובנסיעה ב' שהמסך עלה אליה עצמה וכנגדה בראש לבינה דראש, א"כ הריהו דומה ממש להמלכות דגופא, שהי' לה ה"פ משום דהמסך שבבחינתה נחשב לכתר מלכות, (עיי' לעיל). כן עתה שהמסך בבינה דגוף, הרי היא בחי' מלכות דמלכות למסך דבינה של ראש, ומסך דבינה של ראש יהיה משום זה הכתר שלה דהיינו יחידה, וע"כ יש לה בנסיעה זו ה"פ נרנחיי שלימים.

ובנסיעה ג' הבינה אינה מרוחת כלום, כי אין לה אלא ב' נסיעות מבינה לחכמה ואח"ז מחכמה למאציל, ובעת שהיא במאציל כבר היא בחי' ראש עצמו ואינה מוכשרת שם לקבל מקיפין בשביל הגוף.

וטעם הדבר, שכל ההבחן דחב"ז דעקודים כלפי, עצמו הנה בבחי' עלית המסך אם יעלה אליהם למקומם, אע"פ שכאן בגוף גלגלתא לא קרה זה כנ"ל, מ"מ אפשר להעריך כן, כיון שעולים בערך ע"ב.

וע"כ בנסיעה ג', אם המסך עולה לבחיי"א כבר אין שם בפרצוף רק קומת ז, א, ולא יתכן כלל לומר שבינה דגופא דגלגלתא משתבח ממסך דבחיי"א, כיון שכבר אפס הבינה

לגמרי.

ועד"ז בנסיעה ב' דחכמה כבר המסך בבחי"ב, שאז נעלם החכמה מהגוף כנ"ל בבינה, וע"כ ודאי שלא ניתוסף לחכמה דגופא אפי' בגלגלתא. אמנם הז"א יש לו ג' נסיעות עד בחי"א, כי אז עדיין נמצא בגוף, וע"כ מוכשר להמשיך מקיפין בגוף דגלגלתא.

זכר ונקבה ממקורם

(ע"י לעיל זווג זו"נ) נתבאר שם שהמשפיע מכונה זכר והמקבל בשם נקבה. ומזה תבין, אשר הראש דכל פרצוף המכונה כתר או א"ס נמצא תמיד בבחי' זכר, והתוך דכל פרצוף נבחן בבחי' נקבה, כי הראש במשך מראש הראשון והתוך דכל פרצוף נמשך מתוך הראשון. כמ"ש בע"ח **כשיצא הכתר יצאו כל הכתרים** וכו'. ולפי"ז היו כל הפרצופין צריכים להיות בצורה שוה, להיות כל ראש נמשך מראש א' וכל תוך מתוך א' וכל סוף מסוף א', אלא אינו כן כי הפרצופין משונים מאד מאחד לרעהו, כנודע. וטעם הדבר הוא, בעיקר מסיבת ההפרש שבין זכר לנקבה הנעשה בעולם התיקון.

בנין הזכר: כי יש הפרש גדול המדומה כמו מקצה אל הקצה בין הראש המקורי אל התוך המקורי, (ע"ע ראש תוך סוף). כי הראש המקורי כלול בו בחי"ד הכוללת לכל הדינין, דע"כ מכונה בשם השכל הנעלם מכל רעיון, ושם אין לה שליטה כל עיקר להיות האור למעלה מהכלים, (ע"י לעיל זווג דנשיקין). ועוד כי עיקר השליטה של האור הגדול המשמש שם, היה בסוד ב' רוחין **אלף בית** דאהב"ה (ע"ע ד' רוחין דאהבה).

שהמה בסוד רוחין דזכר, דהיינו בחי' **הבא** של באסר או של צבא, משא"כ לבי' ההין של אהבה לא היה עוד להם שום שליטה כלל, להיותם ב' רוחין נוקבין דהיינו רשימות המספר והמנין, הנעשה מסיבת המקבל הכלים. וכבר נתבאר שענין הכלים לקבלה לא נגלן אלא בסוד התוך המקורי, דהיינו אח"כ כאשר האו"ח נתפשט מעילא לתתא מפה לתוך הגוף, וע"כ ב' רוחין דנוקבא כמעט נתבטלו ונכנעו לגמרי אל הרוחין דזכר, דהיינו ב' בחי' **חסר** נתבטלו בב' בחי' של הבא.

ולפיכך, כל ענין זווג דנשיקין המאריים שייך לגמרי להזכר בשליטה עצומה האך אפשרית, עד שמדומה שלא יהיה עוד לכלי קבלה שום שליטה בעולמות.

בנין הנקבה: אמנם כבר ידעת החוק, אשר המסך והמלכות של ראש דרכו להתפשט באותו השיעור או"ח שהטיב מלמעלה בהראש גם לתוך הגוף, דהיינו כל הפקדון שנצבר ברשות הזכר ונתדבק בהנקבה בעת זווג דנשיקין בסוד רוחין בעלמא, (ע"ע זווג רוחא ברוחא). טבעם לירד מלמעלה למטה בתוך המקבל גופיה, דהיינו התלבשות העצמות בהכלים, אשר זה נעשה מאליו בלי שום זווג חדש, כדמיון מים הנגרים ממעלה למטה מאליהם. ותדע אשר אחר שנשלמה התפשטות הזה בהמקבל, נתהפך השליטה מהקצה אל הקצה, כי המקום ששלט הזכר נתהפך לגמרי לשליטת הנוקבא, באופן שב' רוחין א' ב' הזכרים נתבטלו ונכללו בב' רוחין ה"ה", הנקבות, דהיינו ב' בחי' **סר** שלטו בעיקר

וב' בחי' בא נכללו בהם, וגם כאן השליטה עצומה בתכלית עד שמדומה שלא יהיה עוד לבחי' זכר בלי נקבה שום גילוי לעולם. אמנם באמת ב' מקומות מיוחדים המה, כי אין שינוי נוהג ברוחני, אלא בראש שולט הזכר בדרכו ואין שם הכר נקבה(*) כל עיקר, ובהתוך שולטת הנקבה ואין שם שום הכר אל הזכר(**) ולא כלום.

הגהה(*) או"ח היורד. (**) או"ח העולה וזהו שאמרנו אשר הראש והתוך המה הפכיים גמורים זה לזה מקצה אל הקצה, וראוי שתדע ששליטת הנוקבא היא גדלות(*) הנקב והחסרון.

(הגהה*) כי החלל שלה בגימ' חיים ממש שז"ס חיים הם למוציאיהם.)

ויסוד דוכרא בליט : וממלא אותו החסרון שלה האמור ואז יסוד צדיק נעלם בה לגמרי בלי הכר, כמו שלא היה תלוי בו מעולם. ולא עוד אלא מעתה הנוקבא אינה צריכה להזכר לנצחיות, שז"ס ושורש השבת קודש כנודע, וע"כ אין נקי' זה זווג זו"נ, משום דענין זה לא פסיק עולמית לנצחיות, אלא ה"ס יחוד הגמור באד אחד.

זווג דלא פסיק :

(ע"ע זווג) ודע, שבכ"מ שנזכר זווגא דלא פסיק, הנה שורשם נמשך מזווג התוך המקורי המבואר לעיל, אשר יסוד צדיק נעלם ביסוד הנוקבא לנצחיות. אמנם נתבאר שעיקר הזווג הוא זווג זו"נ דפסיק, והנוקי' בסוד **חסרון לא יוכל להמנות :** אלא **בכל פעם אחר הזווג מתפרשים זמ"ז**, והנקבה חזרה להיות בתולה ואיש לא ידעה, (ע"ע בתולה ואיש לא ידעה לעיל).

וטעם זווג הזה הנפסק ה"ס **מעוות לא יוכל לתעון :** כלומר שנמשך מכח הזכר שיש לו בחי"ד בפה דראשו, שה"ס מעוות לא יוכל ליתקון עד גמר התיקון, וע"כ בשעה שבחי"ד זו מתעוררת בראש הזכר הרי זה מפריד **אלוף**, שה"ס זכר שבזכר (ע"ע די רוחין דאהבי"ה). אכן לפי"ז יש לשאול, איך יצוייר זווג זו"נ כל עיקר, כיון שהזכר יש בו הבחי"ד בראשו. אלא כאן צריך שתדע יפה יפה אופן בנינם דזו"נ.

הפרש ממלכות הב' למלכות הג' : ומתחילה צריכים לידע את ההפרש מבין מלכות הב' אשר נוהג בה זווג דהכאה והעלאת או"ח ובין מלכות הג' שאין ענין הסתלקות או"ח נוהג בה, (ע"ע רת"ס), ושם ביארנו שזהו נמשך מכח האו"ח המקורי שלכל אחד, כי האו"ח המקורי של התוך נמשכת **ממלכות דראש שיש שם בחי"ד**. ולפיכך אע"פ שבחי"ד זאת אינה מתפשטת לתוך הפרצוף, כי רק האו"ח הצבור על ידיה הוא המתפשט להתוך, אכן המסך דמלכות התוך המעלה האו"ח בסוד אור ההסתכלות הוא מסוד בחי"ב בלבד, מסוד מי דקיימא לשאלה, עש"ה. עם כל זה מאחר שאו"ח היורד נכלל מכח בחי"ד, ע"כ אור ההסתכלות יוכל להכות על המסך דבחי"ב ג"כ מכח העירוב כח של בחי"ד.

הכר נקבה : משא"כ המלכות הג' שאו"ח המקורי שלה יורד ממסך דבחי"ב הדק, ע"כ

אחר שנלבש היטב בהכלים דמטבור עד סיום רגליו, שוב אין שם שום דינין שיהיו ראויים להעלות את האו"ח, כי אין אור ההסתכלות פועל שם מאומה כמבואר שם. וז"ס שאין שם הכר נקבה.

נשים דעתם קלה: ונודע אשר הנוקבא מתחלת מהתוך המקורי, כי למעלה מהתוך עדיין אין שם הכר נוקבא כל עיקר כנ"ל. ולפיכך גם ראש הנוקבא מתחלת משם, ואע"פ שאמרנו שבשעה שנאצל הראש האי יצאו כל הראשים, אכן המדרגות נכללים זה בזה, כי תמיד כל הכחות שבעליונים מוכרחים להמצא בתחתון, וא"כ גם התוך כלול בהכרח מהראש. (ויש לדייק אשר זה היסוד דזכר שבליט שנכנס לתוך חלל הנקב ומילאוה ונעלם בה לנצחיית הנה מ"מ הוא נמצא שם. ותדע שז"ס הראש הכלול בהתוך שהיא השורש לכלהו ראשים דנוקבא).

וההפרש שבין ראש האמיתי הש"ך להזכר ובין ראש דתוך השייך להנוקבא, הוא בסוד בחי"ד הנמצאת בטהרה בסוד פה דראש המקורי, משא"כ הראש דהתוך שה"ס יסוד הנעלם בהנוקבא כנ"ל, הנה אמרנו שה"ס או"ח היורד מלמעלה למטה אשר עצם בחי"ד לא ירדה עמו. וא"כ נמצא שאפי' הראש של הנוקבא אין בה ממסך דבחי"ד ולא כלום וע"כ דעתם קלה, כי בהכרח שיש בה עירוב דבחי"ד בראשה, כי אפי' האו"ח לפי עצמו נכלל מבחי"ד כי מכחה עלה ושימש בראש המקורי שמשם חזר ונתלבש בתוך הגוף, וא"כ יש בה מדעת דבחי"ד אמנם קלה היא, כי סוף עצם דהמסך לא ירד זולת האור בלבד.

והתוך של הנוקי נמשך מסיום הע"ס דהתוך המקורי, אשר שם משמשת מסך דבחי"ד מי דקיימא לשאלה כאמור. וא"כ היא נמצאת שם נקיה לגמרי מסוד הדינין וראויה לקבל עליה דכר, דהיינו אור ההסתכלות שבא מהזכר ומכח ראשו שיש שם בחי"ד, (ע"ע יסוד זכר).

זוגות:

אין המדרגה בת תיקון אלא א"כ נכללת מג' המדרגות כח"ב, או א"ק אצילות ובריאה, (ע"ע שלישים). ובשעה שלא נגלו בה אלא ב' בחי' דהיינו כתר חכמה או א"ק ואצילות, ועדיין חסר בה בחי' הגי' שהוא הבינה או הבריאה, נבחנת לחסירה ולפגומה. וז"ס שנים שבים באו אל נח את התיבה, כי ע"כ נעשה המבול והבן עש"ה, וזסו"ה והבה באר בשדה וגי' עדרי צאן רובצים עליה. וז"ס בעשירי באחד לחודש נראו ראשי ההרים, דהיינו שלישים העליונים, שה"ס שליש עליון דמדרגה הגי' שהיא בינה או בריאה והבן. (וע"ע שלישים) וז"ס שנים בטמאים שבעה בטהורים.

זווג:

כבר ידעת סוד נה"י וסוף דכל פרצוף, שה"ס או"ח היורד מעילא לתתא, (ע"ע או"ח

היורד). אשר ע"כ אין ענין של הסתכלות נוהג במלכות דשם ודרכו להגלות עש"ה. ועם זה תבין סוד העטרה של הזכר, להיותה סיפא דפרצוף היא ג"כ מסוד האמור, דהיינו מבחי' או"ח היורד מעילא לתתא, אשר משורשו המקורי אין ענין הכאה נוהג שם, וע"כ נופל הוא ובלי עצם, משום שאין שם כלום מאו"י דהיינו אור ההסתכלות, (עש"ה באו"ח היורד). וזסו"ה לא טוב היות האדם לבדו, להיותו בלי או"י שהוא כל החיות והטוב אשר בהפרצוף, ולפיכך נעשה בו תיקון גדול בסוד הנסירה והבנין, כמ"ש ויקח אחת מצלעותיו דהיינו שנתנסר ממנו צלע דבחי"ב השולטת בסוף שלו, (ע"ע רת"ס) ויסגור באוסר בשר תחתנה, כלומר בכוח עירוב דבחי"ד חזר ונפרק ענין האו"ח היורד מעילא לתתא גם מבחי"ב שבזכר, ונמצא בסוד פי שתיים בשר- וסגור.

נסירה: תרדמה: ואח"כ ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם, דהיינו הבחי"ב, לאשה, דהיינו שתהיה מתוקנת במסך דבחי"ב המעלה או"ח מתתא לעילא, בטרם שבא עליה זכר, ותהיה במד בתולה ואיש לא ידעה, (ע"ע בתולה). ואח"כ ויביאה אל האדם ויאמר האדם זאת הפעם וכו': (ע"ע יסוד זכר) כלומר כשהקיץ מתרדמתו, נמצא שחזר וירד בו האו"ח מעילא לתתא לנה"י שלו, ואז נזדווג עם אשתו דהיינו בסיומא דתוך שלה, ששם סוד הטבור המעלה או"ח מתתא לעילא בסוד בשר פתוח להעלות או"ח, ואז אמר אנקת"ס מכח אב"ח האל של יסוד פתוח דידה. באופן, שמתחילה היה אדה"ר בסוד דו פרצופין, שנמשך מכח יום הששי שה"ס י"ב או כ"ב, שהכף שלו היה כולל ב' אותיות מבחי"ב ומבחי"ד, שמחיבורם יצאו המטבור ולמטה שלו נקיים לגמרי בלי הכר נקבה, כי שיתוף ב' הבחינות הם התיקון שכל הבית נסמך עליהם בסוד ב' צלעות הבית. אכן כיון שלא היה בסופן (העטרה שלו כנ"ל) היכר נקבה, ממילא שפסק האו"ח ועמו נפסקו כל אורותיו, כנודע. שז"ס תרדמה שינה: מלשון תרד מה. וכן וישן הוא מלשון ישן נושן, שהוא חסר טעם וריח, בסו"ה וישן מפני חדש תוציאו.

ואז עשה הקב"ה תיקון הנק' נסירה: פירוש, כמו שנתבאר במ"א אשר כל מיני פירוד וחיתוך נעשו בסוד השמינית (ע"ע שמינית) שה"ס בחי"ד, ולפיכך גם כאן הוריד את בחי"ד הטמונה בראשו והמשיכה אל סופו עד העטרה. ומקודם לזה או יחד עם זה נמצא נפרד ממנו בחי"ב שהיתה שם בעטרה שלו מכבר, וז"ס ויקח אחת מצלעותיו דהיינו בחי"ב, אשר במקומה נמשכת ובאה הבחי"ד, שז"ס(*) ויסגור בשר תחתנה. כלומר, אותה התרדמה והשינה שסגרה כל אורותיו, הוכן בסוד בשר הברית קודש הנאחז ונתלקט מן עשתי עשר הנופלים, מע' הקרב אל י"ב והאורות נפלו. (ובאמת היה כאן סוד פשתים דהיינו סתימה מבחי"ב ונפילה מבחי"ד) מיי"ב חדשי הלבנה, ומתדבקים בסופו של הזכר בסוד בשר נופל,

(*)הגה נסירה ובמ"א נת' שענין ויקח א' מצלעותיו, פי' שנקבוה לבחי"ב ועשה אותה כבחי"ד ואח"כ ויסגור בשר, כי סגר המלאכה דבא וסר, דלא לאסתכל באו"מ, וע"כ יפה כחו אח"כ לבנות שוב את הצלע לבחי" ג"ר בסוד אנקת"ס, שז"ס ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח, כמ"ש ז"ל שקלעה (באנקת"ס) וקישטה כמו כלה דשביעי.

ואז **ויבן ה' א' את הצלע** שלקח מאדם לאשה. פי' אותה הבחי"ב שגרמה לו מתחילה תרדמה ושינה וחסרת טעם כמו **ישן נושן**, בנאה הקב"ה לאשה בפ"ע בפרצוף מיוחד כדי שלא יהי' לו תענוג תמידי דלא פסיק, אלא בסוד **הזווג דפסיק** ולפרקים, ואז היתה לו לאשה כי מאיש לקחה זאת, כי איש ידעה (ע"ע בתולה ואיש לא ידעה).

וע"כ יעזוב איש את אביו ואמו: שה"ס **זווגא דלא פסיק**, שאין אדם יכול לעמוד שם כי מביאה לו תרדמה ושינה, **ודבק באשתו** דהיינו לפרקים והיו **לבשר אחד**. כלומר, אע"פ שבאמת יש כאן ב' בשרים: סר **מטעם נושן** כנ"ל **סר מטעם י"א**, שנפלו מהנקבה ואתדבק בו בסוד בשר של הזכר, אכן בכח הבנין של מעלה, (היכל או"א) דבק באשתו והיו לבשר אחד של בחי"ב.

באופן אשר **עשתי עשרה שבזכר** שבו לתחיה בבארה של הנקבה, שבנאה הקב"ה מבחי"ב ובסוד **למפרע**, כלומר מסופה של בנין הנקבה ששם מקום היסוד אל ראשה ממש, דהיינו **א"נ בראש מכח בחינה ב'**, **קמתי** בחוזק בבאר של מרים (שלקחה התוף בידה). ואאב"ח **בבור ריק** שאין בו מים, הרי עתה מוכנים מ"נ ומ"ד.

באר: נתבאר מכל הנ"ל **שבאר זו חסרוה סרים של מעלה** מבחי"ב, ולא כמו שהיה **בחוה ראשונה** שחפרוה **סרים של מטה** מבחי"ד, שמכוחם נבנה ונתלקט **היסוד דזכר**, כי ע"כ נקי **לילית**, אלא כבנין של מעלה **חוה ב'**, שמדת **חללה אמנם** שוה ממש כמו עשתי עשר שנתדבקו בזכר, כי ע"כ ידע אותה כנ"ל, (ע"ע כריתת ברית)

זה, זאת:

(ע"ע צדיק) זה הוא דבר הבא בגילוי גמור וגדול בלי שום הסתר משהו, דהיינו כמראה באצבעו כי הוא זה. וה"ס צדיק העליון בסוד י"ב בגי', יו"ד ה"ס מלכות שמים, ב' ה"ס ב' אלפים הראשונים במלכות.

ותבינהו בסור **סופך ספר ספור** שה"ס **או"א שנק' ג"כ שופט**, כי השופט הוא הסופר את ספר המשפט.

ספר ה"ס ת"ת שנק' ג"כ משפט, שהוא ספר הגלוי לכל, איך משפטי ה' אמת שהוא כולל כל האותיות המפוזרות בהמציאות אף אחד מהם לא נעדר. ומטעם גילוי הגמור נקי זה.

ספור ה"ס יסוד: שה"ס העשיה עצמה, דהיינו פעולות ממשיות על פי כל האותיות וצירופם המפורשים בהספר המשפט. ומתוך שהספור אינו אלא מה שכתוב בהספר, א"כ הוא ג"כ גילוי גמור כמו הספר עצמו, וע"כ מכונה גם הסיפור בשם זה וז"ס זה **ישפיל וזה ירום**.

זכר ונקבה ממקורם:

(ע"ע עבי"ע דהסת"א והסת"ב)

שורש הזכר : ואפשר לבאר באופן הקצר וע"י בערך : אבי"ע דהסת"א ובי' בסופן, ושמה נתבאר, אשר **אבי"ע דהסת"א** (רו"ת דמקו"ה) ה"ס זכר, **שהראש שלו** ה"ס אצילות בראיה יצורה, דהיינו רק בכח ולא בפועל, ובחי' **והתוך והגוף** ה"ס אצילות בראיה עשויה, דהיינו בפועל ממש, ופה דראש נעשה למרכז הזכר המוציא **הבלים ודיבורים** מתתא לעילא, המכונים ע"ס דראש, ומביא לקרבו **אכילה ושתייה מעליון** לתחתון, דהיינו אל עצמו ממש.

הסת"ב דזכר : ואח"כ נעשה הסת"ב כדי שהשביעה לא יכבה התענוג, הנה **בסופו דהסת"א שנק' טבור**, נתחדש ויצא **מסך חדש הנק' מלכות דהתפשטות פה דראש** או טבור, אשר **פי הטבור מרכז ב'** לחצי פרצוף הזכר התחתון, אשר ממש כמו בחציו העליון הוציא הבלים ודיבורים ממנו, מטבור ולעליון, שה"ס ע"ס דראש של חציו התחתון דזכר, ואח"כ הביא **פי הטבור אכילה ושתייה מהעליון אל עצמו** בסוד אומ"צ, **שמפה הטבור ולמעלה ה"ס אבי"ע** לבד, שנק' ע"ס דראש דהסת"ב, **ומפי הטבור ולמטה ה"ס אבי"ע**, שה"ס הגוף דהסת"ב. ואחר שבעשה ונגמר שבראיה גורמת חושך נסתיים הפרצוף הזה.

זו"נ דבוקים אב"א : ודע שאבי"ע דהסת"א ה"ס **זכר דזכר**, ואבי"ע דהסת"ב ה"ס **נוק' שבגופו דזכר**, (ע"ע פנים, ונה"י ה"ס אחר).

זעיר אנפין במוח או"א :

כי **שורש או"א להוציא הז"א** תמצא עוד בתוך מקוה בטרם הופעת הכל"א, (בסוד שכל בחמודו וכו' ואי זה מקום בינה וכו') **והרצון הזה להפרש מחכמה נקי** נכל מקום **בינה**, הרי שהז"א היה שם במוח הבינה, שה"ס **טפח במוח הבינה**, וכיון שבאמת ה"ס חכמה, נבחן שהז"א הוא **טפה במח האב**, ואח"כ בכל"א נזדווגו חכמה ובינה הנ"ל, ונמשכו הטפות ההם אל **יסודות דחו"ב**, שה"ס **כל"א** בהיולי דחכמתא, ואז בא הז"א **בבטן אמא**, שע"י הבטה דכל"א נהיולי דחוכמתא, נתקבל הז"א בבטנה בסוד **אם התחתונה**, **מקום לקיבול הולד**, אלא שם היה ז"א **שרוי בחושך דבטן אמא**, ונר **דלוק** על ראשו דאמא, כי נמשך שם אור הגדול דראש מקוה להכל"א כנודע, דהיינו שחסר ג"ר, ואח"כ **נתברר בירחי עיבור והריון לאומ"צ והרויח הג"ר**, ולמד שם כל התורה כולה בסוד **אורייתא קוב"ה חד הוא**. ואח"כ נחשכו נה"י דאמא : דהיינו חכמה בלי חסדים, ולא יכול לסבול ויצא לאויר העולם, ומשביעין אותו תהיה בעיניך כרשע, וחזרו ומשכחין אותו כל התורה וכו'.

זוגות :

כל מספר זוגי סודו דין והבלתי זוגי ה"ס רחמים, ותבינהו בסוד הסתדרות תחת שם בן ד', (ע"ע מספר) דהיינו כח"ב זו"ן, שהא' ה"ס כתר והב' חכמה וכו' עשי"ה. ונמצא א"ב זוג הראשון שז"ס שביום ב' לא נאמר בו כי טוב. ג"ד ה"ס זוג הב', וז"ס שדלת מלשון דל אשר הגימל ה"ס העשיר ימשפיע לו. אמנם ה' אין לה בן זוג במספר יחיד. ואח"כ ו"ז בן זוג א'. ח"ט בן זוג ב'. י' אין לה בן זוג כמו ה'. והטעם שהי' י' אין להם בן זוג, הוא כי היחידות של המספר ה"ס מלכות בטרם שקבלה עליה זכר, שסוד העשירית של המספר ה"ס הזכר. ולפיכך אין שם רק ב' זוגות כו"ח בינה ז"א הן בהספ"א שהם א"ב ג"ד, וב' זוגות כו"ח בינה ז"א בהספ"ב שהם ו"ז ח"ט, משא"כ מלכות דמלכות דהספ"א שה"ס ה', ומלכות דמלכות דהספ"ב שה"ס י', אין להם בת זוג בבחי' מספר היחידות עצמה, רק אחר שמופיע מספר העשירית שה"ס הזכר שלה, וז"ס שאמרה שבת לפני הקב"ה לכל נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג, דהיינו אחר שהופיע הסת"א והסת"ב דמספר יחידות והופיע סוד י' כנ"ל, נגלה הדבר אשר של שבת שה"ס יום ז' אשר הוי' היה בן זוגו, נתגלגל עתה באות הי' ואין לו בן זוג, ואמר לה הקב"ה ישראל יהיה בן זוגך, שה"ס ז"א במילואו, שנק' אז כנסת ישראל, כי אז יהיה אור הלבנה כאור החמה וכו', ומכאן נמשך הסוד אשר בהלעומת בקליפות, סירס הזכר והרג להנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא, להיותם נמשכים מסוד אות ה' שביחידות שאין לה בן זוג כנ"ל, רק כנסת ישראל העתיד להופיע ברוב שכר ורב טוב, דע"כ נעשה מקום לעולמות, וע"כ סירס להזכר דלא יוכל לטשטש העולמות והרג להנקבה ומלחה לע"ל, שזוהי סעודתן של כנסת ישראל והבן.

כ"ך ה"ס זוג א' דהתפ"א שבעשירית.

ל"מ ה"ס זוג ב' דהתפ"א דעשירית.

ס סתומה הוא בן זוג למי פתוחה, ול"מ ה"ס בינה ז"א דגדלות, ומ"ס ה"ס ז"א ותבונה, נ"ן ה"ס אות ה' ואות י' שלא היה להם בן זוג במספר יחיד, אמנם עתה אחר שקיבלה עליה דכר יש לה בת זוג גם למלכות, כי נון כפופה ה"ס מלכות ונון פשוטה ה"ס בן זוג דמלכות, שקנתה בסוד הזכר, (דהיינו בסוד אנקת"ס).

נ"ן : ס"ע ה"ס זוג א' כו"ח דהתפ"ב.

פ"ף : ה"ס בינה ז"א דהתפ"ב.

צ"ץ : ה"ס מלכות דהתפ"ב שקנתה בן זוג בכח הזכר כנ"ל, בסוד הנון הפשוטה.

ק"ר : ה"ס זוג א' כו"ח דהתפ"א בסוד הבינה.

ש"ת : ה"ס זוג ב' דהתפ"א, ע"ד הנ"ל בסוד הבינה דהיינו במאות.

ך ה"ס חמש מאות בן זוג לכ' כפופה בסוד עשירית, משא"כ בסוד המאות שה"ס בינה אין לה בת זוג.

ס סתומה עם ן פשוטה ה"ס בן זוג א' דהתפ"ב בסוד הבינה, דהיינו במאות.

ף"ץ ה"ס בן זוג ב' דהתפ"ב בסוד הבינה דהיינו במאות.

זהב, כסף, נחושת:

ה"ס רת"ס דמקוה, ולפיכך הזהב אדום שהוא מסטרא דגבור, דהיינו כח תחתון הדומם כמו בראש מקוה.

כסף: ה"ס תוך דמקוה שה"ס שויתי עזר על גבור, בסוד השגחה פרטית. ואין שם כח תחתון מעורב בו, וע"כ הוא לבן: בלי שום גוון, כי הגוונים והשינוים רק מתחתונים באים.

גם לובן העליון: מרמז על חכמה, שה"ס תוך שאין בו גוון מהתחתון. גם בזה תבין סוד הלבין לשון של זהורית דיוה"כ, דהיינו שהופיע אד החכמה עילאה ואז אזיל סומקא דזהורית, ואין צריך לעורר שום גבורה כי נמחלו עוונותיהם של כל ישראל, (בסוד עצמו לכם לכופר) ובזה תבין סו"ה וצרת הכסף בידיך, כי סוד ריחוק מקום המבואר בכתוב כי ירחק ממך הממם כי לא תוכל שאתו, פירושו הריחוק מחכמה, כי לא תוכל שאת את התוך דמקוה. והוא עד"ה שמנת עבית כשית ותטוש אלקי עושהו, כי מתוך ריבוי הקנינים הבאים לו מחמת הגבורה, הוא מתעבה ומכוסה בכח עצמו ונוטש את השגחה הפרטית, שה"ס תוך דמקוה כנ"ל. וע"כ אומר ונתת בכסף וצרת הכסף בידיך, והוא מלשון הכתוב ויצר אותו בחרט, כי בתוך מקוה לא הי' עדיין שום עשיה רק יצירה בלבד, (ע"ע אבי"ע דהת"א). אמנם עתה כי ברכך ה' אלקיך בפועל ממש, ע"כ כי בעת שתצייר הכסף בידיך העיר והמגדל וכו', תיכף יתקרב המקום אשר יבחר ה' כי תוכל שאתו, ואח"כ תחזור ותפרוט את הכסף להקנינים שהשגת, ואז תמלא ב' הבחי' שבנפשך, דהיינו תאות נפש, שאלת נפש: כי הו"ק סודו תאות נפש והג"ר סודו שאלת נפש. וז"ש בכל אשר תאוו נפשך וכו' ובכל אשר ישאלך נפשך וכו'.

וסוד נחושת: ה"ס סוף מקוה כל"א, בסו"ה ניחשתי ויברכני ה' בגללך, כי ניחש באומ"צ ולא היה לו ברכה כי עצור עצר וכו', וע"כ הכל"א שלא פסק משם הברכה נקרא נחושת, וז"ס שפירא בזוהר שה"ס חג"ת דהיינו כח"ב שירדו לבחי' חג"ת, והבן. (ע"ע נחש נחש הנחושת).

זווג יצחק ורבקה:

מתחילה צרינים להבין סוד לך לך מארצך וממולדתך, שה"ס בחי"ד, שמתחילה היתה ארצו לעבודתו ואח"כ הגדילה ונעשה לו לאם ולמולדת, שהולידה אותו באור כשדים בסוד דוד עבדי.

וסו"ה אל הארץ אשר אראך ה"ס בחי"ב, שהוא מתנה חדשה ושלמה מן השמים, שאז עדיין לא ידע כלום ממציא אותה שה"ס היולי דחכמתא. ואח"כ כשבא לארץ הקדושה, הנה השביע לאליעזר עבדו וכו' אל ארצי ואל משפחתי

תלך ותקח אשה לבני משם, משום שרצה שבאשת בנו יהי מבחי"ד, ע"כ שלחהו בהכרח אל ארצו ואל מולדתו, אכן השביעהו שלא ישיב את בנו שמה מטעם פקודת השי"ת והברכה של לך לך מארצך הנ"ל, שאין ברכת אבות שורה אלא בארה"ק כי שם צוה ה' את הברכה כנ"ל.

ח

חרישה:

ה"ס הפיכת האדמה מחיצוניותה לפנימיותה ומפנימיות לחיצוניות, כי האדמה כלולה מבחי"ב ובחי"ד, ובחי"ד אינה ראויה לברכה משום כח הצמצום, וה"ס חיצוניות האדמה שהיא קשה, ופנימיותה ה"ס בחי"ב מדת הרחמים שה"ס דינא רפיא. ועיקר השולט הוא החיצוניות וע"כ מהפכין הפנימיות לחיצוניות ואז ראויה לזרע ברכה, כי באופן זה צוה ה' את הברכה והחיים, אמנם בטרם זה ה"ס האדמה אשך אררה ה', ארעא דאתלטיא, עיין בזוהר בראשית.

חזה:

הוא בחי' פה דראש הס"ג דאותו פרצוף, כי ה' פרצופין ננחן בכל פרצוף הנקי געסמ"ב המלבישים זע"ז, וכיון דראש דפרצוף הא' אינו בחשבון הפרצוף ע"כ אנו מחשבים להפרצוף מראש דעי"ב, שמלכות דהסת"א שלו נקי' פה דהפרצוף המלוּבש בטבור של הפנימי, כי הראש דעי"ב מתחיל מפה דהפנימי ומלכות שלו בטבור של הפנימי, ומלכות דהסת"ב דעי"ב שנק' חזה הכולל דפרצוף, מלוּבש במלכות דהסת"א דהס"ג שנק' פה דס"ג, כי מלכות דהסת"ב דעליון נעשה הסת"א אצל התחתון כנודע, ונמצא אשר הרת"ס דהס"ג מלביש על תוך וסוף דעי"ב ועל הסוף לבדו של הפנימי, דהיינו מטבור ולמטה דהפנימי.

וע"כ הבה"י דהפנימי נחלק על ג' שלישיין: דהיינו מטבור עד הסיום דת"ת שנק' יסוד ששם עצמי הקוליות הוא שלישי א' המלוּבש בראש הס"ג עד פה דראש דס"ג. והירכין דפנימי מלוּבש בתוך דס"ג עד הטבור הכולל שהוא מלכות דהסת"ב דס"ג. והרגלין עם האצבעות דפנימי מלוּבש בסוף דס"ג.

באופן שחזה הכולל הוא פה דראש הס"ג ובחי' טבור דעי"ב ובחי' יסוד דהפנימי.

חזה דא"ק: אורות דחוטם ימין מקיף ושמאל פנימי ונמשכו עד החזה דא"ק. (ע"ח

ש"ה פ"ב)

חזרה : תבינהו מלשון ראייה, ומסו"ה וירא ה' כי שנואה לאה, דהיינו מסיתום דחסדים שה"ס כי אשב בחושך דאמא, כי לאה ה"ס אמא כנודע. וכדי לחיותה עם חסדים שתהיה אהובה, לפיכך ויפתח את רחמה, דהיינו שחתך שם את יסוד דאמא במקום החזרה וראיה הנ"ל. וסוד החיתוך הוא עם גילוי העביות דבחי"ד ע"ד הנחש המכיש באו"מ כדי שתוכל לילד והבן. וז"ס ועיני לאה רכות, דהיינו מסיבת סיתום דחושך אמא לאור דחסדים גרם זה שתהיה אב"א עם החכמה שנק' עינים, דע"כ היתה שנואה כנ"ל, שז"ס הויה אור לי דאנקת"ס ואא"ב. (ועי' לקמן שעינים דיסו"ת ה"ס החזרה)

חיתוך דיסוד אמא במקום החזרה :

זהו נעשה ע"י מלאכה גדולה, כי מתחילה הוריד אור העליון למקום התחתון, דהיינו אור דנה"י דס"ג דאותו פרצוף עד סיום רגליו כמו שהיה בטרם הצמצום דנה"י דא"ק, ומחמת זה נתערבו נה"י דס"ג אלו עם בה"י הפנימים דאותו פרצוף דהיינו בחי"ב עם בחי"ד, ובפגמה הנה"י דס"ג ומוכרחה תיכף להסתלק למקומה למעלה מטבור, כדי לקבל תיקון דאגלאי מלתא למפרע, אכן מכח העוה"ב לקחה עמה גם גו"ע דנה"י הפנימים שיש שם בחי"ד, שמכח זה עלתה ה"ת גם לעינים דס"ג ונבקעה לבי מדרגות גו"ע ואח"פ, וממילא נחתך ונפסק יסוד אמא במקום עינים דיסו"ת ששם החזרה.

חתך :

הוא מלשון חות דרגא ונסיב איתתא, והוא ירידה לצורך עליה, והשי"ת מכונה כן בהיותו מתיחד עם השכינה הקדושה בתכלית היקר והנעימות, באופן שהאורות יוכלו להגיע לתחתונים למטה מעשרה, וכיון שמעולם לא ירדה השכינה למטה מעשרה ע"כ נק' זה בשם ירידה.

חתך : עיין בסוכה דף ה. תניא ר' יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה ולא עלה משה ואליהו למרום וכו' והכתיב ומשה עלה אל האלקים. ומתוך, למטה מעשרה. פי', כל עוד שלא נגמר התיקון אין השכינה יורדת למטה מעשרה, כי רשות של עוה"ז שהיא כולה בחי' רה"ר שהקלי' מצויין בה ואין דרי העולם הזה יוכלו להתדבק ברשות יחיד של עולם המרום בשם רה"י. ונודע בערובין דף לג : אשר עמוד ברה"ר גבוה יוד טפחים נחשב לרשות באפי נפשי ולא נחשב לרה"ר משום דאינו נוח תשמישתי לבני רה"ר עש"ה.

ועי' רמזו שכל גילוי שכינה שבעוה"ז הוא בבחי' עמוד גבוה מעשרה טפחים שרק הצדיקים היכולים להגביה א"ע מרשה"ר להם מתגלה ולא להדיוטות. אמנם נבחרים כמשה ואליהו המה זכו להתפשטות המאורות בגילוי יוצא מהגדר כי השיגו אותה למטה מעשרה. פי' באופן שהיה מספיק לכל דרי עולם הזה בלי שום גבולים ותנאים.

וז"ס חתן וכלה, שבגילוי היוצא מהרגיל האמור אצל משה ואליהו - מכונה השי"ת בשם חתן שהוא מלשון חות דרגא מטעם הנ"ל (עי"ע כלה).

חיה:

אור העצמות המלוּבש בספירת החכמה מכונה בשם חיה, להיותו עיקר האור וחיותו של הפרצוף המושפע מא"ס ב"ה והוא מדרגה הרביעית שבהפרצוף.

חיות:

היינו אור החיה, כנ"ל בערך: חיה.

חח"ן:

הוא רת"ס דקו ימין דכל פרצוף, קו ימין דראש הפרצוף נק' חכמה, קו ימין דתוך הפרצוף נק' חסד, קו ימין דסוף הפרצוף נקרא נח.

חלל הפנוי:

ה"ס בחי' אחרונה דבחי"ד שכח הצמצום שורה עליה שלא לקבל האור העליון בבחי' אחרונה זו, וע"כ נשארה חלל פנוי ואינה מוכשרת לקבל שם שום אור עד גמר התיקון.

חלל ריקנו:

עי"ע חלל הפנוי.

חופף:

האורות היוצאים מבי' נקבי האזנים וכו' אינו דבוק ונוגע בפנים עצמם, אבל חופף וסוכך עליהם. (עי"ח ש"ה פ"א)

חופפת:

אבא מזריע טפת חומר משותף יחד עם הבלי דגרמי, ואח"כ באה הנפש שהוא מצד אמא וחופפת על הבל דגרמי מלמעלה, לכן גם אחר מיתה הנפש רק חופפת על העצמות

מלמעלה ולא בתוכם ממש.

חותם :

ה' נקודות יש פיתוחי חותם נגד ה' מוצאות הפה (שבז"א ששם יסוד אמא), שהם פתוחים ובפתחים ע"י אמא עילאה הנק' חותם שהוא יסוד.
(ע"ח ש"ה פ"ה)

חותם :

יסוד נק' כן משום ששם נחתמים ונצטיירין כל הציורים של העובר.

חותם בתוך חותם :

כי המלכות בהיותה מתפשטת הקליפות נאחזים בה, ובהסגירה א"ע אין מי שיוכל לינק משם, בסוד גן נעול אחותי כלה גל נעול מעיין חתום, והבן זה בסוד חותם בתוך חותם הצריך לייך.
(ע"ח ש"ה פ"ה)

חוטם :

מלשון חותם שפירושו סוף דבר, וה"ס ז"א דראש, (דהיינו אומ"צ). וחותם ג"כ מלשון סיתום, כמ"ש החתים בשרו, כי סיתום דחסדים בחוטם זה עד שנתקן ב' נוקבי דפרדשקי : שה"ס יום השישי שכולל ב' ההין יחדיו, שז"ס ויפח באפיו נשמת חיים, כי לא היה יכול לחיות לולא הנוקבין האלו, וז"ס דוד אין לו חיים : שהיא ג"כ מסוד החוטם הנ"ל, אשר אדה"ר היה מוכרח ליתן לו ע' שנים משנותיו שאכילת עצה"ד גרם לו ביום אכלך ממנו מות תמות, דע"כ לא יכול לכלכל הז"ת דאלף עשירי או מאה העשירית, דהיינו מחמת הגבורות דשמונים שנה, וע"כ נתן זה לדוד המלך לתקנם במלכותו.

יום הששי : וע"כ נברא האדם ביום השישי, ולא ביום חמישי כשאר בהמה חיה ועוף שהם היו רק מבחי' נקב אחד דיום ה' דהיינו ה"ת ובחיי"ד, משא"כ אדם היו לו ב' ההין יחדיו בסוד ב' נוקבין דפרדשקי, אשר נקב אחד מהם חזר ולקח ממבו הקב"ה בשעת התרדמה ויבן לו לאשה שיזווג עמה להוליד בנים של קיימא.

חוטם :

הוא ספירה ז"א של ראש, דע"ס דראש מכונה גלגלתא עינים און חוטם פה. אורות
דחוטם דא"ק נמשכו באו"פ ואו"מ ביושר עד החזה.
(ע"ח ש"ה פ"ב).

חוטם פה:

גלגלתא ועינים דכלים מכונים לפעמים חו"פ והיינו ע"ש האורות המלוּבש בהם, כי
בכו"ח דכלים אין שם אלא רוח נפש דאורות, אשר בראש נקי חו"פ.
ולפעמים מכונים הגו"ע בשם אח"פ, והיינו רק ע"פ הכללות שבו, כי יש בו מלכות
דעליון שה"ס כתר לתחתון, וע"כ יש בהאורות דחו"פ בחי מלכות דאור האון ג"כ,
ועש"ז בקי לפעמים אח"פ.

חרן:

ה"ס הכנה השורשית לכהו ראשים וג"ר דאבי"ע, שה"ס ג' אלקים דקטנות שבגרון,
בסוד קנה ושט וורידין, שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים. וע"כ נקי חר"ן מגזרת
חרון אף, וכמו חרון אף שלנו. ונקי ג"כ גרו"ן מגזרת ג"ר, וכמו ג"ר שלנו. כלומר שהוא
הכנה אל הג"ר דאו"א המלבישים לזרועות דא"א, אשר הג"ר הללו המה מוחין דג"ר
הכוללים לכהו פרצופי אבי"ע, (ע"ע גרון) והבן.
אמנם אשר סוד החרן האמור ה"ס בינה דא"א שצריכה באמת להיות בראש דא"א, כי
היא לא נפגמה מעולם, אלא משום ה"ת שעלתה לעינים ואתתקנו חו"ב עילאין בדו"נ,
אשר "החיד" דא"א שה"ס הבוקי דעינים (דכל הראש דא"א סודו גו"ע לבד) והנקי מלכות
דראש דא"א, היא שגרמה בחי חרון הנ"ל, כי היא הוציאה הבינה דא"א מסוד הראש
לבחי ו"ק וגופא. וז"ס אבא שה"ס חיד הוציא אמא (בינה דא"א) לחוץ מראש, דהיינו
לוי"ק לגרון אודות בנה, דהיינו להכין ג"ר ומוחין לז"א בסוד הזרועות דא"א, באופן
אשר חרון נתהפך לגרון, לג"ר דידן הכוללים הכל כנ"ל.

חומר ראשון:

ה"ס תוהו והוא יצא מעכירת המים שה"ס חכמה הנקי לובן שבלבנון, וע"כ מכונה
העכירות ההיא בשם שלג, וזסו"ה והארץ היתה תוהו וז"ס כי לשלג יאמר הוי ארץ.
ובחכמה יצא טפת חומר הראשון (של ז"א) הנקי תוהו כנ"ל, ואח"כ נתן אותו בביבה
ונצטיירו במעי אמא ע"י חומר שבה גם כן, וחומר שבה הוא אפר של אש (שנקי נפש).

חומר וצורה:

כשהמדובר בענין הכלים יהיה החומר של הכלי ענין העביות הנקי **רצון לקבל** הכלול באור המכונה ג"כ אור העב והגס. וענין המסך המתוקן באור העב הזה לעכב על אור העליון מלהופיע בתוכה הוא הנקי צורה של הכלי, משום שהמסך הזה מעלה או"ח ממטה למעלה שבסגולת או"ח נעשית לצורה, כלומר לבית קיבול על האור. (ע"ע כח"ב זו"ן, כלים).

חזרת האורות להמאציל:

הוא ענין הסתלקות הנוהג בכלהו גופין (ע"ע הסתלקות). שהוא משום הזדככות המסך. וכאשר נזדכך המסך מבחי"ד לבחי"ג נבחן שעלה לז"א, וכשנזדכך לבחי"ב נבחן שעלה המסך לבינה, וכשנזדכך לבחי"א נבחן שעלה המסך לחכמה, וכשנזדכך לגמרי מעביותו נבחן שעלה לכתר, דהיינו לפה דראש שהוא השורש שלו והמאציל. (ע"ע האורות להמאציל).

חשק:

כל תחתון נמצא שעיקר מגמתו ותכליתו הוא להתדבק בעליונו. ולפיכך מוטבע בו מתחילת התהוותו לחשוק לזה בחמדה גדולה ורודף אחריו תמיד.

חוש ושכל:

החוש הוא כלי של פירודא, כלומר הגורם והמקיים את הבעל חיים אך ורק בהרגשה עצמית. אכן השכל הוא ענין כלי משותף, ובעיקרו הוא נתון להכרת זולתו, או להתיחד ולהתקרב או להיפך, ולעולם לא יארע להשכל שישרה על דבר אחד מבלי שיתוף עם שני.

לכן תראה שהילד בימי עיבור ויניקה אע"פ שדבוק באמו ממש ומדמה ניזון, עכ"ז אינו מרגיש אותה כלל בטרם שמשגי איזה דעת.

ותחילת הידיעה שורה בעיקר על זולתו, ואינו מבין ואינו שופט שום דבר זולת על ערך גוף שלישי, ואת הנוכח ואת המדבר בעדו לא ישיג. דהיינו שמשגי הוא ולא אני אתה, ואח"כ מתחיל להשיג הנוכח ולבסוף את המדבר בעדו.

ולפיכך בתחילת מקוה היה רק בבחי' חוש, וע"כ לא היה לו אז שום חשבון ודעת עם זולתו, ובכלה דששי השיג תחילת הדעת שהוא גוף ג', ובכלה דשביעי השיג הנוכח, ועדיין לא היה לו שום דיבור או השג מבחי' מדבר בעדו, ובסוף דמקוה השיג גם את האנכי.

חג"ת:

הם נמשכים מרת"ס דמקוה דהיינו כח"ב, אלא בטרם שהופיע הנצח נבחנו רת"ס דמקוה לכח"ב, ואחר הפתרון בנצח אז נעלם תיכף אור הבינה, דמטי בנצח לא מטי בבינה, (ע"ע מול"מ) כי אחר התשובה מתבטל השאלה מאליה. אכן האור שבכל"א נשאר עתה כך בבחי' תפארת בלבד, גם כד מטי בנצח לא מטי בחכמה כי היה שם פגם דאחימן העולה ומבטל אור דיום ב' שהוא אור הגדלות, ולא נשאר שם אלא אור דראש מקוה שה"ס אור הקטנות. ולפיכך **ירדו כח"ב לחג"ת** וחסר אור דג"ר לגמרי ונשאר בבחי' גוף חסר ראש.

וז"ס עשר ספירות: כי באמת אין יותר מה' בחינות: או שנקי כח"ב חו"ג או שנקי חג"ת נ"ה שה"ס ה"ח וה"ג וה"ס ה' אותיות אלקים, וד' אותיות הויה וקש"י. אלא מתוך שאין העדר ברוחניות נמצא אע"פ שכח"ב חו"ג ירדו ובאו לבחי' חג"ת נ"ה, מ"מ כח"ב חו"ג במקומם עומדים ואין כאן שום העדר אלא תוספות, דהיינו שיש כאן ב' מינים של ה' בחי': שיש בחי' אור גדלות שנקי כח"ב חו"ג, ויש עוד ה' אותיות דקטנות שנקי חג"ת נ"ה. באופן שכל פרצוף שיש לו בקטנותו חג"ת נ"ה, יש לו בעת גדלותו ע"ס כח"ב חג"ת נ"ה.

ואע"פ שאין יותר מן ששה כלים: שהם ה' בחי' ה' אותיות דאלקים ותו לא מידי, אלא יום השישי שה"ס התכללות ג' וה' לאחת, (ב' אשות). וא"כ מנין באים ע"ס, אלא **חג"ת שבים לכח"ב**, כי כל ענין חג"ת אינם אלא ירידה מג"ר כנ"ל בסיבת הנצח, אכן בגדלות נמצאים ששבים בפשיטות למעלתם הקדומה ונה"י **שבים לחג"ת**, כלומר שמתמלאים באור ו"ק בדומה לחג"ת דמעיקרא. אכן ודאי שאינם שוים זה לזה, (כי נה"י ה"ס די וה' רבי אשות כנ"ל, וחג"ת ה"ס כח"ב ירודים). ונה"י **חדשים** יוצאים בהפרצוף שהמה הם הגורמים להשבת החג"ת לכח"ב, דהיינו בבחי' של אגלאי מלתא למפרע, וכל ההבחן בין אלו לנה"י הישינים הוא רק בבחי' הראש החסר בהם, מכח הגניזו דאו"א הפנימיים.

וביתר ביאור תבין בסוד שלישים:

כי ב"ש עליונים דחג"ת, בחי' רו"ת שבהם שבו לכח"ב ע"פ הגבול דכל"א בשליש תחתון דכל"א, שנקי בש"ת דנה"י דאמא, וסופי החג"ת וראשי נה"י נתחברו כמו בחי' אחת שהמה הם בה"י הישינים ששבו לחג"ת, וע"כ אמרנו שבאמת בה"י המה, רק אור החג"ת שורה בהם. וב"ש תתאין דנה"י הישינים שבו להיות נה"י חדשים בחוסר ראש כנ"ל.

חג"ת:

הגבורה והנצח יצאו כחדא, כי בסו"ה אל יתהלל החכם בחכמתו בכל"א, נגלה החסד הגדול בסוד יומם, אכן שם הוא מקום בינה וע"כ בסוד אומ"צ חזר ובירר בסוד הגבורה דשויתי עזר על גבור, ונתפשט מהחכמה בסוד צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אסונות, ואז ירדו הג"ר בסוד חג"ת, כי הכתר נתפשט לחסד והחכמה לגבורה, וחסד דנגלה בכלא ירד פה בסוד ימין הדעת, ואח"כ הסיתום דמתחות אומ"צ היה לשמאל הדעת, ואומ"צ עצמו שגילה כל אלה ה"ס הנצח, וז"ס שאמרו המקובלים שהנצח נוטה לגבורה (ע"ע ע"ס). ואח"כ בסוד והגבור בגבורתו יצא ההוד, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, השכל ה"ס אבנין למשקל בהו, וידוע ה"ס הידים הגורמים ומקבלים האבנים הללו, שה"ס אבן מאסו הבונים היתה לראש פבה.

חילול זרע כהונה :

כהן גדול ששורשו חכמה בבחי"ג, (ע"ע א"ק) העליונה (תוך מקוה), ועליו כתוב אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ, לפיכך כתוב כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, דהיינו שמחוייב לידע על בטח שעוד שום איש שבעולם **לא ידעה**, שמכאן סוד האחדות המרומוז בזוהר למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד (ע"ע אחד יחיד מיוחד), ואז מלא כל הארץ כבודו כל הארץ לרגלו פדה, אכן אם לוקח אלמנה שגם איש אחר ידעה מקודם לו א"כ בהכרח שכבר אינו נמצא ברה"י, שהרי יש איש אחר ג"כ. וכיון שהוא לא השיג עוד את הסוד אחד יחיד ומיוחד הראוי לגלות סוד האחדות גם ברה"ר, אלא רק בחי' אחד יחיד לבד, לפיכך אי אפשר לו להחזיק מוחותיו בסוד החכמה עליונה, כי צריך לפחוד מל"ב האבן.

וא"כ הבן הנולד מאותה האשה אינו בבחי' מלא כל הארץ כבודו, אלא עדיין נמצא לו מקום של תיקון הראוי למלאותו, ונמצא שגורם חלל פנוי באור העליון אשר באמת אין שם חלל פנוי אלא בסוד תכלית שמים וארץ והאור ממלא כל עלמין כנודע בסוד רה"י, (ע"ע אחד יחיד ומיוחד). וע"כ כל זרעו חללים.

משא"כ כהן הדיוט שמוחותיו אינם גבוהים כל כך, נמצא שמותר באלמנה כי הוא באמת כבר ברה"ר בלאו הכי, וע"כ לא אכפת לו כלל אם איש אחר ידעה מקודם לו, אכן אם איש אחר ידעה ומצא בה דבר ערוה וגרשה, אז ודאי אסורה לו כי מעורר אותו ערות דבר לעילא, וגורם לעשות חלל פנוי ונמצא מחלל כל זרעו.

חלוצה חלוץ :

שורש זה הוא מסו"ה צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו, כי יש צר וצרה שהם זו"י דקליפה.

חלוצים : ואפשר להבין זה מסוד ראובן וגד וחצי שבט מנשה, שעליהם נאמר **חלוצים** תעברו לפני אחיכם ע"ש. וה"ע חליצת הנעל, כדי שלא יכשל בקוצים וברקנים שעל

האדמה הארורה שנאמר עליה קוץ ודרדר תצמיח לך, אשר ע"ז התפלל דוד והודה לה כי חלצת נפשי ממות את עיני מדמעה את רגלי מדחי, וענין קוץ הזה ה"ס בחי"ד שאין לה תקנה זולת בהנעל שעל הרגל, אשר ע"כ נתקללה האדמה בקוץ ודרדר. אכן יש אדמת קודש.

אדמת קודש : והוא המקום המשומר בעזרת הכל יכול, שלא ימצא ולא יראה שם שום קוץ ח"ו, וע"כ לא ידח ממנו נידח. וזו"ה של **נעלך מעל רגלך** כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, כי בעזרתו ית' עמד על אדמת קודש. ולפיכך נפטר לגמרי מלשאת מנעלים.

וסוד **של** הוא מלשון **שאל** אלא בסוד **ושלף** הוא מלשון **שאל אף**. וז"ס לקיים כל דבר על הגאולה ועל התמורה **ושלף איש נעלו ונתן לרעהו**. ומתחילה צריך לבאר סוד

הגאולה והתמורה : כי יש גאולה שלימה בסוד השמים שמים לה' (מקו"ה) ויש גאולה שעדיין בלתי שלימה (שה"ס בכח אנקת"ס). אלא בזמן השתא אלפי שני היא משמשת במקום הגאולה שבשמים, שבזה נתן ענין שכר ועונש לבני האדם, וזו"ה, והארץ נתן לבני אדם. וכיון שמשמשת במקום העליון, ע"כ נק' תמורה : כלומר אור גאולה קטנה תמורת אור הגאולה הגדול והשלם בתכלית. אכן שני פרצופים מלאים אור המה שלכל אחד יש ראש תוך וסוף (ע"ע רת"ס) שנתבאר שם אשר המלכות דסוף איננה ראוי לאור ההסתכלות המתפשט להכאה. והסברנו הטעם משום שבאו"ח העולה המקורי העומד בהטבור אין שם דינין לגמרי. ולפיכך אחר שנתלבש וירד להכלים אין שם מקום להכאה, ותדע שמקום זה נק' **אדמת קודש** והעליון אומר במקום שאמר משה משה אומר עכשיו **של נעלך מעל רגליך** : כלומר אם תשמע קולי בראש בסוד או"ח העולה שה"ס משה משה, תשמע בסוף של נעלך.

כי נעל : ה"ס המסך המעלה או"ח ומסלקו למקורו, אלא בעת שנמשך עמו כח מלכות השורשית נק' נעל בסוד גן נעול אחותי כלה, וכיון שסוף הפרצוף דהיינו הרגלין עומדים על אדמת קודש א"כ אין שום צורך לנעל כי מקום שדרכו להיות מגולה הוא, וז"ס יחף : בהר הבית ובכל מקום קדוש עומדים יחפים, והוא מכח האמור באדמת קודש של נעלך, להורות שאין שם שליטה לגילוי קוץ כנ"ל.

ובזה תבין סו"ה **וחלצה נעלו וירקה בפניו** : כי אע"פ שענין חלוץ הנעל הוא מדרגה נכבדה כי ה"ס קיום העולמות, וה"ס **לקיים כל דבר ושלף** איש נעלו ונתן לרעהו, להיותו הסימן של סיום וגמר כל פרצוף של קדושה, דע"כ נמצא עומד על אדמת קודש סוד המלכות של הסוף. ואח"כ בסוד התיקון נמצא אשר אדמת קודש זו יורדת ונעשית עתיק לתחתון בסוד דינין דנקבה קשין בסיפא, (ע"ע דינין דדכורא קשין ברישא), הנה נק' זה ונתן לרעהו, שה"ס תיקון גדול לעת תיקון בסוד היבום. אכן בו בזמן שאינו מרוצה עוד לייבם, הנה יש גם בענין זה בזיון גדול, בסוד **וירקה בפניו** : יריקה ה"ס בחי"ד

המתגלה בראשו של התחתון בפה שלו, אשר בשעה שהעליון שה"ס היבס אינו מרוצה עוד לייבס הרי היבמה חולצת את נעלו, דהיינו התחתון שיש בו בחי"ד כנ"ל, ויחד עם זה הולך אח"כ ויורק מתוך פה של ראשו את הדינין ומבזה אותו בשם בית חלוץ הנעל: כי הוא מגלה את הדינין במקום רגל היחף ונעשה ~נין יחיפת הרגל לבזיון גדול כמו חשופי שת, וע"כ שורה בבית זה פי שתיים, האי כי יש שמה אחיזה לדינים ובזיון גדול. והשנית שיש שם חושך מטעם שהיא באמת מלכות הגי מלכות דמלכות המלכות, שאינה ראוי כלל להכאה. ואע"פ שנגלה שם דינין בסוד בית חלוץ הנעל, אכן אין אלו אמיתיים מצד עצמו אלא הוא רוק מפה התחתון דהיינו היבמה החלוצה שנתדבק בו. ולפיכך לוקה שתיים הן בחושך והן בדינים. והבן היטב הסוד הזה, כי עיקר הבזיון הוא מפני שאינו יכול עוד ללבוש בחזרה את הנעל שלו הנמשך ממלכות השורשית בסוד גן נעול כנ"ל, והוא משום הרוק דפה של ראש של התחתון נדבק בו, שזה פוגם אפי' את הנעל ג"כ, מטעם דדינין דנוקבא קשין בסיפא כנ"ל, (ע"ע דינין דנוק' קשין בסיפא).

ודע שאין תיקון לזה רק בסוד ירקרק חרול: כלומר ביריקה שניה מצד בחי"ב שה"ס שיתוף מדה"ר בדיון, ואז מה יפו פעמיד בנעלים, כי אינו פוגם עוד, דיריקה דנחי"ד נבטלת ביריקה דבחי"ב.

חיצוניות:

אין לך שום בחי' שאין בה פנימיות וחיצוניות. ותבינהו ממ"ש בע"ח שער מ"ב פ"ג שכללות העולמות מתחלקת לה' נחי': שורש עצמות גוף לבוש היכל, דהיינו כאדם הכלול מגוף ועצמות יחד, אשר השורש מלוּבש בפנימיותו, שאלו ג' בחי' הם אחת. ואדם הזה יש לו מלבוש והיכל לשבת בו ובי' אלו נפרדין מהאדם עש"ה.

פנימיות השורשי: הרי לפניך אשר הוא שורש עצמות גוף, דהיינו הנקי אדם יחיד ומיוחד בג' הבחי' ומכונה ג"כ כתר חכמה בינה השורשים, שכתר ה"ס א"ס שורש לכל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

וסוד חכמה הוא עצמות שבתוך הגוף, דהיינו נשמתו המלבישה לאור א"ס הנמשך בתוכה של הנשמה בסוד חוט א"ס בלתי נתפס רק הנשמה לבדה היא המלבשתו בפנימיותה.

בינה ה"ס גוף האדם, דהיינו הכלי שהנשמה בתוכו, אשר הנשמה מחיה אותה ואדילו, וגם ה"ס י"ה דהויה: שקוצו של יוד מרמזת לשורש שאין מחשבה תפיסא בו כלל, והיוד חכמה עצמות, והי' ה"ס גוף האדם שנק' בינה.

וז"ס אדם נברא יחידי: והיינו בסוד הפנימיות הנ"ל לא היה רבים בהעולמות אלא אדם אחד נמשך מהשורש, שהאדם ה"ס י"ה והשורש קוש"י ויותר לא היה בעולמות, אלא שאדם צריך ללבוש והיכל, וע"כ יצא חיצוניות בשביל לבוש והיכל להאדם,

שה"ס ו"ה. וחיצוניות ה"ס ריבוי בסוד אין רבים פחות מתלת, כי זסו"ה אל יתהלל החכם בחכמתו והגבור בגבורתו וכו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. ותבין זה יחד עם הכתוב אני בינה לי גבורה, שפירושו שהגוף שה"ס הבינה כנ"ל, כלול ג"ר ממדת הגבורה לפנימיותו כמו שכלול מבחי' החכמה כנ"ל.

וז"ס ויברא וייצר הנאמר באדם, כי בסוד הפנימיות נאמר ויברא שה"ס בינה, והיינו בבחי' שורש עצמות גוף יחד בלי ריבוי וחיצוניות אליו, אלא כדי להכין לו לבושים והיכלות נאמר וייצר שה"ס רבים וחיצוניות.

שיצירה ועשייה הם סוד ו"ה שנעשו בסוד לבוש והיכל, כי כן יצאו האורות ונצטיירו לפניו **בב' יצירות**: יצירה א' מסו"ה בזוהר על הפסוק לית אורחא דמלכא למדבק בי לבר מהיכליה.

והמלה לבר **מהיכליה**: יורה שיש כאן חיצוניות ופנימיות בהיכל עצמו, וזהו יצירה א'. ויצירה ב' (ה"ס הלבושים בסוד שנתעטף הקב"ה בלבושו והבהיק את כל העולם כולו מאורו). אמנם מקור יצירת לבוש משורשו: ה"ס רקיע שנברא ביום ב' המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים, ושם נבראו מלאכי השרת. ודע, אשר היכל ה"ס ו' סוד הכתר: כלומר בטרם שנתפשט לחכמה היה יצירה א' הנ"ל דלית אורחא דמלכא וכו'.

לבוש ה"ס ז' סוד חכמה שלא נתפשטה למטה מרקיע רק בבחי' הנפרדים שנק' לבושים. והנה נתבאר שלבוש והיכל ה"ס כתר חכמה שלמעלה מרקיע שלא נתפשטו למטה מרקיע העליון בסוד הפנימיות, ע"כ נשארו בחיצוניות בסוד **ב' מקיפין חיה ויחידה**.

ואבאר כמה בחי' חיצוניות:

ע' אומות ה"ס חיצוניות: וה"ס הרבים כנ"ל, ונמשכים מיצירה ב' הנ"ל, ונשרשו בהבדלה דאור שנצטיירו מעשיהם של רשעים בסוד ולחושך קרא לילה, ... ותיכף בחירת פנימיות מתוך החיצוניות כי הבדלה ה"ס בחירה כמ"ש ז"ל שבחר במעשיהם של צדיקים כיתרון האור מן החושך, ונשרשו מאליו בחי' רבים דהיינו צדיק ורשע שהם טוב ורע.

ועתה אבאר החיצוניות בסוד אותיות כ"ב דאלפא ביתא: שהאותיות מצטיירות בסוד ניצוץ ורקיע, שניצוץ ה"ס נקודה בהיכליה: כנ"ל, דלית אורחא דמלכא לאזדווגא בי **לבר** מהיכליה, אלא כנקודה בהיכליה והבן היסב.

שנקודה ה"ס ניצוץ וה"ס י' עילאה דץ' בטרם שהופרש הרקיע והיה כולו זקוף כזה יו דהיינו שהיה בסוד קו עומד ואח"כ נטה קו,

שז"ס נוטה שמים כיריעה, דהיינו כזה ץ ובסוד מים עליונים היה י-, דהיינו מסוף העולם עד סופו היה הקו פרוש, אלא אח"כ בסוד חיצוניות נעשה סוד מים תחתונים כזה ית שהם (*) כמו ד' הפוכה ת. כלומר דלים וריקים מכל.

(*)הגהה: שה"ס צדיא וריקניא הנקי חיצוניות דבחי"ד.
וכבר ידעת סוד ה"פ געסמ"ב כי גם אותיות כ"ב נחלקו לד' פרצופין כי
א ב ג ד ה ה"ס כחבתו"מ דגלגלתא.
ו ז ח ט י ה"ס כח"ב תו"מ דע"ב.

כל מ נ ה"ס כח"ב תו"מ דס"ג. וחסר כאן אות מיוחדת דה"ת שלאחר הד', כי ז"ס
הזדככות דבחי"ד כי ה' דא"ב ה"ס בחי"ד ונזדככה בפרצוף ע"ב בסוד י', שבאמת ה"ס
ד' משותרת בו' קטועה דה' דא"ב שבגי' י' והיינו הזיכוך לבחי"ג ז"א, ואח"כ נזדככה
לבחי"ב בינה.

וכאן נ' כפופה במקום ה' נ' דאשרי שה"ס הגו בכסף סיגים, וע"כ נקל ס"ג ועי' בירידת
נה"י דס"ג לזו"ן פנימיים.

ס ע פ צ ה"ס כח"ב תו"מ דמ"ה. וגם כאן חסר אות חמישית דמלכות, (ונעשה סוד
לבוש מקיף דחיה) שז"ס אשר ז"א הוא ס"ס וחסר מלכות, כי המלכות יצאה בפרצוף
לפני עצמו בסוד ב"ן,

והיינו ק ר ש ת ה"ס כח"ב תו"מ דב"ן, וגם כאן חסר אות חמישית מפני שנעשית
סוד היכל, ע"ש בע"ח שמ"ב שה"ס מקיף דיחידה. ובזה תבין שכח"בתומ דב"ן ה"ס
חיצי חיצוניות.

קוף ה"ס כקוף בבני אדם כמ"ש ז"ל כולם בפני חוה כקוף בבני אדם, כלומר פנימיות
מסתכל ע"ג חיצוניות, וחיצוניות נעשה כקוף בבני אדם.
ריש ה"ס כי גם במלכותו נולד רש, דהיינו כמו די הנ"ל.
שין ה"ס בינה שהיא מאירה בסוד תלת ראשין.

תלו ה"ס תיו חיים הנמשך מסוד ח שהי"ס בינה דע"ב, אלא כרעא דקי שנמשך לחיצון
דחיצוניות בסוד קוף בבני אדם היא שחזרה ונגנזה בתי. וז"ס שיש ת' מות ות' חיים,
וה"ס המלכות הנשמרת מהקלי ומגבהת כרעא דילה.

חוץ, חיצויות:

כל פרצוף מוציא מתוכו ד' בחי' הארות לחוץ הנקי ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, שהם מלבישים
אותו מחיצוניותו, (ע"ע מלבוש). ונקי חיצונים להורות שנבדלים הימנו ואינם שוים אליו
להיותם באים ע"י הזדככות המסך, (ע"ע הזדככות) ונודע שכל הבדל הרוחני הוא מכח
שינוי צורה.

חיצוניות הכלי:

יותר מעולה מפנימיות הכלי (ע"ח ש"ד פ"ג).

חיצון:

הבל היותר קרוב למוצא הפה והחוטם נק' פנימי (או ראש). והיותר רחוק נקרא חיצון. (ע"ח ש"ג פ"ג).

חוץ:

ה"ע הסתלקות האור מגוף הפרצוף, דהיינו שיוצא האור מפנים הפרצוף לחוץ הימנו. ויש כאן ב' הבחנות: הא' הוא: **בטרם צאתו לחוץ**, דהיינו שההארה פועלת רק בעת שעודם בפרצוף, בסו"ה ויאמר לו הנני ויאמר לו אל תקרב הלום, ובסו"ה ירה יירה וכו', שכל זה פועל על האורות שיתלבשו היטב בגוף הפרצוף ולא יצאו החוצה, ואע"פ ששואב כחו מכח היציאות לחוץ אמנם השליטה הוא כלפי פנים דייקא. והבחן ב' הוא: **היותם עומדים ומאירים בחוץ**, ע"ד ע"ס המתפשטים מאזנים עד הפה וע"ס המתפשטים מחוטם עד החזה וע"ס המתפשטים מפה עד הטבור, שכל אלו עומדים דוקא מחוץ לא"ק ולא בפנימיותו, ומקורו ה"ס או"ח היורד ממעלה למטה (ע"ע או"ח ע"ע זווג) שמקור דאו"ח הזה ה"ס המסך המכה על אור העליון ומוציאו לחוץ, ונמצא שעיקר פעולתו של ההארה ההיא היא מכח שהיתו ופעולותיו בעודו בחוץ, כי ע"כ כל מסך העב יותר ממשיד קומה יותר חשובה, ולפיכך נמצא ג"כ עמידתו בחוץ כי משם כל הדרו ותפארתו.

ראש אין בו ע"ס חיצוניים: כלומר בראש הא', והוא משום שאין עוד שם בחי' או"ח היורד ממעלה למטה אלא רק ממטה למעלה, וכל או"ח ממטה למעלה שליטתו בפנים: כמ"ש לעיל גבי ההארות בטרם צאתן לחוץ, כי כל פעולות האו"ח בעת שמופיע ממטה, היא מתחילה רק כדי שיתלבש היטב בפנימיות הפרצוף, רק אח"כ בעת שאו"ח ההוא יורד למטה, אז ניכר השליטה בחיצוניות הפרצוף.

אח"פ: ומ"ש לעיל שע"ס דאח"פ מתפשטים מחוץ לא"ק ואע"פ שהמה ספירות דראש, היינו אחר בקיעת המדרגה לשנים גו"ע לראש הא' ואח"פ לבחי' גופא, כמקרה הנקודים. אכן צריך להבין שכנראה מע"ח נמצא שמפרש את האח"פ האלו בעולם עקודים.

חיתוך המדרגה:

החיתוך הזה הנבחן באצבעות רגלין דכל פרצוף מובן כמו חושך החותך בהאור, כי במקום חושך אין אור כמובן. וע"כ בהגלות אור העב שהוא בחי"ד בעת שאין בה זווג דהכאה הרי נבחנת לנקודה שחורה חשוכה, וממילא מסתיים האור של המדרגה.

ודע שז"ס סוף, וע"ס דנה"י המתחייבים להיות בכל מדרגה, כי בחי"ד של הראש וכן של התוך אינם מסיימים וחותרים את המדרגה, כי שם אור העב מחובר בקומה שוה עם אור הזך, ואדרבא כל העב יותר חשוב יותר, וע"כ אין הפה והטבור נבחנו לגריעותא יותר מטי"ר. משא"כ כשמתפשטים אותם הדי' בחי' מטבור ולמטה בלי שום זווג דהכאה, אז ודאי שכל הזך חשוב יותר וכל העב הוא חושך כלפי הזך, וע"כ העב בתכלית שהוא בחי"ד הוא נקודה שחורה בלי לבנוניתא כלל, וממילא נעשה חיתוך וסיום באור מסבת בחי"ד, וע"כ נבחן לאצבעות רגלין דפרצוף זה, כי אורות הפרצוף אינם נמשכין יותר.

חלון:

כלי היסוד נק' חלון להיותו המקום המיוחד בפרצוף העליון שדרך שם יוצא האור דעליון להתחתון, ודומה לחלון של בית שהוא מיוחד להבית אור השמש להבית, וחלון היינו מסך. ונק' חלון משום שמשפיע אור העצמות.

חלון גדול:

יש ג' בחי' חלונות שהם יסודות דעליון כנ"ל (בערך חלון). דהיינו יסוד דא"א המשפיע למוחין דא"א ויסוד דא"א המשפיע למוחין דז"א, ושניהם אלו נק' חלונות גדולים משום שמשפיעים מוחין דג"ר ממש, אמנם יסוד דז"א המשפיע לנוק' נק' חלון קטן וצר משום שאינו בחי' מוחין דג"ר ממש אלא הארתם בלבד.

חלון קטן וצר:

ע"ע חלון גדול.

חלונות:

אין פו"א בראש, לפי שבמקום שאין שום נקבים וחלונות יוצא האור בשוה. (ע"ח ש"ה פ"א).

חלון:

(ה"ס אומ"צ) שדרך שם נשקף העליון אל התחתון בסו"ה משגיח מן החלונות, והוא מתוקן יפה יפה לת"ת הבית. ויש ג"כ בחי' חרכים: שדרכם נשקף ג"כ העליון

להתחתא, אכן נבחר בו ב' גרעונות בערך החלון, האי שאינו מתוקן ועשוי לת"ת הבית אלא אדרבה שהם מנוולים הבית. והבי שאין כל תמונת העליון נשקף דרך שם אלא מקצתו, שזה נק' במחה **מציץ** מן החרכים, מלשון הציץ ומת הציץ ונפגע, שאין זה בחי בהיריות אלא מבהיק לשעתו כמו ניצוצין דנפקין ומתדעכין. ובזה תבין דרבב"ח תא ואחוי לך **שמיא ורקיעא דנשיקי אהדדי**: שה"ס כל"א האמצעי בין תוך דמקוה שנק' רקיע ובין הארץ שה"ס העולם הזה שהוא קצה השמים וראש הארץ, ובסו"ה מקצה השמים מוצאו.

חזא דאיכא כוותא ברקיע: כלומר חלון כנ"ל שדרך שם נראים העליונים דרי שמיא. הניח שם חפציו וחזר ליטול אותם ולא מצאם, אמר איכא גנבי הכא, א"ל תא למחד ותשכחינין, אתי למחר ואשכחינין, א"ל מאי האי, א"ל מאי האי, א"ל האי גלגלי דרקיע הוא דהדר:

פירוש, כי עגול יורה שאין שם הבחן בין קטן לגדול כי אין בצירור העגול שום בליטות אלא הכל שוה, כן הענין גלגל הרקיע שמקומות הסתומים ומקומות הפתוחים כולם שותם, וע"כ הוא מתגלגל תמיד כדי להראות ולפעול עם כל בחינותיו כקטן כגדול. וזה שתירץ לתמיהתו כי עכשיו בכל"א היכי דנשקי ארעא ורקיעא ראה החלון דאומ"צ משמש בו, ואח"כ כשחזר והסתכל באותו מקום ראה שסתום הוא כבתחילה, ותירץ לו שאין בבחי' עגולים שום העלמה אלא שתמיד מתגלגל. וזיל השתא ותא למחר ותו תשכח ליה, כי החלון יחזור למקום הזה ואח"כ שוב יתגלגל משם ויראה לך כסתום. וז"ס חלונות שבעגולים: שדרך שם משפיעים ספירות עליונות לתחתונות, אמנם חלונות אלו אינם תלויים במקום אלא תלויים בזמן בהיותם מתגלגלית ולפיכך נדמה לך שלפעמים נפתח חלון ולפעמים חזר ונסתם.

וזסו"ה **ותחל רוח ה' לפעמו** במחנה דן, בסוד כמלך במדינה. דהיינו מבחי' העגולים אין השפע מגיע אלא בזמנים שהחלונות חוזרים למקום בחינתו, וע"כ אינו נמצא תמיד תחת השפע.

באופן ב' משמעות בעגולים: האי ששפעם אינו קבוע אלא כגלגל החוזר בעולם עולה ויורד, ומשמעות ב' שאין שם שום גריעות או חשיבות אלא תמונה עגולה, וז"ס גלגל בשנה כמלך במדינה.

חלונות ומסכים:

ההפרש ביניהם כמו מזווג דפיוסא לזווג דהכאה, בסוד ע"ה מכה ובוועל, כי פי יסוד נק' חלון, כמ"ש בע"ח שמ"ב, שה"ס עטרת יסוד הנק' מלכות שבגופו דז"א, ששם מתגלים החסדים העליונים הנאמנים באנקת"ס, וא"כ אע"פ שהאורות העוברים דרך פי יסוד המה ג"כ בסוד זווג דהכאה, אמנם הוא בחי' זווג דהכאה בפיוסא: שמפייס מתחילה והדר בוועל, כי מפייס את החושך בנוק' בריבוי החסדים, שבזה מתעלים

החסדים ומתמתקים בסוד החכמה וקימה. ונמצא שסוד הכאה ממשיכה ג"ר ע"י פיוס חסדים, שז"ס ואאב"ח האל. וז"ס כל הארות שבאצילות המה בחי' עצמות דחכמה, כי מלובשים בלבושי חכמה דאנקת"ס מחמת שעוברים דרך חלון שהיא פי יסוד: שה"ס עטרה שעטרה לו אמו. וז"ס חיוהי וגרמוהי חד בהון: חיוהי ה"ס חיה וחכמה, וגרמוהי ה"ס אור דחסדים המתגלין אפומא דאמא שה"ס מלכות שבגופו שהם ג"כ אלקיות ממש בסוד אנקת"ס. מסכים המה בחי' מלכות בלי יסוד, שה"ס ע"ה מכה ובוועל, שאין שם פיוסא מקדם הביאה, וע"כ אם טפה דג"ר הוא הרי הוא חסדים, והיא יושבת בחושך,

שז"ס חושך דבריאה: כי אמא מקנא בבריאה, כלומר שכל הבחינות הנמצאות בבריאה המה מזווג דהכאה על מסך דבינה שה"ס מסך דבחי"ב. שיש שם סיתום דחסדים בבחי' ג"ר בלי חסדים וה"ס בריאה,

וע"כ נקי' זה קן ציפור: להיות כל העובר דרך מסך אינו כבר במדרגתו הא', כמ"ש בע"ח שמ"ב, אלא נבחן כתולדה ממנה, ומשמיענו הזוהר אשר אמא מקנא בבריאה. כלומר שאינה מעמידה תולדות מבחי"ב רק בהבריאה, ומקום הולדות תולדות הוא קן שאין הצפור מולדת אלא בקן המוכן לה.

ז"א מקנן ביצירה: וכן מסך עיצירה הוא ג"כ הכאה בלי פיוסא, כלומר שמסך דו"ק המקנן ביצירה נותן לה חסדים בניכוי חכמה, ונמצא שהמקבל חסר ג"ר, וע"כ יצירה ו"ק בלא ג"ר, והוא ג"כ מכה ובוועל. כלומר, שיש הכאה וניכיון בלי פיוסא כי בבריאה יש ג"ר בניכיון ו"ק, וביצירה יש ו"ק בניכיון ג"ר מסבות הזווגים דדו"נ, משא"כ באצילות מפייס לה בסוד לבושים ארוכים דג"ר, שהטפות דזווג מלובשיו בלבושי חכמה וממילא החכמה והחסדיו תמים יחדיו, ואין כאן הכאה ונכיון בסיבת הזווג, וז"ס תרנגולא המשלשו כנפיו למטה ומפייס לה ומבטיח לה שיעשו לה לבוש ארוך עד הארץ כמ"ש חז"ל. (עירובין ק:). ורמזו בזה לסוד זווג דפיוסא, שכל עיקר הפיוס ה"ס לבוש ארוך שממציא להנוקי' מסוד ג"ר וא"א והבן.

לבוש הוא משפיע ע"י חלון: וסוד מסך שבפי היסוד נקי' לבוש, שפירושו חיצוניות, כי כל המשפיע משפיע בדבר היותר עב, אלא בסוד פיוסא כנ"ל נקי' לבוש. אמנם שיורי לבוש משפיעים ע"י מסך ממש, שמסך שממעל להבריאה נקי' שיורי לבוש, עיין בע"ח שמ"ב פ"ד (ע"ע שיורי לבוש דיושר מוציאים שמים דעגולים).

חלומות והבלים:

הבל ה"ס דברים בטלים. כלומר, שהשיג מה ואח"כ נתבטלה ההארה, נמצא הכל הבל ורעות רוח, ומזה תבין שכל מילוי שנתבטל ונתרוקן הימנו אור, מוליד בו הבל. וכיון שיש ז' מידות של שפע המאירים בזה אחר זה, הרי כאן בהכרח ז' הבלים, כי אי אפשר שיופיע מידה שניה בטרם שנתבטלה מידה הראשונה.

אמנם חלום :

הוא הארה תמה ושלמה, אלא שנתערבבה מסיבת חיסרון של משהוא, וכמו שאמרו ז"ל אין חלום בלי דברים בטלים. כלומר שאיננה בבחינת הכל הבל ובטל אלא המעט שנחסר בה בהכרח דבר בטל הוא, כלומר שנתבטל מה. באופן שגדר החלום הוא בביטול מקצתו וגדר ההבל הוא בביטול כולו. וז"ס בחלום אדבר בו שנאמר לאהרן משא"כ משה הוא כדבר איש אל רעהו, כלומר בתכלית ההספקה לא תחסר אף משהו שזהו נקרא בהקיץ. ועוד, כי כל הארה שנתבטלה במשהו לא תופיע בהווה רק בהיה, וע"כ נדמה העליון כמו חלום שלא יארע השגתו לאדם בהווה אלא מבחיבת היה בלבד, וטעם שאין ענין מקצת נוהג ברוחביות ונדר שהופר מקצתו הותר כולו. וע"כ אע"פ שלא נחסר מההארה רק משהו דמשהו, עכ"ז אין התחתון יכול עוד להדבק שם עד שיתקן אותו החסרון.

וזה סוד חסרון לא יוכל להמנות שאע"פ שהמקבל ישגיב ויקבל כמה ההארות גדולות אחרות, עכ"ז לא יתמלא משום זה החסרון הקודם עד שמתקן בודם שקלקל. הבל בגי' ל"ז כמילוי ס"ג : כמ"ש במ"א (ע"ע חושים), שכריית כלי הקבלה לא יצוייר אחרת זולת על ידי הבלים היוצאים מהפה, דע"כ משה גלגול הבל, וא"כ אי אפשר שיתמלא הויאה דס"ג ששם היה שביה"כ זולת ע"י הבל, ולכן נרמז שם חשבון המילוי דהוי"ה דס"ג להראות התיקון דידה.

חלום :

(ע"ע לעיל) ואפשר לבארו בהרחבה יותר, כי מתחת לאומ"צ נעשה הסיתום שהוא הסתלקות הפנימית בסוד שינה ותרדמה, (ע"ע שינה ישן), ואז נאמר במראה אליו אתודע שה"ס המראה הגדול הזה המובא מכח השינה הנ"ל. ואחאז נאמר בחלום אדבר בו כי אין חלום בלא דברים בטלים, שה"ס היולי דעבידתא שהיתה לו דבר בטל לגמרי ולא שכיח ולא הוי, אמנם הוא שגרם לכל דברי קודש עלאה שנגלו לו בסוד הנבואה דסולם וכל חלומות אמתיים והבן.

חרב : הר חורב :

חרב הוא מלשון חרבו פני האדמה, דהיינו יבשות שנמשך מסיתום דאחורי אומ"צ, וה"ס ועל חרבך תחיה, כי משם נמשך כל בחי' רישא דעשו שהיה מסוד הקדושה דהיינו בתיקון דאנקתם ואאב"ח. וה"ס : סיני, חורב, חושך, מעיקר אחד הזה נמשכים.

חכמת הפרצוף :

כדי להבין איזה פרצוף מן פרצופי אבי"ע, צריכים להשים נגד העין בשעת העיון בו בכל העניינים הנוהגים בבנין כל פרצוף, שהם :
א' הסתכלות א' וב'.
ב' ניצוצין.
ג' או"ח המסתלק למקורו.
ד' או"ח המלביש.
ה' היוצא מהפרצוף.
ו' הבא להפרצוף.
ז' נקבים.
ח' שערות.
ט'.....(חסר ההמשך)

ט

טבור :

הוא בחי' פה דראש הא' דב"ן דאותו פרצוף, ובחי' סיום רגלין לע"ב וס"ג דאותו פרצוף, הטבור נבחן למלכות דמלכות דכללות הפרצוף, כי הראש נבחן לט"ס ראשונות ופה למלכות, ואח"כ מתפשט המלכות לע"ס דידה עד למלכות דמלכות, ושם נעשה הסתכלות ב" ומלכות דמלכות הזאת נקראת טבור, (ועי' בפמ"ס דף ס"ח ד"ה ונודע).
טבור : מקורו הוא כתר דנקודים דהיינו בחי' ראש הא' דב"ן כנ"ל, אכן דע שבאמת הוא ראש הב', כי ראש הא' דשם ה"ס ישסו"ת דא"ק המתחיל מחזה ומסתיים למעלה מטבור בסוד ישסו"ת שעלה שוב לא ירד, אלא אח"פ שלו ירדו בסוד ראש הב' מע"ס גו"ע ואח"פ שנחלקו בעצמם לג' ראשים, דהיינו ראש א' כתר, ראש ב' או"א, ראש ג' ישסו"ת. ותראה אשר ראש א' דב"ן האמיתי הוא נמצא למעלה מטבור שנק' ישסו"ת. אמנם נודע בדברי הרב, שכל שלמעלה מטבור אין בו בחי' ב"ן כלום, אלא נחשב לס"ג, וע"כ אין ישסו"ת הנ"ל נחשב כלפי ב"ן לראש הא' כי אינו כלל ב"ן, אלא בחי' ע"ב דיסו"ת המתחיל מטבור הוא נחשב לראש א' דב"ן והבן היטב.
באופן שסוד הטבור הוא ע"ב דיסו"ת וראש הא' דב"ן, ובחי' ראש הא' האמיתי שהוא ישסו"ת ה"ס בינוני בין ס"ג לב"ן המסתיים למעלה מטבור.

טבור :

ה"ס פה דעובר שמשם כל מזונותיו, כי נוטל דרך שם התמצית הנקי מכל מה שאמא אוכלת ושותה, וע"כ אין באכילתו שום פסולת, כי שם ה"ס עלמא דאתי ששמה מקום האור הגנוז שאדם מסתכל בו מסוף העולם עד סופו, כמ"ש ז"ל באור דמע"ב, כי ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו עמד וגנזו לצדיקים לעולם הבא.

אכילה גורם החיות : והבן היסב סוד החיות של האדם, איך הוא קשור לגמרי במזונות, שזה יורה שהנברא צריך לינק שפע החיים מהבורא ית', והחיים הללו הוא כל מהותו של הנברא שבלעדו הוא דומם ואפס, ושפע החיים צריך אמנם לבחי' אתערותא דלתתא בסוד העבודה והמלחמה שנק' לחם, אמנם ודאי שאין חומרי המזון עצמם נותנים חיים, כי אין לך נותן מה שאין בו, אלא החיים נמשכין ע"י התעוררות עליון לגמרי, כך המזונות המה גורמים שיאחז בהם האור אע"פ שבהם עצמם אין שום אור, אלא מולידים וגורמים אש וחמימות כנודע, וכמו שאין נ"מ ביחס הפחמים שנותנין להתנור מאיזה מקום שהם, רק כל החשיבות שבהם נבחן לפי הגורם, כן מזונות הרוחנים אין נ"מ בחמרי המזון ביחסם עצמם מה הם, אלא רק בערך החום והאור דהיינו השפע חיות שהמה ממשיכים.

נקב האחור : אמנם משום האמור הרי הם כולם פסולת, כלומר כל אותו השיעור העודף נשאר אחר גמר הגורם שלהם. כלומר, אחר שכבר המשיכו השפע בבחי' גורם, שזהו כל שיעור החומר שלהם, שהרי בהם עצמם אין אפילו משהו של הנגרם הזה, דהיינו חיות. ולפיכך כולו פסולת, וכולו יוצא לחוץ בסוד צא צא תאמר לו, וזהו מזון הקלי'. וע"כ נקרא צואה שלולי שמוציאו לחוץ היה ממית את החי, ולא עוד אלא שמחויב גם לכסותו כי אפי' הראיה והקרבה אליה מזקת להאדם, בסוד ויתד תהיי לך על אזניך (בסוד יהושוע שלא שמע לה"ר, ובסוד שאצבעות דומות ליתדות כדי שיסתום האוזן לשמוע לה"ר) וכי' וחפרת בה ושבת וכסית את צאתיך.

לחם הארץ : ונק' לחם מלשון חמימות, שהוא הרגש החיים והכח שדבר זה גורם, וז"ס לא תוסף תת כחה לך.

ויש ירקות ועשב : מסוד ירוק ירק בפניה ומסוד אסוף אסיפס, בסוד בהמה דרעי על אלף טורין, כי בראש מקוה כל הירקרקות נאספו במקום אחד בהר אחד, ובסוד התפש"א נמשכו לעיבור בסוד מה שאמו אוכלת, כי הוא לא אכל אותם כמו שהם בפסקי פסקי כדרך האכילה, כי אם היה כן היה מטיל רעי והורג את אמו אלא בלי בירורי עצמו אלא על ידי בירורי אמו, והוא נטל דרך הטבור רק תמצית.

לפי"ז תבין ב' ראשים בכל פרצוף, ראש הכללי מפה ולמעלה (ראש מקוה)

ראש הב' : מטבור עד החזה המכונה ראשו בין ברכיו, דהיינו ראש העובר שהוא ראש דבחי' נה"י, אשר הפה שלו בטבור.

ויש עוד ראש ג' : מחזה עד הפה הכללי, שהחזה הזה ה"ס הפה ומכונה ג"כ יסוד

הפנימי, אשר פה הזה נפתח ותיכף חזר ונסתם, בכח גילוי דראש דנה"י מפי הטבור ולמעלה, (אומ"צ). וז"ס נה"י אמא שנסתם במוחין דז"א.

טוב ורע ובינוני :

(ע"ח ש"ג פ"ב) היינו חסד ודין ורחמים (בינוני ה"ס ישו"ת דא"ק).

ט' ראשונות דנוק' :

המלכות היא נקודה א' מ"י"ס שצריכים להמצא בה, ונקודה זו ה"ס כתר מלכות. וחסרה ט' תחתונות שבה : והטעם הוא לפמ"ש בע"ח, שיש ב' מיני הסתלקות בהנוק', דלפעמים מסתלק הימנה ט"ס ונופלים בבריאה, ולפעמים מסלק הימנה ט"ס ואינם נופלים לבריאה, אלא עולים ונכללים בז"א. פ"י כי בסוד י"א יום החסרים משנת הלבנה בסוד כל המוסיף גורע, נבחן שאותם י"א יום המה ט"ס ראשונות שבה, כי לא נשתאר בה מאור העליון זולת הרשימו,

וט"ס ראשונות נופלות בבריאה : ומן הפנימיות שבהם שה"ס השליפה דאור א' משתי עשרה בסוד משה משה, נבנה העודף דזכר שנק' יסוד הזכר (ע"ע יסוד ע"ע נסירה), אכן הי"א שבה המה נשברים ונופלים לבי"ע.

ולפעמים ט"ס תחתונות עולות לז"א : ואינם נופלים לבי"ע, והיינו מסוד ששניהם שמשו בכתר אחד (ע"ע נסירה), ובסו"ה לפני לא יראו, שאז נעשה סיתום דחסדים אשר נתרוקנה מכל אורותיה (בסוד אחימן), אכן הכתר שבה נשאר על תכלית השלימות, שהרי השארה זו היא שגרמה להסתלקות, בסוד **אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר אחד**, ומתוך שנשאר הכתר, כבר פשוט שאין עוד שום נפילה לאורותיה ומכ"ש שבירה, אלא אדרבה עליה יש כאן, דהיינו שעלו לז"א איהו נקיט חסדים : כי ט"ת דנוק' שעלו לז"א המה החסדים שהרויח הז"א.

טל טללים :

מלשון תל תלתלים, שפירושו מלה"כ תל עולם לא יבנה, וע"כ יורה ענין טל על דבר בלתי מובן, ובזה תבין הכתוב שראשי נמלא טל קווצתי רסיסי לילה.

טפת אודם :

ה' אותיות מנצפ"ך כפולות נק' טפת אודם, שבהם מצטייר טפת חומר דאבא.

טפת אודם : הדם הייס הייג, מנצפייך הוא הנפש הנקי טפת אודם, והייס תגין שעל האותיות, והייס הדם שבתוך הלב - ובשר הלב הייס אותיות, (גוף רמייח אברים). וכשהדם שהייס ייד דנפש בתוך בשר הלב שהייס כייב אתוון, הם יחד סוד לייב אלקים דקטנות, ואז נקי על שמם לייב, ומתוך שהם לייב אלקים דקטנות הייס אש שורף ולוהט, ובבוא ייד דרוח הם יוד הויות דגדלות בנאדות מחולפים הייס מייב.

טיפת הלובן :

הייס הי חסדים.

טיפת האודם :

הייס הי גבורות.

טעמים :

כל ראש שהמסך משמש בו רק מלמטה, דהיינו בבחי' הסת"א מכונה בשם טעמים או כתר.

טעמים ונקודות :

מתחלקים לגי חלקים : ממעל האותיות בתוך האותיות ומתחת האותיות, (עייח ש"ה פ"א)

טנת"א :

די בחי' אלו של טנת"א הם בצורת אותיות גייכ, (עייח ש"ה פ"ה), דהיינו אותיות מצויירות מעגולים וטעמים, או מנקודות, או בצורת תגין, או אותיות פשוטות. טעמים : כתר דאבא נקודות, ט"ת דאבא תגין, כתר דאמא אותיות, ט"ת דאמא טעמים. הנקודות וטעמים אינם בס"ת, רק עיי קריאת אדם. (ש"ה פ"ה עייח). טפת החומר נקרא יסוד : לרמז לטפת חומר הזכר שהוא הראשון והיסוד, דהיינו העצמות,

טנת"א :

אע"פ שבי' הסתכלויות נכללים בהסת"א שה"ס משה משה יעקב יעקב, (ע"ע ו"ק) מ"מ הטעמים שה"ס הראש ועיקר הכל דהיינו הקריאה דמשה משה שה"ס או"ח העולה, הנה הוא לבדו נגמר בהסתכלות הזאת שאינו מספיק רק לכלים של ראש, משא"כ הסתכלות הנקי יעקב יעקב לא נגמר כאן אלא לאחר זה בסוד הסתכלות ב', כי שם נתפרש שגם האו"ח היורד (ע"ע או"ח העולה או"ח היורד) אינו הסתלקות רק התלבשות אמיתי, דע"כ הסת"א נקי טעמים שה"ס עיקר הכל כנ"ל.

והסת"ב נקי נקודות: ונקי' כן משום דכל או"ח נקי' בשם ניצוצין, אלא ניצוצין המסתלקים מהתחתון ועולים לעליון, נקי' ניצוצין המאירים, דהיינו **אספקלריא המאירה** כי כן אין להם שינוי כלל הן בהיותם ברשות התחתון והן בהסתלקותם לעליון, ואדרבה בעת הסתלקות לעליון המה ודאי יותר מאירים וחשובים, מבעת היותם בהתחתון.

משא"כ או"ח היורד ה"ס אספקלריא שאינה מאירה: כי בעת הסתלקותם מהתחתון, אין הניצוצין הללו מאירים כלל, ואדרבא שנופלים ברשות הס"א, וז"ס"ה רגליה יורדות מות: וע"כ ניקח מהם שם **ניצוצין** ונקי' **נקודות חשיכות** שתיקונם מתחיל רק בהסת"ב בסוד גופא ותוך של הפרצוף, ועולם הניקודים: השם מרמז דע"כ לא נגלו כלל בחי' ניקודים שה"ס או"ח היורד כנ"ל עד המקום הזה, בסו"ה ראיתי רשעים קבורים ובאו וממקום קדוש יהלכו. אמנם בעת נפילתם למטה נקי' אותיות: שהמה כמו מתות בלי תנועה, עד שהניקודים מתחברים עמהם ומחיות אותם, ולפיכך הניקודים והאותיות ה"ס פו"ח דחכמה נקודות ה"ס חכמה עילאה, אותיות חכמה תתאה: ועיקר האורות דחכמה שורים ודאי על האותיות, כי נקודות בלי אותיות אינם לגמרי בהמצאות, אמנם **חיות** שבחכמה ה"ס הניקודים שהמה נותנים התנועה והחיות בהאותיות, באופן שיהיו מוכשרים לגלות חכמה.

תגלין: ה"ס בינה תתאה היונקים מה. ומהטעמים השמות הקי' משה יעקב, והמה שורים ממעל לאותיות בסוד נפשו עליו תאבל.

ט"ס תחתונות דנפלו לבי"ע: ויש לפרש עוד באופן אחר, כי נודע בסוד כתר לראות שיש שם ב' שמות משה יעקב, דהיינו בחי' מה שנשלף מהתחתון ומסתלק לשורשו בסוד או"ח העולה.

וזהו מ"ש בע"ח שלפעמים ט"ס ראשונות דנוקי' עולים לז"א: דהיינו בסוד משה, אמנם בחי' מה היורד מהתחתון בסיבת הסתלקות הנ"ל ונופל לס"א בסוד אודנין דהוי ל"י חתכין ממנו, ובסוד השם יעקב ה"ס ט"ת היורדים מהנוקי' לבי"ע בסוד רגליה יורדות מות, שה"ס או"ח היורד. ונקי' ט"ת מפני שבחי' משה ה"ס הסתלקות דבחי' ראש ויעקב ה"ס הסתלקות דבחי' גוף ונודע דהגוף נקי' ט"ת לגבי הראש שה"ס הכתר והבן.

במלה אחת, שאו"יח העולה נבחן כט"ר דנוק', ואו"יח היורד נבחן כט"ת דנוק' (ע"ע או"יח העולה או"יח היורד)

טפה טפיים :

אמרו איו טפה יורדת מלמעלה אלא אם כן טפיים עולים מלמטה, והסוד כמו בראש מקוה שהאור ה"ס יי והכלי המוכנת היא בסוד ה', והם סוד ב' טפות אשר עליהם שורה הראש בסוד ו עש"ה, שהראש הזה ה"ס טפה היורדת מלמעלה בסבת יה העולים וממשיכין אותו. או בסוד עיר ומגדל שהם טפיים העולים, וראשו ה"ס טפה היורדת בסוד וירד ה' לראות וכו'.

טפה טפיים : אמרו רז"ל מאימתי מברכין על הגשמים עד שיצא החתן לקראת הכלה, ותבין כל הענין הזה מריש מקוה בסוד ע' הקרב אל הש שהוא שורש כל מעשה ה' (כי ע"ש שורש מעשה), והנה יש כאן בהכרח ב' פרצופין המשכיל והמושכל, והש' ה"ס משכיל והע' ה"ס אבן ההשכל, והא' ה"ס משכיל הראשון בסוד א' דאנכי דאנא נפשאי כתבית יהבית.

ע"ש הנהפך לא"ש : והענין כי בהקרב הע' מסתלק א' דשתי עשרה לשורשו שמשם נמשך, באופן שהע' קיבלה מקומה של (*א' הנחסר ונסתלק, ובאמת לא מילא את החסרון שגרם בסוד העין לא תשבע, אכן אדרבא וחסרון לא יוכל להמנות, אלא שבסוד ההשכל והמורה קיבלה ע' צורת א' ועש נהפך לאש, וההשכל והיריה נהפך למעשה הזווג, בסוד נתחממו נעשו אש כי פרח י"ה מיניהו בסוד ורוח אלקים מרחפת על המים, וה"ס שאלת הגשמים אותיות גש מים.

(*הגהה א' ע' ש" : והבן שהע' הקרב היא בחי' ע"ה מכה ובוועל דע"כ אמרו כאלו כופתה ומניחה לפני הארי. אמנם אחר שנעשה ת"ח אז ה"ס א' הקרב שה"ס ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר. וא' הקרב הנ"ל ה"ס עין טובה אחד מארבעים. וה"ס עין ה' אל יריאיו המיחלים לחסדו. וה"ס ש של ג' ראשים כי ג' עינים יש כאן ב' עינים דתחתון ועי' ה' נוסף כנ"ל.

אור מים רקיע : וכשתתבונן בהשכלה המבוארת תמצא איש ואשה י בזכר ה' בנקבה, כי אותו הא' הנחסר בתוספת הע' יש בה ב' הבחנות : מה שנסתלק לשורשו ומה שנפל ויצא מן הקרב, דהיינו י"ו למעלה י"ו למטה שנחלק הא' כזה א' והקרב בשאר חלל וי"ו העליונים נבחן ליי בסוד ראש, וי"ו התחתונים נבחן כמו ה' בסוד י"א סימנים הנופלים בקליי ומתקשרים בדמותם בהאי אתא קלילא דלית ביה ממשא.

והבן הסדר הנכון כי קרבת המשכיל המלא אור אהבה, בעת הסיום של אור ההוא (דכל יסוד סיומא דפרצוף אור הוא) אז תיכף בנגעו בעקר ספת האור מהמת בסוד הבקיעה (*) ד א הנ"ל, וי"ו התחתונה ה"ס האור הנופל בסוד י"א סימנים שבהפך ונעשה מים הנגרין בסוד דם הנשפך כמים, וכאן נפסק ונגמר פעולת הזכר.

הגהה(*) זווג: ובקיעה הזאת נעשה בעשרי לחודש ביוה"כ בסו"ה מערב עד ערב תשבתו שבתכם, כי נתרוקן שם באמצע ממזון חיצוני לגמרי, שז"ס אז יבקע כשחר אורך, וסוד העודף דעשתי עשר ימי חמה הבולטים עד יוה"כ הזה, ה"ס היסוד דזכר שנכנס בהבקיעה הזאת בסו"ה **כי אשב בחושך** בין הי"ו שלמעלה ובין הי"ו שלמטה, הויה דראש אור לי.

שורש אש: ועתה נבאר מקום הנפילה די"א סימנים הנ"ל, ודע כי אותו מקום חלל שנעשה מחמת הסדק שבאמצע האלף כזה א היתה כמו אש אוכלה וה"ס בהמה דרעי על אלף טורין דשצי כולא בשיניה, י"ו שינים למעלה וי"ו שינים למטה והחלל שביניהם, שם נאכלים כל הבאים שמה כיקוד אש. ומכונה פה בסו"ה עד פה תבוא ולא תוסיף, ועי"כ חלל הזה בין חציו העליון לחציו התחתון מכונה אש, כי שמה נתהפך **עש לאש** כנ"ל.

סוד ה' דהבראם: ועתה נבאר סוד ה' דהבראם. ודע שהיא שורש לה"פ הכוללים, ובטרם שיצאו ונתפרטו למוצאיהם במקומם הנה הם כלולים בה' אחת, והתכללות הזאת נקרא עיבור, כמו אשה מעוברת בטרם שיצאו ונגלו כל בניה ברוכי אל.

סוד י': ונודע שיש יחודא עילאה וה"ס יחוד דק"ש, ויש יחודא תתאה שה"ס יחוד דנפילת אפיים, וה"ס נשא לבבנו אל כפים: כף דיחוי"ע וכף דיחוי"ת, שה"ס צלצלי שמע וצלצלי תרועה וה"ס צלם ודמות, כי ביחודא עילאה הוא **צל** ולא **מות** וה"ס יחוד ק"ש דאינם צריכים למסור למיתה ממש, משא"כ יחוד דנפילת אפיים צריכים למסור למיתה ממש, ועי"ד שכתוב באיוב שנפגע בכל אשר היה לו וגם ביסורין, אמנם את נפשו שמור כתיב, ועי"כ ה"ס יחודא עילאה, ועי"כ היה בו עוד קדושה שלא לשמוע בעצת אשתו: ברך אלקים ומות. דהיינו **צל מות** והיינו יחודא דנפילת אפיים המכפר על זה. וכף העליונה ה"ס י"ו שינים העליונים הנ"ל גי"כ, דהיינו יחודא עילאה הנ"ל דק"ש, וכף התחתונה שה"ס יחודא תתאה הנ"ל ה"ס גי"כ די"ו שינים התחתונים, וביחד ה"ס **ל"ב אלקים דמעשה בראשית**.

והנה ידעת סוד הטפה הנעקרת ממח בקרינת הע' לש', דהיינו עין יסודית דבסיומא דכל פרצוף, שבסוד זה נחתך החלק מהכל, וכשנחתך בבחי' כף אחת וטפה אחת שה"ס יחודא עילאה, בסו"ה כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת, אז ה"ס י ופרצוף זכר דהיינו רק בסוד צלם.

אמנם כשנחתך בסוד ב' כפיים דהיינו גם בסוד דמות ויחודא תתאה כנ"ל, ה"ס הנקבה וה"ס ה(*) ותדע שכל הבנים זכרים בסוד העיבור המה כלולים בי', שה"ס מוחא לבד המוכשר ומוכן לעקירת הטיפה, דהיינו בסוד הע' (הקרב) לש', ונחתך הפרצוף בעת הסתלקות האור להשורש, כי משם ואילך ה"ס יוד בלי לבנונית, ואור, וכל הבנות הנקבות כלולים בסוד העיבור בה(דהיינו אחר יחודא תתאה גי"כ שה"ס לחי התחתון וה"ס דמות. וי' ה"ס השכלה וה' ה"ס תורה, ועיקר הצורה נעשית בה', כי ה"ס גמלתהו

טוב ולא רע כל ימי חייה לרבות הלילות.

(*הגהה ה': וז"ס ב' פתחים שבה שאמרו ז"ל שהיוצא יוצא מפתח שלמטה דהיינו צלצלי תרועה, והנכנס לעשות תשובה נכנס דרך הפתח שלמעלה דהיינו צלצלי שמע שדרך שם יש תקוה.

וז"ס ישראל מונין ללבנה, וכן ליקוי לבנה סימן רע לשונאיהם של ישראל, כי אז מגששים בחושך ממש שה"ס דמות, משא"כ ליקוי חמה שהיא אינה עושה חושך גמור כי עדיין יום הוא עכ"פ, אלא רק צל בעלמא, והבן זה. וישראל אמנם דבוקים בגופא דמלכא הכולל דכר ונוקבא.

ז' ימי טומאה בזכר ובנקבה כפלים: וז"ס אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים, כנגד צל וכף העליון בלבד, משא"כ אם נקבה תלד וטמאה שבועים, דהיינו כפלים כנגד ב' הכפות: עליון, ותחתון. צלם, ודמות.

ל"ג ימי טוהר בזכר וס"ו בנקבה: והיינו ג"כ מטעם הנ"ל כי הזכר שה"ס יי אינו ממתיק אלא בחי' צל וכף אחת בלבד ע"כ אין לו רק ל"ג ימי טוהר שה"ס ג"ר דאבא שה"ס עשירות וג"ר דאמא שה"ס יחידיות, כי אין לך דם טהור אלא מסוד ג"ר, וע"כ המה ל"ג לי מאבא וגי מאמא כמבואר. אמנם הנקבה שה"ס ה' וסוד כפים, ע"כ יש לה כפלים ס' מאבא דהיינו לי דצלם אבא ולי דדמות, וכן ששה מאמא: ג' דצלם אמא וגי דדמות אמא.

אין דמות בלי צל: כמו שהלילה נמשכת מהיום כי ודאי אין הלילה בבחי' העדר האור לגמרי כמו שהחמה לא היתה נמצאת בעולם לגמרי, אלא הוא בחי' צל מחמת עצמו, כלומר שחלק התחתון מהארץ מצל ומכסה על אור החמה המצוי בכל טהרו מתחתיה, וא"כ אין זה העדר לגמרי מאור החמה, כי הצל אינו מהוה העדר והבן זה. ובזה תבחין בין צלם ודמות, כי הצלם הוא בחי' צל מחמת איזה סיבה שהוא מחוץ לו והוא הצל שביום, כי אז אין הארץ עצמו מצל עליה. אלא אם יצוייר איזה צל הוא מחמת דבר אחר המבדיל ביניה לבין החמה, אשר זה נק' צלם או יי וזכר. וסוד הנקבה והדמות הוא מה שהארץ בעצמו ובגופה עושה צל ומכסה על האור, דהיינו החושך שנק' לילה ודמות, והנה ברוחניות שני הצללים האלו הם בבחי' קודם ונמשך, כי המקבל לא יעשה לעולם צל וכיסוי על האור בטרם שהעליון לא יעשה מתחילה צל עליו, כי אחר זה שכבר שרוי בחושך מחמת צילו של הסיבה שאינו תלוי בו שה"ס צלם, הנה אח"כ נמשך שגם התחתון בגופו עצמו ורצונו עצמו עושה צל ומחיצה על אור העליון, שז"ס הדמות, בסוד ולחושך קרא לילה, הרי שהלילה ודמות נמשך מצל היום והצלם.

וע"כ הזכר נק' חתן, כלומר דנחית מדרגיה, וה"ס אבא יורד ונוקב כי אותו הסדק והחלל שנעשה בא', כזה א זה הסדק עשה אבא, כמ"ש לעיל בעי' שי שה"ס עקירת הטפה מהמוח.

טעמים :

ג' בחי' הם : טעמים שממעל האותיות טעמים שבתוך האותיות וטעמים שמתחת האותיות. העליונים מכונים בשם אורות דאזן, האמצעים מכונים בשם אורות דחוטם. התחתונים מכונים בשם אורות דפה.

פירוש, כי כל ראש (ע"ע רת"ס) נק' טעמים או ג"ר דהיינו כח"ב, וכל גוף של המדרגות נק' אותיות או זו"נ דהיינו ז"ת חג"ת נהי"מ, שהז"א ה"ס חג"ת עד הטבור והנוק' ה"ס נהי"מ שמטבור ולמטה.

ויש בכל פרצוף ג' בחי' ראשים שמשפיעים אל הגוף בג' אופנים : ראש הא' נקי און דהיינו שנק' **טעמים עליונים** והוא הקטן שבהם, משום שנפסקו הארותיו בשבולת הזקן ואינו נמשך אל האותיות דהיינו להגוף של הפרצוף, אלא חופף עליו מלמעלה, ולפיכך מכונה הראש הזה בסוד טעמים העליונים שממעל להאותיות, כמו הפשטא הרביעי הזרקא והסגול וכו'.

ראש הב' נק' חוטם, הוא הראש האמצעי שבהם משום שנמשכו הארותיו לתוך האותיות, דהיינו להגוף של הפרצוף עד הטבור דהפרצוף, שהוא בפנימיות כל החג"ת שה"ס ז"א, שהוא עיקר הגוף של הפרצוף, כי נהי"מ נבחנום שהם לבר מן הפרצוף כנודע. ולפיכך מכונה הראש הזה בשם טעמים האמצעים שבאים בתוך האותיות, כמו פסיק ומקף.

ראש הגי נק' פה, והוא הראש הגדול מכולם, משום שנמשכו הארותיו למתח האותיות, כלומר לממטה מהגוף דהיינו לנהי"מ שהם לבר מגופא שנק' נוקבא דז"א. ולפיכך מכונה הראש הזה בשם טעמים תחתונים שבאים למטה מתחת האותיות, (וטעם הדבר וסבתו ע"ע אח"פ) כמו המרכא הטפחא אתנחתא וכו'.

יושר :

אור העליון המתפשט עד למסך שבכלי מלכות לזווג דהכאה, הנה הארה זאת מכונה בשם יושר, והוא להורות שההארה נמשכת רק ממקום מיוחד מא"ס ב"ה המקיף, שהוא סוד המלכות דא"ס ב"ה, ששם בחי' ראש, גם יורה שאין הארה זאת נמשכת מכל סביבות הא"ס ב"ה, שה"ס או"מ רק מצד אחד כנ"ל, וגם יורה שיש לו סוף ותוך, (ע"ע השתלשלות הפרצופין). והיפוכו הם העיגולים שה"ס הרשימו הנשאר בהרשימו אחר

הצמצום שרשימו הזאת נבחן כאור פנימי לכלים ההם, אולם בצירוף בחי' אור דנה"י מראש הקו שמתפשט ג"כ בסוד עיגולים וכלים ההם מקבלים הארה מועטת מא"ס ב"ה המקיף מכל סביבותיהם בלי שום גבול, רק כל הגבול שלהם במרכזם בפנימיותם מבחי' נקודת הצמצום בלבד, ולא מצד חיצוניותם שהוא הא"ס ב"ה, (ע"ע עיגולים)

יושר:

ביושר היותר פנימי הוא עליון ומעולה, וחיצון שבכולם יותר גרוע מכולה (והיפוכם בעיגולים). ויושר זה מלביש לזה וזה לזה, עד שהגרוע שבכולם מלביש את כולם. רוב מאמרי הזוהר וכמעט קולם מדברים רק מבחי' יושר, (ע"ח ענף ה').

ירידה:

יש לה שתי משמעויות, או התפשטות השפע להתחתון או הכנה אל התפשטות הזו. ומתוך שהעליון משפיע בדבר היתר, עב ע"כ כל ירידה מראה גרעון גדול מתחילתו (כי מתחילה נמשך הכלים ואח"כ האורות).

ירידה בכח:

זה נבחן בשיעור הרצון לקבל שישנו בתחתון, כי אם שהוא בשיעור גדול נבחן שהאור העליון יורד אליו בכח, ואם הוא בשיעור קטן מכונה זה אשר אור העליון יורד אליו לאטיות, כלומר ברפוי כח.

ירדים במרוצה:

ענין הירידה דאורות עליונים בכח ובמרוצה, כל זה משוער ונבחן בכמות הרצון לקבל את האורות האלו שישנו בהתחתון, (ע"ע ירידה בכח).

יצירה:

ה"ע העולם החסר ג"ר, וה"ס היסוד דהעולמות, כי אצילות ה"ס הראש ובריאה ה"ס הגוף שיש בו חג"ת נ"ה, (כי אמא עד הוד אתפאשטותה). ויצירה ה"ס יסוד ועשיה ה"ס מלכות, ומה שהיצירה נק' יסוד, הוא שעל יסוד הזה נבנה כל הבנין, (בראש מקוה בסוד יצירת כל האורות העתידים ביהיה). **כי שורש הכל ה"ס יסוד**, שבו נצטייר הכל ועלה עד **הראש**. כלומר, בסוד שנצטייר **פעולתו לפניו ית' וית'**, מכל הזווגים העתידים להגלות

בכח היסוד.

מבדיל בין אור לחושך : כי אז לא נגלה עדיין יסוד המבדיל בין מים למים. ולפיכך, הוא מסיים 9 האור, ופועל ההכאה באו"ח העולה, עד הדעת הממשיך ט"ס דאו"י וט"ס דאו"ח, מדעת עד היסוד, בסוד ה"י העלמים אמנם חסר ראש.

יוד ספירות, יוד מדרגות:

ע"ע ע"ס.

יוד ספירות:

ע"ס דנפש הוא שם מושאל, כי עיקר ה"ס הוא הרוח, שה"ס הויה דמ"ה במילוי אלפין, (ע"ע תגין ע"ע אותיות).

יוד ספירות הם העצמות, שהם הנקודים בתוך האותיות, נמשחים מחכמה עילאה, (כ"ח מ"ה ע"ע מ"ה) הנקי עילאה.

יוד ספירות הן, הם היוד אתיות שבהויה דמ"ה במילוי אלפין, שבגי' אדם, הרמח בחכמה כ"ח מ"ה, (ע"ע מ"ה)

יוד אצבעות הרגלים:

ד' האחורים דאו"א וישסו"ת וז"ת דנקודים לוקחים מיוד אצבעות הרגלים בסוד נעץ צפרני רגליו בקרקע, (ע"ח ש"ה פ"א)

והיינו ודאי מבחי' הנופלות מבי"ע, כי מי שאמרה לו אשתו נטמאתי, נועץ צפרני רגליו בקרקע והזרע יוצא דרך צפרנים, דהיינו למקום בי"ע רפרודא ששם הקליפות, (ע"י סוד י"א סימני הקטורת).

ימות החמה:

שורשם בבינה, (ש"ד פ"ה ע"ח).

יסוד:

ה"ס המסך שיש בו קשיות, וכח המעכב על אור העליון שלא יתפשט ממנו ולמטה, וקשיות זו הוא מקבל מסוד צמצום ב' (אמנם מסך המקבל מכח צמצום א' נקי מלכות), (ע"ע יצירה) (ע"ע יוסף).

יסוד :

ע"ע יוסף.

יסוד :

הכ"ב אותיות נק' תמיד בספר יצירה בשם יסוד, לרמז לטפת חומר הזכר שהוא הראשון והיסוד שהם עצמות.

ג' יסודות : הם מכח ג' ימים הראשונים דמע"ב כמפורש בכתוב, יסוד א' הוא המבדיל בין אור לחושך, יסוד ב' הוא המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים, יסוד ג' הוא המבדיל בין מים ליבשה, (שה"ס בין שמים לארץ).

יסוד הפנימי :

יורה על יסוד דפרצוף הראשון של אותו הפרצוף, הנק' פרצוף גלגלתא.

יסוד דא"ק :

הדר מלך, ה"ס שם מ"ה החדש, הוא תולדת יסוד דא"ק, (ע"ח ש"ג פ"ב).

יסוד דבינה :

מתפשט בז"א עד החזה, ונקרא שדי, ע"ש שאמר שם לעולמו די, ונגד נה"י דבינה יצאה לאה שנפסקת ומסתימת בחזה, וזה טעם שאמר לעולמו די, דהיינו על ידי יסוד דבינה שנפסק שם, (ש"ד פ"ה).

יסודות :

די יסודות הם : אש רוח מים עפר, שה"ס ד' האותיות של שם הויה, שהם חו"ב תו"מ, י"ה ה"ס אש רוח, ו"ה ה"ס מים עפר. גם הם מרומזים בד' העולמות אבי"ע. ובפנימיות האדם הנרנח"י, ובגופו ובמלבושיו ובבית שיושב בו. ובכל אחד מד' בחי' הנ"ל יש ג"כ להבחין בו ד' בחי', כי בפנימיות יש הנר"נ, ובגוף עצמות גידין בשר ועור. ובמלבושים יש ד' בגדי כהונה המוכרחין אפ"י לכהן הדיוט, כתונת ומכנסים מצנפת ואבנט, ובבית יש בית חצר שדה מדבר.

ואין להקשות על הנ"ל שסדרנו הכל ע"פ ד' בחינות, הרי יש גם בחי' חמשית דהיינו קוצו של יוד וכתר ויחידה. והתשובה בזה, כי בחי' חמשית שה"ס הכתר, הוא בחי' אמצעי בין מאציל לנאצל, ואינו נבחן אל הנאצל, שז"ס ראשית חכמה, שכל נאצל מתחיל מחכמה. וע"כ אנו מבחינים רק ד' בחי' בכל נאצל ובכל מדרגה.

יסוד :

(ע"ע יוסף) כשעלה היסוד והלביש את הת"ת בעת עיבור א' דזו"ן, (בעליית נה"י לחג"ת), לא היה מקום למלכות לכלול בו, (בת"ת), וע"כ לא היה לה להמלכות בת זוג וכו' ואז היתה נקראת פסיעה לבר. והטעם, מפני שיש שם עובי ג' ספירות : ת"ת יסוד מלכות, משא"כ בשאר הקוין היה רק שתי ספירות : ח"נ, ג"ה. (שלי"ד פ"ד).

יסוד זכר :

(ע"ע יוסף, ע"ע כל, כלה) הוא נמשך מג' מקומות : יסוד א' נקי לשון. כלומר, יסוד דראש מקוה שידע את חלל הנוקי שנתגדלה, בסוד ותאמר הנני, אשר אז החזיר לה הפקדון בסוד דביקות רוחא ברוחא, (ע"ע ד' רוחין דאהב"ה, ע"ע זכר) שה"ס הסת"א, ואח"כ כשנמשך האו"ח מעילא לתתא, דהיינו הפקדון, שה"ס יסוד זכר, בא בעצמו ונתלבש בתוך דמקו"ה, דהיינו ג"כ במדת החלל המצוי שם, בדומה ליסוד עתיק המלובש בתוך דא"א ויסוד אמא המלובש בתוך דז"א. וענין זה הוא מקור הב' של יסוד דוכרא. ומקור הג' ה"ס הסת"ב דמקו"ה (כל"א) שנבחן אשר היסוד שהיה מלובש עד החזה חזר ונשלף משם בסוד משה משה, והתחיל האו"ח לעלות מתתא לעילא בסוד הסתכלות האמור, ונמשך ענין זה עד שנתגדל החלל של הנקבה לשיעור שלם, אשר אז חזר האו"ח עם האו"י שה"ס הפקדון, ובא ונתלבש בחלל דיזה (כמו בתוך דמקוה). וזהו נקי זווג ממש זווג דגופא, משא"כ מקור הא' ה"ס זווג רוחני בלי הכר נוקבא, (כלומר מקבל וכלים), ומקור הב' ה"ע יסוד פנימי בבחי' זכרון והתלבשות עליון בתחתון, ומכאן נמשך החיבוק, וכך מקור הג' הוא העיקר היסוד וכל ברכת הזרע שבו. (ע"ע זווג, ע"ע נסירה, ע"ע יצירה).

סיום היסוד : זה נעשה מכח ב' בחי', האחד הוא מכח ההתלבשות בחלל בבחי' אור היורד מעילא לתתא, הנה נפסק כל הארתו (ע"ע רת"ס) משום שאינו נוהג הסתכלות במלכות ג', עשא"ה. אכן מלבד זה יש עוד בחי' רעה, כי אחרי סיום הארתו שנגלה החושך, הנה חזרה הבחי"ד להגלות (במקו"הנ). דהיינו תחת רגליו ממש, וקליפה זו עלתה ונדבקה ביסוד הנ"ל ונעשית ערלה, כי הפגם עולה עד היסוד שבראש כנודע, בסוד שכל הנעלם מכל רעיון. ודע שבחי' הראשונה שנסתיימה ונפסקה בסוד החושך, ה"ס עטרה לראש צדיק, והשניה ה"ס הערלה וזוהמא דקלי". וע"כ צריך לחתכה ולהטמינה בעפר. וז"ס הכתוב ויפן כה וכה וירא כי אין איש. דהיינו שהסתכל בנפילה דכלא ואורה

הגדול ובקימה דאומ"צ ובהחשך. שה"ס עטרה לראש צדיק כנ"ל. ואז ויך את המצרי שה"ס ערל בשר הנ"ל הדבוק שם, ויטמינהו בעפר כדי שלא יודע לאיש, ויעלה פגמו וזוהמתו. אמנם למחרת כשפנה לעברים הנצים, שרצה להקים את הצדיק דבחיי"ב, ויאמר לרשע למה תכה רעך, תיכף אמר לו הרשע הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי, כלומר שחזר וגילה את הקלי' דמצרי הנ"ל שזוהמתו עולה עד הראש, וז"ש משה אכן נודע הדבר, כי לא הועיל ההטמנה, וע"כ וישמע פרעה ויבקש להרגו, אכן אלקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה וכו', (ע"ע זווג).

יסוד:

סוד ז"א שבכל פרצוף הוא היסוד שבו, כי הראש דכל פרצוף נקי א"א והגוף או"א וישסו"ת ונה"י הוא הז"א, שעקרו הוא קו האמצעי דהיינו יסוד. ועד"ז ממש בפרצוף נוק', שראשה א"א וגופה או"א וישסו"ת, ונה"י שלה ה"ס נוקבא דז"א.

יסוד דוכרא חסר ג"ר:

שה"ס נה"י וז"א דכל פרצוף כנ"ל, אשר הע"ב ס"ג אינם ממלאים אותו, (ע"ע ב' מלכים בכתר א').

יסוד המלובש מגרון לחזה:

(ע"ע יוסף) שורשו מתוך מקו"ה מעת החיבור הראש בהתוך, אשר האו"ח ששימש בראש מקוה עד הכתר ממטה למעלה, הנה אח, כ בתוך דמקוה התפשט באותו השיעור ממעלה ממקום פה דראש למטה דרך התוך של הגוף, עד שהגיע לכל"א, ששם נתגלה מסך חדש להסת"ב, ונפסק אותו ההתפשטות המכונה תוך מקוה. ומכאן השורש לכלהו יסודות העליון, המלובש בגוף התחתונים מפה עד החזה, כמו יסוד עתיק המלובש בא"א ויסוד אמא המלובש בז"א וכו', (ע"ע ראש הנקבה. ע"ע יובל, ע"ע יצירה, ע"ע יוסף).

יסודות דזכר ונקבה:

ג' נקבימ (*) הם: א' פה דראש, שה"ס פה הבינה במקומה, (כל"א) בטרם שנתבררה באומ"צ, ב' ה"ס פה הבינה, בסוד כח"ב שיורד לחג"ת ונעשה לפה הטבור, ופי הטבור הזה חזר ונסתם בבירור דאומ"צ. ג' ה"ס פה הבינה שכבר נסתם בש"ת דת"ת ע"י אומ"צ כנ"ל, ואח"כ חזר ונפתח ע"י נכישת דנחש, וה"ס השער שעומד לזווג לפרקים

בסוד זווגא דפסיק, דהיינו שלפעמים נסתם באומ"צ שלפעמים נפתח ע"י מקו"ה הנ
בעוה"נ, ושם סוד דם טמא ודם טהור, שכל הנשמות מתגלים ע"י זה.
(*הגהה, ויש עוד בחי' נקב רביעי, שה"ס פה האחור בחי"ד ממש, שזה מוכרח להשאר
פתוח תמיד לדחיית פסולת, וז"ס המכה דאבימלך מלך פלישתים.

יחידה:

ה' בחי' נרנח"י פנימיים, והמקיפים ב' חיה ויחידה. (ע"ח ש"ה פ"א).

יחידה:

הגלגלת שה"ס הכתר, משם שורש לנשמה העליונה הנקי יחידה, (ש"ד פ"א ע"ח). לפי
שמקפת כל העולמות בבחי' נשמה לנשמה לבדה ולא בבחי' נר"נ, כי הכלים דע"ס
דראש נקי גו"ע אח"פ שבהם מתלבשים נרנח"י, וזהו בע"ס דראש ובא"ק, אמנם
בפרצופי אצילות שיש בחי' גוף גם בראשים, כי כל ה"פ אצילות הם בחי' גוף לא"ק יש
שם סדר אחר, אשר המוח הוא מדור הנשמה והלב הוא מדור הרוח והכבד הוא מדור
הנפש, אך הנשמה לנשמה שה"ס עינים שה"ס ראייה בסוד חכמה, אין יכולת בגוף
לסובלה ונשארת מבחוץ בסוד או"מ. ונחלק לג' בחי' או"מ כי כשהוא מקיף את המוח
הוא בחי' מקיף אל הנשמה וכשמקיף את הלב הוא בחי' או"מ אל הרוח וכשמקיף את
הנפש הוא בחי' או"מ אל הנפש.

אמנם היחידה שה"ס הגלגלת שה"ס כתר, אינה מקפת את הנר"ן שיהיו בה ד' בחי'
מקיפין, אלא נחשבת לאו"מ אחד על כלית וז"ס שנק' יחידה מפני שאינה נחלקת כמו
הנשמה לנשמה, אלא היא או"מ יחידה ואין דוגמתה למטה, (ש"ד פ"א בע"ח),

ישסו"ת סתימאה:

(ע"ח ענף ה' צמח) כמו שיש או"מ עילאין סתימאה הנקי חכמה סתימאה או מו"ס, (ע"ח
ש"ט פ"ח). כן יש ישסו"ת סתימאה שהוא בגרון דא"א, וז"ש בזוהר פנחס רע"א,
ישסו"ת סתימאה קדישא.

ישסו"ת:

הוא פרצוף בינה, המלביש מטבור ולמטה דפרצוף החכמה הנקי או"מ עילאין.
מקורו: מתחיל מצמצום ב', שנה"י דסי"ג ירדו ונטמנו תוך נה"י הפנימיים, ועלו שניהם
ביחד למ"ן למעלה מטבור דסי"ג, (עפמ"ס ענף ט'). ומאז נתחלק פרצוף הסי"ג, שבחי' נ"ה

שלו שהתחברו בתוך נה"י הפנימיים, נקי ישסו"ת או פרצוף בינה. ובחי כח"ב חג"ת
דסי"ג שלא נתחברו בנה"י הפנימיים, נקי או"א עילאין או פרצוף חכמה.

יש"ס:

(ע"ע ישסו"ת, לעיל) ודע שהו"א נקי ישראל, אמנם יש"ס רומז על מקורו שה"ס ז"א
דא"ק בטרם צמצום ב', אשר אז היה גם הנה"י דסי"ג נמשכין עד סיום רגלי א"ק, והיה
מסבב ומלביש לז"א הפנימי דא"ק, וז"א הזה היה נשלם מאד מהארת הס"ג, ועליהם
נאמר שעלו למעלה מסבור דא"ק ושוב לא ירדו. ונמצא שהז"א הזה לא שב עוד למטה
מטבור למקומו האמיתי, וע"כ נקי ישראל סבא, (ע"ע נה"י דסי"ג שעלו שוב לא ירדו), ואור
חדש זה שירד ובקע לפרסא ובא למטה מטבור דא"ק ה"ס ישראל זוטא, דהיינו שורש
ז"א דכל העולמות, והוא נקרא ג"כ מ"ה הפנימי או יסוד דא"ק. נמצא שיש בחי"ד
בשורש ישראל סבא, להיותו ז"א דא"ק.

ישראל זוטא:

ע"ע לעיל יש"ס.

ישסו"ת שעלו למעלה מטבור:

ולא ירדי, נשארו שם לשורש אל אור העינים והנקודים כמ"ש הרב. כלומר, כל טעם
שבירתם של אור העינים היה מפני שישסו"ת הזה הוא שורשם. וכבר מבואר לעיל אשר
היש"ס שעלה ה"ס ז"א הקדום דא"ק שיש בו בחי"ד ע"ש, וע"כ גרם שבירה בכלהו
ז"א דה"פ נקודים.

ישסו"ת דא"ק:

כל מעלתו דיססו"ת דא"ק הוא משום דבשורש א' הנה כל ע"ס שלו בחי ראש גמור,
כלומר בערך א"ק הרי כליו מחודשים. וצריכים לבי הסתכלויות כמו הס"ג בעצמו שלא
ירד למ"ן, כי ענין הקטנות שנתהוה שם מחמת המ"ן אין זה שולט כלום למעט צורת
העליון, כי אין העדר ברוחני, אמנם כלפי ישסו"ת שהוא הבחי שנתערב במ"ן ונתמעט
קומתו הרי אין לו רק ראש בלי גוף, (ע"ע מ"ה).

וזהו שורש כל זווגי ע"כ ס"ג או או"א וישסו"ת, כי מ"ד דאו"א עילאין שלא נתערבו
במ"ן עשים ומחזירים את הכלים דיססו"ת לבחי ראש והסת"א ממש, כי לגבי ס"ג
עצמו דא"ק שלא נתערב בהמ"ן אין שם בחי מסך בכל הע"ס דיססו"ת רק מתחתיו

דהיינו **בטבור**, וע"כ מטבור ולמטה מתפשטים תוך וסוף חו"ג. וכולל תיקון זה, דאע"פ שישסו"ת הזה אינו משפיע רק חו"ג לבד משום המ"ן שבנקבי העינים וכל היוצא דרך עינים הוא חו"ג לבד, עכ"ז בהזדווגו עם או"א עילאין בקומה שווה, הנה ע"י מ"ד דאבא הרי המה חו"ג דג"ר ממש להיותו אז בחי ראש דאו"א, וה"ס זווג דנשיקין פה דאו"א עילאין (בלי עיה"נ) ופה דישסו"ת, וע"כ מתגלה אור החכמה דאו"א עילאין בפנימיות חו"ג דישסו"ת דאמא, ואז מתפשט משם ולמטה הסת"ב לתוך, ואח"כ נה"י דהיינו סוד נר"ן שברת"ס. וז"ס שלכל זווג מוחין לז"א חוזרים או"א וישסו"ת לפרצוף אחד בקומה שוה פב"פ.

ועיקר ההבנה כאן, אשר אבא אינו מרגיש שום מסך בתוך הישסו"ת שה"ס אמא והיא כעצמו ובשרו ממש, כי מסכים דתחתון אינם מחשיכים כלום על העליון, וכל חיבורה שנתפעלה ע"י בחי"ד אינו נוגע לו ולא כלום.

באופן שכל מעלתו דישסו"ת הוא משום שהוא מ"ה החוזר להיות ס"ג, כי שלא בשעת הזווג הוא מ"ה בני"ר וחסר ג"ר, אמנם בשעת הזווג ע"י אבא עילאין חוזר להיות ס"ג, ובחי מ"ה שבו יורד אל התחתון הימנו דהיינו הז"א. וז"ס שאין הז"א מקבל בחי נשמה רק ע"י עליתו לישסו"ת וישסו"ת מוכרחים לפנות לו מקום ע"י עלייתם לאו"א עילאין, דהיינו כנ"ל שהישסו"ת חוזר לס"ג והז"א מקבל מ"ה שלו.

יה"ו הויה דמ"ה :

מה שקדם בא"ק הויה דב"ן להויה דמ"ה, ה"ס תפילין דר"ת וה"ס נקבה תסובב גבר.

הויה צבאות :

שע"ה ע"א השם צבאות משותף מג' מלות צא-בא-אות. צא ה"ס השמש שזריחתו בסוד היציאה, כמ"ש השמש יצא על הארץ. בא ה"ס מגן שה"ס הסתלקות אור השמש שנק' ביאה, כמ"ש כי בא השמש. ושם הויה בשלימותו, כולל ב' הבחינות האלו, וכן מתיחדים בכל השפעה. שיחוד הזה מכונה **אות**, שז"ס : צא זריחה, בא שקיעה, **אות** יחודם. וזס"ה, שמש ומגן הויה צבאות.

י"ה ו"ה בכל המילויים :

שהם ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן בגי' רל"ב, ועם ד' הכוללים בגי' רחל. פי' נודע שי"ה ה"ס כח"ב, ו"ה ה"ס זו"ן, ובכללות אמנם נמצא שיה"ו ה"ס כתך חכמה, ו"ה ה"ס בינה וזו"ן, ששלתם נכללים בה' תתאה, וה"ת זאת היא המגלית והמקבלת לכל ארבע המילויים עסמ"ב, באופן שמן הבינה שבה נעשה ע"ב ס"ג, ומהזו"ן שבה נעשה מ"ה

וב"ן.

ובזה תבין סוד מלכים שרים ועבדים : כי השכינה הקדושה נק' מלאכת ה'. ונודע דאיהו מלאך ואיהי מלאכה, ובסוד גילוי הקדושה איהו מלך ואיהי מלכה. אכן ודאי שאין מלך בלי עם וכמ"ש כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה. ונודע ג"כ בסוד ירה ירה שכל הסר גורם לאבדות, ומב' אלה מותנים כל העם שהראשים המה הסרי לראות בסוד רואי פני המלך, ובזה המה מרבים עבדים להמלכות.

ודע שסוד י' ה"ס האור שאין לו התפשטות רק בה' : בסוד הכ' בזוהר דא"ס לא נחית יחודא עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה.

וסוד ה' ה"ס הוצאת הבל לחוץ מפה : כי מכל הסתלקות האור נשארה רק בבחי' הבל אשר מוכרחת לבטלו ולהוציאה מחוץ, וזהו שכורה אותה לבית קבול להמשיך אור העליון, שסודו ע"כ היה בתמונת י' כלומר בלי התפשטות כלל לגמרי, כמו שהעידו לה עבדיה כמבואר. ומובחן כאן אשר אור העליון שנק' או"י שה"ס אור הסתכלות לפי עצמותו ה"ס י', והתחתון המקבל שה"ס בת זוגיה אשר בכח ההסתכלות כרה אותה עד שתהיה ראויה לקבלה ה"ס ה' עילאה, כלומר בת זוגיה דיוד המיוחדת ומזומנת לו ולא יחליפנה ח"ו לעולם, כי לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה כמבואר. קוצו של יוד ה"ס ו', אלא קש"י אוטי ו' או"ח, קש"י מלגאו ו' מלבר : כי אחר שנתמלאה ה' עילאה באור הגדול של הי', הנה קוץ התחתון של היוד מתוך התחברותו בהאי שבילא דה', דהיינו החלל הגדול הנעשה מתוך יציאת הבלים לחוץ, הנה עתה נתקבצו כל אלו הבלים ושבו אליה והעלתה או"ח מפה ולמעלה עד קוצו של היוד, ואז נתפשטה בחי' קוץ התחתון של יוד התפשטות גמור ונעשה הי' לבחי' ו', באופן שיש עתה יהו.

י' נבחן ברישא גזעא ושבילא : שמתחילה בטרם התפשטות קוץ התחתון של היוד המכונה ג"כ שבילא, לא היה ניכר גם רישא דיוד שה"ס קוץ העליון, וע"כ נגלה רק חגזעא לבד בתוך הה', והטעם מפני שהי' חסרים עוד סוד נקודות הכסף : התלויים בהתחתון והתעוררותו. ואח"כ שנתעורר גם התחתון דהיינו הה' וגילתה בעצמה נקודות הכסף שלה מתוך קיבוץ ההבלים הנידחים, אז נתפשט שביל התחתון דיוד בסוד תורי והב, דהיינו שנתפשטה לוי מפה ולמעלה, ואח"כ נתפשט בשיעור הזה גם ממעלה למטה בתוך הה' גופה.

יובל :

יסוד הבינה נק' יובל, כמ"ש הרב שלי"ב פ"א וז"ל : כי הנה אין הבינה עצמה נק' יובל אלא היסוד שלה לבד, וז"ס על יובל ישלח שורשיו, שהוא הנהר העליון יסוד דבינה הנק' יובל ע"כ, (ע"ע יסוד המלוש מגרון לחזה).

יובל:

ה"ס שער הנון שלא נמסר למשה, בסו"ה ותחסרהו מעם מאלקים, ועל תיקונו בא סוד השבת, וע"כ אחר שבע שבתות אשר בכל פעם כשמגיע שנת השמינית חוזרים וזורעים, משום שנפסקת קדושת השבת, אכן בשבת השביעי מתגלה קדושה יתירה בסופו, ומופיע אור חדש גם כל השמינית, ולא לבד שאינו מפסיק קדושת השבת אלא מוסיף אור הגאולה והדרור יותר על השבת, כי בו תשובו איש אל אחוזתו- והארץ לא תמכר לצמיתות, כי אז ונגלה כבוד ה' על כל הארץ, בסו"ה **כי לי כל הארץ** והבן. בסוד יציאת כלים בטהרה.

יהיה:

אמרו ז"ל לע"ל יהי שמו של הקב"ה יהיה, וה"ס עמוק וגדול מאוד. ואפרשו עם סו"ה מלך מלך ימלוך, שמלך ה"ס ג"ר ומלך חג"ת וימלוך ה"ס נה"י. אמנם ודאי אשר ההוה כלול ג"כ מיהיה והיה, כי ז"ס הכתוב כי הוא אלקינו ואנחנו עמו וצאן מראיתו, היום אם בקולו תשמעו. ויש כאן ב' ענינים, הא' ה"ס המלכות והשגחה כמבואר הכתוב ואנחנו: עמו, וצאן מראיתו. כי או"י ה"ס עמו והאו"ח ה"ס צאן מראיתו, מלשון יציאת והסתלקות האור אשר נעשה ונתקן לכלי קבלה, (ע"ע או"ח) ענין הב' ה"ס שמיעת הקול, המבואר בכתוב אם בקולו תשמעו, אשר מלכותו ית' עלינו תלוי בתנאי הזה אם בקולו תשמעו. והנה בסוד הכתר והג"ר שולם היהיה כמו הוה, וזה מבואר בהכתוב היום שה"ס הוה, אע"פ שהוא תלוי ביהיה, דהיינו **אם בקולו תשמעו**, אלא שם היהיה כהוה וכל העומד לגבות כגבוי דמי, ובאופן זה במיוחד נבחן המלכות בכל תפארתו והדרו, שהרי כל המקיפים באים ומתגלים בה כמו אורות פנימיים ממש, וא"כ האור שלם. אמנם עיקר השם הזה ותוקפו נמצא בהכרח בבחי' יהיה אלא תחת שליטת ההוה הנצחי. ולפיכך אם אנו מתחשבים בגילוי מלכותו ית' נבחן לבחי' מלך הוה, ואם אנו מתחשבים בשמיעת קולו ית' ביחוד הריהו נבחן לבחי' יהי ימלוך. אמנם בסוד הכתר נבחן בעיקר סוד גילוי מלכותו וע"כ אמרנו שה"ס מלך. והנה בי אלה מתפרטים בחג"ת נה"י, שסוד גילוי מלכותו כשבא ומופיע הוא בחג"ת ובסוד היה בכתר וע"כ ה"ס מלך. וסוד שמיעת הקול הנה מקום הופעתו הוא בנה"י בסוד הבנים וה"ס ימלוך וזהו בעוה"ז. אכן לע"ל כשיתיחדו כל הספירות, נמצא אשר גילוי מלכותו שה"ס שמו, יהיה מופיע בסוד יהיה.

יחוד י"ה בו"ה:

(ע"ע אותיות שם בן ד'), ונתבאר שם יוד ה"ס השחרות דאמא (סיתום דאומ"צ) דלית תמן לבנוניתא, וה' ה"ס ה' דהבראם וסוד ו' ה"ס כתר במהדורא ב' אחר הגלות ה' דהבראם שנקרא בשם חסד, כי כח"ב ירדו לחג"ת. וה"ס חסד דאתגליא אפומא דאמא שהוא חסד ג"ר. ולפיכך יש ב' משפיעים לסוד ה' שהם: י' משפיע ג"ר אמנם בלי חסדים, מחמת הסיתום הנ"ל, לפיכך למשפיע הב' זריך שה"ס ו' המשפיע חסדים. באופן כשמיחדים ב' המשפיעים האמורים נמצא לה' גם ג"ר וגם ו"ק, ג"ר מייחוד י וחסדים מייחוד ו.

יוסורין:

יש תענוג ויסורים שאינם נמשכים בסוד הזווג, והם שנק' בלשון בני אדם תענוגים ויסורין גשמיים, או טוב ורע. ויש אמנם תענוג ויסורין רוחניים, דהיינו הנמשכים ע"י זווג מאורות העליונים, בסו"ה כאשר שש ה' להיטיב אתכם כן ישיש ה' להאביד אתכם, אשר היסורים האלו הם יקרים ונעלים ביותר מן התענוגים, כי כל הגידול ושיעור הקומה רק מהיסורים באים. וז"ס שהעולם נברא בעשרה מאמרות כדי ליתן שכר טוב לצדיקים ולהפרע מהרשעים וכו', אשר בדרך זה נתלה כל הריוח והגדלות של הבריות רק בכח התחתון, דהיינו היסורין שלא היו קודם הבריאה והם בחי' יש מאין כנודע. וזה היה טעותו של עשו שאמר יש לי רב. שסבר שעיקר החשיבות תלוי בהתענוג והמאורות שמקבל מעליון, ולא היה מבין כלל הערך של היסורין והחושך הנמשכים בזווג כנ"ל. משא"כ יעקב אבינו אמר יש לי כל. דהיינו לרבות גם הקטנות והחושך הנ"ל שהם עיקר שיעור קומה, בדומה להצומח שעיקר קומתו וגדלותו נמשך מלמטה. למשל, כשתעיין בנקב הנעשה בצפורן תראה שבכל יום ויום הנקב מגביה את עצמו עד שבא ועומד בראש הצפורן, הרי ששיעור העליון מהצפורן עומד במקומו ואינו גדל רק התחתון גדל ודוחף להעליון למעלה הימנו. ומכאן תבין על כל הגידולים שאין עליהם כח מושך (ויז אפראנטא) המגביה אותם מלמעלה רק כח דוחף (וויז אטערגס) הדוחף אותם מלמטה כנ"ל אצל הצפורן. וע"כ יעקב לא מת, מפני שהיה לו תמיד גם בחי' הקטנות והחושך הדוחף מלמטה ומגדיל את הקומה לאין סוף, משא"כ עשו אמר אנכי הולך למות: מפני שהיה חסר לו כח הגידול והצמיחה כנ"ל, בסוד יש לי רב עש"ה.

ימין:

הוא עיקר עצמותו של הספירה, והשמאל הוא רק חלק העביות שבהספירה, הבחן זה של ימין ושמאל דכל ספירה נעשה בזמן צמצום ב', שעלתה המלכות ונכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה, והעביות הנעשה בכל ספירה מצד התכללות המלכות בה נק' צד שמאל, ועצמות הספירה נק' צד ימין.

ימין ושמאל :

ימין ושמאל דעליון הפכים לימין ושמאל דתחתון, ימין ושמאל דראש הפכים לימין ושמאל דגופא. ושניהם מטעם אחד, כי התחתון ביחס דעליון הוא תמיד כמו גוף כלפי ראש (ע"ע עליון). וימין דראש הוא נמשך ובא בסוד הבלים בטרם צאתו לחוץ שמשם סוד הברכה. ואור דקטנות הפרצוף ושמאל דראש ה"ס הבלים אחר שיצאו מהגוף אשר בראש הם בסו"ה ואלה יעמדו על הקללה, כי עדיין לא קיבלו אורותיהם המיוחדים להם.

והיפוכו בהגוף אחר שהאורות דראש נתלבשו בו בסוד או"ח היורד ממעלה למטה, שה"ס אור הבכורה והגדלות המתלבש רק בכלים גמורים, הנעשו מסוד הבלים אחר שיצאו מגוף וע"כ המה הם סוד הימין דגופא, והמה מקבלים מסוד השמאל דראש ששם עומדים הבלים הללו כנ"ל. ושמאל דגופא המה הבלים מטרם צאתם לחוץ הממשיכים רק סוד הברכה ואור דקטנות, ע"כ נבחנים לשמאל דגופא המקבלים מימין דראש ששמה עומדים הבלים הללו כנ"ל, (ע"ע נשיקין חיבוק),

יוסף, אתייליד יוסף :

(ע"ע נסירה) כי בעת שהיו דו פרצופין היה אור האחורים דידה שה"ס סיתום דחסדים המכונה כותל א', היה מכסה על היסוד דזכר שהיא המקובץ מסוד עשתי עשרה הנופלים, וע"כ איגניז יוסף, אלא אחר הנסירה שכבר ניקח ונשלף אחת מצלעותיו, דהיינו הכותל א' הנ"ל, ואז נגלה היסוד האמיתי דמשה משה (עש"ה).

יוסף :

ה"ס יום הששי סוד לחם משנה : שני העומר לאחד : דהיינו בחי"ב ובחי"ד נתכללו בו כמו בחי' אחת. וז"ס ב' חלומות שחלם יוסף על אחיו, האי הנה קמח אלומתי וגם נצבה מלשון ינצו האנשים שה"ס בחי"ב שהי' לה תקומה באומ"צ, גם חזר ונצבה בכל"א בסוד יונת אלם, וכל השבטים נכנעו לאלומת יוסף. וחלום הב' ה"ס עשתי עשר העין דבחי"ד, שאז חזרו פעם ב' השמש וירח וסוד אחד עשר ונכנעו והשתחוו לו. אשר ב' החלומות נעשו לו לחלום אחד בסוד מלוך תמלוך ומשול תמשול כמ"ש לו אחיו. יום ו' יסוד כולל ב' בחי' : וכן ז"ס ב' החלומות דפרעה, בחלום האי היו שבע פרות דקות בשר בולעים וכו' שז"ס בחי"ב. ובחלום ב' היו שבע שבולים דקות שדופות קדים שז"ס בחי"ד רוח קדים (מראש כל"א), ויוסף פתר לו בסוד יום השישי ואמר לו חלום פרעה אחד הוא, דהיינו כנ"ל בסוד עיה"נ.

ביה הויה צור עולמים :

הוא רומז על התפשטות האורות והסתלקותם שהיה בזמן עקודים, אשר בהתפשטות א' דא"ק היה התפשטות אחת והסתלקות אחת, וע"כ נרמז כאן שם י"ה כי התפשטות אורות ה"ס יוד והסתלקותן ה"ס ה' וה"ס פרצוף כתר דא"ק. ובהתפ"ב דהיינו פרצוף חכמה דא"ק היה יוד התפשטויות ויוד והסתלקויות, דהיינו התפשטות אור והסתלקותו בכל ספירה לבד ולא בבת אחת כמו בהכתר, וע"כ מרומזים בכל השם בן ד', שקוצו של יוד ה"ס כתר ויוד חכמה ה"ר בינה ו' חג"ית נה"י ה"ית מלכות. וז"ס בי"ה הויה צור עולמים, שהעולמות התחילו להצטייר בעקודים בסוד ב' שמות הנ"ל, בב' פרצופין דא"ק, כתר י"ה וחכמה י"ה-ו"ה כנ"ל.

ביה שמו :

רומז על ס"ג דא"ק דהיינו פרצוף הבינה, ששם היה ג"כ רק בחי' התפשטות אחת והסתלקות אחת, כי נתפשט בכגנ"י ונסתלק בח"ב חסד תהו"מ, או להיפך שנתפשט בחו"ב חסד תהו"מ ונסתלק מכגנ"י(וע"ע מטי ולא מטי), ונמצאים כל היוד התפשטויות והסתלקויות שהיה בפרצוף חכמה דא"ק לצייר העולמים שה"ס שם בן ד' הויה כנ"ל, חזרו ונכללו בבינה רק בב' אותיות י"ה, דהיינו התפשטות אחת והסתלקות אחת. וכל שם הויה דחכמה נכלל בי"ה, וז"ס ביה שמו כלומר ביה נכלל כל השם. וע"ז הרמז אשר י"ה במילואו יוד הא בגי' כ"ו כמו כל ד' אותיות דהויה והבן זה.

ישועות :

ה"ס השלימות המתקבל על פי הגבורות הקשות הנחמדים מדבש ונופת צופים, בסוד השמאל החוזר להיות ימין שהצרה בעצמה נתהפכת להרוחה גדולה. והוא מהלשונות שיש בהם דו משמעויות והפכים, כי **שע** יורה לפעמים הרחקה כמו **שעו** מני ואמר בבכי, ולפעמים יורה הקרבה כמו וישע ה' אל הבל וכו' ואל קין ומנחתו לא שעה. (ודומה קהמלה סר. ע"ע מושה ע"ע מש) (ע"ע שעשועים).

ים :

שורשו נברא ביום ב' כמ"ש בזוהר חדש יתרו עש"ה. פי"י ביום א' נברא האור כמ"ש יהי אור, שבטרם בריאת האור היתה לקויה בסוד תוהו ובוהו צדיא וריקניא, כי כל מה שצדה היה נשפך ונשאר ריקניא, ומכל השפיכות האלו נצטבר מים חשוכים בסו"ה

כמים לים מכסים שה"ס וחושך על פני תהום. כלומר, שלא היה שם מים אלא חושך ונעשה מקום לבריאת האור בסו"ה כיתרון האור מן החושך. מים יצאו מרוח: אלא ביום ב' אחר שנמשך הרוח העליון בסוד אור מים רקיע, כי האור נתלבש בתחתונים כמו רוח ומרוח יצאו המים העליונים ואז נפרשו גלי הים כשמלה, שז"ס רקיע: בסו"ה נוטה שמים כיריעה, ואז נברא הים שהרקיע עומד באמצעיתו ומפריש בין מים עליונים לתחתונים. וביום ג' התחילו מים תחתונים בוכין ואז נעשה התיקון של יקוו המים אל מקום אחד ונברא היבשה וצאצאיה. וביום ב' לא יצאו לפועל שום צאצאי המים עד יום חמישי ששם נאמר ישראל המים נפש חיה, משא"כ מיום ג' צאצאי הארץ לא היה שם רק בחי' צומח לבד. אמנם עוד מיום ב' נמשך הכתוב אשר לו הים והוא עשהו, ולא אנתנו והבן.

יראה:

אין הפירוש כמתירא מדבר המזיק, כי ע"ז אמרו בזוהר ויקרא שהיא יראה מסטרא דקליי שעליו נאמר מגורת רשע היא תבואנו, והיא רצועה בישא לאלקאה בה חיביא. והטעם, שאין זה יראת אלקים אלא יראה בעד נפשו עצמו שלא יוזק, ולא עוד אלא שנותן שליטה של ממשיות לס"א.

אלא יראה ה"ס הכרת אדנותו ית' אשר לפי רוב הכרתו ישוער יראתו לא פחות ולא יותר, ע"ד שמבאר הכתוב אצל משה שבעת גילוי שכינתו אליו הנה באותו העת ממש נאמר ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים, מה שלא נאמר עליו קודם זה.

ידיעתו ית' ראייה ושמועה הנבואית

ידיעת השי"ת:

הרבה הרבה נאמרו בחיבורים כדי להגדיר מלה זו, מהם בארו שהוא ענין של הכרה אין סופית, ומרביתם נסתמכו על גדר הרמב"ם ז"ל, שתכלית הידיעה היא אשר לא נדע. אכן מעודי לא מצאתי לי הבנה בדיבורים אלו, כי איך יתהפך כלי תפיסתינו לקבל את הלא במקום ההן, והבלתי ידיעה כידיעה, או את האין סוף שפירושו מושלל כל תפיסא אל בחי' סוף, דהיינו כדבר המוגבל ומותפס.

והנ"ל בדבר הזה הוא, כי זהו ברור שאם אנו מדברים על ההגדרה ידיעת השי"ת הרי ודאי פירושה שיעור שלם ומספיק של בחי' תפיסה חושית, כדרך תפיסתינו בכל המושגים שבהמציאות, דהיינו הראוי להשפט ולהתקבל ע"י שכל הבריא של כל בן אדם שבעולם. ואם הדנר כן, בטח מחויב להיות בהענין הנשגב הזה איזו בחינה ממשיות ראלית שעליו יפלו החושים, כי אין הריקנות יבוא לעולם בתפיסתנו. אלא כל

השינוי שבענין הנשגב הזה הוא מתוך שלא ניתן לנו שום דרך ומבוא של תפיסא באיזה דבר זולת על הגבולים שבדבר היותר קיצוניים כי הממשש ממשש בשטח היותר חיצון מהדבר, וכן הרואה וכן השומע. אלא שהשומע אינו נוגע בשטח החיצון של הדבר גופא, רק מהתפעלות של דבר שני שנגע בשטח החיצון של דבר המוחש, כמו השומע קול חבירו הרי שטח היותר חיצון מן ההבל היוצא מפה של החבר בא ומכה באויר, ואויר זה הוא מתפעל מהבל היוצא והתפעלות דבר שני הזה דהיינו האויר הוא הנכנס לתוך חוש השמיעה, ולא דבר הראשון דהיינו הבל חבירו.

ואותם ב' החושים הנחל נוהגים ודאי בידיעתו ית', דהיינו התפיסא מהיותר שטחי וקיצוני המגיע ומתלבש בנו ומצטייר בנו כדמיון הראיה המוחשית. כלומר שעל כל פנים התפיסה הוא בדבר הראשון דהיינו בשטח הקיצוני של המושכל עצמו שנק' ראיה נבואית. וחוש השני הוא מבחי' התפעלות של דבר שני המתפעל מן שטח הקיצוני של המושכל כדמיון השמיעה, דהיינו שבחי' הבל היוצא מהמושכל הוא נוגע בדבר שני כמו באויר העולם והחוש משיג את ההתפעלות שהגיע באויר העולם שמתוכו מבין את המושכל עצמו.

סוף-ואין סוף, ידיעה ולא ידוע: ותדע שבחי' הראיה הנבואית הנ"ל הוא מובן לנו בבחי' ידיעה ובבחי' **הכרת הסוף** שאיך שהוא הרי אנו נוגעים באור המתפשט מן עצמותו ית' דהיינו בדבר הראשון כנ"ל, ובחי' השמועה הנבואית מובן לנו בבחי' **אין סוף** ובבחי' **בלתי נודע** דהיינו ההיפך מבחי' הראיה, אלא הבלתי נודע מכה באויר העולם והאויר מתפעל מתוך אי-הכרה הזו, וזאת אנו שומעים ומכירים ומבינים אותו ית', כדמיון השמועה שאנו שומעים רק כחות של גלי הרוח המתפעל מכח של הבל היוצא מהמדבר אלינו, כן השמועה הנבואית הוא משיג את ההתפעלות הנוגע בדבר חיצוני כמו האויר אשר כח היוצא ממנו ית' **מכה** על החיצון ההוא, ובחי' גלים היוצאים מהתפעלות הדבר החיצון בא לתוך תפיסתנו ואנו שומעים ומכירים ומבינים את המדבר.

ב' חלקי ההכרה: באופן שהנביא שזכה בהכרתו ית' השלימה הריהו תופסו מתחילה בתוך **חושיו** הגשמיים, דהיינו הראיה והשמיעה הנ"ל, אשר בבחי' עיונית המשכיל ושופט על תפיסת חושינו נק' הכרה. ומתוך שהכרה זאת מורכבת מב' חושים ראיה ושמיעה ע"כ גם ההכרה מתחלקת על ב' בחי', וחלקה המגיע **מהראיה** נבחנת בשם הכרת הסוף או ידיעת השי"ת, וחלקה המגיע **מהשמיעה** נבחנת בשם הכרת האין אף או ידיעה אשר לא נדע.

טביעת עין דקלא: ותדע שגם באדם לחבירו נוהגים ב' חלקי הכרה הנ"ל. שהרי ההכרה הרגילה היא ע"י ראיה ושמיעה. שדרך ב' חושים הללו אנו תופסים את מידות הנפש והמעשים של חבירינו במדה כזו המספיקה לנו להכרה. אמנם גם העוור מבטן אינו חסר מהכרת חביריו אע"פ שאינו רואה אותם, אלא ע"י השמיעה בלבד מקבל כל הצורות שבהנפשות עד כדי להבדילם זה מזה ועד לשנאה ולאהבה וכדומה והיינו הנק' טביעת עין דקלא, וזסו"ה לשמוע בקול. והבן היטב עם בחי' הידיעה אשר לא נדע, שנק'

קול ה' הנבחן בז' קולות : במים, בכח, בהדר, בשובר ארזים, בחוצב להבות אש, ביחיל מדבר, ביחולל אילות, שהם נמשכים מסוד חג"ת נהי"מ (ע"ע ויק).
תכלית הידיעה :

תכלית הידיעה היא ההשבה אל הלב. פירוש, כמו שידבר איש את רעהו פנים אל פנים הרי דיבורו שגוד בפיו, מחמת שמרגשו בעיניו המוחשים שהוא בסמוך אליו ושמרגישו שיש לו כח השמיעה לשמוע את שיחתו, הרי הבירורים המוחשים האלו שאין בגדרם מציאות הספק הרי זה הידיעה שבה אל לבו ומתישבת בלבו לאמיתה בכל צרכה, לכן כל שיחתו שגור בפיו.

מה שאין כן בדברו לרעהו מאחוריו ואינו מתדבק בו בחושיו המוחשים בכל צרכם במצב הזה אין שיחתו שגורה בפיו, הגם שידע מציאותו בסמוך לו, מכל מקום אין הידיעה הזו שבה אל לבו להתישב בלבו כל צרכה, מחמת מציאות ספק אם מטה אזנו לדבריו והבן.

וזה שיעור הכתוב, וידעת היום והשבות אל לבביך, שעד השיעור הזה צריכים להתאין בידיעת השם יתברך וגם מבטחים אנו על-ידי היגיעה לבא באמנה... בשיר הזה שתהיה השגתינו ברורה כל כך עד שיביאנו לדבקה בו כל צרכו... ונהי' ראויים לשוב אל הלב פנים אל פנים כנ"ל.

י"ה ו"ה :

נק' שורש כל ההויות והכינויים להיותו שמרמז על כל מיני ההשתלשלות מתחילה עד סוף, וה"ס ה' בחי' הכוללות הנק' ע"ס הנוהגים הן בכללות כל המציאות העליונים והתחתונים יחד והן בפרטי פרטיות, שאין לך דבר שלא יהי' מסודר תחת ע"ס כח"ב זו"ן שהם ד' אותיות וקוצו של יוד דהויה, א"כ אבאר תמונת אותיותיו :
קוצו של יוד : ה"ס דראש המגולה שאין העלם והתלבשות נוהג בו כלל וכלל ח"ו, כי כשהאציל **הכתר** את החכמה שיש לה ודאי שינוי צורה, דאל"ה במה יצאה מהכתר לקנות שם בפ"ע, והגה חוק הרוחני שהוא ממלא כל עלמין, וא"כ איך יתכן למציאות משונה שיהי' לו מציאות ושליטה באפס מה. אלא הענין הוא שהכתר העלים את עצמו לגמרי כמו שאינו כלל ואז האציל וגילה לספ"י החכמה, וזה יקרא שהכתר התלבש בחכמה, כלומר, שנעלם בסבתה כדי שתהיה לה מקום שליטה (ע"ע התלבשות ע"ע ראש), אכן ודאי אשר את זה לא יכלה להעלים מעצמה אשר הוא שורש ועולה אל החכמה, אכן השארה הזאת מכונה בתמונת קוצו של יוד, כלומר השארה מועטת המספיקה רק לבחי' שורש וראש התחלה, וכל עיקר צורתה שהיתה ממלאת וסובב כל עלמין נעלמה.
י' ה"ס ראש מגולה : וכן כשהחכמה האצילה את הבינה שיש לה שינוי צורה הוכרחה ג"כ להעלים לגמרי את בחי' עצמה, דאל"ה לא היה שום מקום לגילוי הבינה, כי גם החכמה היתה ממלאה כל עלמין אחר העלמת הכתר בתוכה, כי אז שמשו לגמרי במקום הכתר, וע"כ גם החכמה העלימה את עצמה ולא נשאר ממנה זולת נקודה קסנה

לבחיי שורש והתחלה ועילה להחכמה. וז"ס הי" שה"ס נקודה ראשית לכל האותיות, כי אי אפשר לכתוב שום אות אם לא תקדים מתחילה הנקודה שהיא התחלת הכתיבה. עיבור : העלמה : אכן בעת שהבינה האצילה להו"ק שנק' ז"א, היתה בבחי' העלמה שה"ס העיבור. פי', כי מאחד יצא אחד וזה פשוט, אכן כאשר נאצלו ב' בחי' : כתר גם חכמה. והענין, כי אחר שהחכמה העלימה צורתה מסבת הבינה, כלוא' כדי לגלות ספירת הבינה, הנה באותה העת ממש נתגלה שוב בחי' הכתר וקוש"י. כי כבר ידעת שכל בחינת הכתר היתה נעלמה ומלובשת בהחכמה והיינו ודאי בעת שישנה לשליטתה וצורתה. אכן אחר שהחכמה עצמה העלימה ג"כ כל בחינתה וצורתה, א"כ תיכף באותו רגע כביכול שוב חזר ונגלה צורת הכתר בכל תפארתו והדרו, אכן גילוי זה היה רק בהקף של הבינה לא חוץ ממנה. וז"ס שהבינה עם החכמה הם אב"א בתחילת אצילות, כי צורת הכתר בסוד שורש דשורש מתגלה בה ונבחנת בזה שיונקת חסדים מהכתר. טפת הז"א : אכן לא לבד שצורת הכתר נגלה בה אלא גם בחי' כח החכמה ג"כ נגלה בה, והיינו מכח גילוי הכתר עצמו שהוא חפץ בצורת החכמה, כי ע"כ נעלם ומתלבש בהחכמה מתחילה, וע"כ גם עכשיו שגם החכמה נתעלמה בסיבת גילוי הבינה וחזר ונגלה הכתר, מ"מ גזרע בה אותו כח הכתר להאציל חכמה אלא ודאי בטמירו וגניזו, כי גם על העלמת עצמו היתה כל השליטה לחכמה, כי ע"כ כל דבר רוחני אינו בטל אלא הוספה בלבד.

וז"ס הטפה של ז"א שנעלמה במעוי דבינה, וז"ש מאחד יצא אחד. אבל אחר שהיה שנים נכללה הבינה ג"כ משתי הבחי' : דהיינו בחי' אור החסד שבכתר בגלוי שזהו משליטת החכמה כנ"ל, ובחי' כח החכמה בטמירו שזהו מפעולת אור הכתר בעצמו. וע"כ גקי טפה כמו טפה מים הגדול, כלומר חלק קטן ודק מאד ע"ד שליטה שהשאירה הכתר לעצמה אחר שהאצילה את הבינה שמדתה בסוד קוצו של יוד, כלומי המספיק רק לשורש בעלמא כנ"ל. ומבן מאליו שכדי לעשות בהיפך מצורת חכמה היתה מחויבת להשתמש באותו שיעור השליטה שהשאירה לעצמה אחר שהאצילה החכמה ונתעלמה בה. הרי לך בעליל ששיעור אותה ההארה אינה יותר מטפה כמו קוצו של יוד. וז"ס טפה ממוח האב כי ענין הנ"ל הי"ס כל הזרע לברכה שבעליונים ותחתונים יחד שאינו נמשך אלא ע"י שני גופים בסוד כתר וחכמה, שכתר הי"ס ראש כנ"ל וחכמה גוף ומלביש לו, ואז יצא הטפה מהראש דייקא.

ג' הי"ס בינה : ותדע שמתחילה היתה הבינה בסוד ג' כי כן הוא ספירה ג', וע"כ תמונתה כאשה הרה שבטנה בולט כזה ג כי הבליטה הי"ס זרע הכתר שנקלט בה. ואח"כ נולד הוי' ממנה שה"ס ז"א או ו"ק.

ותבא תמנת החכמה בסוד ב' דבראשית שהיתה ממלאת וסובב כל עלמין, שזה יודה הקו הרחב מלמטה = ומלמעלה, אלא השראת השורש שה"ס קוצו של יוד נתארך והיה לקו ימין המחבר עליונים ותחתונים יחד, כלומר שגם הקוש"י נתפשט התפשטות היותר גדולה שאך אפשר לצורת הכתר להתפשט בשליטת החכמה. וזה יורה שיש

להכתר השראה גמורה על החכמה, כי ע"כ המשיכה אותו להימין והבן זה היטב. ובזה תבין אשר הבינה הוא ממש צודת הכתר ששלט יחד עם שליטת החכמה, דהיינו אותו הקו ימין שבהב' כזה ו המחבר עליונים עם התחתונים: קו הרחב העליון עם קו הרחב התחתון כנ"ל, אלא שנוסף עליי ראש שה"ס השראת השורש מהחכמה, כי הוא עילה שלה, וה"ס י שעל הקו כזה י. ואח"כ נוסף עליה זרע האב הכתר כנ"ל שה"ס הטפה והעובר, ונעשה בטן בולט כזה ג' וכשהולידה את הז"א הנה הוא נולד ויצא בסוד ד' שהרי הוא בחי' רביעית כתר חכמה בינה ז"א, והוא אמנם גילה בחי' גג העליון שעל הב' דבראשית ולא יכול לגלות את קו הרחב התחתון של הב', והוא בשביל כח הבינה שהיתה רכיב עליו כי הבינה יינק אותו מחלבה שבדדיה כ"ד חודש, ואח"כ בתר דינקת להו חזרה ונתעברה ממנם ואז נעשית ה'.

וצריך שתדע אשר הארץ נבראה תחילה סוד ה"ת ה' דהבראם: אלא בסוד קרני חגבים, וידעת שז"א ה"ס ד וע"כ כשהאציל להנוקי מבין דרועוי היתה בסוד פסיעה לבר, דהיינו העוקץ התחתון שברגל הד'. וכשהבינה חזרה ונתעברה מהד' ומהעוקץ נעשית אמא בסוד ה' ראשונה שצורתה ד' ו', אלא ו' בלי ראש ודאי, שה"ס ה' דהבראם כקרני חגבים. אמנם ראש הבינה ראש הי' כנ"ל היה ממתיק להאי קוץ התחתון דהד' ונעשית ו' בראש וה"ת נעשית ד' ו'.

יסוד:

הוא כינוי להשפעה הטהורה, השפעה שאין בשעתה שום הנאה ממנה לבעלים, ודוקא משום זה הוא מעין כל הברכות, וכל הנצחיות הן למעלה והן למטה.

יסוד העליון זווג דנשיקין: ובזה תבין ההפרש שבין ב' הזווגים המכונים זווג דנשיקין וזווג דיסודות, כי זווג העליון הנק' נשיקין דנשקי אצילות ובריאה בהדי הדדי יש בשעתה הנאה לבעלים שה"ס ד' רוחין של אהבה, ואע"פ שגם שם היא בחי' הורקה המעלה, אמנם ריח נעים כמו שמוריקון שמן הטוב מכלי אל כלי אשר יתקבל לבעלים נייחא דרוחא מכל הצדדים, שה"ס הריח ממעשיהם של צדיקים דוקא, וע"כ משם המזון לנשמות והולדה למלאכים להיותם טהורים משורשם ואין בהם יצה"ר, משא"כ נשמות עצמם דבני אדם אין היסוד העליון הזה (לשון) מספיק, אלא יסוד גופני לזווג היסודות צריכין, שה"ס זווג יסודות: הורקה מכלי אל כלי, ואפי' ריח טוב אינו מעלה אלא אדרבה(עדשז"ל טפה סרוחה והבן). וע"כ אין מגיע ממעשה הזה שום הנאה לבעלים והוא השפעה בלי קבלה כלל, וזהו המכונה ביאה ממש כמכחול בשפופרת, ולאפוקי מזווג העליון שהיא נשיקה בעלמא ודביקותא דרוחא דחיי.

יציאה לחוץ:

פירושו, שיצא בשליטה בפ"ע במשונה מאופן שליטתו שהיה נוהג בו בעת היותו בפנים, ששם היה קשור וממוזג עם כל המדרגות שבפנים ולא היה לו שום שליטה בלעדס, וע"כ אין המדרגה ניכרת שם רק אחר שיצאה המדרגה לחוץ, אז מגלה רק בחינת עצמה לבדה ואינה משתתפת עם זולתה, בדומה ליציאה מבטן אם שנק' לירה: כי אין שום שליטה להעובר בהיותו בפנים בבטן אמו כי הוא ירך אמו, וכל פעולתו הוא בדרך כלל כל המדרגות הנוהגות באמו, משא"כ כשיוצא לחוץ אז מתגלה בו שליטה בפ"ע והנהגה בפ"ע, מה שאין עוד למדרגות דאמא שום התחברות עמו. ועד"ז תבין ג"כ סוד

יציאת עסמ"ב מהויה פנימאה: כי בעת שיצאו הספירות מא"ס ב"ה היו קשורים ודבוקים זב"ז בלי שום שינוי צורה כמעט, ואצ"ל שלא היה הפכיות הצורה עד הבחי"ד ששם היה הצמצום ויציאת הקו אחד, שמבחי"ד ולמעלה נק' ראש ומאותה הבחי"ד ולמטה נתפשט האור מלמעלה למטה לבחינת קבלה והתלבשות האור בכלי שנק' תוך, שז"ס ע"ס דהתפשטות מלכות מינה ובה עד למלכות דמלכות הנק' טבור, והמה דומים לגמרי כמו ע"ס דראש. אלא ההבחן רק בבחי' הקבלה שאינו נוהג אלא בבחי' ממעלה למטה (כתוך דמקוה). וזהו הנק' הסתכלות הסת"ב על הטבור: ותבין כאן ב' התפשטויות של אור העליון. כי בטרם שהגיע האור לבחי' הסת"ב הנ"ל אלא שנתפשטו ע"ס דראש ממעלה למטה עד הטבור, הוא מכונה

התפשטות א': שאז היו כח"ב זו"ן דראש כמות שהם שם באים ונעתקים ומתלבשים בתוך, וגם הכתר יצא בכל השלימות ממש כבע"ס דראש, משא"כ אחר שנתפשט בחינת הסתכלות ב': על הטבור כנ"ל, אז תיכף נעלם ונסתלק כל האור למקורו (מחיוזו דעבידתא), שהסתלקות הזה נק' או"ח המלביש לאו"י, (כמגולה והיה בתוך דמקוה בסוד צלצלי תרועה). וז"ס שהסתכלות על בחי"ד מלביש עד הכתר. אמנם הלבשה זו ה"ס הסתלקות כאמור, וע"כ חזר האור ממעלה למטה להתלבש בכלי כמקודם, והוא הנקרא

התפשטות ב': כלומר התלבשות העצמות בכלים (כתוך מקוה), אחר ההסתלקות מכח הסת"ב כנ"ל.

וז"ס יציאת ע"ב מי' דהויה פנימאה לחוץ, שיצא בשליטה גמורה בפני עצמו, כי בעת שהיה בפנים שהיה נכלל בכל הע"ס המקוריות היה כולו קשור ומחובר עם הכתר בלי שום הו"א של איזו שינוי צורה הימנו כמ"ש לעיל בע"ס דראש, כי ע"כ עלול מהכתר ודבוק בו, משא"כ עתה אחר הסת"ב כיון שנפרש מכללות הפרצוף גילה רק כח עצמו לבדו ולא כלום מצורת הכתר, ונעשה בזה בחי' הפיכה לשליטת הכתר, שז"ס רוי"ת ההפכים זל"ז.

יציאת הע"ב לחוץ גורם להעלם הכתר בפה: כי שורש יציאתו דע"ב הוא משום

הסתכלות ב' על הטבור שה"ס בחי"ד כמו הפה דראש, (שאינ נ"מ בין פה לטבור אלא הפה הוא מקום התגלות המלכות, וכאן הוא בחי' השפעה לוא"ח ממעלה למטה, והטבור ה"ס אותה המלכות ממש אלא שנתפשטת לקבל מכל הע"ס דראש בסוד ממעלה למטה להתלבשות העצמות בהכלים).

ולפיכך בשעה שנעשה הסת"ב על הטבור נעלמה הבחי"ד שבה שקיבלה מפה דראש, והמסך עלה ונתיישב בבחי"ג, באופן שענין התלבשות העצמות בכלים לא הגיע לבחי"ד עתה כי נעלמה ונגנזה, אלא עד בחי"ג. באופן שאין עתה אלא ט"ס וחסר מלכות: וטעם העלמה דבחי"ד היא מכח הכאה ובטישת או"פ באו"מ: כיון שהתפשטות הא' היה מוכרח ג"כ לעבור דרך הפה ובחי"ד, א"כ אין ב' הפכים במקום א' ובזמן א', כי האו"פ שה"ס התלבשות העצמות בכלים הוא בהפכיות לכלי דבחי"ד שה"ס הסתלקות האורות מהכלים, אלא לסוד או"ח דע"כ מתתקנת במסך כדי לדחות האור למארו.

וע"כ ב' פעולות ע"י הבטישא דאו"מ באו"פ:

פעולה א' היא להעלים את בחי' אחרונה מהמסך שעתה הא"ס בחי"ד, וזה נעשה עחי ביטוש דאו"פ המתאמן דוקא להתלבש בכלי ובאימון הזה מעלים את בחיאד ומתלבש בכלי דבחי"ג.

פעולה ב' היא לפגום גם את הבחי"ג ולתקן בו מסך כמו שהיה בבחי"ד, וזה נעשה ע"י הכאת או"מ באו"פ, והוא גורם לנפילת ניצוצין מבחי"ג ולתקן בו מסך כמו שהיה מלפנים בבחי"ד, וכיון שנתקן מסך בבחי"ג אז יוצא ראש ע"ב ממלכות דנחי"ג ולמעלה, ממש ע"ד שיצאו ע"ס דראש דפרצוף הפנימי, אלא כל ההבחן הוא אשר בחי' אחרונה דהמסך נעלמת ומקומה ירש בחי"ג שנתקנה כן מכח הכאת או"מ באו"פ כנ"ל. ואח"כ נתפשם ג"כ התפשטות א' דע"ב מפה דראש ולמטה עד הסבור ממש כמו בתוך דפרצוף הפנימי, אלא צריכין לידע אשר הסת"ב דפנימי הוא הסת"א דע"ב: כי פה דע"ב שהוא בחי' הסת"א לא היה בו שום הכר נקבה ותיקון מסך כלל, ועיקר המתקנו לבחי"ג שיהיה ראוי למסך והסתכלות הרי הוא ההכאה דאו"מ באו"פ כנגל, והתחלת ההכאה לא היה אלא אחר פעלה א' הנ"ל, אשר האו"פ הכה באו"מ והעלים לבחי"ד וביטלו מלשמש בבחי' מסך, אשר אז יכול האו"פ להתפשט ולהתלבש בסוד התפשטות מלמעלה למטה (ואין זה נקרא התפ"ב כי אין בו רת"ס), ואחר שנתלבש בבחי"ג אז חזר הכח דאו"מ הטמון שם ופגם ותיקן מסך בבחי"ג. הרי לפניך שבחי' הטבור דפנימי הוא השורש לבחי' פה דע"ב שהריהו הנוקב ומתקן אותו.

ב' בחי' התלבשות בכלים: ועוד צריך לידע, שבטרם שנעשה התפשטות ב' (שה"ס יציאת הע"ב כנ"ל), תיכף בהתפ"א ירדו הע"ס דנה"י מטבור דהתפ"א ולמטה כי זה הכלל שבכל פרצוף יש ב' בחי' התלבשות העצמות בכלים:

הא' בבחי' תוך דמקוה שהיא מפה עד הטבור, והב' בבחי' סוף דמקוה שהוא מטבוד עד סוף, כי הראשון ה"ס התפשטות אור החכמה שני ה"ס התפשטות אור דחסדים.

יציאת הס"ג לחוץ : ונחזור לענין, כי כשם שהי' בחי' בטישת או"מ באו"פ בבחי"ד
כן הי' בבחי"ג, ויצא הס"ג מן ס"ג הפנימי לחוץ ונבדל בשליטה לפי"ע, אכן בס"ג לא
היה עוד ביטוש אלא בחי' מטי ולא מטי, עד שנתערבו בחי"ב ובחי"ד יחדיו ויצא ז"א
לחוץ בבחי"א.

כ

כח כוחות :

המשמעות היא על בחי' המסכים שבפרצוף, משום שכל שיעור קומת הפרצוף בהם
תלוי, (ע"ע מסד) ולפיכך מכונים בשם כח או כוחות, (ע"ע הסתכלות).

כינויים :

שמות, הם עשרה שמות שאינם נמחקים : אל, אלוקים, הוי' וכו'. כינויים, הם רחום
וחנון גדול גבור וכדומה.

כסף :

ע"ע זהב כסף ונחושת.

כותל :

יורה על המסך והאחורים, שאור העליון יורד ועושה עליו זווג דהכאה, והוא עיקר
תקפו של הפרצוף, בהיות שכל האורות של הפרצוף נאחזים ומתלבשים בהאו"ח העולה
ממנו בכח הזווג הנ"ל, (ע"ע או"ח).

כותל שלם :

יורה שהמסך על שלימותו, ומעלה או"ח גדול המספיק להלביש על ג"ר דאו"י גם כן.
חצי כותל: יורה שהמסך קלוש, וע"כ אינו מעלה או"ח גדול שיוכל להלביש גם את
הג"ר דאו"י אלא שמלביש לז"ת דאו"י בלבד.
עי' בע"ח שלי"ב פ"א, וז"ל: בעת היותם אב"א אז מן הגבורות דאמא לבדם נעשה כותל
אחד לשניהם, חציו לז"א בעוביו של כותל וחצי עובי הכותל להנוקבא, עש"ה כל
ההמשך.

כותל מפסיק:

ב' נקבי חוטם ב' יודין, וכותל המפסיק ביניהם הוא צורת ו הרי צורת א.

כנפיים:

ע"ע שרפים.

כלים:

הכלים הם התיקונים שנמשכו ויצאו מכח המסך שבכלי מלכות, דהיינו ע"י או"ח
הנגלה בסבתו, והמסתלק בהעלם המסך.

כלי פנימי:

הט"ס ראשונות של הכלי נבחנים יחד בשם כלי פנימי, משום שענינם להשפיע, ע"כ
ראויים המה לאור העליון ומתדבקים בו היטב כי צורתם שוה, והאור המיוחס להם
נק' ג"כ אור פנימי.

כלי חיצון:

בח"ד של הכלי שנק' מלכות, נבחן בשם כלי חיצון, והוא משום שאינה ראויה לקבל
האור העליון מסיבת הצמצום שהיה בה, (ע"ע צמצום). על שם שינוי הצורה שבה מן
הרצון לקבל הטבוע בה, שהוא במשונה מן המאציל ואור העליון, שאין בו מצורת
הקבלה ולא כלום, והוא אמנם כלי לאו"ס, ויש בה ב' בחי': הא' הוא המסך שבה,
המונע אותה מקבלה מכח הצמצום. הב' הוא העביות שבה, דהיינו ענין הרצון לקבל
הטבוע בה.
ודע, שחצי הכלי חיצון שבק' מסך, הוא כלי לבחי' או"מ דאור חוזר, וחצי הכלי חיצון

שנבחן בשם עביות, הוא כלי לבחי' או"מ דאור ישר.

כלים יוצאים מכלים:

(ע"ע כלים) תיכף בקטנות הפרצוף יש לו כל הכלים, אמנם צריך להבחין שהם יוצאים מבחי' הכלים דעליון, כלומר ע"ד שיצאו בגופין דא"ק בבחי' הסתלקות, שאז נבחן שכל כלי חסר נה"י של העליון, שבחי"ג חסר נה"י דבחי"ד, ויש לו רו"ת עד הטבור. ובחי"ב חסר מנה"י דע"ב, ויש לו רו"ת עד החזה הכולל. ובחי"א חסר גם מנה"י דס"ג, וע"כ אין לו אלא ראש בלבד. ענין התחלקות או"א וישסו"ת לבי' פרצופין, אין נוהג בכלים דקטנות, משום ששורשם מתחיל עוד מגופים דגע"ס דא"ק שאין בהם התחלקות זו.

כלים:

י"ס דאצילות נקי' מאנין וכו', כי הגוף שהם הכלים נגלו באצילות ולא יותך למעלה כנודע. (ש"ג פ"ג ע"ח).

כלים:

מהכאת אור ההבל (דהיינו המסך) אל אור ההסתכלות, חוזר אור הסתכלות בדרך או"ח ונעשה כלי בכל בחי' ובחי'. (ע"ח ש"ד פ"א).

כלי:

אין תפישא באור בלי כלי, משום שאפי' באור המלוּבש בכלי אין התפישה חלה בעצם מהות האור, אלא רק ביחס ההתפעלות המחודש מבחי' הפגישה של האור בגבוליו של הכלי. באופן שגם עתה נשאר התפיסא דבוק ביחסיו של הכלי ולא כלל במהות הטהור של האור, עד"מ כשאדם אוכל בשר נמצא שבפגישת הבשר בחיכו מתחדש איזה מין של התפעלות שנקי' טעם בשר, אמנם ברור שהטעם הזה אינו מהותו הבקי של הבשר עצמו, אלא ענין יחסי בין הבשר והחיד, וכמו שאדם ממשש איזה דבר וע"י המישוש מבין אותו ומכירו, הנה המישוש הזה אינו מהותו הנקי של הדבר המובן אלא יחס משותף. ועד"ז תשפוט בהאורות העליונים המושגים אל הנאצל, אינו השגה במהות הנקי של האור, אלא רק בענין יחס משותף המתפעל ונולד ע"י פגישת האור בגבוליו של הכלי. ומזה מובן מאליו שלא יצוייר שום תפישא בטרם שבא האור לכלל פגישה באיזה כלי,

היות שבאור עצמו אין תפישא לעולם, והוא בסו"ה כלתה לתשועתך נפשי. וזהו הבנה עמוקה מי ימצאנה, וצריך שתבין מלת כלתה מלשון כלו תפילות דוד בן ישי, וכך מלשון ויכולו ויכל, כי אז נמצאת בסוד תכלית שמים וארץ, כי כן נחית יחודי דא"ס ואין תכלית עלה, דאע"פ שהפועל ה"ס אין תכלית, מ"מ הפעולה יש לה להתכלית, כמו שאמרו ז"ל תכלית הבריאה להיסיב לנבראיו. ונמצא התכלית כלפי הנבראים והבן מאוד.

ואע"פ שאין התכלית הנ"ל מתגלה רק לאחר שתא אלפי שני, משום דמחוייבת לקבל הברכות דכל הימים ולקבל הקדושות דכל הזמנים, כמ"ש וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, עכ"ז אפשר לכבות השכינה הק' בשם כלה גם בשבתות דשתא אלפי שני, בסוד הגילוי דמעין עולם הבא שטועמין בשבת והבן.

כלי:

אבא נותן טיפת החומר ובמעו אמא ע"י הנפש שה"ס הצורה הבה בכחה מצטייר החומר ונעשה אברים, שה"ס בית קבול אל הנפש דוגמת אומן נופח בכלי זכוכית וע"י הרוח הנכנס בתוכו מתפשט (ע"ח ש"ה פ"ה) חומר הזכוכית ונעשה כלי. וז"ס ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה.

כלים:

הכלים שהם גוף דז"א הו"ק עולם הם בחי' כ"ב אותיות, ובהם נכללים התגין שהם הנפש. (ש"ה פ"ה ע"ח).

כלים:

כיון שנתחברו המקיפים והפנימים יחד, לכן מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים אלא שהם זכים.

כלים דאו"א:

בשעה שהזו"ן עולים למ"ן לאו"א נבחרו שמהם משמשים בכלים דאו"א, אשר הז"א מתלבש בכלים דאבא והנוק' מתלבשת בכלים דאמא. והטעם, משום שבעליית זו"ן למ"ן להיכל או"א ויוצאים שם ע"ס של המ"ן הללו, הרי נחשבים להסתכלות א' לראש הא', ונודע שבכל ראש הא' עדיין אין הכלים נבחרים שם כלל, א"כ בהכרח שהאורות דראש הא' משמשים בהכלים ישנים שנמצאים שם מכבר.

והבדך מוצא שזו"ן שעלו והיו שם למ"ן הרי הזווג הזה לבחי' ראש הא', וא"כ מתלבש האור בכלים ישנים המצויים שם מכבר שהם רק הכלים דאוי"א גופייהו והבן.

כלים:

וצריכים להבין תחת שם הזה ב' בחי': חומר וצורה. אמנם ודאי ששניהם הם דברים מופשטים מכל דרכי הדמיון כי אינם תופסים לא זמן ולא מקום, דע"כ המה מוגדרים לרוחביים. וזה ביאורם:

חומר הכללי של כל הכלים הרוחניים נקרא בשם **רצון** והיינו **רצון לקבל** המוטבע בכל פרטי המציאות מראשית עד אחרית, הן בחלקי המציאות הרוחניים והן בהגשמיים, כי מאותו רגע שאנו מזכירים בשם נאצל או נברא תיכף מובן שיש בו **רצון לקבל**. ונודע שנאצל הא' נקרא בשם א"ס ב"ה ואין לבו שום תפיסה והשגה להיות בטרם הצמצום, אמנם זה ברור לבו שיש שם ענין **הרצון לקבל** כי אין כפיה ברוחביים. ותדע שברצון לקבל ההוא אנו מבחיבים ד' בחינות שהם ד' מדרגות זה גדול מזה בדבר **הרצון לקבל** אשר בחי"ד הוא תכלית הגדלות של הרצון לקבל, משא"כ ג' בחי' הקודמות שלפי עצמם אין ענין הרצון לקבל מגולה בהם כלל, אלא המה במדרגת **גורם** לגלוי הרצון לקבל על שלימותו בבחי"ד (ע"ע ד' בחי' דאוי"א).

ותדע שכל ענין צמצום א' לא הי' רק על בחי"ד הזאת, אשר הנאצל סילק רצונו מלקבל שפע אור העליון בבחי"ד הזו דהיינו בשיעור הגדול של **הרצון לקבל** אמנם על ג' בחי' ראשונות הקודמות לבחי"ד לא הי' שום צמצום. (ע"ע צמצום א') ומתוך שנסתלק רצונו מלקבל בבחי"ד תיכף נתרוקן אור העליון משם, (ע"ע אור העליון שאינו פוסק) להיות שאין כפיה ברוחביות כמובן, והתרוקנות האור ההוא מבחי"ד נק' צמצום א'.

וצמצום הזה גרם שנתפעלו ב' בחי' הפוכות זמ"ז באותה הבחי"ד המכונים עביות וקשיות. כי **הרצון לקבל** שבה בשיעורו הגדול מכונה בשם עביות. כלומר, אור שנתעבה, כי בטרם הצמצום הי' גם בחי"ד אור זך כמו אור העליון המלוּבש בה, כמ"ש ז"ל בטרם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, הוא יורה אור העליון המלוּבש בהנאצל, ושמו יורה על הנאצל עצמו, דהיינו **הרצון לקבל** הנק' בחי"ד, כי שמו בגימטרי' **רצון** אמנם אחר הצמצום נתעבה הבחי"ד ונשתנה צורתה לפחיתות ולעביות, משום שמהצמצום ואילך אינה ראויה להלביש עוד את אור העליון, וע"כ נבחן הבחי"ד בשם עביות, ויחד עם העביות קנתה בחי"ד בחינת קשיות, שהוא כח המעכב ודוחה את אור העליון מכלי לקבל אותה לבחיבתה, וכח המעכב הזה הוא דבר הצמצום שנתחדש. והעביות לפי עצמה מכונה בשם כלי מלכות, וכח המעכב והצמצום דהיינו הקשיות לפי עצמו מכונה בשם מסך.

ותדע שכל הבחן בין פרצופי הטומאה ובין פרצופי הקדושה, הוא רק בתיקון מסך האמור, אשר בכל המלכיות של פרצופי הקדושה נמצא המסך מתוקן בהמלכות, אמנם בפרצופי הטומאה חסר המסך שהוא הקשיות וכח המעכב, ואין להם רק בחי' העביות

לבד. והבה נתבאר היטב שחומר הכללי של כל הכלים הרוחניים הוא בחי"ד הנ"ל המתוקנת בהמסך, אשר המסך ה"ס הצורה שבאותו החומר הכללי.

כלים קדמו לאורות:

ה"ס עלית הבחי"ד למעלה, כדי שישפיעו חסדים מרובים, אלא בסוד ו"ק חסך ג"ר מחמת עליית ה"ת. ומקומם הראשון היה בנקודים, ששם עלה ה"ת לעינים ונעשה נוקבי עינים להשפיע חו"ג, וז"ס שכתב בע"ח שמתחילה הונחו הכלים שה"ס ו"ק אלא הכלים מתוקנים לשעתם. כלומר כלים דמדה"ר שמכח עלית ה"ת לעינים ירדו יה"ו באח"פ, שכלים בתקון הזה גרמו אח"כ לגילוי ג"ר, כי נעלמה הבחי"ד לשעתה ובחי"ב ירשה לגמרי מקומה, ואם אתנקבה אגלאי מלתא למפרע כי שלימה היא, והבן המלה קודם: שפירושו כאן ענין גורם, מלשון קודם ונמשך ולא לשון חשוב, כי אי אפשר שכלים יהיו פעם יותר חשובים מאורות, אלא מלשון קודם ונמשך, אשר הכלים המה הסיבה להג"ר הנמשכים בהגדלות, שהמה מסובבים מהכלים המתוקנים ההם. וז"ש שמתחילה הונחו הכלים בזא"ז, שהנחה זו גרמה להמשכת הג"ר, (ע"ע אורות קדמו לכלים).

כלי:

אין לך דבר בהעולמות מצמצום ולמטה, שלא יהיה כלול מאור וכלי. והוא משום שבמהות האור אין לנו שום השגה, וכל השגה הוא ביחס משותף בין אור לכלי. (ע"ע כח"ב זו"ן). ולפ"ז פשוט הוא, שבמקום שאין שם כלי המקבל ומגלה את יחס המשותף הזה, אין בו מקום לשום השגה. והבן ג"כ שמה שלא בא בהשגה אין אנו מחשבין את זה למציאות, כי המשיג ומושג באים בבת אחת תמיד בלי קדימה זע"ז. וא"כ בצדק נאמר, שאין דבר ומהות בכל המציאות שמצמצום ולמטה, שלא יהיה כלול מאור וכלי, ודו"ק.

כנסת ישראל:

(ע"י זוהר בלק אות רכ"א) כנישתא דא איהו **עצרת**, כנישו כדייא **מאסף לכל המחנות**. מאן דכניש לכל משריין עילאין לגביה וכו' כד"א כי עצור עצר די (בעד כל רחם) דנקים ולא יהיב (מקבלת ואינה משפעת) דהא מגו מהמנא סגיא דילה (שמקבלת מכל"א מיום ג'), דלא אשכחן בה מומא, (שה"ס יום די אומ"צ דאתבריר וע"כ עצור עצר הי כל רחם ונמצאת מקבלת ואינה משפעת). יהבי לה בלא עכובא כלל (פי' בלי שום מסכים בסוד נפתחו ארובות השמים) וכו', וכדין איהו עצרת עצור עצר הי ודאי וכו' כביכול יהיב תמצית ולא יתיר

כהן גדול:

ה"ס ז"א דחכמה עליונה (ע"ע בחי"ג דע"ס דחיה) ולפיכך כתוב עליו מן המקדש לא יצא, שצריך להיות תמיד בסוד הקדושה עליונה בסוד רשות היחיד ויהיה שלם בסוד אחד יחיד הנוהג שם, בסו"ה גם אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ, דהיינו שלא קדמו אדם, ונק' בכור ונק' עליון והבן היטב. ולפי שעדיין לא השיג סוד מיוחד לכן אסור לו, לצאת לרה"ר, (ע"ע אחד יחיד ומיוחד) ולפיכך אסור באלמנה, כי מגלה בנפשו שאיש אחר ידעה מקודם לו, וכיון שיש איש אחר הקודם לו א"כ אינו בכור ואיבו עליון, ולפיכך כתוב כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, דהיינו בתולה ששום איש שבעולם לא ידעה עוד כנוהג ברה"י. (ע"ע חילול זרע כהונה).

כהן הדיוט:

אע"פ שהוא ג"כ מסוד החכמה העליונה שמשם כל קדושה, אכן מתוך שהוא מסוד המלכות דחכמה עליונה שה"ס אשה קרקע עולם היא ואינו מעורר שום פעולה לגילוי תוספת קדושה, (שזהו שייך לז"א), לפיכך אינו מחוייב להמצא דוקא ברה"י אלא אפי' ברה"ר אין בו אחיזה לבחי"ד לבחי' מות וע"כ מותר באלמנה, זולת בגרושה שכבר נגלה בה ערות דבר דרה"ר ע"י פעולה של אחרים, זהו ודאי שמורידו מקדושתו וגורם חילול במקום המלא אור ומתחללים זרעו מכהונה, כי לא יוכלו לינוק כלום מקדושה העליונה שבחכמה עלאה.

כ"ב אותיות:

מן הכ"ב אותיות נעשה הגוף כלול עשרה שליטים כח"ב חגי"ת נה"י, להיות שהתגין משתתפין באותיות לכן נכללים הנפש והגוף יחד בכ"ב אתוון, וכולן נק' ג"כ כ"ב אתוון. (ע"ח ש"ה פ"ה)

כ"ב אותיות:

המה דכורין מחכמה, ומנצפך הכפולין הם נוקבין מאמא. אמנס גם בכ"ב אותיות דכורין יש בהם זד נוקבות, כי החכמה יש בה צד שמאלי בגה"מ שכולה נקבה.

כ"ב אותיות:

כל העולמות (והפרצופין) נבראו ע"י כ"ב אותיות אשר במלכות. והכ"ב אותיות יוצאים מהפה שסודה ה' מוצאות: גרון, חיך, לשון, שפתים, שיניים. וה' מוצאות אלו בונים את הפה, והם ה"ג מנצפ"ך. ומשם יוצאים כל הכ"ב אותיות: אחה"ע מגרון, גיכ"ק מחיך, דטלנ"ת מלשון, בומ"ף משפתים, זסשר"ץ משיניים.

וה"ס ה' גבורות: כי כל מוצא ה"ס גבורה, וה"ס עשרה שליטים כח"ב זו"ן. אהח"ע כתר, גיכ"ק חכמה, דטלנ"ת בינה, בומ"ף ז"א, זסשר"ץ מלכות. ובזה תבין סוד מנפצ"ך: מס סתומה ממוצא השפתים (שה"ס סוף קץ) מיום ד'. ונון ארוכה ממוצא הלשון שה"ס בינה יום ג' שה"ס נפילה דאנקת"ס דאתארך באומ"צ. פ"ה ארוכה היא ממוצא השפתיים דיום ד' הנ"ל שה"ס פ"ה מדברת גדולות והבן ב' הגבורות היוצאים משפתיים שהם ס סתומא דאומ"צ, ופום ממלל רברבין שלו דהיינו ף ארוכה, וסוד כף ארוכה בא ממוצא החיך יום ב' שלא נאמר בו כי טוב בסו"ה וחיך אוכל יטעם, דהינו הוא סוד ך ארוכה, חכמה. וסוד צדיק ארוכה בא ממוצא השנים שהיא מיום חמישי הצד ציד.

כלול או התכללות:

היינו שעתיד לצאת ממנו, ע,ד אילן הכלול בגרעין.

כל העולה עולה לאט לאט והיורד הוא במרוצה:

מרוצה פי' בלי שום עיכובים, שהרי ענין המתינות והליכה האטיות הוא מפני שעושה הרבה מנוחות באמצע שדומה לעיכוב התנועה, והרץ הוא מתאמץ למעט אותם העיכובים שהם המנוחות שבאמצע התנועה. ובזה תבין בפשיטות שהיורד מעילא שה"ס מ"ד: יורד במרוצה (כמ"ש בע"ח של"ט ט"ו) כלומר שהעליון אין לו עיכובים, וע"כ דומה לרץ במהירות גדול משא"כ העולה שה"ס מ"ן: הרי יש לו עיכובים רבים על דרכו דאל"ה אינו נקרא מ"ן, וע"כ דומה להולך לאט לאט, כלומר שמוכרח לעשות הפסקות למנוחות רבות באמצע התנועה שלו למקום הרצוי והבן היטב.

כלל:

כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטים למטה כך יש יכולת להשיגם ולקבלם. (ע"ח ש"ו פ"א)

כלל:

כל מה שהעולמות העליונים יותר תחתונים במדרגה זה מזה הם יותר מחוסרי השלימות זה מזה.

כללות, פרטות ופרטי פרטות:

מקיר התפרטות והתרבות הפרצופין לשורשים וענפים, הוא מסבת ההסתלקות הנוהג באור הטעמים, דהיינו הע"ס דגופא דכל פרצוף, (ע"ע אור הטעמים אור הנקודות). ומקורו של דבר ההסתלקות, הוא **הכאת או"פ באו"מ**, (עש"ה). שהוא ענין מאד נכבד, שורש המפרה ומרבה שמתקופתו יוצאים כל פרטי המציאות מראשית הקו עד סוף אבי"ע, עד הפרט האחרון שאך אפשר להפרט.

וענין הזה מובן ונבחן הן בפרט. דהיינו בכל הסתלקות פרטי של ע"ס דגופא, ע"ד שנתבאר במילת **הויה בריבוע**, והן בכלל דהיינו שאין לך הארה שלא תתפשט על ה' פרצופין שלימים, שבכל אחד מהם נבחן ג' מדרגות ראש תוך סוף, המכונים ה"פ ע"ס מ"ב, (ע"ע עסמ"ב).

חהבחן ביניהם, כי הסתלקות הפרט כמו שנתבאר בהויה בריבוע ע"ש, הרי באמת האור מסתלק בבת אחת, אלא אנו מבחינים שם ד' מדרגות המוכרחים להתאצל בדרך זיכוכו כמ"ש שם וע"כ מכונים ד' מדרגות הללו בשם **אור הנקודות** עש"ה, משום שהמאורות יוצאים בבחי' פניהם למעלה אחוריהם למטה, כלומג שאינם פונים להאציל אותם המדרגות זה למטה מזה כמו שיוצאים, אלא אדרבא הם פונים להמאציל, כי המסך הולך ומזדכך עד להשואה אל השורש, דהיינו להתפרק מכל הזווג דהכאה עש"ה. וענין הזווגים והמדרגות היונאות שם בדרך הסתלקותו, נבחנים שהם בלי כונה לתחתונים כלומר להוליד ולהאציל, אלא בהיפוכו להסתלק מהתחתונים ולהתעלם במלכות דראש, וע"כ נק' ד' המדרגות האלו הפרטיים בשם אור אחורים אור דין.

אמנם ד' המדרגות הכללים הם יוצאים בבחי' פניהם למטה. כלומר, בכונה להאציל ולמלאות אור למקומות הריקנים מאור. פירוש, כי אחר שנתפרק כל זווג דהכאה מן הגוף דפרצוף הפנימי, שאז נבחן שהמסך עלה לפה, (ע"ע הסתלקות אורות למאציל). ונבחן שאור העליון מוריד עביות חדשה להמסך הזה, ואח"כ נעשה מחדש הסתכלות לזווג דראש והסתכלות לזווג דגוף, (ע"ע ע"ב). וע"כ נבחנים המאורות הנאצלים בכאן שפניהם לתחתונים כלומר, שאין הזווגים יוצאים מאליהם במהלך הזיכוכ כמו בד' מדרגות דגוף הפנימי, אלא שנתעבה המסך מחדש בעמידתו בפה מכח האור העליון שירד עליו, (ע"ע הסתלקות האורות להמאציל לקבל שפע). וע"כ ירד שוב לדרגתו הקדמת לבחי' טבור דתחתון, (ע"ע פה דתחתון טבור דעליון), ונעשה התפשטות ב' הנקרא ע"ב. וע"ז אחר מקרה הסתלקות דגופא דע"ב, נבחן ג"כ שהמסך דגופא עלה לפה וקיבל

עביות חדשה מבחי"ב, (ע"ע ס"ג). ונעשה התפ"ב ברת"ס בקומת ס"ג, שהוא ג"כ פניהם לתחתונים כמו הע"ב, ועד"ז במ"ה ובב"ן.

באופן, שבכל גוף וגוף דה"פ ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן הנ"ל, יוצאים בכל אחד ואחד ד' דרגות עסמ"ב פרטיים, הנק' **אור הנקודות** ע"ש, שהם אחוריהם לתחתונים והם אור דין כנ"ל. אמנם ה"פ הכוללים המה פניהם לתחתונים ואור רחמים, כי אינם יוצאים בדרך זיכוכו של המסך, אלא בהתחדשות העביות ע"י נח"ב שבאור העליון שנק' אור ישר, וע"כ נקרא אורות של רחמים, כי בכל פרצוף נעשה מסך חדש וכלים חדשים כאמור, שכל אחד ממלא אורות לכלים ריקים דגוף דעליון כנ"ל.

ופרטי פרטות הוא ענין אחד עם הפרטות הנ"ל, כי כמו שאנו מבחינים בהמסך המזדכך שמקבל ד' דרגות אליו בהמשך זמן זיכוכו, כן יש להבחין בפרטות יתירה אשר כל דרגא וקומה היוצאת, יש לה ג"כ זמן בזיכוכו, שבאותו זמן אין אור העליון פוסק מלהזדווג עמו. א"כ יש ד' קומות בבחי"ד, כלומר מעת תחילת הזדככות המסך מבחי"ד עד ביאתו לנח"ג, יוצאים ביני וביני ד' קומות חו"ב זו"ן. ועד"ז מבחי"ג לבחי"ב יוצאים ד' קומות דבחי"ג, ועד"ז מבחי"ב עד לבחי"א יוצאים ד' קומות דבחי"ב, ועד"ז מבחי"א אל המאציל יוצאים ד' קומות דבחי"א. והוא, כי אין לך פרט שאינו מתחלק בד' בחי האלו. אמנם הם נח"י אור אחורים ודין, להיות הזווג הזה הוא רק בדרך זיכוכו ועליתו ולא משום התחדשות המסך ע"י אור העליון כבהכללים.

כתר:

היא ספירה ראשונה של הע"ס, ופרצוף א' של ה"פ, ועולם א' של ה' עולמות. הראש דכל פרצוף נק' ג"כ כתר, וז"ס דהכתר הוא ג"ר, משום דבעולם התיקון הזו"ן יצא מהראש ולא נשאר בראש כי אם כח"ב, (ע"ע מ"ה החדש) הכתר נק' ג"כ א"ס משום שבו מתגלה אור א"ס. (שהכתר ה"ס אמצעי בין מאציל לנאצל והוא הנק' עתיק) ונבחן לב' פרצופין: עתיק וא"א, להיותו האמצעי בין מאציל לנאצל שכולל כל הדרגות שבנאצל. וכן יש בו ממלכות דמאציל הכולל ומקבל מכל הדרגות שבמאציל, וע"כ מה שנכללו בו מהמאציל נק' פרצוף עתיק ומה שיש בו מהנאצל נק' פרצוף א"א.

כתר דא"ק:

(ע"ח ש"א פ"ב) היינו הע"ס הראשונות המתפשטות מא"ס ב"ה על המסך דבחי"ד בבחי' הסתכלות א'. (ע"ע הסתכלות)

כתר דאבא:

הם טעמים (וט"ס נקודות) שאותיות הכתר הם מצוירות קיבוץ עגולים טעמים.

כתר דאמא :

הם תגין (וט"ת אותיות) שאותיותיה מצוירות בקיבוץ תגין, והמה אותיות שוא סגול שהם חו"ג דאבא המצוירות בה בצורת תגין כנ"ל, ושבא סגול בגי' ת"ג, וכן אותיות דכתר אבא המה מבחי' שלמעלה הימנו.

כתר אינו בחשבון הפרצוף :

כי הוא נמנה אליו לבחי' עליונה ונפרדת ממנו, יען הוא סוף המדרגה העליונה. (ע"ח ש"ו פ"ב)

כתר מלכות :

המלכות נק' לפעמים מלכות ולפעמים כתר מלכות, דהיינו בעת שמשפעת האו"ח מלמטה למעלה נק' מלכות : מלשון הנהגה. כי כל ההנהגה אינה אלא בסוד העלאת או"ח מלמטה למעלה, אכן בשעה שהיא מתפשטת באו"ח הזה אח"כ ממעלה למטה להתלבשות בהתחתון, אז נקראת כתר מלכות : שהוא מלשון גילוי ההנהגה, כי מתגלה המנהיג בהכתר שלו המיוחד לו והבן.

כח"ב זו"ן :

המה עשוה כלים שבהם מתלבשים ה' אורות נרנח"י, אור יחידה מתלבש בכלי דכתר, אור חיה מתלבש בכלי דחכמה, אור נשמה מתלבש בכלי דבינה, אור הרוח מתלבש בכלי דז"א הכולל שש ספירות חג"ת נה"י, ואור הנפש מתלבש בכלי דמלכות שנק' נוקבא. ומקורם יוצא ומתחיל מן פה דראש דא"ק הפנימי, כי בהתפשטות הע"ס בהסתכלות ראשון, כלומר בזווג דהכאה הא', אין הכלים יכולים להגלות, (ע"ע הסת"א). משום שהאורות קדמו לכלי מלכות, ואין העביות שבכלי מלכות יכולה להתעלות למעלה ממקורה ולהלביש את האורות. כלומר, שהאורות חשובים עד אין ערך על הכלי מלכות העבה, ורחוקים זה מזה מקצה אל הקצה, ואיך תוכל העביות שבמלכות להלביש אותם, בשעה שאין שום קירבה ויחס ביניהם. וע"כ נבחנו תמיד הד' בחי' של אור

העליון המזדווגים עם המסך בזווג דהכאה בפעם הראשון, אשר המה מלובשים באו"ח העולה מהמסך, אמנם בלי כלים מטעם האמור, עד שהמסך והכלי מלכות הנ"ל מתפשטת בעביותה מנה ובה לעשרה כלים ממעלה למטה עד מלכות דמלכות הנק' טבור, וגם אור העליון שבמסך דראש הנק' פה, הולך ומתפשט עמה, ויורד ועושה זווג דהכאה במלכות דמלכות, וכאן נבחן לגוף הנאצל, כלומר לגמר כליו. באופן, שאין שום מדרגה נגמרת רק בזווג דהכאה השניה הנק' הסתכלות ב', כי בזווג דהכאה הא' הנק' הסתכלות א', אין מקום לגילוי כלים שם כאמור.

וענין התפשטות הפה של ראש מלמעלה למטה לעשרה כלים כח"ב זו"נ, הוא משום שבכל מקום שהמלכות מעלה או"ח על ד' בחי' דאור העליון, ומקיימם ומקשרם בהמסך שבה, (ע"ע מלבוש זך) נמצאת המלכות עם כל עביותה שנעשית לשורש לע"ס ההם, וכולם כלולים בה כדרך ענפים הכלולים בשורש, ומכח זה מתעלה העביות שבהמלכות עילוי גדול, באשר שהעביות היותר עב מעלה או"ח יותר גדול, ומלביש ומקשר שיעור יותר חשוב מן האור העליון, ולפיכך משגת כח התפשטות עם העביות שלה להתפשט באותו הכמות והאיכות שאו"ח שלה מלביש לע"ס דהסתכלות א', דהיינו שכל חלק ובחי' מהעביות מצטייר ונעשה בית קבול על בחי' אחת מהאור העליון, כפי שיעור האו"ח שאותו חלק העביות העלה בע"ס דהסת"א. וזהו שנק' התפשטות המלכות מנה ובה לעשרה כלים כח"ב זו"נ, דהיינו לפי השעורים של האו"ח העולה מכל חלק העביות כן ממטה למעלה בע"ס דראש מצטיירים ונעשים לבית קבול על אור העליון על ד' בחינותיו, אשר הצטיירות הזה והתפשטות הזה מכונה בשם התפשטות מלמעלה למטה או גוף.

כח"ב זו"נ:

המה ה' כלים שבכל פרצוף בצורות מיוחדות, אשר אור העליון מתלבש בכל אחד ואחד לפי תכונתו, ולפי תכונת הפרצוף ומצבו בדרך כלל. וכמו שהפרצופים משונים זה מזה כן אורותיהם משתנות והן הם ריבוי העולמות הפרצופין שחכמת האמת עוסק בהם, אמנם כל אלו השינויים שאנו מיחסים להאורות הנם רק בדרך השאלה, כי באור העליון לא יתכן שום שינוי במשהו, ומכ"ש התפעלות מהכלים (ע"ע אור עליון שאינו פוסק) אמנם כל אלו השינויים שאנו מבחינים בעצמות האורות המלובשים בהכלים הוא בדרך הקבלה. כלומר, כפי שמשיג המקבל ההוא המלביש לאותו האור, אמנם ודאי ופשוט שאין השגת הכלי גורם התפעלות ואיזה שינוי בהאור המלובש, באופן שבמהות האור העליון המלובש בהנאצלים אין שום תפישה כלל וכלל כמו שאין תפישא בעצמותו ית', היות שהאור העליון לא נשתנה כלל בהתלבשותו בנאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים, וממש כמו שמתלבש בעולם א"ס ב"ה כן מתלבש גם בגשמיים התחתונים, וא"כ ברור הוא שלא לנו ולא אפי' להעלמות העליונים שום תפישא כלל במהות אור העליון.

ותדע שגם בהעולמות העליונים אשר אור עצמותו ית' מלובש בהם, עכ"ז התפישא של הנאצל, הוא ביחס משותף המתפעל מבחי' הפגישה של האור בגבוליו של הכלי, באופן אשר גם אחר התלבשות האור בהכלי נשאר התפישא דבוק ביחסיו של הכלי ולא במהותו של האור כמו שהוא לעצמו. ואשבר במשל את אונך, כמו האוכל בשר, אשר מתוך המישוש של החיך בהבשר, נמצא הבשר מושג לגמרי אל האוכלו, אמנם ברור שאין בתפישא הזו שבהשגת החיך ממהותו הטהור של הבשר כלום, אלא רק מושג של יחס משותף יש כאן הנולד ומתחדש עתה מתוך פגישתם זה את זה, או למשל, כשאנו ממששין באיזה דבר, והדבר מתברר לנו לגמרי בחוש המשוש על כל הקפיו, עם כל זה ברור, אשר המושג הזה שאנו מקבלים אינו מהותו הטהור לפי עצמו של אותו הדבר, אלא יחס משותף נולד כאן ע"י הפגישה והמישוש, וכמו שכל חוש מיוחד אינו מבאר כלום ממהותו של המושג, כן כל ה' החושים ביחד לא יעזרו לנו בזה כי אין בכלל אלא מה שבפרט, כי קיבץ הפרטים אינו משנה דרכי פעולתם, ומזה תקיש אל העליונים שכל השגתם בעצמותו ית' הוא ענין יחס משותף, הנולד מפגישות האור עם הכלי והתלבשותו בתוכו ועם זה תבין היטב כל אלו השינויים שאנו מבחינים באור העליון המה רק צורת דרכי ההתפעלות הטבועים בהכלים גופייהו וסיבת השינויים של הכלים המרכיבים המסתעפים ויוצאים מחומר וצורה של בחי"ד היחידה הנ"ל, (ע"ע השתלשלות הפרצופין).

כפתור ופרח :

(ע"ע שפטים) מתבאר בסוד הכתוב ורוח אלקים מרחפת על המים, כי נודע שתשע מאות תשעים ותשעה מתים בעה"ר, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וכו' ויחוננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר, ומלאך הזה סודו עין טובה. ונודע בסוד שביה"כ שסיבת שבירתם היתה, משום שהע' בסוד דבר נוסף ששרה בהכלים, וכשקרב ונגע בהאור, תיכף **פרח** אור העליון למקורו, ונשברו הכלים וירדו. ותדע שדבר נוסף הזה הוא שנק' **כפתור** וזסו"ה ושלושה גביעים משוקדים בקנה האחד כפתור ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנורה.

גביע, גת, ספות, דם : **משוקדים**. פי' כי הכלי ששותין בו היין נק' גביע, שהוא מלשון עין גבוה גבוה"ע. וכמ"ש ודם עינב תשתה חמר, כי העין הגבוה מוצף אור התחתון מפי עיניו, עד שנעשה אדום כדם, בסו"ה דום לה' **והתחולל לו**, ובסו"ה **חכלילי** עינים, כי **הגוף מתחולל** ומתרוקן מאור הקדושה ע"י עיניו כנ"ל עד שנעשה בסוד דם לה', ואז נגמר הכלי היקר שנק' **גביע** בסוד עין טובה לבסוף, באופן שהגאות דהיינו הגת נדרך בסיבת העין הקרב לשתי עשרה שנק' כפתור כנ"ל, ותיכף באותו רגע **שוקד** אור העליון ו**פורח** למקורו, ונמצא שהכלי קבלה הנק' גביע כנ"ל מצוייר בשקידת המעשה כמין כפתור ופרח,

שזסו"ה הך בכפתור וירעשו הספים : סוף הראש הקבוע וקיימא בסוד **לא ימוש**

וסוף הגוף (שנעשה שם להתחלה אליו) הקבוע וקיימא בסוד לא תסור, נמצאים מזדעזעים ונרעשים ממקומותם ומוציאים אורות גדולים ג' גביעים, נחל שורק, ים וסוד שלושה גביעים, תבין בסו"ה ובגפן שלשה שריגים והיא **כפרחת** עלתה נצה הבשילו אשכלותיה ענבים וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואשחט אותם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה. שריגים" הוא מלשון **נחל שורק** סר, רק, כי כן **הנחלים** של מיץ ענבים הולכים אל הים והים אינו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת.

שריג, יין, חומר, נצה, חכלילי עינים ולפיכך נקי פרי **הגפן** מלשון ג' פנים שה"ס חג"ת: חסד עיר, גבורה מגדל, ת"ת ראשו בשמים, בסוד ת"ת בנים אבותם. ולפעמים נקי כתר משום שת"ת הזה עולה בסוד **קו אמצעי** עד הכתר, ומתוך שהחומר של שלש הבחינות האלו הם מסוד **נחל שורק** כנ"ל, ע"כ נקי ג' שריגים, כי כל פן מצטייר על צורה דשורק כנ"ל.

וז"ס והיא **כפרחת** עלתה נצה, שהרי זהו כל ההפרש בין הקדושה והקלי', כי יש ודאי נחל שורק בהקלי', אכן שמה חסר צורה של פורחת והוא כפתור בלי פרת, ואצ"ל שלא עלתה נצה אלא נמצאים בשנאה ומחלוקת מלשון שני עברים נבים, משא"כ בהקדושה שהיא נראית כפורחת וכן כמו עלתה נצה וע"כ הבשילו אשכלותיה ענבים, בסו"ה אשר זרעו בו. וז"ס"וה חכלילי עינים מיין, כלומר שאותו פרי הגפן המשמח גרם שוב להם בחי' השריגים שנתחוללו ונתרוקנו, וע"כ נקי היין חמר מלשון חומר בטרם צורה.

כלה:

השכינה הקדושה נקראת כן, בשעה שהיא מקושטת בכל הקישוטין שחשק המאציל עלי' מכל מראש, (ונקי' כן משום שהוא עוד באו"מ והבן).

קיץ והבל:

כלה:

עד ביאה ראשונה ועד בכלל היא נקראת כלה, בסו"ה כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך, שהוא מלשון תכלית, בסו"ה ויכל אלקים ביום השביעי וכו', דהיינו תכלית שמים וארץ המתברך מכל ימי עולם, והמקודש מכל הזמנים.

וז"ס אין האשה מתעברת מביאה א': כי אדרבא משם כל הודה ויפיה, בסו"ה ויביאה אל האדם ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי וכו'. ולפיכך, אין **הריון** במקום ההוא, שהוא בהכרח תנאי מוקדם לכל עיבור, וז"ס **אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי**, אשר בביאה ראשונה עשאה **כלי לקבל**: דהיינו בבחי'

או"ח היורד ממעלה למטה, שאז נעשית כלי קבלה לכל האורות בשלימות, אכן לסוד ברכת הזרע שלהריון ועיבור צריכים, מזדמן לה **חטא עצה"ד**, וע"ד שאמרו ז"ל ששמשו בפרהסיא וראה הנחש ונתקנא בהם ובא על חוה והטיל בה זוהמא. (ע"ע נחש). דהיינו שנתערב בה זוהמא דבחי"ד, ואז נעשה ראוי לסו"ה **וידע אדם את חוה אשתו ותהר וכו'**, כי עשה תשובה על חטא דעצה"ד שישב בנהר גיחון עד צוארו, שזסו"ה **כל הולך על גחון, כי הנה"י שלו עלו לחג"ת**, ונמצא הולך בגחון שה"ס נחש, הארור שנקצצו לו הרגלים, ששלטו מתחילה באדה"ר עד צוארו מתוך עליית נה"י לחג"ת, ונמצא שכמעט אבד לו לאה"ר גם הידים, בסו"ה **ויפוזו זרועי ידיו**, ואז **צינן להזכר והרג להנקיבה ומלחה לעתיד לבא**, וממילא נטשטשה צורה דבחי"ד לגמרי, וע"כ היה כחו דאדה"ר לטהר שוב את ידיו, בסו"ה **שאו ידיכם קודש**, ואז **וידע אדם את חוה שנזדווג עמה בקדושה**, כי מכח התיקונים הנ"ל מצא עוז לקיים הכתוב **הוא ישופך ראש** ששף להנחש את ראשו, אמנם פסיק הזווג בסו"ה **קניתי איש את ה'**. כלומר, שתי בחי' בבת אחת, כי מקדושת הזווג קנתה סוד הויה, ודבר ההפסק בסוד הויה איש מלחמה, כי אז כאיש גבורתו. ואח"כ ותוסף ללדת **את אחיו את הבל** דהיינו הבל פה היוצא לחוץ, הכלול אמנם משתוף **עוה"נ**: גם בחי"ד גם בחי"ב, אכן הבל אע"פ שהיה רק בסוד אור דחסדים העליונים, מ"מ **וישע ה' אל הבל ואל מנחתו**: כי כן עלה בסוד הזווג, שה"ס הויה אור לי, דכל"א, **ואל קין ואל מנחתו לא שעה** שה"ס אאב"ח, וע"כ **ויקם קין**: בכח הקימה דחושך הרג **להבל אחיו לגמרי**, ושפך דמו ונעשה שוב חשוך בעולם. וזסו"ה **השומר אחי אנכי**: כי לפי שרש גשמתו דקין, נמצא עיקרו עומד להמשכת הג"ר, וא"כ אדרבא כל ענינו היה לפי דעתו להקים הג"ר בתכלית הטהרה, מבלי ליקח בחשבון כלל את האור דחסדים דהבל הקטנים. **קול דמי אחיך צועקים מהאדמה**: אכן כל גילוי האורות היו ברשותו של נשמת הבל, שה"ס כל"א, שהם חשובים מאור ג"ר דקין, שהבל ה"ס משה משה הכולל הכל, בסוד האו"ח שלו, ובסו"ה בכורות צאנו וחלביהן: כי הברכה היתה **בבהמה דקה** בסוד צאן, ובסוד העתודים העולים על הצאן נהפכה כל כללות הברכה **לבכורה**: כי אותיותיהם שוות ממש כב' טפות מים. ולפיכך פנה ה' אל מנחתו ולקין אמר למה נפלו פניך, שה"ס קימה בחושך.

אם תיטיב שאת: דהיינו כל הקימה שלך אינו טוב, זולת אם תיכף ומיד אחר הקימה תנשא אותך למעלה לכל"א למקום נשמת הבל שז"ס שאת. ולא עוד אלא ואם לא תיטיב (כנ"ל) לפתח חטאת רובץ: שה"ס התעוררות של זוהמא דחויא בחי"ד הרבוץ ככלב, ואם יחרץ לשונו אז לא תוכל להציל נפשך. וז"ס הצילה מחרב נפשי מיד **כלב יחידתי**: כי נפילת פנים דקין ה"ס חרב, וסוד לפתח חטאת רובץ ה"ס אש הרבוץ ככלב הפוגם עד היחידה ח"ו, אשר שתי פעולות האלו חרב, כלב, בטוחים לנשאהו למעלה, לסוד נשמת הבל (לכל"א). ואם לא נכוה בפושרין בהחרב, יכוה בחמי חמין, דהיינו בחריצת לשון דהכלב, ואז מובטחת הצלת הנפש **מהחרב** והצלת היחידה

כל : כלה :

יש ב' בחי' ויכולו במעשה בראשית, שהם יום השישי ויכולו וכו', ויכל אלקים ביום השביעי. והטעם, כי מתחילה נגמרו כל הבריות שבמע"ב בלי שום התלבשות של האור, שה"ס " דמילוי ע"ב הראשונה, שנק' אור שאינה מתעבית ואינה מתלבשת, וכמו שהוא למטה כן הוא למעלה, כי סוד התלבשות מתחיל מתוך וגופא, דהיינו תוך דמקוה, משא"כ בע"ס דראש אין שם עוד שום בחי' של התלבשות, כי ע"ס דראש הם תמיד מגולה, ואין התחתון מלבישו.

וסוד ויכולו דיום השישי, היה הגמר רק במה שיתפשט מע"ס דראש, וה"ס ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים. וז"ס כל היורד דרך היסוד אינו מתעבה, (כמ"ש בע"ח ש' ל"ט). והיינו, שה"ס ויכל דששי, וכל בחי' התלבשות מתחיל מסוד ויכל דשביעי, שה"ס ג' יודין תחתונים דמילוי ע"ב, ומשם מתחיל כל התלבשות וכל התעבות, שה"ס מים, רקיע, ומאה ברכאן.

כנען ושאר אומות :

כנען, ה"ס תליית הקלקלה בהגבורה, בסו"ה כנען בידו מאזני מרמה, וע"כ ה"ס הארץ שנשבע לאבותינו לתת לנו, כי פה הוכן הקדושה בסוד בור כרה וכו', ומכאן תבואת הקודש, וז"ס בורות חצובים אשר לא חצבת וכו'. לשון הקדש : היא הנ"ל, וע"כ נאמר ולשון ששמת בפינו. משא"כ שאר האומות אינם נילשין כן רק מבחי"ד. וז"ס לא תחיה כל נשמה, דהיינו בכח אנקתם וזווג מחיה הקדושה. וע"כ צריך להעלים ולבער את הנשמה וחיות דס"א, שה"ס בחי"ד. וז"ס שצריכים לגרש את החיצונים בעת הזווג.

כריתת הברית :

המסו"ה לא יעלה הכורת עלינו, שה"ס ונרגן מפריד אלוף. אמנם אין לך דבר שאין לו מקום. דהיינו, המקום אשר יפול שמה העץ, כי המבדיל הוא המחבר. כמו בסוד נסירה : שהנסירה שנסר השי"ת את האשה מן האדם, הוא עצמו ה"ס החיבור דאיש ואשה, שאותו הצלע (היולי דחוכמתא), היה מעיקרא בסוד זנב בלי הידור וטעם, (ראה אחימן), אלא דבר נוסף בסיפא דגופא הסותם לכל הגוף, שה"ס ויסגר בשר תחתונה, מלה"כ סגר עליהם המדבר. אמנם כיון שהבדיל צלע זה מהאדם ונקבו, (בהמרצע דהיולי דעבידתא בסוד ע"הנ בחי"א). שז"ס הצלע אשר לקח מהאדם, כלומר שקלקלו ואח"כ

חזר ותיקנו, בסוד ויבן השי"ת את הצלע ויביאה אל האדם בחזרה כמו מקודם, הבה הזנב נעשה עתה לפרצוף שלם, אלא שנשתנתה מאיש אל אשה, כי האיש הי"ס עצה"ד, כלומר הפועל לידע, וזהו שנסתלק מחמת נקיבת הצלע והבנין החדש, אלא רק בחי אשה נשתיירה שהי"ס עץ החיים, בסוד איגלאי מלתא למפרע, כי **מאיש הפועל בהוה לוקחה זאת**. כלומר, שלא תהיה בבחי רואה ברע בהוה, דע"כ נחתכה ונתקלקל מקודם כדי לבנותה בסוד אשה, מה שנודע מלמפרע בסוד וידע אדם את חוה אשתו, כלומר מה שידעה מכבר, והבן. וז"ס עצם מעצמי, משום שאני לא יכולתי לעצום עיני מראות ברע, ע"כ נבדלה ונתנסרה ממני כדי שיתקיים בה עוצם עיניו וכו', וע"כ נבנה העצם בפרצוף מובדל ובשר מבשרי, אמנם אשר אני אחזה לי עיני ראו ולא זר, וע"כ נסגר הבאסר אצלי במקום הצלע, וע"כ נפתח הבשר אצלה במקום הצלע, וע"כ והיו לבשר אחד (בפרישו דאו"א).

ברית בין הבתרים : וזו"ה ויבתר אותם בתוך, כי מתחלה היה הטוב ורע ביחוד גמור, בסו"ה אשא כנפי שחר, ועתה בטל הגרזן והפריד אותם באמצע ממש במקום החיבור דטו"ר, שמשם ואלך ניכר הרע לבחי רעה. גם אפשר שברית בין הבתרים רומז לזווג זו"ן, כי סוד **זווג זכר ונקיבה** הי"ס ב' נפרדים שנתחברו, והיינו ביחוד ביסודותיהם המכונים בשרים, בסו"ה והיו לבשר אחד, כי מתחילה דו פרצופין היה האדם, והיא היתה נכללת בו בבחי **זנב** כנ"ל, אלא שהיה בחי עצמות, (אומ"צ) וכדי לעשות עזר כבגדו בבחי זווג, קלקל העצמות הזה ועשאו לבשר, בסוד וימח את כל היקום שהי"ס הנסירה והצלע שלקח מהאדם כנ"ל, וא"כ קלקל גם הבשר ועשאו לנקב, וחסרה הנוקבא מזה הבשר חי ג"כ, ולא יתכן בה יקום, אפי' מבחי בשר ג"כ. אכן הזכר מתוך שנשאר בו עוד בחי הבשר **במקום העצמות**, בסוד ויסגור בשר תחתיו, (שהי"ס הסיהום המשמש תחת אומ"צ), שהי"ס **זנב** שנתרכך והיה כבשר רך, ולפיכך בועץ זה בתוך חסרון שבה והדר הקימה כלמפרע, שז"ס כל זווג דו"נ בסו"ה והקימותי את בריתי ובסוד ואת בריתי אקים את יצחק, שכ"ז **חיי בשרים** ע"י אנקת"ם, (ע"ע זווג ע"ע זעיר אנפיו) כי יסוד זכר נקרא ז"א, בסוד דג קטן על כיף ימא, כי עיקר הקומה הי"ס תוך מקוה ונקרא א"א משא"כ אומ"צ נקי ז"א מלי קצר קומה עש"ה. וזו"ה **ומבשרי אחזה** אלקי, דהיינו היסוד דזכר שנהפך מעצמות לבשר כנ"ל, ובשר הזה הוא צרורא דחי בסוד אנקת"ם, גם בשר הזה מכונה בשם **אברך** : בסו"ה ויקראו לפניו אברך, שפירשו ז"ל אב בחכמה ורך בשנים. כי להיותו ממקורו בבחי עצמות גמור כנ"ל, דהיינו מטרם שלקח ממבו הצלע, ע"כ בקרא אב. כלומר, אב בחכמה : שהי"ס או"א הפנימיים. אמנם עתה אחר שנלקח ממנו הצלע, ולא נשאר בו אלא הבשר הסגור שהוא רך (ולא עצמות). ע"כ נקי רך בשנים : כי לא יוכל לשנן החכמה כמו או"א הפנימים, כי כבר עזב או"א ודבק באשתו כנ"ל.

כללים:

כלל המתפרט לבחי' רבות לאין קץ

התחלה: כי הכל הולך אחר ההתחלה, כיון שירדה תחילת החיצוניות דאות ה' בז"א, הבה עתה כל המדרגות צריכות לעלות אחריה ולעשות התלבשות אחרת חדשה. (ש"ד פ"ד ע"ח).

אין העדר ברוחני: לעולם יהא בידך זה הכלל, כי לעולם בדבר רוחני כאשר עולה או יורד למטה נשארה הבחי' שלמה במקומה ואין שום דבר נגרע למעלה, וגם למטה יש לה כל הבחינה עצמה.

מחוסך השלימות: בעולמות עליונים כל מה שהם יותר תחתונים זה מזה במדרגה, הם יותר מחוסרי השלימות זמ"ז. (ש"ו פ"ב ע"ח).

יכולת השגה: כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטים למטה, כך יש יכולת להשיגם ולקבלם (ש"ו פ"א ע"ח).

ה"פ ב' מקיפים: הכלל שבהם, כי אי אפשר להיות פחות מה"פ ובי' מקיפים עליונים (ש"ו פ"ב).

כלל המתפרט לאין קץ

בחינות המתרבות לאין קץ: הנה עמקות החכמה הזאת אין לה שיעור, והוא משום הבחי' המרובות הנמצאות בכל בחי' בשעת שינוי תנועה למעלה, דהיינו להלביש לעליונה או למטה כדי להתלבש בתחתון. והנני לסדר את הבחי' הכוללות מתחילה שישנם בבחי' עצמה בדרגתה ובמצבה.

י"ב בחי' כלים לכל בחי': והם, שכל פרצוף יש לו ב' גופין חו"פ, ובגוף חיצון ו' כלים פו"מ, ובגוף פנימי ו' כלים פו"מ.

גוף חיצון: הם ג' כלים הבק' עצמות בשר גידין, שהם ג' בחי' כלים המכונים חיצון תיכון אמצע. חיצון הוא בשר, פנימי הוא עצמות, תיכון הם הגידין שבתוכם דם וגידין הדופקים.

גוף פנימי לו ג"כ ג' כלים: כי יש י"ב אברים פנימים שהם מח לב כבד אצטומכא ריאה כליות ובני מעים וכו' שהם י"ב אברים פנימים ונק' גוף פנימי, ויש להם ג"כ ג' בחי' כלים: שהם כלים חיצונים ותיכונים ופנימים כמו לגוף חיצון, הרי יחד ששה בחי' כלים והם ששה כלים לאו"פ: כנ"ל, ג' כלים חת"ת לגוף החיצון, ג' כלים חת"א לגוף הפנימי, וכנגדם ממש יש ששה כלים לאו"מ: שהם ג' כלים מקיפין לגוף החיצון נגד חת"א שבו, וכן ג' כלים מקיפין לגוף הפנימי נגד חת"א שבו. וכ"ז בכללות הבחי', כלומר בכל מצב שהבחי' נמצאת בו.

ועתה יש להבחין בעליות הבחי', ומתחילה נבאר ג' העליות שנק' עי"מ:

כ"ד בחי' כלים דקטנות : שהם **עיבור ויניקה**, כי נתבאר י"ב בחי' מחויבות בכלים ו' בחי' בפנימיות הגוף ו' בחי' בחיצוניות הגוף. והנה אלו ו' הבחי' נמצאים ודאי עוד בעיבור, שהרי העיבור נשלם בבטן אמו בכל בחי' עבג"עמ שלו החיצוניות, וכן במל"כ ובני מעיים הפנימיים אלא בבחי' ג' גו ג', כלומר שחג"ת נעלמים בבה"י ואינם ביכרים אלא ע"י יציאתו לאויר העולם וע"י יניקה.

וע"כ יש להבחין י"ב בחי' כלים בעיבור, י"ב בחי' כלים ביניקה :

כי ביניקה מתגדלים גם הנה"י, וע"כ יש להבין שהוא פרצוף שלם בפני עצמו הנק' פרצוף יניקה, שהוא המתלבש בתוכיות דפרצוף העובר ובמוחין מיוחדים, כי בעיבור הם מוחין דאל"ם וביניקה הם מוחין דאלקים הרי שיש כאן ב' פרצופין : פרצוף העיבור ביי"ב כלים ופרצוף יניקה ביי"ב כלים, שביחד הם כ"ד כלים. ונודע שעדיין נק' הפרצוף קטן וע"כ כ"ד בחי' נמצא בקטנות הפרצוף.

י"ב בחי' כלים דגדלות : כי הגדלות הוא פרצוף גמור מיוחד בפ"ע המתלבש

בתוכיות פרצוף היניקה, באופן שהם ג' פרצופין שלימים זת"ז שפרצוף דעיבור קומתו מטבור פרצוף גדול ולמטה, והוא פרצוף הא' החיצון המקיף על כולם. אח"כ פרצוף דיניקה קומתו מגרון ולמטה (כלומר כשנחשב רק ג' פרצוף רת"ס, אמנם בחשבון ה"פ קומת יניקה מחזה ולמטה) והוא מתלבש עד הטבור בתוך פרצוף העיבור ואינו מגולה רק מטבורו ולמעלה. אח"כ פרצוף דגדלות מלובש מטבורו ולמטה בתוך פרצוף יניקה, וז"ס ראשונות מגולה שנק' ראש.

עתה תבין ב' הגופין דגדלות :

גוף חיצון דגדלות בו ג' כלים חת"א שהם בשר גידין עצמות שבראש, **בשר דראש הוא כלי חיצון**, גידין דדם והדופקין שבראש הם **כלי תיכונה**, ועצמות שבראש שהם ג' חללי גלגלתא. כלומר ג' **עצמות דחללי גלגלתא** : הם כלי פנימי דגוף חיצון דגדלות. וכן גוף פנימי דגדלות : הוא המוח וענפיו שהם הלשון וכו' שיש להבין בהם ג"כ ג' בחי' חיצון תיכון אמצע כנ"ל בגוף פנימי דעיבור וכן כלים מקיפין, הרי יחד י"ב כלים. והנך מוצא בכלים לבדם דפרצוף אחר בן י"ג שנה שיש בו **ל"ו בחי'** (שלשים וששה), שהם י"ב דעיבור י"ב דיניקה י"ב דגדלות.

ועתה צריך להבחין באלו הל"ו בחי' גם באורותיהם, דהיינו העצמות המלובש בהם להחיותם.

עצמות שהם האורות נחלקים לבי' כוללים : **מוחין מצד אמא, מוחין דפרצוף עצמו**. שהם אורות נר"ן שבהכלים ל"ו הנ"ל. והנה עצמות הא' הוא הם לבושי מוחין דחיצוניות נה"י דאמא, אכן נק' לבושים רק בערך אמא עצמה. משא"כ בערך הפרצוף המה נק' מוחין ממש אלא חיצוניות המוחין, והם ג' בחי' : דע"מ אלם אלקים אה"י. מוחין דעיבור : דהיינו אותה חיצוניות נה"י דאמא המתלבשים לבחי' נפש דעובר הם מכונים בשם מוחין דאלם, ובהם **שש בחי' למוחין דעובר שנק' אלם**, כי מוחין דאלם הם חיצוניות המוחין שבהם מלובשים מוחין דפרצוף עצמו שנק' פנימיות מוחין, וע"כ

מוחין החיצונים דאמא מאירים בגי כלים החיצונים הנ"ל דעיבור, שהם בשר גידין ועצמות בבחי' או"פ, וכן מאירים בגי כלים מקיפין דבשר גידין ועצמות, הרי לך ששה בחי' מוחין דאלם גי לאו"פ וגי או"מ.

אמנם לששה בחי' כלים הפנימים דהיינו דגוף הפנימי דעיבור הנ"ל, אין מוחין דמצד אמא מאירים שם אלא מוחין פנימים דפרצוף עצמו, **שהם מוחין דהויות דפרצוף עיבור עצמו שבו שש בחי'**: שהם מאירים לגי בחי' כלים הפנימים דמל"כ וריאה וכליות ובני מעיים וכו' שיש בהם גי בחי' חיצון תיכון פנימי כמו פרצוף חיצון כנ"ל, ונקי' מוחין דהויות אפי' בעיבור והם מאירים גי בחי' או"פ לחת"פ דפרצוף פנימי דעיבור, וכנגדם גי או"מ לחת"פ דפרצוף פנימי ההוא, וביחד המה ששה בחי' גי או"פ, גי או"מ, הרי שיש לב' מיני מוחין יחד

י"ב בחי' בעצמות המלוּבש בעובר: ששה בחי' דמוחין דאלם וששה בחי' דמוחין דהויה וכ"ז בעיבור.

וכן י"ב בבחי' עצמות מלוּבשים בפרצוף יניקה: דהיינו ג"כ ע"ד פרצוף העיבור שהם גי או"פ וגי או"מ לגי כלים פנימים חת"פ דפרצוף החצון עם גי כלים המקיפים שלהם, הרי ששה אורות בפרצוף החיצון דיניקה גי או"פ וגי או"מ, ושש בחי' עצמות ההם המאירים בפרצוף החיצון נקי' מוחין דאלקים או מוחין דיניקה מצד אמא, להיותם בחי' חיצוניות נה"י דאמא הנמשכים ומתלבשים בפרצוף ע"י יניקה מחלב אמו.

וע"ז שש בחי' עצמות ממוחין דהויות דיניקה: בפרצוף הפנימי. כי יש גי או"פ ממוחין דהויה המאירים לגי כלים חת"פ שבפרצוף הפנימי בבחי' כלים פנימים דמל"כ וכו', וגי או"מ שמאירים לכלים מקיפין דגי כלים חת"פ שבפרצוף זה, הרי ששה בחי' עצמות מאירים ומלוּבשים בפרצוף הפנימי ומוחין אלו הם מוחין דהויות. שהם מבחי' הולד עצמו, ולא מאמו.

ושני מיני מוחין אלו שהם

מוחין דאעקים ומוחין דהויות, מלוּבשים זת"ז: שמוחין דאקים מלוּבשים למוחין דהויות מבחוץ, וע"כ המה מכונים חיצוניות המוחין וע"כ המה מאירים רק בפרצוף החיצון, ובתוכם בפנימיותם מלוּבשים מוחין דהויות דפרצוף עצמו וע"כ המה נקי' פנימיות המוחין וע"כ המה מאירים לגוף הפנימי, וביחד הם י"ב בחי' עצמות ששה אלקים ששה הויות כמבואר.

י"ב בחי' עצמות מלוּבשים בפרצוף דגדלות: כי הפרצוף מתחלק לפרצוף חיצוני ופרצוף פנימי כנ"ל, שבפרצוף חיצוני גי כלים חת"פ שהם בגי"ע בחי' כלים פנימים וכנגד גי כלים מקיפין חת"פ, ובהם מאירים חיצוניות המוחין שהם לבושי נה"י דאמא הנקי' מוחין דאהיה כנ"ל, שמוחין מצד אמא מאירים בפרצוף חיצון.

באופן שיש שש בחי' עצמות במוחין דאהי' המאירים לגי בחי' כלים פנימים דפרצוף החיצון שנקי' בשר גידין עצמות שבגדלות, או חיצון תיכון פנימי דראש או בגי"ע

שבראש, והיינו ג' חללי גולגלתא שבראש, ובכלים ההם ג' או"פ דאהי וכנגדם ג' כלים מקיפים חת"פ דראש, שבהם מאירים ג' או"מ ממוחין דאהי, הרי שש בחי עצמות בפרצוף חיצון דגדלות ממוחין דאהיה, ועוד שש בחי עצמות ממוחין דהויה דגדלות: שהם עיקר המוחין המיוחסים להפרצוף עצמו שנמשכים מטפת החסדים דזווג או"א, אשר ג' מהם הם או"פ לבחי חת"פ ג' הכלים דפרצוף הפנימי מל"כ וכו' דגדלות בבחי כלים פנימים לאו"פ, וכנגדם ג' או"מ דמוחין דהויות לכלים מקיפים דפרצוף הפנימי דגדלות, שביחד הם שש כלים דמוחין דהויות, ג' או"פ וג' או"מ.

ושני מיני המוחין מוחין דהויות ומוחין דאהיה שבגדלות, הם י"ב בחי עצמות שבפרצוף דגדלות כמבואר.

באופן שיש ל"ו בחי עצמות בפרצוף די"ג שנה שהם י"ב בחי עצמות דעיבור, וי"ב דיניקה וי"ב דמוחין. וכן יש לך בכלים ג"כ ל"ו בחי כמבואר לעיל. באופן שיש ע"ב בח" בגדול י"ג שנה, וחוף מהנ"ל יש בחי היותר קטבות רמ"ח אברים בפרצוף החיצון וכנגדן רמ"ח מקיפים שהם תצ"ו בחי.

ואמנם אע"פ שאין אבר אלא א"כ יש בו בשר גידין עצמות, דהיינו רק פרצוף החיצון משא"כ פרצוף הפנימי אינו מכונה בשם הזה, מ"מ יש להבין היחסים שיש בפרצוף הפנימי כנגד רמ"ח אברים שבפרצוף החיצון.

וחוף מכל האמור יש להבחין ק"ח בחי ברושם המוחין דעי"מ, כי נודע שיש אפי' בהעובר במעי אמו רושם מוחין דג"ר: שהמה מלובשים ונעלמים בחג"ת הנעלמים בנה"י, שהם בחי הסתר תוך הסתר, אכן המה חשובות לאין ערוך שהרי כל חשיבות הפרצוף נצמחים מסוד רושם המוחין הללו, ולכן ודאי שראויים לתשומת לב פרטי שבפרטי להבין כל הבחי שבהם, ונודע שג"ר המה ג' פרצופין שלמים, כי ביחד יש ששה פרצופין ואלו הם:

מוחין דו"ק, מוחין דנשמה, מוחין דחיה, ומוחין דיחידה, ומוחין דעיבור ויניקה. הרי לך ששה פרצופים, כי כל מח נחשב לפרצוף מיוחד, וא"כ צא וחשוב ע"ד הנ"ל שיש י"ב בחי הן בעצמות והן בכלים דפרצוף עיבור אחד, וכן בהשני דיניקה, וכן בהשלישי דגדלות, שהם יחד ל"ו בחי עצמות המלובש בג' הפרצופין דעי"מ.

והנה כשתחשוב את רושם המוחין דכח"ב שהם לעצמם ג' פרצופין מיוחדים זה מזה, הרי שיש בפרצוף האחד דעיבור לבד אותם הל"ו בחי, כי י"ב בחי בכתר וי"ב בחי בחכמה וי"ב בחי בבינה שביחד המה ל"ו בפרצוף זה דעיבור לבדו, ואח"כ יש כמוהם ל"ו בחי גם ביניקה ול"ו בחי גם בגדלות הרי ק"ח בחי ברושם המוחין כמבואר ג"פ ל"ו דג' פרצופין עי"מ.

והבה כשתוסיף עליהם ג"כ ק"ח בחי בכלים המיוחסין לרושם המוחין: כי הגם ודאי שאין עוד להכלים שום גילוי מפורש, אמנם בחי רושם דכלים ודאי מוכרח הוא, כי אין לך אור בלי כלי, ויותר אמיתי הוא שאותו הרושם המוחין דכח"ב הוא בחי כלי בלי אור, אכן אם היה בלי אור לגמרי לא היה נחשב אפי' רושם ג"כ, אלא ודאי שיש שם

רושם של אור וגם רושם של כלים מיוחסים, שהם ודאי נמנים כמו הכלים הניכרים לחוץ שהם ג"כ ל"ו בחי כלים בכל פרצוף מיוחד כנ"ל עש"ה.

וא"כ יש לך ק"ח בחי של כלים דרושם המוחין, אשר ביחד עם הק"ח דעצמות הם רי"ן **בחי ברושם המוחין**, שהם ק"ח דעצמות וק"ח דכלים, וכשתוסיף עליהם ע"ב בחי שיש בכלל הפרצוף דבן י"ג שנה הרי הם יחד רפ"ח **בחי בפרצוף בן י"ג שנה**, שהם רי"ו דרושם המוחין וע"ב דפרצוף עצמו המגולה בו כנ"ל.

ובזה תבין סוד רי"ו. הגי' **ע"ב שבס"ג מ"ה ב"ן שחם גבורה**, שהמה כוללים כל הנ"ל הכלול ברושם המוחין שאמרנו, שהם ג' פרצופין כח"ב ושיש בהם ב"פ ק"ח בחי ק"ח דאורות ק"ח דכלים, שביחד הם רי"ו בחי המקבלים רק מס"ג מ"ה ב"ן שיש בכח"ב, דע"כ נקי **רושם מוחין** כי רושם פירושו תכנית, כמו האומן הבונה מתוך הרושם שבתכנית לא ימעט ולא יוסיף אף משהו, כן כל מה שברושם המוחין הללו מוכרח להתגלות כצורתם ממש דהיינו רי"ו בחי האמורים, מלבד החידוש הניתוסף עליהם ע"י זווגים דאו"א, שהוספה זאת נקי' **ע"ב דהויה דע"ב** טפת החסדים שאין לה לעצמה שום שינוי של משהו, אלא כמו שהוא למעלה כן הוא בסוף עשיה, אלא כל השינויים שיש באים מרי"ו האמורים, הסתך תוך הסתך: הכלולים ונעלמים בעיבור שבמעי אמו, כי הם נעלמים בחג"ת וגם חג"ת נעלמים בנה"י, וצכ"ז כל השינויים ממנס הם. ובזה תבין אשר רי"ו בגי' **ראיה** והוא בגי' **גבורה** שה"ס כח התוך שבמקוה.

פוי"ח כלליהם עגולים ויושר: וכל המתבאר והמדובר לעיל, הוא רק פנימיות וחיצוניות דפנימיות, שאין החיצוניות הנ"ל חיצוניות הכללי, כנודע שהעולמות והעגולים הם חיצוניות וספיי ויושר הם פנימית, וכל מה שנוהג ונמצא ביושר ישנם ג"כ בעגולים.

באופן שבכל בחי מיוחדת שבעגולים יש להבחין בהם רפ"ח בחי הנ"ל, וא"כ יש רפ"ח **בבחי אחת דיושר רפ"ח בבחי אחת דעגולים**, שצריכים ליחס כל בחי דרפ"ח דעגולים לכשנגדה ביושר. ולא עוד אלא שיש יחס מבחי אחת דרפ"ח על כל הרפ"ח וכן להיפך, שבדרך זה יש רפ"ח פעמים רפ"ח בחי לחקור בכל בחי הארה.

ועל כל אלה יש ב' בחי פנימיות וחיצוניות שהמה תולדות, ונקי' נשמות ומלאכים: אשר מזווג דספיי פנימים יוצאים הנשמות, ומזווג דחיצוניות הכלים, וכן מזווג הכלים שבעולמות יוצאים ונולדים המלאכים, אשר לכל נשמה צריכים להבין בחי המלאכים הסובבים ומשמשים אותה, וכל מה שנוהג בהספיי ופרצופין נוהג ג"כ בנשמות ומלאכים, דהיינו כל מיני עליות והתלבשות. אכן אין הנשמות פנימיות העולמות עצמם כמו המלאכים שאינם חיצוניות העולמות עצמם, כי הפנימית הם בחי ספירות פנימיות והחיצוניות הם ספיי חיצוניות כלומר דעגולים וזהו אפיי בעשיה, ונשמות המה רק תולדות מזווג פנימי והמלאכים מזווג חיצוני.

ל

לבן:

כשהמדובר הוא ביחסים של אור וכלי זה לעומת זה, מוגדר האור בשם לבן והכלים בשם שחור.

עיקר א': שבאור אין בו שום גוון, בדומה לצבע לבן שהוא מושלל מגוונים, וע"כ אין בו שום תפישא ואחיזה כלל, זולת אם מתלבש בכלי, והכלי הוא העושה בו איזו צורה.
עיקר ב': שהאור נערך כמו הלבן שבספר, אע"פ שאין בו שום הדגשה להמעין, ואין המעין דבוק רק בהאותיות ותיבות השחורים שנרשמים ע"ג הלבן, שהרי כל החכמה רק בהם נמצא ולא בלבן, עכ"ז עיקר הספר הוא גוון הלבן, הן במה שנותן מקום להאותיות והן שמשותף ממש בכל אות ואות, כי כל אות ואות השחור אלמלא לא היה עמו הקף לבן מכל צדדיו לא היה האות נתפס בהשגה כלל.

עיקר ג': שבלבן אין בו משום חידוש, וכן באורות שבכל העולמות והכלים אין בעצמותם עצמם שום חידוש כלל, כי אין חידוש נופל אלא על מציאת החושך שהוא נברא יש מאין, כי בהכרח שאין לחושך שום מקום בטרם הבריאה ואינו כלול ח"ו במאציל ית', וא"כ נברא יש המחודש. משא"כ באורות אין בס משום חידוש כלל, כי נמשכו מהמאציל ית' בבחי' יש מיש, להיותם כלולים שם אפי' מטרם הבריאה, ונמצאו שנמשכים יש מיש.

לבן ושחור:

סוד הלבן הוא כמו מצע להגוונים, אע"פ שבו עצמו אין שום גוון נבחן בו, והשחור הוא היפוכו אל הלבן, וערכם דומה כמו ב' הבחי' עליה ירידה, (ע"ע עליה ירידה), כי תכלית הזכות שישנם בהמדרגות מכונה בשם לבן ועליה, ותכלית העכירות והעביות שבמדרגות מכונה בשם שחור או ירידה הגדולה.

אמנם יש תיקון גדול בשחור, בסו"ה שחורה אני ונאווה, ותקון זה מכונה בשם יופי ותפארת, כי אין הכתוב אומר שחורה אני ולבנה אלא שחורה אני ונאווה, מפני שהיופי שורה רק על השחרות בדיוק, אשר ע"כ השחורים רדופים מאד אחר היופי כי זהו כל חיותם. וזסו"ה עתה ידעתי כי אשה יפת מראה את, דהיינו בקרבתו לאנשים שחורים שהמה המצרים, אז השחרות פעל עליו ונעשה מוכשר לטעום טעם היופי, משא"כ מקודם שנכבס בקרבתם לא היה לו טעם להבין מעט ביופי, וע"כ לא ידע ביפיה של

אשתו והבן זה. וזסו"ה הלוא כבני כושיים אתם לי בני ישראל, דהיינו שמסוגלים להבין ולטעום ביופי, (ע"ע אחות).

לובן שבלבנון:

ה"ס החכמה, וע"כ עכירותיו ה"ס שלג, (ע"ח).

לאט לאט:

היינו שאין ההארה מתפשטת תיכף על שלימותה הנרצה, רק הולכת ומתפשטת ע"י זווגים רבים של או"י ואו"ח, אשר כפי מרבית הזווגים הנצרכים לשלימותה כן נבחן כי תגדל האריכות.

ל"ב כתיבות החכמה:

הכלים ה"ס כ"ב אותיות, וי"ס דרוח שה"ס הויה דמ"ה המה ל"ב, והמה נמשכים מהחכמה שה"ס בורא עולם ע"י הבינה, וע"כ נקי ל"ב נתיבות החכמה, (ש"ה פ"ה ע"ח). ואלו ל"ב נ"ה הם זכרים מאבא, והמה נתונים בתוך נ"י שערים דבינה שהם מנצפ"ך הכפולים.

ל"ב אלוקים:

ה"ס כ"ב אתוון שבכלים עם י"ס דנפש המשותפים בהם, שה"ס ל"ב.

לב:

מהל"ב אלוקים הנ"ל מתקבץ הארתם, (קיבוץ ה"ס מסך ע"י קיבוץ ה"ח וה"ג) בצאתם מהחכמה, שהוא מוחא לגבי לבא (שה"ס המסך), ונעשה ל"ב כמנין ל"ב נתיבות החכמה. (וצ"ע דלעיל אמר שי"ס דרוח בלנה"ח) ולכן הלב הוא אש שורף. (ש"ה פ"ח ע"ח).

לב בסוד זווג דהכאה:

וכד ייתי רוחא (שה"ס י"ס דרוח הנמשך מחכמה) לגבי לבא, אתמר ביה קול דודי דופק, דהיינו שמכה על המסך שבלב ומוציא או"ח. הנפש והרוח שניהם בהלב, זה רוח וזה דם, בסוד כי הדם הוא הנפש, דהיינו טפת אודם

דנוקבא, ובשר הלב ה"ס הכלי שה"ס אותיות.

לבוש:

כשפרצוף מקבל איזה מילוי וסיוע ע"י תחתון הימנו, נקי התחתון שהוא לבוש לעליון, והעליון נקי מתלבש.

לבוש:

ה"ס דבר שאינו קבוע בהפרצוף אלא בהלוך ושוב, בסוד מ"ש בזהר לבושין דלביש בצפרא לא לביש ברמשא, וע"כ דבר נפרד נחשב, וז"ס אשר ג"פ מוחא עצמות גידין, שה"ס שורש נשמה גוף, הם קבוע בבנין האדם לא יחליפנו ולא ימיר. משא"כ ב"פ עור ובשר, אינם קבועים בגוף, כי הם מתחככים באויר ונופלים מעל האדם, וכשזה נופל נגדל בשר ועור חדש, וכן תמיד יחליפנו בכל רגע ורגע. וראיה כשיש לאדם מכה וגומא בבשר, ובמשך איזה ימים מתמלא הגומא, כמ"ש חכמי הטבע, הרי שעור ובשר נבחנים ללבושים ולא קבועים, להיותם כנגד לבושים והיכלות (ע"י ע"ח שמ"ב פ"ד).

לבוש:

ה"ס הז"א ובח"י"ג, מה שלא נתברר לגמרי שיוכל להתחבר אל הפרצוף דקדושה בעת תיקון אבי"ע מצד המאציל, דע"כ הע"ס דכל העולמות נתקנו ויצאו רק בסוד כח"ב מה"ס נשמה עצמות גוף, והזו"ן שבהם אינם אלא זו"ן דבח"י"ב, כלומר, המשותף עם בח"י"ב בסוד שיתף מדה"ר במדה"ד, ואותם זו"ן האמיתיים לא יכלו להתקן אלא בבחי' נפרדת מהגוף החי דהיינו בסוד לבוש היכל. (ע"ע היכל המלך ע"ע התלבשות).
מתלבשת: גוף דאלקים יורד בב"י"ע, ושם מתקשטת ו**מתלבשת** באותם הלבושים להתנאות בפני בעלה לומר ראה גדולים שגדלתי. (ש"ה פ"ו ע"ח).

למפרע:

כל תיקוני פרצוף בבחי' עליה מכונה ג"כ בשם למפרע, דהיינו ששליטתו מוגבלת רק בשעה שנמצא במקום פרצוף עליון, משא"כ כשיורד למקומו בטלה אותה השליטה, ונמצא שאינו יכול לפעול כלום כשהוא במקומו, דהיינו מכאן ולהבא, אלא רק באותו זמן בעת שהיה במקום העליון, ומ"מ נמשך מזה תיקון גם על מכאן ולהבא, דהיינו במקום הפרצוף עצמו, ומכונה בסוד איגלאי מלתא למפרע - וז"ס הקורא את המגלה למפרע לא יצא, מפני שכל עיקר תיקון של המגלה, הוא מבחי' מה שנתקן מכאן ולהבא

במקום התחתון עצמו, שז"ס יסוד אבא היוצא למטה מיסוד נוק' ודו"ק. (ע"ע נה"י דס"ג שעלה שוב לא ירד).

לשון הקדש:

יורה אשר הקדושה העליונה טמונה וגנוזה ומתבארת בה, אלא שצריכים לידע המפתחות דחילוף אותיות דכל מוצא דה' מוצאות הפה, וכן ב' הכוללים היותר משומשים בביאור הקודש, שהם **יש אם למקרא ויש אם למסורת**, כלומר, שעל פי רוב בא הכתב כמו שנשמע במבטא, וע"כ מכסים על מה שגנוז בהם, כמו בן שנבלע העין והיוד מחמת המבטא. (ע"ע בן ובת).
וכן זהב: זה הב. ולפעמים נחלפו מקומות האותיות כמו אומר מאיר, ואמירה ה"ס מאירה, ודבר ה"ס ברד, וה"ס היולי דחוכמתא, שכל החכמה העליונה מועתקת ומתבארת בה בסוד אנקת"ס **שלשון מכריע באמצע**.

לשון ארמית:

היא חול ואינו ראוי לקבל קדושה דאנקת"ס, וה"ס היולי דעבידתא, וע"כ **אין מלאכ' השרת נזקקין** ללשון ארמי רק הסי"א לבד נזקק לה. ולשון זה ה"ס לשון שקר: **ושקר אין לו רגלים** שה"ס ארור אתה מכל חית השדה **דנקצו רגלוהי דחיויא והולך על גחון, וה"ס ערום מכל חית השדה** כלומר שערותו גלויה מבלי אפשרות לכסותו, וע"כ נק' ארמיים מלשון ערומים. וע"כ אמרו ז"ל אשר סוד **תרגום אחורים** דלשון הקודש, ע"ד פה האחור המוציא פסולת שאינו ראוי לכלום שהוא אחור לפה האמה שה"ס פנים שמוציא ג"כ זרע לברכה ע"ד לשון הקודש.

וז"ס ויברח יעקב שדה ארם להיותו ירא **מארבע מאות איש דעשו הרשע** שלא יכה אותו **אם על בנים** (בסיתום דאומ"צ) וע"כ שולח אותו יצחק **פדן ארם** לשון פה דין, אשר קל"י דעשו אינו שולט שם כלל, ששם אבן גדולה (היולי דעבידתא) **על פי הבאר**, ואין יכולת להסירה משם עד כי יאספו כל העדרים וכו', דהיינו לעת קץ עד אשר יתגלו כל מסתרי הבריאה והבן. אמנם ויהי כאשר **ראה יעקב את רחל** (ראה חול). הנה אז ברגע הראשונה (במקו"הנ) תיכף נגלה עליו כל המרכבה עם המקיפין, ולפיכך **ויגל יעקב את האבן מעל פי הבאר כמו** שיהיה לעת קץ, כי נעשה מוכן ומוכשר להשראה הגדולה הזאת בסבת בריחתו מפני חמת עשו אחיו אשר סתם אותו מאד בטרם זה כמ"ש **וישטום עשו את יעקב וכו'.**

ובזה תבין סוד **לבן הארמי**: ה"ס לובן העליון דאומג"צ **שביקש לעקור את הכל בין זכרים ובין נקבות** בבחי' היאושא דאחימן אשר במקוה"נ, ילד ב' בנות: הגדולה לאה: שה"ס כל"א שירד ונגלה במקוה"נ בסוד לא, כי איהו לא ואיהי לאה.

ועיני לאה רכות, כלומר אע"פ שיש לה עינים באומ"צ, אמנם רכיס המה וקשה השימוש עמהם.

אכן רחל: (*) שה"ס היולי דעבידתא בסו"ה שאל ממני ואתנה גויים בחלתך וכו' דהיינו ראה חול כנ"ל, היתה **יפת תואר ויפת מראה**: כי אחר הסתימה בסוד וישטום עשו את יעקב, נגלה והופיע כל המרכבה העליונה על רחל, בסו"ה אם חומה היא נבנה עלי' טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז, וע"כ היתה רחל בבחי' **עולמתא שפירתא** דלית לה עיינין, והיא **רועה צאן** אשר לאביה, משא"כ לאה לא ראתה צאן לבן מעודה כי עינים דאומ"צ לה.

(*) **הגהה** וז"ס מסירת **סימנים** שמסרה ללאה וסבר יעקב שרחל היא, דאל"ה אין לאה ראוייה לזווג יעקב לעולם, אלא לעשו הסותם ליעקב כנ"ל והבן.

לאה ורחל:

ובזה תבין אשר לאה שה"ס ירידת כלי"א למקוה"נ שה"ס לא, בסוד אל תקרב הלום, הרי רוב השבטי י"ה ממנה הם ומלכות בית דוד ממנה, בסו"ה שויתי עזר על גבור וכו' מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו, ורוב גופי התורה ממנה הם.

וילדה ששה בנים ובת אחת: דהיינו סוד ששת ימי המעשה, ובסגולת השבת ילדה בת ושמה דינה, שזה כללות כל הנשמות של בית יעקב.

אמנם רחל: ה"ס אחד דשמע ישראל שנשלמת אחר גילוי כל הנשמות בסוד לאה, ואז אינם ב' **פרצופין נפרדין**: כי אין שום בנין מבחי' היולי דעבידתא שה"ס מקום דלא הוה, אלא עומד אז בבחי' חלל לבד שנתמלא מברכת רזא דאחד, וממילא **רחל ולא** הם **פרצוף אחד**.

לאה ורחל:

מקור הז"א ה"ס ש"ת דנה"י הפנימנים, (ע"ע יסוד) שאשתו ראשונה נסתלקה למעלה מטבור ולא ירדה עמו (ע"ע אשה אל). ואח"ז בזמן לו אשה הב' שהם ע"ס דנקודים שנתפשטו במקומו, (בת אשתו האי) מישסו"ת דא"ק, ושם הי' לו ג"כ ב' נשים, שמתחילה בא יסוד דא"ק בג"ר דנקודים והאציל ד' פרצופין רת"ס דאו"א בדחג"ת דנקודים, ואחר מיתתם נזדמן לו אשה שניה דהיינו התפשטות כח"ב לחג"ת שנק' ישסו"ת דנקודים ראש ג', והאציל ד' פרצופי ישסו"ת נהי"מ דנקודים. ותדע שאשה העליונה מג"ר דנקודים הוא שורש לאה, ואשה תחתונה מהתפשטות ג"ר לו"ק ה"ס רחל, (ע"ע נקב)

לידה:

כל זמן שהעובר קטן ומונח מטבורה ולמטה דאמו, נמצא הראש דעובר כמו בה"י דאמו, דהיינו בחי' יהיה, שז"ס ראשו על ברכיו ואוכל דרך טבורו, שה"ס פה דבה"י. מדור העליון: אכן גופא דאמא נבחן ג"כ לרת"ס היה הוה ויהיה. ולפיכך, כשבמשך ועולה למעלה מטבור לבחי' חג"ת דאמו ששם בחי' הוה, נמצאים שם האורות גדולים ומרובים עליו, שאין פה דנה"י שלו ראוי לקבלם, וע"כ האורות דוחקים על העובר ומוציאים לחוץ ממנה.

וז"ס הוציא ראשו הריהו כילוד: כי הוציאו מחיק היהיה, א"כ בתהפך תיכף ונעשה בבחי' היה. וא"כ יש לו היה הוה ויהיה: רת"ס כדרך כל חי. וצריך שתדע שהראש אינו ראוי להיות בחי' תוך לעולם. כלומר, בחי' הוה, אלא או יהיה כבעובר או היה כמו בכל אדם. גם דע שהאדם נהנה גם מן ההיה כמעט כמו בהוה, משא"כ מן היהיה שבנה"י אינו נהנה כל כך, כי מי יודע מה שיהיה והבן זה.

לידה:

יש בחי' השכלה ויש בחי' עקרה בסו"ה לא תהיה משכלה ועקרה וכו', פירוש, יש נוק' כשמקבלת טיפה מאיש אין הטיפה נקלטת ברחמה כמו שצריך להיות, וע"כ כשנגמר הריון הרי משכלת הטיפה בחזרה בסוד עשתי עשר יריעות דעיזים. ולהיפך, יש עקרה שרחמה סתום ושום טיפה לא תקבל מחמת שאינה צריכה לרחם שאין לה בית הרחם, ונחשבת כמו שתופס בעקר ואינה חסידה כלום, דהיינו שאין בה חלל לקבלה וזו נקראת עקרה.

רחמה צר וכו': אמנם לידה הוא ענין תיקון, כי יש לה חלל ובית הרחם ואל אישה תשוקתה, ויש לה ג"כ הריונות די"ב חודש בסוד שתי עשר, אמנם אינה משכלת כי רחמה צר ואינם מתגלים זולת ע"י גורם הנודע שבא ומכיש על רחמה הצר ואז בושעת מצרתה ויולדת ולד בן קיימא לאויר העולם והיא נושעת מצרתה. באופן שהריונה אינה לרעתה לבחי' השכלה כי אינה משכלת אלא לטובתה, כי הטיפה הקטנה נתרבה באורות מרובים עד שלא תוכל שאת, וע"כ מבקשת רחמים שישלח לה השי"ת איזה גורם שיתגלה הרחמים, כי ריבוי האורות המתרבים למעלה מטבור דאמא, דהיינו אורות נה"י שלה המתעלים למעלה מטבור שנה"י מתרוקנים, גם אורות דחג"ת שלה גם אורות דהולד לא יכולה לשאת אותן, באופן שרחמה צר מתוך ריבוי האורות ונדחה העיבור לאויר העולם, ואז יש התפשטות חג"ת מתוך נה"י אצל הולד הנולד, ואצל אמא עצמה יש התפשטות נה"י מתוך חג"ת כי אורות דנה"י חוזרים למקומם אחר הלידה.

לידה:

סוד הלידה הוא בחיי חיתוך והבדל ויציאה של החי מן החי, אשר מקודם הלידה היו שניהם בחיי פרצוף אחד. וברגע הלידה נודע ונתברר שהם ב' פרצופים נבדלים זמ"ז לגמרי, אלא שהשני היה טמון וגנוז ונעלם במעים של הראשון וע"כ נצטער הראשון בכל הצרות של השני עד שהפליטתו לחוץ בסוד הלידה, (וז"ס ע"כ בשתיים שמעתי כדי להרבות עליה המשכה עש"ה).

וז"ס סתימת פי הטבור: כי פי הטבור ה"ס בחי"ד הכלול בבחי"ב, (ע"ע: שלישים. פי הטבור). כי פה דראש ה"ס בקב שבעשה בסוף הראש דהיינו בינה, שרת"ס דראש ה"ס כח"ב ולא בכל הבינה אלא בש"ת דבינה (כל"א), שהוא רק בחי

בינה דבינה: ופי הטבור: ה"ס ת"ת, כי הגוף הוא חג"ת ורק ת"ת דת"ת, כי ש"ת הוא, ושני הפיות הם בעיה"נ, אלא בראש ה"ס בחי"ב ממש במקומו שזה לא נסתם מעולם, אלא לאחר שירד הכח"ב לחג"ת ונעתק אותו הנקב לש"ת דת"ת אז נסתם (באומ"צ), וע"כ פה הראש (סוד כל"א במקומו) שה"ס בינה דבינה זה לא נסתם מעולם אצל אמא, אלא פי הטבור שלה שה"ס העתקה דפי הראש לש"ת דת"ת הוא שנסתם באור (דאומ"צ) כלפי אמא.

והנה כל הפרש שבין אמא לז"א: כי אמא עיקרה היא כח"ב, ושאר הבנין לקחה מתחתונים הימנה.

ז"א: עיקרו מתחיל מחג"ת דהיינו מכל"א שהוריד הכח"ב לחג"ת, ושאר הבנין לוקח מתחתונים הימנו דהיינו נוקבא.

נוקבא: עיקר בנינה הוא נה"י, כי מתחלת מנצח מן אומ"צ ולמטה בסוד ב' המאורות הגדולים דיום ד' בטרם מיעוטה, ומשם מתחיל כל בנינה.

הריון ועיבור: מבי טיפות דאוי"א המתחברים בבטן אמא (בסוד כל"א ששם פה דראש בינה דבינה) יורדים הכח"ב לחג"ת, ואור נימס והיה למים שנק'

ג' טיפין דסגולתא או חש"ק. ומתוך שהעיבור כלול באמו ע"כ מגיע הפגם הזה גם לאמו. וז"ס צער הריון ועיבור עד שנגדל ובא אל מדור העליון, ושם נתברר סוד הנצח דהעובר שה"ס אומ"צ וה"ס גדלות העיבור בחי" ג"ר שבו,

ופי הטבור נסתם: כנ"ל אשר הנצח גורם סתימת פה הטבור ואז נבקע שאליותו.

ואז רחמה צר: כי סתימת פי הטבור גורם צער אל העובר, אשר בטרם צאתו ופרישתו לבחי נפרדת הרי כל הצער הזה מרגישה רק אמו, שה"ס סיתום הגדול בסיבת אומ"צ.

ואז בא נחש ונשכה בא"מ": והבן זה היטב שהנחש נושך רק לאמא בחי"ד דהוד ה"ס הנשיכה. וזה אין הולד מרגיש אלא רק לבחי חתיכת המעי הדבוק בטבור: כדי שיוכל לעזוב את אמו ולצאת לאויר העולם,

והוציא ראשו הרי זה כילוד: כי העיקר שיוציא את חג"ת שלו השבים להיות חב"ד, בסוד מדור העליון דאמא כנ"ל, דאז נק'

זעיר אנפין אריך אנפין : כלומר בערך הראש האמיתי שה"ס כתר נק' הוא זעיר, מחמת שגרים לרחמה צר ודרך נקב שנתנשך בערייתא יצא לאויר העולם דהינו בבחי' חגי'ת, ויש לו אמנם

ב' בחי' חגי'ת : א' חגי'ת בטרם שהופיע הנצח באומ"צ. ב' חגי'ת אחר שהופיע הנצח שנסתם בו הנקב מכוחו כנ"ל.

ותדע ע"כ שיש לו ב' נקבים : פיות : ונקב דחגי'ת א' נשאר לפה דראש, ונקב דחגי'ת הב' נסתם לפי הטבור, וז"ס נפתח הסתום בסוד חגי'ת, א' לפה דראש ונסתם הפתוח בסוד חגי'ת, ב' פה הטבור.

ג' נקבים : אמנם לנוקי כי בת היא וצורתה כאמא, ע"כ אותה הנקב שנתנשך ביסוד אמא לסוד הלידה הגיע ג"כ לנוקי שה"ס בחי"ד שנהפכה לבחי"ב, וזהו טוב לזווגים בבנים חיים בסוד אנקת"ס. באופן "שפה דראש" ה"ס בחי"ב בטרם הופעת הנצח ופה דטבור ה"ס בחי"ד שפגם בבחי"ב, ושורשו אמנם ה"ס בחי"ב שקיבל ג"ר דאומ"צ כנ"ל, ופי היסוד ה"ס נקב דבחי"ב ממש כמו פה דראש, אלא שנסתם בטבור ונפתח ביסוד.

מ

מטי ולא מטי :

מקורו בעקודים דס"ג וא"ק. כלומר בגופא דס"ג אשר שם האורות רדופים זה מזה מחמת ההפכיות שמאחד על חבירו, (ע"ע הכאת או"פ באו"מ) וע"כ מתגברים בשליטתם זה על זה. וכששולט האחד מכונה שליטתו בשם מטי, כלומר שמטי בו אור, ואז מתבטלת שליטת חבירו ונסתלק אורו שמכונה בשם לא מטי, דהיינו שלא מטי בו האור. וכן מתגלגל שליטתם בזה אחר זה ואין מלכות נוגעת בחברתה, וזהו נשאר למצב קבוע תמידי באותו הפרצוף, שזה מדומה כמו אור הנר המתנועע הנה והנה ואינו נח לעולם. (ע"י בפתיחה לפנים מסבירות אות י"ג)

סבתו : ה"ס הזדככות המסך הנוהג בכל הגופין דפרצופי א"ק מטעם הכאת או"פ באו"מ. כלומר, שהאור חוזר העולה מזווג דהכאה שעל המסך הוא מבטל תמיד לעביות דבחי"ב, ומתוך שעביות דבחי"ב הוא השורש להעביות שבמסך, ע"כ אחר שנתבטל העביות דבחי"ב מוכרח להתבטל גם העביות שבמסך, וכיון שנתבטל כל העביות שבהמסך הרי נתפרק הזווג דהכאה ומתבטל האו"ח ועמו גם האו"י, דהיינו אור דג"ר

ועצמות הקשור באו"ח שאין לך או"י שיופיע בפרצוף בלי מלבוש זך דאו"ח. (ע"ע מלבוש זך). ואז חוזרת הבינה אב"א לחכמה, דהיינו שבח"י"ב משגת עביותה בחזרה כבתחילה, ומתוך שמתחדש העביות בבח"י"ב חוזר ומתחדש גם המסך בעביותו שהוא הענף דעביות הבינה כנ"ל, וכיון שמתחדש העביות בהמסך מתחדש ג"כ זווג דהכאה והאו"ח, וכיון שהאו"ח בא בפרצוף מופיע תיכף עמו גם האו"י שחוזך הבינה פב"פ לחכמה ושוב מתבטל עביות דבח"י"ב, שזה מושך אחריו גם ביטול עביות המסך ופירוק הזווג דהכאה והסתלקות או"י כנ"ל, וכן חוזר חלילה שהסתלקות או"י גורם לחידוש עביות בבח"י"ב וכו' כנ"ל.

והנך רואה איך שפעם שולטים הג"ר דס"ג דהיינו בחידוש הזווג דהכאה והאו"ח, היות הג"ר דס"ג צריכים להתלבשותו שקשורים בו, אמנם כמו ששולטים הפב"פ דחו"ב דבינה הרי שמתבטל עביות הבינה, שזה מושך אחריו תיכף ביטול עביות של המסך והתפרקות הזווג וביטול האו"ח והאו"י ואז שולטים רק הו"ק דבינה, דהיינו אור דחסדים בלי עצמות, המכונה דמטי בו"ק ולא מטי בג"ר, ומתוך דמטי בו"ק דבינה הרי מתחדש עביות הבינה ומתעוררים שוב העביות שבמסך והזווג והאו"ח, ואז לא מטי בו"ק ומטי בג"ר, כי האו"ח ממשיך שוב הפב"פ דחו"ב דבינה. וכן מתנועע אותו האור הנה והנה תמיד, שלפעמים מתהפך לשליטת ג"ר ולפעמים לשליטת ו"ק, והוא מחמת שקשורים זב"ז ורדופים זה מזה כמבואר.

מטי ולא מטי בי' יציאות וי' הכנסות:

וצריך שתדע אשר ג' גופין נכנסים בענין זה דמטי ולא מטי שהם גופא דגלגלתא דא"ק דהיינו הפרצוף הפנימי דא"ק, ואח"כ גופא דפרצוף ע"ב דא"ק ואח"ז גופא דפרצוף ס"ג דא"ק. שהע"ס מזווג דבח"י"ד שקומתם עד הכתר מכונה התפ"א דגוף הפנימי דא"ק ואחר הסתלקותם מסבת הכאת או"פ באו"מ (ע"ע הכאת או"פ באו"מ) בא התפשטות ב' אשר חסר קומת כתר ומתחיל מחכמה, שאור החכמה מתלבש בכתר ואור הבינה בכלי דחכמה וכו' והוא גופא דע"ב דא"ק, (ע"ע ע"ב).

ואחר הסתלקות דהתפ"ב הזה בא התפשטות ב' דס"ג דא"ק, שהזווג נעשה על בח"י"ב שהוא חסר ג"כ קומת חכמה וקומתו מתחיל מהבינה ובא אור הבינה בכלי דכתר וכו', וכאן נשאר המול"מ במצב קבוע לעולם, ולא כן בגופין הקודמים שהם הגלגלתא והע"ב דא"ק שהמה רק המכינים אל מטי ולא מטי הקבוע וקיים בפרצוף הס"ג.

והנה התפ"א על מסך דבח"י"ד שה"ס גופא דגלגלתא, אע"פ שיוצאים שם בשעת הזדככות המסך והסתלקות האורות ד' קומות זו למטה מזו, מ"מ נחשבים להתפשטות אחת והסתלקות אחת, כי שם תחילת רשימתם של הכלים והקומות ועדיין לא ניכר שם ענין מטי ולא מטי. וענין הזה מתחיל בהתפ"ב אחר שכבר יש שם הכלים בהקדם על התפשטויות האורות, וע"כ יש להבחין שם יוד התפשטויות ויוד הסתלקויות, כי בכל נסיעה ונסיעה מוכרח להיות התפשטות של הכנסת האור בתחתון והסתלקות

ויציאת האור בהעליון כמ"ש לפנינו.

מסע א':

היינו כללות התפ"ב בטרם זיכוכו, שאז התפשט האור מפה דגלגלתא על מסך דבחי"ג המכונה גופא דע"ב וה"ס הכתר דע"ב. וצריך שתדע שכל הסתלקות האור והכלים שקרה בהתפ"א בגופא דגלגלתא, כ"ז נכלל רק בגופא דע"ב משום דאין העדר ברוחני, אלא כל הסתלקות והעדר שיאונה באיזה פרצוף אין המשמעות שנשתנה הפרצוף ההוא ונתמעט, אלא רק שנתוסף לו פרצוף שני שהוא המקבל לכל השינויים האמורים. באופן שכל אלו הכלים והרשימות שבגופא דגלגלתא אמורים בגופא דע"ב כי כאן מקומם, שבתוך הכלים הריקים האלו התפשטו הע"ס דקומת חכמה המכובים ע"ס דע"ב או התפ"ב.

ולפיכך נבחן שאור החכמה בא בכלי הכתר דהתפ"א, משום דאור הכתר דהתפ"א חסר כאן משום חסרון המסך דבחי"ד כנודע. (ע"ע ע"ב) ואין אפילו בכתר דע"ב רק מקומת חכמה ולמטה וחסר כתר דאורות.

אמנם יש כאן בכתר דע"ב בחי' דו"נ שסודם ו"ה, כי רשימו דכתר של התפ"א ה"ס דכר וה"ס רשימו הנשאר מבחי"ד. (וזכור זאת על כל ההמשך) ואור דהתפ"ב דהיינו אור החכמה שבא עתה ה"ס נוקבא דכתר שנק' ה'. ויש להם ב' כלים כי אז מתיחדים בסוד התכללות כפול בסוד ד' רוחין דאהב"ה, כי הזכר שה"ס הרשימו דטעמים הנשאר בהכתר אחר ההסתלקות א' ה"ס אור דחסדים, משום דעיקר אורו לא יצא כלל בהתפ"ב כנ"ל וע"כ חסר ג"ר מתחילתו, וע"י הזווג עם הבוק' שה"ס אור החכמה שבכתר הרי הוא נכלל בהג"ר שלה, וזהו תכלית הגדלות דזכר דכתר דע"ב. וכבגד זה גם הנוק' שה"ס אור החכמה בנללת מהזכר ומרוחת הימנו אור דחסדים דטעמים, שהם בחי' כתר החשוב הרבה מאור הג"ר דחכמה. והנך מוצא התכללות דו"נ בזכר שה"ס ו"ק וג"ר כנ"ל, וכן התכללות דז"נ בנוקבא שה"ס ו"ק וג"ר כמבואר, וה"ס א"ה ב"ה ד' רוחין.

מסע ב': ל"מ בכתר ומטי בחכמה:

(ע"ע זו"ן דעקודים) וכאן ה"ס ההזדככות מכח הכאת או"פ באו"מ (ע"ע הכאת או"פ באו"מ) נמצא מזדכך המסך מבחי"ג אל בחי"ב, דהיינו לקומת בינה וזה נק' לא מטי בכתר, כי קומת חכמה נסתלק משם ומטי לכלי דחכמה, והיינו אור הבינה בכלי דחכמה מזווג דהכאה על מסך דבחי"ב כאמור. ואין להקשות לפי הכלל דהאור מתישב תמיד בכלי היותר עליון בהפרצוף, א"כ היה צריך אור הבינה הזה להתישב בכלי דכתר ולא בכלי דחכמה. והתשובה בזה, כי זה אמור בחד קומה, משא"כ הכלים האלו הם מקומות מיוחדים שנשארו ריקביים מכח הסתלקות הא'. (ע"י בהגהה א').

וכאן נוהג ג"כ ענין דכר ונוק' י"ה כמו בכתר, אשר רשימו דטעמים שנשאר בחכמה אחר הסתלקות א' ה"ס הדכר שבה ונק' יוד, ואור דהתפ"ב הבא לכאן דהיינו קומת בינה ה"ס הנוק' שבה ונק' ה'. ועפ"ז תבין אשר הנוק' דחכמה שה"ס ה' נמצאת פב"פ

עם הכלי דבינה שהרי קומתם שוה, כי ה' זו נוק' דחכמה אינה רק קומת בינה, ולפיכך תיכף כשבא האור אל כלי דחכמה נותנת הארתה פב"פ אל כלי דבינה, והיינו מכח הנוק' שבחכמה לבד ולא מכח הדכר היוד שבחכמה שהוא ודאי קומה יותר גבוהה מהבינה ואינו עם הבינה פב"פ, כי פב"פ יורה שקומתם שוה והדכר דחכמה גבוה הרבה יותר מהבינה להיותו הרשימו דבחי"ג והבינה מבחי"ב, והארה זאת שהבינה מקבלת מהחכמה בעת דמטי בחכמה ה"ס הדכר דבינה.

הגהה א': תירוץ לקושי למה אור הבינה אינו עולה לכתר עש"ה. והענין, דכאן משונה משום דהכתר הופך פניו לאחור ומוריק אורותיו וע"כ החכמה מקבלת השירים שלו. **הגהה:** במול"מ מדבר על סדר הספיי ולא ע"פ הקומות: כי בפירוש אתמר שבעקודים יצאו ממטה למעלה מתחילה המלכות ואחי"כ היסוד וכוי עד שיצא הכתר לאחרונה כמ"ש בפ"א דמול"מ, ותיכף בפ"ב וגי מתחיל במטי בכתר וכוי, הרי שיוצאים ממעלה למטה כמו הנקודים, אלא שם מדבר ע"פ ערכי הקומות שעל המלכות יוצאת קומת כתר, ובעלית מסך לז"א קומת חכמה, וא"כ קומת כתר מרמז לנו על זווג שבמלכות וקומת חכמה על כלי ז"א וכוי. אמנם כאן במול"מ עוסק רק בהספירות וע"כ קורא אותם ממעלה למטה, אמנם אין נ"מ אם אנו מכנים הכלי על שם מקום המסך או על שם גובה קומתו שבספירות, אע"פ שערך הפכי ביניהם, הענין אחד.

התפ"ב גומר הכלים בג"ר: כי בשלמא בהו"ק שיש בו התפשטות אור משונה מאור החכמה גם בהתפ"א, א"כ נבחן כמו שכבר הם בבחי"ד, (שהוא התגברות בי הדומה לבחי"ד), כי הכלי דו"ק עושית התגברות אחר אור החכמה בעת שאור ההוא כבר איננו בתוכו. באופן שיש לשתף בחי' התגברות דבינה שסילקה אור החכמה לבחי' התגברות הראשון, כלומר שהאור גורם להתגברות (שזה נקי כח הטמון באור לבחי' הכלים), והתגברות הכלים דו"ק שכבר הם ריקנים מאור החכמה כבר התגברות הזה בבחי' אפשר וכמכוין, שמספיק בפועל להכלי כי זהו בחי"ד ביחס. אמנם הג"ר של התפ"א אין בכליהם אחר הסתלקות האור רק פחות מגי טפחים, ואפי' בינה אין לה רק התגברות אי, כלומר שהאור עצמו גורם להתגברות שלה, וע"כ אפי' אחר שנסתלק ממנה האור אין בה הקביעות של חשק הקבלה כי קטן הוא, מחמת שהתגברות שבה לא הגיעה אליה ממנה עצמה בדומה לבינה דאו"י.

ולפיכך אין כלים לג"ר אפילו אחר הסתלקות דהתפ"א רק אחר התפשטות ב' שנחלפו האורות בכלים שאינם שלה, כגון אור החכמה בכלי דכתר, נמצא שהתפשטות הזה אינו אור המיוחד לאותו הכלי וא"כ הוא דומה לכל בחי"ד, שנחשב שהתגברות עושית מעצמה ולא מחמת אור שנתפשט משום שאינו מן המין שלה, ועד"ז בכל אור ואור.

הפיכת פנים: בהתפ"א כשנסתלק האור מהמלכות ליסוד אז האור הופך פניו מהמלכות, כלומר שנעשה בו בחי' הפכיות ממה שהיה בעודו משובש בבחי"ד, כי בחי"ג שה"ס חכמה הוא בהפכיות מבחי"ד שה"ס כתר, וגם הכלי מלכות עצמה מהפכת פניה למטה, כלומר כי נזדככה לבחי"ג שהוא הפוך מכלי מלכות דבחי"ד.

מסע ג': מטי בכתר ל"מ בחכמה ומטי בבינה:

וצריך לדעת, אשר כל חידוש אור מחוייב יציאתו להיות מא"ס ב"ה ומשם משתלשל מעליון לתחתון ע"ד עילה ועלול עד ביאתו להמקבל. גם תדע שאין התחתון יכול להתעלות למעלה מדרגתו אפי' כמלא נימא כדי לעלות לעליון לקבל הימנו, אלא שיש כאן ענין הפיכת פנים דעליון למטה שאז נמצא עם התחתון בקומה שוה. פי' ששיעור קומה תלוי בעביות דמסך כנודע, וע"כ בשעה שהעליון במצב הזדככות מעביותו והסתלקות אורותיו נבחן שמהפך פניו למטה, כלומר שדוחה זה החלק של עביות שעל ידו קומתו גבוה מהתחתון, (ע"ע ב' מרחקים). ובזה נמצא שנותן האורות שלו להתחתון, כי התחתון מקבל את השירים דעביות שבהמסך דעליון ואז נעשה עליו אותו זווג דהכאה ג"כ שהיה בעליון, וזה מכונה נתינת אורות מעליון לתחתון. כי אין מקצת ברוחני, וע"כ אינו ראוי העליון להחזיק שירים דעביות בחסרון הקומה, וע"כ נבחן שבא העביות להזווג הזה להתחתון אשר שם הוא שלימות.

ועפ"ז יוצא לנו הכלל שבשעה דמטי האורות בהתחתון אז לא מטי האורות בהעליון שהוא אז במצב הסתלקות אור, דהיינו בהזדככות מעביות דמסך, שהרי אי אפשר לעליון ליתן את האור לתחתון באופן אחר כאמור, והרי אשר בשעה דמטי בתחתון דהיינו שמשגי אורותיו שבהכרח שמקבלו מהעליון וא"כ מחוייב להיות לא מטי בעליון גופיה. (וכן הדין בעליון מעלי עליונו וכו' אלא שאנו מתחילין מהכתר דאותו פרצוף).

ולפיכך במסע ב' אשר החכמה מקבלת אורותיה מהכתר, צריך להיות לא מטי בהכתר, דהיינו שמזדכך מעביות המסך שבו הגורם להסתלקות אורותיו כי אז הופך פניו למטה, דהיינו שנותן שירים דעביות שלו אל התחתון שהוא החכמה כי נותן לה עביות דבחי"ב, שאז יוצא מהזווג הזה ע"ס בקומת בינה שמתלבש בו כנ"ל, ועתה כשהגיע זמן אל הבינה לקבל אורותיה מהחכמה צריך להיות לא מטי בחכמה, כדי שיהפוך פניו אליה כנ"ל והיינו ע"י הזדככות כנ"ל. אמנם כאן יש ענין אחר, והוא דכתר נתבאר שהבינה נמצאת בלי זה פב"פ עם החכמה דהיינו שקומתם שוה משום שאין בהחכמה של עתה בהתפשטות הזוה יותר מקומת בינה, וא"כ הרי שוה עמה בקומה אחת וממילא שיכולה לקבל הימנו האורות שלה אפי' בזמן דמטי בחכמה. אמנם זה אמור רק באור החדש דחכמה שקיבל עתה מהכתר, משא"כ ברשימו דחכמה מאור דהתפשטות אי הרי הרשימו הזו מקומת חכמה ממש כי שם היה לה כל קומתה דהיינו ממסך דבחי"ג, ונודע שהרשימו הזו ה"ס הזכר של החכמה, וא"כ עדיין הבינה בבחי' פב"א עם הזכר דחכמה הזה.

ובזה תבין אשר ענין הפיכת פנים למטה שה"ס הזדככות, אינו אמור רק בבחי"ג של זה הזכר דחכמה שמזדכך לבחי"ב כמו הנוק' שלו ואז לא מטי בחכמה, כי כל מעלתו הוא בסוד הדכר הזה שיש לו קומת חכמה, משא"כ עתה בטלה קומתו כי נזדכך מבחי"ג ואת השירים שלו דהיינו בחי"ב נותן אל הבינה פב"פ ונבחן עתה שהחכמה נסתלקה להכתר, כלומר לנוק' דכתר אשר גם היא ה"ס רשימו דבחי"ג אחר הסתלקותה במסע הב' שהפכה פניה אל החכמה, שאז נסתלק אור החכמה מהכתר ונשאר ממנה שם רק רשימו לבד, דהיינו רק בחי' מלכות דחכמה בערך אורה הקדום, ועתה אשר גם הזכר

דחכמה נזדכך מבחיי"ג כמותה הרי בחינתם שוה, וע"כ נבחן שהזכר דחכמה עלה ונכלל בנוק' דכתר. (עיי בהגהה).(*)

הגהה(*) וענין עליית הזכר דחכמה שה"ס רשימו דחכמה דטעמים אל נוק' דכתר הוא משום, דשם היה עמידתו מבתחילה, כי הרשימות הם חופפים על הכלי ממעלה בסוד תגין וממעל לכלי חכמה ה"ס כתר, אלא שבביאת אור החכמה לכלי דכתר נוסף כוח אל הרשימו דטעמים, וע"כ ירדה לתוך הכלי ונעשתה שם לזכר, וע"כ עתה אחרי הזדככות הבחיי"ג שנוספה לה מהנוק' דכתר א"כ חזרה למקומה בסוד תגין ממעל להכלי שה"ס הנוק' דכתר, כי הכתר הוא ממעל לחכמה.

ומכח עליה הזאת של זכר דחכמה אל הנוקבא דכתר, נתעורר שוב העביות בנוק' דכתר ונעשה שם זווג חדש ושוב מטי האור בהכתר, דהיינו על מסך דבחיי"ג שה"ס קומת חכמה, אמנם עתה נעשה שם שינוי גדול כי קומת חכמה שיצאה עתה שם לא יכלה להתלבש בכלי שלה דהיינו ה', אלא בכלי דזכר דכתר שה"ס י', ומשום זה נכלל קומתה באור הזכר דכתר החשוב הימנה להיותו הרשימו מהתפ"א שהוא קומת כתר מסוד בחי"ד דמסך, אמנם אין לו בחי"ג אלא רק ו"ק דע"כ נק' רשימו, כי בחי"ג ג"ר שלו נשאר למעלה בשורשו ולא יצא בו עתה כנ"ל במסע א', וע"כ בחי"ג ג"ר של הנוק' נתבטלה ונכללה בבחי"ג ו"ק של הדכר. וזה מכונה התכללות דו"נ בכלי אחד, ואין שם בחי"ד רוחין דאהבה כמו במסע א', משום שאין כאן ב' כלים מיוחדים כמו שמה. **הגהה ב'**: כלי א' לדו"נ דכתר: הטעם כי התעוררות העביות דבחיי"ג על הזכר דחכמה שעלה לכתר הוא נעשה ע"י הזכר דכתר שה"ס י', וע"כ נעשה הזווג ג"כ בהכלי די' ולא בכלי דה', ולפיכך נמצאים עתה דו"נ דכתר בכלי אחד בסוד י' לשניהם.

והנה נתבאר היטב אשר מסבת ההזדככות דזכר דחכמה מבחיי"ג לבחי"ב, המכונה שהפך פניו אל הבינה, נבחן שרשימו שלו עלה למ"ן לנוק' דכתר, אשר ע"י הזכר דכתר שה"ס בחי"ד נתעורר שוב העביות בו מחדש ונעשה עליו זווג מאור העליון ויצא קומת חכמה, אלא מתוך שעביותו נתחדשה ע"י הזכר דכתר שה"ס י', ע"כ נכלל בו כולו ואינו מקבל רק בחי"ג ו"ק דחכמה שה"ס התכללות דו"נ דכתר בכלי אחד שהנוקבא בטילה להדכר, ואז לא מטי בחכמה כי הפך פניו אל הבינה וע"כ הבינה מקבלת הימנו הבחי"ב ואז נעשה הזווג בתוך הבינה ויוצאים בה ע"ס מחדש בקומת בינה. אמנם נמצא עתה רק אור החסד בכלי דבינה ולא ג"ר דבינה, והטעם כי כל הג"ר דבינה אינם מחמת האור שמקבלת כי האור אינו יותר מאור דחסדים, וכל בחי"ג ג"ר הנבחן בקומת בינה הוא רק משום שהוא עצמות חכמה מצד עיקר בנינה, (ע"ע די' בחי"ג דאוי"י) ולפיכך עתה שגם החכמה שבכלי דכתר אין לה אלא ו"ק משום התכללותה בכלי א' עם הזכר כנ"ל, וע"כ בטלה לה בחי"ג ג"ר גם בבינה ונבחנת עתה רק בבחי"ג ו"ק דג"ר אבל לא ו"ק ממש, כי בינה בחי"ג ג"ר היא כנודע. וע"כ נק' אור החדש הזה המתלבש בבינה בהתפ"ב רק בשם אור החסד ולא אור הבינה, והוא מטעם חסרון ג"ר דבינה כמבואר. וזסו"ה כי חפץ חסד הוא, פירוש שבאמת היה ראוי להבינה לעלות אל הכתר יחד עם החכמה, והוא על היותם קומה אחת ודרגא אחת דע"כ עומדת פב"פ עם החכמה אפילו בו בעת

דמטי בחכמה כנ"ל, אולם לא עלתה עם החכמה, והוא מטעם כי הבינה חפצה בחסד דוקא כי זהו כל תכונתה מכח הע"ס דאור ישר שהיא מתגברת על החכמה בסוד התגברות רצון לקבל חסד, אע"פ שמשום קבלת החסדים נמצאת נמנעה מלקבל חכמה שז"ס אב"א דחו"ב דאור ישר, (ע"ע ד' בחי' דאוי"י) וע"כ גם עתה פרשה את עצמה מהחכמה שלא לעלות עמה יחד אל הכתר משום המשכת אור החסד הזה אע"פ שאובדת ג"ר שלה משום זה, וזסו"ה כי חפץ חסד הוא. והבן היטב את הרבותא הזאת אשר החשק שלה אחר חסד גדול כל כך עד שבחרה לאבד את ג"ר שלה בשבילו כאמור. מסע הד': לא מטי בכתר, ומטי בחכמה, ול"מ בבינה ומטי בחסד.

פירוש, כי הבינה עם ז"א שהוא הו"ק אינם בחי' פב"פ כמו החכמה הנ"ל עם הבינה, כי שם היה אור הבינה בחכמה שמשום זה קומתם שוה פב"פ כנ"ל, משא"כ כאן אע"פ שאור החסד בלבד מלוּבש בכלי דבינה שה"ס ו"ק כנ"ל אמנם עדיין הוא גבוה וחשוב הרבה יותר מז"א, כי ו"ק שלה נבחנים לו"ק מג"ר, ואפי' מקצת ג"ר חשוב כג"ר, משא"כ הז"א כולו הוא ו"ק ממש ואין לו מבחי' ג"ר כלום, וע"כ קומתו נמוכה הרבה מהבינה ונמצא עמה פב"א ואינו יכול לקבל ממנה שום אור זולת ע"י הפיכת פני הבינה למטה, דהיינו בעת הזדככות העביות דבחי"ב שאז אובדת אותו שיעור קומה המגביה אותה למעלה מהז"א, שנבחנת אז עמו בבחי' פב"פ כנ"ל.

וכשהיא מזדככת מעביות דבחי"ב וקומתה מסתלקת הרי לא מטי האור בבינה, והזדככות הזו לא יתכן שיארע אל הבינה זולת בהקדם דמטי האור בחכמה, והוא כי כל סבת הזדככות המסך אינו אלא מכח חזרת החו"ב פנים בפנים, (ע"ע הזדככות והכאת או"מ באוי"פ) דאז הבינה משיבה פניה אל החכמה שבזה נשאב ממנה כל עביותה דבחי"ב עש"ה. ולפיכך צריך להיות מקודם מטי בחכמה, והיינו שתחזור ותקבל אורותיה מהכתר וע"כ צריך מקודם להיות לא מטי בכתר, דהיינו שמזדכך מעביות דבחי"ג המצוי שם מזמן מסע הגי' עש"ה, שאז הופך פניו למטה ונותן את השירים שלו דהיינו עביות דבחי"ב אל כלי דחכמה וחוזר אור הבינה בכלי דחכמה ונמצא דמטי בחכמה, ומתוך שיש לה להבינה אור החסד בשפע ע"י הזווג שבכלי שלה, נמצאת מתדבקת אל החכמה לגמרי עד שנשאב העביות דבחי"ב שלה ומסתלק אור החסד שבכלי הבינה, ואז כלי הבינה הופכת פניה למטה אל הז"א, דהיינו שנותן לו את השירים שלה שהוא בחי"א דעביות, ואז יוצא הזווג דע"ס בקומת ז"א ממש, כלומר בחי' ו"ק בלי ג"ר לגמרי שה"ס כלי חסד דז"א. ולפיכך נבחן במסע הזה דל"מ בכתר שנזדכך מבחי"ג לבחי"ב, שבזה הופך פניו להחכמה פב"פ והחכמה מקבלת השירים האלו, דהיינו בחי"ב שה"ס קומת בינה, ומטי בחכמה האור דבינה ואז לא מטי החסד בכלי דבינה מפני שמתדבקת בג"ר דחכמה ונשאב עביות דבחי"ב של עצמה שאין שם אלא ו"ק דג"ר ומתדבקת בעביות דבחי"ב שיש בחכמה וקונית ג"ר דבינה החסרים לה. וזהו ל"מ בבינה עצמה, ואז הופכת פניה פב"פ אל הז"א ומטי בחסד דז"א שיעור קומה דבחי"א ו"ק בלי ראש.

מסע ה': מטי בכתר ל"מ בחו"ב גם ל"מ בחסד ומטי בגבורה:

וכאן צריך שתדע הקדמה אחת החשובה מאוד, והוא אשר במסך הזה דבחי"א יש בו בי בחי עביות המכונים דינא רפיא ודינא קשיא, ומקור הדבר הוא מכח הרשימו דטעמים הנשאר בכלי דכתר, אשר רשימו זו הנשאר שם מעביות דבחי"ד נבחת ג"כ כשיעור עביות דבחי"א, ואע"פ שכל רשימו אינה אלא בחי מלכות מאור הקדום שה"ס מסך מזוכך שאין בו עוד אותו שיעור עביות הצריך לזווג דהכאה, וא"כ אין שם שיעור של בחי"א, עם כל זה מתוך חיבורו עם החכמה שה"ס נוקי שלו וגם מסבת עלייתו לראש כמ"ש לקמן, הנה חזר ונתעבה לבחי"א, דע"כ נקי הזכר שבהכתר וגם הכלי שלו נקי יוד שהי"ס בחי"א דעביות כנודע. (ע"ע די בחי דאוי"י). ומתוך שהוא משירי עביות דבחי"ד בטרם שנזדככה ע"כ נקי דינא קשיא כלומר עביות קשה, אמנם אותה עביות דבחי"א הנשאר בהמסך אחר ההזדככות דבחי"ב היא נקי דינא רפיא כלומר עביות רפה, והוא משום שורשו הרפה כי בחי"ב הוא שורשו של העביות הזה ובחי"ב בחי ג"ר הוא כנ"ל אמנם הבחי"א מעביות הנשאר מבחי"ד עצמה מטרם זיכוכה שנקי רשימו דהתפי"א, הרי שורשה הוא הבחי"ד בעצמה שה"ס מדת הדין הקשה שרק עליה בלבדה היה הצמצום ראשון ולא בגי בחי הקודמות לה כנודע. (ע"ע צמצום א') ולפיכך נקי העביות דבחי"א הזאת בשם דינא קשיא.

ונבא לענינינו, שבכדי להיות מטי האור השייך לגבורה אל כלי דגבורה צריך להיות ל"מ בחסד, ועתה לא שייך טעם הנ"ל דהפיכת פנים למטה משום שכל ספירותיו דז"א המה קומה אחת של בחי"א, וא"כ הרי קומתם שוה ויכולים להשפיע זה לזה אפיי בשעה דמטי האור בעליון כנ"ל בחו"ב.

אמנם כאן טעם אחר, והוא משום דלא מטי בחו"ב, כי אחר זה שמתפשט הקומה דבחי"א בכלים דז"א משום הפיכת פנים דבינה שמזדככת מבחי"ב כנ"ל במסע די, הרי זה גורם להזדככות הבחי"ב גם מכלי דחכמה.

והוא מטעם דחכמה ובינה כחדא נפקין וכחדא שריין, דכל ההבחן הקודם מחכמה אל הבינה היה רק בהדכר דחכמה שהוא רשימו רבחי"ג כמ"ש לעיל במסע ג', ומאז שנזדכך הדכר הזה לבחי"ב דהיינו בעת מסע ג' עש"ה, הרי אין שום חילוק כמעט בין הכלי דחכמה לכלי דבינה היות שניהם אותו קומת האור היוצא על מסך מעביות דבחי"ב, וע"כ ודאי אחר שנזדככה הבינה מבחי"ב שלה נזדככה עמה ג"כ העביות דבחי"ב שבכלי דחכמה, וע"כ נסתלק האור דבינה גם מכלי דחכמה, ושניהם נבחנים שעולים לכתר והיינו לנוקי דכתר שה"ס רשימו דבחי"ג המשתוות עתה אל רשימו הנשאר מבחי"ב דחכמה ובינה, כי כל ג"ר חשובים כאחת, וזהו נקי לא מטי בחו"ב. ומסבת העלם עביות דבחי"ב מהבינה הרי היא משתוות אל האור דחסד שבז"א, כלומר ו"ק ממש בלי ג"ר, והוא משום שעליית חו"ב אל הבוקי דכתר נתעורר עליהם שמה חידוש עביות מאור הזכר דכתר כנ"ל במסע ג' עש"ה, אמנם רק בבחי ו"ק בלי ג"ר כמו הזכר דכתר וע"כ יצאה הבינה מבחי ג"ר לבחי ו"ק וע"כ עלה אור חסד דז"א אל הכלי דבינה, כי עתה היא עמה פב"פ בקומה אחת דו"ק בלי ג"ר. אמנם בשעה שיש בה אור החסד השייך לעצמה הרי היא בבחי ו"ק של ג"ר, היות שיש לה העביות דבחי"ב

וקומתה גבוהה הרבה מז"א, משא"כ עתה אחר שהאיר בחי' אור הזכר בהכתר יצאה מתורת ג"ר לו"ק והוא מסבת הדינא קשיא שבבחי"א שלו כנ"ל, וז"ס דלא מטי בחסד דז"א אלא שעלה לבינה וע"כ הפכה החסד פניה אל הגבורה ונתנה לו עביות דבחי"א מבחי' דינא קשיא שה"ס אור הגבורה, דהיינו ע"ס דאו"י ואו"י על זוג דהכאה על מסך דבחי"א מבחי' דינא קשיא משורש מדה"ד הקשה שה"ס בחי"ד כמבואר. ונתבאר היטב שמסבת הזדככות הבחי"ב מהבינה נזדכך ג"כ בחי"ב דחכמה שהם אחת, ואז נק' דל"מ בחו"ב ועולים לכתר ומחמת עליות הרשימות דחו"ב לנוק' דכתר אז נעשה שם זוג חדש עליהם ויוצא שם אור דו"ק בלי ג"ר מבחי' כלי דיוד דדכר דכתר שה"ס דינא קשיא, ואז מסתלק קומתו דבחי"א שיש בז"א מעביות מסך דדינא רפיא ועולה להבינה כי שם מקומו דדינא רפיא שנק' ל"מ בחסד, ועליה זו היא מסבת שליטת אור הכתר מזווג דדינא קשיא ואור זה מגיע למקום הז"א שהוא בעל האור הזה וקומה הזאת והוא בא בכלי הגבורה דז"א דהיינו קו שמאל, ששם יש רשימו דהתפ"א מכבר ועתה מתעוררת בעביותה ע"י אור הכתר ויוצאים שם ע"ס דקומת ז"א מבחי' עביות דדינא קשיא שנק' מטי בגבורה. (וצ"ע מי זיכך לגבורה)

מסע ו': לא מטי בכתר ומטי בחו"ב וחסד, ול"מ בגבורה ומטי בת"ת.

פירוש, דהעביות שבמסך דבחי"א מזדכך עד לשורש, אשר אז אין עוד שום זווג ושיעור קומה של כלום, ואז שוב מתעוררת העביות דבחי"ב, כי בחי"ב לא הזדככה אלא משום האו"י שעולה מהזווג שבהמסך, (ע"ע הכאת או"י"מ באו"י"פ). וע"כ אם פוסק אותו הזווג אז תיכף הבינה חוזרת לקדמותה להתגברות אחר החסדים של עצמה שה"ס בחי"ב עש"ה. ולפיכך באותו רגע שמזדכך המסך דבחי"א עד לשורש ולא מטי בגבורה, תיכף מטי האור דחו"ב, שבינה מחדשת לעביותה ונמשך שם אור הבינה, דהיינו קומת בינה בחכמה ואור החסד בבינה, ואז החסד דז"א מוכרח לירד למקומו לחסד דז"א, כי אינו יכול להיות שם אחר שחזר בחי' ג"ר אל הבינה ונמצא דמטי בחסד, ואור החסד הזה חשוב יותר מקומת ז"א שהיה מקודם בכלי דגבורה משום עליתו בבינה שעתה חזרו שמה הג"ר דבינה ומטי האור בת"ת שה"ס קו המכריע ומיחד את החו"ג.

וצריך שתבין שאין ל"מ בגבורה פירושו שריקנית מאור לגמרי דא"כ איך יקבל הת"ת ממנה, אלא פירושו שבחי' קומת אור דדינא קשיא השייך לגבורה היא שנסתלקה משם, אלא שמקבלת עתה האור מהחסד וטפלה אליו ואז משפעת הגבורה את האור הזה להת"ת, ובזה מתמתקה מאוד אותו הרשימו דבחי"ד המצוי בכלי דגבורה משום שנתבטלה לאור החסד שה"ס קומת אור דדינא רפיא כנ"ל במסע ה' עש"ה. וע"כ הת"ת המקבל מהגבורה נמצא מיחד ב' הקצוות הנ"ל החסד מדינא רפיא עם הגבורה ששם הדינא קשיא, היותו עתה מקבל אורו משניהם יחד בחיבור אחד כמבואר.

ונתבאר שמתחילה מזדכך המסך דבחי"א מדינא קשיא העומד בגבורה ונסתלק כל הזווג ולא מטי בגבורה, ואז חוזרת מאליה הבינה לעביותה מטעם שורשה דאו"י, וזהו נק' ל"מ בכתר ומטי בחו"ב וחסד, כי מאחר דהרשימו דבחי"ב שהיתה בכתר חוזרת אל עביות דבחי"ב הרי שוב אין מקומה שם ויורדת משם לחו"ב כנ"ל, וא"כ נסתלק הזווג

מהכתר שהיה הזכר דשם מזדווג ברשימות דחו"ב כנ"ל, וכיון שירדו משם חוזר ונתבטל הזווג הזה ולא מטי בכתר, אלא דמטי בחו"ב, וכיון דמטי הג"ר בהבינה הרי מוכרח חסד דז"א לירד מהבינה למקומו לחסד דז"א ואז מטי בחסד ול"מ בגבורה, כי כבר נזדכך מעביותו ונשאר ברשימו בלי זווג ואז מטי בת"ת, שמקבל אור החסד באמצעות רשימו דבחי"ד הנשאר בגבורה כנ"ל, ונמצא הת"ת מיחד הקצוות באור שלו בחיבור אחד.

ומכאן תבין היטב את ג' הספירות חג"ת דז"א שבאמת אינם אלא בחי אחת, דהיינו קומת אור הנאצל ע"י זווג דהכאה דמסך דבחי"א כמו החכמה או הבינה. וענין התחלקותם לג' בחי חג"ת, הוא מטעם שיש בעביות דבחי"א ב' מינים של בחי"א שהם: דינא רפיא הנמשך משירי עביות הבינה וע"כ קומה זו נק' בשם חסד, ויש ג"כ מין בחי"א של דינא קשיא הנמשך משירים דבחי"ד בעצם הנשאר מהתפ"א, וע"כ קומת האור היוצא על בחי"א הזאת נק' בשם גבורה.

ובזה נתבארו היטב ב' הקצוות שבז"א הנק' חסד וגבורה, והנה מגבורה הזאת נמשך לבסוף אחיזה גדולה לדינין ולחיצונים, וע"כ למתוק היא צריכה, כלומר להחליש כחה וגבורתה שזהו נעשה ע"י מסע הוי' הזה שלא מטי בה האור ונחשכה, וכל אורה היא מקבלת מהחסד ונמצאת הרשימו דדינא קשיא מתערבת עם הרשימו דדינא רפיא, והזווג עולה עתה על שתיהם יחד. באופן שהמסך החדש הזה דבחי"א מחובר ומעורב מב' הקצוות יחד, וע"כ מכונה בשם אמעצי דהיינו הת"ת העומד באמצע בין החסד והגבורה, והוא שנעשה ע"י זווג החדש הנמשך מכח האור דמטי בחו"ב וחסד כנ"ל, ועתה קיבלה הדינא קשיא מיתוק גמור.

מסע ז': מטי בכתר ל"מ בחו"ב וחסד ומטי בגבורה ולא מטי בת"ת ומטי בנצח. גם מסע הזה מתחיל מהבינה שבהיות הגיע האו"ח מהזווג שבמסך דת"ת כנ"ל, אז שוב מתעצמת הבינה עם החכמה ומזדככת מבחי"ב שלה לבחי"א, ומתוך שבחי"ב דבינה הוא שורש להעביות דבחי"א העומד בת"ת, נמצא ג"כ הבחי"א מזדככת ולא מטי בת"ת וגם אור החכמה מזדככת בסבת הבינה שהרי הוא ג"כ משמש במסך דבחי"ב כנ"ל, וע"כ עולים שניהם שוב לנוקבא דכתר ונעשו שם בחי מ"ן לזכר דכתר, וע"כ מתעוררת עליהם עביותם ויוצא זווג חדש בכתר ונמצא שמטי בכתר, ונתעורר שוב כלי די' דזכר דכתר שה"ס הרשימו דבחי"ד ואז החסד מתעלה מהז"א אל כלי הבינה כי שם מקומו עתה, משום שחו"ב יצאו לבחי' ו"ק ע"י הזווג דכתר כנ"ל, וע"כ לא מטי בחסד ומטי בגבורה כי אור דכתר מושפע לשם ומעורר שרב את הרשימו דגבורה, ושוב לא מטי בת"ת כי כבר נזדכך משם בחי מסך האמצעי כנ"ל ומטי בנצח, כלומר אור של הגבורה מתהפך עתה לקו ימין דז"א שנק' נצח, והוא מטעם שאותו הכרעה והחיבור שנעשה בז"א בת"ת לבחי' אמצעית לא נתקיים, כי חזק ונחשך ונתקיים רק בבחי' הגבורה, ונמצא כל אור שבז"א עתה הוא ע"י בחי"א דדינא קשיא וע"כ חזר אור ההוא לימינו דז"א. והבן היטב אשר הגבורה דז"א נשארת בצד שמאל משום שהיא בלי מיתוק כלל, אמנם הנצח הנמשך מהת"ת שכבר עבר על הרשימו דדינא קשיא בחי

מיתוק דת"ת ע"כ נחלשה מדת הדין שבה ונעשית אחר הת"ת לבח"י קו ימין שנת' נצח. מסע ח': ל"מ בכתר ומטי בחב"ח ול"מ בגבורה ומטי בת"ת ול"מ בנצח ומטי בהוד. וגם כאן כמו במסע ו' כיון שמסתלק הזווג דבח"י"א דדינא רפיא אז חוזרת עביות הבינה לקדמותה, וע"כ יורדים החו"ב מהכתר למקומם לחו"ב ומשיגים הג"ר שלהם, ואז נדחה החסד למקום ז"א ומטי גם בחסד ואז ל"מ בגבורה ומטי בת"ת ול"מ בנצח ומטי בהוד. וגם כאן כמו בקודם אין הפירוש לא מטי בנצח אשר אין בו אור כלום, כי אין לך נותן מה שאין בו, אלא האור שבו נמצא שאינו שלו שהרי עביות דרשימו דבח"י"ד שלו כבר נזדכך ולא נשאר ממנה רק רשימו בלי אור הזווג כמקודם, וזהו נק' ל"מ בנצח אע"פ שיש לו מקומת אור היוצא מבח"י הת"ת, אבל האור הזה אינו מבח"י עצמו כאמור.

וענין חילוף הסדר בנצח והוד מבחסד וגבורה הוא, כי באמת הבח"י"א דדינא קשיא יותר חשוב מבח"י"א דדינא רפיא, וא"כ גם בספ"י דחג"ת היתה צריכה הגבורה לעמוד לימינו דז"א, ומה שהוא לשמאלו הוא מטעם שיש בה אחיזה לחצונים כנ"ל במסע ו', ולפיכך אחר שנמתקה הרשימו דבח"י"ד בספ"י ת"ת שנכללה בדינא רפיא אז כבר אין בה אחיזה לחצונים, ולפיכך חזרה למעלתה ונבחנת לקו ימין בנצח כי הוא מבח"י רשימו דהתפ"א היותר חשוב מהאור דהתפ"ב, כמו שנתבאר אצל הג"ר שהרשימות דטעמים שבהם נעשו הדכורין שבג"ר, ואור החדש דהתפ"ב נעשה הנוקבין, לפיכך הנצח לימין כי שם שוכנת הרשימו דבח"י"ד מהתפ"א כנ"ל, וההוד הנמשך מן בח"י דינא רפיא דבח"י"א עומד לשמאל, כי הזכר היותר חשוב מכונה תמיד בשם ימין והנקבה הגרוע הימנו נבחנת תמיד לצד שמאל.

ונתבאר אשר בנו"ה אין שינוי כלל מבג"ר, וכל השינוי הוא רק בחסד וגבורה דז"א, כי שמה נתהפך הסדר אשר אור חדש דהתפ"ב שה"ס דינא רפיא עומדת לימין בכלי דחסד והרשימו דהתפ"א דהיינו עביות דבח"י"ד דטעמים עומדת לצד שמאל שהוא בהיפך מכל הג"ר כו"ח, אמנם הדבר הזה במשך מן הבינה, כי גם בבינה נמצא ג"כ אור דהתפ"ב דהיינו בן הנולד מזווג י"ה דחכמה הנמשך אליה בשעה דמטי בחכמה במסע ב' עש"ה. ה"ס צד ימין שבה דהיינו הזכר ורשימו דטעמים הנשאר מהתפשטות א' שבבינה, ה"ס צד שמאל שבה דהיינו הנקבה ומשום שחסד דז"א נמשך מהבינה וע"כ נתהפך ג"כ להיות ימין כמותה. והטעם שבהבינה הוא, משום דבן הזה הנמשך מזווג די"ה דחכמה הוא גבוה וחשוב הרבה מכל קומת הבינה, להיותו נמשך מזווג מבח"י"ג דהיינו רשימו דטעמים דחכמה כנ"ל במסע ב' עש"ה, והוא שהיפך ג"כ הדו"נ דז"א בחסד וגבורה, ועוד טעם משום אחיזה לחצונים כנ"ל.

מסע ט': מטי בכתר ל"מ בחב"ח ומטי בגבורה ל"מ נת"ת ומטי בנצח ל"מ בהוד ומטי ביסוד.

ומסע הזה מתחיל מהזדככות הבינה כמו במסע ז', כי זה הכלל במקום שיש עביות דבח"י"ב בפרצוף דהיינו דמטי בחו"ב, א"א שיזדכך הז"א מבח"י"א שלו בעוד שישנה לעביות דבח"י"ב בהבינה כי עביות דבח"י"ב מחזקתו, אלא במקום שלא יש עוד עביות

דבחי"ב בפרצוף רק מבחי"א לבד בקצוות דז"א כי לא מטי בחו"ב, אז ודאי מתחיל ההזדככות מהקצה דז"א וזה פשוט.

וטעם ההזדככות המתחיל מבחי"א הוא מטעם דכללא הוא, דכל מסך המתחיל להזדכך מוכרח להזדכך כולו עד השורש משום דאין מקצת נוהג אבל רוחני ע"ד נדר שהותר מקצתו הותר כולו, (ואין יוצא מהכלל חוץ אצל עקודים דסי"ג דשם נשאר המולי"מ בקביעות כמ"ש שם). ו טעם הזדככות העביות דבחי"ב הוא מטעם האו"ח העולה אליה בשפע, אז מניחה העביות שלה משום חוקו שמונעתה מג"ר אלא שסובלת החסרון ג"ר מטעם כי חפץ חסד הוא כנ"ל, אמנם בשעה שמגיע אליה האו"ח דחסדים מספ"י אחרת אז אינה צריכה עוד לסבול החסרון ג"ר, וע"כ מזדככת מעביותה ומתדבקת ומתעצמת לעצם אחד עם החכמה, וזכור היטב ב' הכללים הנ"ל דבר בטעמו.

וכיון שנזדככה הבינה מתבטל אור הבינה גם מחכמה כי אחת הם, וזה נבחן שרשימתם הנשאר עולה לכתר ונעשה עליהם זווג חדש בכלי דדכר, (הגם שעולים רק אל הנוק' בסוד י' דמילוי ה'), ואז שוב מטי בכתר וכו' כנ"ל עד דמטי ביסוד, שהוא מכח שליטת הכתר כנ"ל, אמנם מתוך שמקבל זה באמצעות עביות דדינא רפיא שבהוד, ע"כ מתיחדים בו ב' העביות יחד מדינא רפיא ומדינא קשיא, והזווג נעשה על המסך הכלול משניהם יחד.

וההבחן מבין ת"ת ליסוד הוא, כי אור הת"ת נמשך מכח שליטת החו"ב שה"ס קומת ג"ר דבינה כנ"ל וה"ס דינא רפיא כנ"ל, והפוכו היסוד כי נמשך משליטת הכתר שה"ס ו"ק ולא ג"ר, גם ה"ס דינא קשיא כמבואר.

מסע יוד : ל"מ בכתר ומטי בחוב"ה, ול"מ בגבורה ומטי בת"ת, ול"מ בנצח ומטי בהוד, ול"מ ביסוד ומטי במלכות.

ומסע זה מתחיל מהזדככות עביות דבחי"א הממוצע משניהם יחד דינא רפיא ודינא קשיא שבהיסוד, והוא מטעם שנתבאר לעיל במסע ט' עש"ה, דאז חוזר התעבות בחי"ב לבינה וחוזר אור הבינה לחו"ב הכל כנ"ל עש"ה. ול"מ ביסוד, כי הוא שנזדכך ומטי במלכות שפירושה שנסתלק כל הזווג משום דנזדכך המסך עד השורש דהיינו שעולה לכתר לפה דעליון, ונעשה שם זווג דפרצוף סי"ג (ע"ע סי"ג).

הפרש בין ע"ב לס"ג : הנה נתבאר כאן אשר בעשרה מסעות נפסק כל הזווג דהכאה וכל האור דעקודים דא"ק, כי אחר הזדככות בחי"א שביסוד ז"א אין בחי"ב חוזרת ומתעבית, אלא באה למלכות ששם גמר הזדככות, שהמלכות ה"ס עליה לפה דעליון, דהיינו גמר הסתלקות. והטעם, משום דאין מקצת נוהג ברותני, וכיון שהתחיל להסתלק מוכרח להסתלק כולו, אלא ביני וביני עושה עשרה מסעות כאמור. משא"כ בהסי"ג כי שם תחילת המסך הוא קומת בינה, וע"כ תמיד כשמזדכך עד השורש חוזרת התעבות בינה למקומה, כי אין זה זיכוד אלא מין גלגול שמתגלגל מלמעלה למטה וממטה למעלה, כי כל פעם נתחדש בו כל שעור קומתו שהיה בו בהמסך מתחילתו בלי חסרון משהו.

משא"כ הע"ב, הנה המעלה שהיה במסך בב' מסעות ראשונות הם חסרים לו אפי'

בהתחדשות התעבות הבינה, וע"כ מוכרח להסתלק כולו כי אין ענין מקצת נוהג ברוחני.

מטי ול"מ דס"ג

והנה מול"מ דע"ב, כבר נתבאר לעיל עש"ה בסוד עשר מסעות עד המלכות ששם חזר המסך ונתעלה לפה דראש דע"ב, ומתוך שלא נשאר במסך שעלה כי אם ב' רשימות של בחי"א ושל בחי"ב, כי הרשימו דבחי"ג נעלמה משום שהיתה לבחינה אחרונה אצל הע"ב ובחי"א אחרונה אינה משארת אחריה רשימו, (ע"ע ע"ב) ולפיכך לא נתעבה רק לבחי"ב ויצא קומת בינה המכונה פרצוף הסי"ג.

והנה יש כאן ב' שינויים גדולים מבע"ב, הא' הוא שבע"ב משתלשל המול"מ ויורד על עשר מסעות משא"כ בס"ג אין יותר מבי' מסעות, דהיינו מטי בכגנ"י ל"מ בח"ב תה"מ, ומטי בחבחתה"מ ל"מ בכג"ני, הב' הוא אשר שם אינו קבוע המול"מ אלא שמסתלק כולו, וכאן המול"מ קבוע כשלהבת המתנועעת כה וכה.

מטי ולא מטי:

הבל הפה כשהוא דבוק במקורו בפה הוא מול"מ, כי הוא תמיד נדבק בא"ס ע"י אותו קלוח ההבל היוצא מהפה בחוזק ומכה תמיד. (ע"ח ש"ד פ"ב).

מטי ולא מטי:

עיקר היתד ומול"מ תבין רק בבחי' הנצח וההוד, כי כל עוד שהספ"י היו בסוד כלי אחד וקו אחד דהיינו בטרם שנתערב מדה"ד במדה"ד, לא באו לעולם הנו"ה שישלטו בבת אחת. אלא בעת שמטי בנצח לא מטי בהוד ובעת שמטי בהוד לא מטי בנצח, ובעת שמטי בנצח היה השליטה להאורות כגנ"י, דהיינו מטי בכתר (בראש מקוה) ולא מטי בחו"ב (תו"ס דמקוה), אלא הנצח (דיום ד') תקף את השליטה שלו וביטל את מ"י דכל"א וכל האורותיו, וגם ביטל (בחי' יום ב') את התוך דמקוה, כי הנצח ממשיך בעיקר את אור הראש ומגבירו על התוך כנ"ל וגם בהוד לא מטי שה"ס חמישי שהיה בגניזה אז. ותצרף לזה גם בחי' פגם דאחימן שהיה גורם לביטול האורות כולם דתוך מקוה, שכ"ז היה בסיבת שליטת הנצח.

מטי בהוד (ביום ה') ל"מ בנצח ואע"פ שאינם מכחישין זה את זה, אכן היה כן בסיבת תיקון המוכרח כדי שאח"כ יהי אפשר עיה"נ גמור, וכיון דל"מ בנצח הדרא אור הבינה (כל"א) למקומה בסוד מי, ועמה גם אור החכמה, כלומר כמה שהיא יכולה לקבל מתוך דמקוה, ומתוך דמטי בבינה מטי בת"ת כי שניהם סוד כל"א כנודע.

ולא מטי בכתר : דהיינו בראש, באותו השיעור שהוא הפוך מהתוך שהוא החכמה, (יום ב') כי אז היה הכתר והחכמה נמצאים הפכים זה לזה. ולפיכך (ע"ע חג"ת) מטי בחסד ול"מ בגבורה : אע"פ שסוד חג"ת נמשכים מכח"ב מרת"ס דמקוה, אכן נודע שימין ושמאל דגופא הפוכים המה מימין ושמאל דרישא. ונמצא **חסד מחכמה**, **גבורה מכתר** : כי כתר שה"ס ימין דראש מאיר בגבורה ביד שמאל דגופא. וחכמה שה"ס הבלים אחר צאתן לחוץ כלים דחכמה שהמה סוד שמאל דראש, המה באים בימין דגופא שהוא החסד. ולפיכך כיון דל"מ בכתר דראש ל"מ בגבורה שהוא הענף ומטי בחסד.

מ"ן :

עד הנקודים הי' בחי' המ"ן לזווג דהכאה במסך דצמצום א'. (ע"ע מ"ן ומ"ד ע"ע עליה וירידה)

מ"ן :

מ"ה וב"ן הפנימים הם מ"ן שלהם אל הטעמים עצמם דס"ג שאינם מלובשים במ"ה וב"ן הפנימיים, והם בערך או"י אל ישסו"ת (ע"ח ש"ה פ"א). מכאן תקיש שכל עליית מ"ן הם לאו"י לע"ב דס"ג ולא לישסו"ת.

מ"ן מ"ד :

רק הרוח דזו"נ עולים בסוד מ"נ ומ"ד לאו"י, אבל גוף ונפש נשארים תמיד במקומן (ע"ח ש"ה פ"ה).

מ"יין דוכיין :

ה"ס אבא יורד ונוקב שה"ס צלצלי שמע, שבסוד מ"י יורדין החסדים ונשאר במקומם נקב וה"ס צלם וה"ס גוון לבן.

מ"יין נוקביין :

ה"ס אמא מכה ויוצאה לחוץ שה"ס צלצלי תרועה, שבסוד מ"י נחתך ונפרד לגמרי וה"ס דמות וה"ס גוון אודם.

מצח :

(היא בינה דכתר) מצח ה"ס פנים והעורף ה"ס אחור, (ש"ה פ"א). עיי לקמן ערך : מ"ה, שנתבאר שה"ס ה"ח המקוריים של הכתר, אשר מתהפכים בכלים דחכמה לאור מוחין.

מצח :

נקי בינה דכתר, משום שה"ס התפשטות נה"י דכתר עם החו"ב אל מקום חג"ת דנקודים, דהיינו ראש הגי' שנקרא ישסו"ת דנקודים, שה"ס הג"ר דבינה דלבר מראש. ועש"ז נקי הבינה והישסו"ת בשם הויה דמ"ה, וע"כ נקי ה"ח שבפנים דגלגלתא כשם בינה דגלגלתא, כי כו"ח אין שם בגלגלתא זו, משום שהם לא יצאו מעולם לבר מרישא, להיותם ב' הראשים הראשונים דנקודים שנתפשטו בג"ר לבד, והתפשטות כח"ב לחג"ת אינו נבחן כלום לבי' הראשים האלו אלא רק בשם בינה. וז"ס ב' הצללים שע"ג הגלגלתא שהם מבי' הראשים הקודמים דנקודים שלא באו לאצילות רק בבחי' או"מ מרחוק, וזכור זה. (ע"ע מ"ה).

מ"ה :

הויה דמ"ה ה"ס ישסו"ת. כלומר, שישסו"ת הוא השורש של מ"ה דהיינו ישסו"ת שנתגלה בנקודים המכונה ראש הגי' או התפשטות כח"ב לחג"ת, שמכח זה קנו החג"ת בחי' ג"ר ותיקון קוים. ותדע שג"ר המחודשים האלו במקום חג"ת נקי מ"ה או הויה דאלפין או תגין או רוח, ועיקר ההבחן מהויות דע"ב דסי"ג אל הויה דמ"ה במילוי אלפין הוא, כי גדרם של ע"ב ס"ג הוא בבחי' ראש דוקא, וגדר של הויה דמ"ה הוא ג"ר דבחי' גופא בדיוק, וע"כ הז"א בגדלות שחג"ת נעשו לחב"ד נקי מ"ה. והויה זו ממולאת באלפין להורות על החסד הא' הראשון לו"ק, כנודע שכ"ב אותיות ה"ס גוף ולא ראש, והאלף הוא כינוי לחסד הא' דו"ק. (ע"ע אלף). אמנם מתוך שמקורו של חסד הזה הוא בכתר שהוא קודם לחכמה ובינה, ע"כ הוא חשוב יותר מחכמה, וע"כ כשנתפשט מהכתר אל החכמה מתהפך ונעשה לאור החכמה ממש וע"כ יש לו ב' צורות ביחד, שמצד מקורו בהכתר אינו אלא אור דו"ק דהיינו חסד אשר ראוי לבא ולהתפשט בחג"ת דהיינו בז"א שה"ס חג"ת, ומצד התפשטותו בחכמה שנתהפך שם לאור החכמה הריהו מתעלה לבחי' מוחין וג"ר. ובזה תבין אשר כלהו מוחין דז"א אינם אלא מחסד הנ"ל, וע"כ מוגדר הז"א בשם מ"ה, וז"ס ששם מ"ה רמוז בחכמה ע"ד כ"ח מ"ה, להיותו רק כח כנ"ל.

מ"ה היוצא מהמצח :

(ע"ע מ"ה) ונתבאר שם שכל מעלת החסדים האלו הוא משום מציאותם בכתר בבחי' פנים דכתר המכונה מצח, דע"כ כחו יפה להתהפך לאור החכמה עש"ה. וע"כ מוגדרת הויה דאלפין הזאת בשם מ"ה היוצא מהמצח.

מ"ה הויה דמ"ה:

מקומו בישסו"ת דא"ק, כי נה"י דס"ג שירדו לנה"י הפנימים דא"ק דשם בחי"ד ונתחבר זו בזו בסוד מ"ן, שבכח זה יכלה בחי"ד לעלות למ"ן לנקבי עינים דראש ס"ג דא"ק, הנה הזווג דהכאה הנעשה על מסך הזה נחשב כמו מסך דבחי"א, משום שאין שם רק ב' כלים כתר וחכמה הנק' גו"ע, שעלה האו"ח והאו"י מכתר לחכמה ומחכמה לכתר שקומת הע"ס האלו כקומת ז"א. (ע"י פמ"ס ענף ג'). ונודע שקומת ז"א אינו צריך לב' הסתכלויות לראש ולתוך, אלא הסתכלות ראשון גומר בו תיכף המסך והכלים. (ע"ע רוח). וא"כ נחשב הסת"א שלו כמו הסת"ב ותוך, שמטעם זה נק' קומתו של ז"א בשם חג"ת או תוך, ונמצאים הע"ס היורדים ממסך שלו ולמטה שהמה או"ח בלי או"י שנק' נפש, שהמלכות שלו חושך לגמרי וע"כ חותכת הפרצוף, ואין שם רק ב' מדרגות תוך וסוף המכונים חג"ת נה"י.

ונתבאך לך שהראש דס"ג נחסר מכל גופו הקודם ונשאר בראש לבדו בלי גוף, משום שהראש נבקע על ב' חצאים לגו"ע ואח"פ, ובגו"ע יצא התוך שלו דהיינו חג"ת או בחי' אור הרוח שנק' מ"ה, ובאח"פ יצא הסוף שלו אור הנקבה שנק' אור הנפש או נה"י, שהמלכות מחתכת לגמרי הפרצוף, וא"כ אין שם בחי' גוף הקודם לגמרי. אמנם אין העדר ברוחני אלא כל שינוי הוא תוספות, וע"כ אין ענין ראש בלי גוף נחשב על הס"ג דא"ק, אלא נבחן שיוצאת כאן הארה חדשה והתפשטות ב' שנק' ישסו"ת שה"ס מ"ה השורשי, שאין בראש הזה רק רוח לבד וחסר כח"ב. (ע"ע מ"ה). אמנם כאן עדיין לא נתגלה הויה דמ"ה, כי הוא ראש בלי גוף וחסר אור כח"ב וראש דאורות. אמנם הוא השורש להשפיע כל הראשים להויות דמ"ה העתידים, שה"ס רישא דמלכא בחו"ג אתתקן, אשר ע"י זווג נהפך התוך הנ"ל להיות ראש, והסוף הנ"ל לתוך, שע"כ יוצאים נה"י חדשים, כי אז שיש לו רת"ס נק' הויה דמ"ה במילוי אלפין, ולא מקודם לכן שאין לו אלא תוסי בכלים דראש.

וענין התהפכות התוך לראש ה"ס העינים הנפקחים בסוד פקח עיניך וראה שוממותינו, שהיות הגלגלתא למעלה מאח"פ והחו"ג מתקבצים בשפע גדול ע"י זווג בעינים אז מתהפכים החו"ג בכלים דאח"פ, להיות שם אור דחכמה שה"ס או"י, ומתוך שהאו"י שה"ס אור הזכר וחג"ת נמשכים לאח"פ שהם גופא דחו"ב, ממילא יוצא מהפה ולמטה נה"י חדשים ונעשה פרצוף שלם רת"ס שנק' הויה דאלפין. וזה נתגלה בן באצילות בסוד מ"ה היוצא מהמצח, ותדע כי סוד האור הנ"ל נק' ג"כ בן.

והיינו בשעה שיוצא דרך עינים, ונמצא (יסוד) אור חו"ג דכתר למעלה מכלי דחכמה, ואז מתהפכים החו"ג לחכמה ממש ע"ד שהיו בנקודים בסוד או"א עילאין, שזווג הזה

דומה לזווג דאו"א דכתר דא"ק הפנימי, ואור הזה נק' ב"ן שאין העולם כדאי להשתמש בו.

ובאצילות נתעלה המסך דמ"ן בגלגלתא עצמו, כלומר שנתפשט הגלגלתא שממעל לעינים לפרצוף שלם רת"ס, והעינים ירדו למקבלים מאח"פ דגלגלתא שה"ס אור הבינה ולא חכמה, כלומר שהחכמה דגלגלתא מתלבשת בבינה דגלגלתא באח"פ ומשם נמשכים כל הג"ר, והעינים נשארים בחו"ג ואזנים נעשו לחו"ב והבן.

מ"ה הויה דאלפין:

פירושו כמו"ש בזוהר מ"ה פשפשת ומה ידעת. ודומה לדח"זל הפה שאסר הוא הפה שהתיר. ובזה מעלה דמשה גדלה על האבות בסו"ה וארא וכו' ושמי הויה לא נודעתי להם, כי לאחר ככלות הכל נאמר זה אשר הלא ידוע נהפך לידוע, ומה שלא ידעו מ"ה הוא ידעו מ"ה הוא. והמתמיה מה פשפשת זהו עצמו המ"ה הבא בידיעה ולא יותר אפי' משהו.

אלפיו דחו"ב: ולפיכך המילוי שלו באלפין, בסו"ה ואאלפך חכמה ואאלפך בינה. דהיינו בסוד קריבתו כמו"ש וירא ה' כי סר לראות וכו', ובסוד מ"ש חז"ל בשכר ויסתר משה פניו מסוד שמיעתו מ"ה פשפשת, הנה בזה עצמו זכה לתמונת ה' יביט, והבן וד"ל. (ע"ע ו"ק).

מלכותא בלא תגא:

נודע שזה לעומת זה עשה אלקים, שמתחיל מחכמה ולמטה שסודו הוא העשרה כלים שנעשו בעולם הנקודים, שבחיי"ד עלתה עד החכמה עש"ה. משא"כ בכתר נמצא הבח"ד נכפפת ונכנעת לגמרי, באופן שאור הכתר מבטל תמיד את הופעת אותה הקלי', וע"כ המלכות שלהם יכולה לעלות רק עד החכמה וחסרים הכתר כי משם מפלתם. וז"ס פרעה מלך מצרים שאמר **הבה נתחכמה** דהיינו חכמת מצרים מסוד מי דקיימא לשאלה, ומשם העבידו את בני ישראל בפרך, מלשון פריחה שהיא קלי' דבחי"א, וכשהופיע הבחי"ד נאמר וימת מלך מצרים והבן.

מעשה מנורה:

ע"ע כפתור ופרח.

מקשה: תעשה המנורה. מלשון אשה קושיית או קשת רוח.

זהב טהור: ג' ה"ס זהב, בשביל חסדים המתוקים הקבועים וקימים שם.

ד' ה"ס כסף: בשביל ליקוי המאורות, שכל המקבל משם **הכסיפו** פניו. גם נק' טהור,

כי כל הטהרות שבעולם משם הם. והשתתפותם יחד של ג' וד' ה"ס זהב טהור.

ירכה: ה"ס אי שעל יסוד זה עומד כל הבנין, בסוד לא ימוש ולא תסור.

קנה: ה"ס ב' שכלל הקנינים כולם משמה באים בסוד וקונה הכל, ומשם ישראל נקראו קנין, בסוד תכלית מעשה שמים וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים.

גביעיה: ה"ס יום ג' והוא מלשון ע' גבוה מפני שהתחתונה תלתה קלקלתה בעליונה. אכן כאן סו"ה בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל, כי אח"כ בא ד' והוכיח טהרתה דיום ג'. וכבר נתבאר ששם סוד הזהב אלא שהתחתונה רצה לפגמה, ובכח ד' יצאה בטהרה בסוד זהב טהור.

כפתוריה: ה"ס ד' מלשון כף טהור, וה"ס הכתוב כף אחת (בחי"ד דיום ג') עשרה זהב והיא מלאה **קטורת**: מיום ד', והוא מלשון ישימו קטורה באפיק, שאין פנים של מעלה נגלה בעולמות זולת בסוד ריח ניחוח בהכלי שנק' אף, שכל דינין מתעברין ממנה וחשכה כאורה, שמכאן יוצא הטהרה לכל.

ונק' כף: מסו"ה ושכותי כפי עליך עד עברי, שנאמר על הבחי' ההיא. ולפיכך נק' כפתור דהיינו כף (הסוככת) **וטהר**.

פרחיה: (ה"ס ה' ומלשון פריחה, ע"ע כפתור ופרח) ה"ס הליקוי שהיה ביום ד' שאור העליון פרח מהמאור הקטן. ומתבאר זה בסוד הכתוב לא יראני האדם וחי, כי תיכף פורח אור החיים ממנו ובטל אליו כנר בפני אבוקה. באופן שכפתור ופרח שניהם ביום ד' כי הכה בכפתור ופרח האור, כי זסו"ה ועשה כתבניתם אשר אתה מראה בהר. פרח: אכן באמת יש בפרח הזה ב' בחי': האחת הוא מכח יום ד' עצמו כנ"ל והשניה הוא באמת מכח יום חמישי, שזסו"ה הך הכפתור וירעשו הספים, ובסו"ה ותקופתו על קצותם, שהם קצה השמים דג' וקצה הארץ דד'. ואני פרשתי לעיל רק בהפריחה דיום ד' משום שנתערבו זה בזה ולא ניכר רק הד' כי החושך כסה ארץ.

ג' קני המנורה: ה"ס רת"ס דמקוה, ואע"פ שנתבאר כי רק התוך נק' קנה, מ"מ אחר שיצא יום ג' בטהרה נעשו שלשתם בבחי' קנים.

צדה האחד צדה השני: דהיינו סטרא דבחי"ב וסטרא דבחי"ד שנתערבו שניהם יחד בסוד הפרח כמ"ש לעיל, באופן שסטרא דימינא כוללת כל הקדושות והברכות וסטרא דשמאלא מכנעת כל הסטרא אחרא. ולפיכך אותם רת"ס דמקוה יש להם ב' גוונים, והסו"ה כי ששת ימים עשה ה' את השמים שה"ס האת דבחי"ב ואת הארץ שה"ס את דבחי"ד, כי כללם שניהם ביום הששי.

משוקדים בקנה האחד:

הסי"ה וישקוד ה' על הרעה, כי כן נגלה בסו"ה וראית את אחורי לפני לא יראו,

בשקידה גדולה בסוד אנקתם ואב"ח הוי' אור לי. ויש עוד פירוש אחר מראש מקוה, כי שם נגלה איך קריבת העין גורם פריחת האור בשקידה נמרצה. וז"ס פרך: ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך. דהיינו שקליפת מצרים גרם להפריח האור מבני ישראל, וענין זה היה בשקידה גדולה, אכן לפי הנ"ל ששתי הבחי' נתערבו יחד א"כ שני הפירושים אמתיים ואלו ואלו דברי אלקים חיים ששניהם באו בשקידה, ונקי ג"כ עבודת פרך.

שלשה גביעים משוקדים בקנה האחד: כי בסוף מקוה אחר שהתחתונה תלתה קלקלתה שם, נעשו כל הג' הקנים שהם רת"ס דמקוה בסוד גביעים שכולם נתפעלו ממנה, אכן **הכפתור ופרח** הקימו אותם שוב בסוד ג' קנים כנ"ל, אמנם הגביעים דמעיקרה לא בטלו משום הקומה הזו שהרי אין ביטול נוהג ברוחני, ולא עוד אלא שהגביעים היו מאירים במתיקות ובקביעות וכמעט ביותר חשיבות מהקנים, וע"כ נשאר שניהם בהארה משותפת קנים וגביעים יחד.

ארבעה גביעים: הי' בגוף המנורה, דהיינו גביע של זהב טהור נוסף על ג' קני המנורה. וענין תוספות זה ה"ס גדול, כי ענין ששה קני המנורה היה עיקר מעלתם בסוד הקימה ע"י הכפתור ופרח, אכן בהמשך גוף המנורה נתגלה מעלה גדולה של הגביע בלי שום התחשבות עם הקומה, בסוד כי שם אה"י עמה וכו' בכנפיה כל שכל עליון וכו'. ולפיכך יש כאן ד' גביעים.

כפתור תחת שני הקנים: זהו מה מכתבנו, כי כח של הכפתור הספיק לטהר ב' הצדדים משום שהפרח שלו בלע לתוכו גם הקלקלה, וע"כ הכפתור טיהר שניהם יחד.

מסך:

הוא ענין כח המעכב מלקבל אור הנמשך לבחיי"ד של כלי המלכות דכל פרצוף, וכח מעכב הזה נמשך מכח צמצום א'. ודע שהוא המכונה ג"כ נקודא דאמצעייתא דכל פרצוף או חלל הפנוי, כי המסך הנ"ל רבוץ שם ומעכב על אור העליון מלהאיר ונשאר פנוי מכל אור. ויש בו ד' עיקרים:

עיקר א' מהותו הוא כח הצמצום והעיכוב על אור העליון לרדת לבחיי"ד כנ"ל, ומכונה ג"כ כח הקשיות שבפרצוף - ונקי ג"כ פרגוד או קרום.

ב' בו נבחן ענין זווג דהכאה בתמידיות בכל פרצוף, מפאת אור העליון היורד עליו בלי הרף, שעיי"ז מעלה תמיד אור חוזר כמו מעיין נובע. (ע"ע זווג).

ג' כל שיעורי קומה הנבחנים בפרצופים ועולמות, וכן כל מיני שינויים הנבחנים בעולמות הרוחניים ובעשר ספירות הכל כאשר לכל, אינם באים רק מכח השינויים והזדככות שבמסך. אמנם מצד אור העליון לא נמצא בהם כי אם ד' בחי' לבד הנקי חו"ב תו"מ, שהמה שוים בכל פרצוף ובכל ספירה מראשית הקו עד סוף עשיה בלי שום הפרש כלל, ואפי' בבריות הגשמיים. ואפי' ענין קירוב וריחוק מא"ס ב"ה אינו נבחן

זולת ע"פ קשיות ועביות הנוהג בהמסך של המדרגה המעלה או"ח, ולא כלל מצד אור העליון והע"ס דאו"י כח"ב תו"מ.
ד' מקור כל השינויים שבו הוא ענין הזדככות המסך הנוהג בו, שיש בזה ה' בחי שורשיות. (ע"ע הזדככות).

מסך המתוקן בכלי מלכות:

כלי מלכות ה"ס התלבשות אור העליון בכל הפרצוף עד סופו, שה"ס גילוי הנהגה העליונה בכל שלימותה ותפארתה בכלים דתחתון, כי מלכות פירושה הנהגה. ונתבאר לעיל אשר המלכות דהתפ"ב נשארה בלי אור, משום דאור הכתר נשאר בראש בפה דהסת"ב, וכדי להחזיר האור להכלי מלכות נעשה בו המסך שה"ס עביות דבחי"ד, שטבעו להחזיר האור לשורשו מסוד או"ח העולה מתוך ההכאה של אור העליון עליו, בסוד וירא אלקים כי סר לראות וכו' ואז חזר האור להכלים.

מסך:

אין המסך ראוי לזווג דהכאה עם אור העליון בשיעור הראוי להתלבש בתחתון, זולת אם נבנה מב' הבחי' שהם **עביות וקשיות**.

עביות: נמשך ויוצא מטבעו של אור העליון גופיה, שדרכו תמיד להתעבות בסוף התפשטותו בסו"ה וירא ה' כי סר לראות ויאמר משה משה. וזסו"ה בורא חושך, כי החושך קבוע וקיימא בתוך האור גופו בסופו, כלומר דלולא כן לא היה לו להאור שום סוף וקצבה ואצ"ל בחי' כלי, וא"כ לא היה ראוי לבא לכלל השגה לעולם. וזהו שמדייק האר"י ז"ל בעה"ח ענף ד' שענין התפשטות מורה התעבות האור עש"ה. כלומר, דהתפשטות והתעבות באים כאחד, שאם לא היה באור חוק ההתעבות לא היה בו ג"כ חוק ההתפשטות לשום נאצל, ומתוך שנמצא באור העליון חוק ההתפשטות, נמצא בו בהכרח חוק ההתעבות בסופו כמבואר. _ ויש בו ד' בחי'.

קשיות: הוס"ה ויאמר הנני, אשר מתוקן ויוצא מתוך ריבוי התפשטויות והתעבויות בסוד צלצלי שמע. וזהו עיקר מודד של האור העליון המלובש בהתחתון, כי לפי מרבית הקשיות שבמסך כן גובה קומתו כנודע. ומשום כן תלוי הקשיות בשיעור העביות ע"פ ד' בחי' הנודעים.

עביות אין לו הפסק: ידע אשר זווג דהכאה באו"י ואו"ח הוא ענין שאינו נפסק לעולם, ואפילו בטרם שמתקן התחתון עם הקשיות. והטעם הוא, כיון שאור העליון אינו נפסק מהתחתונים אפי' רגע, א"כ גם העביות שבסופו ג"כ פועל תמיד כי באים כאחת, אלא כל כמה שאינו מתגלה הקשיות על העביות אין האור העליון מתלבש בהתחתון אלא האו"ח שב למקורו. (ע"ע או"ח).

מסך דבחי"א:

הוא גורם הסתלקות באור ו"ק בלבד מטעם הקרבות להסת"ב דכתר, אשר ההשראה עצומה במאד בלמעלה מהכלים. ולפיכך אין שייך שם חסרון בראש ולא כלום, וכל התפשטות והסתלקות נוהג רק באור דו"ק בלבד. ולפיכך הרצוא ושוב מכתר לחכמה אינו ממשיך רק ו"ק בלבד.

מסך דבחי"ב: הוא גורם הסתלקות באור דע"ב בלבד, (היולי דחוכמתא) בסוד מי דקיימא לשאלה, ומסך הזה קלוש מאד עם שהוא גורם הסתלקות לאור דג"ר. ויש בזה ב' טעמים, א' כי יש לה פתרון. ב' להיותה מטבעה דוחה חכמה כי כן דרכה אפילו לאחר פתרונה, ומלבד זה אין בה מבחי"ד ולא כלום, וע"כ הרצוא ושוב מכתר לבינה ממשיך אור הבינה: ג"ר דבינה.

מסך דבחי"ג: הוא גורם הסתלקות באור דראש: כתר. מטעם שכח דבחי"ד מעורב בה מכח קרבתו אל הכתר, וע"כ הרצוא ושוב דבחי' זו מכתר לז"א, ממשיך אור עצמות ע"ב.

מסך דבחי"ד: היא קשה מאד ואינה משמשת בצורתה רק בכתר, וע"כ הרצוא ושוב שלה הוא מכתר למלכות, וממלכות לכתר ממשיך אור הכתר, וה"ס... דלא קיימא לשאלה.

מילוי כח"ב:

מטרם הנקודים הי' מלוי א' ומה"מ א': ע"ב ס"ג.

מילוא:

האו"ח העולה מהמסך בכח הכאת אור העליון עליו שהוא עולה ומלביש על הע"ס דאו"י, הנה האו"ח הזה נבחן תחת השם מילוי, משום שכל שיעורו של התמלאות הפרצוף עם אור העליון, תלוי ונמדד בקומת האו"ח העולה ומלביש עליו. (ע"ע או"ח) ויש בו ב' עיקרים: (וע"כ כל ביאורי השינויים וההבחנות שבהפרצופן מתבארים בדרך המילוא).

א' שאין לך שום שינוי מספירה לספירה או מעולם לעולם זולת מסבת המילוי שבפרצוף דהיינו האו"ח הנ"ל, משא"כ מסבת הע"ס דאו"י אין שום שינוי מבין רום המעלות עד תחתית המדרגות.

ב' שיש בו ד' כוללים שהם ד' המילויים בע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, שמהם מסתעפים ויוצאים מילויים אחרים ומילוי מילוייהם עד אין קץ. (ע"י עה"ח דף מ"א בפמ"א ובדף

מילוי:

שורש שם הויה הם הד' אותיות י"ה ו"ה עצמם. והמילוי שבכל אות ואות מד' אותיותיה, שהם האותיות הנשמעות כשאנו פורטים כל אות לעצמו, כי כשאנו מזכירים י', הרי ו"ד נשמעות עמה. וכן ה', נשמע אחריה י' או א' דהיינו הי או הא וכדומה. ה"ס ביאור ההויה בדרכי יציאת אורותיה לחוץ, דהיינו הענפים של אותה ההויה, באופן שד' האותיות דהויה הפשוטות בלי מילוי, הם בחי' השורש, אשר מכל אות ואות מהשורש, יוצא ענף מיוחד לחוץ, שנקי מילוי: שמן היוד דהויה, יוצא הויה במילוי ע"ב (ע"ע ע"ב) ומן ה' ראשונה דהויה יוצא הויה במילוי ס"ג (ע"ע ס"ג) ומן ו' דהויה, יוצא הויה במילוי מ"ה (ע"ע מ"ה) ומן ה' אחרונה דהויה, יוצא הויה במילוי ב"ן (ע"ע ב"ן).

וצריך שתדע כאן אשר חכמת האמת מתבטאת ע"פ ב' דרכים, או ע"פ שמות של הספירות והפרצופין או ע"פ שמות הויה אה"י וכו' וכינויים ומילויים וריבועים וגימטריאות וכו'. רצוני לומר, שכל ענין וענין של החכמה הזאת, אפשר לבארו באיזה שפה שאנו רוצים. או ע"פ השפה של הויות ומילויים וגימ' , או ע"פ שפה של ספירות ואברי פרצופין, אמנם משום הקושי של ההסברה הנמצא בחכמה הזאת משמשים ונעזרים לפעמים משניהם יחד, וזהו אך במקרה משום חומך הענין כאמור. ולדוגמא נעתיק הדברים הנ"ל המדוברים בשפה של הויות ומילויים אל השפה של שמות הספירות ופרצופין ונאמר:

שורש הפרצוף: הם העשר ספירות שקומתם עד הכתר, שהם עשר הספירות הנק' כתר חכמה בינה ז"א ומלכות, שכל אחד ואחד מהם קומתו עד הכתר, ומכל ספירה וספירה שבפרצוף השורשי הזה יוצאת מדרגה לחוץ ומלבישו סביב, דהיינו: מספירת חכמה שבו יוצאת מדרגה שלמה של ע"ס בקומת חכמה, ומהבינה שבו יוצאת מדרגה של ע"ס בקומת בינה, ומהז"א שלו יוצאת מדרגה של ע"ס בקומת ז"א, ומהמלכות שבו יוצאת מדרגה שלימה של ע"ס בקומת מלכות, וכל ארבעה פרצופין אלו המה כענפים היוצאים מהשורש ונק' מלבושים, שהם ד' מלבושים: פרצוף חכמה, פרצוף בינה, פרצוף ז"א, פרצוף נוקבא, וענין זה מחוייב בכל הארה ומדרגה פרטית, אשר אין לך שום מדרגה פרטית בעולמות שלא יהי נבחן ה' פרצופין הנ"ל. דהיינו, פרצוף השורשי, שנק' פרצוף הכתר, וד' לבושו חו"ב זו"נ, דהייא הויה פנימאה וד' מילוי עסמ"ב הנ"ל. והנך רואה איך הדברים נעתיקין. כי הפרצוף אפשר לקראו בשם הויה, וד' אותיות הויה מכונה כאן ד' הספירות חו"ב זו"נ. והויה הפשוטה מכונה כאן פרצוף כתר, והמילויים מכונים כאן לבושים, וד' המילויים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, מכונה פרצופי חו"ב זו"נ, או פרצופי חיה נשמה רוח נפש.

ומתוך שענין זה הוא מן החמורים שבחכמה, לפיכך ע"פ רוב אנו משמשים כאן בב'

השפות יחד, וביחוד בדבר ההסברה כמו שאבאר לך בלשון הרגיל דהיינו מבי השפות בעירוב.

מהות המילוי: הוא מסבת הסתלקות האור הנוהג בהע"ס דכל גוף של פרצוף (ע"ע הסתלקות א'). ע"כ נצרך פרצוף ההוא לפרצוף שני שימלא חסרונו, וע"כ בהתפשטות איזו הארה ומדרגה הנה מתחילה מתפשטת לראש תוך סוף כנודע, (ע"ע השתלשלות הפרצופין). ובראש אין נוהג הסתלקות האור (ע"ע הסתלקות אינו נוהג בראשים) רק בגוף דהיינו התוך והסוף, וע"כ יוצא התפשטות ב' למלאות האור שנסתלק מהגוף, והתפ"ב הזה יוצא רק בקומת חכמה וחסר כתר, (ע"ע ע"ב) וע"כ נקרא פרצוף זה בשם פרצוף חכמה להורות שחסר כתר, והוא מלביש לפרצוף השורשי בכל המקום החסר מאור מפאת ההסתלקות כנ"ל, דהיינו מפה דראש ולמטה, ופרצוף זה נק' ג"כ פרצוף ע"ב או הויה במילוי ע"ב, והיינו שכל אות ואות מהויה זו ממולא ביוד כזה: יוד הי ויו הי. (וטעמו ע"ע ע"ב).

והנה פרצוף ע"ב הזה מתפשט ג"כ לרת"ס, ובהגוף שלו מסתלקים ג"כ אורותיו כמו בפרצוף השורשי, וע"כ הוא נצרך ג"כ לפרצוף שני למלאותו, ופרצוף זה נק' פרצוף בינה, להורות שחסר קומתו מכתר וחכמה. ונק' ג"כ פרצוף ס"ג או הויה במילוי ס"ג, והוא מלביש מפה דע"ב ולמטה, דהיינו באותו מקום שצריך מילוי כנ"ל, וגם בס"ג הזה נוהג הסתלקות בגוף שלו, ובשביל זה מוציא פרצוף אחר למלאות חסרונו, והוא נק' פרצוף ז"א המלביש מפה דס"ג ולמטה במקום שצריך מילוי כנ"ל. ולבסוף יוצא פרצוף ב"ן שהוא בחי' מלוי דז"א.

מילוי המילוי:

ב' הפרצופין ע"ב ומ"ה מכונים מילויים, מטעם שהמה ממלאים תוך וסוף דפרצוף השורשי אחר ההסתלקות (ע"ע מילוי) פרצוף ע"ב ממלא אותנו עד הטבור והמ"ה מטבור ולמטה.

וב' הפרצופין ס"ג ב"ן, מכונים בשם מילוי המילוי, משום שהמה אינם מלבושים וממלאים לפרצוף השורשי, רק המה ממלאים לפרצופי ע"ב ומ"ה, שהמה מילויים לפרצוף שורשי. באופן שהס"ג ממלא לגופא של פרצוף ע"ב אחר ההסתלקות, ופרצוף ב"ן ממלא לפרצוף מ"ה. ומתוך שהע"ב ומ"ה עצמו נק' מילויים נקראים הס"ג וב"ן הממלאים להמילויים הללו, בשם מילוי המילוי. כלומר שהמה ממלאים רק להפרצופין דמילוי ולא לפרצוף השורשי.

מים עליונים: מים תחתונים:

אור דע"ס הבינה מכונה בשם מים, וממסך דהסת"א ולמעלה מכונה בשם מים עליונים זכרים, ומשם ולמטה מכונה בשם מים תחתונים נקבות.

מים :

הוא בחי' אור שנתעבה מחמת עירוב עמו דבר נמוך, כי אור שיצא על בחי' ב ירד ונתערב בבחי' ד הגרוע וע"כ נמס האור והיה למים. וז"ש (ע"ח ש"א פ"א) מימי אור העליון.

מים :

שורש שם הקי' הזה יוצא מסו"ה שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, עי' תחילת זוהר בראשית ובמרשב"י שם. והסו"ה ושבתם מים בששון ממעיני הישועה, שז"ס מים עליונים שנשאבים בששון. משא"כ מים התחתונים אמרו חז"ל מים תחתונים בוכין און בעינן למהוי קדם מלכא, שהוא ההיפך משאיבת מים בששון והבן. מים עליונים נמשכים משם אהיה (קטנות) או משם יהיה (בגדלות). מים תחתונים נמשכים משם בוכו אותיות שניות לשם אהיה. ודע, כי חומר המים הוא כמו השאלה, והשאיבה ה"ס השגתם, עד"ה ושבתם מים בששון. ובזה תבין ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים, שה"ס מים עליונים, כי כל הארץ היתה בסוד מים עליונים עד יום ב' שהרקיע הבדיל בהם ועשה מים תחתונים.

מים שבחכמה :

חומר האתיות מן המים שבחכמה יצאו. ותחילה נמשך תוהו ואח"כ בוהו, ואח"כ נרשמו ונצטיירו (ע"ע צורת האותיות ע"י נפש דאמא נצטיירו ע"ש, ש"ה פ"ה ע"ח) במעי אמא ע"י חומר שבה ג"כ שהוא אפר של אש (הנפש) שם. (ע"ע מים לקמן).

מים :

הוא לשון רבים מהמלה מי מבחי' מי שחברה לה יחדיו. ויש בזה ב' בחי' : הא' מי דחכמה הב' מי דעבודה. מבחי' ב' הבנים : חכם השואל מה העדות והחוקים והמשפטים וכו' ורשע השואל מה העבודה הזאת לכם. לפיכך נקי' מיים לשון רבים שכולל חכם רשע הנ"ל. ובזה תבין סו"ה, ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים : דהיינו לסיבת המים הנ"ל נמצא רוח אלקים מרחפת שפירושו נוגע ואינו נוגע, כי מסוד חי דחכמה נמצא נוגע ומסוד מי דעבודה נמצא אינו נוגע. מים עליונים זכרים : שה"ס הראש ששם שולט בעיקר סוד מי דעבודה, (ע"ע כתר)

ששם סוד המסך דבחי"ד המעלה או"ח עד הכתר, אשר אח"כ המלכות הזאת מתפשטת באורה ממעלה למטה, שהתפשטות הזאת ה"ס מים תחתונים נקבות להיותם מקבלים בתכלית. אמנם אינם משפיעים כלום שכל הארתם אינו רק בסוד או"ח היורד וה"ס התוך בטרם שבא להסתכלות ב'. ושם סוד רקיע: מלשון ריקות. ונק' כן כי אור זה מילא כל החלל ואין ריקות נמצא בטרם שהופיע הסתכלות ב' כנודע. וז"ס **מבדיל בין המים אשר מעל לרקיע ובין המים וכו'**, כי נעשה שם כמו מסך ומכסה לכסות את המים העליונים הזכרים אשר מעל לרקיע, דהיינו העלמת מי דעבידתא, כי אותו או"ח היורד מעילא לתתא יורד בסוד מי דחכמה בסוד **שאלת חכם חצי תשובה** פירוש, כי סוד מיים עליונים כוללים שאלות חכם ורשע וכל האורות אינם מופיעים לעולמות זולת דרך שם, בסוד **אין לך שום אור חדש שלא יבא מא"ס ב"ה**. ושם **סוד תשובה שלימה** דהיינו השיבה לשורש. ולפיכך שאלת חכם מניח עכ"פ המסך דבחי"ד שאינו משיג גבולה, וע"כ נק' **תשובה במחצה** ולפיכך אינו נפסק משורשו. אמנם לפי"ז איך יכול לפרנס שאלתו אחר שהמסך דבחי"ד רובץ עליו במלכות דראש. וז"ס ויעש אלקים את הרקיע, שהוא מבדיל ומכסה ומעלים על בחי"ד (שבראש מקוה) וע"כ יפה כח האו"ח היורד למלאות כל החלל, ונמצא הרקיע מבדיל בין מים עליונים הזכרים שביטל לשליטתם וגילה שליטת מים תחתונים הנקבות.

מים תחתונים בוכים אגן בעינן למהוי קדם **מלכא**. פי', ענין הבניה אינו נוהג כלל במים עליונים הזכרים, שה"ס או"ח **העולה בטרם התלבשותו** בכלים, ואין שם טענה זו למהוי לאפי מלכא, משא"כ במים התחתונים אחר הסתכלות ב' טענו כן והבן. וז"ס **אין מלכות נוגעת בחברתא כמלא נימא**: כי המים תמיד כוללים ב' המלכויות בחי"ב ובחי"ד, דע"כ נק' מים לשון רבים כנ"ל. ומ"מ בעת שליטת מים תחתונים אין מלכות דמים עליונים מתעוררים כלל לנגוע בהם שזה נמשך מסוד רקיע המבדיל כנ"ל, ואלו ח"ו הי' מתעוררים לא יכלה כלל מים תחתונים לגלות שליטתם. וזהו ג"כ סוד **אין ב' שערות יונקות מגומא א' אע"פ שאין ביניהם כמלא נימא**, דהיינו כדי שלא תתעורר מלכות דמים עליונים כנ"ל שהי' מחריבים הכל.

וז"ס **אין בין מים עליונים לתחתונים אלא כמלא נימא**. דה"ס ההפסק הנמשך מכח הרקיע, כדי שמלכות דבחי"ד לא תבטל את המלכות דבחי"ב. וז"ס שאמר ב"ז **אין בין מים עליונים ותחתונים אלא כג' אצבעות**: כי בן זומא היה מבחוץ בטרם עיה"נ, אשר מים עליונים ה"ס בחי"ד בלבד ומים תחתונים ה"ס בחי"ב בלבד, שבחי"ב מקומה בכל"א ובחי"ד במקו"ה הנ הרי ביניהם ג' מדרגות, משא"כ אחר עיה"נ שנכללו זב"ז ודאי אין ביניהם אלא כמלא נימא כנ"ל, שגם זה נעשה במכוון כדי ליתן שליטה למלכות דמים תחתונים.

מים עליונים מים תחתונים:

מזל:

הוא מלשון הכתוב יזל מים מדליו, וכן תזל כטל אמרתי. ויש ב' מזלות: מזל עליון ומזל תחתון שה"ס שלש עשרה מדות של רחמים. וחי' מדות הראשונות מן אל עד ונוצר חסד נקי מזל עליון, והמדות מן לאלפים עד ונקה נקי מזל תחתון, שהמה שורשים המשפיעים כללות כל השפע לתחתונים בין לצדיקים ובין לרשעים. ונקי מזל, משום שהשגתם של מדות האלו אינו תלוי בזכות, (ע"ע זכות) כי האדם משיגם דוקא בעת שהחומר אינו מזוכך, וע"כ הוא מושג לתחתונים כמו מציאה בלי שום יגיעה וע"כ מכונים בשם מזל. וז"ש ז"ל בני חיי ומזוני במזלא תליא מילתא, וכן הכל צריך מזל ואפי"ס"ת שבהיכל, משום שהמה ראשי המשפיעים כללות השפע. ומ"ש אין מזל לישראל, הכונה על הגדלות של ישראל שע"ז צריכים זכות, וכן אמרו המקובלים אין שום דבר ניתן אלא בזכות, שכ"ז סובב על הגדלות, שאינם ניתנים אלא לזכי לב ולצדיקים ע"י יגיעתם בהזדככות החומר.

מאנין:

הי"ס דאצילות נקי מאנין, כלומר כלים ואברי הגוף. (ש"ג פ"ג ע"ח)

מלבוש:

(ע"ע מלבושים) כל תחתון נחשב מלבוש להעליון, כי סיבת יציאת התחתון הוא משום הסתלקות דהתפ"א מגופא, דעליון, וע"כ חוזרת המלכות של ראש דעליון ומוציאה התפ"ב, (ע"ע התפ"ב) שהתפ"ב הזה כבר נבחן לפרצוף נבדל מעליון ונקי בנו או תחתון, אשר אורותיו ממלאים שוב לגופא דעליון שנסתלקו אורותיו דהתפ"א הקודם. והנך מוצא שכל תחתון יוצא בעיקר רק למלאות הריקנות דגופא דעליון וע"כ מכונה בשם מלבוש, משום שהוא ממלא אותו עם אורותיו מכל סביבותיו פו"א, וכ"ש בכל המקומות הריקנים.

מלבושים:

במלבושים אין אור עצמות מתגלה. (ש"ג פ"ג ע"ח).

מלבושים:

יורה שהם לבר מפרצוף ואינם נחשבים לגוף הפרצוף. וזה הכלל, שכל מדרגה ג' נחשב למלבוש כלפי מדרגה ראשונה, שזה נוהג בכל ג' מדרגות זה למטה מזה רת"ס, אשר מדרגה ראשונה נחשב לבחי' עצמות ונשמה, ומדרגה שניה לבחי' הגוף. שהמדרגה ראשונה מתלבשת בהשניה כמו הנשמה בגוף, ומדרגה שלישית נבחנת למלבוש משום שהאורות דמדרגה ראשונה אינם מגיעים לעולם למדרגה הג', דוגמת נשמתו של אדם שמאירה בגופו של אדם ולא במלבושיו. הטעם, משום המסך העומד ממעל לגופא שהוא המלכות של ראש המכונה פה הוא מתפשט עד למלכות דמלכות שלו הנק' טבור, בסוד הזווג דהסתכלות ב'. (ע"ע הסתכלות). ושם נהפך האו"י משום שהמסך נגמר תמיד בהסת"ב על הטבור, ולפיכך משם ולמטה דהייבו בנהי"מ דפרצוף אין שם אור ישר ואור העצמות רק או"ח לבד.

ונמצא מזה כלל גדול, אשר הגוף דכל פרצוף הוא חסר סוף דהיינו נהי"מ, שלא יוכלו לקבל מאור העצמות של ראש כלום משום שהמסך החותך כבר נגמר על הטבור (ע"ע טבור) וחוסר סוף בכלים גורם חסרון ג"ר באורות, (ע"ע הי"פ) ע"כ נבחן שאפי' למעלה מטבור ג"כ הגוף חסר ג"ר.

אמנם בחי' ז"ת דמדרגה א' מתפשט בו כנשמה בגוף, משא"כ הראש דהיינו מדרגה ראשונה איננה חסרי סוף, משום שהמסך שבמלכות שה"ס סוף דמדרגה ראשונה הוא איננו מסך גמור שיגרום עיכוב על אור מלהתפשט דרכה שהרי היא מתפשטת עם או"י להסת"ב (ע"ע הסת"ב), א"כ יש אור הזכר שה"ס אור העצמות גם בסוף של הראש וע"כ יש שם ג"ר בכל ספירה וספירה. משא"כ הגוף אשר הסוף שלו חותך על אור העצמות ומסיימו, הוא חסר אור העצמות בכלים דנה"י שזה גורם חסרון ג"ר באורות דכל ספירה וספירה מחג"ת וממדרגה ג'. (ע"ע גוף).

מלבוש זך:

האו"ח העילה מזווג דהכאת אור העליון על המסך, אשר האו"ח הזה עולה ממטה למעלה ומלביש על ע"ס דאו"י. זהו שמכונה מלבוש זך. ויש אמנם על המלבוש הזה גם מלבוש עב, והוא מהתפשטות המסך ממעלה למטה בסוד הסתכלות ב', שזה נבחן להתפשטות המלכות של ראש מינה ובה לעשר מלכיות עד למלכות דמלכות הנק' טבור, ששם יורד פעם ב' אור העליון ועושה זווג דהכאה ומעלה או"ח להלביש לאור העליון ממטה למעלה. והנך מוצא כאן בהסת"ב הזה ב' בחי' מלבושים על אור העליון: הא' הוא מלבוש זך דהיינו אור חוזר העולה מזווג דהכאה על המסך שבטבור. הב' הוא התפשטות המלכות של ראש ממעלה למטה על עשרה מלכיות אשר ב' האורות מלובשים במלבוש העב הזה. ותדע אשר א"כ אין ההארה נשלמת בהסת"א. (ע"ע הסת"א) משום שאין שם מלבוש עב הנ"ל, רק מלבוש זך לבדו שזהו אינו מספיק לבחי' כלי.

מלבוש עב:

הוא התפשטות מלכות של ראש ממעלה למטה על עשרה מלכיות, דהיינו עד למלכות דמלכות הנק' טבור, והתפשטות העביות הזאת מלמעלה למטה המה הכלים הנגמרים בהסת"ב והמה נק' מלבוש עב. (ע"ע מלבוש זך).

מדת הדין:

הוא בחי' אחרונה של מדת המסך שעליו נעשה הזווג דאו"י (ע"ע אור ישר) שנק' בחי"ד או כלי מלכות, ומקורה של מדה הזאת ה"ס נקודת הצמצום שנעשה שם חלל פנוי. (ע"ע חלל).

מושך נמשך:

ענין משיכה פירושה אשר נמצא שם בין פרצוף לפרצוף בחי' אמצעית המשתווה עם שניהם, וע"כ האורות שבראשין עוברים ג"כ להשני. וכבר נתבאר שכל השינויים הוא ממקור המסך שבהפרצוף, וע"כ כשאנו אומרים בחי' אמצעית, הכונה ג"כ על המסך שהוא המפריד והוא המקרב והוא המחבר והמדבק בין הפרצופין, כי כל העביות או הזכות שבכלים שבפרצוף וכן כל שיעור קומה שבאורותיהם תלוי בהמסך. (ע"ע מסך).

מנצפ"ך פשוטים:

ה"ס ה"ח.

מנצפ"ך כפולים:

ה"ס ה"ג.

מלכות:

פירושו הנהגה והשגחה. ויש בחי' מלכות בטרם שנגלה עליה הכתר לעין כל המושגחים, וה"ס מלכות של ראש שנק' מלכות סתם.

ויש מלכות דמלכות : שפירושו אחר שכבר נגלה הכתר מלכות לעיני הכל בסוד או"ח היורד ממעלה למטה חזר המלכות להגלות כמלאכתה בראש להעלות או"ח ונקי ג"כ מלכות דגופא או טבור.

מלכות :

היא ספירה עשירית מע"ס והיא המסיימת לכל הארה ולכל פרצוף. (ע"ע או"ח או"ח).

מלכות :

ט' נקודות הם שהז"א אין לו רק ט"ס, והמלכות אין בה נקודה כי היא בחי' נפש. (ע"ע בלי זווג)

מלכות :

המלכות נמשכת מת"ת. שלא שהוא בנה"י שלו (ש"ד פ"ו ע"ח)

מלכות דא"ק :

הוא במסך דבחי"ד המעלה או"ח בקומת כתר (ע"ע מסך).

מלכות דעליון כתך לתחתון :

כי כל תחתון הוא בחי' התפשטות ב' היוצא מפה של העליון אשר הפה ה"ס מלכות דעליון. ונודע בסוד זווג דהכאה אשר הפה הזה מתפשט בעצמה לע"ס שבה עד למלכות דמלכות, (ע"ע הסתכלות ב') שזה נוהג הן בהתפ"א לגופו דעלאן והן בראפ"ב לצורך התחתון. נמצא שאותו בחי' הפה שהוא מלכות דעליון נעשה לכתר אל התחתון שארי נתפשטו לע"ס שנבחן הפה להכתר דהתפשטות.

מלוכה :

האותיות הם כחות אצילות ועצמות הספירות וסוד המלכות וצירופים שבספר יצירה, כי הכחות לא יפעלו אלא בסוד חזרתם וצירופם אל מקוריהם, (דהיינו ע"י או"ח העולה מהמלכות ממטה למעלה עד המאציל והכתר), ואז יושפע עליהם שפע רב וחזק לשיוכלו הם לפעול פעולתם בחוזק (ע"ח ש"ה פ"ז). (והעלאת או"ח ע"י המסך שבמלכות נקי המלכה

או צירוף אותיות, כלומר שאו"ח שבמלכות מחברם ומקשרם עם אור החכמה, וז"ס המליך אות פלוני). גם ז"ס ז' מלכים שלכו בארץ אדום, ז"מ דמי').

מלכים ושרים:

סוד המלוכה מקורו תוך דמקוה, בסו"ה ומלכותו בכל משלה והי' ה' למלך על כל הארץ, שה"ס קיבוץ כל ההבלים הנדחים שבאו והלבישו לאו"י, (ע"ע קול ודיבור). וז"ס ב' מלכים ימלוכו - וכן מלא כל הארץ כבודו.

שרים: נמשך אמנם מריש דמקוה, בסוד וירא ה' כי שר לראות, שאע"פ שההארה היא מקרית ובכל השלימות מ"מ המלוכה לא נתגלה אלא סוד שררה בעלמא, בסוד אכן נודע הדבר והבן. וז"ס שר"י אשת אברם ומלכה אשת נחור, וע"כ שניהם בנות הרן.

מלכות דתבונה:

הפה ה"ס המלכות דתבונה ובה שורש של ז"א ונוק'. (ע"ח ש"ד פ"א)

מלכות דא"ק:

להיות הנקודים לבושין למלכות דא"ק ע"כ התחילו בהם הסיגים.

מלכות נשארה בלי אור היא סיבה לכל לידה:

פירוש, דהפרצוף כולל ב' התפשטויות שה"ס בי גופין וב' הסתכלויות שהם ב' ראשים (ע"ע התפ"א והתפ"ב). ובחיי"ד משמשת רק בפה דראש הא' (ראש מקוה) משא"כ בפה דראש הב' שהוא מטבור ולמעלה ששם משמש רק בחיי"ג בלבד, ונמצא משום זה שבהתפ"ב לא נתפשט ולא נתלבש רק בחיי"ג, ובחיי"ד שהיא כלי דכתר נשארת בפה דראש הא'.

אור החכמה בכלי דכתר: ולפיכך יצא אור החכמה בכלי דכתר ואור הבינה בכלי דחכמה ואור הז"א בכלי דבינה, וכלי דמלכות נשאר בלי אור, ומשום דוחק הזה יצא פרצוף שני בפה דראש א' עם בחיי"ד מחדש. (והבן זה (במקו"הנ) כי החושך הגדול נתן מקום לייצר דע"ז ששדים אין לה).

מלכים שרים עבדים:

מלכים ה"ס הראש וסוד מסך דהסת"א, בסו"ה בי מלכים ימלוכו. וה"ס מסך השורשי שהוא בתכלית הזדככות, בסוד מלכי ישראל לא דן ולא דנין אותם, כי אין שם

מקום לדינין כלל וכלל.

שרים : המה השרים לראות פני המלך. ויש מהם **קרובים למלכות** היושבים ראשונה במלכות, בסוד הגורמים ומפעילים השמיעה דמשה משה, וה"ס שרים שבראש. ויש מהם רואי פני המלך העומדים עליו שה"ס התוך המפעילים הראיה, בסוד עיני ה' משוטטות בכל. ויש שרים לארץ יהלכו ולוחמי מלחמות המלך, וה"ס הנה"י והסוף. עברים : המה הכלים הנפעלים מפעולות השרים הנ"ל, וז"ס משה עבד ה', כי משה איהו מלגאו מסוד הראש שנפעל מה' בסוד משה משה, וע"כ נק' עבד.

מאציל :

הוא מלשון **צל**. כי בעת שהעליון עושה צל ומצל ומעלים את אורו מהתחתון, בסוד או"ח המסתלק וחוזר אליו, (ע"ע או"ח) נמצא שמשפיע ומגלה לו הארותיו הן לצורך מציאותו והן לצורך קיומו ולפיכך מכונה העליון בשם מציל. וכבר ידעת שאין שום אור רוחני יכול להתגלות בהעולמות זולת ע"י צללים, (ע"ע צל החכמה) אכן **בורא** הוא להיפך, דהיינו בשעה שהעליון מגלה הארותיו להתחתון, נק' העליון בורא מלשון **בוא וראה**. ועם זה תבין ההפרש וההפכיות שמבין עולם **האצילות** לעולם **הבריאה**. (ע"ע או"ח מעילא לתתא). וזהו ג"כ ההפרש שמבין אור הזכר שא"ס אצילות לבין אור הנקבה שה"ס בריאה.

ממטה למעלה :

פ"י מהיותר גרוע ועב עד היותר חשוב וזך, ממלכות עד הכתר.

ממעלה למטה :

מהיותר חשוב וזך עד היותר גרוע ועב, דהיינו מכתר עד המלכות.

ממטה למעלה :

והנקבה בהיפך ממש כי בא מלמטה למעלה, והוא אש"מ וה"י. (ע"ח ש"ה פ"ז)

ממטה למעלה :

לא יצוייר זולת בע"ס של ראש, וכל הראשין נמשכין מראש מקוה, כמ"ש הארי"זל כשנתקן הכתר נתקנו שם כל הכתרים עש"ה.

והענין, כי מכח ריבוי התפשטויות והתעבויות נתמלאה סאתה של העביות בסו"ה ויאמר הנני, שהסו"ה צלצלי שמע, שאז מתגלת ויוצאת בחיי הקשיות על העביות ונתלכדו לבחי' מסך, שהוא כמו כלי אחיזה לאור העליון והאו"ח, באופן שנעשה ראוי להתלבשות בהתחתון, אלא מתוך שכל האורות שם המה למעלה מהמסך ההוא בסוד היה, לכן אינו נחשב להתלבשות גמור אלא לבחי' הכנה להתלבשות בסוד הסתכלות ב', אשר המסך הזה כחו יפה להתפשט בתחתון בכל שיעור האו"ח שהעלה והלביש לאו"י בע"ס שבראש, בלי הוספה ובלי מגרעת. וזהו שאומר הע"ח בסוד הסתכלות ב' אשר המלכות של ראש מתפשטת בעצמה לע"ס מינה ובה עד למלכות דמלכות, וע"כ ע"ס התוך ה"ס הסת"ב.

ממעלה למטה :

אשר המסך של ראש מתפשט בעצמו מיניה וביה לע"ס מכתר עד מלכות, שהוא התלבשות גמור בתוכיותם של הכלים, שהם הם בחי' התפשטות המסך גופיה. כי מתוך שהאור מתפשט בסיבת המסך נמצא המסך הסיבה והאור המסובב וע"כ שניהם שוים, משא"כ ע"ס דראש בהסת"א, שהם ממטה למעלה : כלומר שהמסך ממטה להאורות, כי מסבת התפשטויות והתעבויות הנוהג באור העליון יוצא ומתגלה המסך כנ"ל, וא"כ האור הוא הסיבה והמסך הוא המסובב, ונמצא האור גדול וחשוב לאין ערך מן המסך שהוא תולדתו הפעוטה, וע"כ לא יחשב שם המסך לכלי. כלומר אשר האור מתלבש בה, אלא האור כמו מרחף עליה ממעל לה אע"פ שנקשר בה היטב, ולפיכך נק' שרשי כלים בלבד.

מעלה מטה :

עניו מעלה מטה נבחן בחשיבות, כי כל היותר חשוב הוא יותר עליון והגרוע הוא יותר תחתון, וכ"ז אמור רק אם הכלים ריקנים מאורות, דהיינו שהם בבחי' הסתלקות, (ע"ע הסתלקות) משא"כ אם העצמות מלובש בכלים אז יש ערך הפכי בין הכלים להאורות, כי בכלים שה"ס המסכים נבחן כל היותר עב שהוא יותר חשוב, והוא משום שהמסך העב והקשה מעלה אוי"ח בקומה יותר גדולה מכמה שמעלה המסך הזך, (ע"ע אוי"ח) והפוכו באורות דכל היותר זך הוא יותר חשוב ויותר משובח, כי בחי"א באורות פירושו אור החכמה ובחי' א' במסך פירושו קומת ז"א ואור הרוח וכוי וזכור זה.

מטה :

היינו הטבור שממנה ולמעלה היכלא דאו"א, שהוא שורש ההתחלקות מהבחן הזמנים :

היה, הוה, יהיה, שמטבור ולמעלה הוא מאיר כבחי עבר, ומטבור ולמטה בבחי הוה ועתיד.

מזרח:

הוא כינוי של פרצוף ז"א שנק' אור השמש, שהוא האור המקורי המשפיע לתחתונים, וע"כ מכונה בשם מזרח. וצד מזרח ורוח מזרחית הכל על בחי זריחת השמש וגילוי יציאתו להאור מצד הזה.

מערב:

הוא כינוי לפרצוף נוקבא דז"א המקבלת השפע מז"א, והיא נקראת ערב או לילה או לבנה, הכל ע"ש קבלתה מהז"א שה"ס השמש ואור היום, כי כל האורות המופיעים בלילה אינם אלא מה שמקבלים מאור היום דהיינו השמש כנודע. ונק' מערב מלשון הכתוב ויהי ערב, וערבית.

מערב:

היסוד נק' מערב, כמ"ש בע"ח שי"א פ"ד וז"ל כשנתלבשו המוחין (דז"א) תוך נה"י דאו"א נתלבשו נה"י בנה"י, ואז יסוד אבא נתלבש ביסוד אמא ונתערבו שם יחד החו"ג, לכן נק' היסוד מערב כי שם הוא עירוב החו"ג יחד עש"ה.

מאוחר:

פירושו נמשך, כי כל פרצוף מאוחר הוא עלול ונמשך מהקודם.

מרכבה:

בדומה למלך שאינו מתראה במדינה גלוי לכל עבדיו זולת במרכבה המיוחדת לו, כן אין השי"ת שורה על הצדיקים זולת אם יזכו לקבל הארה תמה המורכבת מסוד ג' החיות. אריה שור נשר: בסו"ה רכב אלקים רבותים אלפי שני"אן: ר"ת שור נשר אריה אדם. אריה: הוא המלך שבחיות. שכל החיות שבעולמות עבדיו הם להיותו הכולל אותם כמו המלך שהוא הכלל של כל פרטי המדינה וע"כ מושל על כל פרט ופרט מאישי המדינה, והוא מלשון אראה או אור. ואע"פ שנברא ביום חמישי אמנם שורשו ודאי מיום א' הוא, וה"ס צבאות (ע"ע צבאות) כי חיה זו מתפרנסת מכל הקרבנות שבעולם

בסוד מ"ש בזהר אריה אכיל קרבנין, שמתמצית דמן של כל אלו הוא ניזון וחי. ובה תבין סו"ה אשונה אראה צאנך אשמור, כי אראה ה"ס אריה כנ"ל וה"ס ימין. שור: הוא המלך שבבהמות. דהיינו הכולל כל מיני הבהמות שבעולמות, וגם הוא נברא ביום חמישי ושורשו מיום ב' בסו"ה ורב תבואות בכח שור. וענינו לשון הסתכלות כי צופה תמיד פני הרמה והוא אינו אוכל קרבנין, כי אינו שופך דם לכלכלתו ואינו ניזון מחיותם של אחרים כמו האריה שנוטל חלק חבריו כנ"ל, מפני שכל קיומו וחיותו בא לו מדברים היותר נמוכים שבעולם דהיינו הקליפות של הצומח הנק' קש ותבן, והוא ג"כ מלשון "סר". ודע שהסתכלות ממטה למעלה נק' שור גם בתנאי שיהיה הדבר רחוק ממנו בסו"ה אשורנו ולא קרוב, וההסתכלות ממעלה למטה נק' הבטה כמו הבט משמים וראה.

נשר: הוא המלך שבעופות הכולל כל העופות שבעולמות, וגם הוא נברא ביום ה' ושרשו מיום ב' שמשם כל כחו להגביה עוף ופרנסתו מפגרי בהמות וחיות, בסו"ה אשא כנפי שחר כי כל כחו בכנפים השחורות הללו. ובה התפלא החכם מאוד כמ"ש דרך הנשר בשמים. ותדע שכל החיות שלו נוטל מאריות וכל כוחו לעוף השמימה הוא נוטל מתבואות השור, בסו"ה תבואתה לראש יוסף.

אדם: מלשון דממה, כי כל הברואים בערך האדם הם כערך הפרטים כלפי הכלל שבהם, כי הכלל אינו מוסיף כלום על הפרטים שבו אלא בבחי' קיבוץ בלבד, כן האדם אחר שנבראו כל פרטי המציאות יוצא ונברא הדם בבחי' כלל שבכל המציאות כמו בחי' סך הכל על פרטים שבחשבון. ובה תבין לפני אדם הוא היוצא פועל והכלל מכל ג' מלכים הנ"ל, אריה שור נשר ונברא ביום ששי ושורשו מיום א'...

מרכבה:

ה"ס הנביאים והחסידים שזכו להיות כלי מוכן להשראת השכינה, ונבחנו שנעשו מרכבה לשכינה הקדושה. כלומר, כמו המלך שמתראה רק במרכבתו המיוחדת, כן השכינה הקדושה בחרה לה החסידים הללו לשרות עליהם ולהתראות על ידיהם. כמ"ש ז"ל בבראשית רבה האבות הן הם המרכבה, ע"ד שנראה השי"ת למשה בסו"ה אנכי אלקי אביך אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב.

מעשה מרכבה:

חכמת הקבלה היתה נק' כן בפי הראשונים בדרך כלל, ובפרטיות חילקו הראשונים את חכמת הקבלה על ג' חלוקות: א' סוד העיבור, ב' מעשה בראשית, ג' מעשה מרכבה. **סוד העיבור** הוא חלק היותר מכוסה ויותר מוצקע עד כמעט שהיה נשמרים אפ"י לרמז עליו.

מעשה בראשית:

ה"ס מציאת העולמות והספירות והפרצופין לכל פרטיהם ודקדוקיהם כמות שהם.

מעשה מרכבה:

ה"ס סדוי היחוד והרכבת העולמות והספירות זו בזו, עד שנמשכים ושורים על האדם המייחד אותם, ע"ד שאמרו בב"ר האבות הן הן המרכבה. ובזה תבין למה דוקא בעסק במעשה המרכבה מביאים חז"ל שירדה אש משמים והקיפה אותם (חגיגה י"ד) גבי אלעזר בן ערך, וכן שמלאכי שרת היי מתקבצין ובאין לשמוע כבני אדם במזמוטי חתן וכלה גבי ר' יהושוע (באין דורשין, שם). ובירושלמי איתא שהיו מלאכי השרת מקפצין לפניהם כבני חופה. והיינו מטעם הנ"ל שהוא עסק היחוד של מאורות העליונים.

מעשה:

ה"ס אמא בסוד אומר ועושה, אומר אבא בסוד הויות, ועושה אמא בסוד אלקים (ש"ה פ"ה ע"ח). אמירה ה"ס רוח מ"ה, דיבור כי ה"ס נפש ב"ן.

מעשה בראשית:

ויאמר הוא לשון מחשבה כמו אמר בלבו, וכמו ותגזור אומר ויקום לך, שה"ס גזר והעלה מ"ן, שגזר את המחשבה הנק' בחי"ד. ונק' אומר, באופן שעשרה מאמרות ה"ס עשרה מחשבות, וה"ס אצילות שפירש בע"ח שער מ"ב כאדם עם מחשבתו. אמנם וירבר דיבור: ה"ס מוצא פה, שכל המתגלה דרך מוצאות הפה נק' דיבור. וז"ש ז"ל דיבור קשה. וז"ס כה תאמר לבית יעקב, דהיינו שתחשוב בלבבך בשבילם. וז"ס בריאה: שפירשוה שם בע"ח כאדם המדבר עם חבירו בסוד הכאה שפה אל שפה עש"ה. וז"ס לא דברה תורה אלא בבריאה, כי משם תצא דבר תורה ומשם מוצאות הפה כנודע.

וירא ה"ס אצילותי שזע"מ וירא אלקים את האור, אכן תבין זה בסוד יוצר אור ובסוד אצילות בריאה יצירה, וע"ע אבי"ע דהסתכלות א'.

ויקרא ה"ס הזמנה כמ"ש בזוהר מאי וקרא וזמין, שהשי"ת הזמין הכל בסוד אצילות. וכיון שאצילות ה"ס נצחיות והבריאה מלובשת בזמן, ע"כ כל הנמשך מהאצילות לבריאה בבחי' הזמנה ה"ס מקרה. וז"ס אלהי העברים נקרה אלינו וכו', כי הנצחיות בזמן הוא מקרה, שהרי הזמן אינו יכול להלבישה, וכמו ברק התופס זמן קצר ואינו מלובש כי אין לו כלי בהמשך זמן, ולפיכך שום תנועה אינו מורגש לראיה בעת

הברק. לילה: הוא מלשון לי לא, שה"ס החושך המונע לרשעים ליקרב אל הקדושה והקליפות מוכים בסנורים. וז"ש ז"ל לילה אלו מעשיהם של רשעים, וז"ס שצעק האילן רשע אל תגע בי.

הבדלה: מאור לחושך הוא ודאי ע"י דבר המבדיל. ותדע שה"ס מעשיהם של רשעים שנצטיירו שבהם ניכר יתרון האור מעל החושך, עד"ה ויצאו וראו בפגרי האנשים וכו'. הבדלה ממים למים: הי' ע"י רקיע שנעשה. ויש לפרש רקיע מלשון קריאה בהיפוך אתוון, שע"כ הרעיש בן זומא את העולם כי נדמה לו כקערה שנהפכה.

ו נתבאר כל קריאת הזמנה וכל הזמנה היה ביום א', שז"ס בראשית נמי מאמר הוא שכתוב שם את השמים ואת הארץ, וכל המרחק ביניהם של תוהו ובוהו, אלא שם הוא בבחי' קריאה והזמנה כנ"ל, וכאן נהפכו האותיות בסוד ותתיצב כמו לבוש, ושם כתוב ורוח אלקים מרחפת על פני המים, כי עוד לא היה הבדל ניכר בין מים עליונים לתחתונים, וכאן כתוב ויעש וכו' ויבדל, כי נקראו המים כראי מוצק לא ימוש לעולם ועד, ועל הרקיע הזה היה רוח אלקים בסוד השמים, ועדיין לא נברא כאן הארץ אלא המלאכים בלבד, וגם הם בסוד אש ומים יחד שה"ס שלום עליכם וכו', דהיינו עושה שלום במרומו.

עשיה: לא כתוב עשיה אלא בג' מאמרות. שעשיה מלשון שלימות, ויעש כמו ויהס כלב וכו', וביום ב' ויום ד' נגלה השלימות כנודע, וע"כ כתוב ויעש אלקים את הרקיע וכו' ויעש אלקים את ב' המאורות וכו'. **יום ששי** כתיב ג"כ ויעש גבי נפש חיה, כי בבחי' המשכות חיות היה השלימות ביום ששי, כי תראה שעד יום חמישי לא היה עוד שום חיות בעולם מבחי' פנימיות העולמות כי ביום שני **נבראו המלאכים**, והמה סוד חיצונייה העולמות כנודע. אמנם חיות פנימיות לא היה בעולם, וע"כ לא נזכר חיות עד יום ה' בבריאת המים והעוף, ושם לא כתיב ויעש כי לא היה שם שלימות של כלום, כי המים לא נועדו לישוב, אלא יום ששי כתיב בחיות החיצוניות דבהמה וחיה ויעש, כי הם נשלמו במדרגתם, כמ"ש ז"ל שור בן יומו קרוי שור. משא"כ גבי אדם לא כתיב ויעש אלא נעשה לעתיד לבא, דהיינו שהיה כן במחשבה אבל לא בפועל.

חצי מדרגה: וסוד הדברים, כי הבהמות וחיות הם בחי' חצי מדרגה, וע"כ אין קומתם זקופה כבני אדם. וסוד הזה נמשך מבחי' כלה דששי, (ע"ע כל, כלה) ששם סוד, ואתה **תשמע השמים** שבחי' הקול נגמר ונשלם כל צרכו שה"ס השמיעה, משא"כ הדיבור לא נשלם משם, אלא מסוד יום ב' כלה דשביעי **הכל נשלם חוץ מהאדם**. וסוד יום ששי ה"ס יום א' במהדורא שניה, (ע"ע מספר בפ"י הבי') ולפיכך כתיב אצל בהמות וחיות **ויעש** כי בבחי' זו כבר נשלמו ואין עליהם מה להוסיף, אלא שנבראו כדי לשמש את האדם בלבד שהוא נברא בקומה זקופה בסוד מדבר.

וז"ש ז"ל נתנה עלי **בקולה** וכן אשר שמעת בקול אשתך, וכן וישמע את קול אלכים מתהלך בגן לרוח היום, שז"ס חצי המדרגה שכבר נשלמה שה"ס כל" או קול, ולא שייך בה שום פגם, שהרי אחר אכילת עץ הדעת שמעו קול ה'. ובזה תבין אשר ששי

ושביעי: הם מדרגה אחת שלימה, אלא שנמשכים מבי ימים דמעשה בראשית יום א' ויום ב', שבסוד יום א' נשלם הקול לגמרי בלי הוספה שז"ס ויכל דששי, ומשם נמשכים כל החיות והבהמות אשר נבראו להועיל להאדם, והאדם עצמו ה"ס מדרגות ב' הימים יחד כאחד, אלא ההתחלה שלו היתה ודאי בששי וגמר שלו בשביעי בשבת קודש, וז"ס כל שלא טרח בע"ש מה יאכל בשבת, כי בשבת אסור המלאכה לגמרי כנודע, וע"כ כתיב בהאדם נעשה לעתיד.

זו"ס אשר ברא אלקים לעשות: כי כל העולם לא נברא אלא להשלמת האדם שנברא בצלם אלקים בקומה זקופה מסוד יום א' וב' אלא ששי ושביעי שהשי"ת התחיל בעדו ביום הששי ונתן לו תורה ומצוות לעבודה עד שנשלם בסוד השביעי. ולפי שצריך ליגע בתורה ע"כ כתיב **נעשה אדם** בשיתוף כל מע"ב, כי העשייה שלו לא נגמר אלא ביגיעה שלו ובעזרת כל הבריות, אמנם חוץ מהאדם כבר הכל נשלם.

מתלקטום: מאחיזים:

(ע"ע זכר) ההבלים היוצאים ומסתלקים מהנוק' המה אינם נאבדהם ח"ו באויר העולם, אלא מתלקטים ונאחזים בהזכר עד שמצטרפים כשיעור יסוד דיליה, ואז פוקד להנוק' ומחזיר לה את פקדונה.

משא:

יורה על האורות החשובים מאד, שאינם מושגים זולת בקשיים מרובים. ולפיכך מכונה השגתם בשם משא כמו נושא משא כבד, וזסו"ה ולבני קהת לא נתן כי וכו' בכתף **ישאו** וזסו"ה **ישא** ה' פניו אליך, ומרמזים על השגת אור הפנים והג"ר הנישאים בכתף, ששם קשר של חוט השדרה הנושא את הראש. אכן בני גרשון ומררי נסתייעו בשש עגלות **צב** (צ"ב צבאות) שהמשיכו בזה רק אור דו"ק בסוד שש עגלות צ"ב והבן.

מלאך:

ע"י תיקוני זוהר בסוד איהו מלאך ואיהו מלאכה, שז"ס ארור עושה מלאכת ה' רמיה. ותבין זה מגילוי נבואה הראשונה למשה רבינו, דכתיב וירא **מלאך ה' אליו** בלבת אש מתוך הסנה.

סנה: ה"ס **המסך המתוקן** בכלי המלכוח המעכב על אור העליון מלעבור דרך בו. והטעם, כי אור העליון מאיר בלי גבול שלא יגביליהו שום כלי שבעולם, דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל, וזה נת' בלשון חכמיב בלי גבול. אמנם בכל יכלתו הוכן בחי' אחיזה להתחתון, והוא רק בסוד או"ח בסו"ה וחשכו כאורה שהוא מלאכת ה' אשר

לילה כיום יאיר, ומקום זה נק' **מלכות**, כלומו שמלאכה זו מועילה לגילוי מלכותו ית' בכל הארץ, ולפיכך מתוקן בכלי מלכות הזאת בחי' סנה או מסך על אור העליון, אשר סודו הוא בחי' גבול של התחתונים, אשר בו בעת שהמקבל מתעורר לנגוע את אור העליון הבלתי מוגבל, נמצא שכבר אור העליון חזר למקורו למעלה ואיננו. באופן ששום פעם לא יאונה אשר הסנה או המסך יגע במשהו מן המשהו באור העליון, אשר ע"כ התחתון מרגיש כאב נורא מאד, כי בטרם התעוררות הסנה לאחוז באור העליון הרי אורו ית' מתפשט על התחתון בלי גבול כמו שצריך להיות, ונמצא התחתון דבוק בכל טוב. אכן ברגע התעוררותו של הסנה, נמצא התחתון עזוב וריק מכל, ונמצא שתחת אשר הסנה רוצה לאחוז באור העליון, נמצא שנאחז באש גדול ונורא השורף את נפשו ופנימיות שלו כולו בכל פעם ופעם שמתעורר להתאחד כמבואר, כי אור העליון במהר ושב וחזר למקורו. ובזה תבין ענין או"ח ובסוד שאין ריקות נמצא.

ריק: כמו שהכתוב אומר כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם. פירוש, אשר אותו הסבה הנ"ל או המסך המתוקן בכלי המלכות אשר גורם תמיד הסתלקות האור מהתחתון כאמור, לא יעלה על דעתך שמשום זה נשאר התחתון ריק מהאור כמו שמורגש בהמעשה הנ"ל שהתחתון נשאר עזוב ואנוש מכל, אשר ע"כ מכונה התחתון בשם לבת אש כאמור, כי הסנה במקום אחיזתו באור העליון נמצא תפוס ונאחז באש העליון. אמנם אינו כך כי אותו או"ח שחזר למקורו לעיני התחתון, נמצא אדרבא כי הוא מכפיל האור ומלבישהו ומקשרו באותו הסנה שגרם את חזרתו למקורו, אשר התחתון מוצא מחמת זה דביקות שלם ונצחי באור העליון, שזסו"ה כי הוא חייכם, והבן. וזהו שנק' הסתכלות א' בסוד צלצלי שמע, וזהו שנתפלא משה שנאמר וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה, כי אמרנו אשר לעיני התחתון ולהרגשתו מצוייר המראה של המלאכה הנ"ל בבחי' **לבת אש** אשר הסנה נשאר תמיד אחוז באש במקום אור, וא"כ היה צריך הסבה להשרף ולהאבד מהעולם, אמנם לגודל תמהונו ראה שאינו נאבד ואינו נשרף אלא אדרבא ממנו נצמח כל החיים וכל הטוב, וע"כ מכנה אותו בשם מראה הגדול, ובזה השיג את הסתכלות ב'.

הסת"ב: שזסו"ה וירא ה' כי סר לראות וכו' ויאמר משה משה, כלומר כי בהסתכלות א' נדמה לו המראה בבחי' **מלאך ה'**, כי השיג את מלאכת ה' בלבד, אמנם עתה זכה והשיג כי ה' עצמו אמר לו משה משה.

והבן היטב כי בהסת"א לא השיג אלא המלאכה שבהסנה, כלומר את ההסתלקות ממטה למעלה של האו"ח, ואת התחתון בדמה לו כמו עזוב וריק בלי שם כלל, משאת"כ עתה השיג שנים: א' את ה' עצמו הפועל זה, ב' התפשטות האור מלמעלה למטה בשם משה.

מלשון ומש חצי ההר וכו', או לא ימיש מתוך האהל, שפירושו שליפת חלק מחלק כמו אצל שופר ששולפין הזכרות מהנוקבות, שנמצא הנוקבות **מש** והולך לה מן הזכרות וראוי לתקיעות להשמיע קול. ועד"ז כאן אשר מסבת הסבה או המסך נמצא התחתון מש והולך לו מן האור העליון, ובסוד הסת"א נמצא בדמה כמו אפס וריק, ועתה בהסת"ב השיג אשר זה האור חוזר המסתלק הוא אור מלביש ומקשר ומבליט אור העליון. ולא עוד אלא שמופיע האור מהמסך הזה ולמטה אל התחתון, ובמקום לבת אש נמצא לב מלא רוח חכמה ובינה ודעת ה', וע"כ קנה שם מפורסם ונכבד מאד דהיינו משה.

או"י: מושג העקרי המקורי מתחיל מסו"ה וירא ה' כי סר לראות.

מסך סנה: מבואר בהקריאה משה משה ויאמר הנני, כלומר שסיפא דאו"י הכה בהסנה בנגיעתו בו מטרם שבא לאחוז, ומצוייר בסוד הכאת שפה אל שפה, כי שפה העליונה הוא סיפא דרישא ושפה תחתונה שהוא הסנה או המסך הוא רישא דסופא, ומתוך שהכפילו ההכאות בדרך הנ"ל בסו"ה צלצלי שמע אז שמע ויאמר הנני. **עביות שבהמסך**: מבואר בכפילת השם משה משה, כי הסתלקות וחזרת אור דראש למקורו בכל הכאה והכאה, גילה עביות ושנאה גדולה בהשפה תתאה ברישא דסיפא, שנקי ע"כ סנה או מסך.

קשיות שבהמסך: מבואר בהדיבור אל תקרב הלום, שפירושו הזהרה נוראה שלא יבא לקבל אור העליון המאיר בלי גבול כמ"ש לעיל.

או"ח דהסת"א: מבואר בשמיעת שחו **משה משה** אך בבחי' צלצלי שמע ואח"כ בביאור יותר בסו"ה אל תקרב הלום דכאן זכה לנצחיות, והעיקר נגלה אליו בסו"ה של נעלך מעל רגליך: נעל ה"ס אור העליון המופיע בכלים דתחתון, אשר סיפא דראש מכונה **בשם רגל** (כל סוף נקי רגל) והתחתון המקבל אורות דראש מתוך הסתופפות ויראה גדולה להגביה את עיניו, הוא מכונה במצב הזה בשם **נעל** בסו"ה **גן נעול** ובמצב הזה כשהנעל מלביש את הרגל דעליון, הרי שואב ומתענג ודאי באור העליון כי הוא דבוק בו מפנים ואחור ומכל צדדיו. ומתוך שנאמר למשה אל תקרב הלום במצא בזה סתירה והפכיות לנשמתו דמשה, כי כל עיקרו הוא הבחי' הנשלפת ומסולקת מאור העליון שלא יצוייר זולת בעת שרוצה להתקרב כנ"ל. ולפיכך תיכף בתוך כדי דיבור נאמר לו של נעלך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא. כלומר אע"פ שאמרתי לך אל תקרב הלום, לא אמור זה כלפי אותו מקום שאתה עומד עליו, ואדרבה מתוך שאתה כבר עומד על **אדמת קודש** הנה כל מגמתי של נעלך מעל רגליך, כלומר שתעסוק בזה תמיד לשלוף הנעל מעל הרגל, שכן מתגלה ובא התורה והחכמה והבן היטב. כי כתוב מה יפו פעמיך בנעלים, וזהו אמנם לכנסת ישראל, משא"כ משה שה"ס בעלה דמטרוניתא, כל תפקידו הוא אך לעסוק בשליפת הנעל מעל רגלו כי יציאתו יותר הנאה לו מביאתו.

אדמת קודש: נקי רק אותו המקום ששם שליפת הנעל מעל הרגל יחשב למלאכת ה',

וע"כ נאמר לכל העומדים שם של נעלך מעל רגלך. ואל תטעה לדמות ענין זה לחליצת הנעל דיבמה, כי שמה המה עומדים על אדמת חול, וע"כ אדרבה וירקה בפניו וכו', והוא מבוזה מאד בשמו **חלוץ הנעל** שהוא לו בזיון גדול.

מטה הנהפך לנחש:

ונחש הנהפך למטה. הנחש נברא ביום חמישי כמ"ש ויברא אלקים את התנינים הגדולים. ומקודם תבין סוד

נחש בריח נחש עקלתון: כי הוא מתחיל ממקום היותר גבוה, ומשם נק' נחש בריח, כי הוא מבריא מן הקצה (ראש מקוה) אל הקצה, (מקוה"נ) יהכל בורחים מפניו, אכן לבסוף בסוד הנוק' ביום ה' נברא בעיקר נחש עקלתון, אכן נמשך לשם עמו יחד גם בחש בריח.

והמה תנינים הגדולים: וזסו"ה עקוב הלב מכל **ואנוש** הוא ומי ידענו, שזהו גרם נחש העקלתון, והנחש הוא הנושך את האיילתא כדי שתלד, וה"ס **זנב הנחש**, כי נשיכה זו הוא עושה בבחי' הזנב, בסוד הנחש כופף את ראשו ומחי בזנביה.

וז"ס ראש המטה: אשר משה אחז בו וכשהשליך את המטה ארצה ולא שימש בו, אז תיכף ויהי לנחש, כי נגלה רישא דחיויא שכל ארסו טמון שם, ואז הורה ה' שלח ידך ואחוז בזנבו, דהיינו בזה המקום שהכה ופתח רחם דאיילתא שנק' זנב כנ"ל, ואז ויהי למטה בכפו. וז"ס שאמרו חז"ל ואפי' בחש כרוך על עקבו לא יפסיק בקריאת שמע, והבן.

רישא וזנבא דחויא: או אפשר לפרש אשר הנחש כולל שתי הבחי' יחד, כי אחר שביה"כ נתערבו זב"ז. ונודע שהקדושה שארי בפרודא וסיומא ביחודא, בסו"ה וכנפיהם פרודות מלמעלה, אמנם הס"א הוא להיפך כי שארי ביחודא וסיומא בפרודא, לפיכך רישא דחויא יהי הארס של בחי"א שתולה הקלקלה בעליונה, וז"ס כי ישוך הנחש בלא לחש, וזנבא דחויא הוא הארס דבחי"ד ששם הפירודא, וז"ס כפיף לרישיה, כי הדינים דשם לפעמים נכפפים ואז שוב לא נשמרו ממנו והוא מכה אותם בזנבו, משא"כ בשעה שמגביה ראשו ותולה קלקלתו למעלה, אז נשמרים ממנו ואינו יכול להציק. **ואחוז בזנבו** יהי הפירוש כדי שלא יוכל לכפוף לראשו.

שז"ס והביט אל נחש הנחושת וח': כי אז היו הנחשים נושכים אותם בראשם, דהיינו בארס דבחי"ב ולא יכלו להתרפא, כי בהרפואה דיום ד' היה ג"כ ליקוי ופריחת אור החיים, וע"כ עשה משה נחש הנחשת, דהיינו מלשון נחש דנחש. כלומר, עיקר כוחו גילה שהוא בזנבו, ואחר שראו כוחו זה נתרפאו, כי פרשו מעבודת פרך, (ע"ע מטרה). ונמצא זה דומה כמו כאן **לאחיזה בזנבו** והבן, כי אז נהפך בידו של משה להיות מטה, שבו עשה כל האותות והמופתים.

משה :

מלשון לא ימיש מתוך האהל, דהיינו סילוק. ומש הוא שורש בן ב' אותיות כמו עש מן מעשה עשה. באופן שפירוש הכתוב ותקרא שמו משה כי מן המים משיתיהו, הוא כמו הגזרה עשיתיהו, כלומר מן המים סילקתי אותו.

וסוד הסתלקות הזה מן המים, נמשך מסוד הכאה דאו"י במסך המעכב על או"י שלא יעבור דרך בו. ויש כאן עמקות רום גדולה מאד, כי בהמלה מש יש שתי משמעות הפוכים זל"ז, כי לפעמים פירושו בבחי' דחיה כנ"ל, מלשון לא מש מקרב המחנה, שפירושו לא נסתלק דהיינו לא נדחה, ונמצא פירוש מש כמו נדחה או מסתלק, ולפעמים פירושו בבחי' משיכה כמו שפירש"י מן המים משכתי אותו עש"ה. וטעם ב' המשמעות ההפכים האלו הוא, מפני שגם בהכאת או"י בהמסך נבחנים ג"כ ב' המשמעות האלו בלי הכרע. וכדי לשבר את האזן אבאר זה, בציר העין המתדבק אל שתי עשרה שנגרע ונעשה אחת עשרה, משום שכל עיקר מדת הרוחביות הוא בסו"ה לא תוסיף ולא תגרע, וכל המוסיף גורע וכל יתר כנטול דמי, וע"כ העין שהוא דבר נוסף מן הקלי' הקרב אל מדת שתי עשרה פרצופין דקדושה, תיכף נגרעים מטעם הפרצוף העליון דוכרא דא"א המסתלק ועולה למעלה, ועשתי עשרה התחתונים נדחים ונופלים לחלקם. ונבחן ג"כ כמו ראש וגוף שבסיבת העין הקרב אל הקודש נסתלק אור הראש מהגוף, והגוף נדחה ונופל לחלקם שה"ס המיתה כמו מישה, כי מת הוא כמו מש בשין שמאלית.

תחית המתים : ונודע בסוד הקבורה שאין גוף המת נאבד כלל, אלא אדרבא משם עומד לסוד התחיה בסו"ה ולא ידח ממנו נדח, אלא אדרבא ואתנו ישוב נדחים קובץ, כלומר שאין השי"ת שב אלינו זולת בשעה שמתרבים הנדחים לשעור קצוב הראוי להתגלות הכבוד עליהם, שז"ס מקבץ נדחי עמו ישראל, כי התגלות הכבוד הוא המקבצם לחטיבה אחת, ובסו"ה אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו, באופן שאותם הגופים הנראים כמתאבדים ונופלים לשאול תחתית בטרם שמופיע עליהם אור התחיה, המה הם הכלים האמיתיים המוכנים מכל מראש לקבלת אור החיים הנצחי כי מיתתם מכשיר אותם לנצחיות, בסוד יום שכולו שבת ומנוחה לחיי עולמים, שזהו התכלית הנרצה ממנו ית', בסוד תכלית שמים וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, כי בטרם שמתו היה חייהם רק בסוד הימים, כלומר חיים קצרים בדרך יום ולילה, בסו"ה למען ירבו ימיכם וכו' כימי השמים על הארץ, אשר כל בעלי חיים האלו בני תמונה המה. אכן כל אלו מחוייבים להתגלות מתחילה בסוד הברכה, שאינה חלה זולת על חיים הקצרים בדרך יום ולילה, שז"ס וברכתו מכל הימים שהם האורות המתגלים בשיעור קצוב, בסו"ה ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה, ואחר שנתרבו המתים והנדחים האלו ובאו לשיעורם הנרצה, אז השי"ת מופיע עליהם באור התחיה בסו"ה מארבע הרוחות בואי הרוח ופחי בראוגים האלו, ועליהם נאמר וקדשתו מכל הזמנים דהיינו מזמני הקבורה, כי אז נעשו

מזומנים ומקודשים לאור התחיה.

וז"ס תשע אלפים ותשעה ותשעים מתים מעין הרע ואחד משאר מחלות, דהיינו הען הקרב אל, שתי עשרה ונעשה עשתי עשרה כנ"ל, שמשם כל המיתות כלומר מישות בעין שמאלית, בבחי' הדחיה שנדחים ונופלים לשאול תחתית, וכמו תועפות הרים עיי לעיל. אכן בסוד או"ח בשעה שהמסך מתוקן בכלי מלכות כראוי, דהיינו כשיש שיעור נדחים כראוי בסו"ה ויאמר הנני, הנה לאט לאט מתגלה שאין זה דחיה אלא אדרבא הוא משיכה, בסו"ה משכני אחריך נרוצה, כי בשעה שאור העליון מכה על המסך הנה ממשיך ומוציא אורו הנדחה אל על אליו למעלה, שז"ס שאו"ח עולה עד הכתר. ונמצא פירוש הכתוב מן המים משיתיהו כפירש"י משכתיהו והבן. (ע"ע תחית המתים).

מגדל הפורח באויר:

ע"ע רי"ו.

מגדל הפורח באויר:

עיקר השם הזה הוא על יסוד, אלא בסוד הסת"א בהיות האו"ח עוד מתתא לעילא בטרם שנגלה האו"ח מעילא לתתא, (עיי או"ח מתתא לעילא) נקרא יסוד הזכר רק שהוא תלוי באויר. כלומר בלי התלבשות בכלים שהרי התחתון עדיין אינו מרגיש כלל מאור חוזר הזה לממשות של כלים, ואדרבה להיפך שמרגישו להעדר ולהסתלקות, וע"כ הוא תלוי באויר כלפי התחתון. אמנם בהסתכלות ב' שכבר נגלה האו"ח מעילא לתתא בסוד אור הנקבה, (עיי או"ח מעילא לתתא) לכן ניצוצי האו"ח העולים מהנקבה הנ"ל ומתדבקים בהעלאן באד יסוד הזכר, כבר עכ"פ מכונים בשם מגדל, בסו"ה מגדל עוז שם ה' בו יקוץ ונשגב. אלא מתוך ששוב באו לסוד או"ח מתתא לעילא, נקי זה נשם דהיינו זווג דהכאה, ואתר היסוד המקבץ לניצוצין נקרא בשם מגדל עכ"פ, אלא שפורח באויר.

מספר:

ה"ת (ז"א) נקי מספר, וז"ס מונה מספר לכוכבים (ש"ה פ"ה ע"ח).

מספר:

האוות מקבלים ריבי ע"י שינוי ה צורה שקונים ע"פ התלבשותם בכלים, ולפיכך יש בהם מספר.

מספר :

(עיין לקמן באופן ב').

ראשון אחד : ה"ס ראש דמקו"ה ששם רשות היחיד הגמור, והוא אחד ואין שני להמשילו לזולתו.

שני שנים : ה"ס תוך ששם נתהוה שורש למספר, משא"כ הראשון ה"ס אחד ואין שני כנ"ל. ונקי שני מלשון שנינה בסוד כסא שן וסוד ושנתם, שה"ס ישיבת ב"ד הקבוע לזכות ולא לחובה.

שלישי : דומה לאחד אלא בסוד כלל ופרט, כי אחד ה"ס הכלל הכולל הכל והשלישי ה"ס הפרט המוצל, ומכונה פעם בהכתוב אחר **אחת** בתוך, שבהעריכינו כלפי האחד נקי השלישי אחת לשון נקבה, והוא שורש עמודא דאמצעיתא המופיע ועולה מתוך חסד וגבורה וה"ס סוף המדרגה. (ובו קויית המים למקום "אחד" כמבואר).

רביעי : הוא מלשון רביצה מלשון רובע ונרבע, משום שלקו בו המאורות בסוד אור יקרות וקפאון. אכן יש בו בינה גדולה המשלמת על שלישי, וה"ס בן ארבעים לבינה שזהו מתגלה בעיקר אחר העשירות. (ע"ע עשירי).

חמישי : הוא מלשון "חם אש" או "חום אשי". משום שיש בו קביעת ישיבת ב"ד ונוטים לחובה, וממנו כל ילידי המים רבים אדירים משברי ים שה"ס מדה"ד, וז"ס שער החמישים שלא ידעו עיט, וז"ס אש אוכלת בראש ההר, דהיינו אש של מעלה. אכן מצוה להביא אש של מטה בסוד חמישי כאמור בסוד עיה"נ.

ששי : הוא מלשון **אשאשי** שבמבטא נשמע כמו **הששי** כי אז ותכל כל המלאכה שבשמים וארץ. והסו"ה לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים, שפירוש ב' אשות אש של מעלה ואש של מטה, דהיינו הרבוץ כאריה מלשון אראה, והרבוץ ככלב החורץ לשונו ונובח כדי להבריח הנכרים והזרים מבית הבעלים, שז"ס גר הייתי בארץ נכריה. והראשון נאבל בשלישי והשני נאצל בחמישי, אכן כאן ה"ס השתתפותם יחד וע"כ מכונה בשם ב' אשות אשאשי כנ"ל. ודע שכל התיקונים תלויים בשיתוף הזה, וע"כ נשלמה כל המלאכה.

שביעי : הוא מלשון שבועתי, ומקורו מיום ב' אלא שלא יוכל להתגלות בסוד הברכה והקדושה זולת אחר יום הששי, כי מי שלא טרח בע"ש לשחוז הסכין בסו"ה והכינו את אשר יביאו דהיינו לחזור ולעורר ולהמשיך את האש של מעלה שנגלה בשלישי שה"ס מי דקיימא לשאלה ולשתפו יחד באש של מטה, שאז חזר ונגלה המאורות הגדולים בסוד השבועה, בסו"ה **אחת** נשבעתי בקדשי אם לדוד אכזב, אלא שהאחת מספיקה לכסות באורה הגדול גם על השניה (ע"י לעיל בשלישי שנקי אחת) צ"ע?

שמיני : הוא מלשון אשר מונה שמונה. וה"ס התעוררות מיום החמישי להתחיל שבוע

שניה ומדרגה שניה, וכאן סוד הערלה והחיתוך וגילוי העטרה, בסוד ברוך כבוד ה' ממקומו. וכאן מוכרח להתעורר ראש המדרגות, כי אין שום תרופה לכח הזה זולת בראש, כנודע שמוכרח להתחיל הכל מראש. (ע"ע עיבור ז' חודש).

תשיעי: הוא מלשון תשועה תשועתי. כי בכ"מ שנגלה הראש נגלה עמו יחד כח ההשפעה השלימה התמה, ששם הוא בסוד לעולם לא זזה שכינה. באופן ששמיני ותשיעי הם כמו אחד, אלא השמיני מלאכת ההמשכה שלו והתשיעי הוא אורות הראש בעצמם הבאים לגילוי. וכשבאים אחר ח הנ"ל נעשה ח ט וע"כ תרופתם י'. עשירי: הוא מלשון עין שרי, שה"ס התוך שמוכרח תמיד להתעורר אחר הראש, בס"ה והעשירי יהיה קודש לה'. דהיינו חכמה עלאה המתגלה כאן מיום שני (ו"חט"י הם כמו אב"ג אלא בקטנות כמו ג"ר לג"ת וצ"ע).

עשירי הוא מלשון אסירי, בסו"ה מלך אסור. ומתבאר בסו"ה באסור לחודש השביעי תענו את נפשותיכם וכו'. שבו לובש הכהן בגדי ב"ד, ובסוד אין מתחילין בב"ד. כי האי הוא קודם לב', שהב' נמשך הימנו בסוד פה שאסר הוא שהתיר והד' נמשך מג', ונמצא שעשירי ושביעי ענינם שוה, (ע"ע שביעי) אלא שהשביעי ה"ס שבת להויה, בסו"ה השמים שמים להויה, שה"ס יום ב'. אמנם העשירי הוא שבת לכם, דהיינו הארץ נתן לבני אדם, גם הוא שבת שבתון בעינוי נפש. ובזה תבין סו"ה ויוסף בן שבע עשרה שנה וכו'. והחילוק בין רביעי לעשירי הוא כי העשירי בא אחר החמישי והשמיני, אלא שנמתק בכסא ליום חגיגו בתיקונים דראש השנה.

מספר:

(ע"ע מספר לעיל) ויש לפרש באופן ב', והוא כי זה הכלל שאין לך דבר או הנהגה שלא תהיה מחולקת באותיות שם בן ד', שהם קוצו של יוד ויאה ו"ה, ובספ"י כח"ב זו"ן ובאורות נרנח"י כנודע. ובזה תבין שה' מספרים הראשונים ודאי הם ה' בח"י כח"ב זו"ן הנ"ל, כי בכלים העליונים נגדלים מתחילה כנודע, והאותיות ה"ס כלים. ונמצא אשר א' ה"ס כתר ובי' ה"ס חכמה וגי' ה"ס בינה ודי' ה"ס ז"א וה' ה"ס מלכות. גם נודע שנעוץ סופו בתחילתו, ולפיכך אחר שנגמר גלגל הראשון דהאותיות דהיינו עד ה' שה"ס המלכות והסיום, בסוד אם רץ לבך שוב לאחור, חזר ומתחיל סוד כח"ב זו"ן שניים שהם ממש על סדר הנ"ל.

אשר ו' ה"ס כתר ז' ה"ס חכמה ח' ה"ס בינה ט' האם ז"א יוד ה"ס מלכות. וכשנגמר גלגל השני דיחידות מתחיל גלגל ראשון דעשיריות, אשר י"א ה"ס כתר ויאב ה"ס חכמה וי"ג ה"ס בינה וי"ד ה"ס ז"א וט"ו ה"ס מלכות. וכשנגמר גלגל ראשון דעשיריות מתחיל גלגל ג' דעשיריות, אשר ששה עשר ה"ס כתר: ושבעה עשר ה"ס חכמה ושמונה עשר בינה ותשעה עשר ז"א ועשרים ה"ס מלכות.

משכיל:

הוא שם היסוד, כי על יסוד זה עומד כל הבנין. אמנם משורשו הוא **יסוד אמא וה"ס ו' קטועה**.

מושכל:

הוא שם הת"ת המבריא מן הקצה אל הקצה, וה"ס ו' גדולה עם ראש. **השכל ה"ס** חכמה של ראש. **השכל משכיל: ה"ס י'ה או"א**. כי אור העליון אינו מקבל שינוי ותמורה, וכמו שהוא בראש המדרגות כן הוא בסופם, שאינו שולט בו שום פגם, שה"ס כללות השפע העתיד להתקבל להתחתון, הוא המכונה בשם "השכל" ויש אמנם (וה"ס י') **משכיל**: באותו ההשכל האמור. כלומר, התחתון המקבל לאותו השפע הכללי האמורה ומשכיל אותה, הוא המכונה בשם משכיל. ובחי' ה' עילאה שסודה בעיקר צורתה ה"ס ו' קטועה שנמצאת לרגלה דה' משום שצופיה למעלה ומקבלת מכח אותו הי' הנ"ל בחי' ו' קטועה בלי ראש, שמכאן השורש לכל העבורים והרהורים שעל ידיהם לא יוכל אותו הו' קטועה להשאר שם כן בלי ראש (כבראש מקוה) בקביעות, אלא ותהר ותלד בן:

שה"ס מושכל: שה"ס בן הנעים והבחמד שבק' ו' עם ראש, בסוד הוציא ראשו הרי זה כילוד, (ששורשו ה"ס תוך מקוה). דאז אמרה אמא שנק' **משכיל** אל אבא שה"ס השכל: פוק חזי במאי ברא דאתינא לגבך, שהרי ממך לא קבלתי אלא סוד **טפה שה"ס י'** אשר בתוך מעי נעשית לסוד ו' קטועה בלי ראש, ועתה בתוך ההריון והעיבור הקדום לי ושנשאתי אותו במעי המשך ירחי עיבור, אז זכיתי להוליד מאותה הטפה הקטנה בן נעים ונחמד שה"ס ו' עם ראש כנ"ל.

משכיל ב' ה"ס ה"ת: כי הו' בסוף התפשטותו נמצא שמתחדד שה"ס יציאה לבר או **פסיעה לבר**: ואז משתרשת בחי' משכיל ב' שה"ס הסתכלות ב', שסודו ה' תתאה, אשר היא בלבדה עצמה כוללת ג"כ בחי' השכל משכיל מושכל, שה"ס כלי"א דאתפרש בהמושכל דאומ"צ, וכל האמור ה"ס יהו' ה"ת דפרצוף אחד. והבן בזה סוד ה', **ביוד**, ה' **בו' קטועה** שענינם אחד, דהיינו הטפה דאבא המתקבלת ביסוד אמא, אלא אם נבחן הקבלה האמורה ביחס החכמה ה"ס ה' עם יוד, כלומר חומר גלמי בלי הבחנות שה"ס אור העליון שאינו מקבל שינוי. ואם נבחין ביחסה של אמה עצמה שה"ס ע"פ הצורה הנקבעת בהמקבל, הרי שהטפה נצטיירה בה בבחי' ו' קטועת ראש בדיוק, כי כן קבלה ואי אפשר באופן אחר.

ועוד יש להבחין, אשר ה' **בסוד ו' קטועה ה"ס אמא**: בסוד משכיל א', כי היא דוקא מציירת הו' קטועה משום שהיא קבלה הטפה בטרם שנוולד הו' בראש, משא"כ משכיל ב' ה"ס ה' עם יוד ולא ו' **קטועה** משום שהיא מוכרחת לקבל הטיפה ע"י הו' שקדמתה, וע"כ לא תוכל לקבל ההיפך מהעליון שלה דהיינו ו' קטועת ראש, וע"כ מוכרח הטפה

להצטייר בה בסוד חומר גלמי שה"ס י, וע"כ נקרא **חכמה תתאה**. שהרי ה עם יוד, הוא יחס של חכמה כנ"ל.

ממשלה:

בדבר המדרש שלפיכן לא גלה הקדוש ברוך הוא שכר המצוות, המתיקו במשל למלך שאמר לעבדיו לקטו לי את כרמי וכו', לערב באו לשכרן, לזה שהיה עושה בתאנים נתן לו ב' זהובים. בענבים ג', בזתים ד' והיו מתרעמים למה לא אמרת לנו ששכר הזתים ד' והייתי עושה בזתים, אמר להם, אם כן היתם כלכם עושים בזתים, ולא היה מלאכתי נגמרת. (עיין דברים רבה פ"ו)

ולפי זה יש לדקדק על בחינת הרגש השלימות שיהיה לעתיד, כי עדיין יהיה נמצא תרעומת בלב המרויחין מועט.

ואמתיקו במשל כפי הראות אשר האב העושה שליטתו על בניו בכח גדול המה מכבדין אותו ונמשכין אחר הנהגתו בלי שום הרהורים ותרעומת, על כן מלאים אהבה לו כי מתבטלים אליו, וכל דבריו כחוקות אצלם נמנע ההרהור אחריהם.

אבל האב שעושה שליטתו על בניו בכח חלוש אינו מכובד בעיני בני ביתו כל כך, לכן אינם נמשכים בתמימות אחר הנהגתו ומלאים הרהורים ותרעומות במדת הנהגתו, כי אינם מתבטלים אליו ושוקלים את דבריו בפלס שכלם, וזה לא ימלט מהרהורים אחריו על הטבתו לאחיו יותר משלו וכדומה, ולכן אינם בשלימות האהבה אבלו.

מזה אפשר לשפוט כי בהתגלות השלימות, מובן שיהיה מושג גם כן כח הבורא וממשלתו התקיפה, אם כן יהיה התבטלות כל הכחות אליו במדה שאין שיעור, אם כן לא יצוייר במצב זה שום הרהור ותרעומות. וכשתדקדק תראה שאין אדם מתרעם אחר כח שלא יצויר שום אפשרות להתחפש ממנו, כמו שאין אדם חומד דבר שאי אפשר בשום צד להשיגו.

וז"ש ונשגב הוי' לבדו וכו', והיה הוי' למלך על כל הארץ וכו', פירוש, שבעת התיקון יתגלה גם כן ממשלתו האמיתי, וממילא לא יצויר שום חסרון והרהור אחר ההנהגה מכל צד, ויהיה כל אחד שמח ושלם בחלקו בלי קנאה כלל.

מוחיין:

ה"ס ג"ר ובחיי ראש שמתלבש בו אור הנשמה.

מוחיין:

כאשר לא יש בהפרצוף בחיי חיה שה"ס: טעמים, חכמה, ע"ב, א"א להזדווג, (כי באור

הנשמה יש באחורים אחיזה לקלי וצריכים להיות אב"א. ורק פניהם מגולים כלפי חוץ שהוא אור הנשמה לבד). אמנם בבוא חיה מאור החיה באחורים נגדלים יותר ואין עוד אחיזה בהם לקלי, ואז חוזרים פב"פ.

מחשבה:

ה"ס אור חכמה ע"י התלבשות, ע"ד שנתבאר ברג"ש (ע"ע רישא גזעא ושבילא).
עולם האצילות נק' עולם המחשבה, ועולם הבריאה נק' עולם הדיבור בשביל שהוא למטה מפרגוד ואינו דבוק בא"ס, ע"כ אינו מתנהג במחשבה (מחשב ואיבריו עושים) אלא בדיבור כמלך המדבר לעבדיו, ואז עושים.

מופשט:

כלומר אור שאינו מלובש בכלי, ואין לנו שום תפיסא זולת באורות המלובשים בכלים.

מאור:

אור המלובש בכלי שלו מכוונים יחד מאור.

מדה:

הוא כמו קצבה (ע"ע קצבה).

מראה אדם:

ע"ס דיושר היוצאים בתיקון קוים וברת"ס וכלול ה"פ שבהם רמ"ח איברים, הם מכוונים מראה אדם, משום שאדם התחתון נחתם בצלמם בדמותם.

ממלא:

פ"י שאין שם מקום פנוי. כלומר, שאין שם שום מקום שנצרך שם איזה תיקון אלא הכל מלא על שלימותו האחרון.

מרובע:

מקום:

המלכות מכונה בשם מקום על שם היותה בחיי המקום לכל נאצל ולכל מהות שבכל המציאות, הן בכלל בסוד צמצום ראשון שלא נעשה בשום ספירה רק בה לבדה, כלומר בבחינתה, שעל ידי צמצום האור מבחינתה הוכן המקום שיופיע בו הנאצלים והנבראים הנוצרים והנעשים, (ע"ע צמצום) והן בפרטיות במה שאנו מבחינים הע"ס בכל פרט ופרט מהעולמית, יהיה בחיי המלכות שבפרט, בחיי המקום, שבו נמצא הפרט ההוא.

מקום גבוה:

מקום חשוב.

מקום פנוי:

היינו שמפונה לקבל תיקונים, מפני שיש שמה איזה חסרון.

מקום פנוי:

אך יש עדיין פחד שמא יכנסו החיצונים בין הדביקים בין אחור לאחור וינקו משם, ולכן בעוד שאין שם רק בחיי נשמה לבד עשה המאציל סדר אי שגם אורות של הנקבה לא ימשכו רק ע"י הזכר, והזכר יקח ב' הבחינות שלו ושלה והאורות יצאו ממנו אליה דרך נקב אל אחוריו, ושם תדבק ותתקשר עמו הנקבה לגמרי בכותל אחד, ואין שם מקום פנוי: בין הדביקים לכנוס שם זרים. (ש"ו פ"ב מ"ו).

מזונות:

בב' נחיי מופיע העליון על התחתון, האי בסוד הביאה וההשראה. הב' בסוד יציאה והסתלקות שה"ס בא' צא' דצבאות. והביאה ה"ס המזונות והיציאה ה"ס הדיבורים (ע"ע פה). וז"ס ניזונים מזיו השכינה (ע"ע דיבורים).

מחצות הפרצוף:

(ש"ד פ"ג ע"ח) כל פרצוף נבחן אשר החזה שבו ה"ס נקודה האמצעית שבפרצוף, כי שם סוד כלי מלכות הגמורה בהסת"ב, (ע"ע הסת"ב). שהמסך שהוא סוד הצמצום דנקודה האמצעית שורה שם. ולפיכך נבחן הפרצוף לב' חצאין : חציו העליון עד החזה וחציו התחתון מחזה ולמטה.

מקיפים :

האור המתלבש ומאיר בהוה בהפרצוף ה"ס או"פ, והאור העתיד להגיע אל הפרצוף נק' או"מ.

ה' בחי' נרנח"י פנימים וב' מקיפים : חיה, המתחלקת לג' בחי' מקיפין לנר"נ ויחידה, שאינה מתחלקת רק או"מ יחידה (ש"ה פ"א ע"ח) ויש ג"כ מקיפין פנימיים והם יותר מב' שהם : מקיף, ומקיף למקיף, ומקיף על ב' המקיפין (שם). ויש ג"כ ה' מקיפין פנימיים מנרנח"י, דהיינו מקיף לכל א' מנרנח"י (ש"ה פ"א ע"ח) בי מקיפים : מעולם הנקודים ולמטה שהוא בעולם האנילות אין יותר מה' אורות פנימיים וב' מקיפים חיה יחידה ואין להם מקיפים מפאת עצמם מבחי' נר"נ. (ש"ו פ"ב ע"ח).

מאה ברכות :

ה"ס מדרגה תמה בסוד ע"ס שכל אחת כלולה מעשר, וה"ס מלכות דמלכות המתגלית בכל הדרה, כי מלכות דראש מתפשטת למלכות דתוך בזווג דהכאה ודרך שם מתגלה קומת המלכות בכל עשר הספירות דמלכות עצמה, ונמשך מזה עשר ספירות גם לט"ס ראשונות שבהראש הרי מאה.

מחרת השבת :

עוד יש לבאר. שמאה ה"ס עשירית דעשירית ע"ד יום השבועות שה"ס שביעי דשביעי בסו"ה שבע שבתות תמימות תהינה, דהיינו השביעי השלם מיומא תנינא דעובדא דבראשית חזר שוב לסוד זווג דהכאה ואו"ח העולה, שה"ס הסתלקות האור דשביעי לשורשו, שה"ס מחיות האור, לשון מח אורות, שהסו"ה וספרתם לכם ממחרת השבת, שענין זה היה ע"י עומר התנופה שנכללו מלכות תתאה במלכות עילאה ע"י תנופה זו בסוד עיה"נ, וע"ד התכללות דשביעית יש ג"כ התכללות דעשירית זה בזה תתאה בעילאה, ואז הוא עשירית דעשירית.

וז"ס בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם (ע"ע עין רע) אמנם שרה אמנו היתה במאה כמו **בת עשרים** ליופי **וכבת שבע** בלא חטא.

מיתת ב"ד של מטה:

התוה"ק היא נצחיות ונוהגת כל שעה, וזה שרמזו ז"ל דין ארבע מיתות לא נתבטלה וכו'. ותדע שבכ"מ שכתוב בתורה מיתת ב"ד הנה כבר אותו האדם מת בחטאו בבחי' הרוחנית, כי יש להאדם גוף ונפש רוחני המלובשים בגוף ונפש הבהמי, ובעבור האדם על המצוה מתחייב מיתת ב"ד הנה תיכף מת בתוכו גופו הרוחני שהוא העיקר הנושא של חיי האדם וע"כ ב"ד לא עבדי מידי כי גברא קטילא קטלן, ועיקר הנרצה מזה נשאר רק לגבי אחרים כמש"כ למען ישמעו ויראו וכו', אמנם לגבי הנהרג עצמו לא הפסיד כלום כי ברוחניות כבר גופו נסקל או נשרף והבן זה.

נ

נרנח"י:

ר"ת נפש רוח נשמה חיה יחידה, שהם ע"ס דאורות המלובשים בכלים דכח"ב זו"נ. ובענין הלבשת האורות בכלים יש הפכיות, כי באורות התחתונים נכנסים מתחילה נפש ואח"כ רוח וכו', ובכלים העליונים נגדלים מתחילה. ואם אין שם אלא אור הנפש הרי הוא נכנס בכלי דכתר. ונמצא שבבחי' הכלים נתגדל הכלי דכתר מתחילה ושאר הכלים חו"ב זו"נ עדיין ריקנים מכל אור, אמנם מבחי' האורות הרי הנפש נכנס בהפרצוף ורנח"י עדיין אינם בהפרצוף. ועד"ז בביאת אור הרוח להפרצוף יורד הנפש מן כלי דכתר אל כלי דחכמה ואור הרוח מתלבש בכלי דכתר ואז נתגדלו ב' כלים העליונים שבהפרצוף, דהיינו הכתר והחכמה עם ב' אורות התחתונים רוח נפש. וע"כ בשמות הע"ס דאורות אנו קוראים אותם ממטה למעלה, היינו נפש רוח נשמה חיה יחידה שהוא על סדר כניסות לפרצוף. וכשאנו קוראים שמות הע"ס דכלים אנו קוראים אותם ממעלה למטה דהיינו כתר חכמה ביבה ז"א מלכות, והיינו על סדר גדילתם בהפרצוף כאמור. (ועיי בפמ"ס ענף ט').

נרנח"י:

(ע"ע בריאה יצירה עשיה).

אור הנפש הוא אור הכולל כל נרנח"י ואע"פ שהוא הקטן שבאורות. והטעם הוא, מפני שכללא היא אשר באורות התחתונים באים מתחילה, נמצא שאור הנפש הוא אור הראשון שבכל פרצוף, ולפיכך מוכרח שיהי' כלול מכל האורות הבאים אחריו. ונק' נפש מלשון נפישה, כי טעמו כמו מנוחה אחר טורח מרובה, וכמו האדם הלוחם ומתיגע להשיג איזה דבר עד שמשוּגו, והנה כשמשוּגו הנה מלבד עיקר הקנין והחפץ המושג הזה נוסף עליו תענוג וקורת רוח מחמת שנפטר מכאן ולהבא ממלחמותיו ומעתה יהיה שרוי במנוחה. ותדע שאור המנוחה הזאת יש לו מחיר חשוב מאד בתוך ערכו של חפץ המושג, והראיה כי ריבוי היגיעה מחשבת את הקנין ביתר שאת, ואותו הקנין שהגיע לו בנקל אינו חשוב אצלו כל כך, כמו שתמצא כמתנות וירושות שאינם חשובים אצל בעליהם כמו המושגים ביגיע כפם, ואע"פ שגוף החפץ שוה הוא בשניהם. אלא מכאן שאור המנוחה מעומס במחיר החפץ המושג, ולפיכך כל פרצוף המשיג איזה בחי' של אור, לו יהי' הבחי' היותר קטנה מ"מ יודע שנפטר מגעגועיו, כי ברוחניות התופס מקצתו כתופס כולו כמו בדר שהותר מקצתו הותר כולו, ולפיכך הכרח הוא שאור הנפש מושג בראשונה בהפרצוף.

רוח: אור הרוח כולל ב' חלקים, דהיינו ראייה והכאה והוא מלשון ראי-אך, וסודו גבורה, כי ראייה בגי' גבורה, ואך פירושו הכאה במסך המתקן המעלה ומוריד או"ח בתוך פנימיות הפרצוף, כי בעת שאו"ח מתפשט להפרצוף, הריהו רואה ומביט בפני פרצוף העליון איך הוא מסתכל בהמסך של עצמו דתחתון, ומעלה משם או"ח בסוד הכאת אור הסתכלות בהמסך, ולפיכך מכונה אור הזה בשם ראי ואך: ראה איך שאני מכה בכלי מלכות.

סוד דו פרצופין: והנה מתחילה היה אור הרוח כלול באור הנפש כמו בדו פרצופין, ואז היה ניכר רק אור הנפש כנ"ל, אלא אח"כ כשאור הנפש נתפשט ונתגדל וכן אור הרוח הכלול בה נתפשט ונתגדל בסוד הברכה ושמירה, אז כמו שנתנסרו זה מזה ונגלה אור הרוח במקום אור הנפש להיותו גדול לאין שיעור על אור הנפש, ולפיכך בטל שם אור הנפש כלפי הרוח כמו נר בפני אבוקה, אלא למטה משם ניכר ובראה היטב, נמצא שאור הנפש יורד ממקומו. והטעם שהרוח יורש מקום נפש הוא בסוד מעולם לא זזה שכיבה ממקומה. ובאמת גם הנפש ישנה בעיקרה במקום שיצאה מתחילה, אלא שאין לה הכר שם כנ"ל, לכן נבחנת למטה דהיינו במקום שהיא נראית וניכרת. וז"ס כלי ב' שנגלה להפרצוף.

נשמה: ה"ס אור המקורי שבהפרצוף כמו שהגיע מהעליון להתחתון, וגם היא היתה נכללת באור הנפש כנ"ל, אלא טרם שנכשרו הכלים לא היתה מורגשת וניכרת בהפרצופין, וע"כ אחר שנגלה הרוח והכלי שלו שהיתה אז בהרחבה גדולה בהפרצוף, נתגלה אור נשמת חיים בהפרצוף.

ותדע שאין אור חדש מתגלה בהפרצוף זולת בהקדם כלי חדש. וכתוב ויפח באפיו בשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, והנה מתחיל בנשמה וסיים בנפש. והענין, כי אור הנפש שירד לכלי ב' לא היה יכול לכלכל את הכלי הרחב הזה והיה כמו נפש בלי חיות,

ועיקר החיות שבהפרצוף היה צרור בכלי א' בסוד הרוח כנ"ל, וכבר ידעת שגם אור הנשמה היה צרור שם אלא בהעלם גדול כי היה חסר מקום בינה שה"ס אור הנשמה בעצמותה, ונשמה הוא מלשון נשימה ונושם בבחי' רצוא ושוב בסדר גמור, וכלי זה נק' אף או חוטם, וכיון שנגלה הכלי תיכף נתגדל האור כולו בבחי' התנועה לצאת כולו דרך האף וכן לשוב דרך האף, אכן לקשר הוא צריך כדי שלא יפרח כל האויר וימות, וקשר זה נעשה בסגולת אור הנפש אשר נתיישב בהאף בניחא דרוחא בסוד....

נשמה:

האור המלוּבש בכלי דבינה שבפרצוף נק' בשם נשמה. כי ע"ס דאורות מכובים נרנח"י וע"ס דכלים מכונים כח"ב זו"נ, (ע"ע נרנח"י). וזה אמור רק אם כבר יש ג' מדרגות שם.

נשמה:

הנשמה יש לה בחי' ראש וגוף, כי קצת מהנשמה מתפשט בראש האדם וקצתו האחרון היותר עב מתפשט בגופו של האדם. (ש"ד פ"ב). ועד"ז תבין בנר"ן שבפרצופין העליונים שנבחנו על ראש וגוף. (שם).

נשמה:

רוח הוא נקודות וגם הם נקבות כי הם או"ח, והטעמים הם נשמה זכר (ע"ע פב"פ) (ע"ע ש"ה פ"ו).

נפש:

הנפש יש בה אחיזה לקליפות בהיותה בלי רוח, בסו"ה גם בלי דעת בנפש לא טוב. (ע"ע מוחין ש"ה פ"ה). נפש וגוף ה"ס שותפין כמו התגין שעל האותיות. האותיות וגוף נמשכים מז"ת דאמא ונפש מג"ר דאמא. אותיות וחומר הגוף מטפת לובן דאבא, והתגין והנפש ה"ס טפת אודם מנצפ"ך מאמא.

נפש:

מלשון נף-אש. דהיינו תנופת אש המביא חימום וחיים לגופו של אדם, וה"ס כח התבועה והעבודה. ובזה תבין סוד דחז"ל על הכי כי בו שבת וינפש, וי אבדה נפש. פי', כי השביתה ה"ס ביטול התנועה והעבודה אחר גמר הכל, ונמצא שנאבד הנפש חיה

להיותה בלי שום צורך והבן.

וז"ס בשמים במוצש"ק: אשר ע"כ צריכים לרוח חדש שיביא מאור הנשמה לתוך הנפש, בסו"ה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. (ע"ע ביי"ע). וע"כ לאיזה גורם אנו צריכים, והגורם הם הבשמים שמביאין ריח לתוך האף מדברים שלתתא שהם סימנים ידועים, והמה משיבים הנפש וכח התנועה והעבודה, ונגלה משום זה המוצאי שבת.

נה"י:

ר"ת נצח הוד יסוד, והמשמעות הוא תמיד על בחי' הסוף דכל פרצוף, כי הראש מכונה חב"ד והתוך חג"ת והסוף נה"י.

ב', בנה"י לא יש אור הזכר ועצמות כי אם אור דחסדים ואור הנקבה. כלומר, שמקבל לעצמו ואינו יכול להשפיע לאחרים.

ג', גם בנה"י יש ע"ס משום שהמסך דהסת"ב שה"ס מלכות דמלכות המכונה טבור, הנה מתוך שהוא מעלה או"ח ומטיב לספירות דחג"ת, ע"כ כחו יפה להמשיך כשיעור הזה שמטיב לחג"ת גם מטבור ולמטה, וע"כ כל מה שיש בחג"ת יש ג"כ בנה"י, זולת אור ישר אין שם משום המסך דטבור שכבר גמר לכלים ונקבע עליו כח הצמצום וחותר את אור הישר שלא יתפשט עוד מטבור ולמטה.

נה"י הפנימיים:

יורה על בחי' ע"ס דנה"י של פרצוף הראשון הפנימי דאותו פרצוף, דכל פרצוף נחלק על ה"פ געסמ"ב ופרצוף גלגלתא נק' פרצוף הפנימי.

נה"י דס"ג ונה"י דגלגלתא:

בהיותם בסוד מילוי לנה"י דגלגלתא (לש"ת) נחשבים לג"ר כלפי הגלגלתא. כלומר, כלפי ש"ת דנה"י דגלגלתא. והטעם, כי במקום שאין זווג דהכאה נבחן שכל הזך יותר הוא חשוב יותר, וא"כ בבה"י שאין שם מקום זווג נבחן נה"י דבחי"ב לג"ר ודבחי"ד לו"ק.

נה"י דכלים:

נודע שחסרון נה"י גורם חסרון ג"ר. ויש כאן ב' טעמים, א' מטעם ערך ההפכי בין כלים לאוות, אשר בהכלים העליונים באים מתחילה בפרצוף ואח"כ התחתונים, באופן שג"ר דאורות ונה"י דכלים באים כאחד. וטעם ב' הוא מפני שו"ס העגולים כח"ב דעת חסד

גבורה מסתימים בגבורה דבחי"ד כמו גבורה דעקודים. (ע"ע מול"מ) ולפיכך אינם ראויים לג"ר עד התגלות נהי"מ, אשר שם מלכות הממותקת בבחי"ד בסוד חרן וגרון. (ע"ע חרן). באופן אשר נהי"מ הללו המה הכלים האמיתיים המוכשרים לקבלת ג"ר בסוד נפילה וקימה.

נה"י דס"ג שעלה שוב לא ירד :

שמטרים צמצום ב' היה ענין הקימה מתפשט גם אל הבא בלי הפסק, כלומר בכל עת שרצה. אכן אחר שנתערבו נה"י הפנימיים (ז"א) דא"ק בנה"י דס"ג, דהיינו שצלע התחתון דז"א דא"ק שה"ס בחי"ד, שאב הארתם דבה"י השלימים דס"ג, אז נאמר ואל יבא בכל עת אל הקודש, כי אז עלה אור נה"י דס"ג למעלה מטבור דא"ק, כלומר שנאסף אור הקימה למעלה בסוד אגלאי מלתא למפרע, "ושוב לא ירד" להאיר בכל עת, דהיינו מכאן ולהבא המכונה למטה מטבור והבן. (ע"ע נקבה תסובב גבר).

נצח והוד חד באחורים :

כי נהדי הוצא לקי כרבא. והפגם של הוד נתערב ועלה גם בנצח, ואע"פ שהנצח נמשך מסוד מי דקיימא לשאלה וההוד נמשך מבחי"ד, ועכ"ז ניתן רשות ולא הוכר שום הבחן וחילוק בין זה לזה ונדמו כמדרגה אחת. **אכן בהפנים נו"ה ב' מדרגות** נבדלות המה, כי זה כל התיקון של נו"ה, אשר בסוד אור הפנים הובררו זה מזה ואיתבריר לעיינין אשר בהנצח אין שום פגם מעולם, אשר בכח הזה הדר הנצח ותיקן עמו יחד גם ההוד. (ע"ע צבאות).

נצחיות :

כשנתאמץ להבין את המציאות בכלל כל הכללות מתחלק אלינו בשתיים שהוא אפסיות וישות : ואע"פ שהרבה אומרים שאין ריקות נמצא כלל, אכן איני נוגע בענין המציאות כמות שהיא, כי זהו בכלל למעלה מהשגתינו, כי אין אנו מבינים מציאות של משהו יותר מהמובא אל תפיסתינו, אשר ע"כ כדי שלא להכשל בהבנה צריכים אנו לשפוט רק מה שמושג לנו ממנה. ולפי זה כשנתבונן בתוך עצמינו סוף סוף אנו מרגישים באפסיות ולכל הפחות בנו עצמינו, שהאדם מרגיש שלאחר מיתתו הוא אצלו הכל באפסיות וריקות, רצוני לומר כלפי עצמו בלבדו. אכן באמת אפי' בחיים חיותו מרגיש ג"כ אותה התמונה, שכל שהוא לבר מגופו עצמו הריהו כאפס ואין אצלו כלא היה ולא יהיה.

אמנם לפי השכלה המופשטה מובן באמת לנו ההיפך, אשר כל שמחוצה לנו הוא הישות

והנצחיות אך אנו בלבדנו הוא האפסיות, שהרי אנו יודעים בעצמנו בלי שום ספק דק שסופנו להיות אפס.

ב' הפכים : הרגשה והבנה :

ולפי האמור הרי הם ב' הפכים, כי לפי ההרגש שלנו נמצא כל הישות צרור וחתום רק עמנו ובנו וכל שבסביבתנו מורגש לנו כאפסיות כלפינו, וע"פ הבנתנו הוא להיפך כי אנחנו נמצאים במובן האפס המוחלט וכל סביבתנו הם חיים וקיימים לנצחים.

נחש. נחש הנחושת :

נחושת. (ע"ע זהב כסף נחושת) (ע"ע מטה הנהפך לנחש)

יש ב' מיני נחש הא' נחש בריח,

נחש בריח : וסודו שמבריח מהקצה אל הקצה, והיינו הנחש דבא על חוה והטיל בה זוהמה, ונחש הוא מלשון נסיון עד"ה ניחשתי ויברכני וכו' וה"ע בחי"ד.

ויש עוד בחי' נחש עקלתון : מסוד אכלה ומחתה פיה, כי תלתה קלקלתה בעליונה ועליהם כתיב לא תנסון את ה' ופורץ גדר ישכנו נחש. ויש בחי' נחש הנחושת, כלומר שכבר מנוסה ובדוק, ומנחש רק במה שכבר מנוסה, וז"ס **נחש שעשה משה במדבר** והיה כי ישכנו נחש בריח שארסו דבחי"ד ממית, אז תיכף והביט אל נחש הנחושת (דכל"א) ונשאר בחיים.

נסירה :

אדה"ר הי' לו ב' נשים : חוה א' היא לילית, חוה ב' שבנאה או"א. וטעם החיוב לב' נשים, היה מפני היסוד דזכר שכל עיקרו בא וניתוסף מסיבת החסרון שבנקבה, ע"ד שנתבאר בסוד עשתי עשרה ימים העודפים ובולטים מגלגל החמה יותר ונוסף על שתי עשרה חדשי הלבנה, (ע"ע שמש, חמה) שהוא מכח העין הקרב לשתי עשרה ונעשה עשתי עשרה. דשנת הלבנה נדחים ונופלים ועולים ומתדבקים בשנת החמה, כמו בשר נופל המוצאים תרופה **ביוה"כ** ע"י הזווג הפנימי בכח קדושת הגורלות.

שעיר א' לה' ושעיר ב' לעזאזל : יהנה מבואר שמקורו של היסוד נבנה מכח עשתי עשרה אורות הנדחים מהנקבה בסוד עין הרע (ע"ע עין הרע) שתתקצ"ט המיתות על ידה, והיינו השעיר לעזאזל מלשון **שעירים ירקדו שם** ונקבה זו שהמות דבוק בה כמבואר היא הנק' לילית או חוה א', מהיסוד דזכר מעומס הימנה כמבואר. אכן במלכות דמלכות דהיינו הטבור לא היתה נקבה זו ניכרת כלל, דע"כ או"ח המתפשט מטבור ולטלה הנק' נהי"מ היו הזו"ן משתמשים עם (ע"ע ט"ר דנוקבא) **כתר אחד** דבחי"ב, כי הנקבה לא היתה בשום חסרון שיהיה עודף בשבילה בהזכר, ואע"פ שהיה נכלל בו אותו העודף מכח לילית א', אכן אור הנקבה היה מכסה עליו באחורה (שה"ס

הסיתום דבחי"ב מכח העלם או"ח בנה"י כנ"ל)

וע"כ כותל אחד משמש לשניהם : דהיינו כותל מחסרון אור דחסדים שהיתה מכסה על יסוד דזכר לגמרי עד שלא היה ניכר בו כלל.

וזה הנק' אב"א : שזו"נ דבוקים אב"א, ושום זר וחיצון לא יוכל ליקרב לגלות ערוה ושאר בשר, באופן שיש ב' **צלעות** : באדה"ר עכשיו דהיינו ב' כתלים, כותל אחד דיסוד דזכר המכוסה ובעלם בתוך כותל דאחורי הנוק', אלא שאינו ניכר רק צלע אחת דחושך דנוק', דע"כ היה בסוד תרדימה ושינה (ע"ע זווג) וכדי לבנות אם כל חי, אז **ויקח אחת מצלעותיו** : דהיינו כותל דאחורי הנוק' ששימשה לשניהם ועם לקיחה זו **נתנסרו זה מזה**, וממילא נתגלה לעין ה**בשר** שהיה מכוסה ונעלם מעיקרה מכח אחור דנוק', וכיון שלקח ונסר את אחור זה מן הזכר ממילא נגלה היסוד האמיתי השיך לו המעומס מעשתי עשרה דלילית וחיה א' כנ"ל.

וז"ס ויסגור בשר תחתונה : ע"ד שאיתא בזוהר, בראשית אתיליד יוסף, כי עתה נגלה ונולד יסוד דאדה"ר ונעשה איש מלחמה וראוי להוליד.

איש : הוא מלשון אש ונמשך מסו"ה וירא מלאך ה' אליו בלבת אש, וע"כ הסריס או הקטן המה קרים בלי חמימות ואינם ראויים להוליד. ואש הזה מושרש ביסוד הזכר מכח עשתי עשרה הנ"ל.

ונודע שהוא **פותח וסוגר** : כמ"ש בסד"צ שה"ס **מפתחא דכליל שית** שלפעמים פותח כל האורות ולפעמים סוגר, ועתה סגר האורות מכח עשתי עשרה הנ"ל, עד שבנה ה' את הצלע שלקח מהאדם, ויביאה אל האדם, והאדם ידע את חוה אשתו.

כותל מיוחד לזה וכותל מיוחד לזה : פ"י כי אחר דאתיליד יוסף נגלה כותל אמיתי השיך לזכר לבחי' סוף שלו, אשר שאב ונטל מתוך החסרון שבהנקבה אשר היה מלא חסדים בטרם שנאצלו המטבור ולמטה שלו, (בסוד כל"א שהאור דחסדים קבוע וקיים שם בסו"ה הויה אור לי) ואז מתוך זה.

איהו נקיט חסדים ואשתלים כותל דידיה : כי עכשיו נמתק היסוד דזכר ובליט לעיינין בחסדים נאמנים המשלימים על חסרון ג"ר, בהיותם חשובים וקודמים לג"ר (לאומ"צ).

ואיהי נקטא גבורות ואשתלים כותל דידה : פ"י אחר הזווג הנעשה בהיכל או"א שמדת חללה היתה כמדת עשתי עשרה שנפלו מן חוה ראשונה, (ע"ע זווג) אשר עם זה בא האדם עם יסודו דבליט על עשתי עשרה, וממלא אותם שוב באו"ח היורד מעילא לתתא, וידע בעליל את חוה אשתו. ויאמר האדם זאת הפעם, כלומר בפתיחו דאומ"צ נתברר היטב עצם מעצמי (ע"ע עצם) שה"ס החסדים הנובעים תמיד רק מסוד עצם. ובשר מבשרי, אשר הסר נהפך לבא, שה"ס הגבורות הקדושות המתגלים בעת הזווג מתוך ידיעתה אותה והבן. ואשתלים כותל דידה : כלומר אותו השעור שחפרו בה או"א, זה השיעור נשתלים והיה מספיק לגמרי לעת הזווג.

כרוה נדיבי עם, חפרוה שרים : דע ששני פעמים חפרו או"א בסוף בנין הנקבה עד

שהכשירה לזווג, **פעם אחת בראש הנקבה**: בכל"א ששם סוד הטבור בסוד הסת"ב, (ע"ע רת"ס) שהאו"ח הוא שם כמעין תמידי דלא פסיק ונובע ממטה למעלה, ושם נקרא מעשה זו בשם **כריה**. ופעם שניה חופרים בה או"א בסוד העלאת הנוקי להיכל דידהו, ושם נק' המעשה בשם **חפירה**: להיותה מתביישת מאד מחמת החסרון הזה שעושים בה, שז"ס הביאו עלי כפרה שמעטתי את הירח, כי הצדק עמה והמה לא עשו זאת זולת הזכר, כדי שבשר דזכר ימלא החסרון הזה, ויפרו וירבו בנים ברוכי ה' (ע"ע מספר - עשירי, ע"ע נסירה, ע"ע כריתת ברית).

נסירה:

ה"ס בנין נוק' שתהיה ראויה להוליד בנים לימודי ה' לסוד שלשלת נצחי. ומתחילה היה האדם לבדו כלול הכל, כל ה"ח וכל ה"ג, ואח"כ נאבד ממנו צלע אחת מצלעותיו, שהי' לו ב' צלעות אשר הבית נשען עליהם, שה"ס ב' והי' שבו ב"ד קבועים, והאחת ה"ס ב' שנפתר בדי' והשנית ה"ס ה' שהיתה בסוד כף חובה, וז"ס ויפל ה' אלקים, **תרדמה** על האדם ויישן.

תרדמה: ה"ס לשון ארמית מיום ה' (ע"ע לשון ארמי). ויישן ה"ס האבדה שנאבד שבו נוטל ובתנסר הג"ר שהיו בסוד אחת מצלעותיו, עם התיקון הגדול של **ויסגור בשר תחתינה**. כלומר **שנסתם שם הבשר** מכח סיתום דאומ"צ, ובכח זה ויבן ה' את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה, כלומר שמעתה הוא יכול להוציא **בשר** ע"י שנשאר אצלו כח דיום ה' שה"ס הפותח את הסגירו, ומאז **חסד נגלה אפומא דאמה** בסוד ונתתי לכם **לב בשר, להוציא בשר**.

אמנם **החיות** תלוי בהאשה, כי מצא **אבדתו** בסוד אנקת"ס, וע"כ וידע אדם את חוה אשתו, כי היא היתה אם כל חי וכו'.

איהו נקיט **חסדים**: כלומר שהוא שדעתו שלם מיום ה', הוא ראוי ע"כ לגלות החסדים מה שלא היה אפשר כלל זולתו.

איהו נקט **גבורות**: ב' הגבורות סיתום דדי' ודמות של יום ה', מלובש בה מכח זווג **והיו לבשר אחד**: שנכללו זה בזה, ויום ה' הוציא בשר ויום ד' השפיע בהבשר סוד נשמת חיים, ומשניהם יחד הקים את הברית והוליד בנים של קיימא. (ע"ע נסירה לעיל. ע"ע כריתת ברית).

נסירה:

בבוא ההויות שהם רוח, אז נגדל הז"א ונעשה בן י"ס גמורות אפילו בבחי' הכלים, ואז ננסרת הנקבה (ע"ח ש"ה פ"ו). ולקחה הנקבה את הדין של אלקים והזכר ההויות, ונק' הויה אלקים שמא שלים. (שם).

סוד הנסירה : הי"ס שהויות דוחין את האלקים (שם), (וע"כ נדחית הנקבה וננסרת. ע"י מענין זה בערך : זו"נ אב"א וזו"נ דקטנות).

נסירה :

מתחילה הי' זו"ן דו פרצופין דבוקים אב"א, פירוש שהז"א בשורש שלו תחילה היה רק ו"ק חג"ת נה"י, כי כל"א הי"ס בינה הממשכת אליה רו"ת דמקוה ונמצא כל"א עצמה רק בחי' סוף דבינה ונה"י שלה. ונבחן כאן **פנימיות וחיצוניות** : שכל הארה במקומה מאירה ביותר מאח"כ שנתפשטה להלאה ממנה, וע"כ ההארה במקומה נבחנת לפנימית וההתפשטות לחוץ מכונה חיצוניות. ותדע אשר החיצוניות דכל"א הי"ס ז"א **בשורשו** : ואותו הז"א לקח אמנם עמו מבחי' נה"י דבינה כנ"ל, שע"פ שורשם נבחנים ג"כ שמתלבשים בפנימית חג"ת דז"א. וסוד חג"ת : הי"ס כח"ב שירדו לחג"ת, כי מחמת ראיית גרעון מקבלים הג"ר לבחי' ו"ק כלומר לחסר ראש, וזסו"ה והוא ראה את ערותה וכו' חסד הוא וכו', כלומר שהוריד ע"י עון הזה את בחי' החכמה להיות חסד ואת בחי' הבינה להיות גבורה, וקו האמצעי דהיינו אותו השיעור שיוכל להמשיך מסוד ראשו בשמים נק' **ת"ת** : כלומר בלי דעת דג"ר. ואח"כ נתבררו נה"י דבינה **וחג"ת עלו שוב להיות חב"ד** שזהו נתברר באומ"צ, וחזר והמשיך לאותו ראש הנעלם מכל"א, וממילא חזרו חג"ת להיות חב"ד. אמנם אין העדר ברוחניות ונמצא גם חג"ת נשתייכו בפרצוף, כלומר עיקר עצם דז"א בטרם שהמשיך הג"ר.

וצריך לזכור תמיד אשר **כח"ב חג"ת הי"ס, א"א וז"א** : כלומר שבאמת בחינה אחת הם רת"ס דמקוה, אלא מתחילה בא אור פני מלך בגדלות בתוך מקוה, וע"כ נק' **אריך אנרין** : כלומר פנים גדול בתכלית, אמנם אח"כ חוזרים ונעתקים משם ובאים לכל"א בסוד חיזו דחוכמתא, אשר אז ירדו **כח"ב לחג"ת ונק' זעיר אנפין** : כלומר פנים קטן, שת"ת באה במקום הכתר והראש וחכמה כמו חסד ובינה כמו גבורה, דהיינו ודאי פנים קטן. וז"ס מש"כ בכתאר"י שא"א וז"א אחד הם עש"ה. ותדע שנפילת כח"ב לחג"ת הי"ס **שורש לכלהו ז"א שבעולמות** בסוד מוחין דגדלות, שחג"ת שבים להיות כח"ב ומוחין.

ועוד תדע אשר **שורש נה"י דכלהו פרצופין** : הי"ס אומ"צ בסוד בירור הכל"א, וסוד מקוה"נ בסוד בירור ופתיחה דסיתום חסדים, אלא שיש כאן ג' **שלישים דנו"ה** : ששלישים עליונים הם עצמות הקוליית שבכל"א, ושלישים האמצעיים הם הרגלים שה"ס אומ"צ, ושלישים תתאים יש הפרש בין נצח שה"ס הסיתום דאומ"צ שה"ס **תוך ואמצע דהוד** כי אומ"צ עצמו שייך לנצח לאמצע וש"ת דהוד הי"ס נקב דמקוה"נ שפתח הסיתום באופן רת"ס דנצח כל"א אומ"צ וסיתום ורת"ס דהוד הם אומ"צ וסיתום ומקוה"נ וקו אמצעי.

אמנם שה"ס **יסוד בשורשו** יש לו רק בסוד הנצח ב' שלישים (כל"א) ואומ"צ הם מליש עליון שלו וסוד הסיתום הי"ס שלישי אמצע שבו דע"כ הוא נופל, אבל שלישי תחתון חסר

דהיינו הוא הנקב והחלל הפנוי דנגלה במקוה"נ שנפסק שם יסודא דבנין, אמנס קס ויחי בסוד הנוק' בזווג דאנקת"ס.

נקודה דפנים תחת היסוד :

וזהו מובן היטב עם הנ"ל, אשר שליש האמצעי חסר הוא להיסוד מחמת חיזו דעבידתא שבמקוה"נ, ותדע שאותו החלל הפנוי נק' נקודה דפנים דהיינו המלכות בדרך תיקונה, אמנס בעת אצילותה יצאה הנוק' מאחוריו דחו"ג דז"א כלומר תחת הכח"ב שירדו לחג"ת שהיא במקום נוק' (דחזה) דכל"א שהיתה שם בסוד דו פרצופין ששמשו בכתר אחד: ולא היתה שם נקודה אלא בח' ספירה ממש, כי אחור דז"א שה"ס הארת ג"ר דבינה נעשה פנים לנוק' אלא שעומדת מתחת החזה וה"ס יום רביעי דמע"ב: שנאמר יהי מאורות ונאמר שני המאורות הגדולים, דהיינו ששמשו בכתר אחד בחי ג"ר דבינה שהוא אחור לז"א בסוד הארת עליון בלבד שנק' תמיד אחור אמנס פנים לנוק', כי נעתקה ובאה מסוד כל"א בטרם דאתבורא באומ"צ דהיינו תמה ושלימה בתכלית השלימות.

וז"ס ששורש נוק' גבוה מז"א: משום שעיקר ז"א מתחיל מאו"מע, משא"כ הנוק' שורשה מכל"א שהוא למעלה מאומ"צ זו"ן דבוקים אב"א: שבבחי אחורים דז"א יצאה הנוקבא כנ"ל, שאחור דז"א כמו אחור דנוק' ה"ס הארת ג"ר דבינה דאו"מב כנ"ל, וא"כ דבוקים המה בלי שום הבחן והפרש כלל, אלא פניהם מגולים כלפי חוץ כלומר יציאה לבר והמשכת שם אלקים. וכאן יש הפרש בין ז"א לנוק', כי פני ז"א נתגלה לחוץ מחמת חיזו דעבידתא ובחיי"ד שה"ס מקו"נ, משא"כ פני נוק' נתגלה לחוץ מחמת ירידת הכח דכל"א דבחי"ב. והנה נתבאר שכל עיקר הארתם ופנימותם עומדים באחוריהם והם בחי אחת ממש, דהיינו הארת ג"ר שבסיתום דאומ"צ מלובשים החזרת פב"פ: אי אפשר רק בנסירת כל אחורים מהז"א שהם דינין דאלקים כנ"ל, ולהשאיר אותו כולו חסר דהיינו חסר פשוט דכל"א.

נסירה:

(עיי לעיל) ואפשר להסביר זה עם סו"ה הביטו אל דור חוצנתם ואל מקבת בור נוקרתם, שדרשו ז"ל על אברהם ושרה, אשר גם אברהם עקר היי ע"ש. וסוד צור ובור: תבין במ"ש ז"ל אברם אינו מוליד אברהם מוליד שרי אינו מולידה שרה מולידה. וכן אז"ל אשר י של שרה נחלקה לשנים לבי ההין, כי ב' ההין בגי' יוד והי אחח נטל אברהם והי אחת נטלה שרה ונק' הוא אברהם והיא שרה. וכן דרשו ז"ל על בהבראם אשר בהי דאברהם נברא העולם, כי בהבראם אותיות באברהם. ותבין כ"ז מסוד הי"פ שבכ"ב אותיות הנק' עבגעים. (ע"ע גוף). ונתבאר שם אשר מלכות

דמוחא שה"ס ה' נזדככה לע"ב ונעשית י, דהיינו הזדככות מבחי"ד לבחי"ג (ע"ע הזדככות). ומה שנתוספה ונכפלה בחשבון עשרה הוא משום שכוח העליון בתחתון, כי גם ה' דגלגלתא נכללת בה' דע"ב ע"כ חשבונם יוד, אלא שה' דגלגלתא מלובשת ונעלמת בפנימית ה' דע"ב כי המלובש הוא תמיד נעלם ובלתי ידוע, והמלבישו דהיינו החיצון הוא השולט והוא ידוע.

ועוד צריך שתדע כאן, אשר כל פרצוף תחתון נתוסף מספרו על פרצוף עליון משום שכל הכוחות מהמסכים דעליון באים ונמשכים גם בתחתון שהמה נוספים על המסכים שבעצמו, ונמצא שמספרו נכפל דהיינו ממסכים דידיה ומסכים דעליון. ויש כאן כלל אשר הזכר הא' נכפל בחמשה והנקבה הא' נכפלת בעשרה. והזכר הב' נכפל בחמישים והנקבה הב' נכפלת בתשעים.

והטעם הוא, כי כוח העליון בתחתון ועיקר כוח העליון אינו יותר אלא המסך שבכלי מלכות שבו, ולפיכך מתוך שהמסך אינו מגביה עצמו ממטה למעלה אפי' כמלוא נימא, ע"כ מלכות דגלגלתא אינה פועלת ומוסיפה כלום על חשבון כח"ב ז"א שהם א"בג"ד שמלפניה, משא"כ על פרצוף ע"ב הנמשך למטה ממלכות זאת הרי בהכרח שכל כח המסך שבמלכות זאת נרשמת ופועלת בכל ספיי וספיי דפרצוף ע"ב אפי' בכתר שבו. ולפיכך סוד כתר ע"ב נרשם באות ו שהיא באמת א' דוגמת הכתר דגלגלתא שהוא א' אלא כוח המלכות דעליון ה' נוסף על א' שלו והריהו בחשבון ו. וע"ז ז' הוא חכמה דע"ב שהוא עצמו הוא ב' כמו חכמה דגלגלתא אלא ה' דעליון נוספת בו שבג"ז. ועד"ז בינה הוא ג' עם ח', ז"א דע"ב הוא ד עם ה' שהוא ט. ומלכות דע"ב הוא ה עם ה' שבג"ז עשרה שהוא י.

ועד"ז מלכות דס"ג שהוא הנקבה והתולדה דע"ב, נמצא כוח הע"ב כלולה בכל ספירה וספירה דע"ס דס"ג הבא מלמטה דהמסך ד"י. ועוד יש הפרש מספירותיו דזכר לספיי הנקבה כי הזכר אין המסך וכוח דעליון מתערב בעצם ספירותיו, כי הכתר דע"ב הוא במספר יחיד וא' כמו הכתר דגלגלתא משא"כ הכתר דס"ג בבחי' עצמו הוא כבר בחי' י ולא א'. וכן חכמה דס"ג ב' יודין חוץ מתוספת כוח העליון, וכן בינה מג' יודין וז"א מד' יודין הרי שעצמיות ספירותיה נעשו יודין.

וטעם שעצמות ספיי הנקבה נתרשמו כל או"א בהמסך חוץ מהוספת כוח דעליון, הוא מחמת שכל ענין הנקבה אינו אלא התפשטות המסך לקבל דהעליון כי כולה רק לקבל עומדת, ומתוך שבמלכות דעליונה נתרשמו כלי הקבלה במספר י, הרי כל ספיי יחידה שלה הוא בחשבון י.

משא"כ הזכר, שמלכות דעליון אינו מצטיר בט"ר שלו כלום רק כוח העליון המוכרח לשלוט ולפעול בו, באופן שהזכר צורת ספיי עצמיות שלו הוא שוה כמו מולידו בלי שום הוספה, כי כל ספירותיו ספיי של השפעה ואינם משתנים אפי' מה שהוא פחות ממולידו, מלבד התכללות המסך דמלכות דעליון בבחי' כוח עליון בתחתון.

ולפיכך כתר דמ"ה שהוא זכר הוא בחי' יוד א' וחכמה דמ"ה ב' יודין וכו'. עד הז"א דמ"ה שהוא ד' יודין, מלבד מה שנתוסף עליו מכוח העליון דהיינו מלכות דס"ג שהוא

נ' וע"כ כתר מ"ה הוא עצמו יוד, וכוח העליון הוא נ' שהוא בחשבון ס' וכן חכמה דמ"ה עצמו ב' יודין כמו חכמה דס"ג, וכוח עליון שהוא נ' וע"כ הוא ע' ובינה דמ"ה עצמה ג' יודין ועם תוספות כוח עליון שהוא נ' הרי הם יחד פ'. וז"א דמ"ה הוא ד' יודין ועם כוח עליון שהוא נ' הרי הם יחד צ'. וכן המלכות דמ"ה ה' יודין ועם נ' דעליון הרי ק'. זו"ן דב"ן נפרדו ללבוש היכל: ועד"ז הנקבה הב' דוגמת נקבה הא', נמצא כוח מלכות דעליון מתערב אפ"י בט"ס שלה עצמה, אשר הכתר שלה אינה כמו כתר דעליון שהוא בחי' י' א' וחכמה ב' יודין כנ"ל, אלא כל ספירה עצמיות שלה הוא בחי' ק' באופן שהכתר שלה הוא ק' ובתוספת עליון הרי הכתר דב"ן בחשבון ר' וכן החכמה שלה ב' קופים ועם כוח העליון שהוא ק' הרי ש' והבינה שלה ג' קופים ועם קוף דכח העליון הוא ת.

ובזה תבין אשר ז"א ומלכות דב"ן נעלמו מבנין הב"ן ונעשו נפרדים בסוד לבוש והיכל, ובזה תבין סו"ה פרס רשת לרגלי, שהוא סוד כח"ב דפרצוף עור כמבואר. ונחזור לענין נסירה, אשר אברהם ושרה ה"ס עצמות ומוחא גלגלתא, וע"ב ומלכות דע"ב ה"ס י' כנ"ל, שה' דגלגלתא טמונה וגנוזה בה' דע"ב. כלומר בחי"ד גנוזה בבחי' ג'. ונודע שבחי"ג ה"ס סיתום דחסדים, וע"כ אין שם המשכה דחכמה וחיות כי הצמצום היה רק על בחי"ד ולא על בחי"ג. וז"ס ושרי עקרה, כי עיקר בית מטרין לא היה לה כי אין בית מטרין רק מנקודת הצמצום שה"ס ה' ולא י'. וז"ס אברם אינו מוליד, להיות בחי' עטרת יסוד שלו דהיינו ה' דהבראם בחלקה של יסוד דשרה. וזה סוד אב"א אחוריהם דבוקים. כלומר, מלכות דזכר ומלכות דנקבה דבוקים זב"ז, ואין לזכר אבר המוליד ואין לנוק' חלל פנוי לקבל, ובסוד פקד את שרה חצב הקב"ה את ה' דכוח העליון כותל דזכר מתוך פנימיות ה' ואז נשארה שרה בבחי' בור בצורת ה' דע"ב, אמנם בחלל מתוך נקיבה מתוכה את ה' דגלגלתא. וז"ס מקבת בור נוקרתם כי נוקרה ה' מתוך יוד, ואת ה' הנחצב הוא נק' צור, ונוספת על יסוד דאברהם כותל זכר, ואז יש כותל שלם לזה וכותל שלם לזה.

ניצוצין:

הוא מלשון מציץ מן החרכים, הציץ ומת. אשר מסבת המסתכלים למעלה מדרגתם נותנים כח לס"א האוהבת להסתכל בארובות, והוא רוצה להתאחז ולהסתכל במקום קדוש, וע"ז אמרו ז"ל גמלא אתי למבעי קרנא אודנין דהוי ליה חתכו מיניה. ומאי דחתכי מניה נקי' ניצוצין מלשון התפעלות ע"י שהציץ. (ע"ע ברד ע"ע תוהו ובוהו).

ניצוץ בורא ניצוץ נברא:

(ע"ע תוהו ובוהו) גם דע שהאו"י מכוונה תמיד בשם אורות, והאו"י מכוונים בשם ניצוצין. (ע"י שמרשב"י) כדברי האריז"ל. אמנם ג"ז מתאים עם הנ"ל, כי האו"י ה"ס

אור הסתכלות והאור חוזר ה"ס אור המציץ. האו"י הוא שהעליון מסתכל בתחתון, והאו"ח הוא הצצה דתחתון בהעליון.

ניצוצין דנפקי ואתדעכו לאלתר:

ה"ס המדרגות היוצאות זה למטה מזה בעת הזדככות המסך, (ע"ע הויה ברבוע). ומתוך שהמסך עומד באמצע זיכוכו, אין המדרגות אלו בני קיום, שהרי המסך תיכף מסתלק לגמרי לשרשו, וע"כ מתדמים כד אומנא אכתיש בפרזלא ונפקי ניצוצין לכל עבר, (לכל ד' קומות) ואתדעכו לאלתר כי אינם בני קיום כאמור. ונודע שניצוצין אלו נופלים להכלים אשר מהם גמר מלאכתם, ואע"פ שהזוהר מיירי בשבה"כ, מ"מ נודע ששביה"כ היה ג"כ מהזדככות מסך.

ניצוצי אורה:

האו"ח כשהוא בלבדו בלי האו"י מכונה בשם ניצוצין או נצצין ניצוצות אורה, ועם האו"י נק' עצמות ממשות: כמ"ש בע"ח ש"ג פ"ב על מלכות דא"ק. וז"ל: ואין הכונה ח"ו עליה עצמה רק על הארת ז"ת שבה המתלבשים ב"י דאצילות, אך **עצמות ממשות** הז"ת שלה נשארו למעלה במקומו רק **ניצוצי אורם** הם היורדים להתלבש באצילות ע"ש.

נוקב (ועובר):

(ש"א ע"ב ע"ח) פירושן שהעליון משפיע להתחתונים רק ו"ק בחסרון ג"ר, ואז נה"י דעליון בבחי' נקב ולא בבחי' חלון, וע"כ מכונה הארתו בשם נוקב ועובר או נוקב ומתלבש (ע"ע נקב).

ודע שיש הבחן גדול בהפרצופין שהמה חסרי ג"ר אם הם כך מסיבת המסך שבהם או מסבה שהעליון נוקב בהם כנ"ל. והוא, כי אם המה חסרי ג"ר מסבה שהעליון נוקב ועובר בהם אז ראויים להשגת ג"ר בסוד הקוץ העליון, (ע"ע רישא גזעא ושבילא). שמתקבצים בו ה"ח וה"ג וכו' עש"ה. משא"כ אם החסרון ג"ר שבהם מחמת המסך שבהם עצמם בא, אז אין תקוה להם ששיגו עוד ג"ר זולת ע"י עליה למקום העליון, וזהו כל החילוק שבין אצילות להבריאה.

נוקבא שבגופו:

ה"ס קו שמאל שבפרצוף, שמקורו מסוד עליית המלכות דא"ק לנקבי עינים, שבדרך

עלייתה נתכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה, וכמו קו ממטה למעלה, וכללות המלכיות אלו יחד נקראות נוקי שבגופו.

נוקבא דז"א :

הוא המלכות דאצילות המלבשת להז"א ז"ת שלו בסוד **נקבה תסובב גבר הויה דב"ן** שקדמה להויה דמ"ה בא"ק ה"ס תפילין דר"ת וה"ס **נקבה תסובב גבר**.

נוקי מלכות :

ז"ת, יען שיש בהם דין ורחמים שהם או"ח ואו"י. כי בחי' עצמו רחמים ובחי' **מלכות** שבכל אחד מהם הוא דין, (ש"ה פ"ז ע"ח).

נקבה :

כתב בינה : הם אותיות סגול שבא בצורת תגין, אלא לפי שבינה נקבה גברה הגבורה וקדמה נקודה דשבא לסגול. והנקבה להפך ממש כי באה ממטה למעלה והוא אש"ס וה"י (ש"ה פ"ז ע"ח).

נקבה :

(בע"ח שלי"ט פ"י"ג) וז"ל כל בחי' שיהיה בכל מקום שיהיה הנה כאשר אור עליון מתפשט אם הוא מקום שאינו עובר דרך מחיצה נקרא זכר, שכן ז"א מקבל אורותיו היוצאים מגולים מתוך יסוד דאמא אשר בחזה דז"א, והם עדיין ממש כמו שיצאו ממח האב ולכן אפילו הגבורות שבו זכרים הם, אבל כאשר האור עובר דרך מחיצה שנוקבת האור ויוצא דרך מחיצה דמיון אור היוצא להנוקי דרך נקבי מחיצות גופא דז"א, נקרא **נקבות** כי הוא יוצא דרך נקבים וגם נחלש כחו כנקבה בעוברו דרך נקב בלי ספק, וזהו **עיקר הפירוש בענין זה כי חלישת כח** הוא להיותו יוצא דרך נקב, ובודאי אין חלישת כח רק בסבת עוברו דרך מסך הנקבים. וזהו נקבה **נקב ה'** שהוא מלכות הנקי נקבה ונקי ה' כנודע.

וע"כ נקבה תסובב גבר : שורש הדבר הוא מקודם דצמצום ב', אשר אז היה הנה"י דס"ג נמשך עד סוף רגלין דא"ק, דהיינו גם במקומו של זו"י הפנימים דא"ק. ולפיכך היה הז"א הפנימי דא"ק שנוקי שלו היה הבחי"ד, היה שואב הארה תמה ושלימה דנה"י דס"ג והיה בא בכל עת אל הקודש, ונמצא אשר ז"א השורשי עזב נוקי אמיתי שלו שה"ס בחי"ד ונזדווג בבחי"ב שה"ס בינה עילאה, ונשלם מאוד בהארתה כמובן.

וע"כ גם אח"כ כשעלו ב' אורות הללו למעלה מטבור בסוד צמצום ב', אז הז"א שעלה שם מכונה בשם ישראל סבא: ישראל נקי משום שז"א נקי ישראל, וסבא נקי ע"ש מעלתו השלימה שהיה לו מטרם צמצום ב' כנ"ל. ונה"י דס"ג שעלו עמו נקי בשם תבונה, שנוטריקון שלו הוא בן ובת כמ"ש בזהר, דהיינו על בחי' הבת ובח"ד דא"ק שנתעיבה עמה, וע"כ לא נקי עוד בשם בינה. ובאופן זה נמצא גם עתה שנתקן שם בסוד העליה בלתי ירידה, שה"ס שעלה שוב לא ירד, (ע"ע נה"י דס"ג שעלה שוב לא ירד). דהיינו בסוד אגלאי מלתא למפרע, נמצא אשר נה"י דס"ג שהוא נקבה, הריהי תסובב ומגינה על הגבר שהוא ז"א דא"ק שיש לו קומה וג"ר והבן. (ע"ע למפרע).

נקב:

יש בחי' שנקי חלון ויש בחי' שנקי נקב או נקב קטן, ושתייהם שמות של יסוד המה שדרך בו עוברים כל האורות מפרצוף העלין אל התחתון. וכשנמשך מהיסוד דעליון הארת ג"ר אל התחתון אז מכונה בשם חלון, בסו"ה משגיח מן החלובות, המאיר אל הבית בהרחבה. ואם אינו נמשך אלא בחי' ו"ק, אז נקי היסוד, בשם נקב. ואם לא נמשך אלא בחי' נה"י, אז נקי בשם נקב קטן וצר. (ע"י לקמן ד"ה נקב)

נקב:

ה"ס מקום הנחפר בסיבת או"ח העולה ממטה למעלה דהסת"ב ע"י זווג דהכאה, עד שנגלף ונשלף משם רפ"ח ניצוצין, (ע"ע רפ"ח ניצוצין) הוא המכונה בשם נקב (ע"ע תיקוני נקבים). ונקב הראשון נעשה בפה דע"ב המלביש לחזה דגלגלתא דהיינו בהסת"ב דגלגלתא שהיא הסת"א דע"ב, (ע"ע ע"ב) שה"ס המסך דבח"י"ג (הנעשה בכל"א), וה' מוצאות הפה דע"ב הזה נעשה מסוד הסת"ב דעליון, אכן סוד הלשון נעשה בסוד הסת"א דע"ב עצמו, שה"ס גמר מלאכה דהכאה דהסת"ב דעליון. (ע"ע שיעור או"ח הרצוי להלבשה).

נקב:

מקרה נקב לא יתכן זולת בכלי שהיה שלם. ומזה תשפוט שבח"י"ד אינה נוקבא אלא חלל פנוי, דע"כ מסיימת וחותכת לכל הארה, (ע"ע חיתוך). אמנם בח"י"ד שברו"ת אינם בנות חיתוך כי מחוברים עם או"י והעב הוא יותר חשוב, וע"כ בח"י"ד המתקנת במסך דזווג עם או"י נבחנת לכלי שלם בלי שום נקב כלל, אמנם בתוך שהטבור נפגע מהכאת או"פ אור החכמה והתחיל להזדכך (ע"ע הכאת או"פ באו"מ) ונשפכו ונסתלקו כל אורותיו, אז נעשה נקב באותו הכלי המתוקן שע"י זווג חדש בפה דראש מתתקן הנקב ושוב נעשה לכלי קבלה הנקי ע"ב. ותוך דע"ב חזר והתנקב ונשפכו אורותיו. ואח"כ בפה

דראש ע"ב חזר ונתקן הנקב במסך דבחי"ד ויצא כלי שלם דס"ג, ואחי"כ נה"י דס"ג שנתחברו עם (הז"א) נה"י הפנימים חזרו והתנקבו בב' נקבים אחת בסוף בנה"י דס"ג ואחת בתוך בחג"ת דס"ג שלמעלה מטבור, וע"כ עלה נוק' תתאה לעילאה למעלה מטבור ועמה נה"י דגלגלתא הזכר שנוקב אותה, ונתקנה הנקב מחדש בתוך ובסוף דס"ג, ותיקון התוך ה"ס או"א ותיקון הסוף ה"ס ישסו"ת. ותיקונם הי' ג"כ במסך דבחי"ב ופרסא.

וכלי השלם הזה דלמעלה מטבור שנקב שלו נסתם במסך דבחי"ב המכונה ישסו"ת דא"ק, שוב נתפשט הימנו בחי' גוף למטה מטבור, שמתחילתו הי' ג"כ כלי שלם כי שלם במשך משלם. אמנם אח"כ נזדקק אליו (יסוד) ז"א ומ"ה הפנימי וחזר ונקבה. ויש אמנם להשכיל כאן, כי מתחילת הזדככותו אדרבה עשה אותה כלי ובית קבול להאורות דג"ר שהמשיך בביאתו בכתר וג"ר שלה. אמנם אח"ז היה מוכרח להוציא היסוד בסו"ה וינס ויצא החוצה, ואז נתנקבה. והבן שמדת הנקב אינה גדולה יותר מאותו השיעור של האורות שהטיבה שם כי לא נתבטלו, אלא אורות דאחורים שנמשכו בסגולת יסוד דא"ק. משא"כ אורות דפנים שנמשכו מישסו"ת דא"ק המה נשאר בהג"ר ולא נתנקבו כלל, וע"כ גדלו של הנקב כגודלו של אור היסוד. ואחי"כ נתקנה לו ראש ג' מהתפשטות ג"ר לו"ק, והיתה ג"כ כלי שלם ונזדקק אליה היסוד וניקבתה, (ע"ע ג' נשים. ע"ע נקב) (וע"ע נקבים).

נקבים :

באותם המקומות שבפרצוף שנמצא שם בחי' מסך לזווג דהכאה שנעשה שם המסך למעיין נובע או"ח ממטה למעלה, אז מתפשט האו"ח הזה תמיד גם משם ולמטה, וגם משם בוקע בדופני הגוף וממשיך האור מפנימיות לחוץ כמו נקבי אח"פ וטבור ויסוד ואחור.

וזה הכלל, כל מקום שנמצא נקבים בפרצוף נחשב לפנים וכל מקום שאין שם נקבים נחשב לאחוריים, ומטרם שמתחיל בחי' נקבים דהיינו למעלה מעינים ואזנים אין עוד שם בחי' פנים ואחור בפרצוף. (ש"ה פ"א ע"ח). (ע"ע נקב).

נקבות :

רוח הוא נקודות וגם הם **נקבות** כי הם או"ח והטעמים הם בשמה זכר.

נקבי העור נקב האחור :

אור ישו שהוא נוקב ועובר דרך העור (פרסא) מטבור ומלמטה, ומאיר בהנקודים דרך נקבי העור ודרך פי היסוד ודרך טבור ודרך נקב האחור.

נקבי העור:

(עיי' שי ל"ה פ"ב) וז"ל: ודע כי אורות אלו הנמשכים מז"א לנוק' אינם יוצאים ממש ומאירים ועוברים דרך דופני המחיצות דז"א כולם אל הנוק' דא"כ **ברגע אחת** היא **נותנין בה כל המוחין** וכו', אך עולים תחילה ממטה למעלה מהיסוד על החזה ששם הוא הנקב שעשה בוצד"ק בחזה דז"א לעבור משם (מחזה) אל האחור דז"א ומשם יוצאים האורות, דהיינו שחוזר ויורד אל הנוק' מלמעלה למטה מכתר שלה (שהוא נגד אחורי החזה) עד סיומא דגופה, והאורות נעשים **צלם אחד אל הנוק'** (דוגמא דצלם לדכורא). **ומשם נכנס מעט מעט כל בחי' ובחי' בכל שנה** עד תשלום י"ב שנה. וכיון שאחר שעלו הגבורות מהיסוד להחזה ומהחזה לאחור דז"א, ואחר שעלה שם חוזרים **לכפף** ולירד מלמעלה למטה אל הנוק' מכתר עד סיום גופה כנ"ל, ולפיכך נק' אש נכפפת וז"ל אש נכפפת שהזיקה.

נקבי העור:

העור כולו נחשב לבחי' מסך מסיים על הפרצוף מפנימיות לחוץ בסוד ה"פ: מוחא, עצמות, גידין, בשר, עור. וע"כ נוהג בכללו בחי' הכאה, וע"כ ממשיך הבל מפנימיות לחוץ דרך נקביו וע"כ העור עשוי ככברה מעשה רשת.

נקב האחור:

הוא תיקון מיוחד להוצאת הפסולת שאינו ראוי לאותו פרצוף.

נאצלים:

הספירות והפרצופים של עולם האצילות נק' נאצלים.

נבראים:

הספירות והפרצופים של עולם הבריאה נק' נבראים.

נוצרים:

הספירות והפרצופים של עולם היצירה נקי נוצרים.

נעשים:

הספיי והפרצופין דעולם העשיה נקי נעשים.

נשתלשל:

עייע שלשול.

נוגע:

כל כמה שהמסך שבהאחד משונה מבחבירו נבחן אשר בשיעור ומדת השינוי כן הוא מדת התרחקותו מחבירו ואינו יכול לנגוע בו. ומזה תבין כשנאמר שנוגע בו, הרי שהמסכים שוים זה לזה באיזה בחינה, וע"כ נבחן שבבחי' ההיא שמשותפים נמצאים נוגעים זה בזה, ואין זה דביקות, משום שבשאר הבחינות נמצאים משונים זה מזה. (עייע ברד).

נשיקיין חיברק זווג:

נמשן בסוד נשמה רוח נפש. כי אורות דראש מושפעים ג"כ בדרך זו"נ המכונים או"א, וכל השפעה הוא בדבר היותר עב בהעליון, וה"ס מלכות (ההנהגה או המלאכה) דעליון, ונקי שפה (סוף) דעליון. וכל הקבלות מקובלים בדבר היותר זך מהתחתון, ונקי שפה תתאה שהיא באמת רישא דגופא, כי לחי התחתון שיידך לגוף. שפתיים: (*) ונודע שהעליון ביחס התחתון הוא ביחס של ראש לגוף, אלא בבחי' או"א נמצאים העליון והתחתון נכללים זה בזה, ואנו מיחסים גם גוף העליון דהיינו בחי' מה שהוא ירד ונתלבש בגוף התחתון נקי גוף דעליון. (*) **הגהה** וז"ס רואה מסוף העולם עד סופו שה"ס ב' שפות אלו. ועד"ז אותה ההארה שהתחתון (בעל הגוף) מקבל בעת שהעליון (בעל הראש) עדיין לא נתפשט לגוף התחתון, הוא נבחן לבחי' ראש דתחתון: וז"ס התכללותם של עליון ותחתון ונבחן משום זה ראש וגוף בעליון וכן ראש וגוף בתחתון. ומשום התכללות האמור נבחן ג"כ ב' **שפות לעליון וכן לתחתון** כי אחר שנבחן גם בחי' גוף לעליון כנ"ל, א"כ נבחן ג"כ להעליון (בעל שפה עילאה) שיש לו בחי' שפה תתאה ולחי התחתון. כלומר, בחי' רישא דגופא שלו שהוא דבר הזך ביותר מכל בחי' גופא דעליון, ונבחן ג"כ בחי'

שפה עילאה להתחתון (בעל השפה תתאה). כלומר, דבר היותר עב מבחי' הארות הראש דתחתון.

וז"ס ד' רוחין דאהבה, זו"ן דזכר זו"נ דנקבה : כי ראש דעליון ה"ס אור הזכר דזכר, וגוף העליון ה"ס אור נקבה דזכר, וראש התחתון ה"ס זכר דנקבה, וגוף התחתון ה"ס נקבה דנקבה. ועד"ז השפתים, ששפה עילאה דעליון ה"ס זכר דזכר ושפה תתאה דהעליון ה"ס נוק' דזכר, ושפה עילאה דהתחתון ה"ס זכר דהנקבה ושפה תתאה דהתחתון ה"ס נקבה דנקבה.

נשיקין :

ובהיתמור תבין בפשיטות סוד הנשיקין. דהיינו ההארות המקובלות מהעליון לתחתון בטרם שהעליון נתפשט לגוף התחתון. (בסוד או"ח היורד) שנבחן שעדיין לא נאצלו יותר רק ב' ראשים, וההארות מושפעות ומקובלות בסוד המלכות דראש הנק' שפה. וכיון שאו"א כבר נמצאים בסוד התכללות כנ"ל, א"כ ההארות יוצאות משפתים דעליון לשפתים דתחתון שהמה בחי' נשיקין ודאי.

זווג רוחא ברוחא : נק' כן משום שבראשים עדיין אין כלים, שכל ראש סודו כתר, דהינו בטרם ירידת העליון להתלבש בהתחתון, וגם התחתון הוא נבחן עדיין בסוד **ההבל בטרם צאתו לחוץ** ונודע שאין כלים זולת מסוד ההבלים היוצאים לחוץ. **חיבוק הימין : וצריך שתדע שימין ושמאל דראש הפכים המה לימין ושמאל דגופא.** ותבינהו בהתחתון שה"ס הבלים הנבחנים בשתים, האי הם ההבלים בטרם צאתן לחוץ שמשם נמשך סוד **הברכה**. ובחי' הב' הם ההבלים אחר צאתם לחוץ שמשם נמשך סוד **בכורה** והקדושה. ובראש ה"ס גילוי הברכה, וע"כ ההבלים בטרם צאתן לחוץ הממשיכים את הברכה המה **הימין**. והבלים אחר שיצאו לחוץ המה סוד השמאל בסו"ה **ואלה יעמדו על הקללה**.

יו"ש דגופא הפכים ליו"ש דרישא : משא"כ בגופא אחר שקיבל האו"ח היורד ומתלבש בהכלים. ונודע אשר **כלים באים מהבלים שיוצאים מהגוף דוקא**, והמה הם הממשיכין את האור של ראש לתוכם. וע"כ נבחנים המה **לסוד הימין** : כי מחמתם בא הגדלות להפרצוף והבכורה והקדושה. ולפיכך ההבלים אחר שיצאו מהגוף המה העיקרים, והימין וההבלים בטרם שיצאו מהגוף שהמשיכו רק בחי' אור הקטנות אל הפרצוף נבחנים לבחי' השמאל דגופא.

ונמצא ימין דראש משפיע לשמאל דגופא : ששם בחי' הבל בטרם שיצאו לחוץ המקבלים בחי' הברכה בלבד.

שמאל דראש משפיע לימין דגופא : ששם בחי' הבלים אחר צאתו מהגוף המקבל אורות דגדלות והבכורה והקדושה. ונתבאר לעיל שבסוד או"א באים עליון ותחתון בהתכללות זמ"ז, ונבחן בעליון ראש וגוף וגם בתחתון ראש וגוף, וע"כ בשעה שהעליון

משפיע סוד הגדלות להתחתון ה"ס חיבוק הימין המעורר אהבה וחימום לסוד זווג: כי אין מציאות זווג אלא בגדלות, וע"כ בהכרח לימין דגוף צריכים, שאז ראויים לזווג באור החיה.

נשמה רוח נפש: והמה ג"כ סוד רת"ס דמקוה, שנשיקין נמשכים מראש משכן הנשמה, והחיבוק נמשך מתוך מקוה משכן הרוח. חיה והזווג נמשך מסוף דמקוה מכל"א ששם משכן הנפש חיה.

נהורא דקיק:

ה"ס ההארה הקטנה המתלבשת בחיצונים ובקליי כדי לקיימם, בסוד ומלכותו בכל משלה.

ומקורה יוצא מיסוד דנוק': פירוש, בהיות ההזדככות מסבת הכאות או"פ שה"ס ביטול אחורי אמא באו"מ אז יוצא טפת זרע ממוחין. כלומר, שמסך דבחי"ד העומד בטבור מזדכך עד השורש לכתר, ומשם מקבלת חיות מחדש רק לגי בחי' משום דבחי' אחרונה אובדת רשימתה שה"ס נפש החופפת, ורק אותם שיש להם רשימות עומדים בהכתר לתחיה. (ע"ע ע"ב).

וטפת מוחין היורד מהכתר בא אל רחם להכאת אור העליון בזווג דהכאה, ואז יוצא דם טמא לחוץ, דהיינו מאותה בחי' אחרונה שנעלם רשימתה שאינה עומדת לתחיה כנ"ל. ובדם הזה היוצא בבחי' פסולת כאמור, יש בהכרח בחי' הבלי דגרמי, שה"ס אור ד' דנקודות הנק' אור ניצוצין הנופלין ע"ש. שה"ס אותיות בלי תגין, ונמצא שהקליי והחיצונים נוטלים אצלם את הבלי דגרמי הזה לינק משם, והבל דגרמי הזה ה"ס נהורא דקיק.

נתינת אורות רק פב"פ:

שזה הכלל, שכל מקבל אינו כדאי לקבל אורות מהעליון כל עוד היותו במקומו למטה מהעליון, וכן העליון אינו יכול להשפיע לתחתון בהיותו למעלה הימנו. אמנם כשהם פב"פ שפירושו שיש להם קומה שוה לשניהם אז יש השפעה וקבלה מזה אל זה, והיינו בשעת הזדככות מסך דעליון שאז הופך פניו למטה ואז משתוה להתחתון. למשל כשהעליון בחי"ד שקומתו עד הכתר, והתחתון בחי"ג שקומתו רק עד החכמה, נמצא שבשעת הזדככות שהעליון מזדכך מבחי"ד שלו שה"ס הפנים שלו, שנותן לו קומה החשובה דכתר, והוא מזדכך הימנו ונותן פנים הזה למטה לזלזול שהרי מזדכך הימנו, ונמצא ע"כ בשעה שעומד על בחי"ג שהוא משוה קומתו כמו קומת התחתון ונמצא עמו פב"פ, ואז התחתון מקבל הימנו אורותיו. (ע"ע מול"מ).

נקודים :

הוא פרצוף ב"ן דא"ק, דהיינו התפ"ב דפה דס"ג דא"ק ששם היה צמצום ב' הנודע, ונק' נקודים משום שתחילת יציאתם של הע"ס ההם היו רק בחי' המסכים שבמלכיות המיוחס להע"ס ההם. והמסכים מכוונים בשם נקודות משום שכח הצמצום דנקודת הצמצום רכיב עליהם, שזה כל מעלתם והכנתם לזווג להעלות או"ח כנודע. (ע"ע או"ח ע"ע אורך לעובי).

נקודים :

בי מיני אורות (או"י ואו"ח מאירים בנקודים) אחד ממטה למעלה בפנימיות מהטבור עד העינים (שה"ס ראש דיסו"ת) ומשם יוצא עיקר הארה לצורך נקודים שהוא שם ב"ן נוקבא אבל נעשה **מאו"ח** כנ"ל וגם יש לו **אור ישר** שהוא נוקב ועובר דרך נקבי העור ומאיר בנקודים מלמטה מטבור דרך נקבי העור ודרך פי הטבור ופי היסוד ונקב האחור.

כתר נקודים : עיקר הנקודים הם מאורות עינים וכתר לוקח מאור האוזן את האורות והכלים, הנכלל שם (בעינים) חו"ב לוקחים מחו"פ ושיעור מועט מאזן ז"ת לוקחים מעט מחו"פ ואינם לוקחים כלל מאוזן כתר לוקח מהטבור או"א לוקחים מהיסוד ז"ת עם ד' האחוריים דאו"א וישסו"ת לוקחים מיוד אצבעות רגלים בסוד נעץ צפרני רגליו בקרקע (שער ה' פ"א) וצ"ע כאן הרי הזרע יוצא דרך צפרנים למקום בי"ע דפרודא.

נקודים :

אור ישר שהוא נוקב ועובר דרך העור (הפרסא) מטבור ולמטה, ומאיר בנקודים דרך נקבי העור דרך פי היסוד ודרך טבור ודרך נקב האחור (ש"ה פ"א י"ח).

נקודים :

ויש לו ב' מיני אורות (או"ח ואו"י) א' מלמטה למעלה בפנימיות מהטבור עד העינים ומשם יוצא עיקר ההארה לצורך נקודים שהוא שם ב"ן נוקבא אבל נעשה מאו"ח כנ"ל, ב' גם יש לו אור ישר שהוא נוקב ועובר דרך העור (הפרסא) מטבור ולמטה ומאיר בנקודים וכו'. (ש"ה פ"א ע"ח). פ"י כי אור הא' שמכונה או"ח הוא הנמשך מראש דיסו"ת מעינים שלו, אשר רק בחי' נה"י יורדים ממנו לנקודים, כלומר או"ח היורד ממעלה למטה בלי או"י, ואור הב' שמכונה בשם אור ישר הוא הארת יסוד א"ק לצורך הגדלות.

נקודות:

טי נקודות הם: קמץ פתח צירי חולם סגול שבא חיריק קובוץ שורוק. וה"ס סדר ב' של ע"ס דרת"ס ע"פ תיקון קוים, המכונים חב"ד חג"ת נה"י. (ע"ע ע"ס. ע"ע נקודות קמץ פתח) ב' הקוין ימין ושמאל שבראש מכונים קמץ פתח, וקו מכריע מכונה חולם. ב' הקוין ימין ושמאל שבתוך מכונים סגול ושבא, והמכריע מכונה שורוק, וב' הקוין ימין ושמאל שבסוף מכונה חיריק קובוץ, והמכריע ה"ס המלכות בלי נקודה, (והטעם ע"י בפמ"ס דף פ"ח ד"ה והענין), ונק' נקודות ע"ש המסכים שנתחדשו כמו ע"ד יש"א, שהמסכים נק' תמיד בשם נקודה משום שמקבלים כח מנקודת הצמצום לסוד זווג דהכאה.

נקודות:

הוא פרצוף תחתון ושני לפרצוף הטעמים, מכונים ג"כ טבת"א. ועיקר שם נקודות יורה על **פרצוף האמצעי** בין מאציל לנאצל שנתחדש בצמצום ב', אשר ג' פרצופין רת"ס או ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן נתחלקו על ו"ב פרצופון, והוא משום דכל מדרגה נחלקה לארבע שהם פו"ח גו"ע ואח"פ, כמ"ש בפמ"ס דף קיז ע"ש. שהפנימי ה"ס הזכר והחוצון ה"ס הנוק', וכל אחד מהם נחלק לגו"ע ואח"פ. ולפיכך, בחי' הטעמים נשארו רק בג"ע דכל מדרגה כי הטעמום ה"ס הראש, ובחי' הנקודות קבלו האח"פ דכל מדרגה להיות המסך כבר ממעל להם בנקבי עינים שהוא בחי' גופא ולא ראש. וכיון שכבר יש בהם העביות של המסך ע"כ מכונים בשם נקודות, כי המסך מכונה בכ"מ בשם נקודה, כי קשיות דנקודת הצמצום רכוב עלון. שזהו כל שבחו לזווגים כנודע.

באופן שבי' פרצופון תחתונם דכתר הנק' אריך ונוק'. מכונים בשם נקודות דכתר. וב' פרצופון תחתונם רע"ב, דהיינו אח"פ דראש ע"ב שיצאו לחוץ, מכונים בשם נקודות רע"ב, וב' פרצופין התחתונם רס"ג, דהיינו אח"פ דראש ס"ג שיצא לחוץ, מכונים בשם נקודות דס"ג וכו' (ע"י בפמ"ס צ"א)

נקודות:

הטעמים והנקודות נחלקים לג' חלקים: כי יש בחי' טעמים ונקודות עליונים ע"ג האותיות וכן יש למטה מן האותיות וכן יש באמצעית האותיות (ע"ח ש"ה פ"א). כלומר שהעליונים ה"ס אורות דאוזן נשמה, האמצעים ה"ס אורות דרוח, אור החוטם התחתונים ה"ס אורות דפה נפש.

נקודות:

זווג דנקודות הוא חכמה דאבא עם חכמה דאמא. וזווג דאותיות הוא בינה דאבא עם בינה דאמא.

נקודות ט' הם:

מפני שז"א אינו אלא ט"ס כמנין א"ח (דאחד), והמלכות אין בה נקודה כי היא בחי' נפש, (כלומר שאין בה זווג דהכאה כנודע).

נקודה:

הוא בחי' עשיה שבהפרצוף, דהיינו בחי' המסך המתוקן בו להעלות או"ח.

נקודה תחת היסוד:

היא המדרגה היותר גרועה שבמלכות, ושורשה כן נמשך מזמן מלכין קדמאין, שיצאו ז"ת דנקודים בפרודא בלתי מקושרות, ונמצא המלכות בפרודא מן היסוד, כי אינה מלבשת את היסוד בסוד **עטרה** לראש צדיק, אלא העטרה היתה אז בסוד נקודה נפרדת מתחת היסוד.

אור נקודות: היות כי אור הנקודות הם אור החוזר, לכן עולים תמיד בסוד זרקא. (ש"ה פ"ו ע"ח).

נקודות:

קמץ, פתח, צירי, סגול, שבא, חיריק, שורוק, מלאפום.

קמץ: הא"ס כתר, בסו"ה וקמץ הכהן משם מלא קמצו מסולתה ומשמנה.

סולת: מלשון שאולת. שמן הוא השם המופיע ע"י הסולת, וה"ס הראש הכולל כל האורות שמתחתיו, וע"כ האורות שמה בתכלית מילואם אלא שמקובלים בסוד כף, וז"ס **וימלא כפו**, אין הכתר מקמץ אלא רק החכמה וז"ס נקודה שחורה.

פתח: הא"ס חכמה, בסו"ה בחכמה פותח שערים ובסוד שאו שערים ראשיכם וזה השער לה'. ודע שלא פתח החכמה, אלא הקימוץ דכתר, בדומה להמקמץ כפו ואח"כ פשט אותה ונראה בעין כל הטוב המקומץ וגנוז בהכף. ותבין **כף** נקי בעת סגירתה וקמיצתה, **יד** נקי בעת פתיחה. באופן שלא יתכן לומר למי פתח ידך ונראה מה שיש בה, אלא פתח כפך ונראה מה שיש בה והבן. וה"ס קו בכל המרחב כזה –.

צירי : ה"ס הבינה, בסוד מחליף את הזמנים, כי סוד שבת קודש היתה בסוד פתח גדול ובסוד תכלית שמים וארץ שנתקדשו כל הזמנים ואורו יתי מילא כל החלל, ואחרי כן יצאה הבינה (כל"א) וחידשה עוד הפעם את הזמנים והעתים בסו"ה ואל יבוא בכל עת אל הקודש. וסוד צירי כולל ב' ראשונות כתר וחכמה, כי הבינה בעת אצילותה היתה אב"א עם החכמה, וע"כ המשיכה אור הכתר לבחי' ימין ואור החכמה לבחי' שמאל, ולא עוד אלא שנתמעט אור החכמה מחמת עמידתה זו, וע"כ נבחן הצירי שנקודת החכמה הזאת היא חסרה ג"ר ואין בה אלא ו"ק דחכמה בלי ראש, כי הראש שה"ס הכתר אינו שורה עליה ממעל לה כמו שהיתה בסוד קמץ פתח, אלא עומד לימינה בשוה לקומתה עצמה ואין הכתר משמש לה לבחי' ראש. גם דע שבחי' חכמה כזו נק' בשם אור הבינה, באופן שיש להבחין בצירי זה רק **כתר ובינה** בחסרון חכמה, כי ו"ק דחכמה לבינה תחשב והבן.

סגול : הוא שם החסד, ונודע שהחסד כולל ג"ר דהיינו כח"ב, וע"כ יש בה ג' נקודות, כי אחר שיצא הת"ת ביום ד' בסוד ב' מאורות הגדולים חמה ולבנה, ושניהם שמשו בכתר אחד להבינה שה"ס צירי. כלומר, שהמשיכו את הראש להחכמה העומדת בשמאל, וע"כ ירדה הבינה שהיתה שם מקודם ולקחה מקומה מתחתיהם, כזה : **כתר-בינה-חכמה**. אמנם **צירי במקומה עומדת** כי אין העדר ושינוי ברוחני אלא הוספה בעלמא יש כאן.

ולפיכך, כל השלימות הזו שיצא מחמת מאורות הגדולים בסוד סגול כנ"ל, הרי הם אור הת"ת ומלכות, ונמצא ע"כ מצב הנקודות כזה" :
וטעם של נקודת **שבא** : שיצא אחר הסגול. הוא מחמת גילוי החכמה בגבורה קדושה. (בסוד אחימן) כי אחר שהת"ת המשיך אור החכמה והג"ר אל הבינה בסוד סגול כנ"ל, התגבר עוד להמשיך מצב הכתר וחכמה כמו שהיו בסוד קמץ פתח, אשר אז היו בזה תחת זה שכתר עמד ממעל להחכמה, אלא שנתמעטה **בהרכנת ראש** ע"י הבינה שהעמידה הכו"ח זה אצל זה בסוד צירי כנ"ל, אשר ע"כ עתה אחר התיקון דאור הת"ת לגדלות החכמה בסוד סגול, התגבר עוד להעמידם זה למעלה מזה, כתר חכמה שה"ס שבא, ונק' שבא מלשון שב, ששב לקדמותו כדי לתקן את הסיתום (דאחימן). והחזיר את הכתר וחכמה במצב זה על זה שהכתר ישמש ראש גמור להחכמה.

ואז יצאה **חולם** : שה"ס ת"ת עצמו, בסוד בריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה. פי' כמ"ש לעיל שהיה הת"ת פועל בסוד השוא להעמיד הכתר לראש לחכמה, ופעולה זו הוא מתחת לאותיות שה"ס יום חמישי האחרון לה' בחי', שה"ס קצה הארץ, וע"י העלה האור משם עד הקצה העליון הנק' קצה השמים, וע"כ נק' בריח מל' בריחה להיותו מבריח האור מהקצה אל הקצה, דהיינו **ממעל לאותיות** ונק' נקודה יחידה הזאת בשם חולם, מלשון **חלום** שפי' בזוהר שה"ס סתימו דעיינין, דהיינו סתימו דחכמה, דעינים ה"ס חכמה וה"ס **זרקא** דזרקין לה לא"ס, וע"כ אשתארת המלכות בלי נקודה, ואע"פ דהמלכות עצמה אין לה שום ענין לכאן להיותה מבחי' יום רביעי והאי

נקודה דחולס דהיתה מסוד שבא דיום ה', אכן בסוד מבריח מקצה אל הקצה הגביה האי נקודה תתאה של הסגול וזרקה למעלה ממעל להצירי, שעם זה עלתה בחי' דיום ה' בעינים באותו החכמה שהיא בסוד פתח שנק' שמים, שזסו"ה בדבר ה' שמים נעשו. וזה נק' סגולתא דטעמים שלמעלה מאותיות כמו נקודת החולס כי ענין אחד הם, שע"י פעולת הת"ת שבשוא ביום ה' שה"ס בחי"ד. נעתק הכרעת הכתר שבסגול שנמשך מסוד נקודה תתאה שבסגול שה"ס אור ת"ת ומלכות שהמשיכו **כתר בינה** ובסוד הנ"ל עשה וגרם שתחזור אור הזה למקורו העליון לסוד השמים בסו"ה לעולם דברך נצב בשמים, שז"ס סגולתא דטעמים שנהפכה מסגול דנקודות כזה ' אל'. וכיון שנתערבו הקצה העליון בקצה התחתון גרם זה אל **מיעוט הירח** כי המלכות ירדה עוד למטה מיום ה' לסוד לבר מאצילות להבריאה, משום שהכתר אחד שה"ס נקודה תתאה דסגול נתעלה ממעל לצרי, וה"ס באר חפרוה שרים, כי **ט"ר שלה נפלו לבריאה** ורק רשימו נשאר באצילות במקומה ביום רביעי, ורשימו זו לא זה ממקומה. וכאן נק' ירח: מלשון והריחו ביראת ה', בסו"ה לריח שמניר טובים, כי הריח הזה שהירח קבלה מיום ה' בחי"ד גרם לעשיית שם, בסו"ה ויעש דוד שם, בסוד גורעין ומוסיפין ודורשין, דאח"כ אגלאי מלתא למפרע בסוד ונסתרה והיא לא נטמאה ונקתה וכו', ואז נק' לבנה: ע"ש הטהרה שנגלה בה וע"כ נק' שם שמים. אכן פעולה זו נעשה ע"י מלאכות רבות, כי אחר שהת"ת הבריח הנקודה למעלה מאותיות בסוד החולס, הנה אח"כ ירד למקומו למטה מרקיע ונטל עמו הירח דהרשימו שנשארה ביום ד', ותיקן ב' נקודות **חיריק שורוק, דהיינו קיבוץ**. חיריק ה"ס נצח, בסוד נצח לקרנא, אלא בסוד אך ריק, אין בו אור, בסו"ה **כרוה נדיבי עם** מלשון קרוה וקרירות, כי בעת ששמשו בכתר אחד היה אור יקרות וקפאון, והוא חורין וריקן.

חיריק: וחיר' מלשון חירות, רק, מלשון ריקות. וע"כ עמד אותו לימין משום שתפקידו לשמור על נקודה תתאה דסגול שלא תתהפך לסגולתא כנ"ל, עש"ה. ואח"כ הוציא הנקודה שנק' **קבוץ** או **שורוק** שהיא שלשה נקודות בארך \ והיא נק' קבוץ משום שנתקבצו שם סוד מדה"ד ומדה"ר כאחד, כי ב' נקודות עליונות דהקבוץ ה"ס שבא, ששם סוד בחי"ד שביום ה' שה"ס דינא קשיא, וחיבר אליה יחד גם בחי' נקודה א' דנצח דהיינו החיריק הנ"ל, שה"ס רשימו דירח דיום ד'. ונקודה זו נק' הוד.

הוד ולא דוה: ותמצא ע"כ באותיות הוד אותיות דוה בהיפך אתוון. והענין כמ"ש שסוד נקודת הוד הוא ג' נקודות שו"א, שה"ס ה' למעלה וחיריק מסוד יום ד' למטה, וכשהם בסדר הזה נמצאים האותיות מסודרים ג"כ בסדר זה, אשר אות ה' למעלה (ה"ת בעינים) ו' שה"ס האור המושפע אחר גילוי השבא הוא באמצעיתא, ולבסוף ד' שה"ס רשימו דמאור מיום ד', וע"כ נמצא סיפא דקיבוץ שה"ס ד' ראויה לזווג ומקבלת עליה זכר בסוד השם לבנה כנ"ל שחזרה לאצילות, ואע"פ דרישא, בפרודא להיותה בסוד ה' ושבא כנ"ל, אמנם הכל הולך בתר החתום, וכן דרך הקדושה **דרישא בפרודא וסיפא בחיבורא** שזסו"ה וכנפיהם פרודות מלמעלה, להיותם צריכים לכסות פניהם

בסוד בשתיים יכסה פניו, משא"כ אם מתהפך הסדר שמתחילה בראש ישמש החיריק שה"ס ד' ולבסוף ישמש השבא שה"ס ה', אז כשהו' נמשכת באמצע אז גילתה את מקורה, והדם הבא מהמקור (בחי"ד) טמא ומטמא ומדאיבה מאד, בסו"ה והדוה בנידתה.

שרי ביחודא וסיים בפרודא: שה"ס מעשה הנחש והס"א, דשרי ביחודא בנקודה דחיריק שה"ס עטיא דנחש שאמר לא מות תמותון ודחף אותה לנגוע בעצה"ד מבחי עליונה דקיבוץ שהעמיד שם את נקודה דחיריק, ואח"כ סיים בפרודא שלקחה מפריה שבסוד שבא ותאכל שה"ס ותתן לאשה עמה, כי אדם היה בסוד שבא בפעולה הנוהג בת"ת, כדי להאציל נקודה דחולם (עי' לעיל).

וז"ס איהו בנצח ואיהי בהוד שמתחילה יצאו שניהם כאחת בסוד דו פרצופים והיו שניהם בהוד, שהוא היה בסוד החולם שממעל לאותיות, ונמשך להאיר בספי' הוד בסוד דו פרצופין: כי החולם להיותו ממקום גבוה, לא היה יכול להשפיע לתחתון בטרם שנגלה ה' דהוד, ונשארה משום זה ד' דהוד שה"ס רשימו דירח עצמה בלי שום אור, דלית לה מגרמה ולא מידי. וע"כ תיכף כשקבלה צורת השבא שה"ס ה', נמשך החולם אליה בסוד ו' והשפיע להד' דהוד, שז"ס ונתת מהודך עליו, כי מילא אותה מאורו אלא שהיתה בסוד אחורים ושמאל, אכן אחוריהם ביתה כי האור דיום ו' מילא וכיסה את השוא ולא נראה החוצה אלא סוד ד', שה"ס פניהם כלפי חוץ, והיו שניהם משמשים עם כותל אחד: והיינו ד' דהוד, וה' היתה טמונה וגנוזי מלגאו, ובשביל זה גם נו"ה מלך אחד: כי לא ניכר שום הפרש בין חיריק לקיבוץ, מאחר דסוד ה' דהוד נגנזה ולא נראה החוצה, נמצא אין חילוק מנצח להוד ולא כלום. סגול ע"ס בצורת סגול: ע"ע ג' קווין.

נסתרות:

כתיב הנסתרות לה' אלקינו וכו'. פירוש, בכל שתא אלפי שני אשר הבורא חקק אותם לזמן ועבודה בעד הבריות, ענינים כמו חבל ארוך שעב ומגושם מאוד בראשו, והוא הולך ומדוקדק דק אחר דק עד לסופו שעולה לרוחניות גמורה כמו ממעל לראשו. ובתחילתו נקרא חטא, דהיינו חסרון העומד לתיקון והוא סילוק כבודו וסילוק שכינתו, שבסוף חבל הזמן החסרון מתמלא והכבוד מתגלה בכל דיירי ארעא ואין מקום בסתר. וז"ש והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות. דהיינו שזהו נקודת ומטרת כל העשיה והעבודות, אשר הנסתרות יתגלו לנו כמו שהי' ממעל לחבל הזמן. ובכל שנה ושנה דור ודור מזדכך הגשמיות ומתדקדק החבל המגושם ע"פ גלגלים שונים מעשה ידי יוצר כל ותחבולותיו העצומים, אשר לפי ערך הזיכוך לאט לאט מתגלה הנסתרות. וזהו גמר הכתוב את כל דברי התורה הזאת. פירוש, שאלו העשיות שאנו ובנינו עושים הן המה עצם אותיות התורה הזאת, כמ"ש ז"ל שכל התורה שמותיו של הקב"ה דהיינו

השגותיו והבן.

וזהו שכל התעצמות שכל החיצוני וערכן הוא ג"כ משוער רק בגילוי נסתרות ודו"ק. מפני שכל מהות החיצונית נמשך מפנימיות לכן דרכו כמוהו. וזהו כלל ופרט, כי אלף הז' נקרא כלל, דהיינו גילוי כל הנסתרות וגם גילוי כל העשיות שנתגלגלו בזא"ז ברגעי הזמן שבשתא אלפי שני. וכל רגע ורגע שבזמן נקרא פרט, ונבדלים זה מזה, ורגע זה אינו כזה, שלטעם הזה דהיינו מפני הרגש ההפכיות שבהם ניתן זמן לשניהם שיבואו מקודם בזא"ז, שאח"כ באלף הז' יבואו ממש בב"א.

ובזה מובן שכל שנתפס בזמן הוא גשמיות וכל גשם הוא מורכב, דהיינו שנמצא ב' בחינות שאינם ראויים לבוא בבת אחת, לכן מבררם בזמנו שניתן לו בזה אחר זה, שלאחר הבירור והיגיעה יבואו ב' הבחינות בבת אחת שלא יפריעו ולא יעלימו זע"ז כלל, ואז נקרא מסולק מגשמיות ומסולק ג"כ מזמן ובא לגדר הנצחיות אלף ז'. וזה שרמז המשורר ז"ל ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו, שגמר התיקון נקרא ירושלים הבנויה, דהיינו שאין הנגאלים בונין אותה אלא מתפלאים בהשגתם שכבר היא בנויה ומעולם לא הי' בה שום פגם, כי כל שינוי מקום ושינוי מעשה ושינוי השם שזהו בעצמו רגעי הזמן שבגלות, כל אלו ההפכים נתחברו יחדיו, והוא פשיטות גמור כמו הכלל שמתגלה בהתקבץ עליו כל חלקיו ופרטיו.

וז"ס פרט וכלל אין בכלל אלא מה שבפרט בלי שום חידוש כלל וכל אריכות הגלות לא הוסיף כלום כמ"ש לא תוסף ולא תגרע שכן טבע דבר אמת. אלא כל שאינו בזה זה בב"א אינו, וז"ס ולפני אחד מה אתה סופר וז"ע טף למה באים כדי ליתן שכר למביאהם, כי יש ב' אורות פרטים א' נקרא ט' דהיינו שלא נתפשט האור אפי' לצ וכשהמנצח מסתכל באותן ב' הפרטים אינו רואה בהם לא תיספות ולא מגרעת.

נתיב לא ידעו עיט:

הוא כתר עליון דאיהו שלימו דנש"ב דלא אתיהיב למשה (ע"ח ש"א ענף ה')

ס

סביב סביבות:

יורה שהוא מקיף או מוקף מכל הצדדים. (ע"ע צד).

ספירה:

הוא מלשון ספיריות וזוהר, בסוד השמים **מספרים** כבוד אל, כי השמים שהוא ז"א בחי רוח הכולל י"ס, המספרים ומזהירים למלכות הנקי כבוד אל. (ע"ח ט"ה פ"ה).

סליק ברעותא :

פי', בטרם שהיתה נבראת נקבה בעולם איך אפשר שיהיה זווג לבריאת העולם ולתחילת אצילות, ואיך הזכר העליון עזב את או"א לפרוש מהם ולהזדווג בנוקי בלי הכרח והתעוררות, וז"ש הרב בשל"ט דרוש ב', לכן עלה ברצונו הפשוט ובבחירתו ית' שאפילו בלתי העלאת מ"ן נזדווגו וכו' ולא היה בבחי' יסוד דיליה ביסוד דילה כי לא היה עדיין נקבה נבראת וכו' ע"ש. (ז"ס כל"א) (ע"ע בחירתו ית').

סר :

סר משמש בבי' לשונות במשמעויות הפוכים. לפעמים הוא מורה מלשון הסרה והפרשה והרחקה כמו מסיר אזנו משמוע וכו' וכמו ויסר המלך את טבעתו וכו' וכמו סר לראות, ולפעמים בהיפך שמשמעותו הגשה וקריבה כמו סורה רדה אלי, דהיינו שקרא אותו שיתקרב אליו. וה"ס גדול מאוד שהסו"ה לשמוע בקול ה' וה"ס ויקרא אל משה וכו' והקול קול אליו, כי קריאתו ית' היה בסוד סורה רדה אלי, כי ההסרה וההורדה הוא סוד קול ה' אשר בזמן הפעולה הוא הסרה כלפי העליון שמסיר רוח חיותו מהתחתון והוא ירידה כלפי התחתון, כי ע"כ נופל התחתון ויורד לשאול, וז"ס שאמרו ז"ל כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה פרח נשמתם והבן. אכן כשהמלה הזאת הוא בסוד קריאה והזמנה אז משמעותו התקרבות והגשה כאמור לעיל ע"ד סורה רדה אלי, (ע"ע ישועות ע"ע מש).

סודות התורה שאסור לגלות :

הרבה טעמים יש. וגם זאת צריך לידע שהמושג הוא זלזול בעצם החכמה והאינו מושג **ממשיך על עצמו בחי' יקר** כי כן הטביע השי"ת בעולם שהעני מחשיב מאד את העשירות, באופן שאפי' מאה מנה הוא אצלו חשיבות ויקר לאין קץ, אמנם אחר שמשיג מאה מנה נעשה לו דבר פחות וזול, רק המאטים האינו מושג לו זהו עתה דבר היקר והחשוב שלו, וכן כשיש לו מאתים שוב נעשה המושג בזלזול וכו'. ועד"ז ממש בחכמה, אשר כל דבר שאינו מושג הוא חשוב אצלו, ותיכף כשמשיגה מזדלזל אצלו ורודף אחר אינו מושג אחר. ולפיכך העמי ארצות מחשיבים מאד החכמה מחמת שכולו אינו מושג, אמנם כשמגלים להם איזה שיעור נמצא שאותו השיעור שנגלה להם גרמנו שיזדלזל ודומה לחילול, משא"כ לחכמים מותר ודאי לגלות מפני שמלאכתם בכך לרדוף חכמה כמו שרודפים אחר הון וכסף וכשיש לו מנה רוצה מאתים.

ואדרבא אע"פ שדבר זה נתזלזל, אמנם זה יגרום להם רדיפה אחר אינו מושג אחר והבן. ובכאן יש לזכור אשר **כל העולם לא נברא אלא בשביל צדיק אחד** ואותו צריך לשמש ולהועיל וד"ל. וז"ש צדיקים ילכו במ ופושעים יכשלו במ והבן.

ס"ג:

הוא שם דהויה במילוי יודין וא' כזה יוד הי ואו הי. ומקורו יוצא מהתפ"ב דפה דראש ע"כ, (ע"ע ע"ב) וקומתו מתמעט עד קומת בינה וחסר חכמה וחסר כתר, והוא משום דהמסך שנזדכך בגופא דע"ב לא נשאר בו זולת ב' רשימות שהם מבח"א ומבח"ב, אבל בח"ג לא השאיר רשימו בגופא דע"ב, מפני שהמסך והכלי מלכות דע"ב בתקנו בבח"ג אצל הע"ב, ונודע אשר בח"י אחרונה אינה משאירה אחריה רשימו. (ע"ע אור התגין) ומתוך שבמסך הזה שעלה לפה דס"ג אין בו רק רשימות דבח"א ובח"ד, ע"כ לא יוכל להתעבות ע"י בח"ב דאור העליון היורד אליו רק בבח"ב, (ע"ע הסתלקות אורות להמאציל לקבל שפע) וע"כ אינו מעלה או"ח רק בקומת בינה. וגם הוא יוצא ברת"ס כמו פרצוף הע"ב ופרצוף הפנימי, וגם ענין ההסתלקות בגוף שלו כמו בגופים הקודמים אליו, וגם התפ"ב מפה דראש שלו הנק' מ"ה וב"ן. (ע"ע מ"ה) פרצוף זה נק' מילוי המילוי, בהיותו משמש בעיקר למלאות חסרון אור דגופא דע"ב, שכל הע"ב הזה אינו שורש רק בח"י מילוי לפרצוף הפנימי השורשי. (ע"ע ע"ב),

ס"ג דא"ק:

ה"ס התפשטות ב' היוצא מפה דע"ב על בח"י מסך של בח"ב שקומתו עד הבינה. **התחלתו**: מפה דע"ב וע"ס דראשו מסתיימים בחזה דע"ב, שהסת"ב דעליון נעשה הסת"א בתחתון, ובח"י התוך שלו מתחיל בחזה הכולל ומסתיים בטבור הכולל, ובח"י הסוף שלו יורד על בה"י הפנימיים דא"ק מטבור הכולל ולמטה.

ס"ג:

הס"ג דא"ק היה מחציו ולמטה, (היינו החזה שהוא מחצית הפרצוף על היותו סוד נקודה דאמצעיתא. ע"ע שיעורים ע"ע בינה ותבונה) שהם הנקודות שבו מלובשים במ"ה וב"ן דא"ק מטבור ולמטה דא"ק, (ש"ה פ"ה) (וצ"ע איך קורא מחזה דס"ג ולמטה בח"י נקודות, הלא המה נה"י דס"ג וא"כ המה מ"ה וב"ן דס"ג ולא נקודות, וצ"ע).

טעמים דס"ג: מ"ה וב"ן הפנימיים עלו אל הטעמים עצמם דס"ג, שאינם מלובשים

תוך מ"ה וב"ן הפנימיים, והם בערך או"א אל ישויות (ש"ה פ"א ע"ח). והטעמים דס"ג מזדווגים עם כל הע"ב (שם). גם כאן צ"ע איך מכנה מחזה ולמעלה דס"ג בשם טעמים עצמם דס"ג, והלא שם בחי חג"ת דס"ג וגופא שהם נקודות, גם צ"ע איך מזדווגים טעמים דס"ג עם ע"ב, הלא המה פרצופין בבדלים אב ותולדה שאינם כלל בבחי זווג כנודע.

סגול. ע"ס בצורת סגול:

ע"ע ג' קוין.

סגולתא דטעמים ונקודות:

(ע"י, כל האמור בערך: שלישים) כל ההפרש שבין טעמים ונקודות הוא בלידת היסוד, כי בטרם דאתיליד היסוד היו רק ה' בחי כחבנ"ה או חג"ת נ"ה. פירוש, כי **הסת"א** בהוד היתה, ששם נקודת הצמצום, כי נצח ה"ס ז"א הכולל ו"ק ומלכות ה"ס הוד שז"ס איהו בנצח ואיהו בהוד, וע"כ בהסת"א יצאו כח"ב נ"ה כהלכתן כי המסך אינו מעלה עביות ממטה למעלה, אבל אח"כ כשנתפשטה המלכות מינה ובה לע"ס בסוד הסת"ב: לא יכלו כח"ב להתפשט מחמת עביות המסך שבפה דראש, וע"כ נהפכו הכח"ב לבחי חג"ת, ויצאו ע"כ חג"ת נ"ה: במקום כח"ב נ"ה. (ע"ע שלישים) ונבחן ע"כ ב' בחי רת"ס בגוף: חג"ת הם רת"ס עד הטבור וש"ת דת"ת ונ"ה הם רת"ס מטבור ולמטה, וכח"ב הם רת"ס דראש, באופן שהם ג"פ רת"ס.

עתה תבין סוד סגולתא דטעמים: כי נודע שבינה שה"ס סוף דראש בחי פה, יצאה מתחילה לבר מראש, ואח"כ בא נצח שה"ס ז"א ובירר אותה (בסוד אומ"צ המברר לכל"א).

אז נעשית שוה עם חכמה כי נכנסה שוב לבחי ראש, וע"כ **נעשית חו"ב בקומה שוה** וכתר על גביהם כזה **חכמה כתר בינה**. וחג"ת שהוא רק העתק מכח"ב נעשית ג"כ גבורה שוה לחסד וש"ת דבינה על גביהם, כי דעת ה"ס שליש תחתון דבינה, כי רו"ת דבינה לחכמה ונסדרו **חסד דעת, גבורה** ועד"ז ש"ת דת"ת ע"ג נ"ה כזה: נצח ת"ת הוד.

סגולתא דנקודות:

היא אחר לידת יסוד. שאז נעשית ההכרעה בסוד הספירות ממטה למעלה, כלומר

שהחסדים דכל"א חשובים מחכמה דאומ"צ בסוד אנקת"ס,
ואז ש"ת דבינה שה"ס דעת: כולל עטרא דחסד ועטרא דגבורה שהם מכריעים על
חכמה ובינה וע"כ נסדרו כזה:
חכמה דעת בינה חסד ת"ת גבורה נצח יסוד הוד.

סוף:

אור הע"ב בעביות דבחי"ד נבחן למסיים וחותר את המדרגה ומעמידה על סופה.
ואין העביות ראויה לסיים ולחותר את הפרצוף, בטרם שהוכר עביותה בגלוי לבחי
גרעון ופחיתות, והיינו בהמצאה לבדו מבלי או"י המזדווגים במסך.
פירוש, כי כל כמה שיש זוג במסך שהעביות ממשיך ומקיים את אור הפנים בהפרצוף,
(ע"ע מלבוש זך) אין אור העב מקובל כלל לבחי חסרון, שהרי מעלתו ניכר בריבוי
העביות דוקא, שבחי"ד חשובה יותר מבחי"ג וכו' כנודע וע"כ אפילו **הטבור** אינו ראוי
לחותר ולסיים כללות המדרגה, עד שהסבור שהוא מלכות דמלכות מתפשט באו"ח בלי
או"י ובלי זוג דהכאה. אשר אז מתחיל הגרעון שבאור העב להגלות, כי העביות איננה
בזוג דהכאה, וממילא ודאי אשר אור הזך חשוב ביותר וממילא בחי"ד ההוא הוא
הקטן והחשוב שבע"ס דנה"י, שהוא ענין הסיום והחיתוך, כי החושך מסיים את האור
כמובן (ע"ע חיתוך המדרגה)

סוף

(מובן הכללי) התפשטות הסיבה המסיימת לכל הארה שמעכבת לה שלא תתפשט יותר
היא נקראת סוף של ההארה ההיא.
ויש כאן ה' עיקרים:
א', כל מהותו הוא רק התפשטות דע"ס דאו"ח מהמסך שבכלי מלכות המכונה חזה או
טבור, ששם כבר נעשה הסתכלות הב' המספיק לגמור כל הכלים של הפרצוף.
ב', ומשום זה אין כאן ענין שיתפשט עוד האו"י לזוג והסתכלות ג' על המסך שבכלי
מלכות דע"ס הללו של הסוף המכונה עקביים, וממילא שנמצאים רק בע"ס של או"ח
לבד בלי או"י.
ג', ולפיכך המלכות דע"ס הללו מסיימת הפרצוף וחותרת לאותה המדרגה, משום שאין
המלכות יכולה להתפשט בלי זוג עם האו"י.
ד', לפעמים גם הסוף עצמו נבחן לרת"ס, אמנם אין לטעות להבינם ע"פ מובן הפרטי,
דהיינו בב' הסתכלויות לרו"ת והתפשטות או"ח לסוף, שהרי נתבאר לך שבבחי ע"ס
דסוף כבר אין שם זוג דאו"י כנ"ל, אלא צריך להבין אותם ע"פ מובן הע"ס בלבדו,

כח"ב ראש חג"ת תוך נהי"מ סוף.
ה', בחי' סוף נוהג ג"כ בע"ס דעגולים, כי יש שם בחי' מלכות המעכבת על האור ומסיימת הספירה, אמנם ראש ותוך המורים על הסת"א והסת"ב אין בהע"ס דעגולים.

סיום רגלין דפרצרפיין :

יש כאן ב' נקודות לסיומא :

הא', הוא נקודת צמצום א' בעוה"ז ששם נסתיים רגלי א"ק הפנימי דהיינו גלגלתא דא"ק, וכן הס"ג דא"ק מתחילתו.
הב', הוא נקודה דצמצום ב' בטבורו דא"ק הפנימי כמו ע"ב דא"ק, שנק' נקודה דעוה"ב ששם נסתיים הס"ג דא"ק וישסו"ת דא"ק וב"ן דא"ק הנק' ע"ס דנקודים.

סריס :

הוא מלשון סר ראות. וסריסי המלך נק' להיותם רואי פני המלך. ועיקרם הם ג' שרים : שר המשקים שר הטבחים שר האופים. פ"י כי יש מלאכי השרת המשרתים פני המלך היושבים ראשונה במלכות.

וענין שרת : הוא מלשון סר אש, שבשעת הסרה המה מעלים אש שורף שבאש הזה נדלק ונשרף כל הקשין, בסו"ה ובית עשו לקש דהיינו שמלאכים האלו מקבצין כל הקשין שבעולם ומקרבים להאש, וע"כ נק' מלאכי השרת.
ויש עוד בחי' מלאכי השלום : שכל הסרה שלה הוא להרבות שלום בעולם, דהיינו להשקות מים חיים מן המוכן מכבר ע"י מלאכי השרת.

וזה דומה לסוד אש מים : אור מים רקיע : כי כשהאור במדה מרובה הרי האור נהפך לאש, כמשל אור המצומצם ע"י משקפת מן השמש ששורף כל הנוגע ומזדמן לעומתו, והאש הזה הוא היסוד למים העליונים שנק' שמים שהם כוללים אש ומים ; שמים. שנעשה שם שלום ביניהם, ואין המים מכבין האש אלא האש עומד בתוקפו עם אור הגדול ואין האש מכלה את המים האלו, אדרבה שרויים יחדיו באהבה מתוקה והמשמשים להתגלות אור הגדול ההוא נק' מלאכי השרת כנ"ל, משא"כ מלאכי השלום שהמה עושים ההסרה להשקות מים מתוקים המכונסים מכבר וע"כ נק' שר המשקים : והוא ג"כ משמש את פרעה. אכן שר האופים : גדול הימנו להיותו בחי' משרתי פרעה, כי הוא מוציא אש מציון הנהפך למחלוקת במים התחתונים שמכלים את המים לגמרי, אלא אופה לחם פרעה בסוד התנור המכין שיעור אש מדויק לבשל בו את הפת, שז"ס תנור לו בירושלים : תנור מלשון תן אור ירושלים אותיות ירא שלם, שביראה בלי אהבה קונה ג"כ שלימותו.

ונוסף עליהם יש סריס ג' והוא שר הטבחים : שיש לו סכין דבחי"ד שבו שוחט ומספק

בשר לסעודת פרעה, כי הסרה שלו הוא כדי לשחוט בהמות. (ע"ע גפן).

סביב סביבות:

יורה שהוא מקיף או מוקף מכל הצדדים. (ע"ע צד).

ספירה:

הוא מלשון ספירות וזוהר, בסוד השמים **מספרים** כבוד אל, כי השמים שהוא ז"א בחי רוח הכולל י"ס, המספרים ומזהירים למלכות הנקי כבוד אל. (ע"ח ט"ה פ"ה).

סליק ברעותא:

פי', בטרם שהיתה נבראת נקבה בעולם איך אפשר שיהיה זווג לבריאת העולם ולתחילת אצילות, ואיך הזכר העליון עזב את או"א לפרוש מהם ולהזדווג בנוקי בלי הכרח והתעוררות, וז"ש הרב בשל"ט דרוש ב', לכן עלה ברצונו הפשוט ובבחירתו ית' שאפילו בלתי העלאת מ"ן נזדווגו וכו' ולא היה בבחי' יסוד דיליה ביסוד דילה כי לא היה עדיין נקבה נבראת וכו' ע"ש. (ז"ס כל"א) (ע"ע בחירתו ית').

סר:

סר משמש בבי' לשונות במשמעויות הפוכים. לפעמים הוא מורה מלשון הסרה והפרשה והרחקה כמו מסיר אזנו משמוע וכו' וכמו ויסר המלך את טבעתו וכו' וכמו סר לראות, ולפעמים בהיפך שמשמעו הגשה וקריבה כמו סורה רדה אלי, דהיינו שקרא אותו שיתקרב אליו. וה"ס גדול מאוד שהסו"ה לשמוע בקול ה' וה"ס ויקרא אל משה וכו' והקול קול אליו, כי קריאתו ית' היה בסוד סורה רדה אלי, כי ההסרה וההורדה הוא סוד קול ה' אשר בזמן הפעולה הוא הסרה כלפי העליון שמסיר רוח חיותו מהתחתון והוא ירידה כלפי התחתון, כי ע"כ נופל התחתון ויורד לשאול, וז"ס שאמרו ז"ל כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה פרח נשמתם והבן. אכן כשהמלה הזאת הוא בסוד קריאה והזמנה אז משמעו התקרבות והגשה כאמור לעיל ע"ד סורה רדה אלי, (ע"ע ישועות ע"ע מש).

סודות התורה שאסור לגלות:

הרבה טעמים יש. וגם זאת צריך לידע שהמושג הוא זלזול בעצם החכמה והאינו מושג

ממשיך על עצמו בחי' יקר כי כן הטביע השי"ת בעולם שהעני מחשיב מאד את העשירות, באופן שאפ"י מאה מנה הוא אצלו חשיבות ויקר לאין קץ, אמנם אחר שמשיג מאה מנה נעשה לו דבר פחות וזול, רק המאתים האיננו מושג לו זהו עתה דבר היקר והחשוב שלו, וכן כשיש לו מאתים שוב נעשה המושג בזלזול וכו'. ועד"ז ממש בחכמה, אשר כל דבר שאיננו מושג הוא חשוב אצלו, ותיכף כשמשיגה מזלזל אצלו ורודף אחר איננו מושג אחר. ולפיכך העמי ארצות מחשיבים מאד החכמה מחמת שכולו איננו מושג, אמנם כשמגלים להם איזה שיעור נמצא שאותו השיעור שנגלה להם גרמנו שיזלזל ודומה לחילול, משא"כ לחכמים מותר ודאי לגלות מפני שמלאכתם בכך לרדוף חכמה כמו שרודפים אחר הון וכסף וכשיש לו מנה רוצה מאתים. ואדרבא אע"פ שדבר זה נתזלזל, אמנם זה יגרום להם רדיפה אחר איננו מושג אחר והבן. ובכאן יש לזכור אשר **כל העולם לא נברא אלא בשביל צדיק אחד** ואותו צריך לשמש ולהועיל וד"ל. וז"ש צדיקים ילכו במ ופושעים יכשלו במ והבן.

ס"ג:

הוא שם דהויה במילוי יודין וא' כזה יוד הי ואו הי. ומקורו יוצא מהתפ"ב דפה דראש ע"כ, (ע"ע ע"ב) וקומתו מתמעט עד קומת בינה וחסר חכמה וחסר כתר, והוא משום דהמסך שנוזדכך בגופא דע"ב לא נשאר בו זולת ב' רשימות שהם מבחי"א ומבחי"ב, אבל בחי"ג לא השאיר רשימו בגופא דע"ב, מפני שהמסך והכלי מלכות דע"ב בתקנו בבחי"ג אצל הע"ב, ונודע אשר בחי' אחרונה אינה משאירה אחריה רשימו. (ע"ע אור התגין) ומתוך שבמסך הזה שעלה לפה דס"ג אין בו רק רשימות דבחי"א ובחי"ד, ע"כ לא יוכל להתעבות ע"י בחי"ב דאור העליון היורד אליו רק בבחי"ב, (ע"ע הסתלקות אורות להמאציל לקבל שפע) וע"כ איננו מעלה או"ח רק בקומת בינה. וגם הוא יוצא ברת"ס כמו פרצוף הע"ב ופרצוף הפנימי, וגם ענין ההסתלקות בגוף שלו כמו בגופים הקודמים אליו, וגם התפ"ב מפה דראש שלו הנק' מ"ה וב"ן. (ע"ע מ"ה) פרצוף זה נק' מילוי המילוי, בהיותו משמש בעיקר למלאות חסרון אור דגופא דע"ב, שכל הע"ב הזה אינו שורש רק בחי' מילוי לפרצוף הפנימי השורשי. (ע"ע ע"ב),

ס"ג דא"ק:

ה"ס התפשטות ב' היוצא מפה דע"ב על בחי' מסך של בחי"ב שקומתו עד הבינה. **התחלתו**: מפה דע"ב וע"ס דראשו מסתיימים בחזה דע"ב, שהסת"ב דעליון נעשה הסת"א בתחתון, ובחי' התוך שלו מתחיל בחזה הכולל ומסתיים בטבור הכולל, ובחי' הסוף שלו יורד על בה"י הפנימיים דא"ק מטבור הכולל ולמטה.

ס"ג:

הס"ג דא"ק היה מחציו ולמטה, (היינו החזה שהוא מחצית הפרצוף על היותו סוד נקודה דאמצעיתא. ע"ע שיעורים ע"ע בינה ותבונה) שהם הנקודות שבו מלובשים במ"ה וב"ן דא"ק מטבור ולמטה דא"ק, (ש"ה פ"ה) (וצ"ע איך קורא מחזה דס"ג ולמטה בחי נקודות, הלא המה נה"י דס"ג וא"כ המה מ"ה וב"ן דס"ג ולא נקודות, וצ"ע).

טעמים דס"ג: מ"ה וב"ן הפנימיים עלו אל הטעמים עצמם דס"ג, שאינם מלובשים תוך מ"ה וב"ן הפנימיים, והם בערך או"א אל ישו"ת (ש"ה פ"א ע"ח). והטעמים דס"ג מזדווגים עם כל הע"ב (שם). גם כאן צ"ע איך מכנה מחזה ולמעלה דס"ג בשם טעמים עצמם דס"ג, והלא שם בחי חג"ת דס"ג וגופא שהם נקודות, גם צ"ע איך מזדווגים טעמים דס"ג עם ע"ב, הלא המה פרצופין בבדלים אב ותולדה שאינם כלל בבחי זווג כנודע.

סגול. ע"ס בצורת סגול:

ע"ע ג' קוין.

סגולתא דטעמים ונקודות:

(ע"י, כל האמור בערך: שלישים) כל ההפרש שבין טעמים ונקודות הוא בלידת היסוד, כי בטרם דאתיליד היסוד היו רק ה' בחי כחבנ"ה או חג"ת נ"ה. פירוש, כי הסת"א בהוד היתה, ששם נקודת הצמצום, כי נצח ה"ס ז"א הכולל ו"ק ומלכות ה"ס הוד שז"ם איהו בנצח ואיהו בהוד, וע"כ בהסת"א יצאו כח"ב נ"ה כהלכתן כי המסך אינו מעלה עביות ממטה למעלה, אבל אח"כ כשנתפשטה המלכות מינה ובה לע"ס בסוד הסת"ב: לא יכלו כח"ב להתפשט מחמת עביות המסך שבפה דראש, וע"כ נהפכו הכח"ב לבחי חג"ת, ויצאו ע"כ חג"ת נ"ה: במקום כח"ב נ"ה. (ע"ע שלישים) ונבחן ע"כ ב' בחי רת"ס בגוף: חג"ת הם רת"ס עד הטבור וש"ת דת"ת ונ"ה הם רת"ס מטבור ולמטה, וכח"ב הם רת"ס דראש, באופן שהם ג"פ רת"ס.

עתה תבין סוד סגולתא דטעמים: כי נודע שבינה שה"ס סוף דראש בחי פה, יצאה מתחילה לבר מראש, ואח"כ בא נצח שה"ס ז"א ובירר אותה (בסוד אומ"צ המברר לכל"א).

אז נעשית שוה עם חכמה כי נכנסה שוב לבחי ראש, וע"כ נעשית חו"ב בקומה שוה וכתר על גביהם כזה חכמה כתר בינה. וחג"ת שהוא רק העתק מכח"ב נעשית ג"כ

גבורה שוה לחסד וש"ת דבינה על גביהם, כי דעת ה"ס שליש תחתון דבינה, כי רו"ת
דבינה לחכמה ונסדרו חסד דעת, גבורה
ועד"ז ש"ת דת"ת ע"ג נ"ה כזה :
נצח ת"ת הוד.

סגולתא דנקודות:

היא אחר לידת יסוד. שאז נעשית ההכרעה בסוד הספירות ממטה למעלה, כלומר
שהחסדים דכל"א חשובים מחכמה דאומ"צ בסוד אנקת"ס,
ואז ש"ת דבינה שה"ס דעת: כולל עטרא דחסד ועטרא דגבורה שהם מכריעים על
חכמה ובינה וע"כ נסדרו כזה:
חכמה דעת בינה חסד ת"ת גבורה נצח יסוד הוד.

סוף:

אור הע"ב בעביות דבחי"ד נבחן למסיים וחותר את המדרגה ומעמידה על סופה.
ואין העביות ראויה לסיים ולחתוך את הפרצוף, בטרם שהוכר עביותה בגלוי לבחי
גרעון ופחיתות, והיינו בהמצאה לבדו מבלי או"י המזדווגים במסך.
פירוש, כי כל כמה שיש זווג במסך שהעביות ממשיך ומקיים את אור הפנים בהפרצוף,
(ע"ע מלבוש זך) אין אור העב מקובל כלל לבחי חסרון, שהרי מעלתו ניכר בריבוי
העביות דוקא, שבחי"ד חשובה יותר מבחי"ג וכו' כנודע וע"כ אפילו ה**טבור** אינו ראוי
לחתוך ולסיים כללות המדרגה, עד שהסבור שהוא מלכות דמלכות מתפשט באו"ח בלי
או"י ובלי זווג דהכאה. אשר אז מתחיל הגרעון שבאור העב להגלות, כי העביות איננה
בזווג דהכאה, וממילא ודאי אשר אור הזך חשוב ביותר וממילא בחי"ד ההוא הוא
הקטן והחשוב שבע"ס דנה"י, שהוא ענין הסיום והחיתוך, כי החושך מסיים את האור
כמובן (ע"ע חיתוך המדרגה)

סוף

(מובן הכללי) התפשטות הסיבה המסיימת לכל הארה שמעכבת לה שלא תתפשט יותר
היא נקראת סוף של ההארה ההיא.
ויש כאן ה' עיקרים:
א', כל מהותו הוא רק התפשטות דע"ס דאו"ח מהמסך שבכלי מלכות המכונה חזה או
טבור, ששם כבר נעשה הסתכלות הב' המספיק לגמור כל הכלים של הפרצוף.

ב', ומשום זה אין כאן ענין שיתפשט עוד האו"י לזווג והסתכלות ג' על המסך שבכלי מלכות דע"ס הללו של הסוף המכונה עקביים, וממילא שנמצאים רק בע"ס של או"ח לבד בלי או"י.

ג', ולפיכך המלכות דע"ס הללו מסיימת הפרצוף וחותכת לאותה המדרגה, משום שאין המלכות יכולה להתפשט בלי זווג עם האו"י.

ד', לפעמים גם הסוף עצמו נבחן לרת"ס, אמנם אין לטעות להבינם ע"פ מובן הפרטי, דהיינו בב' הסתכלויות לרו"ת והתפשטות או"ח לסוף, שהרי נתבאר לך שבבחי ע"ס דסוף כבר אין שם זווג דאו"י כנ"ל, אלא צריך להבין אותם ע"פ מובן הע"ס בלבדו, כח"ב ראש חג"ת תוך נהי"מ סוף.

ה', בחי סוף נוהג ג"כ בע"ס דעגולים, כי יש שם בחי מלכות המעכבת על האור ומסיימת הספירה, אמנם ראש ותוך המורים על הסת"א והסת"ב אין בהע"ס דעגולים.

סיום רגלין דפרצרפין :

יש כאן ב' נקודות לסיומא :

הא', הוא נקודת צמצום א' בעוה"ז ששם נסתיים רגלי א"ק הפנימי דהיינו גלגלתא דא"ק, וכן הס"ג דא"ק מתחילתו.

הב', הוא נקודה דצמצום ב' בטבורו דא"ק הפנימי כמו ע"ב דא"ק, שנק' נקודה דעוה"ב ששם נסתיים הס"ג דא"ק וישסו"ת דא"ק ובי"ן דא"ק הנק' ע"ס דנקודים.

סריס :

הוא מלשון סר ראות. וסריסי המלך נק' להיותם רואי פני המלך. ועיקרם הם ג' שריס : שר המשקים שר הטבחים שר האופים. פי' כי יש מלאכי השרת המשרתים פני המלך היושבים ראשונה במלכות.

וענין שרת : הוא מלשון סר אש, שבשעת הסרה המה מעלים אש שורף שבאש הזה נדלק ונשרף כל הקשין, בסו"ה ובית עשו לקש דהיינו שמלאכים האלו מקבצין כל הקשין שבעולם ומקרבים להאש, וע"כ נק' מלאכי השרת.

ויש עוד בחי מלאכי השלום : שכל הסרה שלה הוא להרבות שלום בעולם, דהיינו להשקות מים חיים מן המוכן מכבר ע"י מלאכי השרת.

וזה דומה לסוד אש מים : אור מים רקיע : כי כשהאור במדה מרובה הרי האור נהפך לאש, כמשל אור המצומצם ע"י משקפת מן השמש ששורף כל הנוגע ומזדמן לעומתו, והאש הזה הוא היסוד למים העליונים שנק' שמים שהם כוללים אש ומים ; שמים. שנעשה שם שלום ביניהם, ואין המים מכבין האש אלא האש עומד בתוקפו עם אור הגדול ואין האש מכלה את המים האלו, אדרבה שרויים יחדיו באהבה מתוקה

והמשמשים להתגלות אור הגדול ההוא נקי מלאכי השרת כנ"ל, משא"כ מלאכי השלום שהמה עושים ההסרה להשקות מים מתוקים המכונסים מכבר וע"כ נקי **שר המשקים** : והוא ג"כ משמש את פרעה. **אכן שר האופים** : גדול הימנו להיותו בחיי משרתי פרעה, כי הוא מוציא **אש מציון** הנהפך למחלוקת במים התחתונים שמכלים את המים לגמרי, **אלא אופה לחם פרעה** בסוד התנור המכין שיעור אש מדויק לבשל בו את הפת, **שז"ס תנור לו בירושלים** : תנור מלשון תן אור ירושלים אותיות ירא שלם, שביראה בלי אהבה קונה ג"כ שלימותו. ונוסף עליהם יש סרים ג' והוא **שר הטבחים** : שיש לו סכין דבחי"ד שבו שוחט ומספק בשר לסעודת פרעה, כי הסרה שלו הוא כדי לשחוט בהמות. (ע"ע גפן).

ע

עביות :

הוא הגדר של שינוי הצורה הנמצא בכל נאצל שמפאת הבחן שינוי הזו אנו מבחינים המדרגה בשם נאצל, ולולא שינוי צורה הזו הי' נמצא עוד בבחי' מאציל. ותדע שכללות שינוי צורה הנמצא בנאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים במשונה מן המאציל העליון ית', הוא ענין המציאות של הרצון לקבל שפע ותענוג המצוי בנאצל לקבל מהמאציל ית', או ממדרגה עליונה הימנו, אשר צורה זו איננה נמצאת בשום פנים במאציל ית', כי ממי יקבל ח"ו. ולפיכך נבחן שינוי זה בשם עביות (עיי' פמ"ס ענף א') ותדע שא"א שימצא התפשטות אור בלתי התעבות. ויש ב' עקרים : א', מהותו הוא ענין המציאות של כלים הן בבחי' החומר והן בבחי' המדה והשיעור לכל פרצוף, כלומר שעל ידיהם נאחז ונמדד כל שיעור השפע שבפרצוף או בספירה ההיא דע"כ מכונים לנו תחת שם כלים לאותו פרצוף. וטעם הדבר הוא, משום שאין כפיה נוהגת ברוחניות, וע"כ ודאי לא נמצא אף משהו אור יותר בשום פרצוף וספירה מן שיעור הרצון לקבל המוטבע שם, דהיינו העביות וחומר הכלים שבו כנ"ל. **בי**, עביות זו משוערת בהכרח בד' דרגות זה למטה מזה (עיי' פמ"ס ענף א') המכונים ע"ס דאור ישר או חו"ב תו"מ, כלומר שד' דרגות של עביות האלו דבוקים ובאים תמיד בהכרח מעורים יחד עם אור העליון המושפע לכל בחי' נאצל אור נברא או נוצר ונעשה, באופן שמצד אור העליון אין שום הבחן של קטנות וגדלות בין מדרגה למדרגה מראשית הקן עד סוף עשיה, כי בכלם יחד ובפרטיותם נמצאים רק ד' בחי' הללו בצורה שוה לקטן וגדול, וכל ההבחנות המרובות לאין קץ שאנו מבחינים בין המדרגות,

באים ונמשכים רק מכח ההפרשים שנמצא במסך שבכל אחד מהם, (ע"ע מסך).

עונה :

הזווגים לצורך התהוות איזו מציאות חדשה מכונה בשם עונה. והזווגים לצורך המשכת קיומו לצורך אותו המציאות מכונה בשם : שאר. (ע"ע שאר).

עצם עצמות :

הוא מלשון הכתוב **עוצם** עיניו מראות ברע, והעצמות הם עיקר בנין הגוף החי, כמ"ש ז"ל כל בריה שאין בה עצם אינה חיה י"ב חודש. והרמז בראש מקוה, שהעין מפחדו שלא יוסיף על שתי עשרה ויעשה עשתי עשרה, ע"כ הוא צם ומצמצם עצמו שלא יקרב לשם, מתוך ששם ברור כל החיים מעוה"ז והעוה"ב. (ע"ע ספיי חכמה (ע"ע ע"ס) וע"כ מכונה זה בשם עצמות.

וז"ס עצם מעצמי ובשר מבשרי : ונודע שאין לך אבר שאין בו עצם זולת אבר התשמיש. והטעם משום שאבר התשמיש נמשך מיסוד העליון, מתוך דמקוה שהוא שורש כל המציאות הגדול, בסוד הפריה ורביה וע"כ נק' היסוד **בשר** משום שכל התענוג ה"ס קומי צאי מתוך ההפכה, אשר ההסרה היא עיקר ההתקרבות, **וסר** משמעו **בא** (ע"ע בשר). וע"כ אמר זאת **הפעם** (מלשון הולם **פעם** כי הכתר הולמתו), והרגיש ע"כ בעת זווגו שהוא בתכלית השלימות על ידיה כי זכה לעצם ובשר שניהם יחד, אשר מטרם זה בעת זווג בחוה ראשונה היה לו בשר אמנם חסר לו העצמות, ונודע שכל בריה שאין בו עצם אינו חי י"ב חודש, כי העין הקרב אל סוד שתי עשרה נעשה עשתי עשרה, משא"כ שזכה העצם ובשר זכה לחיים וע"כ קרא אותה חוה, להורות שהיא אם כל חי והבן. וזסו"ה ועצם לא תשברו בו, כי מתוך שלא הגיעו להמשקוף אלא עם סגולת זריקת ושפיכת הדם, (שה"ס קמתי ואב"ח) ע"כ נשמרו משבירת העצם, משא"כ מטרם זה נשברו העצמות בעת נגיעתם בהמשקוף שה"ס שביה"כ. ובזה תבין סוד שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה, כלומר מתוך התיקון דבחי"ב שה"ס ויקח א' מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה, דהיינו בחושך ובסתיומות גדולות שנעשו מסיבת גילוי בשר. והנה בסגירה זו נשמרה היטב צלע האחת עכ"פ בסוד אנקת"ס, נמצא מזה התיקון שהרויח שניהם עצם ובשר יחד, שז"ס אחת מהנה לא נשברה.

אכילה : ובזה תבין שהעצמות אינם לאכילה, רק **הבשר** בלבד ראוי למאכל אדם שה"ס מאוכל יצא מאכל.

עצמות :

(עיי לעיל) ה"ס, אור החיה המלובש בעצמות, כי נרנח"י מתלבשים במוחא עצמות גידין בשר עור, גם פרצוף החכמה נקי עצמות. ועיי זוהר שופטים אות י"ב וז"ל: רשע עוונותיו חקוקים לו על עצמותיו צדיק זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו (פיי בשעה אשר הזדונות נהפכו לזכויות). ובגיי"כ אמר דוד כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, ובגינה אתמר מי מעיד על האדם קורות ביתו (מלשון קרירות וזדונות). גרמין בנויין על מוחא דאיהן מיא ועלייהו קא רמיז המקרה במים עליותיו, המקרה לשון קורות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא, בגין דגרמין אינון חיורין (והסו"ה וברכתו מכל הימים). וכתיבא אוכמא לא אשתמודע אלא על חיורו וכו' וגופא על גרמין.

עצמות:

אור החכמה מכונה בשם עצמות, להיותו עיקר עצמות האור המלובש בהספירות הק'. אכן אין זה אמור בעצמות הבורא ית' שאין לו שם ולא הגא כלל, וכבר אמרו שגם א"ס ב"ה אינו בחי' עצמותו ית', כי המלה א"ס גם הוא שם המורה איזו תפיסא שאנו תופסין אותו ית' בגדר השם הזה, דהיינו שאין לו סוף ותכלית, שלא יתכן זה כלל להגדיר בעצמותו ית'.

אמנם אין לטעות משום זה אשר משיגי המדרגות ושמותיו ית' אינם משיגים רק הארות בעלמא, כי אי אפשר כלל להשיג אפיי המדרגה היותר קטנה אם אין לו השגה מספקת בעצמות הבורא ית', ואבין לך ע"ד משל כמו שאנו משיגים את חברינו הגשמי כמותנו, דהיינו רק ע"פ פעולותיו המתגלה אלינו בהדרכים המוכנים לזאת, וכשאנו מתמידים עם איזו מכיר וידיד עד שאבו יודעים את מדת טובו בדיוק ומדת נקמתו וקנאתו בדיוק, וכדומה משאר התכונות שבפעולותיו הן כלפי עצמו הן כלפי אחרים, אז יש לנו הרשות לומר שאנו מכירים אותו האיש בשלימות ההכרה בהחלט, כן כשאנו משיגים כל שמותיו הק' (שהם דוגמת התגלות הפעולות הנ"ל אצל חברינו הגשמי) הוא עצמו ית' מתגלה אלינו בהכרה המוחלטת, באופן שדרכי ההשגה הם השמות והמדרגות הק' שהם הארות ידועים המתפעלים בדרכיהם באופנים המוכשרים לבא לידי השגת האדם, וודאי שאין כאן שום מדובר בעצמותו ית' רק בהארות, אמנם עצמותו ית' מתגלה בהחלט ע"י השגות ההארות האמורות, כי לא באים אלינו רק לגילוי עצמותו ית', ולא עוד, אלא אם אין סופן של אותם הארות ראויים לגילוי עצמותו ית', אז אנו מכנים אותם בשם קליפות וס"א, משום שאינם ראויים למילוי תפקידם.

לית מחשבה תפיסא: גם אל תטעה בהכונה של גילוי עצמותו ית' הבא ע"י השגות כל שמותיו הק', שכונתו ח"ו לומר שאחר כל הנ"ל יש איזה תפיסא בעצמותו ית' לעצמו, ח"ו לומר זה. אלא כמו במכירינו שאין אנו מכירים ממנו רק פעולותיו ומדותיו, אע"פ שאין לנו השגה כלל בעצמות נפשו הרוחני העיקרי הפועל כל אלה

הגילויים, מ"מ די לנו לגמרי ואין לנו שום תביעה אפ"י להכיר עצמותו. כי זה הכלל, כל שאינו ראוי להגלות אין לנו תביעה לו, כמו שאין לנו תביעה לאצבע ששית.

עפר מן האדמה:

פירוש, כי שורש הדומם הוא מראש מקוה בסוד בורא חושך עש"ה. שה"ס צלצלי שמע דמשה וה"ס לך לך וכו' אל הארץ אשר אראך, דהיינו ארץ שראויה לזריעה, ובסוד אמא נק' אדמה. אמנם אם אינם שומעים בקולו ית', נמצאת האדמה בקללה דצלצלי שמע, ונמשך מזה שבר ב' צלצלי תרועה שנק' עפר שאינו ראוי לזריעה, שכופר בכל מלי וכפר אדמתו עמו.

עשיה:

יורה תמיד על ענין המסך או על כלי מלכות שבאותו פרצוף או עולם, וע"כ נק' עולם הזה עולם העשיה, משום שכל המסכים הנמצאים בעולמות עליונים מגלים פעולתם כאן. ועד"ז בכל פרצוף וספירה פרטית יהי מקום הגילוי דכח המסך נק' תמיד בשם עשיה, וכל מקום שתמצא לשון עשיה או נעשה עושה וכדומה תבין אותו כאמור.

עבר:

כל האורות הנמצאים בפרצופין מטבורם ולמעלה ה"ס עבר. כלומר, שאינם מתגלים בהוה. וכל האורות המתגלים בהוה נבחנו שנמשכים מטבור ולמטה דהפרצוף. ומזה נמשך אשר הז"א אינו יכול להשפיע למטה זולת ע"י הנוק' משום שהז"א ה"ס חג"ת. כלומר, כללות האורות שמטבור ולמעלה דכל פרצופין דאצילות והנוק' דז"א ה"ס נה"י, כלומר כללות האורות שמטבור ולמטה דכל פרצופי האצילות, וכיון שהעוה"ז מוכרח לקבל בבחי' הוה, וע"כ מחוייבים לקבל בהכרח מהנוקבא.

עתיד:

הוא ענין אורות מקיפין שמאירים אל הפרצוף מבחי' עתידות, שז"ס הברכות והשבועה והבטחות שהשיגו האבות מהשי"ת בעדינו, שכל זה נמשך מסוד אורות המקיפים מסוד העתיד.

ע"ב:

ה"ס הויה במילוי יודין, כזה: **יוד, הי, ויו, הי**, שבג"י ע"ב ונקי פרצוף הזה בשם הויה במילואה, להורות שעיקר גילוי הוא רק כדי למלאות את הפרצוף השורשי (ע"ע מילוי), ואותיות המילוי הם יודין, להורות על בחי' חומר הכלים שלו אשר הוא בחי' הג"ר, כי ה"פ געסמ"ב נבחנים בכללותם על ראש וגוף, שגע"ס הם ראש ומ"ה וב"ן הם גוף. ע"כ הע"ב הנחשב לבחי' ראש יהיה המילוי באותיות יודין המורים תמיד על כלים דג"ר, (ע"ע ס"ג, מ"ה. ב"ן) כי כמו שהראש הוא שורש לגוף כן היודין הם שורש לאותיות, כי כל אות שתחיל לכתוב אתה עושה מתחילה נקודה שהיא תמונת יוד.

מקורו: ה"ס התפשטות הבי' של פרצוף הפנימי השורשי, כי אחר שאורות דגופא שלו נסתלקו מטעם הזדככות המסך שבגוף, נבחן אשר המסך עולה לפה דראשו, ששם מקבל מאור העליון השופע בע"ס דראש בחי' שפע חדש, דהיינו התעבות המסך וזווג דהכאה מחדש, המעלה ומאציל ע"ס דאו"ח ואו"י מבחי"ג, (ע"ע הסתלקות האורות להמאציל לקבל שפע) דהיינו ראש וגוף, שהע"ס שלהם בקומת חכמה, עש"ה, ובהתפשטות חדשה זו נבחן שהאורותיו ממלאים הכלים דגוף דפרצוף השורשי שנתרוקן מאורותיו, דהיינו מפה עד הטבור. (ע"ע טבור דעליון פה לתחתון).

ונבחן לפרצוף שני מובדל לגמרי מפרצוף הפנימי השורשי, ואע"פ שגם הוא מתפשט ויוצא מפה דראש של פרצוף השורשי כמו התפשטות הקדום הנקי גופא שלו, עכ"ז הרי יש כאן בהתפ"ב חומר כלים דבחי"ג, שהם אינם דומים כלל לכלים דגופא דפרצוף שורשי שהם מבחי"ד, וגם קומתם אינה שוה כי בפרצוף השורשי יהיה קומת הע"ס עד הכתר ובהתפ"ב שנקי ע"ב הרי קומת הע"ס שלו עד החכמה וחסר מכתר, וע"כ פרצוף ע"ב נבחן לפרצוף אחר מובדל מהראשון לגמרי הן בחומר הכלים והן בקומת אורותיו, וכל היחס שביניהם הוא בבחי' עילה ועלול כמו אב ובנו, משום שהע"ב יוצא ונאצל מפה דפרצוף הפנימי השורשי כנ"ל.

ובשביל שכליו של הע"ב חדשים המה, צריכים לעצמם ב' זווגים המכונים הסתכלויות דהיינו הסת"א לראש והסת"ב לגופא, וגם בגוף הזה נוהג הסתלקות מאותו טעם האמור בגוף דפרצוף הפנימי, (ע"ע הויה בריבוע) דהיינו שאו"פ מזכך את המסך עד שאובד כל עביותו ושוה לשורשו, דהיינו אל המלכות שבראש שנקי כתר לכלים דגופא, ואז מקבל שפע דהיינו עביות וזווג מאור העליון שבראש, וחוזר ומתפשט פרצוף חדש על מקום כלים דגופא דע"ב שנסתלקו אורותיהם, ופרצוף חדש הזה מכונה ס"ג (ע"ע ס"ג).

עסמ"ב:

הוא ר"ת ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והם ד' פרצופין זה למטה מזה, שמתמעט והולך מסיבת התמעטות העביות שבהמסך שבכלי מלכות, אשר מזווג דהכאה על המסך דבחי"ג יוצא

פרצוף ע"ב שהוא גימ' דהויה כבמילוי יודין וקומתו עד חכמה. ומזווג דהכאה על המסך דבחי"ב יוצא פרצוף ס"ג שהוא גי' מהויה במילוי יודין ואלף. (ע"ע ס"ג). ומזווג דהכאה על המסך דבחי"א יוצא פרצוף מ"ה שהוא גימ' דהויה במילוי אלפין. (ע"ע מ"ה). וכן הבין שהוא גימ' דהויה במילוי ההין. (ע"ע ב"ן).

עלה התעלות:

היא ענין הסתלקות ממקום שהיה בו לענין אחר. עד"מ, כשעלה ברצונו ית' לברוא את העולם כדי להיטיב וכו', המובן הוא שסילק רצונו מבחי"ד שה"ס גדלות הרצון הנוהג בעולם א"ס ב"ה, והעלהו לבחי"רצון של ג' בחי' הראשונות אשך מיעוט רצון הזה מכונה בשם צמצום, כמ"ש באורך בפמ"ס ענף א' עש"ה, וכן תשכיל בכל המקומות שנמצא עלה או התעלות, שהוא בחי' הסתלקות מהענין שהיה בו לענין אחר, וכן בלשון הזוהר סליק ברעותא וזכור זה. (עי' לקמן עליה וירידה),

עליה וירודה:

עי' לעיל אות ה' בערך: הארה דרך עליה.

עלה שוב לא ירד:

ע"ע נה"י דס"ג שעלו שוב לא ירדו.

עליית נה"י לחג"ת:

חג"ת ה"ס כח"ב עצמו בשיעור שמויפעים אחרי הגלות הבינה. ובינה עד הוד אתפשטותי': (כל"א) כלומר עד יום ה', באופן שביום ה' נגלו חג"ת מקום כח"ב, ות"ת לרקיע המבדיל בין חו"ג שהם מים עליונים ובין נו"ה שהם מים תחתונים, אכן יסוד ומלכות עדיין לא נגלו כאן שהמה באים מסוד כללות מדה"ר בדין בשיתופא. וזה כבר היה בסוד הבת הכוללת אלפים ואתיליז יוסף ביום הששי ע"י הוחש שנימשך והכיש לאייללתא, שה"ס בת דיום ד' ואתעריב בחי"ד דנחש בבחי"ב ואתיילתא ואתיליז יוסף, וזה נק' עליית נה"י לחג"ת ויוסף נעשה לרקיע. (ע"ע, הי"ח ה"ג).

עליה וירידה:

דבר זה מחויב בכל מדרגה של קדושה. ויש כאן ענין עמוק אשר הקבלה מוקדמת השפעה, כי בשעה שהתחתון מקבל את אור עליון אין האור פועל בו עוד, ונדמה כמו שהעליון עדיין לא נתעורר להשפיע אליו, אלא אח"כ בפעם ב' נתעורר בו אותו האור שקבל מכבר, ומראה ומגלה את כח ההשפעה האצור בו בכל שלימותו ותפארתו. ולפיכך נבחן כאן ב' דברים, שהם דבר הקבלה שנגמר לגמרי בפעם הראשון כנ"ל, ושנית דבר ההשפעה שהיתה נעלמת לגמרי בהתחתון עד שהגיע זמנו בפעם השניה כנ"ל. וכללא הוא **שכל המקבל מחוייב לקבל בדבר היותר זך שבתוכו, וכל המשפיע** דרכו להשפיע רק בדבר **היותר גס ויותר עב** שבאפשרותו, כדהאר"י ז"ל. ולפיכך ענין הקבלה מכונה בשם עליה שפירושו **זכות וחשיבות** כי המקבל מחוייב אז להזדמן לפני אור העליון בכלים היותר זכים שבאפשרותו, דאם לא כן אינו מוכשר לקבלה ולא כלום כאמור. אמנם ענין ההשפעה מכונה בשם **ירידה**: שפירושו **גסות ועביות**. כי המשפיע דרכו לשמש אז בבחינות הגסות והעבות מאד המצויים באפשרותו, ולא עוד אלא שההשפעה מתקטנת במיעוט העביות והיא מתגדלת בריבוי העביות, וע"כ נקי כל ההשפעה בשם **ירידה** וז"ס **וירד** ה' לראות את העיר ואת המגדל וכו' וז"ס **וירד** ה' על הר סיני וכו' וז"ס ומשה עלה אל האלקים.

ותדע שבשעה שהשפע אינו שלם מחמת קלקול התחתונים, נבחן כל הפגם רק בהירידה, כמ"ש **יעלו** שמים **ירדו** תהומות, והבן זה. דהיינו בעת שהאור מתחיל להתגלות ולהשפיע בהמקבל מהאצור בתוכו כנ"ל, משא"כ מקודם זה אין אחיזה לחיצונים ולא כלום.

עליית נשמה:

תבינהו בסו"ה היום הזה נהיית לעם, ודרשו ז"ל כל יום ויום יהי בעיניך כחדשים. הכתוב היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את כל החוקים האלה, בכל יום יהיה בעיניך כאלו היום באת בברית (ע"ש ברש"י נצבים). והענין, כי הנצחיות המופיע בזמן אחר זה הוא מאיר בשעת הארתו ברגע הראשונה בכל העתיד להופיע בזה אחר זה בזמן, כי אם שהיה צריך למשל ב' רגעים שוב אינו נצחיות, אלא ודאי שדי לו דקה היותר קטנה מהזמן להופיע שם בכל השלימות הנמצא בהמאור ההוא, נמצא כל אור עליון בתחילת הופעתו שם נמצא כל שלימותו, ושמה נמצאו בהכרח הכלי קבלה ג"כ מוכנים לקבל כל אותו הכללות, שז"ס או"פ או"מ כלי פנימי כלי מקיף. ולפיכך כל מצוה ומצוה אי אפשר לקיימו בכל שלימותו, זולת בעת נתינתו משמים שהמקבל המוכן בזמן ההוא לקבלו הוא המקיימה בשלימות מפני שהכלי קבלה שלו המה בשלימות. וז"ס עליית נשמה, דהיינו שעולים ונכללים באותו המקור ובאותו המקבל שקיבלה להמצוה ממקורה בעת הופעתה בהעולמות, וע"כ גם העולה לשם זוכה ומשיג כלי הקבלה השלימים האלו, וע"כ מקבל ג"כ לאור העליון השלם והבן ודו"ק.

ענף ושורש:

(עיי' לקמן ע"ס דכלים הפכים לאורות דלא זזה שכינה ממקומה) שבמקום התגלות האור בראשונה נבחן שהכה "שורש" שמה, ואע"פ שמתגלה ובא בדרך המדרגה עם כל זה אין השורש עצמו בא עם המדרגות אלא מתגדל במקומו ושולח רק הארות קטנות ממנו לכל כלי שגרמה לו גידול, באופן שהענפים מתקטנים עם השתלשלותם אע"פ שגורמים בכל ירידה התגדלות יותר חשובה להשורש במקומו. כי בירידת המדרגה לז"א גורם גידול להשורש שהוא הכתר עם בחי' חיה, ובירידת המדרגה למלכות גורמת גידול להכתר עם בחי' יחידה, כמ"ש שם.

והנך מוצא אשר הענפים מתחלשים מסבת התרבות המדרגות, אמנם השורש מתגדל בשיעור חולשתם. כלומר כי בריבוי הענפים לשיעור הגדול ביותר הרי מתחלש ומתקטן משום זה ביותר, ובשיעור חולשתו שבענף נמצא שיעור קומה יותר גדולה בהשורש.

עיגולים ויושר מ"ן ומ"ד עמוד האמצעי לעליות

עמוד האמצעי עליה וירידה:

כשנסתכל בסוד העיגולים המה מתחלקים בהכרח לחצאי עיגולים עליונים. כלומר, מנקודה דאמצעית ולעילא, וכנגדם חצאי עיגולים תחתונים דהיינו מנקודה האמצעית ולמטה. והמה הפכים מקצה אל הקצה, כי בחצאים העליונים נבחן שכל היותר עליון הרי זה משובח, ובחצאים התחתונים נבחן שכל היותר תחתון הוא משובח. באופן שעיגול הכתר הוא היותר עליון בחצאים שמנקודה ולעילא, והוא היותר תחתון שבחצאים שמנקודה ולמטה כזה ומתחילה צריכים להמשיך האור למטה, כלומר לאיזו ספירה שאנו רוצים לעלות,

אנו צריכים מתחילה להשתלשל בהחצאים התחתונים מנקודה ולמטה, עד שאנו באים לחצי העיגול התחתון שלאותו הספיי וממשיכים שם האור העליון, וא"כ אנו מסבבים ועולים דרך העיגול ע שאנו באים לאותה הספיי מבחי' מהנקודה ולעילא כזה שבזה מתיחדים כל הספירות שבירידה ועליה ההיא, והבן שבחי' הירידה ה"ס העלאת מ"ן מאותה הספיי מצד הגרוע המכונה תחתון, שז"ס הסיבוב הימני שהולך ועולה באותו העיגול, וכשהוא בהספירה במקום **עמודא**

דאמצעיתא שבחציו העליון בסוד היושר שבו, אז גורם להורדת מ"ד מעילא לתתא כנ"ל, ומתיחדים דרך **עמוד האמצע'** שבסוד היושר.

עקודים נקודים ברודים :

עקודים יורה שאין שם אלא כלי אי שכל העשרה אורות עקודים בו והיינו בפרצוף א"ק מה"ס קו אחד מטעם האמור. ועקודים הוא התוך דפרצופי א"ק, כי בראש אין כלים ואין הכאה, (ע"ע ראש תוך סוף) ואע"פ שיש שם או"ח מתתא לעילא. אכן ה"ס **אורות שקדמו לכלים** : כלומר, שבחי' זווג דהכאה שהיה שם אינו נחשב על ראש הפרצוף ההוא, אלא על חשבון פרצוף הישן הקדם לו, משא"כ בפרצוף ההוא אין שייך זווג דהכאה בהראש. ולפיכך נבחן שפרצוף זה קיבל רק האורות העולים מתוך זווג דהכאה שעשה פרצוף הקודם, ומהאורות הללו נמשך לו אח"כ סוד המסך הכלול באורות ההם, אשר ע"כ הוא מצוי בהם מלמטה שהרי הוא תולדה מהם והמסך הזה יש בכחו להתפשט ממעלה למטה לגוף דפרצוף זה באותו הכמות שהאו"ח מלביש להראש ממטה למעלה, דהיינו בסדר האורות שקבל מפרצוף שקדמו וכ"ז בלי שום הכאה, רק אח"כ שכבר התפשט האו"ח ממעלה למטה בתוך התוך עד למלכות דמלכות, אז מתחדש גם בפרצוף זה סוד המסך המעכב אשר אור עליון מכה בו ועולה או"ח ממטה למעלה, וסוד זווג דהכאה החדש הזה שנוולד ויצא בתוך דא"ק הוא המכונה עקודים להיותו בטרם השיתוף דמדה"ר בדין.

והנה **נה"י דעקודים דס"ג דא"ק** אין שם הכר נקבה כלל (ע"ע רת"ס) וממילא אין שם זווג דהכאה, וע"כ נעשה שם השיתוף דמדה"ר ברין שה"ס התכללות בחי"ב בבחי"ד, ועלתה המלכות לעינים וט"ס באח"פ שה"ס ה"ת בעינים ויה"ו באח"פ, ונעשה כלי בכל ספירה וספירה, ומשום זה יצאו רת"ס בנקודים, ובהגוף דנקודים נעשה זווג דהכאה מחדש ושם לא נקי הזדככות אלא שביה"כ. ואח"כ יצאו עוד רת"ס דנה"י דנקודים שנקי ישסו"ת לראש, וכלים דנה"י לתוך סוף, שבגוף דישסו"ת נעשה זווג דהכאה ונשברו גם כלים דבה"י דנקודים, ורת"ס זה כשחזר ונתחדש בעולם התיקון נקי ברודים.

ברודים : שהנה"י דברודים ההם נקי בשם זו"ן דאצילות.

עגולים ויושר :

(ע"ע שיורי לבוש דיושר הוציאו העיגולים) עגולים ה"ס **ספירות דראש** בשליטה לפי עצמם כמות שהם בעת שנאצלו, (בראש מקוה) שהמה מוגבלים מסוד א"ס וא"ת, ובמקומם הראשון לא ניכר כ"כ (בסוד הוא ושמו אחד) אכן למטה בכל מקום שנאצלים העגולים נקי שם **צמצום** : כלומר שמצמצמין שליטת היושר להיותם הפכיים ממנו, כי העגולים כל שליטתם הוא שלא להתפשט ולא להתלבש בתחתון לירד אליו. והיפוכו **יושר** : שכל

שליטתו הוא אך לירד ולהתפשט להתחתון, ומפני ששניהם יוצאים מע"ס דראש ע"כ אפילו בהראש אנו מבחינים עגולים ויושר.
ראש בעגולים: פי' בשליטתו עצמו כמו שמשמשים במקומם, דהיינו מבלי להתפשט.
ראש ביושר: פי' בבחי' מה שנתפשט אח"כ וירד להתחתון (בתוך מקוה) ונתחבר עמו כמו הראש לתוך. ובזה תבין שאין **פרצוף חדש מבלי הקדם צמצום**.

עיגולים:

הע"ס נבחנים על ב' בחי': עיגולים ויושר, כי בטרם שיצאו הע"ס דיושר ברת"ס שהם כעין קו המושג ומוגבל מב' קצותיו מראש ומסוף, יצאו מקודם הע"ס דעגולים שאינם מוגבלים מראשם אלא מתוכיותם בלבד, וע"כ המרכז הוא נקודת הסוף ובחי' המלכות המסיימת שבהם, (ע"ע סוף) אבל הבחנות של ראש ותוך אין בהם, (ע"ע עליה וירידה).

עברי:

תביניהו בסו"ה ולשם יולד גם הוא אבי כל בני **עבר** אחי יפת הגדול. פי', כי זרע ברך ה' של נח היו בעיקר רק שם ויפת: שה"ס ראש ועיר היפהפיה כמ"ש ונעשה לנו שם בכח המשכת וראשו בשמים. אכן חס נתקלל להיותו בסוד המגדל בסוד שלישי העליון שנשרף בחום מן **חום האש של מעלה**, וע"כ נק' חס מלשון **כחום היום**, ומתחילה היה משכנו של שם בתוך בני חס וגם משכנו של יפת בתוך בני חס, דהיינו בטרם שנתקלל מכח בנו הקטן כנען שהגדיל על אביו עם בנו זה הרביעי סרח העודף בעריות כמעשה ארץ כנען, ונתקלל ולא שרה עליו ברכת ה' אלא בבחי' עבד עבדים יהיה לאחיו, דהיינו עבד לשם ועבד ליפת ועבד כשהם יחדיו ובו עצמו רובץ הקללה התמידית, (מסיתום דתחות אומ"צ).

גם עבד עבדים: ומכח עבדותו של חס נולד גמגום בשם, וז"ס יולד **גם** הוא וגם הזה שזכה ע"י מעשה של חס אבי כנען, נמשך לו כח **להוליד כל בני עבר**: הבנין דעבר בסוד אנקתם, שה"ס היה. וה' מלך בסוד אחי **יפת הגדול**: שבכח גדלותו הנפלאה של יפת זכה וקנה שם בסו"ה וראשו בשמים. וז"ס ועבר ילד את **פלג**: כי בימיו נפלגה הארץ. דהיינו פילוג כל המדרגות בסוד מטבורו ולמעלה אלקים ומטבורו ולמטה איש, ומתוך שכל חכמתו מתחילת שזכה אברהם אבינו הי' מכח השימוש בבה"מ של **שם ועבר**, כלומר רק בבחי' ה' מלך, ע"כ נק' אברהם אבינו בשם **אברם העבר**. כמ"ש ויבא הפליט ויגד לאברם העברי, כי בכחו זה הציל את לוט והרג לארבעה המלכים, אולם **ויחלק עליהם לילה ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק** בסוד שלא נכוה בפושרין זולת בחמי חמין שה"ס עיר חובה בחי' השמאל דדמשק אליעזר עבדו בן חס אבי כנען,

ולא יכול אמנם ללחום יותר מזה כדי שלא יתדבק בארור חס אבי כנען, כי היה מוחק חובה זאת דבחי"ד היה שב מאליו לסיתום דאומ"צ, ע"כ ויחלק עליהם לילה ועמד בנקודה זו בשעה שכבר כבש כל שממנה ולמעלה דהיינו מטבורו ולמעלה, וזהו שנפלגה הארץ בכח ועבר ילד את פלג, וז"ס אשר(*) **מצרים לא יכלו לאכל את העברים לחם, כ' המצרים**

כוש : נמשכו מיום ב' ומזרע חס ואחיהם של קוש, דע"כ יעבדו ב"י בעבודה קשה ובפרך, דהיינו מטבור ולמטה ששם פי תהום בהיפך מהעברים.
(*) **הגה** וז"ס בארץ לא להם, כי זהו ההיפך מהעברים שהם מטבור ולמעלה והמצרי מטבור ומטה.

עת עתים :

ה"ס החילופין המתגלגלים בעולם ע"ד שביאר הקוהלת י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה, ותדע בכ"מ שנזכר לשון **עת עתי עתים** בתנ"ך המה מראים על סוד החילופין האלו איך אלו ואלו דברי אלקים חיים. וע"ד שפרשו חז"ל על הכתוב אני ה' בעתה אחישנה, ואמרו זכו אחישנה לא זכו בעתה. פ"י כי יש שני דרכים לבא לפני המלך מלכי המלכים כמ"ש ר' יוחנן בן זכאי ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים ואיני יודע באיזו דרך מוליכים אותי אחד לגיהנם ואחד לגן עדן, כלומר שדרך אחד הוא דרך הצדיקים ובעלי מע"ט, דהיינו דרך התורה שהמקיימים זוכים לקרבת אלקים כפי מדרגת צדקתם, ויש כנגדו דרך של דינים ויסורין קשים ומרים אשר הבלתי מקיימים את התורה מחויבין לעבור את כל הדרך הארוכה ומרה הזה עד שזוכים לדביקותו ית' בסו"ה ולא ידח ממנו נידח וע"ד שאמרו ז"ל הקב"ה מעמיד עליהם מלך כהמן ובעל כרחם מחזירים למוטב ודרך זה נק' דרך של גהנם. וה"ס הי"ד עתים לרעה שהשי"ת הכינם ביחוד בשביל הרשעים שיזכו ע"י דינים ויסורין הללו להתקרב ולבא לפניו. אכן יש צדיקים בעלי מדרגה גדולה אשר דורכים על שני הדרכים כאחד דהיינו שבאים בכל עת אל הקודש וז"ס שאמרו ז"ל צדיקים ניזונים בזרוע, דהיינו במדת הדין. וז"ס שאיתא בספרים הקדושים אשך גם הצדיקים עוברים דרך הגהנם אלא שיוצאים תכף בלי שיהוי זמן דהיינו ג"כ בסוד הדרך של י"ד העתים לרעה ודרך הגהנם. וזסו"ה גבי השעיר לעזאזל שיוליכו אותו ביד איש **עתי** המדברה, כי ע"כ כחו יפה לישא את עוונות בית ישראל, וע"כ שליח הזה מוכרח להיות איש **עתי** שיהי כלול מהי"ד עתים לרעה ג"כ שידע איך להמתיקם והבן.

בכיה : וזה שבכה ריב"ז לפני מתתו כמו שביאר לתלמידיו אשר ידע בעליל שמוכן לבא לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה שה"ס מיתת נשיקה, וז"ש אם לפני מלך ב"ו מוליכים וכו' ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים, כלומר שאי אפשר לבא להתקרבות אמיתי לפני ממהקב"ה זולת ע"י ב' הדרכים יחד דהיינו כנ"ל, והוא עוד לא ידע באיזו דרך מוליכים אותו. כלומר, שלא השיג עוד את הי"ד עתים לרעה, וא"כ עדיין הוא חסר

כנ"ל, אמנם זהו שהשיג אח"כ בשעת מיתתו שז"ס מיתת צדיקים. והבן שאין החכם שמח אלא בריבוי הידיעה ואין החכם בוכה אלא במיעוט הידעה.

עת הסתלקות:

הסתלקות כל אור אינו אלא משום הזדככות המסך כנודע. גם נודע שאין אור המאציל נפסק אפי' רגע מהתחתונים, אשר ע"כ נבחן אשר אפי' בעת הסתלקות והזדככות המסך, מ"מ אור העליון מזדווג עמו בזווג דהכאה בתוך מדרגת זיכוכו, שע"כ יוצא שם ד' קומות (ע"ע הויה בריבוע ואור הנקודות) דהיינו על סדר של הד' בחי', שבהזדככו מבחי"ד לבחי"ג נעלם קומת כתר ויוצאת קומת חכמה, ומהזדככו מבחי"ג לבחי"ב נעלם קומת חכמה ויוצא קומת בינה עש"ה. ולפיכך יש להבחין כאן זמן הזדככות מבחי' אל בחי', דהיינו אותה העת שמזדכך מבחי"ד בטרם שבא על הבחי"ג אשר אז אין עדיין זווג דהכאה בהמסך ההוא, משום שעוד לא נגמר בחינתו ודרגתו של בחי"ג שיצא עליו הזווג דקומת חכמה, וזהו שנק' **עת הזדככות** שכאן נבחן רק העלם קומת הכתר בלבד, אמנם קומת חכמה עדיין אין בפרצוף כי עדיין לא הגיע המסך על גמר הצורה דבחי"ג.

ואח"ז שכבר הגיע המסך על בחי"ג שאז מקבל שוב אור העליון לזווג לקומת חכמה, הנה נבחן שבא אור חדש בהפרצוף, דהיינו קומת החכמה וקומת כתר שמקודם זה כבר טומת החכמה וקומת כתר שמקודם זה כבר נסתלק כולו, וזהו שנק' **גמר הסתלקות** כלומר שכבר נגמר ההסתלקות דקומה הא', וע"כ בא במקומו קומה הב'.

עת יניקה:

יניקה ה"ס ההתעבות שקונה בעת שהייתו בפה דעליון, שיש בו ג"כ ב' הבחנות כמו בהסתלקות, דהיינו עת יניקה וגמר יניקה. (ע"ע גמר יניקה),

עליון ותחתון:

מראה שיעור העלם דאורות העליון מהתחתון, בהיפך מפנימיות וחיצוניות שמראים לנו שיעור הגילוי מאורות העליון בתחתון. (ע"ע פנימיות וחיצוניות ע"י לקמן: עולם ופרצופין)

מקורו: נמשך מהזדככות המסך, שכל מי שיש לו מסך יותר עב הריהו יותר עליון ומי שהמסך שלו יותר קלוש הוא יותר תחתון, (ע"ע הזדככות) וכפי שיעור המדרגות החסרים בעביות בעולמות כן יחסרו מדרגות בשיעור קומה.

עליון:

אין לך מדרגה עליונה שלא יהיה בה ע"ס, מטעם שכל עליון נבחן לבחיי ראש ביחס התחתון שהוא בחי גוף בערך לעליון. והטעם הוא, כי כל עליון הוא זכר כלפי התחתון ובחי משפיע, ומקורו נמשך מראש מקוה וראש יש בו ע"ס (ע"ע רת"ס), וא"כ בהכרח שיש בכל עליון ע"ס, אכן התחתון נבחן תמיד כלפי עליון בבחי גוף, שמקורו נמשך מתוך מקוה, וע"כ בשעת קטנות שחסרים לו הכלים התחתונים בינה וזו"ן ואין בו אלא הכלים דכתר וחכמה באורות דרוח ונפש, א"כ הוא חסר ג"ר.

עולם ופרצופין:

יש ב' הבחנות בעליון ותחתון, (ע"י לעיל) או שהעליון נשאר מעט מלובש בתחתון ע"ד פנימיות וחיצוניות, עד"מ או"א עליון והז"א תחתון הימנם, אמנם עכ"ז נה"י דאו"א מלובשים בפנימיות ז"א. ועד"ז נהאי דא"א בפנימיות נה"י דאו"א, באופן שכל רגלי ה' פרצופין שוים הם למטה, אע"פ שלמעלה הם זה למטה מזה, ע"ד עליון ותחתון. והנה כל הפרצופין האלו נבחנים לעולם אחד ויש הבחן ב' בעליון ותחתון, אשר העליון כולו למעלה מראשו של פרצוף תחתון, והעליונים אינם נכנסים כלום לפנימיות התחתונים, ע"ד רגלי ה"פ אצילות המסתיימים למעלה מראשם דפרצופי בריאה. והמה נבחנים משום זה לעולם אחר. וזה הכלל כשהעליונים אינם מלובשים כלום בהתחתונים אז נבחנים לבי עולמות, וכשהעליונים מלובשים מעט בהתחתונים אז נבחנים לעולם אחד.

ערלה:

ה"ס דבר נוסף הנמצא בפרצוף סוד ע' הקרב אל שתי עשרה, וכל המוסיף גורע, ובראש מקוה נעשה הסרת הערלה בסו"ה אל תקרב הלום, וע"כ נגלה שם עטרת תפארת הדר כל העתיד, וז"ס שאדה"ר נולד מהול שבבחינתו ה"ס הפרישו מדבר נוסף הנ"ל בסוד האיסור דעצה"ד, שבחטאו בעצה"ד נמצא מושך בערלתו.

עשו:

תבינהו מסו"ה ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, כי לא (*קיים הכתוב ע"כ יעזוב איש את אביו ואמו ודבק באשתו כמו יעקב אבינו ע"ה שקיים כל התורה כולה, אלא אפי בשעה שיעקב עבד בעד אשה י"ד שנים וכן בעד הצאן שש שנים גם אז לא עזב עשו את או"א, ולפיכך היו ידיו שעירות גם צוארו, משום שלא פרש מאו"א והבן, כי ע"כ עון עקביו יסובבוהו וסער על ראשו חל. שז"ס שעשו קיים היטב כבוד אב ואם משא"כ

יעקב באותו י"ד שנה ששימש בבהמ"ד של שם ועבר נמצא פרש מאו"א, וז"ס מפני הי"ד שנשתלחה במקדשיך.

(*הגהה שז"ס שעשו קיים היטב כבוד אב ואם, משא"כ יעקב באותן י"ד שנה ששימש בבית המדרש של שם ועבר נמצא פרש מאו"א, וז"ס מפני הי"ד שנשתלחה במקדשיך. וז"ס עקב: וסו"ה ויעקביני זה פעמים: דהאי יוד דאטיל עשו לעקבוהי (בסו"ה ורגליה יורדות מות) ארמה יעקב לרישיה, שזסו"ה וידו אוחזת בעקב עשו, דהיינו אותו היוז שתיקנה על רישיה בסוד עטרה לראש צדיק דהיינו בסוד כתר, כי העלה אותה מסוף המדרגות עד לכתר עליון כנודע בסוד דדל"א, ואח"כ ויזד יעקב נזיד בסוד עדשים שאין להם פה דהיינו אנקת"ס ואאב"ח, ובעת ביאתו מהשדה עייף להורגים סוער מסער והרגיש נזיד דיעקב הנ"ל, ויאמר הלעיטני נא מן (*)האדום האדום הזה, ואז ויקם וילך בסוד אנקת"ס וביזה את הבכורה של עצמו, כי ראה כי הולך למות לולא נזיד עדשים הזה שפעל יעקב מתוך הפרישו דאו"א הפנימים ועליית אל או"א החיצונים ישסו"ת אשר שם יעקב הבכור.

(*הגהה ב" אדום ה"ס ב' ההין, דהיינו עיה"נ.

והבן בסוד נזיד עדשים שעל עתה רמז הכתוב וידו אוחזת (*)בעקב עשו, דהיינו שהעלה לגמרי ברשות הקדושה (אלא אח"כ בסוד ויאבק איש עמו נגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בסוד עקבו של עשו שרצה לתקן כנ"ל) ולפיכך בעת הברכות פעם ב' עקב את עשו, כי בטרם שהשיג הברכה השייך באמת לעקבו של עשו התקדם יעקב ותיקן את העקב וממילא שירש ברכותיו.

(*הגהה אם אשב בחושך: שה"ס עקבו של עשו, הויה אור לי.

עשר ספירות:

עיי לקמן ביאור ארוך מע"ס בפרטיותם (ועיי לקמן מערכת "רוח) ושם תראה כי התחלת שם הע"ס יתכן באור הרוח, אמנם באור הנפש הוא שם שאול. (ע"ח ש"ה פ"ה).

עשר ספירות:

כל ראש יש לו ע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ. אמנם באמת אינם אלא ה' בחי' כח"ב תו"מ, וא"כ מאין בא מספר של ע"ס. ותדע שהוא נמשך מכח תיקון האצילות שהזו"ן יצאו לבר מראש, דהיינו תו"מ, ולא נשאר בראש זולת ג' בחי' כח"ב, והנה משום זה היציאה, קנה הת"ת השם של שלשה ספירות חג"ת, בג' בחי' כח"ב. ואור דנו"ה בת"ת שהוא בחי"ג שלו, ואור המלכות ביסוד שהוא בחי"ד. שלו והמלכות קנה שם יחיד של כתר, כי כל הד' בחי' נחסרו הימנה, ולא נשאר לה שורש בעליונים וע"כ קנה הראש שם של ע"ס דהיינו ג' בחי' כח"ב, הנשארים בראש בשלימותם, והשורשים של ו"ק דז"א ושל יחידה דמלכות, וע"כ המה עשר ספירות. (עיי עוד ע"ס עיי ערך ו"ק)

ב' סדרים של ע"ס אי נמשך מא"ס ב"ה ובסוד צמצום אי מד' בחי הנודעים, שהשורש ה"ס כתר, ובחי"א חכמה, בחי"ב בינה, בחי"ג ת"ת, בחי"ד מלכות, שתכונתם מפורש בפמ"ס ענף אי וענף ג'.

וסדר ב' של ע"ס נמשך מסוד צמצום ב' בזמן הנקודים, שמטעם עליית המלכות בסוד מ"ן עד לנקבי עינים שה"ס חכמה, נעשה בחי קו שמאל בכל הפרצופין ובכל ספירה, דהיינו מהעביות דמלכות שנכללת בכל ספירה מצד עלייתה לחכמה, וע"כ נבחן בכל ספירה ב' קוין, כי קו ימין הוא עצם הספי וקו שמאל הוא מהעביות דמלכות שנכלל שמה, ואח"כ שנמשך הזוג מא"ס ב"ה ויחד הקצוות הנ"ל שבכל ספירה וספירה ועלה או"ח, מכונה זה קו האמצעי. כלומר שהוא מכריע בין ב' הקצוות המכחישין זא"ז. והנך מוצא שנעשו ג' קוין יש"א בכל ספירה וספירה, וכיון שכל פרצוף מחויב בג' מדרגות רת"ס, לפיכך כל קו הימין שבהע"ס כח"ב תו"מ שבראש נקראים בשם חכמה, וכל קו הימין שבהע"ס כח"ב תו"מ שבתוך מכונה בשם חסד, וכל קו הימין שבהע"ס דסוף מכונה בשם נצח. ועד"ז קו השמאל דג' דרגות רת"ס מכונה בג"ה, וקו האמצעי דג' דרגות רת"ס מכונה דת"י.

עשר ספירות:

נק' כח"ב חג"ת נהי"מ. והמה מובנים ע"פ ד' הבחנות מקוריות:

הבחן הא' הוא עפ"י קרבתם להמאציל שהיותר עליון שבהמדריגה נק' תמיד כתר, והבא אחרי הכתר בסמוך נק' חכמה ואחרי החכמה בינה, עד שהיותר תחתון בהמדרגה הוא נק' מלכות, וערכי עליון ותחתון האמור הוא בשיעור העביות, כי היותר עב שבכולם נק' מלכות והיותר זך מהמלכות נק' יסוד והיותר זך מהיסוד נק' הוד וכו' עד שהיותר זך מכולם נק' כתר, באופן שכל מדרגה נבחנת בה עשר ספירות שיורדות ומשתלשלות מן השורש עד בחי אחרונה, שפירושו מנקודת גדלות הזכות שבה עד נקודת גדלות העביות שבה שאין יותר עביות הימנה בהפרצוף והיא נק' ע"כ אחרונה או מלכות, וממנה עד נקודת גדלות הזכות יש שמונה דרגות זה על זה שפירושו שכל אחד זך יותר מחבירו עד גדלות הזכות. ותדע אשר הבחן זה הוא ערך כמותי, כלומר שמבחינים רק בכמות העביות שבכל ספירה ולא באיכות תכונתם.

הבחן ב', הוא על פי שיעור קומה מהד' בחי של אור ישר, והוא משוער ע"פ אמת המדה של המסך, כי ד' בחי של עביות יש להבחין בהמסך המזדווג עם אור העליון המכה עליו, ואם יש לו כל הד' בחי של העביות אז זווג דהכאה שבו הוא החזק שבכולם, וע"כ הוא המובחר שבכולם ומעלה קומת או"ח יותר גבוה מכולם. וזה הכלל אשר הערכים שבהמסך הם הפכים מהערכים שבהספירות, כי כאן כל היותר עב הוא היותר חשוב ואין המסך על תכלית שלימותו זולת ביש לו כל הד' בחי של העביות, כי אז הכאתו חזקה והעלאת אורו גבוהה ונבחן אז שעומד בכלי מלכות דהיינו במלכות דאור ישר שהוא היותר עב כנ"ל, ואם אין לו אלא ג' בחי של עביות נבחן שהמסך עומד בז"א

ונחלש מעט כח הכאתו באור העליון, וע"כ נתמעט קומתו על חלק א', דהיינו אם לשער ע"פ הכלים נאמר שחסר לו כלי מלכות שהי נשארה חשיכה בלי אור להיות המסך עומד בבחי"ג דהיינו בז"א כנ"ל ואם לשער ע"פ חשיבות האור נאמר שחסר לו ספירת כתר, דאור ישר, כלומר שאו"יח שלו נתמעט ואינו מגיע להכתר רק עד החכמה, ועד"ז אם אין בהמסך רק ב' בחי' של עביות נתמעט האו"יח שלו בב' בחי' ואינו מלביש רק עד הבינה, ובערכי כלים נמצאים הז"א והנוק' חסרים באותה מדרגה משום שהמסך למעלה מהם, ואם אין בו רק בחי"א של עביות אז נתמעט על ג' בחי' ואין לו אלא קומת ז"א באור, ובערכי כלים חסר לו בינה וזו"נ ואין לו אלא כתר חכמה לבד, ובהיותו על תכלית הזכות המצוייר בו נבחן שהמסך עלה לבחי' כתר, ואז פסק ממנו כח הזווג דהכאה ואינו מעלה שום שיעור קומה של או"יח כלל.

ותדע שדי שיעורים שבקומה המבוארים כאן המה נקראים עשר ספירות, כי אותה מדרגה שיש לו מסך דבחי"ד נק' כתר והמדרגה שיש לה מסך דבחי"ג נק' ספירת חכמה והמדרגה שיש לה מסך דבחי"ב נק' ספירת בינה והמדרגה שיש לה מסך דבחי"א נק' ספירת ז"א והמדרגה שהמסך מזוכך בה לגמרי נק' ספי' מלכות. באופן אשר עיקר ההבחן כאן הוא רק בשיעור קומה של האו"יח שיש בהספירה, והספירה כולה נקראת על שם בחי' היותר גבוה שבו, שאם האו"יח מלביש עד הכתר נק' כל הספירה רק בשם כתר, ואם מלביש עד החכמה נקראת כולה רק בשם החכמה וכו' עד"ז **וכאן צריך שתזכור תכונת איכותם של ע"ס דאו"י** (עי' בפמ"ס ע"א).

הבחן ג' על פי רת"ס, והוא באמת המדה של שליטת כח המסך והעביות שבו על האורות המלובשים בתוכו, שיש בזה ג' דרגות: דרגא א' נק' ראש, והם הע"ס היוצאים בהסתכלות א', (ע"ע רת"ס) שע"ס האלו נבחנים כמו שאינם מלובשים בכלים כלום, משום שהמה הם רק המולידים של המסך והמסך הוא עלול מהם, וע"כ אין העביות של המסך יכול לעלות אל מדרגה הגבוה ממנו ולהלבישם, ותדע שדרגא זו נק' ע"פ רוב בשם כתר, כלומר היותר קרוב אל המאציל דהיינו היותר זך שבפרצוף נק' יותר קרוב אל המאציל כנ"ל. דרגא ב' הוא הע"ס היוצאים בהסתכלות ב', אשר המסך של ראש העומד במלכות של ראש מתפשט לע"ס מינה ובה עד למלכות דמלכות הנק' טבור, שכאן נבחן שהאורות מתלבשים בכלים. ואח"כ גם הטבור מתפשט לע"ס מינה ובה באו"יח בלי אור ישר, (ע"ע סוף) והם המכונים ע"ס דסוף.

ותדע אשר בערכי הכלים נק' דרגא א' שהוא הראש בשם ספירת כתר כנ"ל, וב' דרגות התוך והסוף נק' ט"ס תחתונות שהם חו"ב חג"ת ונהי"מ, והוא משום שבראש אין שום כלי רק המלכות ששם המסך והיא המתפשטת בע"ס מינה ובה, נמצא שהכתר של התפשטות עומד במלכות דראש וע"כ נק' כל הע"ס של ראש רק בשם כתר, וט"ס תחתונות שלה המה מתפשטים עד הטבור, ולפיכך נק' כל הע"ס דתוך בשמות חו"ב וחג"ת נה"י, והטבור ולמטה עד הסיום נק' רק בשם מלכות, להיותה רק התפשטות הטבור שהוא המלכות דהסת"ב בלבד, וזהו בדיוק ע"פ ערכי הכלים דהיינו ע"פ התפשטות המסך של ראש, ואם נשער לפי חשיבות האורות אז להיפך אשר עיקר הע"ס

הם בראש בלבד, וע"כ נקי הראש בשם ט"ס ראשונות כח"ב חג"ת נה"י, וב' הדרגות התוך והסוף נקי יחד בשם מלכות לבד, כי, אינם רק התפשטות של המסך של ראש, כנ"ל, שהמסך העומד במלכות של ראש מתפשט מיניה וביה לע"ס עד למלכות דמלכות הנקי טבור, ונמצא שכלהו ע"ס דתוך המה רק ט"ס ראשונות דמלכות והסוף הוא רק בחי' מלכות דמלכות, באופן שט"ס האמיתיות הנקי כח"ב חג"ת נה"י עומדים בראש והמלכות הנמצאת מתחתיהם בהראש היא לבדה המתפשטת בתוך והסוף של הפרצוף. **הבחן ד'** ע"פ תיקון קוין, והולך תמיד יחד עם הבחן הג' הנ"ל של רת"ס, ומקורו של הבחן זה מתחיל מהנקודים שנקי אור העינים, אשר המלכות שנמצאת למטה מכל הספירות עלתה ונכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה שנקי עינים, ומשום התכללות הזו נעשה ב' צדדים בכל ספירה וספירה אשר צד ימין שבכל ספירה היא עצמותה של אותה הספירה וצד שמאל שבכל ספירה הוא בחי' המלכות שנכללה באותה הספירה, והמה מתיחדים אח"כ ע"י האו"ח העולה ממטה למעלה וע"כ מכונה זה בשם קו אמצעי המכריע ביניהם וע"פ זה מכונים הע"ס כולם של דרגא א' שהוא הראש בשם כח"ב או חב"ד, שקו הימין דהיינו עצמותם שבכל הע"ס דראש מכונים בשם חכמה, וקו השמאלי דהיינו בחי' המלכות הנכללת בכל ספירה וספירה מע"ס דראש ההם מכונים כולם בשם בינה, וקו האמצעי דהיינו האו"ח העולה מהזווג שבבחי' אחרונה הנמצאת בראש מכונה בשם דעת. ועד"ז כלהו ע"ס דתוך מכונים בשם חג"ת, קו הימין כולו נקי חסד וקו השמאלי כולו נקי בשם גבורה וקו האמצעי המכריע ומייחד ב' הקצות ימין ושמאל שבכל ספירה וספירה מהע"ס דתוך נקי כולו בשם ת"ת. ועד"ז כלהו הע"ס דסוף נקי בשם נהג"י, קו הימין נצח וקו השמאל הוד וקו האמצעי יסוד כמו בהנ"ל.

תכונתם של הע"ס : וע"פ ד' הבחנות האמורים אפשר להבין את תכונת הע"ס במקומות שעוסקים מהם, כי כולם יחד באים בהבנת הספירה דהיינו או בקיום כל ד' הבחנות או בשלילת מקצתם, וכך ענין השינויים שמקבלים בדרך ירידתם ועלייתם שהם המתבארים בכל החכמה שלפנינו, ואי אפשר לגדרם בגדרים מסוימים כמובן. אמנם את התכונות המקוריות העליונות שמשפטים קבוע, זה שמצאתי לגדר אותם כאן כדי שלא יזיזו מעיני המעיין בכל משך טיול בהחכמה, כי זולתם אי אפשר לפסוע אף פסיעה אחת בפרדס החכמה.

תכונת הכתר : הבחן העקרי שבכלי דכתר הוא בהמסך שלו שהוא בעביות דבחי"ד, ומתוך שבחי"ד הוא מדת הדין השורשי שרק עליה היה צמצום א', וג' בחי' הקודמות לא נתצמצמו כלל, (ע"י פמ"ס ענף א') וע"כ המה נקי מדת הרחמים. לפיכך הבחי"ד וג' בחי' הקודמות המה הפיכים זו מזו משורשם, ונמצא אשר כלי דכתר הוא במשונה בתכלית הריחוק מהכלים דחוי"ב וז"א ומלכות, כי הכלי דכתר נבנה מבחי"ד והט"ת נבנים משאר ג' הבחי' כנודע.

הבחן ב', אשר בכלי דכתר לעצמו יש להבחין בו כל הד' קומות חוי"ב וזו"נ. והוא שנתחדש בהתפשטות ב' דעקודים דא"ק, שמתוך שהרשימו דהתפ"א נשארה בכתר

לתמידיות ולא זזה משם לעולם ורשימו זו היא רשימו מבחי"ד ומדת הדין כנ"ל, ע"כ כחה מתראה ומתלוה בכל הקומות שיצאו בכלי דכתר. ואפי' במלכות דכתר שפירושה שכבר המסך דבחי"ד נזדכך עד השורש, מ"מ עדיין נשאר שם שינוי רחוק מכלי דחכמה הנבנית ממסך דבחי"ג. כי אע"פ שעביות דמסך דחכמה מרובה הרבה על המלכות דכתר, עכ"ז המלכות דכתר נבחת לשירי מדה"ד מפני כח הרשימו דהתפ"א שנשארה בה, (ע"ע מול"מ) משא"כ הכלי דחכמה אע"פ שעביותו דהמסך מרובה מ"מ כולה ממדת הרחמים היא. ומכ"ש שאר הכלים בינה וזו"נ.

הבחן ג', שינוי השינוי וההפכיות מבין כלי דכתר לשאר הט"ת אינם נבחנים רק בפרצופי א"ק מטרם הנקודים, דהיינו בטרם שנשתתפו מדה"ד עם מדה"ר בסוד תיקון מ"ן, דאז הבחי"ד הוא מדת הדין הגמור בלי שום מיתוק וג' בחי' הקודמות הם מידת הרחמים בלי שום תערובת ושיתוף ממדת הדין, ולפיכך המה משונים זה מזה בתכלית הריחוק. וזהו הטעם אשר בעקודים דפרצופי א"ק נעשו האורות בסוד מטי ולא מטי, מסי בכג"ני ל"מ בחבחתה"מ עש"ה. והוא משום דשליטת הכתר מבטל לשליטת ג' בחי' הקודמים, וכן להיפך, כי אינם יכולים לשלוט בזמן אחד משום הפכיותם כנ"ל, דזה מדה"ד הגמור וזה מדה"ר הנקי.

תכונת החכמה : הבחן העיקרי שבה תחקור מסוד בחי"א דאור ישר, דהיינו ספי' החכמה דאור ישר. וזה הכלל שהספי' הראשית שבכל קומה היא השולטת בקומה ההיא, ולפיכך כיון שיש בהכלי מסך דבחי"ג שמעלה או"ח ומלביש עד בחי"א דאור ישר שהיא החכמה, הרי החכמה שולטת שם ושאר הספירות בטלים לה, ועד"ז בקומת בינה וכו'. ודע אמנם אשר עיקר ההפרש בין הכתר לחכמה הוא, כי הכתר הי"ע שורש להפרצוף אשר כל הבחי' המתגלות בהפרצוף המה ענפים לו, והחכמה היא העצמות והחיות שבהפרצוף באותה מידה שבאה לגילוי באותו פרצוף שנחשב לענף אחד פרטי הנמשך מהכתר, אבל ענף זה הוא העיקרי שבהפרצוף.

תכונת הבינה : עיקר השליטה שבה הוא אור החסד, כי כן צורתה בבחי"ב דאור ישר, ואע"פ שעצמותה של הבינה הוא ממש חלק מהחכמה דהיינו בחי' חיה ועצמות, אכן אנחנו מבחינים אותה באותה בחי' שנבדלה ויצאה מהחכמה לקנות שם בפ"ע, דהיינו התגברות הרצון לאור דחסדים המכונה בחי"ב. באופן שיש בה ב' בחי' אור : הא' מעיקר בנינה נבחת לאור עצמות להיותה חלק מהחכמה. הב' מצד שליטתה שנבחת לאור דחסדים שזהו כל חידושה כנ"ל. ועוד כי במקורה בדי' בחי' דאו"י היא נמצאת בהפיכת פנים לאור העצמות כנודע, בסוד י' הפוכה עם נ' של צדי כזה צ' . ונמצא אשר החכמה הוא רק אור יחיד, אבל הבינה יש בה ב' מיני אור כמבואר.

תכונת החסד : צריך שתדע, שכל מבינה ולמטה נבחן שהמה חסרי אור העצמות ואין בהם אלא אור דחסדים בלבד, ובאו"י נבחנים כל הז"ת חג"ת נהי"מ תחת בחי"ג ובחי"ד, חג"ת נהי"י תחת בחי"ג ומלכות תחת בחי"ד. ומצד המסך ושיעור קומה נמצאים חג"ת נהי"י כולם יוצאים על מסך דבחי"א וע"כ המה חסרי ג"ר, והמלכות

יוצאת על מסך המזוכך לגמרי עד השורש, באופן שקומת כל הו"ס התחתונות שוה זל"ז, ואעפ"כ נבחנים לקצוות הרחוקים זה מזה כמשל מקצה אל הקצה, והמה מכונים בכל מקום ששה קצוות.

וראשית ההבחן נמצאנו למדים ממלאכת מול"מ עש"ה, שנעשה בעקודים דגע"ס דא"ק, שנעשה שם ד' הבחנות כזה: ג"ר, ו"ק, בחי"ב, בחי"ד. כי נתבאר שם דמטי בכגנ"י לא מטי בחבחה"מ וכד מטי בחבחה"מ ל"מ בכגנ"י. ועיקר הבחן בין קומת כתר לקומת חכמה הוא אשר בכתר משמש רשימו דבחי"ד ובהחמה בחי"ג או בחי"ב כמ"ש שם, שכלפי בחי"ד נבחנת למדת הרחמים. ועוד נבחן כד מטי בכגנ"י לא היה שם אור ג"ר ועצמות וכד מטי בחבחה"מ היה בהם אור ג"ר ועצמות, ולפיכך נשתנו הז"ת זה מזה ע"פ ד' הבחנות האמורים: ג"ר, ו"ק, בחי"ב, בחי"ד.

באופן שבתכונת החסד: יש ב' הבחנות: א' אשר בהפרצוף נמצא אור דג"ר בחו"ב, וע"כ ודאי אע"פ שהחסד עצמו הוא בקומת ו"ק מ"מ מחוברת לג"ר עכ"פ. הב' הוא, אשר המסך המשמש בה הוא מרשימו דמדת הרחמים שיורין דבחי"ב שנזדכך לבחי"א. תכונת הגבורה: הא' שאין ג"ר בהפרצוף וחו"ב עלו ונכללו בהכתר בבחי" חסד ג"ר כמ"ש שם. הב' שמסך המשמש בה הוא מרשימו דבחי"ד ומדת הדין שנזדכך לבחי"א, כמ"ש שם.

תכונת הת"ת: הא' שיש ג"ר בהפרצוף בחו"ב עכ"פ. הב' אשר המסך שבה משותף מבי הרשימות מבחי"ד ומבחי"ב, וע"כ הארת אור החסד מרובה בה וע"כ מתייחדים בה ב' התכונות דחו"ג הנ"ל.

תכונת הנצח: הא' שאין ג"ר כלל בהפרצוף כנ"ל דל"מ בחבחה"מ. הב' שמסך דרשימו דבחי"ד ומדת הדין משמש בה, אכן מעלה גדולה לה על ספירת הגבורה, כי כאן כבר נתמתקה בחי"ד בתוך הת"ת כמ"ש שם.

תכונת ההוד: הא' שיש ג"ר בהפרצוף, הב' אשר משמש ברשימו של מסך דמדה"ר כמ"ש שם.

תכונת היסוד: שאין ג"ר כלל בהפרצוף, והמסך המשמש הוא מסך משותף דמדה"ר ומדה"ד כמו הת"ת.

תכונת המלכות: שיש ג"ר בהפרצוף ורשימתה הוא ממדה"ר, אכן נזדכך ונפסק האו"ח,

תכונת עשר הספירות: דע, שמלבד ההבחנות שנתבארו כאן כניתוספו עוד הבחנות מרובות אח"כ בצמצום ב' דא"ק, אשר אח"פ ירדו לחג"ת וחג"ת ירדו לנה"י ונתפעלו זמ"ז, ואח"כ ביציאת גדלות דנקודים שגופא דאו"א נתלבש בחג"ת וגופא דישו"ת נתלבש בנה"י, ובעת ירידה ועליה דשביה"כ שחלפו מקומותיהם פעמים הרבה, ואח"כ ביציאת מ"ה החדש ואבי"ע, וכל אלו הבחנות האמורים יש להבחין חילוקים גדולים באיזה פרצוף עומדת הספירה אם בכתר אם בחכמה אשר זהו העיקר, ולבאר כל הבחנות אלו קצר המצע מלהשתרע.

עשר ולא תשע : או"ח.

(ע"י בפתחה לספר פמ"א ופמ"ס אות ב' בסופו) דהוי אמינא משום שמצמצום ואילך נתקנת במסך שלא לקבל בתוכה אור א"ס, נמצא שחסר ממספר ע"ס ח"ו ונשארו בט"ס, ע"כ משמיענו ספר היצירה עשר ולא תשע, כי אתתקנת בסוד העלאת או"ח עש"ה. ועי' בע"ח שער מיעוט הירח פ"א וז"ל : דאמר לה לכו ומעטי את עצמך. היינו דכולהו מלכיות דידה (שה"ס הבחי"ד שבכאו"א) דהוי בכל הט"ס כולה הפילו ונחתי לתתא בהדה מה דליתא הכי בכל ספיראן וכו', אבל מלכות אתנטלית מכולהו (דהיינו בחי"ד שבכל הספירות) וכלהו הוי ס' בלבד דכל מה דהוי מינה לעילא בהדיהו נחית לתתא וכו' ומשום הכי הוי **אור חוזר עש"ה**. והבן אשר מיעוט הירח במשך מצמצום א'.

ע"ס בצורת סגול ובג' קוין :

ע"ע ינ' קוין,

עשר הספירות דאו"י ואו"ח :

(ע"ע או"ח) שם נתבאר אשר עצם השתלשלות האור עפ"י המדרגה נקי בשם ספירות דאו"י, והבחנות העדרם שבאותם המדרגות דהיינו הסתלקות האורות לשורשם שהמה מתקבצים לבחי' מסך המה שנק' או"ח, שז"ס ובורא חושך שהאו"ח הוא חושך, אמנם הוא הוא הפתילה שאור העליון נאחז בו עש"ה ונבארם במקומם.

כתר דאו"י : הוא אור העליון בטרם שבא לבחי' קבלה והתלבשות בתחתונים, דהיינו בעת שמופיע בתחתונים והם אינם מרגישים בו, דאלי"ה לא יתכן לכנותו בשום שם. מלכות דאו"ח : הוא העדר האור הנ"ל, אשר גם אז אין להמקבלים שום הרגשה כמו שלא הרגישו בעת ההופעה בהם, (וה"ס הקול משה משה ויאמר הנני).

חכמה דאו"י : הוא מופיע בהמקבלים תיכף אחר גילוי זווג דהכאה דאור העליון מבחי' אור דחסדים אור ו"ק בסוד צל האי' דצלצלי שמע. ונק' אמנם אור העצמות משום קרבתו להכתר, פירוש להיותו תחילת הגילוי דאור העליון בהמקבלים, דע"כ נעשה שני להכתר שאין הכתר שורה אלא עליו, ולסבה זו נק' לפעמים אור דחכמה בשם **אור הפנים** כי הפנים העליון שה"ס הכתר מתגלה בו ישורה עליו, אמנם לא עכשיו זולת אח"כ בזווג דהכאה דבחי"ד כמ"ש לקמן.

זעיר אנפין דאו"ח : הוא בחי' העדר האור דבחי"א שהוא בחי' חסדים וו"ק כנ"ל, (כל עוד שאין לו זווג דהכאה הב' דבחי"ד כנ"ל), והיא הנותנת שזווג דהכאת אור עליון בחושך הזה אינו ממשיך אלא קומת ז"א בלי ראש. וזה הכלל אשר לפי מדת גדלו של

ההעדר כן מדת קומתו בהגילוי דאוי"ח, (ע"ע או"י ואו"ח).

בינה דאוי"י : הוא בחי' אור דחסדים, אמנם יש בו אור דג"ר בבחי' השמיעה, וההפרש דבינה דאוי"י לבין חכמה דאוי"י הוא, כי החכמה הוא בחי' הראיה בסו"ה והיו עיניך רואות את מוריד, והבינה הוא אור דשמיעה. ויש להבין עפ"י למה בדי' הבחי' דא"ס קדמה שלימות הבינה לשלימות החכמה, כי כלה דששי קדמה לכלה דשביעי, משא"כ בקטנות קדומה החכמה לבינה גם בא"ס.

ז"א דאור ישר : הוא ו"ק אור דחסדים כמו חכמה דאוי"י בקטנות ע"ד שנתבאר לעיל, וז"ס מה שמו ומה שם בנו כי תדע : שמו ה"ס בחי"א דאוי"י, בנו ה"ס בחי"ג דאוי"י (ונק' ג"כ כל"א או סוף דמקוה). וכל ההפרש בין בחי"א לבחי"ג הוא, כי בחי"א דאוי"י הוא כל כמות האור הבא להשגת המקבל, שע"כ נק' אור עצמות המקבל וחיה שלו, משא"כ בחי"ג דאוי"י הוא אור פרטי ובחי' ענף קטן מאורו הכולל של המקבל. ועוד כי בבחי"א דאוי"י מאיר הא"ס ב"ה בעצמו בבחי' אור מקיף, כי ה"ס האור בתחילת התפשטותו מהשורש אל הנאצל, משא"כ בחי"ג דאוי"י הוא מקבל לאוי"מ רק מבחי"ב שהוא בינה דאוי"י, שע"כ הארותיו מוגבלים גם חסר ג"ר כלפי אמו הבינה, וחסרון זה לא ניכר כלל בבחי"א בהיות או"מ מא"ס שורה עליו מטעם קירבתו להמאציל והשורש, ולפיכך הדגשנו לעיל אשר בחי"ג הוא חסר ג"ר ע"פ הכרת, משא"כ בחי"א דאוי"י אע"פ שהג"ר עדיין לא נתגלה בו, אולם אינו מרגיש זה לחסרון מטעם קרבתו להשורש.

מלכות דאוי"י : הוא המשכה מאור הכתר בסוד נעוץ סופו בתחילתו, דהיינו האור מתלבש בהנאצל מטרם שבא להרגשת הנאצל כי ע"כ מסיים את האור המורגש בהשגתו, וההפרש בינו לאור הכתר הוא, אשר בהכתר האור כלול בלי הכר ספירות, משא"כ בהמלכות כבר נתפרטו בו ט"ר ויש לו הרשימות מהם שהוא מתפעל על ידיהם גם בעת שמופיע האור במלכות דאוי"י, נמצאים האורות הראשונים עולים להכתר באופן אשר הכתר נבחן עתה לאור של ט"ס הראשונות החסרים עתה מאור המלכות דאוי"י והבן.

ד' בחי' דאור חוזר : הוא פשוט העדר והסתלקות כל בחי' ובחי' של ד' בחי' דאוי"י אלא בערך הפכי, דהיינו הסתלקות האור דכתר דאוי"י נבחן כאן בשם מלכות, והסתלקות האור דבחי"א דאוי"י שהוא חכמה נקרא כאן בשם ז"א, והסתלקות האור דבחי"ב ובינה דאוי"י נק' כאן ג"כ בינה, והסתלקות אור דבחי"ג נק' כאן בשם חכמה והסתלקות אור דבחי"ד נק' כאן בשם כתר דאוי"ח. והטעם הוא פשוט, כי עומק מדת ההסתלקות גורם חזרת האור לשורש כפי מדת גודלו, ויצוייר זה כמו הבל היוצא מהפה, אשר כל השעור של הרוח שהכניס לפיו כפי שיעור זה מחוייב ג"כ לחזור ולהוציאו לא פחות ולא יותר, באופן שאם הכניס שיעור גדול נמצא שמוציא שיעור גדול ואם הכניס מדה קטנה הריהו מוציא מדה קטנה, ועד"ז תקיש ג"כ כאן, כי תצייר את האור המתלבש שנק' או"י כמו הרוח הנכנס לפה, ואח"כ

כשהאור נעדר ומסתלק נמצא בהכרח שהבל העולה ומסתלק לשורשו שוה כמדת או"י שנכנס בו.

ולפיכך אם אור המתלבש היה אור ו"ק, הנה הבל המסתלק וחוזר הוא עולה ועושה אחיזה באור ו"ק. ואם אור המתלבש היה אור דג"ר, נמצא הבל המסתלק עושה אחיזה באור ג"ר. ויש כאן ג' בחי' ג"ר :

ג' בחי' ג"ר : וצריך לדעת שמתחילת ביאת האו"י לידי התלבשות להמקבל נמצא בהכרח או"י כנגדו, דאי לאו הכי במאי יתלבש האו"י. ואפילו בבחי' כתר דאו"י שביארנו שהוא בחי' אור העליון בטרם שבא להרגשתו של המקבל, דהיינו שמתלבש בו בלי הרגש, אל תטעה לחשוב שאין כאן או"י כלל, כי לא יתכן כלל לחשוב ולהרהר שישנה איזו בחי' של התלבשות או"י בהמקבל בשעה שאין שם או"י כלום.

או"י נק' ניצוצין אלא הענין הוא כך, כי האו"י התופס את האור ומאחיזו בהתחתון אינו מופיע בפעם אחת בבת אחת, אלא ע"י רצוא ושוב פעמים הרבה, ומזה הטעם נק' בשם ניצוצין. ומזה תדע ותבין שבטרם יתלקטו שיעור הניצוצין לבא לכלל הרגשת המקבל נק' כתר דאו"י.

כתר דאור ישר : והנה נתבאר היטב, אשר כל עוד שהניצוצין דהבלי הסתלקות דאו"י לא נתמלאו בשיעור הרצוי וראוי להאחיז את האור ישר בהרגשת התחתון, נבחן האור הזה המתלבש בהתחתון בשם כתר דאו"י, כי כל אור בטרם שבא להשגת איזה מקבל נבחן שהוא נכלל בשורש בא"ס ב"ה, שהרי התחתון עוד לא הגבילו כלל ואינו יודע ממנו, וע"כ נבחן שעדיין לא יצא מהשורש וע"כ נק' בשם כתר דאו"י או שורש הכל. מלכות דאו"י : אמנם הבל המסתלק מהלבשה הזאת, הנה יש לו עומק קטן בתכלית הקטנות מתוך שמשוער ונמדד לפי הישות של האור המתלבש כנ"ל, וכיון שאור המתלבש קטן כל כך עד שאינו מורגש עוד בהתחתון, הרי ניצוצי הבלי ההסתלקות ג"כ קטן מאד, ולפיכך נעשה כאן ערך הפכי אשר האו"י שעוד לא יצא מרשות השורש גם אפילו בעת התלבשותו בהתחתון משום שאינו מרגיש ויודע ממנו, הוא נק' בשם כתר וא"ס, משא"כ ניצוצי הבלי הסתלקותו של אותו האור, שהוא משוער בעמקו שנעדר מהתחתון שהוא שיעור היותר קטן דהיינו התלבשות בלי הרגשה כנ"ל, וע"כ מכונה רק בשם מלכות דאו"י.

בחי"א חכמה דאו"י : כבר ידעת שהיא תחילת הרגשת המקבל באור העליון המלוּבש בו, ומהנ"ל מובן מאליו שהאו"י הוא מוקדם לאו"י, כי כל עוד שלא נתלקטו ונצטרפו ניצוצין דאו"י (שהם מהבלי ההסתלקות שנגלו בעת שליטת הכתר דאו"י) לשיעורים המלא המספיק להאחיז את אור העליון בהתחתון, אי אפשר לאור העליון להתאחז בהמקבל, וא"כ בהכרח כשאנו אומרים בחי"א דאו"י מובן מעצמו אשר האו"י קדם אליו.

ואע"פ שבחי"א דאו"י הוא אור העצמות וחכמה, מ"מ אינו מופיע תיכף בכל גדלותו שלו, אלא לאט לאט בסדר במדרגה, כי זהו ברור שאור הא"ס ב"ה המלוּבש (ומחיה כל

דבר) בהעולמות כולם, הוא אינו מקבל שום שינוי מפאת הלבשתו בהתחוננים, ולפיכך אומר הרב אשר אור העליון שוה הוא ואינו משתנה כלל וכלל מראשית הקו ועד סוף העשייה, וכל מיני השינויים וההבחנות שבעולמות ופרצופים הרי זה נאמר רק כלפי המקבלים המרגישים כן, כי הוכנו מכח המחשבה הראשונה נכל מיני הרגשות האלו שהם מרגישים, ואע"פ שבאורו ית' עצמו אין כלל וכלל אפי' משהו שינוי מחמת הרגשת המקבלים כמובן ופשוט.

ומזה תבין שאפילו בנאצל האי' בראש הקו, יצוייר בו קטנות וגדלות, מטעם כי הוא אינו יכול להתאחז באור העליון זולת ע"י האו"ח. וביארנו שהאו"ח אינו מתמלא בפעם א' ובבת אחת רק בצירוף שיעור ניצוצין, ולפיכך יש בכמות מילואם של הניצוצין ד' מדרגות אשר הולכים ומתמלאים בארבע פעמים שהם ד' מדרגות, וכל עוד שלא נתמלאו בכל הארבע מדרגות אין האור ישר מתאחז עוד בהנאצל כראוי. ולפיכך תדע אשר אלו השמות כח"ב זו"ן דאו"י שאנו מכנים או ד' הבחי' דאו"י, אין זה אמור רק אחר מילוי כל ד' הבחי' דאו"ח, אכן מטרם זה נבחנים הדי' בחי' דאו"י בהבחנות אחרות ע"ד הנ"ל. באופן אשר בחי"א א' דאו"י אינו עדיין בחי' ג"ר ועצמות ואור הפנים, אלא אנו מבחינים בו אור דחסדים וו"ק בלבד כנ"ל, כי בתופעה הראשונה דאור העליון לאחיזת התחתון לא נתמלאו ניצוצין דאו"ח רק בשיעור אור ו"ק בלבד. (אכן יש לו ג' מעלות יתירות: קרבתו להמאציל, וכללות כל האור, ואו"מ דמאציל).

אין גילוי לאו"י בלי בחי"ד: עוד זה צריך לדעת שאע"פ שאמרנו שאור העליון גם באו"י נבחן כלפי המקבלים בקטנות וגדלות משום שניצוצי או"ח מצטרפים לשיעורם בד' פעמים, אין הכונה אשר אור העליון מתלבש תחילה ע"י ניצוצין דו"ק ואח"כ באים ניצוצין דג"ר להתגלות בהתחתון ואחר שנתמלאו לשיעור הראוי יתגלה בו ג"ר וכו', כי אינו כן, אלא אפילו לבחי' ו"ק וקטנות דאו"י כבר מחויבים להמצא בהתחתון כל השיעור שצריך לשלימות הקבלה והאחיזה להאור העליון, דהיינו כל הדי' בחי' של ניצוצין, אלא הענין הוא, שאע"פ שכבר נמצאים בו, מ"מ מתלקטים לתפקידם רק בסדר ד' מדרגות, שמתחלה מתלקטים לו"ק ואח"כ לנשמה ואח"כ לחיה ואח"כ ליחידה, (וזה ביארנו בפנים מסבירות אשד כל הדי' נכללים עוד בא"ס ב"ה, אלא בסוד הוא ושמו אחד עש"ה).

ובזה תבין מה דכייל הרב, אם יש בפרצוף ב' מדרגות יש לו רוח, ואם ג' מדרגות יש בו נשמה, ואם ד' מדרגות יש לו ג"כ חיה ע"ש. ובהנ"ל יובן היטב, דהכוונה היא על התלקטות האו"ח בד' הזמנים כנ"ל, ולפיכך ודאי בעת האי' שהופיע בו או"ח דבחי"א, הרי שאין לו רק ב' מדרגות וא"כ הוא מקומת ו"ק, ובעת הבי' כשמתלקט אליו גם האו"ח דבחי"ג יש לו נשמה, ובעת הדי' כשמתלקט אליו האו"ח דבחי"ד יש לו חיה יחידה והבן.

בחי"א ז"א דאו"ח: הוא העדר האור דבחי"א דאו"י בעת שהוא עוד בקומת ו"ק, והבן היטב כי בעת שנתמלא שיעור הניצוצין לבחי"א דאו"ח אז יצא בחי"א דאו"י, כי

האוי"ח קודם תמיד לאוי"י כנ"ל. כלומר, בבחי' גילוי אחיזה להמדרגה, משא"כ בבחי' יצירת האוי"ח ודאי שהאוי"י קדם לאוי"ח, שהרי הישות קודם להעדר וגם הוא מקציב מדתו דאוי"ח.

בחי"ב בינה דאוי"י : היא בחי' ג"ר האי דגי בחי' ג"ר שבע"ס, וה"ס השגת השמיעה בסו"ה לשמוע בקולו, ופירשוה בזוהר בסוד "בן י"ה ושמיעה זו ה"ס ג"ר, בגסו"ה ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו, בכל קראנו דייקא. גם לו "אלקים" קרובים דייקא, כי אור ג"ר דבינה ה"ס שם אלקים או הויה בניקוד אלקים, ונודע כי הניקוד הוא המנהיג להאותיות, ונמצא אלקים העיקר שאותיות הויה מתנהגים על ידו, והסו"ה ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, לכל העמים דייקא, (וע"ע בחי"ג דאוי"י),

בינה דאוי"ח : הוא העדר האור דבינה דאוי"י, והסו"ה ומי וכו' חרש כמלאכי אשר אשלח, או וחרשים ואזנים למו. כי האוי"ח הוא העדר אור השמיעה, וע"כ מכונה בשם חרש.

בחי"ג ז"א דאוי"י : ה"ס עמוד האמצעי דאור העליון המופיע בהנאצל וה"ס בן הנעים בן י"ה.

וצריך שתבין כאן ענין השתלשלות הדי' בחי' דאוי"י זה מזה, אשר ודאי התחתון הולך ומתגדל בהשגתם לפי שיעור המדרגות שקבל, כי אינו דומה מי שהשיג ב' בחי' דאוי"י למי שהשיג ג' בחי' דאוי"י ואצ"ל למי שהשיג כל הדי' בחי', גם אם נאמר שהנאצל השיג לבחי"ג דאוי"י ודאי הוא שכבר השיג מקודם את ב' הבחי' הראשונים. ולפיכך אל תתמה במה שעצם המדרגות הולכות ונגרעות בדרך השתלשלותם, אכן הנאצל המשיגם הולך ומתגדל בכל מדריגה יתירה שמקבל, למשל כשמקבל בחי"א אין להנאצל אלא קומת ו"ק וכשמקבל בחי"ב נמצא להנאצל קומת ג"ר בסוד השמיעה, ואע"פ שעצם המדרגה דבחי"א חשוב לאין ערך על בחי"ב שהרי בחי"ב הוא תולדה דבחי"א.

ולפי"ך תבין סוד יה"ו, כי בחי"א דאור ישר שה"ס אור העליון במדרגה הראשונה כשבא ומתלבש בהנאצל כנ"ל, שנק' בחי' יוד בסוד שכל האותיות מוכרחין להתחיל עם נקודה שה"ס יוד. וכבר נתבאר שהוא כל שיעור כללות האור הראוי להתלבש בהנאצל. ה' ה"ס הנאצל עצמו במה שהוא מוכן לקבל אותו האור דבחי"א, והכנה הזאת מכונה ה' ובאמת שהאוי"ח המוקדם גרם להנאצל אותה ההכנה, אמנם הכלי קבלה בעצמה הנולדת מאוי"ח האמור אינו נק' או"ח אלא או"י, מפני שאין הכונה על הכלי קבלה שהשיג מסיבתו שהוא נק' אור ג"ר. באופן שאותה ההכנה הנעשית להנאצל בסיבת או"ח דבחי"א היתה מספקת לאור ו"ק וה"ס או"ח ואוי"י המכונה בשם יוד. משא"כ הכנה הנ"ל שנק' בשם ה' היא נעשית ע"י או"ח דבחי"ב, וע"כ או"י ואוי"ח דבחי' זו נק' בשם ג"ר.

ועכ"ז אל תטעה אשר או"י הנמשך להנאצל בסוד ה' הוא אור חדש. כלומר, בחי'

תוספות בעצמות האו"י, כי כבר נתבאר שכללות האור הראוי להתלבש בנאצל כבר נגלה ובא בבחי"א אלא הכל תלוי בכלי קבלה, כי מעקרא הכלי קבלה היו קטנים וע"כ לא קיבל מבחי"א רק בסוד יוד משא"כ עתה כשכלי קבלה נתגדלו בסוד ה' קיבל מאותו האור דבחי"א שיעור יותר גדול, דהיינו בחי' אור דג"ר שנק' שמיעה או אור האזן. ולפיכך גם תוספת ג"ר זו שבאה בסוד ה' שורה בעיקר בבחי"א, שהרי גם ה' קיבלה אורה הימנו ואין לך נותן מה שאין בו. ומתוך שאור ה' הוכרחה להשתלשל מאור י' ע"כ נחשב ה' לשורש וה' לענף.

ולפי"ז תבין מ"ש בזוהר חכמה ובינה כחדא נפקין וכחדא שריין, כי עתה אחר שנתגלה ה' הנ"ל, הנה נתבאר שעיקר האור שנתוסף בהקבלה הזאת שורה על ה' שהוא חכמה ממש, אכן לא נתגלתה כן בעת הופעתה בטרם הופעת ה' אלא עתה אחר ה' באופן שג"ר דבחי" י' ואור האזן באו בבת אחת, ונבחן זה כמו זווג דה' וה' כי שניהם נעשו בבת אחת אור ג"ר, ובאור ג"ר בהכרח שהם מדובקים בהשואה גמורה וע"כ נק' זווג דחוי"ב, וז"ס אשת חיל עטרת בעלה, כי אור הג"ר שהיא עטרה לראשו לא השיג אלא ע"י אשתו ה'.

עמוד אמצעי:

ונתבאר היטב שעצם האור ה"ס י' ובחי"א, אשר מסיבת ה' שנשתלשלה הימנו קנה אור ג"ר כמבואר. אכן יש כאן בחי' אור חדש אשר לא היה באמת בעת הופעת ה' ומכונה בשם אור הפנים או עמוד האמצעי, שה"ס אור א"ס שהופיע בבחי' חידוש ממעלה למטה בתוך מקום הזווג של י'ה ואור עליון החדש הזה דהיינו זיו הפנים שנתגלה בסיבת זווג ד"ה אלו, הוא מצוייר בציור של ו' ונק' עמודא דאמצעיתא, משום שמופיע באמצעית ה"ה כלומר בין דיבוקם וזווגם והבן היטב. והנה יש כאן ב' פנים: גדול וקטן, והוא תלוי בסוד ה' הנ"ל, כי הוא מתגלה ג"כ בב' אופנים, דהיינו בכללות כמו שנתגלתה בכח או"י דבחי"א. ואופן ב' הוא בפרטות כמו שעתיד להתגלות ע"י האו"י דכל ד' הבחי', וביחוד ע"י בחי"ד. ותדע אשר בטרם שנגלה היוד הזאת בכל פרטותה עדיין אור הפנים המתגלה ע"י זווגה עם ה' הוא נמצא בשיעור קטן, ורק בסוד "הויה" דיהיה הוה. ולפיכך בק' אותו הו' הנ"ל בשם פנים קטן או זעיר אנפין.

ונק' ג"כ אור ו"ק, וזהו להורות שרק בו בלבדו מתגלה החסרון ג"ר לבחי' חסרון, משא"כ בי"ה שהוא חוי"ב אין הג"ר חסרון להם (מפני קרבתם להמאציל. אשר לפניו קטן וגדול שוים המה) מפני שלא יצוייר החסרון וההעדר בטרם שמתגלה הישות מאותו הסוג, וכיון שהישות הזו מתגלה ביחוד על הו' בסוד עמוד האמצעי ובסוד בן י"ה כנ"ל,

וע"כ ממנו ובתוכו נבחן חסרון דאור הפנים לחסרון. ובזה תבין סוד חכמה עילאה וחכמה תתאה, כי בחי"א ה"ס חכמה עילאה וכמבואר אשר נתגלתה רק בסוד כללות ובעזרת או"מ, וסוד הפרטות של ה' שעליה מתגלה פנים גדול או סוד אריך אנפין היא נקי חכמה תתאה וה"ס י' דסופו של השם אדני כנודע, בסוד השילוב דהויה אדני.

חכמה דאו"ח: הוא בחי' ההעדר דאור בחי"ג דאו"י הנ"ל

בחי"ד מלכות דאו"י: ה"ס ומלכותו בכל משלה או והיה ה' למלך על כל הארץ. וה"ס ה"ת דהויה על שם שאין הו' הנ"ל בסוד עמוד האמצעי אינו נקי פנים גדול זולת על ידה כנ"ל, מלכות דאו"ח היא העדר אור הזה כנ"ל, ויובן זה על בוריו רק בסו"ה ביום ההוא יהיה הויה אחד ושמו אחד.

כתר דאו"ח: הוא חסרון האור הזה, והתפעלות הסתלקותו ה"ס ניצוצי ההסתלקות, שבקיבוץ כל הניצוצין מתגלה הכתר, כי המלכות חוזרת להיות כתר. ותבין לשון **חוזרת** כי באמת מקום בחי"ד הוא בכתר בסו"ה מצאתי דוד עבדי, דע"כ מכונה הכתר בשם השכל הנעלם מכל רעיון, אלא מטעם כי שם בחי' הסת"א ובלי כלים, ואנו צריכים להסת"ב שאינו מתגלה אלא ברזא דאחד.

ע"ס דחיה, חכמה:

ודע, כי ע"כ באמת עדיין לא נתגלה כי אם ע"ס דחיה וע"ד שפירשנו לעיל, אלא צריך להוסיף אשר המלכות דאו"י לא נגלה שם על מקומה בהסת"ב (וע"י בסו"ה ומשפטים בל ידעום) אלא רק בהסת"א, ובהסת"ב היא כלולה בבחי"ג דוקא ובסוד שביעי. ומזה תבין ג"כ שע"ס דיחידה לא נגלו כאן בהסת"ב אלא בהסת"א, כי אין היחידה מתגלה זולת בעת הגלות המלכות בהסת"ב, כי אור דיחידה תלוי במלכות דכלים.

ע"ס דיחידה ונשמה:

ודע, כי כשיצא הכתר יצאו כל הכתרים עד לכתר מלכות. כי אפי' או"ח דבחי"ד היה נכלל שם, אלא עד שלא נתקבצו הניצוצין למספר הרצוי לא היה עוד האו"ח ראוי להלביש את או"י כנ"ל, (ע"ע מלכות דאו"ח מע"ס דחיה) ולא עוד אלא אפי' בבחי"א דאו"י נגלה אותה הבחי"ד עכ"פ בדרך השלילה, (ע"י לעיל כתר דאו"ח וע"י לעיל אין גילוי לאו"י בלי בחי"ד) וכשהאצילה את החכמה לא נתנה לה מחלקה כלום אלא מה שלמטה ממנה נתנה לה הכל, דהיינו מחכמה ולמטה. שז"ס מה שאמרנו אשר כל האור: העצמות והעתיד, הכל יצא בבחי"א. (ע"ע חכמה דאו"י) והוא משום שהכתר נתנה להחכמה כל מה שממנה ולמטה.

גם זהו הטעם מ"ש לעיל (ע"ע כתר דאו"ח) אשר המלכות דבחי"ד לא נגלה (במקוה)

בהסת"ב בע"ס דחיה, אלא היתה כלולה בבחי"ג ע"ש. והוא משום דמלכות זו הוא חלקה של הכתר שהיא השאירה זאת לעצמה, ולא נתנה לחכמה רק מה שלמטה מחלקה.

כתר וחכמה דבינה : וכמו"כ כשיצאה החכמה יצאה עמה כל החכמות, ואפי' חכמה דמלכות שה"ס מלכות דע"ס דחיה הכלולה בבחי"ג, (ומזה תבין הטעם שהמלכות נק' חכמה תתאה) וכשהאצילה את הבינה לא נתנה לה אלא מה שממנה ולמטה, באופן שהכתר דבינה נשאר בהכתר עצמו כנ"ל שה"ס בינה דכתר, והחכמה דבינה נשארה בהחכמה שה"ס בינה דע"ס דחיה, (ע"ע בחי"ב בינה דאוי"י) ולא נתנה החכמה אל הבינה רק ממנה ולמטה שה"ס (כל"א) גילוי הפרטיות מכל הכלול בבחי"א חיה, כי חכמה היא כלל והבינה היא פרט שבסגולתה היא להוציא לפועל כל מה שכלול בחכמה בדרך כלל. בינה דבינה : כבר נתבאר שסגולת הבינה היא לגלות כל הפרטים הכלולים בהחכמה, אכן יש הפרש גדול בין אור החכמה לאור הבינה, כי אור החכמה מכונה בשם אור העצמות על שם הכללות הכל שבה, גם אור הפנים ע"ש הפנים דכתר השורה רק על החכמה בסו"ה והיו עיניך רואות את מוריך. אמנם אור הבינה מכונה בשם אור דחסדים שהוא בערך בחי' גוף אל אור דעצמות, כלומר אם תחלק את אור החכמה לראש וגוף אשר בעצם החכמה ודאי בחי' אחת היא, ולא עוד אלא שהעיקר הוא הראש והגוף טפל לגמרי אל הראש כמובן, הנה הבינה היא רק בחי' הגוף של אותו הראש, דהיינו אותו האור הכדאי וראוי להשראת הראש עליו ע"ד שכתבנו לעיל שהוא גילוי הפרטיות שבעצם החכמה, משא"כ מהראש אין לה ענין, שאין הראש מגולה אלא בסוד החכמה בלבד, ובדבר זה מכנים הבינה בשם תוספות אור על החכמה, כי באמת כבר נמצא בע"ס דחיה הנ"ל כל השלימות בלי הוספה ובלי מגרעת שזסו"ה כי בו שבת מכל מלאכתו, כי אין עוד מה להוסיף, ובסו"ה אם הטאת מה תפעל בו וכו' ואם צדקת מה תתן לו. וז"ס שאין במלכות דחיה שום חלל, כי שם החלל בגי' חיים וע"כ אנו מכנים אותה בשם חיה, ולפיכך יש לתמוה איך יצאה אח"כ אור הבינה, אכן זסו"ה **וינפש** שה"ס נפש יתירה : דהיינו תוספות אור על החכמה, כי התגברה לינק אור מהכתר יתר על שיעור החכמה, והיתרון הזה מובן לנו רק בכלל ופרט. כלומר, שחשקה לפרטיות של אור הכללות שבהחכמה, ועם זה מובן שאי אפשר אל **נשמה יתירה** זו שתופיע בעולמות זולת בשבת קודש, אשר כבר נגלה מלכות דחכמה בסוד כי בו שבת מכל מלאכתו וכו', ממילא יש מקום שתופיע הנשמה יתירה שה"ס גילוי החכמה בפרטיות כאמור.

ז"א דבינה : ה"ס גילוי עמודא דאמצעיתא באור הבינה ממש, ע"ד בחי"ג דע"ס דחיה עש"ה. ואע"פ שאמרנו לעיל אשר אין אור הפנים שורה אלא על החכמה בלבד, אכן יבואר זה בסוד הכתוב הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אסונות. שע"ז דרשו חז"ל זכו עם ענני שמיא לא זכו עני ורוכב על החמור, כי באמת לזווג עם החכמה עדיין היא צריכה באופן שתגלה כל העשירות הכלולה בחכמה,

ולפיכך ז"א דבינה מכונה בשם עני ורוכב על חמור, כי צריכה לפשוט יד לקבל מהחכמה כמו עני לעשיר ואז מלך ביופיו תחזנה עיניך.

מלכות דבינה : ה"ס גילוי מלכותו על כל הארץ בלי שום חלל פני מאורו ית' ע"ד מלכות דחכמה, וכל ההבחן בין מלכות דבינה למלכות דחכמה הוא כנ"ל גבי ז"א דבינה כי מלכות דחכמה הוא עשירה וכלום חסר בבית המלך, משא"כ מלכות דבינה היא ענייה וע"כ היא ממשכת עשירות גדול בסו"ה מצפון זהב יאתה. ודע כי מלכות דחכמה נק' שבת להויה ומלכות דבינה נק' שבת היא לכם, וה"ס אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות מיד נגאלין.

ע"ס דרוח : ז"א :

וכנ"ל כי כשיוצאה הבינה נאצלה עמה כל הבינות ואפילו בינה דזו"נ, כי בחי"ג דבינה הוא בינה דז"א, וכן מלכות דבינה הוא בינה דמלכות. (ע"ע ז"א דבינה) וכשהוציאה את ז"א הנה כתר דז"א ודאי שנשאר בכתר, וחיה דז"א ודאי שנשאר בבחי"ג דע"ס דחכמה, באופן שתחילת אצילות דז"א הוא מז"א ולמטה שהוא ז"א דז"א.

ז"א דז"א : ותבין מסו"ה אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה אם חומה היא נבנה עליה **טירת כסף** ואם דלת היא נצור עליה **לוח ארז**. כי ענין אור הז"א ה"ס אור הבינה עצמה המרומוז בטירת כסף (בכל"א) שה"ס בינה דבינה, וההפרש הוא אך כמו בין המקור לבין הענף, כי אור דחסדים בהמקור ה"ס בינה דבינה, וכבר ביארנו תכונתה שהיא בחי' הפרטיות מהחכמה. והנה אותו האור נעתק אח"כ למטה ממלכות דבינה ונתגלה בבחי' ענף היוצא לחוץ מהבינה.

ותדע שיחד עם אצילות ז"א דז"א יצאה ג"כ מלכות דז"א : שהיא בחי' גילוי מלכותו בסוד אור הז"א, כי הז"א דז"א אע"פ שאמרנו שהוא ענף יוצא מאור הבינה ולחוץ, (מקוה"נ) עכ"ז היה בו כל השלימות, עד הכתר דז"א שה"ס ז"א דכתר ועד החכמה דז"א שה"ס בחי"ג דע"ס דחיה ועד הבינה דז"א שה"ס ז"א דבינה, כי אע"פ שיצא בחוסר ג"ד היינו רק שאין אור ג"ר שלו האמורים שוה לשיעור דהג"ר הללו במקום יציאתם אלא בשיעור קטן מהם, והוא מטעם הצמצום שקדם לו כמ"ש לקמן, שבטרם כל אצילות מוכרח להיות צמצום.

אכן הצמצום היה בדקות גדולה בסו"ה לבר נטלין ולא עאלין הני כלבין דחציפין, כי ה"ס דלא הוי ולא שכיח אלא רצון גדול אתגלי כאן במקום הזה, בסו"ה חזה הוית וכו' ועתיק יומין יתיב ושער רישיה כעמר נקא, וה"ס דינא יתיב וספרין פתיחין, כלומר דאע"פ שהספרים פתוחים ונקראים עכ"ז אין להם שום גילוי אפילו כמשהו, אלא להיפך כי אור הגדול דבינה דבינה ירד כאן בשיעור גדול מאד, גם האו"ח המתיק ופתח להרוחה את כל הסתימות הקודמים שהיו על אור הבינה בסוד פוק חזי במאי ברא דאתינא לגבך.

ולפיכך נתגלה כאן מלכות דז"א בכל הדרה בסו"ה שני המאורות הגדולים :
ששניהם שמשו בכתר אחד שה"ס אור הבינה דבינה האמור שהופיע עליהם בבת אחת.
וכל הפרש בין אור דז"א לאור המלכות הוא אשר אור הז"א הוא בחי' האור בערך
עצמו לפי עצמו, ואור המלכות הוא ההתפשטות לבחי' מלך על כל הארץ ובחי' טוב
ומטיב לרעים ולטובים, ע"ד ההפרש מבחיי"ג לבחיי"ד באור דע"ס דחיה.
הזדככות ע"ס דכתר : נודע דסוד ההזדככות לא יצוייר בהסת"א להיותה עוד בלי
כלים זולת למעלה מהכלים ושרשי כלים, וכל בחי' הזדככות האמורה נוהג רק
בהסת"ב בלבד. והנה ודאי גם בכתר נוהג הסת"א והסת"ב, כי הסת"א דכתר אינו גורם
שום או"ח, כי לא יתכן עוד שיתתקן שם בחי' מסך ח"ו, כי כבר ידעת שבכל אורות
דכתר אין עוד שום הרגש ושום אחיזה להתחתון, (ע"ע כתר דאו"י) אמנם בהסת"ב
דכתר שה"ס וירא אלקים כיסר לראות ויאמר משה משה, הרי שיש שם או"ח שה"ס
התלקטות ניצוצין למספר משה, אשר בטרם מילוי המספר הזה שיהיה ראוי
להתלבשות בהתחתון אז מכונה בשם או"ח דכתר. גם נתבאר שם שאע"פ שאין עדיין
להתחתון שום אחיזה והתלבשות, מ"מ נוהג שם כל הד' בחי' דאו"ח עד לבחיי"ד, ולא
עוד אלא עיקרה דבחיי"ד בסוד שכל הנעלם מכל רעיון אין מקומה אלא בכתר, עש"ה.
ולפיכך תדע ותבין אשר אי אפר שיתאצל בחי' ע"ס דחיה מן הכתר, בטרם שיעשה
צמצום והזדככות בסוד הע"ס דכתר מבחי' הסתכלות הב'.
ובזה תבין אשר **הסת"ב דעליון הוא הסת"א דתחתון** : כי במילוי ניצוצין דמספר משה
ע"ד הנני, שכל אלו יצא מפאת הסת"ב של הכתר על בחיי"ד, יצא ונגלה אור החכמה
(בראש מקוה) בסוד התפ"א, אכן זה היה בהקדם הזדככות דבחיי"ד.
הזדככות בחיי"ד : מתבאר בסו"ה שויתי עזר על גבור וכו' ובסו"ה ברכת אובד עלי
תבא. כי מכח המילוי ניצוצי או"ח דמספר משה, ומה גם אשר כל הניצוין מאו"ח
דבחיי"ד הללו יצאו מבחי' למעלה מהתלבשות כל עיקר', הנה פקעה לה כחה דהמסך
דבחיי"ד עד לבחי' אובד ממש, ותיכף נעלם עם זה כל בחי' או"ח דבחיי' אור הכתר
ומקומה לקח המסך דבחיי"ג והופיע שם או"ח גדול מאד מבחיי"ג, בסו"ה והיה לאות
על יוך ולטוטפות בין עיניך או בסוד ותועפות הרים לו, שהאו"ח דבחיי"ג מתראה שם
כמו תועפות הרים.
טעם ההזדככות : ודע, שכל מסך הגורם או"ח מפאת התקרבות להאור, הנה הוא
בעל גבול בהכרח. ולפיכך בעת שבא על קצו נבחן כמו שנשאב מכל עביותו וממילא
הולך לו כל תפקידו, הן לסלק לאור והן להלביש אותו בסוד הסת"ב, אכן הגבול הזה
נמדד רק במילוי תפקידו, כלומר שכבר גילה אותו האור המיוחד לו בכל השיעור הראוי
לו. ונקוט כלל הזה בידך בכל עיון מעניני או"ח, אשר הסתלקות האור הוא בעצמו הוא
הלבשת האור, אלא בטרם מילוי ניצוצי הסתלקות לשיעור ידוע שיספיק להלבשת
התחתון, אז נבחן לו כמו הסתלקות ההולך ונכפל כמה פעמים, ואח"כ כשהניצוצין
מתמלאים בכל שיעורם אז אותם הניצוצין עצמם הנבחנים להסתלקות הנה הם עצמם

ממש נבחנים עתה להתלבשות.

הזדככות ע"ס דחכמה : אחר שנתגלה הסתכלות ב' דחכמה שהוא בסוד זו"נ דחכמה הנ"ל שה"ס בחי"ג ומלכות, הנה נזדככה מסך דבחי"ג מאד מאד בסו"ה ואנה מפניך אברח אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך. ואח"כ בסוד וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, אז נסתלק העביות דבחי"ג וכל או"ח שלה עמה, והיה זה על סדר המדרגה.

תחילה היה **הזדככות לבחי"ב :** שה"ס אור השמיעה וחסדים הנאמנים ובסוד בית תפלה לכל העמים.

ואח"כ הגיע למצב **הזדככות דבחי"א :** כלומר בדמות שהיה בהסת"א דחכמה בסוד או"ח דחסדים דבחי" ו"ק.

ואח"כ הגיעה למצב **דהזדככות עד לשורש :** כלומר בדמות שהיה בבחי" כתר, כלומר שנחסרו מספר ניצוצי או"ח עד שלא הספיקו לשום אחיזה והתלבשות בתחתון, והיא המכונה היולי דחוכמתא או שורש דבחי" מי דקיימא לשאלה, ואז נאצלו ע"ס דבינה. **הזדככות ע"ס דבינה :** אחר שנתגלתה בסוד הסת"ב שה"ס זו"נ דבינה, (ע"י לעיל זו"ן דבינה) הנה מתחילה נזדככה או"ח דמלכות דבינה, דהיינו שלא יכלה לפעול בסוד הטוב ומטיב לרעים ולטובים ובסוד בגוף ורפוא כאחד. והטעם הוא, כי אור הזה גמר כל תפקידו.

ואח"כ באה למצב **הזדככות דז"א :** דהיינו לסוד עמודא דאמצעיתא בסוד צדיק ונושע, ואח"כ בטל העביות דמסך זה ג"כ דהיינו כי מלאה תפקידו, וע"כ חזר ובא למצב **הזדככות דבינה :** דהיינו לבינה דבינה סוד טירת כסף בלבד, ומשם למצב **הזדככות דחכמה :** דבינה שה"ס בית תפלה לכל העמים, ואח"כ לכתר דבינה דהיינו שלא הספיקו ניצוצי או"ח עוד לאחיזה בהתחתון, כלומר שנגלה סוד היולי דעבידתא מחרושת הגויים וכאן יצאו **ע"ס דזו"נ.**

ע"ס דכלים הפכים להאורות :

וצריך לזכור בכל האמור דבר ערך ההפכי שמצוי תמיד בין האורות נרנח"י ובין הכלים כח"ב זו"ן בעת יציאתם לגילוי, אשר באורות הסדר הוא שהתחתונים מתגלים בתחילה, מתחילה מתגלה הנפש בהפרצוף ואח"כ הרוח ואח"כ הנשמה וכו' עד היחידה המתגלה לבסוף, והיפוכו בכלים שבהם יוצא ומתגלה מתחילה הכתר ואח"כ החכמה ואח"כ הבינה וכו' עד שכלי המלכות שהיא הקטנה שבהם יוצא לבסוף.

אכן כשמתגלה מדרגה הגדולה יותר באורות, אל תטעה לחשוב שמתלבשת בכלי הקטן דכלים, למשל כשיוצא הכתר בתחילה בהכלים ובא אור היותר קטן דהאורות שהוא הנפש ומתלבש בהכתר הזה ואח"כ כשבא אור יותר גדול שהוא הרוח אשר אז מתגלה בהכלים בחי" כלי דחכמה, אל תטעה לחשוב שאור הנפש בהכתר ואור הרוח בחכמה, שזה לא יתכן כלל שאור גדול יתלבש בכלי הקטן ואור הקטן בכלי הגדול, אלא אז יורד הנפש ומתלבש בכלי דחכמה ואור הרוח בא בכתר. ועד"ז כשמתגלה כלי דבינה ועמה

אור דנשמה אז יורד הנפש לכלי דבינה ואור הרוח לכלי דחכמה ואור הנשמה המתגלה עתה יורדת בכלי דכתר. ועד"ז כשמתגלה כלי דז"א ועמו אור דחיה אז יורדת הנפש לכלי דז"א והרוח לכלי דבינה והנשמה לכלי דחכמה ואור החיה המתגלה עתה יורד לכלי דכתר. ועד"ז כשמתגלה אור היחידה יורד אור הנפש למקומו האמיתי שהיא המלכות, וכן כל האורות יורדים למקומם האמיתי ואור היחידה המתגלה עתה יורד לכלי דכתר.

ובהאמור יובן על בוריו מה שפירשנו לעיל בע"ס דחיה, אשר תכונת הכתר הוא האור בטרם שבא להרגש והתלבשות בהתחתון עש"ה. ובחי' החכמה בחי"א דאו"י הוא אור ו"ק וכו' כי כל זה אמרו בסדר אצילות הכלים והתלבשות האורות בסדר אצילותם על דרכם, כי כשמתגלה בחי"א בערך הכלים הרי היא ודאי כלי דחכמה ועכ"ז האור שבה הוא אור דרוח וו"ק. ועד"ז כשמתגלה בחי"ב הרי היא בינה דכלים ואור ג"ר דנשמה. אכן אז יורד אור ו"ק שהיה בבחי"א יורד לכלי דבחי"ב. אכן אז יורד אור הנפש האיני מורגש אל התחתון ומתלבש בכלי דבחי"א, ואור דו"ק המתגלה עתה עולה לו לכלי דכתר.

ועד"ז אח"כ כשמתגלה אור דג"ר דבינה שהיא נשמה עם בחי"ב דע"ס דחיה דכלים, הרי אור הנפש שהיה בבחי"א יורד בכלי החדש דבחי"ב בכלי דאוזן, ואור דו"ק שהיה בכתר יורד לכלי דבחי"א, ואור דנשמה החדש מתלבש בכלי דכתר.

ועד"ז אח"כ כשמתגלה בחי"ג דכלים, דהיינו כלי דז"א ועמה בחי"ג דאורות שהוא אור החיה, אז יורד אור הנפש האיני מורגש ומתלבש לו בבחי"ג, ואור דו"ק שהיה בחכמה יורד לכלי דאוזן להבינה דכלים, ואור הנשמה שהיה בהכתר יורד לכלי דבחי"א, ואור המתגלה מחדש שהוא אור הפנים אור דחיה עולה לו ומתלבש בכלי דכתר.

ועד"ז אחר שמתגלה בחי"ד דכלים ועמה אור דיחידה, אז יורד אור הנפש האיני מורגש ומתלבש בכלי דבחי"ד שהיא המלכות, ואור דו"ק יורד מבחי"ב לבחי"ג לז"א דכלים, ואור דנשמה יורד מבחי"א לבחי"ב לכלי דאוזן, ואור דחיה יורד מכלי דכתר ובא לבחי"א שהיא כלי דחכמה, ואור היחידה המתגלה עתה מתלבש בכלי דכתר, באופן שרק עתה הגיעו האורות למקומם האמיתי.

כל מדרגה חדשה אינה מורגשת: ובאמור מתבאר ויוצא כלל גדול בהמדרגות, אשר כל מדרגה חדשה בשעה שנאצלה אין עוד להמקבל בה שום השגה והרגש, משום שאין בה יותר מאור הנפש, (שהוא אינו מורגש כמבואר בכתר דע"ס דחיה עש"ה), אלא התחלת ההרגש היא בעת ביאה לגילוי מדרגה שניה, אשר אז יורד אור הרוח ממדרגה העלי עליונה ומתישב בהעליונה ואור הנפש שהיה בעליונה יורד למדרגה החדשה, ונמצא כל נאצל מרגיש האור רק בהשיגו מדרגה שניה ואז מרגיש האור במדרגה הקודמת ולא עתה.

ודברת בס' בשבתך בביתך ובלכתך בדרך: ובהאמור תבין סו"ה הזה, כי הדיבור והשגה באה תמיד על דרך הזה, דהיינו בשבתך בביתך ה"ס אור הנפש, (שטעמו הוא כמ"ש בספר יצירה לב בנפש כמלך במלחמה כלומר השביתה ממלחמות מכונה בשם אור

הנפש, אכן אין זה מורגש לישות או ממשיות של איזו צורה אלא בזה שפטור הוא מללחום עוד והבן) שדרכה לבא להתלבשות בכל מדרגה חדשה בעת חידושה, אכן עמה יחד יורד האור שבעלי עליונה לעליונה, שזהו כבר בחי' אור מורגש (דהיינו אור דו"ק הנק' רוח שהוא מצוי תמיד במדרגה עליונה).

נפש ורוח באים בבת אחת : ומהאמור נתבאר לך שבהכרח באים תמיד ב' אורות הללו בבת אחת, כי כבר ידעת אשר אור הנפש כשהוא לעצמו עדיין אין להתחתון שום השגה והרגש ממציאותו בתוכו, ותחילת הרגש והתלבשות בתחתון מתחיל מאור הרוח. (ע"ע בחי"א דאו"י דע"ס דחיה) גם ידעת אשר אור הרוח כלומר אור המורגש, אי אפשר שישיגה המשיג זולת בכלי הקדום למדרגה של עתה, ונמצא משום זה שמשיג ב' מדרגות יחד : א' הוא אור הנפש שעדיין המשיג אינו מרגישו, וב' הוא אור הרוח שמרגיש עתה מה שיש לו בתוך המדרגה הקדומה. וזה שיעור הכתוב ודברת בס בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, כלומר בשעת החידוש והדיבור דהיינו אור המורגש מחוייב עתה להיות במדרגת **ישיבת בית** שה"ס אור הנפש (נפישה ממלחמה). אמנם הדיבור עצמו הוא ממדרגה הקדומה דהיינו בטרם שבא למדרגה של ישיבת בית, דהיינו "ובלכתך בדרך" שה"ס אור הרוח שה"ס הליכה בדרך ה', וה"ס זמן המלחמה עצמה בסוד מלך במלחמה כנ"ל. ועצם המלחמות מכונים בשם שכיבה וקימה בסוד שבע יפול צדיק וקם, וז"ס ובשכבך ובקומיך.

מעולם לא זזה שכינה ממקומה : תבינהו עם הנ"ל, כי למשל בהופיע אור הנפש בכלי דכתר ואור הרוח בכלי דחכמה, שזהו מציאות גילוי הראשון מהתלבשות האור בכלים כי פחות מזה אינו נק' התלבשות כנ"ל, (כתר דאו"י עש"ה) הבה אח"ז כשקונה אור דנשמה הרי שמתגלה לו מתחילה בחי"ב דכלים שה"ס אוזן עם האור דנשמה, אכן אז יורד אור הנפש מכלי דבחי"א דחכמה ובא לכלי החדש האוזן, ואור הרוח שהיה בכתר יורד לכלי דחכמה ואור הנשמה באה לה ומתלבשת בתוך הכלי דכתר כנ"ל. ונודע שאור הגדול כולל את הקטן לגמרי, כמו שיש בכלל מאתים מנה והקטן דומה בפניו כמו ענף קטן לגבי שורש, וא"כ נמצא עיקר האור בתוך כלי ראשון ומדרגה הראשונה, בלי שום התחשבות במה שיצאה לאח"ז בזמן גילוי כלי דבינה.

ועדי"ז בעת שמתגלה לו אור העצמות והפנים שנק', אור החיה, הרי מתגלה לו אז בחי' ז"א דכלים ועמו יחד בחי' חיה דאורות כנ"ל, ונתבאר שאז יורד אור הנפש מהאזן ובא לכלי של עתה שהוא בחי"ג וז"א, ואור הרוח יורד מכלי דבחי"א וחכמה ובא לאוזן ואור הנשמה יורד מכתר ובא לחכמה, ואור החיה שנתגלה לו עכשיו עולה ומתלבש בכלי הראשון דכתר כנ"ל. א"כ תראה בעליל שאור העיקרי שהוא אור החיה הכולל בתוכו כל הקטנים ממנו, לא זז ממדרגה א' וכלי א' שהוא הכתר.

תחתון להעליון כיחס ענף לשורשו : ועדי"ז בעת שמתגלה לו היחידה עם גילוי כלי מלכות הבאה לאחרונה, הנה יורד אז אור הנפש לכלי החדש של עתה, אמנם אור העיקרי שהוא אור היחידה עולה לכלי דכתר, וא"כ שוב לא זזה שכינה ממקומה, והבן שאור היחידה וחיה נק' שכינה. ומשמיענו ז"ל אע"פ שדרכה להגלות מקטנות לגדלות

בדרך המדרגה, מ"מ היא אינה יורדת עמהם אלא עומדת בכלי ההופעה הראשונה, ושם במקומה הולכת ומתגדלת מתחילה נפש רוח ואח"כ נשמה עד ליחידה, וכל הכלים החדשים שנתחדשו ובאו בדרך המדרגה המה מקבלים חלקם ממנה כמו ענפים מהשורש.

ע"ס דאו"ח הפכים לע"ס דאו"י: ובהאמור תבין הטעם להפכיות מע"ס דאו"ח לע"ס דאו"י, כי האו"ח ה"ס אור ההסתלקות (ע"ע או"ח) בעת מילוי ניצוציו, ומגיע לידי התפעלות בהנאצל, ומובן מאליו שמתחילתו עד סופו אין לו ענין בהאורות זולת בהכלים המרגישים את האורות באותו שיעור שמרגישים. כלומר, באותו שיעור שגורמים להרגיש את האורות בסיבתם. למשל, או"ח דבחי"ג אע"פ שהוא רק ז"א דכלים ואו"י, מ"מ כבר ביארנו שבאמת הכלי דבחי"ג גורם אל יציאת גילוי אור החיה בהפרצוף בעת הופעתו, אלא שעלה אור החיה לכלי דכתר, ובבחי"ג עצמו התישב אור הנפש. וכמו כן אח"כ בגילוי בחי"ד, נתבאר שגורמת אור דיחידה בהפרצוף, אלא שעלה לכתר ובה עצמה לא באה אלא אור הנפש, ומשום זה נבחנת המלכות רק בבחי' אור הנפש דאו"י. אכן למשל בהתבטל המלכות הזו שנתחדשה, הרי נעלם אור דיחידה מהפרצוף ולא כלל אור הנפש, שהרי אור הנפש חוזר ועולה לז"א, וא"כ לא יתכן כלל לומר שאו"ח דמלכות הוא אור הנפש, משום שאור זה אינו מסתלק כלל בסבתה לעולם רק אור דיחידה. וכן בהבטל כלי הז"א לא יתבטל ולא יסתלק אור הרוח, כי אור זה עולה לכלי דבינה. וא"כ איך תאמר שאור ההסתלקות הזה הוא אור רוח, אלא ודאי שהוא אור חיה.

וע"כ כיון שהרצוא ושוב דבחי"ג הוא אור החיה, כי כשהאור הרוח בא לבחי"ג בא אור החיה אל הכתר, וכשהאור הרוח עולה לבחי"ב ומסתלק מן בחי"ג נמצא נעלם אור דחיה מהכתר, ולפיכך **רצוא ושוב מכתר לז"א**: מעלה או"ח דבחי' חיה וחכמה, כי כפי שיעור ההסתלקות כן שיעור קומה דאו"ח, וכיון שהסתלקות חיה הוא מהכתר לכן גורם לגילוי אור חיה בהכתר. ועד"ז **רצוא ושוב מכתר למלכות**: מעלה או"ח עד אור יחידה להכתר, כי אור ההסתלקות הוא מאור דיחידה, וע"כ גורם שיעור קומה דיחידה בהכתר.

ורצוא ושוב מכתר לחכמה: מעלה או"ח עד לגילוי אור רוח בקומת הפרצוף, מתוך שכלי דחכמה גורמת קומת רוח בהכתר, ע"כ גם ההסתלקות ודאי אינו יותר משיעור זה, הרי שאין האו"ח הזה יכול לגלות יותר משיעור ו"ק וז"א.

האו"י בהכאתו, והאו"ח בקומתו: ובאופן זה נמצא תמיד האו"ח בהפכיות להאו"י, כי הרצוא ושוב העולה בכח בחי"א וכלי חכמה גורם קומת ז"א ורוח, ורצוא ושוב העולה בכח בחי"ב גורם לקומת בינה, והרצוא ושוב בכח בחי"ג שהוא כלי דז"א דאו"י גורם לקומת חיה וחכמה, והרצוא ושוב העולה מבחי"ד מלכות דאו"י גורם לקומת יחידה בכתר כמבואר.

במלה אחת, אשר האו"ח נבחן לפי מדת אור ההסתלקות מכללות הפרצוף, ובעיקר בנקודת הכתר, כי שם עיקר השכינה בסוד לא זזה שכינה כנ"ל, משא"כ בחי' אור ישר

מבחינים רק באותו הענף שהכאת האו"י פוגם בו ביחוד, באופן שהספירה דאו"י אנו מכונים לפי נקודת הכאתו, וספירה דאו"ח אנו מכונים לפי נקודת הכאתו, וספירה דאו"ח אנו מכונים לפי גובה קומתו, דהיינו **גובה של אור ההסתלקות**.

עינים:

עינים ואח"פ ה"ס רשר"ד וד' אותיות הויות, שהעינים הוא יוד חכמה, שמיעה ה' עילאה בינה, ריחא ו' ז"א, דיבור ה"ת מלכות (ע"ח ש"ד פ"א) ע"ע עינים אוזן.

עינים:

(ע"ע און וע"ע רשר"ד) הוא ספירת החכמה של ראש המכונה כן, שכח"ב זו"ן דראש מכונים גו"ע ואח"פ. וענין ב' עינים ימין ושמאל הנה תיקון זה נעשה בזמן צמצום ב', שעלתה המלכות ונכללה בכל ספירה וספירה עד החכמה ונעשה משום זה בחי' צד שמאל בכל ספירה, שמזה נמשכו כל הכפולות העינים האזנים ב' נקבי החוטם ידים ורגלים, שמשורשם הם ספירה אחת אלא שנחלקו לימין ושמאל מכח התכללות המלכות בהם. בפרזופי אצילות שהמה חסרי ג"ר בערך פרצופי א"ק נבחנים העינים לחסד וגבורה, שז"ס רישא דמלכא בחו"ג אתתקן.

עיני לאה רכות:

לאה ה"ס אימא ע"י דהיינו בינה, ומתחילה ה"י חו"ב בבחי' אב"א בסוד **ינ** דצדי, שהפכה פניה מהחכמה מטעם שאין שם אור דחסדים, ולפיכך העינים דלאה שה"ס חכמה המה רכות שחושקים אחר אור דחסדים, (ע"ע דשד"ד).

עין אוזן:

(ע"י זוהר פנחס אות תת"מ) איהי אתקריאת עין מסטרא דימינא, הנה עין הו"י אל יראיו. ואתקריאת און מסטרא דשמאלא, הטה אלי אזנך ושמע עש"ה. ובאדרא אמרו, דעינים דא"א, איקרי עין ה' אל יראיו, דעין שמאלא אתהדרא לימינא וע"כ המה עין חד, והכונה על השכינה הק' שה"ס יראת שמים, ובסוד האו"ח ממעלה למטה תוך מקוה, היא עצמה סוד עין ה', שהזדונות נהפכו לזכיות, משא"כ בז"א ה"ס עיני ה' משוטטות בכל, דהיינו בסוד שכר ועונש שהמה ב' עינים יו"ש.

ע' הרע :

ואחז"ל תשע מאות תשעים ותשעה מתים ;מעין הרע ואחד משאר מחלות. ועין הרע, ה"ס העין דבחי"ד הקרב אל שתי עשרה, שתיכף פרח אור העליון משתי עשרה, ונשאר עשתי עשרה נופלים לקליפות מקום המיתה. וזהו סיבת כל המיתות שבעולם, כלומר תתקצ"ט מאלף. אכן א נשאר מאלף שהוא מסיבה אחרת, דהיינו ממדת הרחמים בחי"ב ולא בחי"ד, ואחד זה הוא סו"ה אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פדעהו, דהיינו פדעהו עם עין, לרמוז שהעין הרע, דבחי"ד נפדה שם בבחי"ב מדה"ר. וז"ס כל העינין המתהפכים לאלפין. (ע"ע תועבה. ע"ע שמש). אבק לה"ר : ה"ס היולי דחכמתא. וזסו"ה ויאבק איש עמו וכו' עד עלות השחר, שהעלו אבק עד כסה"כ עיה"נ.

פ

פועל פעולה

גמרו של הענין נק' פעולה, וכמו מעשה.

פנימיות וחיצוניות :

מראה שיעור הגילוי מהעליון הפועל בהתחתון, והוא ענין הפוך מעליון ותחתון, שזה מראה לנו שיעור העלמתו של העליון מהתחתון. למשל כשמובא שפרצוף ז"א יש לו בפנימיותו שיעור מטבור ולמטה של פרצוף א"א, הרי זה מלמדינו אשר כח א"א בשיעורו זה הוא מתחבר לכל פעולותיו של הז"א, כי אע"פ שהחיצון הוא השולט והפועל עכ"ז כל הפנימיות שבו מתחבר עמו בכל הפעולה, ואם היה חסר זה הפנימיות ודאי שכל פעולות החיצון היו מקבלים צורה משונה ואחרת ממה שהמה עתה. ונמצא, דכל השיעורים הבאים ע"ד פו"ח מלמדים לנו שיעור הארתו של העליון המתגלה בהתחתון, אמנם החיצון הוא השולט. משא"כ עליון ותחתון, למשל כשאנו אומרים שהז"א הוא למטה מאו"א, הרי זה מלמדינו שאין הארות או"א מתגלים בז"א ושיעור זה נעלם וחסר בפרצוף ז"א.

פו"ח:

כל העולמות כולם כאחד אפי' א"ק, כל הכלים שלהם יש בהם פנימיות וחיזוניות. (ש"ג פי"ג ע"ח).

פנימי וחצון:

הבל היותר קרוב למוצא הפה וחוטם נק' פנימי, (וראש) והיותר רחוק נק' חיצון.

פנימיות וחיזוניות:

מקורם מסוד ההארה הפועלת לקיים האורות בגוף הפרצוף בפנים דוקא, בסו"ה אל תקרב הלום, שמכאן נמשכו כל האורות הפנימיים, ויש הארות הפועלים בחיזוניות הפרצוף ע"ד או"ח היורד, (ע"ע ירידה ע"ע חוץ) ומכאן נמשכו כל האורות החיזוניות.

פנימיות וחיזוניות:

או"מ ואו"פ באורות, פנימיות וחיזוניות בכלים, כמ"ש הרב (בשער א' ענף ג' וכן בש"ב פי"ג), ושם כתב שחיזוניות הכלי הוא יותר מעולה מפנימיות עש"ה.

פנימיות:

פנימיות נק' מוחא בערך חיזוניות הנק' גופא. (ש"ג פי"ג ע"ח).

פנימי:

ע"ע או"פ

פשוט ומילוא:

פרצוף גלגלתא שבכל הפרצופים נק' הויה פשוטה, ופרצופי עסמ"ב שבכל הפרצופין מכונין הויות עם מילויים.

כי כל פרצוף כלול בחיוב מה' פרצופין המכונים: גלגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, שמלבישין זע"ז, כל תחתון למטה מראשו של העליון ממנו, דהיינו רק על הגוף של העליון בלבד כדי למלאות חסרון האורות שנסתלקו משם, (ע"ע הזדככות) כי ענין הסתלקות האורות הוא מקרה מחוייב בכל גוף, ולפיכך זקוק הוא לפרצוף התחתון

ממנו שילבישהו שם וימלא אורותיו, משא"כ בהראשים שאין נוהג במ הסתלקות אורות, וע"כ אין נוהג בהם ענין הלבשת התחתון. (וזכור כאן שהגלגלתא נקי' כתר, ופרצופי עסמ"ב נקי' או"א וישסו"ת וזו"נ)

ולפיכך נקי' די הפרצופין ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן בשם די מילויים, להיותם כולם בחיי מלבישים ומילויים על הגוף של פרצוף אי' השורשי הנקי' גלגלתא. אמנם הגלגלתא עצמה לא נקי' מילוי משום שהוא הראשון, וע"כ מכונה פרצוף הגלגלתא בשם די אותיות הפשוטים שבשם הויה שאין בהם מילוי, כלומר שאינם נבחנים למלבישים להעליון משום שהמה ההתחלה שבהפרצוף, שאין להם על מי להלביש ולמלאות חסרונו, (ע"ע מילוא).

פשוט:

ה"ס התפשטות אורו ית' בלי חזרה לאחוריו מבלתי מסך, (ועיין ש"ה פ"א במהרח"ו) ע"ע אור הפשוט, **התפשטות** (ע"ע התפ"א ב").

פשוט:

ע"י ע"ח ש"ה פ"א בהגהת מהרח"ו ז"ל. וז"ל: אך הטעמים הם אור פשוט עכ"ל. משמע שאור נקי' אור פשוט, וז"ס שטרם הצמצום היה אור פשוט, כלומר שלא היה מסך להעלות או"ח.

פן: פנום:

נודע דעלמין אתיסדו על **ב' נקודות** בסוד **נקודה דעוה"ז ונקודה דעוה"ב** וכל פן עושה נקודה מלשון ואולי, כמ"ש **השמר פן, ואל אינו אלא לא תעשה**, וז"ס אשר סוד הפנים דא"א דהיינו סוד ב' תפוחין קדושין נקי' תיקון הששי שסוד לחם משנה הנ"ל וסוד פן הימין ה"ס בחי"ב, ופן השמאלי ה"ס בחיא"ד וז"ס שנקי' **ואמת** בסוד חותמו של, הקב"ה אמת. ובזה תבין סוד חקל תפוחין: שה"ס **ב' תפוחין הנ"ל** הזרעים ונצמחים וגדלים בשדה אשר ברכו ה'. גם ז"ס המוזכר בכהאר"י בשם הסתכלות פנים דפרצופין זב"ז. כי בסוד **כשם שפרצופיהם אינם שוים זל"ז כך דעותיהם אינם שוים** כי הכרעת הדעת על החו"ב יש בו די' בחי' המסך, ולית לך נקודא דלא תהא כלולה בחברתה בסוד ותלכנה שתיהם, ומאלו באים כל השינויים.

פרסא:

מ"ה וב"ן הפנימים חזרו וירדו למטה מטבור דא"ק אחר שנתגלה שם הה... פרסא באמצע מבפנים, ומשם היתה מאירה בחינת ב"ן פנימית לב"ן שיצא לחוץ הנקרא עולם הנקודות.

פרסא :

(עיין לקמן בערך פרסא) ה"ס סיום החדש שנעשה בהפרצופין בזמן עולם הנקודים, כי פרצופי א"ק היו מסתיימין בנקודה דעוה"ז שה"ס חלל הפנוי הנעשה בצמצום ראשון, ונבחנו ברת"ס דע"ס, שהסת"א נקי ראש שהע"ס שלו נקי גע"א חו"פ, ונמצא המסך שבכלי מלכות שעליו נעשה הזווג שעומד בפה, ומפה עד הטבור נמשכים הע"ס דתוך והמסך שלו עומד בטבור, ומטבור עד סיום רגלין העומדים בנקודה דעוה"ז נמשכין ע"ס דסוף, ונמצא מסך המסיים וחותרך להפרצוף עומד בנקודה דעוה"ז. אמנם בפרצופי נקודים נעשה צמצום שני מחדש מסבת המ"ן שעלה לנקבי עינים ונעשה שם הזווג לע"ס דראש, ונמצא המסך של ראש עומד בנקבי עינים, ומשם ולמטה באח"פ נמשכים ע"ס דתוך עד הפה, ונמצא המסך של תוך המכובה טבור עומד עתה בפה דראש שמלפנים, ומשם עד הטבור דמלפנים נמשכים הע"ס דסוף, ונמצא המסך המסיים וחותרך להפרצוף עומד במקום הטבור ולמטה דמלפנים, וסיום החדש הזה מכונה פרסא או רקיע המבדיל בין **מים עליונים למים תחתונים** : בין איברי דחיות לאיברים דמזון.

הפרסא הזו עומדת בעקימו כי מתחלת מחזה ומסתיימת מול הטבור. והטעם, משום דפרצוף ע"ב שמלפנים בפרצופי א"ק היה מסתיים בטבור, כי הסת"ב שלו היה במקום החזה ומסך המסיים במקום הטבור נמצא עתה בצמצום ב' דנקודים, שמסך דפה דע"ב עלה לנקבי עינים ומסך החזה דע"ב עלה לפה ומסך המסיים דע"ב שהיה בטבור עלה עתה לחזה. ולפיכך מצד פרצוף ע"ב נעשה סיום החדש דפרסא במקום החזה, ולפיכך עומד הפרסא בעקימו, כי כל פרצוף כלול מה"פ עסמ"ב כנודע, ולכן מתחלת בחזה ומסיימת שם פרצוף דע"ב, ונמשכת עד הטבור לסיים שם שאר הפרצופין כנ"ל.

פרסא :

מלשון פרשה. כמ"ש ז"ל באר היטב שנתן ריוח בין פרשה לפרשה. וה"ס התוך וההתפשטות דאו"ח מעליון לתחתון ששם נוטה שמים כיריעה, שהדברים ברורים כשמלה כמ"ש על הכתוב **ופרשו** את השמלה ב' **פרסות** : (ע"ע, התפשטות אי והתפ"ב) שכל פרצוף כלול בהכרח מבי התפשטויות, וא"כ יש כאן ב' פרסות : פרסא אי תוך מקוה פרסא ב' אומ"צ. וז"ס שוסעת שסע פרסות : ע"ד שאמרו ליתן ריוח בין פרשא לפרשא. והריוח הזה מכונה **שסע כמו בקע** וחלל פנוי בין ב' הפרסות, שה"ס גדול

שבבחי עיה"נ נתעלה בחי"ד למעלה (לכל"א) ועשאה בקיעה בין התפ"א לבין הסת"ב והתפ"ב (בין מקוה לכל"א ואומ"צ) (בסוד לכן בשתיים שמעתי כדי להרבות ההמשכה באופן שנבדלו הרבה זה מזה) וז"ס ה"ת בעינים יה"ו באח"פ.

וז"ס סימן טהרה : מפרסת פרסא (בבחי) ושוסעת שסע פרסות מעלת גרה בבהמה אותה תאכלו. פירוש, שבסוד הבקיעה שנעשה שם שנגנזה שם הבחי"ד כנ"ל, נמצאת הבחי"ד הזו שגורמת אחר השביעה להעלות גרה וה"ס בקע לגלגלת עשרים גרה השקל.

פרסא :

סודה מרומז בפסוק ויקח שם ויפת את השמלה וכו' וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחורנית וערות אביהם לא ראו. כי נח רצה לתקן את ה"ת שלמטה מטבור, שז"ס שרצה להוליד בן רביעי, וע"כ המשיך אור הס"ג דהיינו אור ג"ר דבינה אל למטה מטבור, והבינה מכונה יין כנודע, וז"ס ויחל נח איש האדמה בעלה דאדמה שה"ס בחי"ב, רצה לתקן את הבחי"ד, ואז ויטע כרם, שה"ס ג' - פנים בג' שריגים בסוד פני האחת בתוך, דהיינו בכח המשכת נה"י דס"ג למקום נה"י הפנימיים, ואז וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהל"ה : אהל ה"ת. שבא לידי גילוי פגם שנק' גילוי ערוה, ואז וירא חם אבי כנען את ערות אביו, כלומר שהעלה פגם גם אל אבא, ויגד לב' אחיו בחוץ. ואז ויקח שם ויפת את השמלה שנאחזו בתיקון הפרסא המכונה שמלה, מפני שגלגלתא שלה מתחלת מתחת החזה ומכסית ומעלימה על ה"ת דשם, ובכח זה ויכסו וכו' וערות אביהם לא ראו.

וסוד פניהם אחורנית מרמז על אחורי החזה. וילכו אחורנית היינו בסוד גילוי מלתא למפרע וכל למפרע נק' אחורנית. ועשו בזה תיקון שלם וערות אביהם לא ראו עוד והבן.

פרסא :

היא נתקנה לתיקון הבריאה שה"ס ג"ר בחושך דחסדים. אמנם הוא שאיב מלעילא (מגו"ע) אור דחסדים ויהיב לתתא למטה מטבור, לסוד פרצוף ז"א העומד שם. ומקורה נעשה בצמצום ב' דא"ק בעת שנה"י דס"ג ירדו עד סיום רגלין דא"ק, ורצו לתקן ה"ת אשר שם בבחי"א אור הבינה וג"ר, אכן נתערבו זה בזה בסוד עיה"נ ובפגמה הס"ג עד בחי"ה החכמה שבה, כי בינה וחכמה עצם אחד הם כנודע, ואז הוכרחה לעלות למעלה מטבור לקבל תיקון, ומשום עיה"נ העלתה עמה גם בחי"ה כו"ח דנה"י הפנימיים אשר המלכות וה"ת שלהם בתערבה עם חו"ב שלהם, באופן שבחכמה דנה"י הפנימיים כבר היתה נמצאת ה"ת האמיתית, והם עלו למעלה מטבור לע"ס דחג"ת דס"ג, וגם שם עלו עד החמה דע"ס אלו. כלומר, שבי מיני מ"ן העלו שם בכח עלייתם, דהיינו מ"ן דבחי"ד הכלולים בכח דבה"י הפנימיים ומ"ן דבחי"ב הכלולים בבה"י דס"ג, וע"כ יצאו

שם ב' ראשים במקום חגי'ת דסי'ג : ראש א' הוא גוי'ע עד החזה, ושם נפסק יסוד בינה מכח המסך דבחי'ד שאינו מקבל עצמות חכמה, וע"כ נסתיים שם בחי' אצילות דישסו'ית, (שה"ס הע"ס החדשים שיצאו על מ"ן דצמצום ב' בעיה"נ). ומעינים ולמטה דישסו'ית יצא ראש ב' דהיינו בחי' יה"ו באח"פ, והוא שנק' פרסא כי הע"ס שלה יצאו במסך דבחי'ב לבחי' גי'ר דאור הבינה, ע"י זווג עם החכמה בסוד אנקת"ס ולמפרע, ופה דראש הזה אשר בפרסא מכונה טבור. באופן שמן החזה שה"ס חכמה ועינים במסך דה"ת מראש האי' דישסו'ית עד הטבור, בכל המקום הזה מתפשטת הפרסא, והיא נק' רקיע המבדיל בין מים עליונים שמחזה ולמעלה, ובין מים תחתונים שמטבור ולמטה. ובה עצמה אין שום חסדים, דהיינו חושך דאמא אלא אור דעצמות לבד, וע"כ יפה כחה לשאוב אור דחסדים שמחזה ולמעלה, כי מכח ה"ת שבחזה נפסקה מסך דאמא והעלה שם אור דחסדים הרבה בסוד או"ח, וע"כ שואבת ; משם אור דחסדים בסוד הויה אור לי ויהיב לתתא למטה מטבור, ואותם האורות דחסדים העוברים דרך הפרסא שבים להיות אור עצמות וג"ר מכח הפרסא המתוקנת תחתיהם ומתוך ירידתם דרך הפרסא, באופן שכל בחי' גי'ר דז"א הנמצא למטה מטבור הוא נוטל מסגולת הפרסא הזו.

פרסא פרסאות :

סוד דל"ו פרסאית האמור במארי עלמא ה"ס נעלם, ואפרשו כמה שאפשר, כי ע"י מול"מ ששם נלחמים ב' נתיבות זב"ז נתיב דכגנ"י ונתיב דחבחת"הם, שממלחמתם נולד ענין עיה"נ שעלתה ה"ת בעינים ואח"פ דכלהו פרצופים מרת"ס שלהם יצאו לבר ממדרגה ולבר מפרצוף, אשר סיום החדש הזה הנעשה מכח עיה"נ, מכונה בשם פרסא. ולפיכך יש להבחין בכל פרצוף גי' פרסאות : פרסא דראש מנגד עינים המכונה עקימו דאודנין, ופרסא דתוך המכונה פרסא בגוי מעוהי מחזה, ופרסא דסוף המכונה עטרת יסוד, שפרסא גי' זאת ה"ס הפרסא שע"ג בריאה התחתונה, משא"כ הפרסאות דראש ותוך המה תיקונים לבריאה העליונה, לאח"פ דראש המכונה בריאה כלפי ראש, אח"פ דתוך המכונה בריאה כלפי החגי'ת והתוך.

וסוד האצילות בקטנות ה"ס ל"ו פרסאות שהם י"ב פרצופין, שבכל אחד רת"ס חב"ד חגי'ת נה"י, וא"כ יש בכל פרצוף גי' פרסאות, וג"פ י"ב הם ל"ו פרסאות ועל גביהם פרסא נטוי מלמעלה המפסקת בין א"ק לאצילות וה"ס ר', כי הא"ק ה"ס ראש הנעלם לכל העולמות וע"כ רמוזה פרסא זו בשם ר'. וכשעולים העולמות בסוד הגדלות שה"ס או"א עי' ופרצוף חיה, אז נק' כל הפרסאות בשם אלף כמו ספירותיו דאו"א כנודע. וז"ס רל"ו אלף פרסאות והבן.

פב"פ, אב"פ, פב"א, אב"א.

הנה ההפרש מבין אחר דזכר לאחור דנקבה הוא, אשר באחור דזכר יש רשימו דג"ר משא"כ בנקבה, כי צדדים אלו שורשם מזמן צמצום ב' דא"ק שנה"י שלו עלה לחג"ת וחג"ת לחב"ד, ונמצא אשר כל הפרצופים הבאים אחריו יש בהם צד פנים מיוחד וצד אחור מיוחד, כי אור דחג"ת בכלים דחב"ד, הרי שהפנים דראש ה"ס חג"ת והאחור דראש ה"ס חב"ד ואור דבהאי משמש בכלים דחג"ת, נמצא אשר הפנים דגופא ה"ס נה"י והאחור ה"ס חג"ת. ולפ"י נמצא אשר הנוקבא שכל שורשה הוא אור דנה"י המשמש לכל היותר רק בכלים דחג"ת, אשר ע"כ אין לה רשימו דג"ר אלא רק רשימו דחג"ת, משא"כ הזכר ששורשו הוא אור דחג"ת. ומתוך שאור הזה משמש בכלים דחב"ד הרי כלול בו מחמת זה גם רשימו מכלים דחב"ד הנמצאים באחור דראש עכ"פ. ולפיכך מוכרח שיעברו על כל הפרצופין שמצמצום ב' ולהלן ד' מדרגות מקטנותם עד גמר גדלותם, כי מתחילתם שנמצא הנוק' במסך דבחי"א מכונה זווג דזכר הזה בשם אב"א ואחוריהם דבוקים, כלומר שאין ניכר כאן שום הפרש ממעלת אחור דזכר על הנוקבא, והוא מסבה שהמסך דבחי"א המשמש להזו"נ אלו הרי אינה מעלה רק אור דחסדים בלבד, ונמצא אחור דזכר נעלם, כי אין שום פעולה להרשימו דג"ר שבאחוריו, ונק' ג' גו' כי אור החג"ת שלו הכלול ברשימו דג"ר דאחור אשר זהו כל מעלתו על אור של הנה"י שאין בו רשימו זו כנ"ל, הנה כאן עדיין אינו מגלה שום פעולה מיוחדת, וע"כ נבחר שהוא נעלם וטמון באור של הנה"י. ונק' ג"כ חצ' כותל לשניהם, כי הן להזכר והן להנוק' חסר חצי כותל עליון דג"ר, שאין בהם רק אור דחסדים מחצי כותל תחתון, דהיינו המסך דבחי"א כנודע.

פב"פ :

כשארן בפרצוף רק אור הנשמה יש אחיזה לחיצונים באחורים שהם זו"ן, וע"כ המה אב"א, ורק פניהם הנשמה מגולה כלפי חוץ. ובבוא חיה בהפרצוף שהוא הטעמים וחכמה אז נגדלים האחורים ואין עוד פחד מחיצונים, ואז חוזרים פב"פ ומזדווגים (ע"ח ש"ו פ"ב).

פתח :

הנה אי אפשר להשיג ולבא בתוך הבנין זולת דרך איזה חלל שבו, כלומר דרך מקום הריקן מבנין הנק' פתח או שער, ודומה לערך הצל כלפי האור. ונודע שיש ב' בחי' של צל האחת נק' **צלצלי שמע** בסו"ה ויאמר הנני, דע"כ קרא לו הרבה פעמים ובקול גדול. ובחינה השנית הוא **צלצלי תרועה** בסו"ה ואציעה שאול הנך וכו' כחשכה כאורה. ודע שצלצלי שמע ה"ס **הפתח** דהיכלא דמלכא, כמ"ש לית אורחא דמלכא לאזדווגא בי לבר מהיכלא, וצלצלי תרועה ה"ס **שער** וכל עבודתו של האדם הוא רק למצוא הפתח

שהעוונות גרמו עד **וילאו למצוא הפתח** כי הוכו **בסנורים**. משא"כ אל השער אין צריכים לחפש אלא מגיע בסוד הירושה, כמ"ש ויירש זרעך את **שער** אויביו, וכמ"ש ז"ל פתחו לי פתח **כחודה של מחט** ואני אפתח לכם פתח כפתחו של **אולם** דהיינו בסו"ה **ואולם** חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ.

שער שופטים ב"ד: ופתח הוא מקום ישיבת יחיד, כמ"ש והוא יושב **פתח האהל** כחום היום. אמנם שער הוא מקום בית דין ושופטים, כמ"ש שופטים ושוטרים תתן לך בכל **שעריך**.

פחים:

בסו"ה פח יקשו לי. (ע"ע עצם ובשר)

פרצוף:

הוא בחי התלבשות האור בכלים באופן שיהי ראוי להשפיע לתחתונים. בכל פרצוף נבחן רת"ס, דהיינו הסת"א בפה הסת"ב מפה עד הטבור ואו"ח היורד מטבור ולמטה עד סיום רגליו, (ע"ע הסתכלות). רת"ס אלו כוללים בהכרח ה' פרצופין: שהם געסמ"ב, כי הראש דפרצוף גלגלתא שהוא פרצוף הראשון אינו כלל בחשבון הפרצוף, משום שאין בו כלים של כלום, וע"כ תחילת הפרצוף מתחיל מגלגלתא דע"ב של הפרצוף, באופן שהראש של הפרצוף הוא ראש דע"ב ומפה שלו עד החזה מלבישו הסי"ג. והנה מצד שורש א"ק נחשב ראש דע"ב לראש, ואע"פ שגם בו אין כלים דע"ב, מ"מ כיון שמלביש לתוך דגלגלתא מפיו עד הטבור, ע"כ יש בו עכ"פ כלים דעליון וע"כ נחשב לראש, והסי"ג שנמשך מפה דע"ב ולמטה להיות בתוכו גם כלים דחגי"ת דע"ב, ע"כ נחשב לגופא ותוך.

וכ"ז רק מצד שורש א"ק, אמנם מצד שורש נקודים גם ראש הסי"ג הוא ראש גמור, משום שלענין עשרה כלים אין בו שום עביות עוד להיותו בחי או"א שלא נתחבר במ"ן, אכן מחזה ולמטה ששם ראש דישסו"ת שם מתחיל השורש לעשרה כלים עד הטבור, וע"כ נחשב לראש דאבי"ע.

אמנם מפרסא ולמטה שם ה"ס תוך בבחי כלים גמורים דב"ן, כלומר בסוד תיקון קוין ומ"ן, באופן שיש להבין בכל פרצוף ה' פרצופין שמלבישין זא"ז זלמ"ז, אשר ד' הראשים דגע"ס וישסו"ת אין בהם תפיסא כלל ואינם ראויים ע"כ להשפיע לתחתונים, ורק פרצוף החמישי המתחיל מטבור ולמטה רק הוא בא עם כלים גמורים, שהעצמות מתלבש בו כדי להשפיע לתחתונים.

ונתבאר לך שאין פרצוף ראוי להשפיע בטרם שמתפשט לה' פרצופין, כי בטרם זה אין בו עוד כלים כלל, כי כלים גמורין רק מפרצוף ה' הנק' מ"ה וב"ן המה מתחילים

שמלבישין רק מפרסא ולמטה דכללות הפרצוף, (עיי היטב בערך פרסא) שכלפי ע"ב דפרצוף מתחילים הכלים מחזה ולמטה עש"ה.

פרצוף נפרד :

מתחיל מזו"נ, ושורשו מובן בסו"ה על כן יעזב איש את או"א, שה"ס השינון דהמשכת ג"ר, וע"כ נעשה סוד נסירה גילוי דבחי"ד המנסר את הנוק' שה"ס טופסא דאמא בסוד אבידת ג"ר, ואח"כ נבנה הג"ר אמנם באופן שלא יהיה דבוק בהם אלא להיפך שיעזוב אותם, ולפיכך תבין תחילת הפירוד מתחיל מזו"א : מתחילה לאו"א ואח"כ לאשתו, אמנם ב' אלה ננסרים ונפרדים בבת אחת, וההפרש ביניהם **שעזיבה דאו"א לעולמית** משא"כ עזיבה דאשתו יש עכ"פ בחיי עתים לזווג. לידת פרצוף ע"ב :

ע"ב : ה"ס פרצוף ב' לפרצוף דכתר : כי אחר שנגלה סוד אור זכר וזווג דהכאה בפרצוף עצמו שנק' הסתכלות ב', (שבהסת"א דהפרצוף עדיין אין שם זווג דהכאה כל עיקר שיהיה מיוחס לאותו הפרצוף, וכל ענין האו"ח העולה ממטה למעלה הנוהג בהסת"א הוא ע"י זווג דהכאה שעושה הפרצוף הקודם בזה אחר זה. שהמה נתקבצו כאן לבחי אורות, אומנם דבר ההכאה בעצמו לא נגלה כאן) אז נק' חזה, והתחילו להסתלק האורות בסוד ניצוצי או"ח המסתלקים לשורשו, וכשנתקבצו למספרים הנרצה יצא שוב בחי הסת"א לפרצוף חדש, ואם נניח שפרצוף הקודם היה כתר, נמצא שהסת"ב שלו עשה זווגין דהכאות והעלאת ניצוצי או"ח במקום החזה שלו עד קיבוצו לשיעור שלם המספיק להלבשה, (כלומר שניכר האו"ח הזה דהסת"ב לבחי **מלבוש זך** המלביש לאור העליון) ואו"ח המתגלה בסוד ההלבשה ממטה למעלה אע"פ שהפועל הוא מבחי הסת"ב דכתר כמבואר, מ"מ השלימות הזה הוא תולדה חדשה לגמרי ונבחן לפרצוף אחר, דהיינו פרצוף ע"ב, שכלפי דידיה נבחן להסתכלות ראשון ובחי אורות שקדמו לכלים, (ע"ע אורות שקדמו לכלים) כלומר בלי גילוי למלאכת ההכאה אלא לגמר מלאכה, באופן אשר הסת"א ה"ס גמר מלאכה ולא המלאכה עצמה, ולהיפך שנמנע שם לגמרי אותה המלאכה. **והסת"ב** : ה"ס פעולת המלאכה המעלה או"ח ממטה למעלה בבחי ניצוצין, כלומר בזה אחר זה, עד כמה שלא נשלם שיעור המספיק להלבשה כנ"ל. פרצוף ס"ג : וע"ד שנתבאר בפרצוף הכתר ללידת ע"ב, כן הענין בפרצוף ע"ב ללידת ס"ג, שאחר שנגלה בו אור הזכר דהיינו הסת"ב שבחזה דע"ב, פעל ענין הזווג דהכאה עד שהספיק שיעור הצריך להלבשה, ואז כשגילה ההלבשה הרי גילוי ההוא בחי פרצוף אחר, דהיינו שנק' פרצוף ס"ג, והסת"א של הס"ג כנ"ל גבי ע"ב. (ע"ע שיעור או"ח הראוי להלבשה).

פנים ואחור :

המצח נקי פנים והעורף נקי אחור. (ש"ה פ"א ע"ח). הנקבים הם ממשיכים האור לחוץ דרך הפנים, ומה שאין בו נקבים נקי אחור, ובמקום שעדיין אין שם נקבים וחלונות בפרצוף אין שם הבחן פו"א כמו הגלגלתא, (ע"ח ש"ה פ"א).

פנים ואחור בעש"ן:

פו"א בעולם: היינו מה שיש בעולם מעולם העליון ממנו, דהיינו למשל מה שיש באצילות מעולם הא"ק נקי אחור, ובחינתו עצמו נקי פנים. פו"א בנפש הוא: מה שמופיע בהנפש מבחי' עצמו נקי פנים, ומה שמופיע בו מאו"א שלו נקי אחור. פו"א בשנה הוא: מה שמופיע בהוה נקי פנים, ומה שמופיע בעבר בהיה נקי אחור. (ע"ע ראש כולל ע"ס).

פניהם למאציל: או פניהם

למעלה:

הוא בעת הסתלקות האורות מגוף הפרצוף מסבת הכאת או"פ באו"מ, (ע"ע הכאת או"פ באו"מ) שנזדכך המסך ומתפרק הזווג דהכאה, ומאותו רגע שמתחיל המסך להזדכך הנה כל אותם המדרגות שמוציא בהמשך זמן זיכוכו נבחנים שפניהם למעלה, כלומר להסתלק ולעלות למאציל, כי אינם באים להתקיים בהפרצוף משום שהמסך הולך ומזדכך (ע"ע הפיכת פנים למעלה) (ע"ע פניהם למטה).

פניהם למטה:

היינו אם המסך משיג את עביותו ואור העליון יורד אליו בזווג דהכאה, שאז מתחדש האור בהפרצוף בע"ס דאו"י ואו"ח, ונבחנים אורות אלו שפניהם למטה, כלומר להשפיע ולהתקיים בהנאצל ונקי ג"כ אורות הטעמים. והוא הפכי מהמדרגות היוצאים בזמן זיכוכו של המסך שהללו פניהם למעלה (עש"ה).
ופניהם נקי הגדלות שבהאורות ובחי' ההשפעה שבהם. ולמטה ולמעלה הוא ערכי זכות ועביות שבהכלים והמסך, וע"כ בכל התפשטות מדרגה מחדש נבחנים האורות שפניהם למטה, כלומר שנמשכים להתאחז ולהתלבש בהכלים והמסך היותר עב, והיותר עב הוא יותר חשוב, ויש לו קומה של אור יותר חשובה. והיפוכו הוא בעת שהמסך מתחיל להזדכך, כי אז האורות פניהם למעלה, כלומר להתאחז ולהתלבש בכלים היותר זכים שאז כל היותר זך הוא יותר חשוב להם, משום שהמסך התחיל להזדכך מעביותו ולעלות למאציל. (ע"ע הויה בריבוע).

פנים ואחור :

מזמן התעלות נה"י דא"ק לחג"ת דא"ק, (ע"ע אור עינים וצמצום ב') יצא צד אחורים בכל הפרצופין, כי כל הכחות שבעליונים מחויבים להמצא בהתחתון. וא"כ אע"פ שיצאו שם פרצופי נקודים מחוסרי נה"י מכח ההתעלות לחג"ת, מ"מ יצאו בהם ג"כ רת"ס דכלים מכח פרצופי א"ק שמטרם עליית נה"י לחג"ת, אמנם מבחי אורות לא הי' בהם אלא חג"ת נה"י לבד, שאור דחג"ת בכלים דחב"ד ואור דנה"י בכלים דחג"ת וכלים דנה"י ריקנים לגמרי. ונמצא דצד הפנים של הפרצופי נקודים הם בחי חג"ת, ומה שיש שם מבחי חב"ד אין בהם אור, וע"כ מכוונים בחי חב"ד החשוכים ההם, לצד האחור שבראש, באופן שכלים דחג"ת בפנים דראש כי המה שיש להם אור העינים, וכלים דחב"ד נבחן לאחור דראש.

ועד"ז בתוך של הפרצוף ששם רק אור דנה"י, ונמצא בחי הנה"י דחג"ת בבחי כלים מאירים, אמנם החג"ת דשם שמצד א"ק אינם מאירים והם כלים דאחורים, ובחי הנה"י דפרצופין ההם כולם אחור ואין בהם פנים. והנך רואה שנעשה שם ב' צדדים בכל פרצוף, דהיינו צד הפנים שהם אור דחג"ת בראש ואור דנה"י בתוך, וצד האחור הנמשך להם משורש א"ק שהם חב"ד בראש וחג"ת בתוך ונה"י בסוף, שכל אותם הכלים חשכים המה ואינם מאירים. ודע, שזה הכלל אשר כל הכוחות שבעליונים מחויבים להמצא בהתחתון מהם, זה נאמר רק במסכים וכלים אבל לא כלל באורות. כי אדרבא בהתרבות הכלים יתמעטו האורות, (ע"י לקמן בדי המצבים פב"פ אב"פ וכו').

פב"פ אב"פ פב"א אב"א :

אפשר לבאר זה בסוד "עולם שנה" כי המשפיע בעתיד כלומר מכאן ולהבא מכוונה בשם פנים, והמושלים רק בסוד למפרע דהיינו בעבר אכן עכשיו נסתר אורו, הרי זה מכוונה בסוד אחור.

ולפי"ז נמצא, שפב"פ יורה שהזכר גם הנוקבא משפיעים מכאן ולהבא כמו למפרע, ואב"פ יורה ששלימותו של הזכר נגלה רק למפרע ולא להבא, אמנם הנוקבא משמשת עם הארתו הזו דלמפרע שבהזכר, משמשת הנוק' גם מכאן ולהבא. ופב"א יורה שהזכר יפה כחו להשפיע גם מכאן ולהבא, אמנם הנוק' המקבלת הארתו הזאת אינה נשלמת בו רק בעבר ואינה יכולה אמנם להשפיע להבא. גם זסו"ה וילכו אחורנית וכו' וערות אביהם לא ראו, כלומר שבסוד השמלה והפרסא תיקנו רק את העבר והלמפרע, ולא היה מספיק על מכאן ולהבא ולפיכך וילכו אחורנית, כלומר שהביטו רק בהעבר דהיינו ופניהם אחורנית, ולפיכך ערות אביהם לא ראו, אכן אם היו רוצים להביט בהוה ובעתיד ודאי היו רואים ערות אביהם, כי הפרסה אינה מגנת על ההוה והבן, (ע"י לעיל פרסא).

גם ז"ס הסימנים שבין יהונתן ודויד, בסו"ה הנה החצי ממך והלאה, שיורה על מכאן ולהבא הוא סימן של שלום, משא"כ היפוכו סימן שיפחד ממות עש"ה.

פנים :

(ע"ע וכר ונקבה ממקורם בסופו) הפרצוף נבחן לפנים ואחור, אשר כלל הפרצוף אינו מתראה אלא רק שטח העליון והחיצון שלו הוא המתראה, וע"כ אותו החלק המתראה נק' פנים, ואותו החלק שאינו מתראה עתה בהוה דהיינו כללות הפרצוף כולו הוא הנק' אחור. ודע אשר כל חיותו ועיקרו של הפרצוף באחורים, הוא בסו"ה וראית את אחורי, וראיה ה"ס חכמה וחיות, אשר ע"כ המוח וחוט השדרה וכל שרשי בנין הפרצוף מאחוריו נמצאים, (ע"ע פו"א בעש"נ).

פנים דעליון אחור בתחתון (ע"י להלך) אמנם הפנים ה"ס (ע"י לקמן אחור דעליון פנים בתחתון) ההשפעה של הראיה והחיים, בסו"ה מלך ביפיו תחזינה עיניך, אלא שהפנים דעליון נעשה בחי' אחור אצל התחתון, ומתבאר זה בסו"ה כי לא יראני האדם וחי, אלא באחור.

חג"ת : ה"ס פנים : ותדע שהפנים מושפעים בבי' בחי' דוקא שנק' חו"ג שה"ס ימים וזמנים, וע"כ כל השפעת חו"ג נק' פנים כלומר שממנו נגלה הפנים והחכמה והחיים בכל פרצוף.

וז"ס חג"ת נעשים לחב"ד : כלומר שבמשך העת של ההשפעה והכנה שבאים ע"י בי' בחי' ימים וזמנים כנ"ל.

שה"ס חסד דין ורחמים : כי מבין החו"ג הולך ומתגלה הרחמים,

שה"ס התפשטות רחמי אב : שהתחתון לא היה מרגישו זולת ע"י הדינים המסלקים את החסדים, (בסוד משה משה ויאמר הנני).

והרחמים : כולל שתיהם ממש, וע"כ הוא **קו אמצעי** : המורה על הפנים המתפשט מעליון לתחתון באמצעות חסד ודין כמבואר.

חב"ד המתמלאים מחג"ת : והנה כשמשתלמים אלו הימים וזמנים בסוד קו אמצעי כנ"ל, אז חוזר החסד להיות חכמה שה"ס ישות של השפע המתמלא ובא מברכת כל הימים, והגבורה חוזרת להיות בינה שה"ס ההבחן של השפע מה ומי היא, בסו"ה שאו מרום עיניכם וראו מי וכו', שזהו מתמלא ובא מקדושת כל הזמנים, והרחמים עולה להיות **דעת** בסו"ה כי כלם ידעו אותי מגדלם שה"ס חסד וחכמה, עד קטנם שה"ס גבורה ובינה.

פנים דעליון אחור בתחתון : (ע"י לעיל) שז"ס הארת נה"י של כל פרצוף הנמשך מחב"ד דעליון שה"ס פני מלך חיים המתמלאים מחג"ת, אכן התחתון בסוד לא יראני האדם וחי נק' זה בחי' אחור שמושפעים ע"י נה"י.

נה"י ה"ס אחור : בהיפך מהחגי"ת שחוקו קבוע לפעול ולגלות הפנים, ע"י ימים וזמנים כנ"ל. אמנם נה"י כל השפעתם מבחי' אחור ולא פנים ה"ס וראית את אחורי, אשר ספ"י נצח : משפיע **מחכמה הנמעאת** באחור, וספ"י הוד : משפעת **מהבינה הנמצאת** באחור, וספ"י יסוד : משפיע מסוד קו אמצעי, שה"ס ספירת דעת : העומד באחור. ולפיכך נק' יסוד : שעל זה עומד כל הבנין מתחילתו עד סופו שה"ס תכלית שמים וארץ, וע"כ כל בשמים וארץ, ה"ס יסוד דהיינו לשון תכלית, ומכאן שם **כלה** המתנשאת **לכל** לראש, כלומר ע"י השפעה מבחי' **כל** הנ"ל, הולכת הכלה ומתנשאת לעילא ולעילא עד הראש של **כל** הזה דהיינו **הדעת** הנ"ל, שהכל ממשיך ממנו. ועם זה תבין **ויהי דוד בא עד הראש** אשר ישתחוה שם לאלקים והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו וכוי שאמרו ז"ל שביקש לעבוד ח"ו עבודה זרה, וגם זה סו"ה ודוד עבר מעט מהראש והנה ציבא (צא-בא) נער מפיבושת לקראתו וכוי ויאמר המלך לציבא הנה לך כל אשר למפיבושת. והנה נתבאר היטב אשר : השפעה דפנים ה"ס חגי"ת. השפעה דאחור ה"ס נה"י. וקבלת פו"א ה"ס חב"ד.

אחור דחגי"ת ה"ס צלצלי שמע המגלה שם אל המיוחד, כלומר שאין שם חסרון ג"ר משום שאור ג"ר מהעליון נמצאים שם כנ"ל, אלא שאין שם זולת חסרון אור דחסדים בלבד, וז"ס ימים וזמנים דחגי"ת שהם פו"א : שהפנים ה"ס השפעת החסדים בסוד ימים כנ"ל, והזמנים ה"ס השפעה דאחור בסוד צלצלי שמע שה"ס אחור כנ"ל. אחור דנה"י ה"ס צלצלי תרועה המגלה סוד התכלית כנ"ל, וע"כ יש שם חסרון ג"ר וחסרון ו"ק בסוד פי שתים, כי אין צלצלי תרועה נגלין רק בשכבר יש שם חסרון חסדים, (ע"ע צלם ודמות).

ימים וזמנים דנה"י שהם פו"א : זמנים ה"ס פי שתים כנ"ל, שהם אחור נה"י בסוד נקודה שחורה, ופנים דנה"י שה"ס ימים דנה"י היא השפעה דג"ר בלבד בלי חסדים, וז"ס **אחור דעליון פנים בתחתון** כי אחור דחגי"ת שהם בחי' ג"ר בלי חסדים כנ"ל הם הם פנים דבה"י כמבואר.

פה :

מלכות של ראש נק' פה, שהספירות של ראש מכונים גו"ע אח"פ. וכאן מקום המסך המזדווג עם אור העליון ומעלה הע"ס דאו"ת, וכאן מקום יציאה ולידה של התחתון בפרצופי א"ק. אמנם באצילות נעשה שינוי מקום ללידת התחתון שיוצאים מפי היסוד.

פה :

דעת גנוז בפומא דמלכא, כי הגבורה של דעת נגזת בפה בסוד הי מוצאות הפה, שכללות הפה מהם נעשה והם נגזו שם. גם אמרו גנוז הוא כי ברצונה מוציאה גניזת האותיות הנ"ל בסוד קול ודבור, וברצונה גונזת אותם בפנים בסוד נאלמתי דומיה. (ש"ה פ"ג ע"ח).

פה :

הפה הזה יצאו וכו' מנגד הפנים עד נגד הטבור. (ש"ו פ"א ע"ח).

פה :

(ע"י ע"ח ש"ד פ"א) וז"ל הפה שה"ס המלכות דתבונה,

פה :

ה"ס השורש לאו"ח וה"ס הכתר לתחתון ולגוף דהיינו בהסת"ב (ע"ע מלכות דעליון כתר לתחתון). וע"כ נבחן שם אור א"ס ב"ה כי כל כתר ה"ס א"ס ב"ה, והבל הפה במקום הפה ממש הוא עצמות אור א"ס ב"ה ממש המתפשט, ושם ה"ס פנימי וראש דנפש, והמתפשט מפה ולהלאה ה"ס גוף וחיצונית הנפש. ועד"ז תקיש בהבל אוזן והבל חוטם. (ע"ח ש"ד פ"ב)

פה : שפות :

בי פעולות בפה : הוצאת דיבורים והכנסת מזונות, הדיבורים נמשכים מסוד צ"א דצבאות והמזונות מסוד ב"א דצבאות, וזס"ה רוחי אשר עליך שה"ס מזונות ע"ד "ניזון" מזיו השכינה, "ודברי אשר שמתו בפיך" ה"ס הדיבורים שהם הבלים יוצאים דרך פה כנ"ל. ואע"פ שאין לך שום דבר שלא יהי כלול מערב ובוקר יציאה וביאה, שהרי בכל ימי בראשית כתיב יהי ערב ויהי בוקר, אמנם המדובר לעיל הוא סובב על השליטה, שבהמזון עיקר השליטה להבא, ובהדיבורים עיקר השליטה לצ"א.

פה דעליון טבור דתחתון :

או חזה : (ע"ע הסתלקות האורות להמאציל לקבל שפע) ונתבאר שם אשר התפשטות הע"ס האי דגופא דכל פרצוף מתחיל מפה דראש, דהיינו מהמסך שבמלכות דע"ס

שבראש ומסתיים בטבור. דהיינו בחי' מסך ומלכות דמלכות של ראש, ומשום חוק ההזדככות הנוהג בכל מלכות דמלכות, נבחן אשר המסך שבה מזדכך ועולה על סדר המדרגות, מתחילה מבחי"ד לבחי"ג ונבחן שנתעלה למדרגת ז"א. ואח"כ מבחי"ג לבחי"ב ונבחן שנתעלה למדרגת בינה. ואח"כ מבחי"ב לבחי"א ובתעלה למדרגת חכמה. ואח"ז כשמזדכך מכל בחי' העביות נבחן שבתעלה לבחי' השורש דהיינו הפה שה"ס המלכות שבראש בסוד שנעשה כתר למדרגות הע"ס דגופא. ואז חוזרים עליו ד' בחי' דאור העליון שבראש ופוגע בהמסך המזוכך שהוא שעלה לשם שמשום זה נתעבה תיכף לבחי"ג, עש"ה. ומתוך שנתעבה לבחי"ג הרי חזר וירד ממעלתו לעביות דז"א, ע"כ נבחן ששוב נתפשט המסך וירד מבחי' פה דראש לבחי' טבור, כלומר בסמוך לטבור ששם בחי"ג, וכשהוא שם אור העליון של ראש יורד ומכה במסך ההוא, ועולים הע"ס דהתפשטות החדש או"ח ואו"י בבחי' הסתכלות א' לראש, ונמצא שהטבור דעליון דהיינו מקום הסת"ב דעליון נעשה למקום הסת"א דתחתון, כי שם ירד בחי' המסך דמלכות של ראש דהתפ"ב החדש המכונה תחתון, להיות חומר הכלים שלו מבחי' אחרת מהחומר דפרצוף הקדום, כי חומר דפרצוף הקדום דהיינו המלכות שלו הי' מבחי"ד וחומר דפרצוף חדש הוא מבחי"ג.

פה :

אלם, חרש, פקח, עור. הם נמשכים מסוד ה' ימי בראשית הפה בפתח במקוה"נ, וז"ס שאמרו על משה שאין כחו אלא בפה כי משם גבורתו ביד חזקה ובמורא גדול. אלם : באומ"צ ביום רביעי שלא הי' להם שום פתחון פה רק בסוד **מם** סתומא כמו בתבה, (שה"ס תיבת גומא שנצפן משה בתוכה) דהיינו סיתומין דאמא. חרש ה"ס כל"א יום ג' ששום דבר רע לא נכנסו באזניו, (רק תמר ותו לא) שז"ס ומי חרש כמלאכי אשר אשלח שה"ס מלאך ה' מן השמים, ובסו"ה מקצה השמים מוצאו דהיינו ביום ג', ותקופתו על קצותם דהיינו ביום ה', כי שם נפתח הפה כנ"ל. פקח : ה"ס תוך מקוה יום ב' שמשם כל החכמות והפקחות, כי נפקחו עיניו ומשם סוד המראה.

עור : ה"ס ראש מקוה יום א', כי בסו"ה ויסתר משה פניו נדמה לכאורה כמו עור לעולמות אשר ביום ב' סו"ה הוציא עם עור ועינים יש, **תמול שלשום** וזסו"ה ויאמר משה בי אדני בסוד יום ה', לא איש דברים אנכי מיום ד', גם מתמול מיום ג', גם משלשום מיום ב', גם מאז דברך אל עבדיך מיום א', ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם ביום ה', או מי ישום אלם ביום ד', או חרש ביום ג', או פקח ביום ב', או עור ביום א', הלא אנכי הויה כולל כלם.

פה משה, פה אהרן:

ההבחן בין אהרון למשה הוא כמו מאבא לאמא. כי משה הוא בחי' יסוד אבא דאריך, כי תופס ונמשך כל חמש הבחינות פה אלם חרש פקח כנ"ל, וז"ס פה אל פה

פה אל פה:

בסו"ה פה אל פה אדבר בו, דהיינו פה דיום ד' שה"ס אלם מתלבש ומתחזק ע"י פה דיום ה'. וע"כ זכה משה לגילוי שכינה בהקיץ ממש כדבר איש אל רעהו ומשה ידבר והאלקים יעננו בקול, כי מיום ד'

קול: נמשך ולא דיבור מסעם הנ"ל, ששם סוד אלם חסר ה' דאלקים, דע"כ אמר משה לא איש דברים אנכי כנ"ל, אכן ה"ס קול ה' אשר קול הזה המתלבש בסוד הפה דיום ה' יוצאים כל דברות ה' משא"כ פה אהרון: שה"ס יסוד אמא שהוא קצר ורחב, דע"כ לא נמשך אלא עד יום ד',

בסוד הבל קול (דיבור) בלי דיבורים, וזסו"ה ודברת אליו ואנכי אהיה עם פיך (מיום ה'), ועם פיהו (יום ד') והורתי אתכם את אשר תעשון.

פרצופי געסמ"ב דא"ק:

ע"ס הראשונים שיצאו בעת הצמצום א', (מקוה"ג) שהסת"א היתה על מסך דבחי"ד יצאו פו"ח דא"ק, שפנימי ה"ס התפשטות אור א"ס ב"ה בא"ק, בסוד פנימית בסוד היה ובסוד עליון (ע"ע פו"ח בעש"ג) על סדר רת"ס דשם (שנק' כח"ב זו"נ אצל א"ק) ראש תוך, והסת"ב בכל"א שה"ס סוף וא"ס יחד, ונקרא **פרצוף גלגלתא דא"ק** או עתיק שלו שכל העתקות באים משם בסוד שאין לך שום **חידוש רק מא"ס ב"ה**. עתיק ה"ס א"ס ובאמת פרצוף זה אין לו ענין לא"ק עצמו כי **עליונו דא"ק**: יחשב, אלא שפועל בו בסוד פנימי בלבד, ועיקר השליטה הוא תמיד להחצון שה"ס **פרצוף ע"ב דא"ק**: וסדר אצילותו שמתחילה נזדכך בחי"ד האמורה ועלה המסך לבחי"ג, ואח"כ ירד הקו (שה"ס וירד ה' לראות) בסוד הסת"א על מסך דבחי"ג בזווג דהכאה להעלות או"ח מתתא לעילא, ואז יצאו עדי"ז ע"ס דראש ע"ב מפה דגלגלתא ולמטה עד החזה דגלגלתא ששם נעשה פה דראש ע"ב וזווג דהכאה דהסת"א, ואח"כ נעשה התפ"א שה"ס ירידת או"ח מעילא לתתא בסוד תוך, (ע"ד תוך מקוה אלא מבחי"ג) ואח"כ נעשה **הסתכלות ב' דע"ב א"ק**: שנמשך מכל"א כמו שאחר שנשלם או"ח היורד דמקוה נעשה שם הסתכלות ב' המעלה או"ח מתתא לעילא ממסך דבחי"ב.

פיוסא בעת הזווג:

הוא בסוד דחז"ל שהתרגול מבטיח לנוק' ברמז שמושיט כנפיו עד הקרקע כי יעשה לה לבוש ארוך עד הקרקע, (עירובין ק), כי זהו כל ההפרש שבין זווג דו"נ דאצילות שהם זווג דפיוסא, כי אע"פ שהמשפיע הוא משפיע בדבר היותר ע"ב, מ"מ אין לה שום נכיון והפסד מחמת הזווג, להיות שם טפת החסדים המתגלים אפומא דאמא (שנק' חלון) **מלובשים בלבוש ארוך מסוד ג"ר**, משא"כ בבי"ע דפרודא הזווגים המה בסוד ע"ה מכה ובוועל, כלומר שיש להנוק' הפסד וניכיון מסבת עביות הזווג, כי **זווג דהכאה שבבריאה** נותן להנוק' ג"ר בלי ו"ק, שז"ס **חושך דבריאה** ונמצא ניכיון בחסדים, ובעולם **היצירה** גיתן לה **טפת ו"ק בחסרון ג"ר** הרי יש ניכיון בג"ר, שזה מכונה מכה ובוועל, כלומר שמנכה להנוק' בשעת הזווג או מחכמה או מחסדים, משא"כ באצילות איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון, כי **חיוהי ה"ס חיה וחכמה** שמשם סוד לבוש ארוך, וגרמוהי ה"ס טפת חסדים בעצם דמתגליא אפומא דאמה מיוחדים באנקת"ס באחד ממש וע"כ הכלים ג"כ אלקיות. (ע"ע חלונות ומסכים).

פי הטבור:

(ע"ע יסודות זכר ונקבה, ע"ע שלישים) ונתבאר שם שג"פ ג"ש הם רת"ס דראש שנק' כח"ב, ורת"ס דגופא שנק' חג"ת, ורת"ס דלבר מגופא שנק' נ"ה וש"ת דת"ת עש"ה. ובהמתבאר שם תבין סוד פה דראש הסתום בעיבור: כי סוד **הנקב** ה"ס השאלה, וסוד השבה למקומה ה"ס הסיתום דהנקב. ולכן מתחילה נפתח הנקב דפה דראש בסוף דראש שה"ס בינה, ואז ירדו הכח"ב ונעשו לחג"ת והיה הנקב פתוח, אמנם אח"כ כשנגלה הנצח (אומ"צ) תיכף נסתם פה הזה דהיינו נקב דראש האמור, באופן שאפי' בעיבור מוכרח להיות מתחילה פתיחת פה דראש אלא שבגילוי הנצח חוזר ונסתם. פתיחת פה דראש בעיבור: ואח"כ בגילוי ההוד חזר ונפתח נקב מחדש, אבל לא (בכל"א) בנקב דסוף דראש, אלא דוקא בנקב דסוף דגופא שנקרא **פי הטבור**: דהיינו בש"ת דת"ת, ואע"פ שה"ס בחי"ב וסוד הבינה שירד לת"ת כנ"ל, אמנם ז"ס **בהדי הוצא לקי כרבא** ובחי"ב נלקה מבחי"ד, אלא לא בחי"ב האמיתית שה"ס סוף דראש ובינה, אלא רק אותה הבחי' שנעשית לת"ת וגם לא כל הת"ת אלא בחי' סוף דת"ת שה"ס פי הטבור. ובחי"ד גופה ה"ס **מעיי המחובר לאמא תתאה ברחם אמא עילאה** שבסוד זה **אוכל מה שאמו אוכלת** בפה דראש בחי' בינה ממש והיא מקבלם לבחי"ד דבחי"ב, שנק' **פי הטבור**: וסוד אכילה זו ה"ס החסדים דאתגליא בסיבת הנקב, (דכל"א) בסוד **יומם** יצוה וכו' (ע"ע שיעור קומה ועיי' להלן פתיחת פה דראש באופן אחר) (ע"ע יסודות דזכר ונקבה).

פתיחת פה דראש:

או נפתח הסתום : (ע"ע שיעור קומה) ויש להסיף על מה שכתוב שם, כי העיבור אין לו אלא ג' ספירות שנקראו **ברכים** שה"ס הברכה העליונה שנק' נ"ה או לימודי ה'. (והבן היטב שיסוד אין לו אפי' לתינוק מכ"ש לעיבור במעי אמו) ובאמת הם שניהם רק **טפה אחת**. אלא שאנו מבחינים בקל מקום זו"נ שה"ס ופועלה. ובסו"ה **סר לראות** נק' נצח שז"ס פועל, ובסוד השמיעה דמשה משה נק' הוד (וסר לראות ה"ס קרני הוד) יסוד כלול בנ"ה : שהיסוד ה"ס הנני הנגלה לאור ע"י הבישול הזרע דב' ביעין הנ"ל.

אכן באמת יש כאן **חג"ת נה"י** : **ג' גו ג'** : והענין שבכ"ד יש פנימיות וחיצוניות, והחיצוניות הוא הנראה בשטחיות תיכף

חיצוניות ופנימיות משא"כ הפנימיות צריך זמן. ובזה תבין אשר אותן החיצוניות הנ"ל שנק' נה"י הנה בפנימיותם המה בחי' חג"ת. כי כל הברכה והחסד מגולה על סר"ל, וכל העוז והגבורה מגולה על מש"מ, וכל הת"ת מגולה על הנני. וכאשר תדקדק תבין שיש עוד פנימי פנימיות : **לפני ולפנים** : והמה בחי' כח"ב, כי כסר הוא כתר נגלה על סר"ל, וכל החכמה נגלה על באסר זך דמש"מ, וכל הבינה נגלה על הנני שה"ס מבין דבר מתוך דבר (שה"ס הבת שנעשה לאם).

חיצוניות : נה"י : ובהרחבה יותר : לפי הכלל שיש ערך הפכי בין אור לכלים הנה מתחילה נגלה ב' הכלים היותר חשובים שהם גלגלתא ומוחא שנק' כתר וחכמה, ונקראו כן ע"ש העתיד בשעה שיופיע בהם היחידה והחיה, שבסר"ל נגלה סוד הפועל היחיד שה"ס היחידה וסוד אחד וסוד לית אתר פנוי מיניה.

וחיה : שה"ס חכמה : נגלה אח"כ בעתיד במוחא שה"ס הכלי דמש"מ, שבזה כל הפעולה המגיעה לעולמות ברזא דאחד, ושני אלה הם דבר אחד.

וז"ס דבר ולא חצי דבר : כי עתה בסוד אה"י שה"ס עובר, אין שם כי אם אור הנפש שה"ס הנני, (וסוד נשמה ובינה המבין דבר מתוך דבר לעתיד) וע"כ הם נק' **ברכה** : שבאור הנפש בהעובר לא נגלה הפועל שה"ס הסר"ל ברזא דאחד, אלא רק הפעולה דמש"מ הוא נגלה על שלימותו, וע"כ נכללו **נ"ה חד גופא באחורים** : משום שאור הנצח שה"ס הפועל היה בטמירו ואין כאן בגילוי אלא הפעולה שה"ס הוד וה"ס **חצי דבר** אמנם בסוד **פנים הנו"ה ב' כלים הם** : כי לעתיד שיגלה הסר"ל ברזא דאחד, הרי הנצח ג"כ כלי יקר הוא, שז"ס **פועל ה' יביטו** : וז"ס וירא ה' כי סר"ל, וע"כ מה שנק' בעובר נו"ה הוא על שם העתיד. ועוד תשכיל כי **גבורה בנצח וחסדים בהוד** : כי הפעלה דמש"מ היה לכלי לכל ברכת הנפש הנ"ל וע"כ ה"ס חסדים, משא"כ ענין הסר"ל היה כלי לפועל גבורה, וצ"ע בזה.

פתיחת פה הטבור :

והנה ידאי שגם העיבור צריך למזונות ושפע מעליון שלו, אכן מזונותיו ממטה למעלה,

כלומר מסיומא דכל גופו (בסוד אוכל מה שאמו אוכלת). כלומר דשפע באה לו רק מסוד מש"מ, שהוא **הסתלקות כל השפע**, והתפשטות כל השפע דרך מעי דטבורא דאם התחתון דאמו וההארה לחיותו באה מפעולה תקיפא הזאת בסוד קול ה' בכח, אכן בהעיבור עצמו אין הסתלקות שפע.

פה, טבור. יסוד ג' :

(ע"ע תיקוני הנקבים) **פרצופין הם : או"א, או"א זו"ן** : ויש להוסיף עוד על מ"ש שם, כי ענין התפשטות מעילא לתתא ה"ס בקיעת הנקב, כי הנקב כולל ב' בחינות, כמו שפה עילאה שה"ס ההסתכלות ועליית האו"ח ממטה למעלה, וגם בחי' שפה תתאה שה"ס ההתפשטות וירידה האור ממעלה למטה, ולפיכך כל עוד שאין שם ענין ירידת האור והתפשטותו ממעלה למטה נבחן שהוא כלי סתום, כי התחתונים לא יוכלו לינק משם ולא כלום להיותה בחי' עליה בלי ירידה להשפיע לתחתונים, ובעת שמתחלת לירד ולהתפשט לתחתון נבחן שנבקע שם נקב : בחי' שפה תתאה המשפיע לתחתונים, ומזה תשפוט ג"כ אם אח"כ נתבטל משם דבר ההתפשטות ממעלה למטה נבחן אשר חזר ונסתם הנקב. ובזה תבין סוד פתיחת הטבור בעובר, וסוד יציאה לאויר העולם הגורם לסתום הטבור ולפתוח הפה. כי יש ג' בח" הסתכלות והתפשטות בכל פרצוף במקורו. אמנם בפועל אי אפשר להיות רק ב' בח" הסתכלות והתפשטות בלבד, והענין שהתפ"א והסת"א ה"ס הפה שה"ס עליית או"ח לבחי' ע"ס דראש וירידתו מעילא לתתא לע"ס דגופא באותו שיעור שהאו"ח הלביש בראש. ואח"כ יש הסת"ב והתפ"ב שנק' טבור, והוא משום שבסופו של התפ"א במלכות דאותו הירידה, (שה"ס כל"א) חזר ונעשה סוד הסתכלות מחדש, (בסו"ה וירא ה' כי סר) ואח"כ התפשטות מעילא לתתא, (שה"ס אומ"צ) וע"כ נבקע שם נקב שנק' נקב הטבור, אשר שפה עילאה של נקב ההוא מעלה או"ח ממטה למעלה מטבור עד הפה בסוד ע"ס דראש, ושפה תתאה מוריד אותו השיעור דהלבשת הראש מטבור ולמטה בסוד ע"ס דגופא ותוך, והתפשטות הזה נק' רגלים או נה"י (שה"ס אומ"צ). וז"ס ראש דעובר : המכונה ראשו בין ברכיו. כלומר, לאפוקי מראש האמיתי דהסת"א שהאו"ח עולה מבין כתיפיו בסו"ה ובין כתיפיו שכן ובחי' התפשטות למטה שלו נק' ידים וחג"ת, כי התפ"א נק' ידים : משא"כ התפ"א שהיא בחי' או"ח היורד מן ראשו בין ברכיו הוא נק' רגלים : או נה"י. ובי' הסתכלויות אלו אינם נוהגים אלא באו"א הפנימיים או בסוד עובר במעי אמו. שאוכל מה שאמו אוכלת, (בסוד או"א הפנימיים שאבא ה"ס מטבור ולמעלה ואמא ה"ס מטבור ולמטה) ואינו מטיל רעי, כלומר שבבירורין אלו אין בחי' פסולת כדי שלא יהרוג את אמו שהיה מתבטל לגמרי ענין התפ"ב וסוד אמא הפנימיות, כי בירורין אי אפשר שיתחדשו בסוד התיקון כי נגנזו בחי' או"א הפנימיים כנודע, שז"ס שאמרו ז"ל על רבינו הקדוש לא הוריד ידיו מטבור ולמטה כלומר שלא פתח הנקב הזה אחר שנסתם ונשאר בבחי' עליה בלבד בלי ירידה, שז"ס האי קרומא דאסתם דלא לאתפתחא עוד גם ז"ס ע"כ יעזב איש

את או"א ודבק באשתו כמ"ש להלן.

הסתכלות ג': במלכות דנה"י שוב נעשה הסתכלות, ומתוך שלא היה שם בחי התפשטות ממעלה למטה, נמצא שנחתך ונפסק ההארה שלא תתפשט משם ואילך ע"כ נעשה שם סיום הפרצוף, (משא"כ בנקב הטבור אצ"פ שנסתם בשעת היציאה לאויר העולם שפירושו שאין עוד התפשטות שם מעילא לתתא, מ"מ עדיין לא נפסק הפרצוף משום זה, והוא משום ששורשו מעת העיבור מקיים אותו ההמשך כמ"ש בע"ה).

חג"ת א"א מוחי או"א ונה"י לז"א : והנה נתבאר שהתפשטות א' ה"ס ידים וחג"ת שנמשך מפה עד הטבור, והתפשטות ב' ה"ס רגלים ונה"י שנמשך מטבור עד סיום בסוד העובר בעת שטבורו פתוח. ובזה תבין סוד או"א שנמשכים מסוד התפ"א וע"כ חג"ת דא"א הם המוחין שלהם, וסוד זו"ן שנמשכים מסוד התפ"ב וע"כ נה"י דא"א מתלבשים בהם למוחין. ונתבאר היטב סוד התפ"א שהוא מפה ולמטה בסוד או"א והתפ"ב שהוא מטבור ולמטה בסוד ז"א, ועתה נבאר סוד מנקב היסוד ולמטה, ע"ד שנתבאר שסוד נקב הוא דוקא במקום שיש התפשטות מלמעלה למטה.

עשר ספירות : ונבאר מתחילה סוד ע"ס במקור אצילות, ונודע שהם שורש וד' בחי דאו"י, שהשורש נק' כתר, והתפשטות א' מפה עד הטבור נק' חכמה, והתגברות א' שה"ס הסתלקות החכמה והמשכת חסדים נק' בינה ונק' הסתלקות א', ואח"כ בא התפשטות ב' ממעלה למטה שנק' ז"א, ואח"כ הסתלקות ב' שה"ס הסתלקות דהתפשטות ב', והמשכת חסדים נק' מלכות חג"ת נה"י. ובזה תבין למה נק' הז"א חג"ת נה"י, כי בהתפשטות ב' שה"ס ז"א הנה בא החכמה בכלי דכתר, כלומר שאור הכתר נעלם למקורו ולא נודע בהפרצוף זולת בחי התפשטות א' שנק' חכמה, אכן לא בבחי התפשטות ממעלה למטה, שזה הוא כלי דחכמה, אלא בכלי דכתר שה"ס הסתכלות וראש, שהאו"ח מלביש ממטה למעלה. וההפסד בשנים : א' שחסר אור הראש והכתר, והב' שבחי אור החכמה שישנו גם הוא אינו מתפשט למטה כמו שהיה מקודם, ולפיכך נשתנו שמות הספירות, כי אור החכמה של עתה בבחינת ממטה למעלה נק' חסד כי לא יוכל להתפשט למטה רק אור דחסדים, וסוד אור הבינה בכלי דחכמה נק' גבורה : כי נקבה צריכה להיות פניה למעלה בבחי התגברות, והכלי הוא אמנם בבחי התפשטות למטה דהיינו מפה עד הטבור, ומ"מ האור אינו הופך פניו, דע"כ נק' אור הבינה שהוא נקבה. ולפיכך נק' גבורה ולא בינה, משום שספירת החכמה אינה משפיע לה אלא ספירת החסד. ואור ז"א בבינה נק' ת"ת : משום שמתפאר בבחי הקטנות שבו ע"י המוחין שהמשיך בכלי דבינה, שמתיישב בה מה שהיה חסר מקודם לאור הבינה נה"י : והנה נתבאר שבחי כח"ב שהופיע בזמן התפ"א ירדו בזמן התפ"ב לבחי חג"ת, ואור התפ"ב עצמו שנתפשט מטבור ולמטה ה"ס נה"י, וההבחן בין חג"ת לנה"י כמו מג"ר לו"ק, כלומר מראש לגוף, כי חג"ת קבלו עתה בחי ראש, כי הרי אפילו ספירת החכמה מחויבת להפוך פניה למעלה משום אור הבינה שנתיישב בה כנ"ל, וא"כ שוב אין כאן בחי התפ"א ולא כלום, ונמצא ג' ספירות הללו חג"ת שאינם

מתפשטים למטה כלום, ואמנם בחיי התפשטות ממעלה למטה עצמו שהוא ההתפ"ב השולט עתה הוא הנקי נה"י, כלומר מה שמתפשט מחג"ת לתחתונים נקי נה"י לאפוקי מחג"ת עצמם שאינם מתפשטים והמה ג"כ העתקה בעלמא, אשר השפעת החסד נקי נצח והשפעת הגבורה נקי הוד והשפעת הת"ת נקי יסוד.

מלכות: והנה נתבאר כח"ב שה"ס הסתכלות והתפשטות א' והסתלקות א', וחג"ת נה"י שה"ס מטבור ולמעלה נקי חג"ת, ומטבור ולמטה שהוא בחיי התפשטות ב' עצמו הוא נקי נהג"י, ועתה שנעשה בחיי הסתלקות ב' שחזר ונסתלק אור נה"י למקורו אשר בחיי זו נקי מלכות.

פרצוף ע"ב: עוד תדע שהסתכלות עם התפשטות א' המה בחיי פרצוף גלגלתא ונקי טעמים, והסתלקות א' עם התפשטות ב' הוא בחיי פרצוף ע"ב ראש וגוף, ונקי נקודות. פרצוף ס"ג: והסתלקות ב' אשר נקי אצילות מלכות כנ"ל, הנה עלה אור הנפש בכלי דבינה, (כל"א) שבחיי התפ"ב נעלם מהם האור ובטל כלי ע"ב מהיכנו ונעשה אז שליטה לכלי בינה, (כל"א) וע"כ נאצל בזה פרצוף ס"ג בנר"ן בכח"ב.

פרצוף מ"ה: ואחר כך שנזדכך גם בחי"ב (כל"א) ועלה אור נה"י בחג"ת, יצא בחי"א, בפרצוף של רוח ונפש בלבד שנקי ז"א חסר ראש, הנפש בחכמה ורוח בכתר עד שעלה הנפש בכתר שנעלם כל האור.

ע"ס דראש בסוד רת"ס: אחר שיצא פעם א' בחינת רת"ס שהם נמשכו מד' בחינות דאו"י, שהתפ"א והסת"א בסוד חו"ב דאו"י, שעד הטבור נקי התפשטות האור מהשורש ממעלה למטה שנקי חכמה, וענין בחי"ב שה"ס התגברות הבינה אחר תוספות שפע שדחתה החכמה והמשיכה חסדים שנקי הסתלקות א' ונקי בינה. ואח"כ התפשטות אור דחסדים ממעלה למטה דהיינו מטבור ולמטה נקי בחי"ג או ז"א, ואח"כ התגברות ב' שבא"ס היתה התגברות אחר אור החכמה שנקי בחי"ד או מלכות, אשר אחר הצמצום כבר אינה ראויה לקבל כלום ע"כ עשתה סיום לאותו הפרצוף, (כי עניו או"י נהג רק בפה דראש ולא במלכות אחר נה"י) הנה אחר שנפרט זה שוב נתרשמו ד' נחיי דאו"י גופיה בסוד רת"ס הנ"ל. כי אפילו בע"ס דראש גופיה שהם ממטה למעלה נבחר ג"כ בהם בחיי רת"ס, אשר כח"ב שהם ג"ע אזנים ה"ס ראש, וחוטם ה"ס תוך ופה ה"ס סוף. או גלגלתא ה"ס ראש וחוי"ב ה"ס תוך וז"א ונוקי ה"ס סוף.

וכדי להבין נבאר סוד ו"ק שנקי ז"א: חג"ת נה"י מ: כי כבר נתבאר שהתפ"א נקי חכמה והסת"א נקי בינה שה"ס עינים ואזנים בסוד ראיה ושמיעה. ונמצא גלגלתא ה"ס ראש דראש המשפיע ממטה למעלה, ואין בחיי כלי קבלה רק סוד עינים ואזנים שה"ס התפ"א, והסת"א הם כלי קבלה הראשונים, ואח"כ נאצל ויצא סוד חוטם שהוא ז"א שיש לו ראש מיוחד לעצמו שנקי חג"ת, ותוך מיוחד שנקי נה"י וסוף מיוחד שנקי מלכות, שה"ס שתא אלפין שבחוטם: בסוד שתא אלפי שני. וצריך שתדע שבעת שיצא ונאצל הבחיי"ג שהוא ז"א שה"ס התפשטות ב' מטבור ולמטה, הנה אז יצא חכמה בכלי דכתר ואור הכתר נעלם בשורשו. והטעם, כי בחיי התפשטות ב' ממעלה

למטה מביאה אור נפש בכלי דז"א ואור ז"א לכלי דבינה. שבזה מגביה את אור הבינה לכלי דחכמה, (שה"ס ג"ר דבינה מכל אומ"צ) ומעלה אור החכמה לכלי דכתר, (שה"ס הע"ס היוצאים על זווג דהכאה דבחי"ג כנודע),

פגם דנה"י דכתר :

הטבור ה"ס הכתר דנקודים המלביש לשבולת דיסוד דא"ק, סוד הקיבוץ דחוי"ג שביסוד דיסוד נקרא שבולת, וע"י זווג דיסוד א"ק נתלבש השבולת הזה המכונה נה"י דכתר בתוך ראש הבי' שהם או"א דנקודים, כלומר שיצא מבחי' מסך דבחי"א מעינים וירד למלכות לפה דג"ר נקודים, שז"ס התלבשות נה"י דכתר באו"א דנקודים. ובשבירת מלך הדעת שה"ס התפ"ב מהתלבשות הכתר הנ"ל, הרי שוב נתעלה השבולת מפה דראש נקודים לחוטם, ובשבירת חוי"ג דנקודים נתעלה לעינים כמקדם לחכמה דמלכות לבחי"א, ואז נפגמו נה"י דכתר דהיינו כל אותו השיעור שמעינים עד הפה דראש שנתארך מחמת הזווג דיסוד א"ק, הנה כ"ז נתבטל ונפגם.

פרד"ס :

חכמת האמת בכל הקיפה מכונה בשם פרדס כמשז"ל בחגיגה, ד' נכנסו לפרדס והוא ר"ת פשט רמז דרוש סוד, שהמה מורים על הע"ס דאור ישר אשר כל תכונתם הוא רק בד' בחי' המשמשים במסך : בחי"א בחי"ב בחי"ג בחי"ד (ע"ע מסך).
כי בע"ס דאו"י בעצמם אין שום חילוק והבחן זולת בהמסך המתפעל ומקבל מהם ומתגלגל בסוד הזדככות (ע"ע הזדככות) על ד' בחי' ההם שבו נמדד שיעור קומה וכל שינוי הנוהג בפרצופין ובעולמות.
בחי"ד ה"ס פשט בשביל שאינה נמצאת על שלימותה זולת בא"ס ב"ה שנק' אור פשוט, וע"ש זה נק' בחי"ד פשט, והיא המדרגה החשובה שבכולם.
בחי"ג הוא רמז מלשון ומה ירזמון עיניך, ועינים ה"ס קומת חכמה. ומכונה רמז משום דבחי"ד נזדככה ונעלמה בו ועכ"ז נשאר בו בחי' רמז דבחי"ד בחי' דכר שלה דהיינו כלי דז"א, ועל שמה נק' רמז כלומר רמז דק.
בחי"ב נק' דרוש, מלשון ואת שעיר החטאת דרש משה והנה שורף. פירוש שבחי"ד נעלמה ממסך הזה לגמרי ואפילו בדרישה אחריה לא תמצא אפי' רמז דק ממנה, וע"כ מצוה לדרוש ולבקר, ועל שם זה נק' דרוש מלשון דרוש וקבל שכר, וכאן סוד ע' פנים לתורה כפטיש יפוצץ סלע וסוד ע' סנהדרין.
בחי"א נקי סוד, מלשון הכתוב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, וכל סתרי תורה נובעים מפרצופים דבחי"א שהם בקומת ז"א, וה"ס הכתוב הנסתרות להוי' אלקינו.
ומכאן תדע דסתרי תורה וסוד, א"א להשיג זולת בהשגת נפש רוח שהוא קומת וז"א. ודרוש בסוד ע' פנים לתורה א"א להשיגזולת בהשגת נשמה שהוא קומת בינה.

ורמז א"א להשיג זולת בהשגת חיה וחכמה מלאה שהיא קומת חכמה.
ופשט א"א להשיג זולת בהשגת כל נרנח"י על שלימותו האחרון.

צ

צד צדדים:

כל שינוי קטן או גדול שאנו מבחינים ברוחניות, הוא ע"פ ערך של שינוי הצורה, אשר שינויים אלו מקורם הוא נקודת הצמצום, אשר המסך שבכלי מלכות או בעטרת יסוד דכלהו פרצופין דאבי"ע, נוטל חלק של קשיות ועביות הימנה, (ע"ע מסך), ומשום שאור העליון אינו מבחין בבחי' כח הצמצום השורה על המסך ואורו אינו פוסק מתחתונים אפי' רגע, ע"כ כשאור העליון פוגש במסך הוא רוצה לעבור דרך בו, וכח הצמצום שבמסך מעכב עליו. ונבחנים ע"כ שמכין זה בזה ונולד מזה או"ח גדול ממטה למעלה, (ע"ע או"ח) ולפי גדלו של האו"ח כן שיעוד קומה של אותה החזרה. ולפי שיש בחי' הרבה בהעביות וקשיות של המסך, לכן נבחנים שינויים רבים בצורת הפרצופין שהם נק' צדדים, צד ימין צד שמאל (ע"ע ימין) צד פנים צד אחור. (ע"ע פ"א) ויש פרצופים שמאירים זל"ז רק בצד הפנים ולא בצד האחור או בימין ולא בשמאל, ויש שמאירים מכל הצדדים דהיינו פו"א יו"ש.

צד העליון:

היינו בחי"א שה"ס החכמה שהוא היותר זך ויותר חשוב, וע"כ יכול להשתוות ולהתדבק בא"ס ב"ה (ע"ע ד' בחי' דאור ישר) וזהו נבחן כמו נגיעה מצד אחד, כי ביתר ג' הבחי' הוא משונה מא"ס ב"ה שאין שם בחי' עביות על בחי' הקבלה.

צפון:

פרצוף אמא מכונה בשם צפון או רוח צפונית וכדומה, והוא משום שמצפנת ומעלמת על אורות דאבא שלא יופיע לתחתונים זולת על ידי הכלים שלה. וז"ס שרוח צפונית הולכת עם כל הרוחות, כי רוח דרומית שה"ס אבא מוכרח להתעטף בכליה שזולת זה

אין לו שום גילוי כנ"ל. וכן רוח מזרחית שה"ס ז"א אור השמש א"א לקבל אורות דאבא שהוא עיקר עצמות אור השמש, זולת ע"י מלבוש מרוח צפונית, (ע"ע דרום). ורוח מערבית שהוא פרצוף נוק' דז"א, שמקבלת כל אור העצמות שלה מז"א שה"ס (אור השמש) רוח מזרחית, אשר כבר מחובר עם מלבוש דרוח הצפונית, ונמצא רוח צפונית גם ברוח מערבית. והנך מוצא שרוח צפונית הולכת עם כל הרוחות. והטעם, כי אמא ה"ס השיתוף דמדה"ד שכל המיתוקים ממנה באים והבן.

צמצם א':

ה"ס התעלות הרצון של הא"ס ב"ה שלא לקבל עוד בבחי"ד, שה"ס גדלות הקבלה הנוהג בעולם א"ס שיש בו שינוי מעצמותו ית', והי' זה כדי להיטיב לנבראיו. כלומר, כדי שסוף סוף יוצמח מעלית הרצון הזה ומצמצום הזה בחי', נשמות המלובשים בגוף בעוה"ז, שיהפכו את גדלות הקבלה כולה ע"מ להשפיע, ואז תהי' להם השואת הצורה עם עצמותו ית', ויהיו ג"כ ראויים לדביקות עמו ית', שה"ס להיטיב לנבראיו. כי יוכלו לקבל גדלות האורות המקובלים בבחי"ד המכונה בת זוגיה דא"ס, ועכ"ז לא יהיו מחמת זה נבדלים ונפרדים הימנו ח"ו משום שינוי הצורה של הקבלה שאינו נוהג בו ית', והוא משום שכל כוונתם של הקבלה ממנו הוא רק משום שהוא רוצה בכך, וכל מגמתם לעשות נ"ר ליוצרים. וז"ס א"ס לא נחית יחודיה עליה עד דיהבינן ליה בת זוגיה. (ע"ע שינוי הצורה) (ע"י כ"ז באורך בפמ"ס ענף א').

צמצום ראשון:

היינו ראשית התהוות מקום חלל וריקני באמצעות אור א"ס ב"ה שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים הנוצרים והנעשים, אשר מקום זה הוא בחי' חידוש יש מאין, כלומר שלא היה בטרם זה דהיינו בעולם א"ס ב"ה, (ע"ע א"ס) כי אז ודאי לא הי' בחי' מקום ריקן מאורו ית'. (ע"י פמ"ס ענף א' אות ה').

מהותו: הוא הסתלקות הרצון של הנאצל מלקבל שפעו ית', ומתוך שענין הכפיה אינו נוהג ברוחניות א"כ ודאי עם התעלות הרצון לקבל נסתלק ג"כ האור מן הנאצל ההוא ונשאר ריקן מאורו ית'. ותדע שענין התעלות הרצון לקבל הוא ענין **צמצום ראשון** שנעשה בזה מקום ריקן למציאות העולמות שלפנינו.

סבתו: הגם שאין שום תפיסא שולטת בעולם א"ס ב"ה, על היותו למעלה מכל גבול וכלי ואין בנו הכנה לתפוש ולהרהר בבחי' אור בלי כלי ואיזה גבול, עכ"ז בהכרח הוא, שכללות אור א"ס ב"ה יש בו שינוי של מה מהמאציל ית' שחידש אותו, כי ע"כ הוא נאצל ולא מאציל. והנה אותו השינוי אנו מבינים אותו בענין **הרצון לקבל** המוטבע בהנאצל ההוא, כלומר החשק וההנאה המוטבע בו לרצות בשפעו שהעניק לו המאציל ית', אשר **רצון לקבל** הזה ודאי אינו נוהג בהמאציל לא ממנו ולא מקצתו, כי ממי

יקבל? ולפיכך כיון שכל הבדל ופירוד ברוחני מובן לנו רק בענין שינוי צורה, ע"כ נשפוט באמת ובתמים אשר זה האור בכללו של העולם א"ס ב"ה שהתפשט מהמאציל ית' וקנה שם בפני עצמו, כלומר שהאור יצא להיות נאצל ולא מאציל כלמפרע, הרי ודאי שהשיג וקנה איזה שינוי צורה שבגלל זה נבדל ממעלת המאציל להיות בחי' נאצל, ונשפוט אשר הוא **הרצון לקבל** האמור שאינו נוהג בהמאציל לא מניה ולא מקצתו ח"ו בשום פנים. וכשבא האור לכלל נאצל בהכרח שבכלל **מהרצון לקבל**. ונתבאר שהבדל העקרי המוחלט מכל הצדדים אשר השיג הנאצל לצאת בשם בפ"ע הוא שינוי הצורה המובנת **בהרצון לקבל** הכלול באור ההוא הבא לעולם א"ס ב"ה.

ותדע אשר **רצון לקבל** הזה מכונה אצלינו בשם **מקום**, להיותו המקום המקבל לתוכו כל שפע וגם נותן הקצבה לכל שפע, עד"מ אנו אומרים שאלמוני יש לו מקום לאכול יותר מרעהו הרי המדובר רק בענין החשק לאכילה המוטבע בו דהיינו **הרצון לקבל** ולא על מדתו וגודלו שבבני מעיו. הרי לפניך שאפי' בהחומרים הגשמיים נמדד השפע רק בשיעור של **הרצון לקבל**, ומכ"ש בהרוחניים. וזהו שאמרנו **שהרצון לקבל** הוא המקום לכל שפע, הן להחזיקו והן לשיעור מדתו.

וכשם שבדבר חומרי מופרד החלק מן **כל** ע"י קרדום וכדומה, כן מקובל לכל בעל הגיון אשר ברוחניות מופרד החלק מן **הכל** ע"י שינוי צורה, ולפיכך הזהירנו חז"ל, אשר מטרם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, דהיינו בעולם הא"ס ב"ה מטרם הצמצום שהוא קוטב הבריאה, שאל תטעה לחשוב שיש שם איזה הפרש ח"ו בין הוא ובין שמו, דהיינו בין אור א"ס ב"ה הנמשך מעצמות המאציל, שמכונה **הוא**, ובין המקום, דהיינו **הרצון לקבל** האמור, המכונה **שמו** (שבגי' רצון, וכנודע שכל שם יורה השגה כלומר שמושג בדרכיו של אותו השם) להיותו בבחי' שינוי הצורה שבגללו בחלק מה**כל** כאמור, וא"כ אנו מוצאים הפרש ומרחק רוחני שם בא"ס ב"ה. וע"כ הגיע לנו ההזרה שאינו כן, אלא הוא ושמו אחד בלי הפרש ביניהם כלל. והיינו ודאי בבחי' כל יכלתו ית' שאיננו לפי דרכי השגתינו, היות שאנו מבינים השינוי צורה להפרש ולמרחק כאמור. (ועי' בפמ"ס ע"א דף כ' ד"ה המתבאר, שהארכנו שם לבאר, אשר אע"פ שלגבי המאציל ית' נבחן בסוד הוא ושמו אחד עכ"ז כלפי הנאצל עצמו נבחן השינוי צורה הזאת להפרש ולקושי סבלנות בדוגמא לנגד הטבע, היות שאין צורה זאת כלולה בהמאציל ית' שהוא שורשו, וחוק הוא לכל ענף שטבעו שוה לשורשו, באופן שכל הענינים הנהוגים בהשורש אהובים המה גם להענף ויחמדם, וכל הענינים שאינם נהוגים בשורשו שנואים המה להענף לא יוכל לסבלם, ע"ש כל ההמשך).

ולתקן את זה **נמשך** ענין הצמצום : והוא, כי **הרצון לקבל** האמור הכלול באור א"ס ב"ה, שגרם ענין קושי סבלנות כלפי הנאצל עכ"פ, שהוא מכונה **אמצעית אור א"ס ב"ה** מפני היותה הקוטב והמרכז הנושא לכל האור והשפע שבמציאות עולם הא"ס ב"ה כנ"ל, הנה היא קשטה בעצמה ברצותה להשוות צורתה להמאציל ית', דהיינו להתדבק בו ביותר, וכמו שנתבאר ששינוי הצורה הוא מדת הפירוד הרוחני והשוואת הצורה הוא ענין הדביקות הרוחני, ולפיכך מיעטה את **רצונה מלקבל** שפעו ית' בבחי' ד שברצון לקבל ההוא (ע"ע ד' בחי' שבאו"י), בכונה, שעל ידי כן יתאצלו ויבראו העולמות עד

לעוה"ז המצוי בזמן ומקום, ובאותה מציאות הנפלאה שאור העליון יתלבש בחומר עכור הנקי גוף, שבאופן זה מסובב שמתתקן צורת הרצון לקבל וישוב אל צורת השפעה, שזהו מכונה **גמר התיקון** דהיינו השגת **הדביקות** להמאציל ית', שפירושו השואת הצורה, כאמור. (ע"ע גמר התיקון). וכיון שמיעטה והעלתה **הרצון לקבל** שבה, ממילא שנסתלק משם האור, (מפני שאין ענין כפיה נוהג ברוחניים) והסתלקות האור הזה מכונה בשם צמצום ראשון. (ע"ע אורך לעובי)

תוצאותיו: הוא מציאות כח העיכוב בכלי מלכות שבכל הפרצופין דקדושה המונע את אור העליון שלא ירד דרך בה, וכח העיכוב הזה מכונה בשם **מסך**. ותדע שכל הקוטב שעליו מתגלגל **גלגל שינוי הצורה** בכל חילופיו ותמורותיו, אינו לא פחות ולא יותר רק כח העיכוב הזה האמור המכונה בשם **מסך** (ע"ע מסך).

צמצום א':

(ע"י לע"ל) ודע אמנם שצמצום א' ה"ס כלי מלכות הראשונה שבמציאות, להיות שבטרם הגלות המלכות אין מציאות לאור העליון שיתפשט ויתלבש בתחתונים, ואין ט"ס ראשונות עולים אפ"י בשם, ודומה להגרעין ביחס הפירות. כי אע"פ שכל האילנות והפירות העתידיים לצאת ולהגלות בהגרעין הנזרע בקרקע הזה כבר נכללים בטח בגרעין, אמנם עכ"ז בטח אין שום דמיון להגרעין עם האילנות הראוים לצאת הימנה, כן הט"ס ראשונות בטרם הגלות המלכות, גם לא לבד המלכות דהתפ"א שה"ס המלכות שקומתה עד הכתר, אלא גם המלכות דהתפ"ב שנשארה בלי אור. (מטעם הופעת אור החכמה בכלי דכתר). ותדע שהמלכות ההיא שנשארה בלי אור ה"ס נקודת הצמצום.

בחי"ד היא מלכות: ומה שנקי המלכות ההיא בחי"ד, אע"פ שבאמת אין שם זולת העדר האור בלבד, הענין הוא מטעם תיקון המסך במלכות ההיא הראשונה ה"ס מסך דבחי"ד, משא"כ בכלי מלכות לבד אין שם שום בחי' רק העדר אור. (ע"ע בריאה ע"ע מלכות).

עגולים ויושר: ועם הנ"ל תבין אשר הכלי מלכות בעצמותה שבה נעשה הצמצום א' כנ"ל, ה"ס ע"ס דעגולים שצמצומו מתוכו, מסוד הרצון שבתחתון בלבד. אכן אחר שנתקן המסך כבר נעשה בו זווג דהכאה ויוצאים ע"ס דיושר ראש וגוף בסוד קו אחד.

צמצום ב':

ה"ס צמצום נה"י דא"ק ועלייתם לחג"ת שלו, שמשם יצאו ע"ס דעולם הנקודים. ודע שצמצום א' עדיין אינו נחשב שורש לעוה"ז, ותחילת השרשת העוה"ז מתחיל בעולם הנקודים שיצא ע"י צמצום ב'.

צמצום נה"י דא"ק

מכח שנמשכו נה"י דסי"ג דא"ק עד לסיום רגליו כדי לתקן את הבחי"ד וה"ת אשר שם בסיומו, ראה שאין התחתונים כדאים לקבל אורו. כלומר, כי ראה אשר ה"ת אינה יכולה לקבל את אורו דסי"ג, ומתוך ירידתה דאור ס"ג לה"ת נתערבו האורות דבחי"ד ובחי"ב זב"ז, שזהו מכונה **שיתוף מדת הרחמים בדין** כי בחי"ב רחמים הוא, ואין שם שום דין ושום אחיזה לחצונים, והיא נתערבה ונכללה בבחי"ד שה"ס מדת הדין, ומכח שיתוף נעשו תיקונים.

צנור דק:

הוא שם קו אור הא"ס שהאיר בהחלט לאחר הצמצום, כי מתוך שבחי"ד דהיינו נקודה דאמצעיתא עיכב על אור העליון שלא ישפיע בתוכה והעלה או"ח, נעשה מכח זה ב' מיעוטיו: א' שלא יכול למלאות כל החלל כמקודם ונשאר מקום הנקודה חלל פנוי וריקן מאור. ומיעוט ב' שאפי' אותו השיעור שהיה מאיר היה בדקות גדולה לעומת אור א"ס שמלפנים, וע"כ מכונה הקו הזה בשם צנור דק,

צאן:

ה"ס ז"ת חג"ת נהי"מ. פי', כי יציאת האורות מהכלים דהיינו מכח הזדככות הנוהג בהמסך (ע"ע הזדככות), המה מכונים אז בשם צאן מלשון יציאות. ונודע, שאין ענין הזדככות והסתלקות נוהג בראש אלא מפה ולמטה במקום ז"ת, ולפיכך מכונים הז"ת תמיד בשם צאן, בשעה שרוצים לרמוז בעיקר על סוד יציאת האורות. (ע"ע ו"ק, ז"א).

צורה וחומר:

התהפכות הצורות

תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש (איוב לח). כי שורש הכלי הוא כמו שמבואר ולדבקה בו, אבל המגיע לאותו השיעור האמיתי בפועל צריך לידע חשיבות הדביקות כל צרכו, דהיינו, שיעור המכבד ושיעור המכובד, כי ידיעה זו לפי מעלתה יתעלה שיעור הדביקות כמובן.

לכן מתחילה, ידיעה זו מתפשטת בדרכים ומקרים חומרניים, ואחר כך מהפך הקדוש ברוך הוא צורה זו על צורה נפשית כנודע.

ואין לתמוה, ומי איכא שינוי לפביו ית'. אבל ז"ש ונצח ישראל לא ישקר ולא ינחם, כי

לפי זה יש לדקדק גם כן על כל בתי חומר שבעולם הזה שהכל למיתה הן עומדים, אם כן למה ברא הקדוש ברוך הוא דבר בכדי, שאין לו קיום, אלא על כרחך עיקר בריאתו לא היה אלא לבטלה, כי כל דיבוק החומר על הנפש היא כדי שהנפש תפליטנו ותקיאנו, אם כן אין תרעומות כלל בהגיע השעה שתפליטו ותתפטר מכל גילוליו וגיעוליו. כמו כן יקרה לכל משיגי הגוף החומרי הזה, כי זה פשוט שבהעדר החומר יתבטלו גם כן כל משיגיו הדימיונים המורכבים.

וז"ש אני הוי"י אלקיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך, כי כבוד ה' מתפשט בתחילה עד החומר לא לקביעות ח"ו אלא אדרבה כדי לבטל אותו וכו', ולא יבא בריקות דבר הוי"י, אלא היא עצמה מתהפכת מצורה חומרית לצורה שכלית וזה סוד תחיית המתים. וזה סוד שאמרו: עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות המתים במומם, ואחר כך מרפא אותם, כדי שלא יאמרו לא זהו שמת. פירוש, לפיכך התפשט הכבוד מתחילה במשיגים החומריים הגם שלא בחר כלל מעודו בהחומריים ודרכיהם, ולא ימצאו כלל חן בעיניו, לא עשה זה אלא כדי שלא יאמרו לא זהו שמת ויכפרו בתחיית המתים, כי יאמרו שכל הבריאה החומרית לבטלה ולריקות נבראה, כיון שגוף החי לעולם, אין לו שום מום שיהיה לו איזה דמיון עם נפשות המתים.

ולכן מראה גם הקב"ה את נפשות חסידיו, איך יהיה סדר תחיתו את החומריים, דהיינו, מתחילה מחיה הנפשות עם כל משיגי החומריים. ואחר כך מעביר אותם המומין מן נפש החיה, דהיינו, שמהפכם מצורה גשמית לצורה רוחנית, נמצא שהכל יודעים שזו היא ממש נפש המת שנתהפך לתחיה עולמית. ונמצא שאפילו משיגי הגוף אינם לריקות והעדר, כי המה ממש קיימים לעד ולנצח, אלא שמתהפכים לצורה האמיתית שאין בה כלל משיגי הגוף והבן ודו"ק.

ובזה מובן החרוז: יכין רשע וצדיק ילבש, תחת אשר עינו, וככלותו להכתיר את הצדיק רעתו תאכלנו, דהיינו כנ"ל. שלולא נפשות המתים לא היה נודע לעין מי הוא מכתיר זר תפארה על ראש הצדיק, נמצא ששבח כל עטרותיהם שבראשיהם עולה מצורה החומרית ביחד עם התהפכותה לנפשית, אם כן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, והכל עולים בקנה אחד.

סדר התיקון: מתחילה היו המחשבות עושים פעולות בכח שאותן הפעולות הטביעו בכח בהבריאה, והמה כל המציאות שבבריאה הזאת כמו האש והמים והארץ וכל צבאיה וכו', ואז התעלמו המחשבות ויצאו כחות הבריאה מכח אל הפועל, וזה ענין בי"ע בכל שליטתם. ובבא התיקון, נתגלו אותן המחשבות מחדש על אותם הפעולות שנתגלו גם כזו כמותם בסוד וראו מי ברא אלה, ואו עולם חדש ראיתי וכו', וזה ענין עילת העילות לא נחית יחודיה עלי' עד דיהבינן ליה בת זוגיה, כי משפטי ה' אמת צדקו יחדיו.

וענין התעלמות מחשבותיו, והגלותב במשך זמן משוער היא כדי ליתן להפעולות שנתחדשו מן הכח בהמחשבות שיהיו פועלים מה שבחוקם לפעול דהיינו כח האש וכח המים וכו'. וכח ארי, וכח שור ונשר וכו' ולאחר זה כשמתגלים גם כן כח מי ברא אלה

נמצא שכל הבריאה הנוכחי מושפע בגאון ותפארת.
ואם לא נתעלמו הספירות מתחילה, לא היתה יוצאת כל הבריאה אל הפועל, והיו, נשאים רק בכח.

בנין האדם ויצירתו : צא ולמד בחינת חומרו היה מכח הגדול ומגושם שבחומריים דהיינו : בחינת עפר שאינו ראוי אפילו לזריעה שהוא מיסוד הדומם שלא יצלח לכולם. אבל בכח אלקי שנגע בו נעשה בחינת קמח (לשון מחק), ולכן בגיעה זו תיכן הטביעה כחות ההפכיים שהוא האש היסודי ומי תהום, ולכן אין לתמוה על השלום שביניהם, כי אז הכל שוים לפניו, מפני כח האדמה לשון אדמה למאן דתני אידיהן לא משתבש, ומאן דתני עדיהן לא משתבש. אבל לולא שנתגלה אז השאור שבעיסה זו בחינת כתם אופיר לא היה מחמיץ לעולם כידוע אבל אין לתמוה על המלח שבעיסה שהוא היפך משאור שבעיסה. כי הכל שוים לפניו. וכל הכחות הי' משתלשלין זה מזה וצריכים בשעתן לכולם, כמו אדם הצריך לכל אבריו ואפילו אותם המוציאים אשפה, ולכן בא הציווי : כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה להוי', כי כבר הוסר הזוהמא בבית הבחירה.

צל החכמה צל הכסף

בחי"ג ובחי"ד מכוונים צל חכמה, מפני שהמסכים האלו מצילים ומעלימים על ג"ר זה בהיולי דחכמתא וזה בהיולי דעבידתא בחי"א ובחי"ב מכוונים צל הכסף בהיותם מצילים ומעלימים רק על ו"ק שה"ס אור דחסדים לבד. וכסף הוא מלשון כיסופים, העולים מתוך קבלת אור דחסדים שהמה מורגשים, אמנם בסוד המדות וכלים דו"ק בלבד.

צלצלי שמע צלצלי תרועה :

בחי"א ובחי"ב מכוונים צלצלי שמע דהיינו צל הכסף כנ"ל. ונקי צלצלי שמע משום שהמה משמיעים סוד משה משה עד שאמר הנני. וההפרש ביניהם הוא אשר בחי"א הוא שמיעה שבשמיעה, ובחי"ב הוא ראייה שבשמיעה, בסו"ה וכל העם רואים את הקולות. צלצלי תרועה : ה"ס בחי"ג ובחי"ד דהיינו צל החכמה בלבד, וההפרש ביניהם הוא כנ"ל. ותרועה מלשון ראייה, וע"כ נקי החו"ב רעים האהובים, והצל שעליהם נקי צלצלי תרועה, משא"כ זו"נ שהם בחי"א נקי דודים דהיינו כיסופין, בו יכספו ויחשקו איש לרעהו מאד, שע"כ נשמע ונרגש הצל שביניהם בכל אברי דגופא, וע"כ נקי צלצלי שמע גם צל הכסף, וזסו"ה עד שיפוח היום ונסו הצללים וכו'.

ה"ס בחי"ד דנגלה בסוד הוי ושכיח, שהוא כח החותך את בשר הערלה הדבוק בבשר, (כמנהג חו"ב פנימיים) ואינו מניח לגלות את העטרה לראש צדיק, כמ"ש בסתימו דאומ"צ, שבא יום השמיני ונגלה כח החותך (ע"ד דלא נכוה בפושרין אלא בחמי חמין) ואז בחתך בשר הערלה.

עפר, מלון, דרך, חתן, פגישה, מילה, דמים, חיתוך: וזו"ה ותקח צפורה צור ותכרות את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי. פי', כי בסוד ויהי בדרך, בסוד בירורין דכל"א באומ"צ, שבירורין אלו מכונה בשם מלון. כי שם קרה ענין התלונה וענין המילה, וכמו"ש ויפגשו הוי" ויבקש המיתו. פי', כי הפגישה בהויה היא עצמה גורם המיתה, בסו"ה כי לא יראני האדם וחי, עד ותקח צפורה צור וכו' ותגע לרגליו של משה ותאמר כי חתן דמים אתה לי. פי', חתן ה"ס ירידת העליון למקום התחתון כמו חתן למקום הכלה, והוא מלשון חות דרגא ונסיב אתתא, ובסו"ה ויבקש המיתו נעשה לדומם בבחי' עפר, וע"כ צעקה צפורה כי חתן דמים אתה לי, כי הירידה גרמה לכך שתהיה לי לדומם, ולפיכך המשיכה את הצור הנ"ל ותגע לרגליו, דהיינו בחי' אחרונה דמשה כדי לשתף בבחי'ב ורק אז וירף ממנו דהיינו שנשאר בחיים, אז אמרה חתן דמים למולות: כלומר שאין תקנה אחרת להחתן היקר שלה שנעשה לדומם אלא רק למולות דהיינו לחתוך הערלה בצור הזה וסו"ה ותגע לרגליו הוא משום שכח החותך הזה אינו נוהג רק בהזכר שיש לו יסוד בבחי' יסוד דבליט בחו"ג: וכנודע שהחסד כולל ג"ר והוא תמיד כח הפועל, דהיינו להפגש בהויה, משא"כ הנקבה ה"ס קרקע עולם וכל מה שיש לה הרי זה מעשה ידיו של בעלה, וע"כ בשר העודף מטבורו ולמטה שנעשה מכח הגבורה של הפגישה בהויה שה"ס חתן דמים כנ"ל, הנה הוא לא נשלם עד שזכה להחסדים דאתגליא אפומא דאמא שה"ס ותגע לרגליו, (וה"ס ותשלח את אמתה ותקחהו) ואז בליט לגמרי בכל שלימות, הן בגבורות קדושות והן בחסדים המתוקים ונחמדים.

ולפיכך מעשה הנקבה: כמ"ש בסוד הנסירה איהו נקיט חסדים ואיהי נקטה גבורות, כי (משה) דבת כהן מדין היה לה הגבורה דבחי"ב בלבד, ומבחי"ד אין לה כלום כמ"ש שסירס את הזכר והרג לנקבה ומלחה וכו', דהיינו שלא נשאר האי נקבה דבחי"ד אלא הזכר בלבד בסוד אל אחר (דאסתרס ולא עביד פירי). ולפיכך אותו הצור ש... בחי"ד יכלה רק לנגוע מעט ברגליו של הזכר.

צירופים:

הכחות לא יופעלו אלא בסוד חזרתם וצירופם אל מקוריהם, ואז יושפע עליהם שפע רב וחזק שיוכלו הם לפעול פעולתם בחוזק.

צבאות:

ה"ס נצח והוד: **צא** ה"ס נצח, **בא** ה"ס הוד. ובוזה תבין סו"ה אין שלום **ליוצא ולבא**. מפני הצר, ואע"פ שבסוד **נצח אין פגם**: מפני שנמשך מסור מי דקיימא לשאלה, עם כל זה **בהדי הוצא לקי כרבא**: כי הצר יש לו אחיזה בכל **הבא** והתחתונה תלתה קלקלתה בעליונה, ובוזה נפגם גם **היוצא** שה"ס הנצח. (ע"ע נצח והוד).

הפכיות הכלים והאורות: וז"ס הפכיות הכלים והאורות, שאמרו ז"ל ואל יפרוש באבר חי שיציאתו יותר הנאה לו מביאתו אלא באבר מת. הרי שכלפי הכלים הביאה הוא העיקר, כי לא יכול לפרוש באבר חי שה"ס צואה אצלו, מלשון צאצא נאמר לו, דהיינו הס"מ הרשע, משא"כ כלפי האורות אדרבא שה"ס צא מצבאות שורש כל החיים והבן. שז"ס שאמרו ז"ל **חלל בגיי חיים**, שה"ס תחיית המתים והבן. (ע"ע תחיית המתים).

ציפוי למזבח:

ע"ע עצם ובשר (ע"ח ש"א ע"ב).

צחצחות:

ה"ס עשר הספירות דא"ק שנקי בקבלת ראשונים עשר צחצחות על גבי כתר עליון. (ש"א פ"ד ע"ח).

צירוף אותיות:

תלוי בבחי' מסך שבמלכות המעלה או"ח ומחבר הספירות כולם בקומה שוה ובמאציל.

ציד צידה:

זה נוהג באור החיה אורות דראש, שאין שם השגה זולת בסוד הצידה, כי בסוד הקשת המשיך בחוזק גדול (מראש מקוה), נמצא זורק (בתוך) **חץ** אל המטרה ואל יחטיא את השערה, פי', **כי הקשת מקורו מראש מקוה בסוד צדיא וריקניא**, (ע"ע תוהו ובוהו) ונמצא הניצוץ הפוגש נדבר נוסף שנקי יתר **שעל גבי הקשת** נמצא שמתרוקן כל פנימיותו וכחץ יפלח לבותם, ומשם מתקן מאד היתר ע"ג הקשת ונעשה מתוח היטב, ואח"כ בתוך מקוה שוב לא יחטיא את המטרה כי יודע ציד. (ע"ע קשת).

צדיק:

מלשון צר ציר. (ע"ע תוהו) ומתרגמינין על תוהו ובוהו צדיא וריקניא, אשר לא די שלא צד מאומה הנה מעשה זה גרם שגם מה דהוי ליה אתרוקן מיניה, ע"ד שאמרו, גמלא אזיל למבעי קרני אודני דהוו לי גזיזן מיניה סנהדרין ק"ו. ובסו"ה אם תלכו עמי קרי אף אני אלך עמכם בחמת קרי ובסו"ה ויחר אף ה' כי הולך הוא, להיות הליכה זו דרך רשעים, אשר הם כמוץ אשר תדפנו רוח.

אכן לא כן דרך צדיקים: כי יודע ה' דרך צדיקים. כי הצדיק יש לו נוקבא מוכנת בסוד איהו צדיק ואיהי צדקה שה"ס יסוד הנמשך ממוח שבראש מסוד ג"ר העליונים על כל, ששם נגלה מלכותו ית' אשר בכל משלה בסו"ה צדק ומשפט מכון כסאך, ושמה נגלה לעין כל שהצדק שה"ס כל הדינין שבהמציאות המה חסד גמור, בסוד שמאלא דאחדרא לחיות ימינא ממש בסו"ה אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי דגמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה, וכל זה נגלה בסוד אמת: כלומר, כי נטה שמים כרקיע והכל רואים משפט ה' כי אמת הוא, ובמשפט הזה נגלה מאליו אשר צדק הוא חסד ממש, והמשיגים זאת מכונים: ישרי" לב או מישרים פי' בסו"ה עקוב הלב ואנוש מכל ומי ידענו, כי בשעה שהצדיק אבד נמצא הלב אנוש מכל, הצדיק מכונה כל מטעם הנ"ל, וכמ"ש כי כל בשמים וארץ ומתרגמינין דאחיז בשמיא וארעא כלומר, כי כל פעולותיו בשלמות התחתונים המה פעולותיו ממש בעולם גבוה מעל גבוה כמו שפועל בבת אחת ממש, וע"כ אומר הנביא ואנוש מכל עקוב חלב שזה תלוי בזה, כי מחמת שאנוש מכל שהוא הצדיק לכן עקוב הלב, אמנם למעלה בשליטת כל שהוא הצדיק נמצא הלב ישר והמקבלים משם נקי ישרי לב, כי השכינה הק' (בסוד גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חיה) שורה בלב ואהבתם נצחית ותמה ושלימה וע"כ כתיב מישרים אהבוך.

וז"ס אור זרוע לצדיק וכו' כי כל הפעולות הנכללות בשם צדק דהיינו שאינם נמתקים אלא במי בסו"ה ואנוש מכל ומי ידענו דהיינו דינין הקשין מאד, נמצאים מתגלים בשם זרע זרוע, ובאים בהסתרה גדולה בסוד הסתר פנים: וכמו הזרע שאינם נסתרים באדמה רק לגלותם על פני האדמה בברכה מרובה, אף כאן לא באה ההסתרה פנים זולת לגלות אור הפנים ונק' זרע מלשון זה רע, רק רע רע יאמר הקונה, להיות שאין קנין בלי יסורים.

וז"ס קונה הכל: וכ"מ שנאמר שם קנין וקונה מראה על סוד רע רע יאמר הקונה, וע"כ הצדיק העליון הממשיך מסוד וקונה הכל, עושה פעולותיו בסתר גדול ירך בסתר: כנודע, אמנם כל התולדות אינם באים זולת ע"י אור זרוע לצדיק, ובסו"ה מבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע.

וז"ס ברכת אברהם: ברכת הבנים: כי ע"כ הוציא אותו החוצה, כלומר מחוץ לכל האורות שהיה לו במציאות גם פקד אותו בסוד מ"י.

הבט נא השמימה: שהיא המעלה היותר רמה שבכל המציאות, כל זה להורות את אי ידיעתו בסו"ה אם תוכל לספור אותם, אמנם היה לו נוקבא מוכנת לקבל את

הטפות היוצאות החוצה, דהיינו האשת חיל העליונה בת זוגיה דצדיק העליון, וע"כ בטח בלי שום פחד אשר כה יהיה זרעך "כה" הוא מלשון הכאה, אשר הטפין היוצאים מהצדיק לבטן בת זוגיה דרכם לצאת ביריה כחץ.

בסוד יורה כחץ מוליך: מלשון הכתוב סקול ירה ירה כל הנוגע בהר והפנימית מסולק לשורש באו"ח, והחיצוניות שהוא הטפין באים לבטן הנוקבא.

בטו הנוק': , בסוד האמירה הנ"ל הבט נא השמימה נק' מקום קבלת הטפה לברכה בשם בטן, מלשון הבטה שלנו ממטה למעלה, בסוד או"ח העולה ממטה למעלה כי דרך הזווג שהוא ממטה למעלה מהנוק' המוכנת לו ולמעלה, וע"כ נק' בת זוגיה צדקה: ולא צדק, משום דצדק נק' בטרם שקבלה עליה זכר שהיתה בתולה, כלומר בלתי מעובדת, מסו"ה והוא מלך לשדח נעבד. וע"כ נק' אז בתולה מלשון קרקע בתולה.

ועוד בתולה: אותיות בת אלה כי רת"ס מקוה הם ג' אותיות א"ל'ה' דאלקים, ומתוך שה' דאלקים היא סוף מקוה וה"ס מי דקיימא לשאלה ע"כ היא ודאי נקבה, ובעלה דיצע אותה ה"ס י' דאלקים יום רביעי, וע"כ בטרם דאתחבר בה י' הנ"ל מכונה בת אלה וחסרה ים כי אז עוד איש לא ידעה, וע"כ הסוף דמקו"ה ממלא חן וחסד גדול על הבתולות דבית ישראל, ובשעתא דקבלא עליה זכר שה"ס הי' הנ"ל אז שורה עליה כל הענינים שבסוד מיעוט הירח. אמנם בחופה וקידושין וכל התיקונים הראויים לה מבית המלך היא מביאה שמחה לעולם, כמ"ש ז"ל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה. כי הצדיק ה"ס ישר ובת זוגיה ה"ס

לב: וכשמזווג בה נק' שניהם ישרי לב, ואז אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. וז"ס והאמין בה' ויחשביה לו צדקה: כלומר, כל החילוק בין צדק לצדקה הוא, כי צדק איננה נוק' מוכנת וראויה לקבלת הטפה וע"כ יוצא הטפה לבטלה, כי הצדיק אין לו אמונה בה, משא"כ בשעה שהאמין בה' שכבר זכה לבטחון ואמונה גדולה הנה אדרבה נמצא שהוא מחשיב אותה הרבה, כמ"ש ויחשביה לו שהחשיב אותה מאד וכל אשר אמרה לו שמע בקולה, וע"כ קרא לה צדקה: מלשון צדק-ה. האי הי' דאלה הנ"ל דאלקים, משום דכן קימא לשאלה בסוד יראה זרע יאריך ימים: וגם על זה אמרו ז"ל ביהודה שאמר צדקה ממני, ואמרו ז"ל צדקה כי ממני יצאו הדברים, כלומר שת"ת העליון אמר כן שהוא הפועל הכל וכל היציאות ממנו באים, בסו"ה ישמח ישראל בעושיו בני צאיון יגילו במלכם. כי יהודה הוא בן הרבים סוד י' הנ"ל וכלביא מי יקימנו היוצא מהנ"ל, כי ת"ת נק' משפט ויש לו צדיק דאזדווג בצדקה (ע"ע זה אל זה).

הרה ויולדת יחדיו

צדיק הוי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו:

הכל אומרים שהוי' הוא הצדיק, ואפילו פרעה הרשע אמר כן, אבל לא באמירה ומחשבה מקריות פרטית תליא מילתא, כי אם שכל שכלו ודעתו יבין, בפשיטות

והחלט, שמטוב לא יצא שום רע, לשום בריה מבריותיו. וכל עוד, שאבר אחד מאברי אדם אינו נוח, מהנהגת הבורא ית' עמו, ואותו אבר פרטי מרגיש שרע לו מהנהגת הבורא עמו, הרי הוא רשע, כי כל הפוסל במומו פוסל ודו"ק. אבל המתאמצים בעבודה בכל כחם, לאם לאט ישיגו שכל אמיתי והשלם, ואז רק אז, כל אבריהם מלאים נייחא דרוחא ושואבים שפע הטוב מכל מיני ההנהגות שהשיגו, וישיגו מן הבורא ית'.

וז"ש צדיק הוי': פירוש, כי כן האמת, ולכן צדקות אהב: פירוש, שאוהב שיגלו לעין כל בשר כל צדקותיו שעושה עמהם, ואז כשיגלו להם בהרחבה לעין שכלם, צדקות הוי' ששורה על כל מיני הנהגות שבמציאות, אז ישר יחזו פנימו: פירוש. לאפוקי מעיקרא, טרם שזכו לתכלית השלימות היו רואים הפלאת הבורא יתברך, איך שטובתו מתיחד על כל רע, כיתרון האור מן החושך, ורשע מכין לצדיק, שעדיין אין זו הבטה שלמה, כי אינה ישרה ותמיד באה על ידי רע וטוב ודו"ק.

אבל כשיזכו לגאולה שלימה, יראו עין בעין בשוב הוי' ציון, פירוש, שאין כאן כלל ציה ושממה, והציה בעצמה, היא סבת מסבב הסבות, ואין כאן רע, אלא אדרבה מלא טובה וברכת ה', וזה נקרא הבטה ישרה, בלי תערובת הרע, אפילו בדרך הכנה ודו"ק. וזה סוד עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות, פירוש: שאין צריך הכנה ללחם סעודתו בחרישה, וזריעה, ואפיה, אלא תוציא ברגע ורגע גלוסקאות מבושלים, וזה סוד הרה ויולדת יחדיו, בלי זמן על הריון, אלא ההריון ולידה באים בבת אחת ודו"ק.

צלם אלקים:

פרצוף שלם שיש בו רת"ס, ותיקון קוין נקי צלם אלקים.

צלם ודמות:

צלם הוא בחי' דכר, דמות ה"ס נוקבא. כי צלם ה"ע מסך המעכב על האור מלהאיר באותו המקום. למשל, כשהתחתונים אינם הולכים בדרכיו ית' ואינם מקיימים סוד שם אל המיוחד, אז כשהם פונים לבס ממצות השם, תיכף עושים בזה מסך על האור, וה"ס צלם.

ונמשך ממנו סוד פסל: כי הוא פוסל את האור מלהאיר כאן, וז"ס אך **בצלם** יתהלך איש.

ויש אמנם סוד דמות: שזהו כמו חותם חיצון על הצלם שישאר בקביעות.

ונקי ג"כ תמונה: שבסוד בחי"ד הוא ענין ע"ז, שה"ס עבודת כוכבים ומזלות, כי מצוירת אלי' בבחינת כוכב ומזל המשפיע מכח עצמו בלי אחדותו ית' השולם על הכל ומשגיח על הכל. וזסו"ה **לא תעשה לך פסל וכל תמונה** אשר פסל ה"ס האיש אשר

לבבו פונה ללכת ולעבור על מצוותיו ית', שהוא בחי' **זכר דקליפה** העושה הצל תיכף, מחמת שפונה אל האלילים. ואח"כ במשך מדכר גם בחי' **נוקבא דקליפה** דהיינו התמונה עצמה של עבוד"ז, אם מבחי"ב (כוכב) אם מבחי"ד (מזל) (או להיפך: מבחי"ב מזל ומבחי"ד כוכב).

וגי' בחי' חושב הכתוב: **בשמים ממעל. ועל הארץ מתחת. ובמים מתחת לארץ**. אשר בשמים שה"ס תוך מקוה, דשם אתקן הכל בבחי' היהיה ואפילו בחי"ד, ומשם נמשכו כל התיקונים העתידיים. **הארץ מתחת** ה"ס ארץ עליונה שהוא **תחת השמים**, וה"ס התיקון דבחי"ב הבא בסוד אומ"צ, ובמים מתחת **לארץ** ה"ס בחי"ד שצללה כמו אבן בסו"ה תהומות יכסיומו והתכסה מעין רואים.

וז"ס כי לא ראיתם כל תמונה, שהרי בסוד גי' תיקובים הנ"ל: שמים, ארץ, ומים מתחת ארץ, נתברר לעין כל שאין כאן שום תמונה (ולא כתוב כי לא נמצא שום תמונה, מטעם בחי"ד שצללה במים אדירים ונכסה מעין רואה).

ומכאן נמשך ג"כ ב' השמירות על דרך עץ חיים: **א' הכרובים** שהם מבחי' צלם ומסך ופסל, דהיינו בחי' דכר ומחרחרי ריב בסו"ה מסה ומריבה, וע"כ נקי' כרובים והם שנים בסו"ה **כרוב אחד מקצה מזה** בסוד כלי"א ארץ עליונה שמתחת השמים. וכרוב אחד מקצה מזה, שה"ס במים שמתחת לארץ במקו"ה הנ ועל הכרובים נוסף. אמנם בחי' תמונה ומסכה שה"ס **להט החרב המתהפכת** שהם ב' הנוקבות לבי' הדכורין הנ"ל שנקי' כרובים, שמה כוללם ב' **תמונות** כאחת, וכמו"ש בזוהר דמתהפכא מרחמי לדינא ומדינא לרחמי, כי תמונה דבחי"ב ה"ס רחמים ותמונה דבחי"ד ה"ס דינא, וכדי לתקן זה נקדים התיקון על האדם בסו"ה נעשה אדם **בצלמנו כדמותנו** שה"ס דיני' דבחי' הרחמים המתקנים אח"כ את בחי' הכרובים ולהט החרב המתהפכת להיותם באים בשלימותם באומ"צ, שע"כ מקבלים תיקון דאנקת"ם.

ב' נשים לאיש: ולא להיפך, והטעם מובן היטב עם הנ"ל, כי האיש להיותו בסוד צלם בעלמא בטרם דאתפרש התמונה ולכן אין לו הפרש מבחי"ב לבחי"ד, כי תיכף כשפונה לבו נמצא מציל על האור ואין לו ענין כלל עם צורת התמונה, ולפיכך אותו הדכר של בחי"ב הוא אותו הדכר של בחי"ד כתכונתו וכצורתו בלי שום הפרש ושינוי כלל וכלל, ולפיכך נמצא להדיא **איש אי' עם ב' נשים** כי אותו האיש שלקח לו סוד התמונה דבחי"ב חזר ולקח לו גם את התמונה דבחי"ד שז"ס **דרכו של איש לחזור** אחר אשה, כי התמונה נמשך תמיד מכח הצלם בסו"ה **וילן שם** כי בא השמש. כי אחר שנטה צללי ערב אז מתחיל **וילונו** העם, כי אחר הצלם שה"ס ביאת השמש והערב השמש נמשך התמונה הרי שהדכר חוזר וממשיך את הנוקי' אמנם לא להיפך, כי אין שום התעוררות להתמונה במקום האור והשמש **מעולם לא ראתה חמה** בפגימתה של לבנה. כי במקום שמאיר בטח אין שם שום פגם ואין שום תמונה ראויה שם להגלות, הרי שאין האשה ממשיכה וחוזרת אחר האיש, ולפיכך אין אשה יכולה להנשא לבי' אנשים אלא רק לאיש אחד, דהיינו לאותו האיש שחזר אחריה והמשיך גילויה לעולם.

צלפחד :

ב' גזרי עצים : מקושש : צלפחד ר"ת צל פחד, כי הוא היה כמקושש ב' העצים הידועים. עץ הוא מלשון נעוץ סופו בתחילתו, וה"ס ב' מיעוטים : מיעוט א' ה"ס בחי"ג, מיעוט ב' הוא בחי"ד. מיעוט א' נברא ביום ג' שה"ס עץ עושה פרי, כי כל הפריה ורביה נמשכת מן מיעוט א', והוא אינו מטיל אימתה ופחד כלל אלא כדמות צל בעלמא, כמ"ש בכל"א וה"ס מי דקיימא לשאלה, וה"ס שהתעורר בלי הכר נקבה כלל, וה"ס גזר והעלה מ"ן. ומיעוט ב' עץ שאינו עושה פרי אלא אילן סרק, וה"ס אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, בסו"ה אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף וכו' והוא מטיל פחד גדול. וה"ס ארץ גזירה : ולפיכך ב' המיעוטים הללו מכונים ב' גזרי עצים, וצלפחד המותנה מבי המיעוטים צל פחד, היה מקושש ביום השבת מחמת שהיה בן חפר, כלומר איש יודע לחפור, וה"ס גדול ונורא שהרי ביום השבת כבר נתקדשו כל העולמות בסוד דאור הפשוט שממלא כל החלל ולא היה אז שום מקום לקלי', כי הגם שבחי"ד לא היתה מטוהרת הוא מפני שלא היה לה מקום להופיע שמה, כי אי אפשר שתופיע בטרם מיעוט הא', דהיינו אחר שנעשה הצל על החכמה העליונה מסוד בחי"ג היולי דחוכמתא אין שום פחד מחמת בחי"ד שהיא הלעומת דו"ק או ג"ר המצומצמים בצל, שהסו"ה בצלם אלקים ברא אותם : אז אפשר לו להכשל בדומה לו, דהיינו עצת הנחש וזוהמתם כי מי ידמה לו, ואם אינו בקדושה אי אפשר לו כלל וכלל שידמה לו ויערוך לו ואפילו אם נדמה לו מאי איכפת ליה, וכלה שענייה יפות כל גופה אין צריך בדיקה, ואין כאן אפי' מקום לבדיקה ולא להאמין בעיניו, אכן אחר שנברא האדם בצלם ומיעוט א' בא **דמות** : שה"ס מיעוט ב' שה"ס חוה המוכנה לעטיו של נחש, וגם האדם בסיבת הצל היה צריך להתעצם ביותר בקדושתו ועברו על בל תוסיף, כי הוסיפו מה שלא שמעו מפי ה' כל המוסיף גורע, כי העין קרבה כאן לסוד שנים עשרה ובמספר נקבה ה"ס שתי עשרה, בסו"ה מלך אסור ברהטים, שהמה שקתות המים ב' **שקתות** : שקת דבחי"ג שקת דבחי"א שה"ס מקושש ב' קשין הבאים בזה אחר זה, ואי אפשר למיעוט הב' שיופיע בלי מיעוט א', וע"כ נק' מיעוט הב' בלבד שקתות המים או מקושש, משום שלא יארע מיעוט ב' בלי מיעוט א', ולפי"ז נמצא בפשיטות אשר באור הנצחי והפשוט דקדושת השבת נמצא גם בחי"ד הקשה שמתבטלת לגמרי, ואין לה שם שום מקום להופיע מחמת שאין עוד שם אפי' מיעוט ראשון כי אין שם צל כלל וכלל.

קשיות:

ה"ע כח העיכוב הנמצא בכל מסך השולט שם מכח צמצום א', כלומר, שאור העליון נתעכב מלהאיר שם בסבת אותו כח העיכוב המפריע דרכו, (ע"ע מסך), כי כן מדומה לנו כל דבר קשה, אשר נמצא בו התנגדות בתוקף מבלי תת לחבירו לבוא במשהו לתוך גבולו. ודבר רך מובן לנו שאינו מקפיד כ"כ לשמור על גבולו, כי מרשה לחברו לקחת מקום בתוך גבולו פחות או יותר, והבן.

קודם:

פירושו גורם ושורש ועילה, אשר האחר, הוא נמשך הימנו ועלול הימנו.

קדמון לכל הקדומים:

פירושו שורש לכל השרשים.

קיים:

פירושו כמו מאומת, מלשון שטר מקויים.

קצבה:

ה' בחי' של עביות נבחן במסך שבכלי מלכות, אשר כל מסך העב ביותר מעלה או"ח בשיעור קומה יותר גבוהה, כי עביות דבחי"ד מעלה או"ח וממשיך קומת כתר, ועביות דבחי"ג מעלה או"ח יותר קטן וממשיך רק לקומת חכמה, (ע"ע או"ח). ונמצא דשעור של בחי' המסך שבהפרצוף, הוא הנותן קצבה לשיעור האורות שימצא בהפרצוף.

קרוב:

הוא ענין השואת הצורה
(ע"ע השואה).

קו:

יורה שיש בו התחלה ויש בו אחרית ותכלית.

קו א':

בפרצופי א"ק אין שם זולת כלי אי של המלכות וקו אחד, ומנקודים ואילך יש בכל פרצוף שלם ג' קוין. וקו אחד יורה בלי שיתופא, או בחי"ד ומדת הדין בלבד או בחי"ב ומדת הרחמים בלבד. וג' קוין יורה שיתוף מדה"ר דהיינו בחי"ב ובחי"ד מתוקנים יחדיו.

קול:

ה"ס הרוח השורה בלב שעושה שם דפיקו, וה"ס שם הויה.

קולות:

סוד הבינה הם קולות הנשמעות באוזן, שת"ת ומלכות אינם ניזונים אלא מהקולות האלו ולא מסוד אכילה ושתיה, (ש"ד פ"ה ע"ח). וה"ס אכילה ושתיה פנימיות דיוה"כ.

קול:

סודו מראש מקוה, שבסוד ההקדם המספיק של צלצלי שמע נשמע קול ה'. אכן קול הזה נתלבש בהבלים של משה. כלומר, אותם הבלים המרובים שנדחו ויצאו לחוץ ע"י שליפת הראש מתו, ורק אז שמע קול ה' בכח בסו"ה אל תקרב הלום, (ע"י לקמן קול ודבור).

קול ודבור:

תבין מסו"ה משה ידבר והאלקים יעננו בקול, פי' בסו"ה וירא ה' כי סר לראות ויאמר לו משה משה. הרי לפניך ענין הסתכלות וירא הוי', וענין אמירת משה משה שה"ס דיבור. ונודע שאור הראיה מתלבש ובא בפנימית הפרצוף, וגם יוצא לחוץ ומתלבש באורות ההבלים היוצאים לחוץ, מאזן בחי"ב ומחוטם בחי"ג שה"ס הנחלים ההולכים למלאות הים, שה"ס קיבוץ כל הבלי הפרצוף היוצאים לבר מהפרצוף במקום הפה המכונה **את** בסו"ה וירא אלקים **את** וכו', שה"ס הבל הפה שמתקבצים בו כל הבלי.. והפרצוף המכונה מסך, ושם נעשה הכאת השפתיים זה על זה, והאו"ח שה"ס אור ההסתכלות הנדחה לאחוריו עולה ומלביש הע"ס ממטה למעלה וכו'. וזהו אינו דבור אלא סוד אמירה משה משה ויאמר לו הנני, שה"ס השכינה מדברת

מתוך גרונו של משה, כלומר בטרם צאתו לחוץ ובטרם נחתך בשפתים, שה"ס רואים את הקולות, דהיינו שהיו דבוקים במשה ומקבלים סו"ה וירא ה' כי סר לראות ויאמר לו משה משה, מלשון בסוד וארון אלקים לא **מש** מקרב המחנה. ובהשגה האמורה דראית הקולות משה משה, כבר די ומספיק להשגות כל התורה כולה בבחי' פנימיותה, שה"ס, הקול בטרם צאתו מהגרון ולחוץ, אלא שמושפע בסוד האמירה משה משה. אמנם הדיבור עצמו א"א בסוד זה להגלות כי למקום קיבוץ ההבלים אנו צריכים שז"ס משה ידבר, כלומר היציאה לחוץ במוצאות הפה וחתוך שפתיים אינו מתגלה אלא ע"י התפשטות נשמת משה מחוץ לפרצוף, בסוד בכל דרא ודרא או ע"י דרא דחיד וגרון או ע"י שיניים ושפתים והבן. וזו"ה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך וכו', כי סוד הראיה עצמה בטרם צאתה לחוץ בסוד הסתכלות במקום קיבוץ הכלים נקי מראה הנאווה, אור העצמות הבוקע בעור הפרצוף ומהפכו לאור החכמה כתנות אור, שהוא נמשך מכלה דשביעי. ובטרם זה יש כלה דששי שה"ס **הקול** מגרונו של משה משה כנ"ל. והסו"ה ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, כדבר איש אל רעהו...

קול ודיבור:

כל עוד שההארה בפנימיות הפרצוף, דהיינו בריאה בגרון נקי ההבל בשם קול, ובצאתו לבר מהפרצוף בסוד ה' מוצאות הפה מכונה דיבור, דהיינו שמוציא אותם בפה בחיתוך שפתיו ובחיתוך אותיות.

קשר:

ע"ע התקשרות.

קשר:

בעקודים וכו' יוד אורות פנימיים ומקיפים מקושרים בתוך כלי אי' (מסך דבחי"ד) (ע"ח ש"ו פ"ד).

מלשון ויעקוד את יצחק, ר"ל **ויקשור** (שם), בצאתם מחוץ לפה **קשורים** יחד (שם).

קשר אמיץ:

(ש"ד פ"ב ע"ח) המסן המתתקן בכלי מלכות דעליון דהיינו הפה של ראש שמעלה או"ח ממטה למעלה, מכונה קשר אמיץ. משום שמלכות הזאת הוא בחי' כתר אל התחתון,

ונקי קשר על שם המסך המעלה או"ח ומקשר בזה את אור העליון להפרצוף. (ע"ע אור מורכב) ונקי אמיץ, על היותו בחי' הכתר והשורש להתחתון.

קרקפתא:

הוא הגלגלת הנקי כתר.

קרקפתא דא"ק ה"ס כתר דע"ב ובחי' פה דראש א' דא"ק, כי למעלה מקרקפתא זו אין שום שורש כלי כלל ועיקר.

קרקע:

ה"ס המסך המסיים לאותו העולם שהוא הקרקע לעצמו ובחי' הגג לעולם התחתון, כי מלכות דעליון נעשה לכתר לתחתון.

קישוטיץ:

הגוף דאלקים יורד לפעמים בבי"ע, ושם **מתקשטת** ומתלבשת באותם הלבושים להתנאות בפני בעלה לומר ראה גדולים שגדלתי. (ע"ח ש"ה פ"ו).

קבלה, השפעה:

המקבל מחויב להמציא כלים היותר זכים וכו', (ע"ע עליה וירידה). והמשפיע ממציא לתחתון מבחי' היותר גס ועב (שם).

קליפיץ:

כל החיצון לחבירו נבחן כמלביש וכקליפה על חבירו, אמנם קליפות הוא מיוחד לפרצופי הטומאה, והוא מלשון קליפות של פירות שאין בהם טעם ואוכל, ומקומם מחוץ לאלו המלבושים (דאצילות) שהם בי"ע, (ע"ח ש"ג פ"ג).
דבור אמירה: אמירה ה"ס י"ס דרוח, דיבור ה"ס נפש.

קליפות:

המה הכחות השולטים על בני האדם שלא יעיינו בכל דבר עד סופו אלא שיסתפקו במועט. דהיינו שדי להם הבנה של שטחיות קלושה, שנדמה כמו שקולף קליפה

העליונה מהחכמה ומניח את העיקר. וע"כ לא יועיל שכל האדם להבין בעבודתו ית', כי העוונות משליטים עליהם כח הס"א הנ"ל, ולא יוכלו לעיין כל צרכם בהתורה והחכמה הקדושה וע"כ מורדים בו ית'.

טעם שלשוני בלי מליצה: ומטעם זה מנעתי א"ע מלכתוב ספרי במליצות ושירים כמ"ש קודמי, מחמת שראיתי איך בני אדם מרשים לעצמיהם לקלוף את החכמה הקדושה וליתן בכליהם הגסים, ע"ד שעשו לשיר השירים ולאגדות חז"ל, ולקבלת רמ"ק שאמרו עליו שמשורר ומליץ הוא, שדומה עלי כמעשה שהי' באותה בת הרשע שחמדה לדי' ישמעאל כהן גדול וביקשה לאביה שלא יהרגהו, ואחר שלא יכלה לפעול זה אז הסתפקה בזה אשר התליין יקלוף את עורו וכו'. ע"כ כתבתי בלשון פשוטה שידי אויבי החכמה לא יפגעו בה. אכן האמת הוא אשר הקבלה מתבטאת במליצות: מטבע החכמה עצמה שהשכל הפשוט שבה מתבטא במשל ומליצה, מטעם שמתפרשת דוקא על ענפים הגשמיים כנודע. אמנם מטעם הנ"ל נדחקתי כמה שאפשר להמנע מסגנון הזה.

קליפות:

קליפות דיצירה כסף ונחושת, קליפות דעשיה פרזלא וחספא (ע"ח), הקליפות שכנגד אצילות אינם שם רק בבי"ע. בכללות נבחנים הקליפות כלבוש לאצילות דהיינו מדרגה ג' הנק' מלבוש, כי האצילות עצמות, ובי"ע גוף, והקליפות מלבוש, (ע"ח). **בכללות לא יש יותר מג' מלבושים: אצילות מלבוש הא"ס, בי"ע מלבוש לא"ק, הקליפות מלבוש לאצילות.**

קומה זקופה:

ע"ע בעל קומה זקופה.

קם קימה:

ה"ס המשכת אורות דג"ר כי הוא אז במלוא קומתו, משא"כ היושב בישיבה על הכסא הרי הוא חסר שליש קומתו, (ע"ע תחית המתים).

קומתם שוה: זלמ"ז:

ב' מיני ע"ס יוצאים בכל התפשטות ע"ס. הא' הם שקומתם שוה לזה, דהיינו באמצעות האו"ח המשוה קומת כל הספיי שוה בשוה, והוא מתוך שהמלכות נעשית ונתקנת בכח

המסך (ע"ע מסך) למעיין נובע או"ח ממטה למעלה, א"כ נחשבת משום זה השורש שנק' כתר אל האו"ח, שע"כ הווה קומתה כקומת כתר. (וז"א דאו"ח הוא כמו חכמה דאו"י וכי) נמצא בזה שאין שום הבחן בשיעור קומה בין ספירה לספירה, כי בחי' מדרגה דמעלה מטה יצאה בשביל גילוי העביות בבחי"ד, שמשום זה נעשה ג"כ בחי' מעלה ומטה בגי' בחי' הקודמים, דהיינו דכל בחי' היותר קרובה לגילוי עביות דבחי"ד נעשה יותר שפלה, והיותר רחוקה מגילוי עביות דבחי"ד נעשת יותר גבוהה וחשובה. דע"כ החכמה שהיא רחוקה יותר מכולם, נחשבת עליונה מכולם, והבינה לבחי"ב ששפלה למטה מהחכמה, והז"א לבחי"ג וע"כ הוא למטה מהבינה, כי הוא היותר קרוב לגילוי בחי"ד. אמנם עתה אשר בחי"ד עצמה שגרמה לכל זה עלתה מעלתה כמו כתר, א"כ ודאי אשר כל ההבחנות מספירות עליונות נתבטלו, וכולם כמו קומת כתר.

קומתם שוה : וזלמ"ז : הבחנה זאת היא העיקרית שבהבחנות וצריכה ע"כ לתשומת לב מרובה. והענין הוא רק בהבחן של האו"ח בלבדו, כי האו"ח העולה מלמטה למעלה נמצא שמשוה משום זה קומת כל הספירות, או עד הכתר או עד החכמה וכי, דהיינו לפי העביות שבהמסך. אכן כולם בהשוואה אחת, כי ע"כ אנו אומרים שבראש אין כלים אלא שרשים לכלים. ונודע שהאו"ח העולה מלמטה למעלה הוא כמו ראש, וכן הדין אפי' מטבור ולמעלה, משום שכל או"ח העולה מלמטה למעלה אינו עושה כלים, ואם אפי' הוא משמש מ"מ נבחן שהוא עצמו אינו עושה רק שרשי כלים, אלא שמשמש בכלים הישנים הנמצאים שם מכח או"ח מוקדם שירד מלמעלה למטה, וזכור זה. והנה מלכות : וכתר מלכות : הם כמעט בחי' אחת, ורק בשעה שהמלכות משפעת ע"י האו"ח העולה ממנה ולמעלה היא נקראת מלכות, שהוא שם העצם של ההנהגה גופה, משא"כ כתר מלכות : נקי' בעת שהאו"ח שלה יורד ממנה ולמטה, דהיינו שמתפשט לע"ס מינה ובה עד למלכות דמלכות שאז מתראה המלכות ומושגת לתחתונים בכל הדרה ויפיה, וקונית המלכות בשם **כתר מלכות**. כלומר, שהכל מכירים מלכותה משום הכתר שעל ראשה, דהיינו אותה המלכות המשמשת ממטה למעלה היא עצמה מתהווה לבחי' כתר המלך, וע"כ נעשה כאן בחי' **זה למטה מזה** : שבהיות ההנהגה מגלית כל השיעור שבהמסך שלה שיש לה ד' בחי' בהמשכת האו"י שהם חו"ב זי"נ, והם ודאי זה למטה מזה, כי חכמה דאו"י חשובה לאין ערך על הבינה והבינה על הז"א והז"א על הנוק'. ובהיותם באים ומתלבשים בכלי הקבלה כדרכם, הנה בהכרח שמושגים בהם זה למטה מזה, משא"כ כשמשפעת האו"ח להעליונים, דהיינו בטרם באה לגילוי בהתחתונים, ע"כ אע"פ שיש שם ד' בחי' מ"מ כלפי העליון גופיה אינם נבחנים למדרגות נבדלות, כי האור עצמו אין בו שינוי וכמו שהוא למעלה כן הוא בסוף עשיה. קומתם שוה : ועוד, דכל החשיבות נכללת אז בהמסך שבכלי מלכות באיזו בחי' שהיא אם בחי"ד או בחי"ג, וכל שלמעלה מבחי' עביותה אינו מראה חשיבות של כלום, ואדרבה אם הי' זה בהמסך היה ממעט את האו"ח וממעט ההשגה. וז"ס מאה ברכות

שכולם שוים זל"ז.

ואין להקשות, לפי"ז היה המלכות או הז"א צריך להיות יותר עליון מהחכמה וכתר, שזהו א'-אפשר, כי סוף סוף אין הכלי יכול להיות חשוב מהאור גופו ודיינו אם הכלי מתעצם להיות שוה לאור, ומתוך שמתעצם הכלי להיות חשוב כמו הכתר ממילא שהוא חשוב ג"כ כמו החו"ב וז"א שלמטה מהכתר, אכן לא יותר חשוב אפי' מהז"א, שהרי הז"א ה"ס אור ישר, והמלכות רק כלי. באופן אשר בסוד קומתם שוה.

כלי והאור שוים יחדיו: כמו הכוס והמים שבו שקומתם שוה, להיות האו"י נמדד בעביות שבו המעלה או"ח, ואי אפשר לאור שיגבה קומתו אפי' משהו מקומת האו"ח שה"ס כלי שבו. וכ"ז נכון בטרם שהכלי עצמו מתפשט לקבלתו של האור לפי די' הבחינות **כח"ב זו"נ זה למטה מזה**. משא"כ כשהאו"ח יורד מלמעלה למטה, הרי מלכות המעלה או"ח לעליונים נעשית לשורש הכל, וכתר הוא ודאי גבוה מכל ההתפשטות שלמטה. ואח"כ בחי"א דהתפשטות, משום סמיכתו לשורש נמצא שמקבל עיקר האור שבהשורש שנק' חכמה או עצמות, וע"כ נק' ראשית חכמה ובכור שבבנים. ואח"כ מתוך חסרון שבבחי"א מאור דחסדים יוצא גוף הבינה, ומחסרון חכמה שבה יוצא הז"א, ומגלה מסך חדש שה"ס מלכות דמלכות.

ונתבאר אשר התגלות או"ח בהכלי מלכות השוה לכל הספירות במעלה אחת, ובטלה לה ההבחן דלמעלה מטה בין הספירות, וע"כ אנו מבחינים שבסיבת הלבשת או"ח את הדי' בחי' דאו"י יצאו משום זה הע"ס שקומתם שוה בלי שום מיעוט אחד מחבירו, והוא מסעם הנ"ל, דכל ענין מעלה ומטה היה מחמת שהעביות הכלולה בכל אחד נחשב לחסרון באור, אשר עתה נעשת העביות מעלה בפ"ע בדומה להזכות כנ"ל.

ה' קומות זלמ"ז: עסמ"ב ונודע ענין ההזדככות והסתלקות הנוהג בגופין דא"ק הנק' עקודים, אשר אור הפנים מכה על המסך ומזככו, (ע"ע הזדככות על סדר המדרגה) שעמו הולך האור ומסתלק עש"ה. שמתחילה נזדכך לבחי"ג ויוצאים על מסך זה ע"ס דאו"י ואו"ח בקומת חכמה ואח"כ לבחי"ד המוציא קומת בינה ואח"כ לבחי"א המוציא קומת ז"א ואח"כ לבחי' שורש, שבזה נעלם כל הזווג ואין שם או"ח וממילא אין שם או"י. והנך מוצא אשר בדרך הזדככותו והסתלקות האורות דעקודים, יצאו הע"ס זה למטה מזה, אלא שיצאו ממעלה למטה, מתחילה יצא קומת כתר דהיינו בטרם ההזדככות, וכשהתחיל להזדכך יצא קומת חכמה שחסר שם מעלת הכתר, ואח"כ יצא קומת בינה שחסר שם גם מעלת חכמה, ואח"כ יצא קומת ז"א שחסר שם גם מעלת בינה, ואח"כ בחי' מלכות לבדה כלומר בלי שום זווג עם או"י. ואתה רואה סדר יציאתם בזה למטה מזה שנולד ונתחדש מסיבת ההזדככות.

ה' קומות זלמ"ז הפרטיים: ותדע שענין יציאתם זלמ"ז נוהג הן בכלל והן בפרט, כלומר דעיקר הבחנה הנ"ל אנו מבחינים רק בכלל דהיינו ביציאת ה"פ ג' ע"ס מ"ב דא"ק, שבכל פרצוף ופרצוף יש בו רת"ס (ע"ד שנתבאר בהשתלשלות הפרצופין ע"ש). אמנם כל מה שבכלל נוהג ג"כ בפרטים, כי בהכרח הוא אשר תיכף בגוף הראשון דא"ק הנק' גלגלתא דא"ק, בעת שקרה שם מקרה הסתלקות האור והזדככות המסך, הרי

מוכרח שהמסך נזדכך על סדר המדרגה, אשר בטרם שנזדכך לבחיי"ב בודאי שנזדכך לבחיי"ג ובטרם שנזדכך לבחיי"א ודאי שנזדכך לבחיי"ב וכו', וא"כ מתוך שאור העליון אינו פוסק מהנאצלים אפי' רגע, כי כל התנועות המחודשות אנו מבחינים רק בהמקבלים את אור העליון, וא"כ ודאי ומוכרח אשר אור העליון מזדווג ומכה על המסך בהמשך עת הזדככותו ומעלה או"ח הימנו מכל בחי' ובחי' שנשארה בו באותו זמן, עד שנזדכך כולו ונפסק כח הקשיות מהמסך לגמרי ובטל כל הזווג, ולפיכך בהכרח שיצאו אותם ה' קומות ברת"ס גם בע"ס דגוף דפרצוף א"ק הפנימי, ממש בכל הפרטים שאנו מבחינים בה, פ' עסמ"ב הכוללים שבה"פ (עי' היטב בערך השתלשלות הפרצופין).

ה' ראשים נשארים תמיד: וכמו שנתבאר שם אשר בהראשים אין מקרה הזדככות נוהג רק בהגופין, וע"כ רק בגופין נעלם האור. אמנם הראשים דה"פ א"ק נשתיירו כולם זה למטה מזה, דהיינו ראש דא"ק הפנימי בראשית הקו, וראש דע"ב מלביש על תוך שלו (שנסתלק) עד הטבור, וראש דס"ג מתחיל מפה דע"ב ומלבישו עד החזה, וראש דישסו"ת מלבישו מחזה עד הטבור. באופן שלא נשאר מגולה מן הקו דפרצוף הפנימי דא"ק אלא רק שליש תחתון של בחי' הסוף, כי ראש דע"ב מלבישו מפה עד טבורו וגלגלתא דס"ג מתחלת בפה דע"ב שהוא טבורו של הפנימי ומלבישו עד טבורו דע"ב העומד בש"ע דנה"י הפנימיים: חזה הכולל וגלגלתא דישסו"ת מתחלת בחזה הכולל שהוא ש"ע דנה"י הפנימיים, ומסתיים בטבור שהוא שליש אמצעי דנה"י הפנימיים. והנה כל אלו הראשים עומדים עם אורותיהם בעינם, כי בראשיהם לא קרה שום מקרה הזדככות, לפיכך אתה מוצא ד' ראשים זה למטה מזה, ראש אי' ע"ב ס"ג ישסו"ת הממלאים ומלבישים הקו הפנימי עד שליש תחתון דנה"י שלו שנשאר מגולה אשר שם מקום הנקודים, וגם שם ראש החמישי הנק' ב"ן שנשתייר אמנם רק בבחי' אחורים. ועם זה תקיש אל כל גוף וגוף הפרטי, אשר אע"פ שאנו אומרים, שבגופים דכל פרצוף מה"פ א"ק היה בהם הזדככות, אמנם כל פרט בהכרח שיצאו שם ה' קומות זה למטה מזה, ובהכרח שבכל קומה נבחן רת"ס, באופן שלא נעלמו כל האורות דגוף כי הראשים דכל קומה בהכרח שנשארו, וא"כ אתה מוצא ה' בחי' ראשים בגוף הפנימי דא"ק שנשאר אחר הסתלקותו וה' בחי' ראשים זה למטה מזה בגופא דע"ב אחר הסתלקותו וה' בחי' ראשים זלמ"ז בגופא דס"ג וכו', ומזה יצא התוך אשר מכל זווג וזווג יצאו ע"ס שקומתם שוה דהיינו בטרם הזדככות או בראשים וע"ס זה למטה מזה דהיינו אחר שנזדככו נשארו בהגוף ה' בחי' ראשים זה למטה מזה כאמור, (וזכור כאן שענין ה' בחי' נק' ע"ס בכל מקום).

ובדרך רמז תבין אשר קומתם שוה: ה"ס וחשכה כאורה ובסו"ה ואציעה שאול הנך. וה"ס השגחה פרטית, בסוד ישמח ישראל בעושי וכו', ובסוד פניתה לאל חי מסילות את שם פועלך (פועלך ודאי) וכו' פני אל תפילתך ברוצך לחלות (מל' חילול) את פני האדון ה'. וה"ס פרשה אי' דק"ש ואהבת וכו'.

זה למטה מזה: ה"ס יום ולילה, וה"ס השגחת שכר ועונש. וה"ס והיה אם שמוע פרשה ב' דק"ש דלא כתיב שם ושנתם לבניך וכו' אלא ולמדתם את בניכם וכו'.

זה אצל זה: ה"ס צירי. שהוראתו אשר החכמה העליונה שהיתה לאין קץ גבוה וחשובה מהבינה, (במקוה) הנה (בכל"א) הרכינה ראשה בהשואה עם הבינה, וחוי"ב נעשו כ"ב נקודות שונות משום דלא שמשה שם אלא ו"ק דחכמה. (ע"ע נקודות).
זה למטה מזה: כן הי' בחכמה ע"י וכן הוא בא"א, שהכתר וחכמה הם זה למטה מזה אלא אח"כ בזרועות נעשו בסוד צירי, (ע"ע נקודות).

קטורת:

יורה קשר, התקשרות. ה"ס והריחו ביראת ה', ובסו"ה יראי ה' ברכו את השם. וגם ה"ס הנוקי דכתר, אלא רק בסוד הריח כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל, ואיהו כתר ואיהו כתורת כמו קטורת, כ"ת מתחלפים בק"ט.
ויש כאן מחחתה, אש, סימנים: סימ"ן הוא מלשון סומא, בסוד וחשכה כאורה תהיה, וכמ"ש ז"ל אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, שה"ס י"א עשתי עשרה הסמויים מן שתי עשרה מן ה' ע' הקרב אל שתי עשרה, ונעשה סוד עשתי עשרה הנדחים להקלי', ועשתי עשרה סמויים מן העין הקרב, והוא משום שאין אני והוא (העין הקרב) יכולים לדור במדור אחד, ולפיכך בטרם יקרב העין להסתכל בשתי עשרה נבדל ונעלה האחד מהם. ודע אשר כל הפרדה מוליד אש: כי בכ"מ שבי' יסודות מחוברים זה בזה באהבה, ומתקרב אליהם יסוד ג' שדרכו למשוך אליו אחד מבי' החבירים, ועושה פירוד לריעים האהובים הקודמים, ועושה קשר אהבה בינו ובין יסוד החדש, והנה פירוד זה וקשר זה מוליד אש כידוע בחכמת הכימא.
ויש אש של מעלה, אש גבוה: כלומר שהפרדת היסודות הנ"ל נעשה בכח עליון, דהיינו העי' הקרב לסוד שתי עשרה נעלה ברעותא עילאה, שז"ס סליק ברעותא למברי עלמא הנאמר בכ"מ בזוהר. וגם כאן יש לפנינו ג' יסודות:
שהם א' שה"ס דוכרא (דא"א) דעתיק או הראש דיי"ב הפרצופים. יסוד הבי' ה"ס י"א הנדחים, שמתחילה היו שני היסודות האלו בסוד רעים אהובים בסוד י"ב פרצופים או בסוד ראש וגוף. ויסוד הגי' ה"ס העי' הקרב שהוא ממשיך אליו את הי"א, כלומר שגורם יסוד הראשון שהוא סוד הדכר דעתיק להפרד מן השתי עשרה ולהסתלק לשרשו, ואת הי"א הנדחים ממשיך ומתחבר עמו. והשלהבת היוצא ממלאכה זאת נקי אש שלמעלה, כלומר אש הנולד מסבה עליונה, ויש אש של הדיוט: אש שלמטה: אש זרה אשר מלאכת ההפרדה דהיינו קרבת העי' לשתי עשרה, נעשה מתוך רצון התחתון. (ע"ע אש, אש אכלה אש).

קיר. קורות ביתו:

כן נקי השכינה הקי' מבחי' ההכנה לאור התכלית. וע"י זוהר שופטים (אות י"א) מי מעיד

על האדם קירות ביתו. מאי קירות ביתו אינון קירות לבו (קרירות הלב), ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואוקמוה רבנן מקירות לבו. גרמין בנויין על מוחא דאיהי מיא ועלייהו רמיז המקרה במים עליותיו.

יחוד הקטורת: (עיי' זוהר קרח אות כ') ויאמר משה אל אהרון קח את המחתה. רבי חייא פתח, חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה וכו', בשעתא דמאריהון דדינא קיימין על עלמא ורוגזא תלי, אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא (פיי שיש לו הנשמה מתוך מקוה שה"ס איש חכם) קב"ה אשגח ביה, (בסוד או"ח מעילא לתתא) ואשתכך רוגזא (בסוד קיבוץ הנדחים). למלכא דאתרגז על עבדיו וכו' אדהכי לאל רחימא דמלכא (הנשמה דתוך מקוה) וקם קמיה, כיוון חמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי (שה"ס גילוי אור הפי"נים) שרא האי רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה (שזהו יד לכל כלי טהורה בו תאחז לגלות אורה), ומלכא חדי (בסוד שלום הנצחי ובסוד שבת) לבתר כדאתי סניטרא חזא אנפוי דמלכא חדאן, אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא, ובג"כ ואיש חכם יכפרנה. אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוי תלי, (מכח ירידת עדת קרח חיים שאולה) מיד ויאמר משה אל אהרון בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא (תוך) (ומשה הוא ראש שושבינא דמלכא) וקטורת לא סלקא אלא בידוי דאיהו אסגי שלמא בעלמא, (שה"ס תוך מקוה) וקשור קשרא דמהמנותא, (שהרי משה אמר) קטורת הא אוקמוהו חדותא דלעילא ותתא (שאז גם מים תחתונים הוי לאפי מלכא כמו מים עליונים), קשירו (דמהימנותא) סליקו דרוגזא (כלומר אם התוך מקושר ונגרר אחר הראש אז כל דינין משתככין) הה"ד שמן וקטורת ישמח לב. (שמן: ה"ס היורד על הראש, וקטורת: ה"ס התוך) וכדין איש חכם יכפרנה וכו'.

כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא (מכח התוך) ימינא יהא מקרבא (ובמאי) בקטורת, דאיהי בחשאי וברזא דקיק פנימאה מכלא (תוך דמקוה).

קרעים:

מצאנו בנביאים ג' בחיי קריעה:

הא', אצל שמואל ושאל שאחז בכנף מעילו, כמ"ש ויחזק בכנף מעילו ויקרע ויאמר אליו שמואל קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך. נצח: וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם. וזהו ג"כ קריעת דוד בלאט.

עשתי עשרה: הב', אצל אחיה השילוני עם ירבעם בן נבט שקרע ליי"ב קרעים, שעשרה נתן לירבעם ואחת למב"ד. (והקרע י"ב הוא שנתעלה לה' בסוד שבט לוי. שה' הוא נחלתו) שתי קרעים: הג', אצל אליהו ואלישע, שאחר התעלות אליהו ממנו קרע אלישע עצמו את בגדו לבי קרעים, שה"ס לבחי"ב ובחי"ד נפרדות. והענין הוא, כי סוד בגד ה"ס בגד בוגדים בגדו, שמסם נתהפך לבגדי כבוד ולתפארת והרע נהפך לטוב. אכן

בסוד הקריעה הדר הזוהמא כמתחילה, ונראה כל הרע השורשי שבהבגד, וא"כ קריעה
אותיות כרעה, כי רעה הוא בעיני אדוניה. וסוד **שלל** ה"ס איחוי הקרע, כלומר שע"י
מלחמה ועבודה אפשר להחזיר את הרע להיות טוב בסוד בגדי כבוד, וז"ס שאמר לו
שמואל לשאול ותעט אל השלל.

קאת:

שם עוף טמא ומאוס עד להקאה, וע"כ נק' קאת. וה"ס יקאת עמים, וקלי' זו נמשכת
מבחי"ד ואין לה ביטול עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים.
וזסו"ה והעוף אוכל אותם מן הסל מעל ראשי. ותדע שהעוף הזה היתה הקאת
הנ"ל, וע"כ פתר יוסף שפרעה יתלה אותו ויסר ראשו מעליו, כי הבחי"ד הזאת אין לה
תיקון עד כי יבא שילה והבן. כי העוף הזה שראה בחלומו לא אכל מן הסל אלא בשרו
ממש, דהיינו אחר שנפתר החלום (בבחי' הוי ושכיח).

קהת:

הוא מלשון הקהה את שיניו, בסו"ה שיני רשעים שברת. וסוד השנים ה"ס כח הפועל
להאוכל, בסוד מהאוכל יצא מאכל, ובסוד **אריה דאכיל קורבניו**. ובזה תבין אל תקרי
שברת אלא שרבבת, כי **עוג הרשע** עקר טורא בן ג' **פרסי**, אמר אזרקיני על **מחנה**
ישראל שהם ג' פרסאות. שה"ס **שפחה כי תירש גבירתה** שהתחתונה תלתה קלקלתה
בעליונה, (בסוד אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און) ואז רברב הקבה את שכניו, אחד
ננעץ בקדם ההר ואחד לאחורי ההר ולא יכול להזיזו ממקומו, ובא משה שגבהו עשרה
אמות וקפץ עשרה אמות ונטל חרב בת עשר אמות והגיע לקרסוליו והרגו. (ברכות נד):
והבן זה כי מתוך שן בהמות שלו דבחי"ד עלתה למעלה אל הקודש, נבחן ששם עמדו
רגליו וקרסוליו. ולפיכך משה עצמו שהיה בעשרה התחתונים (ממקוה"י ולמטה) נטל
חרב דאב"ח ובזה קפץ עשר אמות דאומ"צ, בסוד חרב להויה מלאה דם, וע"כ ירש גם
עשרה האלו בסוד מלך אסור ברהטים, וקפץ עוד למעלה לכל"א בסוד הויה אור לי,
ובזה נפל עוג הרשע שדוד כי קיצץ קרסוליו וראשו נפל מאליו, וכגון זה ה"ס הקהה את
שיניו, כי אע"פ דיש לו שנים אינו יכול להזיק בסוד אב"ח הוי אור לי, ושוב אינו יכול
לנבוח עוד, כי אלמלא היה שם באומ"צ לא היה נגאל במקוה"י, ונשאר בחושך מצרים
ששמה נקברו הרשעים האלו שלא היו כדאים לצאת ממצרים.

נה"י שעלו לחג"ת: ובזה תבין סוד עליה זאת, כי ג' פרסאות דמחנה ישראל ה"ס
חג"ת, והאי טורא דג' פרסאות דעקר ה"ס נה"י, ורצה להעלות דינין דנה"י ולפגום
החג"ת ח"ו, אמנם מכאן מפלתו בסוד ואם יעלו השמים משם אורידם, כי מתוך זה
היה משה יכול להרגו כנ"ל.

וז"ס ערש ברזל : דהיינו דינין קשין דבחי"ד, ועכ"ז יכול לו משה והרגו ואת ארצו ירש כנ"ל.

קידוש החודש והשבת

קידוש החודש:

ה"ס משאח"זל ישראל מקדשי הזמנים. פי', שיש ב' אופנים בהשגחתו ית' : אופן א' מכונה בשם ימים, שהוא מלשון בהיות ודעת ועונג. כלומר, כל בחי' הטוב המורגש תיכף בשעה שמקבלה כי טוב הוא, כל אלו מוגדרים בשם ימים : ויש אופן ב', המכונה בשם זמנים, שהוראתם שבעת הקבלה והשגה מדומים שאין בהם משהו של טוב אלא אדרבא ההיפך, אכן כששומר ועובד בהם בדרך התורה הק' כמצווה עלינו, אז מתגלה הסוב שבהם לסופם, ואגלאי מלתא למפרע שהענינים האלו באו לנו מבחי' הזמנה לטוב העתיד שההשגחה זיכתה אותנו ע"י ענינים הללו. וה"ס זמנים : מלשון הזמנה מלתא היא. ותדע אשר עיקר האורות ועצמותן מגיעים אלינו בסוד השגחה הנקי זמנים כנ"ל.

ובזה תבין ברכה וקדושה : אשר כל הטוב והנועם המושג לנו מהשגחתו ית' תיכף בקבלתם מכונים בשם ברכה. ועתות הקבלה מכונים בשם ימים. אכן כל האור והנועם המושג לנו בדרך הזמנה, כלומר שבשעת הקבלה מורגש לנו ההיפך מן הטוב המה מכונים בשם קדושה, וזמני ההשגה מכונים בשם זמנים.

ישראל מקדשי לזמנים : ובהאמור תבין, אשר באורות המכונים ברכה אין לתחתון שום חלק בו, כמ"ש מי הקדימני ואשלם. אמנם בהאורות המכונים קדושה, אשר אין בהם שום לחלולית של ישות וטעם בעת קבלתם, אלא אדרבא יסורין נוראים, הנה ודאי שמתנה הזאת אין בה שום ערך ומחיר כלפי הנותן כי אינו נותן כלום, אלא אדרבא הוא נוטל עוד מהתחתון, ומאי דהוי ליה נטל ממנו. ואם אמנם התחתון הולך בענינים ההמה בדרכי ה' המצווה אלינו, וגורם אשר היסורין והשפלות שקבל מהשגחתו ית' נתהפכו והיו לאורות ולישות של טוב מאד המכונים בשם קדושה כנ"ל, נמצא ממש אשר כל ההון העצום הזה הריהו מיוחד כולו אל פעולות התחתון והמקבל, שהרי ההשגחה לא הניחה בעסק הזה שום דבר של ממשות. וז"ש ז"ל ישראל מקדשי לזמנים ולא השי"ת כביכול. כלומר שכל הישות הנצמחת מסוד הזמנים נחשבים לגמרי על שם ישראל, כי מצד השגחה לא הגיע כאן שום ערך של כלום. ולפי"ז צריך אמנם להבין הכתוב אני ה' מקדישכם : הרי מבואר שגם בסוד הקדושה הוא השי"ת עשנו ולא אנחנו, וכן דרשו על הכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני וכו', שקדושתנו למעלה מקדושתכם, וא"כ איך אמרו שישראל מקדשי לזמנים כנ"ל. אמנם סוד גדול יש כאן, כי באמת בלתי עזרתו ית' אין לנו שום כח ותנועה, ואם באמת

היה בחי' הזמנים דבר בלי שום מרץ מצדו ית' לא היינו יכולים לעשות בו ערך, כי לולא יתקבצו כל החכמים שבעולם לא יוכלו לבראות אפילו יתוש א' ושום חידוש נוסף על מעשי השי"ת, אמנם על דבר זה ניתנה לנו השבת, שה"ס גילוי האורות הנק' קדושה, אשר הוכנו ונגמרו מצד המאציל ית' בטרם כל נברא.

וה"ס תיקון ג/ בחי' ראשונות מדי' בחי' הנודעים, שכללותם מכונים בשם מדת הרחמים, או חו"ב ת' או בחי"ב. ובסוד ג' בחי' אלו נתגלה כל התכלית והקדושה והברכה, עד שלא נשאר להוסיף על פעולתו ית' ולא כלום, לא לפגם ח"ו ולא לשבח, לא באורות **דברכה** ולא באורות **דקדושה**, כמ"ש אתה קדשת את יום השביעי לשמך **תכלית** מעשה שמים וארץ. (שפירושו של תכלית הוא, היינו שעליו אין להוסיף ולא לגרוע, והוא משום) וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, והיינו ודאי בסוד עולם הנשמות, כי שורשו הוא מטרם הבריאה ומטרם החטא דעצה"ד. (ואע"פ דחטא בששי מ"מ לא נסתלק אור הגנוז עד מוש"ק) ובקדושה וברכה האלו בתקנו העולמות בכל השלימות לשעתן, וכן מופיעים ממש לאחר הבריאה בסוד יום שבת, שכל זה נק' תיקון המאציל מצד עצמו בלי שיתופא דתחתון כלל ועיקר, אלא שהבחי"ד שבהמלכות לא שמה שם, וז"ס שאמרו ז"ל שבע"ש עם חשכה ברא את הרוחות של המזיקים ולא הספיק לעשות להם גופין עד אשר קדש השבת, וע"כ נשארו רוחין בלי גופין, שה"ס הנק' **שדים**: רוחות בלי גוף. **שרוחות** נמשכו מגי' בחי' הראשונות וגופין נמשכים רק מבחי"ד. והנה ודאי שא"א היה שיופיע אור התכלית בשבת בראשית, אם לא היה צורת המזיקים בעולם. כלומר, בחי' השגחה דאופן ב' הנ"ל הנק' בשם **זמנים** שהרי עיקר האור וסוד הקדושה, רק בכח זמנים נמשכים כנ"ל, והכי אומר וקדשתו מכל הזמנים ואי לאו הכי אין שום תכלית כנ"ל. אלא שהמזיקים האלו היו רק הס"א שכנגד גי' בחי' הראשונות כנ"ל שהמה רוחניות, וע"כ מכונים רוחות בלי גוף, כי הגוף שלהם ה"ס הס"א שכנגד בחי"ד, וזה עדיין לא נברא, אלא שבו שבת מכל מלאכתו הנכללים בבחי"ב מדה"ר אשר ברא אלקים לעשות, כלומר אחר שכבר נגלו הברכה והקדושה הנכללים, בבחי"ב, אז אפשר לצדיקים לעשות חפץ השי"ת ולתקן גם הבחי"ד אשר השי"ת לא הספיק לברוא אותם בשבת בראשית.

ושדים אלו נק' **שעירים ירקדו שם**: וכן אשר לא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים, כי אע"פ ששדים הללו כבר נשלמו על בוריים בשבת בראשית, כי כבר נגלה התכלית וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, עכ"ז במוצש"ק אחר הסתלקות אור הגנוז לצדיקים לע"ל, (המכונים עתודים העולים על הצאן) ונתגלה זוהמא דחיויא שה"ס בחי"ד בכח חטא דעץ הדעת, אז חזרו השדים לקלקלתם הראשון דהיינו לבחי' מזיקים לגי' בחי' ראשונות, ע"ד שהיו קודם שהופיע (עליהם) שבת בראשית כנ"ל. באופן שנעשו ב' בחי' של מזיקים, הא' הם השדים והשעירים הנ"ל הלעומת דבחי"ב, והב' ה"ס בחי"ד בעצמה זוהמא דחיויא והארס גופיה שהטיל בחוה. והתחתונים נפגעים ע"י ב' מחנות.

מחנים: אמנם בכל הקלקולים הנמשכים ממחנה א' הרי מתוקנים המה בכל שבת

ושבת. כלומר, כיון שאור דשבת בראשית מתחדש ומגיע אלינו בכל שבוע ושבוע, הרי כל הס"א והדינין הנמשכים מג' בחי' ראשונות, מתוקנים באור הזה עד תכליתם כבראשונה. משא"כ הקלקולים הנמשכים ממחנה הב', הרי קדושת השבת אינו פועל עליהם כלום, משום שהמה לא נכללו בתקון דשבת בראשית כנ"ל.

וז"ס אל יצא איש ממקומו ביום השבת: וכן ז"ס תחום שבת שהשי"ת בכל יכלתו עשה תחום ולא הרשה להס"א דבחי"ד הנ"ל שתוכל להתעורר ביום השבת, דאלמלי נתעוררו היו מונעים את התחתונים שלא יוכלו להנות כלום מאור הגדול דיום השבת, משום כח הבחי"ד שאינה מקבלת כלום משם כמבואר. וז"ס של האריז"ל **לבר נטלין ולא עאלין הנין כלבין דחציפין** שבחי"ד הנ"ל נקי' כלב נובח ואי אפשר לשתקו. משא"כ ביום השבת נשארים **כלבים אלמים** לא יוכלו לנבות, והיה זה עד מוצאי שבת שאז שוב ניתן להם הרשות לנבות והרשעים שבים לדינה של **גיהנום**; **הב הב**: דהיינו לא לבד שהכלבים אלו קונים כח עצמם שה"ס בחי"ד פעם א' הב שהוא חלקם, אלא הקב"ה נותן להם רשות להתאחז גם בבחי"ב שהוא פעם ב' הב, שמשם נמשך המטבע **אשך בחור ובתולה מצד זה זקן וזקנה מצד זה, אשר הזקנה ה"ס בחי"ב והבתולה ה"ס בחי"ד שאיש לא ידעה דהיינו כתוב דלא ידעו עיט זה משה שנק' איש מצד בחי' ד' ונק' אלקים מצד בחי"ב**, וז"ס אשר נתקשה משה בקידוש החודש, כי בחי"ב הנ"ל היה אפשר לו לקדש ולהמשיך עליה אור התכלית דבחי' שבת, בסוד שלש סעודות ג' **פעמים היום**, שאפ"י ליל שבת כיום תהיה כחשיכה כאורה, וע"כ היום האי על סעודת ליל שבת נאמר, משא"כ בחי"ד לא מתזנא כלום מג' סעודות אלו מטעם הנ"ל, דלא היה הזיקה מצוי שם שתהיי מתוקנת בשבת בראשית, דע"כ קידש היום ולא הספיק לעשות להם גופין כנ"ל. ומשום כך נתקשה משה ולא היה יכול לקדשה עד שהראה לו הקב"ה מטבע של אש בדומה למטבע הנ"ל בחור ובתולה וכו', ואמר לו **כזה ראה**, כלומר בזקן וזקנה, ואז תוכל לקדש אותה והבן.

קרושה עלאה תדושה תתאה:

והנה נתבאר סוד קידוש החודש הוא, אשר הקב"ה מראה לו להסתכל בבחי"ב, שמצד השני כלולה בה בחי"ד, וע"כ כשמושך אור התכלית אל בחי"ב הנה גם בחי"ד מתוקנת עמה, באופן שלולא התחיל הקב"ה לגלות אור התכלית בשבת בראשית בסוד וקדשתו מכל הזמנים, אז לא היה שום מציאות לקדש את החדש לתתא שה"ס בחי"ד. ובזה תבין דחז"ל, קדושים תהיו כי קדוש אני ה' מקדישכם, אשר קדושתי למעלה שה"ס אור השבת עומד עליכם ונותן לכם מציאות אל קדושתכם עצמכם שה"ס בחי"ד. באופן אשר גם בבחי' הקדושה, לעזרתו ית' אנו צריכים.

קשת, ג' גוונים שבו:

א) חמר העץ עצמו שיש לו ב' קצוות מבחי"ד ובחי"ב.

ב) החבל המתוח על ב' הקצוות הנ"ל שנק' **יתר**, מלשון כל המוסיף גורע ובסוד כיתרון האור מן החושך. שז"ע **יתרו** חותן משה, שהוסיף פרשת ואתה תחזה בהתורה. ואם החבל הזה אינו מתוח בתוקף אינו יכול לירות ולא כלום. ואם הוא מתוח אם בהמה אם איש לא יחיה. **בהמה** נברא בחמישי שה"ס בחי"ד, **איש** נברא בששי שה"ס בחי"ב בבחי"ד תמים יחדיו.

ג) אכן אם הוא מתוח ומתחבר בו סוד האבן הנזרק מכח היתר בכח גדול שה"ס החץ, שאז סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה כנ"ל, כי מפריד הגוף מהראש בסוד צדיא וריקניא, (ע"ע ציד) כאופן שיש ג' **גוונים בו**: העץ-הכולל ב' קצוות הנ"ל דחכמתא, והיתר-שה"ס המוסיף נורע, והאבן - שה"ס הנגיעה המפריד בין הראש להגוף.

קמצא דלבושי' מיניה וביה:

ה"ס וקמץ הכהן וכו'. דהיינו הסיתום דתחית אומ"צ, אשר הלבוש אינה מבחי קלי וחיצוניותו, אלא בסוד עורו כבשרו דהיינו כלי שום קלי כלל, ומ"מ הוא חשך ולא אור. וז"ס שאמר בע"ח בשער הכללים על נקודת הצמצום וז"ל: כשעלה ברצונו ית' וכו' האציל נקודה א/ הכלולה מיוד(*) ולא היה נראים וכו' גם אור וחיות נקודה זו יורדת מהמאציל בתוכם (בי"ס) ביחד, שהוא הכלי עם נשמתו כהדין **קמצא** דלבושיה מיניה וביה.

(*) **הגהה** ע"י לקמן שהיוד ה"ס ב' מלכויות עגולים ויושר כלולים יחד, אלא שמלכות דיושר עוד לא נראה שם עד שנגלה אור הקו, אמנם היה כלול שם גם הבחי"ד שהרי משם יצא, ואין לך נותן מה שאין בו. והיו בה יוד פנימים ויוד מקיפין ואה"מ מבחוץ לכלי וכו', עש"ה. פירוש, שמתחילה האציל נקודה שיורה **נקודה שחורה בל' אור** כלומר, שסילק האור בסוד האמצע דאור א"ס ב"ה,

ונק' אמצע מלשון הכתוב אחר **אחת בתוך**. וכן סוד **והבריח התיכון** בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה. וע"כ נק' ג"כ **סוף וסיום**, כי העגול סופו באמצעו, שה"ס תכלית שמים וארץ **מסוף העולם** עד סופו. וה"ס **צמצום**. (ע"ע צמצום) וקו א"ס ב"ה ה"ס אור וחיות נקודה זו, שנמשך בסוד זווג דהכאה על בחי"ד, (מקו"הנ) שכאן חזר ונגלה כל היוד ספירות שהיו נעלמים בסוד נקודה הנ"ל. וגילוי הזאת נק' נשמה, ומקום הצמצום ה"ס הכלי בצירוף עם בחי"ד דמקו"הנ שנוספת לסוד אורות דיושר, כי מנקודת הצמצום לא יצאו כי אם כלים דעגולים כנודע. (ע"ע עגולים ויושר) ותדע ההפרש מבין מלכות דעגולים למלכות דיושר, כי מלכות דעגולים ה"ס קמצא דלבושיה מיניה וביה, וע"כ לא היה שם לא אור פנימי ולא אור מקיף.

והיה בסוד **עגול** שיורה בלי שום קלי ופגם. אלא כך עלה **עלה ברצונו פשוט**: משא"כ

מלכות דיושר ה"ס בחי"ד, וע"כ היה שם סוד או"מ מבחוץ לכלי גם זווג דהכאה. ובוזה תבין סוד קמצא ובר קמצא : דהאי גברא דמרחמיה קמצא שה"ס מלכות דעגולים הנ"ל, שאין שם קלי וע"כ אהב אותו. ובעל דבביה בר קמצא דהיינו מלכות דיושר שיש שם בחי"ד וע"כ שנא אותו. ועבד סעודתא שה"ס סעודתא דמהמנותא, ובמקום קמצא קרא ליי שמעיה לבר קמצא, ומתחילה יהיב לי דמי פלגא סעודתא, שהמשיך לו הו"ק שה"ס חצי דבר. ואח"כ יהיב ליי דמיה כולה סעודתא שהמשיך לו ג"כ הג"ר, ומ"מ דחאו מהסעודה ולא רצה לזכור אותו, וע"כ אכל קורצא ביה מלכא וכוי ועשה מום בקדשים בדוקין שבעין שנקי תבלול בעינו.

שה"ס רוכתא דלדין הוי מומא ולדידהו לא הוי מומא. שה"ס שבחר בנו מכל עם ולא בעובדי ע"ז, אמנם לעובדי ע"ז עצמם ודאי שאין זה מום, כי זהו כל צורתו דאותו בר קמצא : כנ"ל.

ה"ס ענותנותן דזכריה בן אבקולם שהיה ענו מכל האדם אשר על פני האדמה שהיה חסר לו שער הנון, וע"כ זכר י"ה : שסוד י ה"ס **מלכות דעגולים קמעא בהתכללות בר קמצא ג"ר**. ה' ה"ס מלכות דיושר בר קמצא. והיוד ה"ס עשירי יהיה קודש שאין שם קלי ניכרת, אע"פ שבר קמצא כלול בו, וזהו שהחריבה את ביתנו.

ר

ראש :

תחילת התהוות של כל הארה נקי ראש, כלומר שורש והתחלה ובו ה' עיקרים. א' : סדר אצילותו (ע"ע זווג דהכאה).

ב' : מהותו, הם ע"ס דאו"י וע"ס דאו"ח היוצאים ע"י זווג דהכאה הראשונה הנקי הסתכלות א', על המסך שבמלכות הכללית המכונה פה.

ג' : מלכות הזאת אינה מסיימת להמדרגה, אלא שמתפשטת עוד עם או"י לע"ס כח"ב חג"ת בה"י מינה ובה כמ"ש להלן.

ד' : הע"ס דאו"י ואו"ח של ראש האמורים נבחנים לאורות בלי כלים, כי עדיין אין כאן אלא שרשים לכלים, והוא משום שהעליון אינו מתעבה מכח תחתון הימנו, ומאחר שכל מהותם של הכלים נבנים מכח העביות שבכלי מלכות שהוא מתחת הט"ר האלו של הראש, נמצאים ע"כ הט"ר בלי כלים. וזה הכלל, אין שום עביות יכולה להגביה את עצמה אפי' כחוט השערה לעלות למעלה ממקור מציאותו.

ה' : המלכות הזאת נבחנת לכתר מלכות המכונה פה, כי בכדי לעשות כלים לאותה

מדרגה צריכה המלכות של ראש להתפשט לע"ס מינה ובה, והט"ת שלה מתפשטים ויורדים לתוך דהמדרגה בסוד הסתכלות ב' על מלכות דמלכות המכונים חזה, שאז מתגלים ויוצאים הכלים של המדרגה בשלימותם.
ו': הראש מכונה לפעמים בשם פרצוף כתר או ג"ר או פרצוף ע"ב, והבחן זה לפי הענין המדובר, (ע"ע השתלשלות הפרצופין ד"ה וטעם הדבר).

ראש :

סודו היה והוא דומה לבחי' סוף לנה"י בכל בחינותיו, ועכ"ז הראש הוא רחמים גמורים והסוף הם דינין גמורים, והטעם הוא, מפני שהראש הוא בסוד היה וקבלת הדינין המה רק בבחי' תוך שה"ס הוה. וחוק הוא בטבע הבריאה שאין ההוה מתפעל ודואג כלל מהדינין שעברו מכבר, ולפיכך נמצאים בהראש רק בחי' השכר המרובה היוצא מעמל המרובה והעמל עצמו אינו נרגש. והיפוכו הוא **הסוף והנה"י**, כי הוא בסוד **יהיה** עדי"ש היום לעשות ולמחר לקבל שכרם, ולפיכך ההוה שה"ס התוך הוא במציאת הרגש הדינין והעמל, והשכר העתיד אינו מכבה אש דדינין לגמרי כי כן טבע הבריאה.

ראש גשמי :

ג"כ בחי' היה ודע שאפילו באדם הגשמי נבחן ג"כ הרת"ס שלו בבחי' היה הוה ויהיה, כי המוח שבראש הוא ממש אוצר שגנוז בו כל המחשבות והשכליות שהיו משמשים באבותיו ואבות אבותיו מכל הדורות, כמו שהוכיחו בעליל חכמי הפסיכולוגיה, שמקומם הוא במוח המארך (*) (הנ' סובקאנשים) והמה הם האיבסטינקטים והטבעים המפרישים בין אדם לחבירו, דהיינו לפי שיעורים שירשו מאבותיהם וע"כ הולכים ומתפתחים הדורות כנודע. הרי שהראש בסוד היה, ובנה"י שלו כלי הולדה שמשם יוצאים כל הדורות העתידים דהיינו יהי'.
(*תת הכרה. המו"ל.

ראש :

כשיצא ראש א' (בתוך מקוה) יצאו כל הראשים, כלומר שהראשים דכלהו פרצופין אינם יותר רק העתקה מהראש הא', ותבינהו היטב בסוד העגולים, כלומר ששליטתו במקומו לפי עצמו אינו עשוי כלל להתפשטות ולהיפך ששליטתו מצטייר דוקא שלא להתפשט כלל ממרכזו ולמטה.
וז"ס אשר **הצמצום מוקדם לאצילות כל פרצוף**. כי צמצום פירושו שליטת העיגולים כנ"ל, דהיינו שלא להתפשט לתחתונים, ומתוך שהראש נאצל מתחילה להפרצוף, נמצא

שהצמצום קודם להפרצוץ.

אכן יש בחי' ראש בלי עגולים : שהם ראשי ע"ב ס"ג דא"ק, בסו"ה אשר עשה האלקים את האדם ישר, כמ"ש בע"ח ש' נקודים. והענין, כי בגע"ס דא"ק עדיין לא הי' אלא קו א' וכלי א' : שה"ס בחי"ד ופה דראש, באופן שהעגולים לא יצאו אלא בסוד הכתר שה"ס בחי"ד, משא"כ החכמה שה"ס התוך דמקוה היתה בהפכיות מהכתר, שהכתר עיגולים והחכמה רק יושר, וע"כ הי' עדיין בסוד זה למעלה מזה בלי התלבשות כי הפוכים היו, וע"כ בשעה שיצא התפ"ב דגופא דכתר שנעלם בחי"ד ויצאו הע"ס על בחי"ג ויצא אור הכתר בכלי דחכמה ושמשה כלי דחכמה שה"ס יושר בהראש, וע"כ לא היה שם עיגולים כלל. ועד"ז ס"ג דא"ק, משא"כ מנקודים ולמטה נעשה צמצום חדש הב' ויצאו עיגולים, ואח"כ בה"פ אצילות יצאו כולם בבחי' עיגולים לראש, כי שמה כבר נתלבשו הפרצופין זה בזה (ע"ע אורך לעובי).

ראש כולל ע"ס :

נודע שראש פיוושו בחי' הסת"א ובחי' עגולים, דהיינו שלא להתפשט למטה, והוא שיצא מתחילה בעת הצמצום, אלא שאח"כ שנגלה סוד הקו יצאו הרו"ת בבחי' היושר כמו שהיו במקוה ואח"כ הופיע הסת"ב, דהיינו אחר שכבר הופיע או"ח היורד מלמעלה למטה שה"ס תוך אז נגלה מלכות המלכות ונעשה שוב הסתכלות בסו"ה וירא ה' כי סר, ונתפשט הסוף וסיום שנק' נה"י. וזכור שיש ב' בחי' סיום או דחושך וסיתום כמו מתחת לאומ"צ, או דבחי"ד כמו במקוה"נ מקום הצמצום.

ע"ס דראש השורשי : ומתוך שכל ראש נמשך מראש השורשי שבמקוה"נ ומסוד הסת"א שבראש מקוה שירד ונגלה במקוה"נ בכח גדול בסוד עגולים, וע"כ יש לו ע"ס שלימות בלי שום אחיזה לחצונים כי אין אחיזה בעיגולים, ע"כ יצאו שוב ונגלו כל הע"ס שהם רת"ס דמקוה בסוד כח"ב ואומ"צ, ומקוה"נ בסוד זו"נ, והמה הם הע"ס השורשית והן עצמם חזרו ונשנו בסוד התפשטות הקו גם לבחי' התפשטות פה בע"ס שלימות כמו שהיו בראש, אמנם בבחי' התלבשות גמור שה"ס היושר דכל המקומות כנ"ל.

ע"ס דיושר שה"ס תוך השרשיים : ה"ס התפשטות א' דגלגלתא דא"ק בסוד התפשטות הקו לע"ס הראשונים דא"ק, אכן דע כי לא נתפשט הקו רק אחר הזדככות דבחי"ד לבחי"ג, כלומר שעלה אותו המסך שעשה מקודם את הצמצום בכחו שנטל מסוד בחי"ד, הנה נתפשט מצורה דבחי"ד וקיבל הצורה דבחי"ג ואז היה אפשר להופעת הקו בסוד ראש ותוך דיושר : כנ"ל, כי בחיצוניות שה"ס הוה ותחתון (ע"ע פו"ח בעש"נ) אין כלל בחי' יושר לצורת מסך דבחי"ד והמה מתחילים מבחי"ג כאמור שה"ס ראש ותוך דע"ב, באופן שהופעת הקו היה רק על ג' בחי' וחסר את הבחי"ד אלא בסוד

היה ועליון.

פנימית א"ק ה"ס רוי"ת דגלגלתא : שנק' באמת חוט א"ס ב"ה.

חוט וקו : פוי"ח א"ק : ונתבאר לך היטב, שמה שכתוב בע"ח שהתפשטות הקו לתוך הצמצום ה"ס ע"ס הראשונים דא"ק הנה זה רק בסוד חיצונית וסוד ע"ב דא"ק. משא"כ בסוד פרצוף גלגלתא דא"ק נמצא שחוט א"ס ב"ה המתפשט בפנימיות הקו המה הם ע"ס הראשונות דא"ק. אלא כבר ידעת שפנימית פירושו הופעת העליון בהתחתון. (ע"ע פוי"ח בעש"נ) אשר באמת אין זה נחשב כלל לבחי' התחתון עצמו, ולפיכך אומר הרב בצדק שהתפשטות הקו המה הע"ס הראשונות דא"ק עצמו, כי פרצוף גלגלתא שבו לבחי' א"ס ב"ה יחשב, כלומר חוט הא"ס המתפשט לתוך הא"ק. ומכאן אמר הרב אשר הוא ושמו אחד בא"ס ב"ה : וכן בספר חפצי בה אומר שכל העולמות היו כלולים בא"ס ב"ה אפילו בחי"ד, אלא שם אין הבחי"ד עושה שום צמצום וחלל, שז"ס שאור א"ס ב"ה ממלא כל החלל, וע"כ אפי' אחר הצמצום מתפשט בפנימיותו אור א"ס ב"ה הזה אשר בחי"ד טהורה וחשובה ממש כמו ג' בחי' הראשונות בלי שום הכר כלל ביניהם, ומ"מ אין זה פועל כלל להשיב ולמלאות החלל בפרצוף א"ק, כלומר להמשיך את הקו עד למטה מבחי"ד, משום שעיקר השליטה הוא תמיד לחיצונית, דהיינו התפשטות הקו שיצא רק על מסך דבחי"ג, ונקודה דבחי"ד עשתה את החלל והמקום לכל העולמות (ע"ע אבי"ע דהסת"א).

ראש :

תבינהו ממקורו בסוד השררה שניתן למשה בסו"ה צלצלי שמע, ככתוב וירא ה' (הראש) כי סר לראות וכו' ויאמר משה משה פעמים הרבה עד ששמע ואז ויאמר הנני, דהיינו שנבטח שהראש ישכון בין כתפיו לנצחיות, דהיינו מכח המסך החזק שנולד ויצא מצלצלי שמע, והארת ראש הזה אצל העיבור (בכל"א) הוא בין ברכיו, כלומר שנתפשט ובא (מראש מקוה) עד סיום כל קומתו, והאו"מ דחגי"ת שלו שה"ס הסת"ב נכלל לגמרי בהסת"א שלו שה"ס הראש, ונמצא פה דראשו במקום טבורו שמשם מאיר הארת ראש לנה"י שלו לברכיו, באופן שאין לו כלל בחי' טבור שה"ס מסך בצלצלי תרועה, (כי סוף ואין סוף התאחדו בו כאחד) וסוד מלכות דמלכות. ובהאמור תבין טעם למה אין כלים בראש, שהוא מפני שהאורות קדמו לכלים כי שם בריש מקוה נגלו רק האורות, אלא שהאורות עצמם גילו לצרכם בחי' מסך ועביות כדי שיתגדל הארתם ביותר, באופן שלא היה שום שליטה להעביות שתוכל להתבלט באפס מה, וא"צ לומר שיוכל להתעלות למעלה ממקור נילוי, אמנם כל גילוי שלו היה רק להלביש את האורות ולקשרם.

ראש תוך סוף :

כל פרצוף מחויב להיות בו ג' מדרגות האלו, אשר הראש ה"ס ע"ס השרש שבאותו הפרצוף, והתוך הם ע"ס העקריים שבו, כלומר אשר העצמות המושרש בראש נמצאים מתלבשים ומתגלים בע"ס התוך, וע"כ נקי גופא כמו גופא דעובדא, והסוף הם ע"ס שבסופן מתגלה החיתוך והגבול, דהיינו הפסק ההארה.

צורת הע"ס דראש ותוך : ובדרך רמז יתבאר היטב, כי נודע שהסתכלות אי בסו"ה וירא ה' כי סר לראות, עושה ע"ס דראש, שמכח ההסתכלות האמור נעשה ההכאה ד... העליון בהתחתון בסו"ה משה משה, אשר האור מסתלק וחוזר לעילא למקומו והם הנקי ע"ס דאו"ח שמתתא לעילא (כמ"ש בראש...). והיינו דוקא בעת שהתחתון בסו"ה ויאמר הנני שאז נש... ואחרי כן לאט לאט מתפשטים הע"ס דראש הנ"ל בסוד אותו המסך שהעלה האו"ח מתתא לעילא כנ"ל, בכמות ואיכות שיעור אשר שם ממש, שה"ס ע"ס דאו"י עם ע"ס דאו"ח הנמצאים בראש ומתפשטים ויורדים למטה מהראש בסוד התלבשות... העליון בהתחתון, והמה המכונים או"ח היורד מעילא לתתא, והאו"י אע"פ שמתפשט ג"כ כאמור מ"מ אינו עולה בשם, משום שאין כאן שום חידוש צורה יותר או מעט שינוי ממה שהם בראש וכל החידוש שורה רק על האו"ח בלבדו, אשר בראש נמצא בסוד ההסתלקות וחזרה... למקורו וכאן להיפך כי נמצא בסוד התלבשות גמורה.

ומשום זה ענין התפשטות האו"י והאו"ח של ראש לתוך הכלים והגוף מכונים רק על שם האו"ח בלבד, דהיינו בשם או"ח היורד מלמעלה למטה כמבואר.

או"י דהסתייב : כלומו סו"ה וירא ה' כי סר לראות, הוא אור העצמות ואו"י גם בהסת"ב כמו בהסת"א כנ"ל, כי או"י ואור ההסתכלות היינו הך וע"ס דאו"ח שבכאן נקי או"ח העולה מתתא לעילא, ובנקודה זו נגמרים הע"ס דאו"י ואו"ח אשר בהתוך והגוף, ונקודה זו נקי טבור או חזה (והיינו היולי דחכמתא).

הסוף והע"ס שלו : ועתה נבאר הע"ס דסוף וסוד הסיום דכל פרצוף, כי אחרי כן חזרו ונתפשטו אותם הע"ס של האו"ח של ההסתלקות הנ"ל, וירדו ונתלבשו מנקודת הטבור ולמטה בתוך הכלים ממש כצורת האו"ח היורד מעילא לתתא שה"ס אומ"צ היורדים מפה של ראש ולמטה, אלא שיש הפרש גדול כי שם מפה ולמטה ירד האו"י של ע"ס דראש מלובשים בתוך האו"ח, אכן כאן בטבור ולמטה לא ירדו הע"ס דאו"י שבהתוך אלא נשארו עומדים למעלה מהטבור שהסו"ה תצא רוחו, וכל מה שירד מטבור ולמטה הוא רק אותו או"ח המסתלק בסוד הכאה בנקודת הטבור, הנה עתה (ובאומ"צ) נמצא שחזר וירד ונתלבש היטב בתוך הכלים, באופן שאין כאן זווג דהכאה עוד, ומתוך שמאו"י לא נתפשם כלום ממילא אין כאן מי שישפיע עוד, כי האו"ח היורד הוא נמצא תמיד בסוד אור נקבה המקבלת ואינה משפעת, וע"כ נעשה בכלי המלכות שבע"ס שמטבור ולמטה בחי חושך שה"ס שורש לסוד חושך דאמא שמתחת לאומ"צ. ובכלל אתה מוצא כאן ג' מלכיות : כי נודע שאין השפעה זולת בסוד או"ח העולה מהכאת אור העליון בהמלכות בהמסך המתקן שם כראוי לדבר הזה בסוד משה,

ולפיכך אין הפרצוף נגמר אלא בג' מלכיות: האי רק לשורש, הבי' הוא עקרת הבית דהיינו להשפעה, כי מלכות השורשית אינה ראוי' להשפעה להיותה בלי כלים, כלומר למעלה מהכלים שהרי האורות לא הספיקו עוד להתלבשות כמבואר לעיל, משא"כ מלכות הבי' שה"ס מלכות דמלכות כיון שהיא למטה מהכלים ע"כ היא ראויה להשפעה בכח זווג דהכאה הנוהג בה. אמנם מלכות השלישית שהיא מלכות דמלכות המלכות, כיון שאין זווג דהכאה נוהג שם מטעם חסרון אור ישר שה"ס אור ההסתכלות, כי אין שם אלא ע"ס דאוי"ח היורד והתלבש כנ"ל, ולפיכך מלכות זאת אינה יכולה להשפיע מאורה למטה ממנה, וע"כ נפסקה הארת אותו הפרצוף במקום הזה.

והטעם למה מלכות ג' אינה ראויה להסתכלות: משום שאין שם ערוה ודינין, כי נקודת הזווג דהכאה אשר בהטבור ה"ס מי דקיימא לשאלה, וע"כ או"ח זה אחר שהתלבש נמצאים דינין נייחין לגמרי במקום המלכות, ואין הסתכלות פועל זולת במקום שיש דינין משא"כ מלכות השורשית של ראש שיש שם מסך בחי"ד שה"ס מי דלא קיימא לשאלה, ולפיכך או"ח זה גם אחר שירד והתלבש נמצאים עוד הדינין דבחי"ד מעורבים בו, ולפיכך נוהג בו אור ההסתכלות בסו"ה וירא ה' כי סר, והבן היטב.

ראש הנקבה:

נודע ששורש הנקבה מתחלת מתוך דנוק', (ע"ע זווג נשיקין) וא"כ צריך להבין, כיון בשעה שיצא הכתר יצאו כל הכתרים דהיינו הראשים, ולפי המבואר **אין עדיין להנוק' שום שורש שמה.**

יסוד עתיק בא"א מפה לחזה: והענין, כי המדרגות נכללים זמ"ז, וע"כ גם בתוך דמקוה נמצא בחי' ראש, והיינו בחי' או"י הנמשך עם האוי"ח היורד מעילא לתתא מהראש להתוך, וה"ס יסוד דבלים יסוד דוכרא כמו יסוד דעתיק היורד מהראש דא"א ומתלבש בהתוך דא"א עד החזה. ותדע שה"ס ושורש לראש הנוקבא, דהיינו הראש הנעלם ומלובש בתוך עד החזה, כלומר מחזה ולמעלה, משום שהחזה ה"ס הסת"ב והמסך המעלה או"ח מתתא לעילא (ע"ע הזדככות) (וע"ע רת"ס) אשר שם כבר פסיק בחי' או"ח היורד מעילא לתתא כמובן.

רביעית:

התפשטות המלכות דכל פרצוף שה"ס בחי"ד וה' אחרונה דשם הויה, נבחנת לרביעית הפרצוף (שי"ד פ"ג ע"ח).

רובצת:

זווג זה מרומז בהכתוב כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף וכו' וכמו שפירשו חז"ל מוטב שיכנס החן בי ואל יכנס בבני, כי בסוד העלאת ראשי ירכין דידה נחסרה בחי' גי'ר שלה שזהו נק' כמו חצי מלשון מחצית, כי היא סיבה טובה שירד השיפולי מעיים שלה לבנים לצלמי מוחין והבן.

רחום:

הוא כינוי לשמו ית' שמרחם על בריותיו ומושיעם בעת צרה. ודע ששורש הרחמים הוא בעיקר נוהג בין אבות לבנים בסוד רחמי אב על בנו, והוא מלשון פטר כל רחם, כי נזכר שבנו הוא ומתמלא רחמים עליו.

רחם רחמים:

הוא מלשון פטר כל רחם, ושורש מלה זאת הוא מבחי' הזכרון של אב בבנו שבנו הוא, אז מתמלא רחמים. ושימוש מלה זאת בלשונינו הק' נובע מדחז"ל אשר פרה שאינה רוצית להניק את בנה משימין מלח על פי הרחם שלה ונזכרת בצער חבלי לידה ואז מרוצית להניק אותו והבן. והנך מוצא שענין זכירת אבות לבנים נמשך מכח פי הרחם ומכאן הושאל המלת רחמים לכל דבר.

כ"ב תמוז אפר"ת

רחמים

רחמי הבורא יתברך מיוחסים רק אל השכל ולא לגוף הגשמי כידוע, אבל נמצא ב' מצרים. א' מצר הגוף, דהיינו טרם שנתגלה הוית השכל, וב' מצר השכל, וזה שאמרו חז"ל ורחמיו על כל מעשיו כתיב. דהיינו. שהתפשטות רחמיו ית' אין לו שום גבול כנודע, ומענג הגוף כמו השכל כידוע, אם כן אי אפשר כלל להיות דבוק ברחמיו העצומים לאמתו בשכל לבד, כי הגוף מדמה לו חסרון בדביקות, ואף על פי שאינו נוגע כלל באמיתיות הרחמים, כי אומר שהוא גם כן מרחמי הבורא כמובן.

ריחוק מקרם:

פ"י כשהתחתון מרוחק ממקום העליון, כי כל תחתון בחוקו להלביש כל גופא דעליון ואז יש לו פרצוף שלם ברת"ס, אמנם זה היה נוהג רק בפרצופי א"ק אבל בעולם התיקון נעשה הרחקת מקום בין תחתון לעליון, שהתחתון אינו מלביש רק נה"י דעליון

דהיינו מטבורו ולמטה.

ודע, שזהו נבחן רק בפרצוף הכתר של התחתון, (דכל פרצוף כלול בחיוב מה"פ) כי המלביש את העליון וע"כ נבחן בו ריחוק המקום, כלומר בחי' המסך הגורם לזה, וכן הפרצוף הנוק' דז"א של התחתון, משום שכל מדה של חסרון שאנו מבחינים באיזה פרצוף הרי הוא ניכר בראש או בסוף, כי בערך האורות שהתחתונים נכנסים בתחילה ניכר החסרון בראש דהיינו בכלי דכתר שבפרצוף שאין שם האור הראוי לכלי דכתר אלא בחי' שפלה, אמנם בערך מילוי והגדלה שבכלים ניכר החסרון בסוף הפרצוף משום שבכלים העליונים נגדלים מתחילה. עד"מ אם הפרצוף חסר ג"ר ואין שם אלא נפש רוח נמצא אור הרוח בכתר, ולהיות ראוי לאור יחידה הרי ניכרבו חסרון יחידה חיה נשמה, ואור הנפש החכמה ובינה וזו"נ נשארו כלים ריקנים וחשוכים שאינם ראויים לתשמיש, הרי שהחסרון ניכר בכלים התחתונים.

רגלים:

הם ב/ הקוין ימין ושמאל הנמצאים מטבור ולמטה, ונק' ג"כ נצח והוד, ולהיותם התפשטות הטבור שהוא מלכות המסיימת להמדרגה, ע"כ מכונים רגלים מלשון סיום וסוף. ונתבאר במקום אחר, אשר עיקר השמות שבענפים התחתונים הם ע"פ שורשם שבהעליונים והבן היטב.

רגליה יורדות מות:

כי אין הפרצוף נחתך רק בסוד השמינית, בסו"ה וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ועד"ז פרצוף הנקבה נסתיימת ונחתכת ג"כ בסוד הנ"ל, (ע"ע שמינית) וה"ס בחי"ד הנק' מבת, ומשום שענין גילוי העטרה והסרת הערלה שה"ס כח החותך, אינו נוהג אלא בהזכר ולא בהנקבה, ע"כ יש אחיזה ברגליה במקום החיתוך כי שם נשאר כח החותך הנ"ל והבן.

רישא דדהבא

הבריאה הוא רישא דדהבא כי הוא בחי' זהב (ע"ח ש"ג פ"ב).

רצוא ושוב:

אין לטעות שיש איזו תנועה ח"ו ברוחניות, דא"כ המה ג"כ מוגבלים בזמן ומקום, דכל מתנועע צריך למקום להתנענע וממילא המה שוהים זמן לפי סכום התנועות כנודע.

אלא עמקות גדולה ישנה כאן, כי באמת אין כאן שום תנועה בהבחן בין הרצון אל השוב, אלא שהוא הבחן כלפי התחתונים, כי רוח העליון ביחסו לעצמו אינו משתנה מאומה, אלא בסוד כל המוסיף גורע נמצא בעת שהתחתון מגביה עצמו לשאוב את רוח העליון הגבוה ממדרגתו הנה מלבד שלא יוכל לקבל משם כלום משום חוסר הכנתו לאותו המדרגה הנה עוד אובד את רוח חיותו עצמו בסו"ה: תוסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון, כי כל המוסיף גורע, וכמ"ש ז"ל גמלא אזיל למתבע קרני אודני דהוו ליה גזזין מיניה. ורוח חיות הזה הנגרע ממנו מסבת הליכתו לתוספת רוח, נבחן לבחי' של "רצוא". כלומר שרוחו רץ הימנו ונסתלק לשורשו.

ונודע אשר אין שינוי אלא בכלים. וכבר נתבאר במ"א שאין שום שינוי באור העליון ממה שהיה קודם הצמצום לבין אחר הצמצום, כי לא היה הצמצום רק מצד המקבל וע"כ לא חל הכח הזה אלא על הכלי קבלה, כלומר אור א"ס ית' ממלא את כל החלל גם לאחר הצמצום אלא הכלי קבלה נתקלקלו וע"כ אינם מרגישים אורו ית', וכיון שאינם יודעים ואינם מרגישים נבחן זה כמו שאור א"ס ב,ה נסתלק מהם, בדומה לאדם שהניח לו אביו ירושה גדולה סמון באוצרו בתוך ביתו שיושב בו אלא שאינו יודע מזה, אשר ודאי נחשב לעני גדול ויכול למות ברעב ואינו חשוב למאומה מה שהאוצר הגדול מונח ברשותו, כן כאן אע"פ שאור העליון באמת לא נסתלק מ"מ כיון שהתחתון אינו יודע נחשב זה למסתלק משום שלא יוכל להנות ממנו ולא כלום.

שוב: ובהאמור תבין אשר בזמן השוב ג"כ אין כאן שום תנועה, אלא רק הכלי חזר להכשירו ונעשה ראוי לקבל את אור החיים בחזרה, כלומר שנתקנו הכלים ונדעו מהאור המלוּבש בהם.

רצוא: פירושו שיורד ממעלה למטה וכל היורד יורד במרוצה, (ע"ע כל היורד) כי העליון אין לו עיכובים ומסכים שכל זה הוא ערוך רק כלפי התחתון כנודע, משא"כ העולה ממטה למעלה: הרי יש לו מסכים ועיכובים רבים על דרכו, שמוכרח משום זה לעשות הפסקות למנוחה בשיעורים גדולים על דרך ההולך לאט לאט שעושה הפסקות מנוחה רבות בתנועת ההילוך שלו, וע"כ בדרכו שוהא זמן מרובה והבן.

ולפיי"ז נמצא אשר שוב: פירושו שעולה וחוזר ממטה למעלה שהוא בנחת, אשר כל העולה בנחת משום רוב ההפסקות שעושה כנ"ל.

רצון:

ה"ע הכלי קבלה הנוהג בכל רוחני והוא בחי' החשק והאהבה להחזיק ולקיים את האור שבו ויש ד' בחי' ברצון הזה שהם המבחינים בעשר הספירות: בחי' א' נק' חכמה בחי' ב' נק' בינה בחי' ג' נק' ז"א הכולל חג"ת נה"י בחי"ד מלכות.

רצון הפשוט:

כי רצון ה"ס הכלי ואין לך שום אור בא"ק ואבי"ע שלא יהי מלובש בכלי, ונמצא כל פרצוף מורכב מבי מאור ומכלי, והכלי ודאי משונה מהאור, דע"כ היא מצמצמת את האור שבתורה. אמנם בטרם הצמצום דהיינו בא"ס ב"ה אע"פ שענין הרצון מצוי גם שם לקבל מעצמותו ית', אמנם הוא זך בתכלית הזכות ואין שום שינוי בין האור ובין הרצון להחזיק האור, שז"ס שאמרו ז"ל שבטרם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, הוא ה"ס האוד הפשוט ושמו ה"ס הרצון להחזיק האוד שהוא רצון הפשוט, ושמו בגי' רצון. ומתוך שאין שינוי כלל ביניהם א"כ הם אחד ממש, דכבר נתבאר שלא יתכן שום הבדל והפרש ברוחניות זולת בשינוי הצורה (ע"ע שינוי).

רצון לקבל:

רצון הוא מלשון ריצה, בסוד אם רץ לבך שוב לאחור, שה"ס הסר לראות. ודי בחיי רצון לקבל יש: בחי"א לא אפשר ולא קמכוין בחי"ב אפשר ולא קמכוין בחי"ג לא אפשר וקמכוין בחי"ד אפשר וקמכוין, והם סוד הכלים, דהיינו בסוד הכאה ואו"ח העולה, (ע"ע או"ח).

שילוח הקן

רובצת, רביצה, רובץ:

הוא מלשון **ראה בוך** והשמך מנפילה כי לא תוכל לקום, שז"ס נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וכמו שפ"י הזוהר שלא תוסיף עוד לקום מעצמה כמו שהיה בגאולות הקודמות דע"כ לא היו לגאולה שלימה, רק הקב"ה יוקים לה ואז תהיה הגאולה שלימה לנצחיות. וז"ס **והאם רובצת על האפרוחים או על הבעים**. האם "דקן ציפור" ה"ס בחי"ד שנקי "צפור" מלשון צף אור, ומלשון ויצף הברזל, כי כל הפוגש את הצפור הזה מוכרח בהחלט לעלות ולצוף למעלה לכ"לא (ע"ע כלה קין והבל) ודרכה לרבוץ שתי פעמים, מתחילה בסוד **ביצה** שהוא מלשון בוך כנ"ל ואפרוחים לאח"כ, דהיינו מתחילה בל"ה ול"ש ואח"כ בהוי ושכיח, כי הביצה קיבלה **רוח חיות מן הרקק ואחר גילוי ב' פעמים אלו נעשה שם תיקון גדול** בסוד רובצת על הבנים שה"ס **בריאה** שה"ס אאב"ח הא"ל.

באופן אשר, **ביצה עשיה, אפרוח יציאה, בנים בריאה**. ואחר שנתגלו כל התיקונים האלו אז שוב שלח תשלח א"צ להאם דהיינו את את האם: הבחי"ד להרחיקה ולהעלימה מעיניך כי אין צורך בה עוד. אכן הבנים תקח לך: שה"ס כל נשמות התורה תלקטם ותאחזים בדרך הזה, אכן בלי האם שה"ס הצריך להעלים מאוד והבן.

רובצת:

יורה שהמשפיע עצמו הוא בחסרון ראש. והענין, כי קומה נבחן בג' שלישים רת"ס חב"ד חג"ת נה"י. והיושב הוא חסר ש"ת דכלים דהיינו הרגלין, וש"ע דאור דהיינו הראש.

ופרצוף ז"א ה"ס פרצוף נה"י דכללות האצילות, דע"כ מלביש על נה"י דא"א. ועיקרו של הפרצוף ה"ס קו אמצעי, כי הקצוות נבחנים לחסרי אור עד שבא קו אמצעי ששם נעשה הזווג על המסך שה"ס נקודה אמצעית. ולפיכך אין ביסוד כי אם ב' שלישים, דהיינו רו"ת דכלים וחסר סוף וש"ת, ותו"ס חג"ת בה"י דאור וחסר ש"ע וראש, דע"כ ה"ס ו' קטיעה דשלוש שחסר ראש. וז"ס דאין השפעה אל היסוד זולת ע"י זווג דו"נ, כי יסוד דבוקי קצר ונבחן בה רק שלישי אחד שה"ס עטרה שיפולי מעיים משא"כ יסוד אין לה, באופן שנבחנת לחסר תוך סוף דכלים וע"כ הוא בחי ראש בלי גוף שנקי כתר או עטרה, וכן בערך האורות היא חסרה ראש ותוך ואין לה רק בחי סוף בלבד. ומתוך שהיסודות מתחברין כמו פרצוף אחד, נבחן שיסוד הזכר נשלם בכל ג' שלישים, כי נוטל ממנה את ש"ת דכלים החסר לו ואז מתחבר עמו גם ש"ע דאור החסר לו ואת זה נוטל מאמא.

באופן שאין להיסוד (דכללות אצילות שה"ס ז"א) שום שלימות, אלא כשמתחבר עם ב' נוקבין נוקי תתאה להשלים ש"ת דכלים ונוקי עילאה המשלמת ש"ע דאור, ואז קונה היסוד קומתו דהיינו רת"ס באורות ובכלים, בסוד והקימותי את בריתי. והנה גם שלישים עלאין דאור שמקבל מאמא צריך לו בחי כלי לאור הזה שנקרא **צלמי מוחין**, שבלי זה אינו ראוי לקבל שום אור מאמא.

והצלם הזה ה"ס המסך של ראש המוציא אורות של ראש. ודע שהוא ג"כ בחי יסוד דאמא, וכמו שבחי עצמו שהוא יסוד, כן צריך לקבל מעליונו או מתחתונו, ונמצא שמקבל מאמא בחי **שיפולי מעיים** דידה כי יסוד אין לה.

כי מתחילה עושה אימא זווג דרובצת שיושבת ומרכנת ראשה, כלומר שהקומה חסרה ש"ע דאור וש"ת דכלים (ועי' בפמ"ס בענף י"ן בסופו) אשר ה"ס צמצום נה"י הנעשה קודם כל לידה חדשה שהוא סוד עליית גלגלתא ועיניים דכל תחתון לאח"פ דכל עליון, דהיינו שמשותים זה עם זה.

ויש כאן עליה וירידה, כי ב' מדרגות בכל פרצוף הנקי פנימי וחיצון, אשר הפנימי מעלה גו"ע שלו לאח"פ דעליון והחיצון אינו יכול להתעלות ממקומו, וע"כ אח"פ דעליון יורדין לגו"ע דתחתון. כי זה הכלל דפנימיות (גו"ע) דתחתון נעשה חיצוניות בעליון (ובחי אח"פ שלו), וחיצוניות (אח"פ) דעליון נעשה פנימיות לתחתון (שנקי שיפולי מעיים) וז"ס שאמא מגבהת ראשי ירכין שלה, דהיינו שלישים עליונים דנה"י (גו"ע) אל החג"ת שלה, דהיינו לאח"פ דחג"ת כנ"ל, והוא משום עלית מ"ן לנקבי עיניים, ואח"פ נעשו לחיצוניות, וחג"ת נשתווים עם הבה"י, וע"כ יכול הפנימי לעלות שם ולהיות כעליון ואז

היסוד שלה נשפל למטה מהם, פירוש, שבחי מסך דידה שהיה עומד בסיום דגופא שלה שה"ס (אח"פ) יוצא לגמרי חוץ מדרגתה ומשתווה למדרגת התחתון שה"ס נה"י דכללות הנקי ז"א, וע"כ חיצוניות שלה נעשה פנימיות וש"ע לז"א וליסוד, ושיפולי מעיים אמא שנשפל לראש ז"א (גוי"ע של היסוד) ה"ס צלם שפירושו כלי למוחין, הרי שאי אפשר לז"א לקבל צלמי מוחין מאמא (שיפולי מעיים) רק בסוד הגבהת ירכין דאמא והשפלת יסוד למטה מהם, שה"ס **זווג דרובצת**.

וז"ס יום לתחתון לילה לעליון, כי כשאמא רוצית להשפיע צלמי מוחין לז"א מוכרחת להגבהת ירכין שבזה נחסרה ראש וש"ע שלה כנ"ל.

רי"ו ה"ס ג"פ ע"ב:

ותבין זאת בסוד **ס' דצלם שה"ס ד' מוחין חו"ב חו"ג**, שג' מוחין חוב"ח הם ג' ע"ב שהם חסדים, ומוח הד' גבורה מקבל מג' ע"ב הללו ונעשים בה בחי ג' גבורות וע"כ נכללו בגי' רי"ו, כלומר ג' ע"ב שיצאו מחסדים ונעשו גבורה. וז"ס **אוויר בגי' רי"ו**: כי אור ה"ס ג"ר (ע"ד אור מים רקיע) ואויר פירושו רוח שהוא ו"ק, וז"ס ג' ע"ב שבמוח הדעת. הנה יוד הד' שהוא הגבורה שבה נכנס בג' חסדים ג' ע"ב שהם חו"ב חסד שהם ג"ר ונעשו בה בחי נקי שה"ס אויר. וז"ס **מגדל הפורח באויר**: שה"ס יסוד הבינה הכולל ב' מוחין דחו"ג כאחד, וע"כ נמתק אותו הגבורה מוח הד' שבס' דצלם ונעשו רק ל' שה"ס ג' מוחין ולא ד'. שז"ס **י' דנפיק מאויר ונעשו אור**: כי מחמת גניזו דרי"ו סוד הי' דמוח הד' בתוך יסוד אמא, נבחן כמו שאותו הי' נפיק משם ונשאר שוב ג' ע"ב שהם ג' חסדים וממילא חזרו לבחי ג"ר שה"ס ל' דצלם, כי כ' הוא כתר דס"ג ולי' ה"ס חכמה דס"ג. שז"ס **מגדל עוז שם ה' וכ"ז נעשה בסיבת יסוד תבונה שהעלימה את היוד ונעשה בה ג' מוחין במקום ד' מוחין**, אמנם יוד זו שנעלמה הנה דרכה להגלות ואז חוזרת ומגלית כוחה. ואז נמצא **מגדל זה פורח באויר** כלומר לפעמים אור בהעלם הי' דריו ולפעמים חוזר להיות אויר שנגלה הי' דרי"ו, וגם זה סוד **התר נדרים פורחים באויר** כי שיבת הו"ק לגי"ר נקי התר נדרים, כי נדר ה"ס בינה דהיינו ג"ר.

לידה

רפ"ח ניצוצין:

הסי"ה ורוח אלקים מרחפת על פני המים, מלשון פרח בסוד המוסיף גורע. וענין זה בא מתוך זווג דהכאה דהסת"ב דעליון, אשך הוא מעלה ניצוצין אלו בסוד או"ח המסתלק

ממטה למעלה בזווגים מרובים בזה אחר זה עד שמתמלאים לשיעור הראוי להלבשת אור העליון בסוד או"ח המלביש לאור ישר, דהיינו שנק' הזדככות המסך על סדר המדרגה, וכשהגיע הזדככות לכתר אז נבחן שנתמלאו רפ"ח ניצוצין (בסוד ד' פעמים ע"ב) ואז נגמר מלאכת ההכאה על תכליתו ואז יוצא התחתון בסוד (יצא ראשו) הסת"א (ע"ע ע"ב ע"ע שיעור או"ח הרצוי להלבשה) ולפיכך ביום א' דמע"ב בטרם שיצאו פרצוף הכולל שמים וארץ כתיב ורוח אלקים מרחפת על פני המים שה"ס הסת"ב דעליון, ואח"כ תיכף כתיב ויאמר אלקים יהי אור וכו' והבן, (ע"ע אבי"ע) ע"ע ראש).

רחיצה:

אין רחיצה אלא במים הנמשכין ממעיין העליון דחכמה לובן שבלבנון אל הבינה, בסו"ה וזרקתי עליכם מים טהורים ובסוד אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, וע"ב הבינה סוד הסליחה והמחילה וסוד רחיצת כל הכתמים מהדינין והקליפות.

ראיה:

ה"ס האור הנמשך מהעינים שה"ס אור החכמה. (ע"ח ש"ד פ"א) וז"ל: העינים שהם סוד ראיה שהוא החכמה ה"ס נשמה לנשמה (הנק' חיה) עש"ה.

ראיה:

הראיה הוא חיה יוד של הויה הנק' חכמה, כי חכמה עליונה מאירה דרך העינים, (ש"ד פ"א ע"ח). ראיה זו ג"י גבורה.

רוח:

כ"מ שאין שם קומה של כח"ב ואפילו מקצתם אלא רק קומת ז"א, נבחן הפרצוף הזה שחסר ראש משום שאורות דנ"ר מתיחסים לאור דחסדים שהוא אור דכלים, וע"כ אינם צריכים לבי הסתכלויות הסת"א לראש והסת"ב לגופא (ע"ע הסת"א). משום דתיכף בהסת"א נחשב למלוש בכלים היות שאין שם אור העצמות כלל. ומתוך שא"צ להסת"ב ע"כ נחשב המלכות דע"ס דרוח לבחי' מסיימת על אור ישר, כי הכלים נגמרים ומכונה משום זה טבור, באופן שהע"ס היורדים ממלכות הזו ולמטה המה אור חוזר לבד שנק' ע"ס דנפש, שכל הזך הוא היותר חשוב, כי מתוך שאין כאן זווג דהכאה אין שום חשיבות להעביות, וע"כ המלכות דאו"ח הזה הוא חושך בלי אור וע"כ חותכת הפרצוף.

אמנם אם יש שם קומת בינה שנחשבת לאור העצמות במקצת, כי בחי"ב הוא התפשטות דבחי"א דהיינו בחי' הפועל המתגלה באור העצמות, (ע"ע ד' בחי' דאוי"י) ולפיכך נחשבת לאור וע"כ אינו מספיק הסת"א לגמור הכלים שילבישו לאור הבינה אע"פ שהוא אור דחסדים מ"מ עצמותה הוא מחכמה כנ"ל, וע"כ לבי' הסתכלויות צריכה וע"כ יש בה ראש תוך סוף, ועליה נאמר דמקצת ג"ר הריהו כג"ר.

רוח:

ה"ס האור המלוּבש בז"א, ועיקר התחלת הע"ס הם ברוח. אמנם ע"ס שבנפש הוא שם שאול. (ש"ה פ"ה ע"ח).

י"ס דרוח: הם יוד הויות בנקודות מחולפות קמץ פתח צירי וכו' כבז' בתיקונים דקכ"ח. ולפעמים נק' ז' הויות או ז' קולות או ז' הבלים, והוא ע"ד ז' היכלות, שהיכל עליון כולל ג"ר, (ש"ה פ"ה ע"ח). הנפש בחי' דיבור והרוח בחי' אמירה, לכן נק' י"ס דרוח יוד אמירן.

רוח בהתחלפות החו"ג:

הרוח שהוא י"ס אינם כסדר הכלים, כי החסד של הרוח הוא בכלי הגבורה והגבורה של הרוח הוא בכלי החסד, וז"ס התכללות. (ש"ה פ"ו).

וסוד ההתכללות ההיא וסוד התחלפות החו"ג בי"ס דרוח: הענין הוא, כי בדרך זה מוכרח הוא שהאורות דחו"ג באים בבת אחת מלובשים בהכלים, כי בו בעת שאור הגבורה מתקבל בכלי דחסד, עדי"מ בנבואת משה אשר הקריאה אליו משה משה ה"ס אור הגבורה, (ע"ע משה) ויאמר הנני, דהיינו השמיעה שלו היא ודאי כלי דחסד שזכה לשמוע בקולו ית', ונמצא שאור הגבורה מתקבל בכלי דחסד, אכן בעת הזאת ממש הגיע אליו אור החסד ומתלבש בכלי דגבורה, עדי"מ כנ"ל כשאמר הנני והכיר החשיבות הגדול של אור הגבורה עד שקבלה בכלי חסד הנה יחד עם זה קנה כלי דגבורה קדושה, שה"ס ויסתר משה פניו וכו' שה"ס נפש הנצחי שבה קבל כל החסדים הנאמנים, כמ"ש בפרשה של אהבה: בכל נפשך ובכל מאדך, שבו בעת שזוכים אל נפש הנצחי השלימה תיכף מתלבש שם כל מאד הראוי לו. הרי אשר אור החסד מתלבש ומתקבל רק בכלי דגבורה.

(ויתכן שמזה נמשך ג"כ הכלל, שבאורות התחתונים באים מתחילה, ובכלים העליונים באים מתחילה, וע"כ כשבא אור התחתון דהיינו הגבורה מוכרח להתלבש בכלי העליון שהיא כלי חסד וכו', אכן יש לציין לפי"ז היה צריך להיות אח"כ כשבא אור החסד היה צריך הגבורה לרדת לכלי גבורה ואור החסד לכלי שלו החסד וצ"ע).

התחלפות החו"ג: וכדי לישב זה אפשר לפרש באופן אחר, כי אור הגבורה ה"ס משה

משה כנ"ל, והוא בא מתחילה והתישב בכלי דחסד שה"ס כלי דנפש הנצחי, בסוד בכל לבבך ובכל נפשך באהבה נצחית. ואח"כ הגיע אור החסד דהיינו היורד מעילא לתתא, כי מתחילה עדיין היה בסוד או"ח העולה מתתא לעילא בסוד משה משה ובסוד לטוטפות בין עיניך ובסוד או"מ, וע"כ היתה אז אור הגבורה, אכן אח"כ כשנתפשט האור בסוד או"ח היורד ממעלה למטה אז עצם האור מקיף המאיר עתה בסוד או"פ בסוד וברכתו מכל הימים ה"ס אור החסד, והוא בשאר בהכרח ומתלבש בכלי דחסד, דהיינו הכלי הנגלה מתחילה כנ"ל, בסוד בכל לבבך ובכל נפשך. אבל אור הגבורה דהיינו צורה הראשונה של משה משה ירדה עתה למטה מכלי דחסד, דהיינו לבחי' תוך מקוה ונתלבש בכלי דגבורה שנתלקט שם בסוד וקדשתו מכל הזמנים. במלה אחת, אשר אור דגבורה הוא שנתגלה מתחילה בפרצוף הרוח בסוד משה משה שה"ס הסתכלות המאציל, ונתקבל שם בהכלי שנתלקט מכל הימים, כי כלי זו מתגלה בראשונה בפרצוף תמיד. (ואע"פ שויאמר הנני נתלקטה מכל הזמנים בסוד צלצלי שמע, אמנם קטנה היתה ושם עוד לא נגלה צורתה) כי בכלים העליונים נגדלים מתחילה, ואח"כ כשהגיע אור הגבורה שה"ס אור דקדושה נגלה עמו יחד הכלי המיוחדת לו, דהיינו שנתלקטה מכל הזמנים בסוד צלצלי תרועה. אכן באורות התחתונים באים מתחילה וע"כ מתחילה נגלה אור הגבורה דהיינו משה משה בסוד קדושת המקום, כי עדיין לא נגלה אור החסד, ואח"כ כשנגלה אור החסד שה"ס אור דברכה אז ירד אור הגבורה בסו"ה משה משה אל הכלי דגבורה שנתלקט לו, שה"ס המלוקט מכל הזמנים. ואור הברכה בא בכלי שלו המלוקט מכל הימים.

רוח וגוף:

(ש"ה פ"ו) ד' בחי' שברוח מכוונים מזרח מערב צפון דרום, וד' בחי' (שם) שבגוף מכוונים ארמ"ע והם מתלבשים זה בתוך זה, עד"מ רוח דרומית הוא חס ויבש ובו מתלבשים מים קרים לחים וכן... רוח. בבוא הויות שהם רוח שה"ס המוחין דז"א, אז נגדל הז"א ונעשה בן י"ס גמורות אפילו בבחי' כלים, ואז (דו פרצופין עסרין) ננסרת הנקבה. (ש"ה פ"ו ע"ח).

רוח:

ורוח הוא נקודות וגם הוא נקבות כי הם או"ח, והטעמים הם נשמה (ש"ה פ"ו),

רוח:

הוא מלשון ראי הך שזה כולל ב' שמות הקדושים תחתון ועליון דהיינו אור ההסתכלות המכה על המסך, ונמשך מסוד או"ח היורד מעילא לתתא. ולפיכך אינו נבחן למקורי

אלא לבחיי נקבה, אמנם הטעמים הם אור המקורי ובחיי ראש ובחיי זכר.

שורש הנפש, מורח ודאין, ראייה, שמיעה, מור, מוריק.
נפש יתירה

ריח:

הוא מלי ראייה הך, (ע"ע ביי"ע) ותבינהו מסו"ה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, הרי מפורש ששורש הנפש ה"ס הריח, שכן נקי השפע הסוב המקובל לתוך אפו של האדם, והחשוב שבסימנים המעלים ריח הטוב הוא המור בסו"ה צרור המור דודי לי בין שדי ילין, וע"כ מכונה השי"ת בשם מורה כמ"ש ולא יכנף עוד מוריק, והיו עיניך רואות את מוריק, כי כן עשה האדם לנפש חיה בסוד הריח שנפח לתוך אפיו, שה"ס **צרור המור דודי לי**.

וזסו"ה והריחו ביראת ה', שאמרו ז"ל לא כמשה שדן ע"פ הראיה שנאמר ואתה תחזה ולא כשלמה שהיה דן ע"פ השמיעה שהחיות שבכסא המלוכה היו מכריזין פלוני אתה זכאי פלוני אתה חייב והוא שמע וידע, אלא ע"פ הריח דמורח ודאין, (סנהדרין צג;). שה"ס נייחא דרוחא: שיש רוח חזק מפרק הרים ומשבר סלעים, ועליו נאמר לא **ברוח ה'** שאחריו יש רעש גדול, ולא ברעש ה' אלא קול דממה דקה אשר הרוח הזה הוא ריח טוב המביא נייחא דרוחא כשמגיע לתוך אפו של האדם, והוא **משיב את הנפש**: כלומר שבטרם יציאת השבת נאמר כי בו שבת וינפש, וכדחז"ל וי אבדה נפש, כי בהגלות סוד השביתה על סופו כי נגמר כל מלאכתו נמצא שנאבדה הנפש היתירה.

ונקי נפש יתירה: מלשון **למותר** כי דבר הנפש ה"ס כח התנועה והעבודה שאותיותיה נף אש: תנופת אש, וזהו נצרך כל זמן שצריך למלאכה, משא"כ אחר גמר הכל על תכליתו בסו"ה וישבות אלקים ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, נמצאת הנפש הזאת לא נחוצה כלל והיא אך למותר תחשב וע"כ נקי נפש יתירה, כלומר שאיננה נצרכת שע"כ נתבטלה ממלאכתה, וז"ש וי אבדה נפש, כי אין ענין של מותרות יכול להתקיים ברוחניות, וע"כ מריחים אז **בשמים** כדי להשיב את הנפש ולהכשירה למלאכה, אכן בניחא דרוחא כנ"ל בסוד קול דממה דקה, כי כן מתגלה החכמה בסו"ה דברי חכמים בנחת נשמעים, נחת רוח שפירושו נייחא דרוחא, כי כן מתגלה **התורה הנמשכת ממורה כנ"ל**.

רמזי נרנח"י

רוח:

ועוד נראה, כי הרוח מקבל מנשמה וחיה, כי הז"א מקבל מאו"א שז"ס איו"י"ע. אב הראשון ה"ס אברהם וה"ס חיה וה"ס חסד ז"א ששב להיות חכמה, וה"ס ה"ח וזכר,

בסו"ה בכל מקום אשר אזכיר וכו'. ויצחק ה"ס נשמה וה"ס גבורה דז"א החוזר לבינה. ורוח ה"ס יעקב מלשון עוקב, שפירושו ההולך בדיוק נמרץ אחר עקבותיו של חבירו, וה"ס והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח מן הקצה אל הקצה, וה"ס מטתו שלימה, מטתו דוקא. וז"ס מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי **מגוריהם**, כי לא פנה לא לימים ולא לזמנים שנק' מגוריהם, מלשון מגור מסביב, אלא **כרואה את הנולד**. ורוח ע"כ אותיות ראי אך, נשמה שהוא מלשון ריקניא ושם, ואת החיה שה"ס תתן חסד לאברהם ואחריהם היה עוקב תמיד ובעקבותיהם. וז"ס **הארץ** אשר אתה שוכב עליה לך אתננה, שוכב בדיוק ארץ החיים. וז"ס **סולם מוצב** ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו, שעקבי אברהם ואביו יצחק היה רואה תמיד, וע"כ נק' רוח.

ותדע שסוד **שמים**: ה"ס שמים ונשמה, אלא שסוד יי בתוכם. וע"כ קרא אלקים לרקיע שמים, פ"י כי השם המפורש לא כתיב כאן אלא בבחי' אלקים נק' כן, שה"ס יצחק ונשמה, ויעקב שהיה בבחי' רוח ראה כן, וכן התורה ה"ס **יעקב** והבן זה. וז"ס כמראה אדם עליהם מלמעלה, כלומר ממעלה דאברהם יצחק שה"ס ראשו מגיע השמימה, וה"ס כתר ויחידה שע"ג חיה ונשמה. גם אותיות **שם** נגזר משמים, כי עיקר ראה את יצחק שהוא היה אביו ממש שנמשך ישר הימנו, וע"כ ה"ס הנקבה המקבלת, אמנם ההשפעה ה"ס זכר הנותן והמברך, בסוד בכל מקום אשר אזכיר (זכר) את שמי (נקבה). ובזה תבין סו"ה **ויפח** (רוח) באפו **נשמת חיים**. כלומר, שע"י **הנשמה** נתנקב לו **אף** שהם נחירים דחוטם, וע"כ ויהי האדם **לנפש** חיה, כלומר ראוי לקבל חסדים הנאמרים דדוד ואברהם.

ויש כאן סוד יחידה (דנפח) **ונשמה** וחיים, שהם נשמה חיה דזווגם לא פסיק וכחדא נפקין וכחדא שריין ע"י הפועל שנק' רוח הרצוא ושוב בסו"ה והחיות רצוא ושוב, וחד ריצה הוא מלשון ראה וצא, והשוב ה"ס הרוח בנשמה וחיה שאין כאן יציאה אלא ביאה בלבד, וז"ס **ויעקב** הלך לדרכו לראות בנשמה וחיה, וע"כ ויפגעו בו מלאכי אלקים.

נפש: ה"ס ויהי האדם לנפש חיה. נפש הוא מלשון תנופת אש, כי הרוח האמור בסוד רצוא ושוב מחוייב לכלי מוכן שיתקשר בה באופן זה דנשמה וחיה שהתנופה מביא החיות ואש דנשמה מביאה את חיה, וע"כ הכלי המוכן להחזיק את הרוח בתוכו נק' נפש חי וזהו נעשה ע"י הרוח דנפח באף נתקב ונעשה כלי דנפש ואור לנפש, ומשם והלאה היה האדם לנפש חיה שנקשר החיים בהדם שלו ולא היה דממת מות, אלא דממה שמביאה חיים, (ע"ע עצה"ד ועצה"ת).

ראש תוך סוף עש"נ: איתא בספר יצירה, תלי בעולם כמלך על כסאו גלגל בשנה וכו' פ"י, כי בראש (ראש מקוה) עיקר המעלה הוא המקום בסו"ה המקום אשר יבחר ה' אלקיכם בו לשכן שמו שם, כי בראש לא שייך הסתלקות אור, אלא שהוא בסוד בלי תנועה וה"ס מקומו הקבוע של המלך בסוד מלך על כסאו, כלומר כשהמלך מתגלה (בתוך מקוה) אינו מתגלה אלא במקומו על כסאו, (שצריך לעלות לראש מקוה כנודע).

גלגל בשנה : ה"ס התוך, (תוך מקוה) ששם ניכר ונגלה איך המלך עושה תנועות לבני מדינתו ממקום למקום בסוד צדק ומשפט, וזהו עיקר מעלת התוך שנבחנים כל התנועות שה"ס כ"ח עתים ברזא דאחד.

לב בנפש : ה"ס סוף, (סוף מקוה) ששם מתגלה איך המלך עושה מלחמה עם האויבים ומחזירים לאט לאט לאוהביו, וכוללם יחד (אחר ככלות הבל) בבני מדינתו, ומלחמה זו בפועל נק' לב בנפש שמראהו כמלך במלחמה.

רקיע וניצוץ :

(ע"ע עש ע"ע עצם ובשר) ודע שאין באותיות יותר מבי' תמונות דהיינו ניצון ורקיע. וה"ס יסוד ומלכות : כי רקיע יורה מלאכה כבדה וארוכה, שמרקעין את המתכת עם קורנם ופטיש עד שנעשה דק מאד עד שיצלח למעשהו לחפות על הכלים לצפוי, ע"ד שכתוב במחתות אש דקטורת ע"ש. וה"ס יסוד דבטיש בנקודת ציון וע"כ ארוך וצר הוא, וכל הרוחב שלו הוא בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו, שה"ס ד' שע"ג ו' (ע"ע עש) ושורשו מסוד הפרסא שבא שהיה בשעתו זקופה כזה א וכן הוא בכתב עברי הישן. וע"כ האור דהא' הזו ששמש בששת ימי בראשית, לא היה מבחין כלל בין מים עליונים לתחתונים. ונדע שוי' זו נתחבר אח"כ באצילות הבי' שחיבר העליונים ותחתונים ומילא הכל, ומן הבי' בא לג' ומג' לד' ומד' לה' וכו', עד שנעלם ביוד בסוד העטרה שלו בלבד. יסוד נוק' קצר ורחב : אמנם סוד הניצוץ, ה"ס נקודת ציון ששם צוה ה' את הברכה והחיים עד העולם. ובקטנותה נק' ניצוץ, והוא מתפשט לרוחב, והיינו יסוד נוקבא שקצר ורחב, כי אין לה אורך להיותה שקועה בלי שום פעולה ומעשה, בסוד אמא אין לה דבור אפי', אלא הכל נפעל ונעשה בסוד הרקיע, וע"כ בליט בחסדים כדי לפייס את בת זוגו שתקבל בטישותיו ותשתוקק אליו. וז"ס א דכורא בית נוקבא כי בא' אין שום התפשטות ושליטה לשום ניצוץ לא לעליון ולא לתחתון, והתפשטות הראשון היה בהבי' כי שם נתפשטו ב' הניצוצין דא העליון עם התחתון. ובזה תבין החסרון שבד' כי לא נתפשט ניצוץ התחתון רק ניצוץ עליון בלבד, כזה ד וע"כ היה ראש בלי גוף.

רשימו :

בחי' אחרונה אינה מניחה רשימו שלה בעת הזדככות, מחמת כי אז הופכת פניה שה"ס בחי"ד למטה, כלומר כמו עליונים למטה ותחתונים למעלה, כי היא מזככת עצמה ממנו וא"כ משפילותו שבזה מאבדת אותו. משא"כ כלי דבחי"ג אע"פ שגם היא מהפכת פניה למטה, אמנם בעת ההיא מחזרת כלי מלכות פניה כדי לקבל העביות דבחי"ג ממנה, מכח חושך הכפול דבי' מרחקים, (ע"ע בחי' אחרונה אינה מנחת רשימו עש"ה).

ש

שאר:

הזווגים לצורך פרנסת המציאות כדי להמשיך קיומם בלבד, נבחנים תחת שם שאר מלשון שארה כסותה וכו'.

שחור:

כשהמדובר הוא מאורות וכלים בביאור ערכי היחס מזה על זה, אז מכנים הכלים בשם שחור והאורות בשם לבן. (עי' לבן) (ועי' צבעים).

שלשול דירידה:

פירושו שהאור נמשך ממקום חשוב ומתפשט עד מקום הגרוע.

שואב שואבים:

כשספירה אחת נוטלת אור ושפע מחברתה שלא באורח ישר, כלומר שמצד בנין הכלים אינה ראויה לקבל אלא מטעם איזה מקרה וסיבה, דהיינו שעוברת דרך שם וכדומה, אז מכונה בשם שואב או שואבים. כלומר שאין העליון נותן לתחתון כדרך כל השפעות אלא שהתחתון שואב ונוטל מכח עצמו בלי התעוררות דעליון, (כמו בשאיבת עינים מאח"פ. עי' עובר מעבר).

שמש:

יורה שהאור שבו הוא מקורי, בדומה להשמש שכל הכוכבים מקבלים הימנו אור ובו עצמו אצור האור במקוריית. ושם הזה מיוחס לזעיר אנפין שאין שום אורות בעולם רק המושפעים הימנו, משא"כ מאורות הקודמים לז"א אין העולם כדאי לקבל.

שם:

פירושו השגה, כי כל מה שלא נשיג לא נגדרהו בשם, וכל שם משמותיו ית' יורה שאנו משיגים פעולותיו כהוראת השם ההוא.

שם:

יש לו ב' משמעויות, כי מגדיר את הנפש והאיש הנרצה לנו, גם מגדיר את המקום הנרצה, כי אנו מציינים את האיש בשמו ואת המקום מציינים ג"כ בהמלה שם. ויוצא מסו"ה במקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם, אשר ב' הוראות האלו מבארים כאן שמו שם. אכן בהמקור הוא ודאי ענין אחד, כי ברוחניות נמצאים העולם שנה נפש בבת אחת, אלא שמתחלקים אח"כ בסיבת המקבלים, והבן. כי שם המורה על האיש נמשך מפנימיות ושם המורה על המקום נמשך מחיצוניות. כלומר, שהתחתון לא יוכל לקבל כל ההארה בשלימותו, ולפיכך מקבל עכ"פ את החיצוניות ומרומז בהמלה שם.

שמאל:

היינו בחי' העביות שיש בכל ספירה ופרצוף מכונה בשם שמאל, ועצמות הספירה או הפרצוף מכונה בשם ימין.

שוקיים:

המה פרקין עילאין דרגלין דהיינו כח"ב דנה"י, שהרגלים הם ב' קוין ימין ושמאל שבע"ס שמטבור ולמטה, והם מתחלקין לג' פרקין דהיינו ראש תוך סוף: כח"ב חג"ת נה"י, שפרקין עילאין ה"ס ראש וכח"ב דנה"י, ופרקין האמצעים ה"ס תוך וחג"ת דנה"י, וב' פרקין תתאין ה"ס סוף ונה"י דנה"י.

שלהבת אש:

ע"ע קטורת.

שערות:

(ה"ס מקיפין) ע"ב הכולל הפנימי שהוא השערות של הכתר, מקיפין ראשו מבחוץ עד המצח ועד האזנים. (ש"ה פ"א עטח). (ע"י לקמן ד"ה שערים ותבין שמכל סער סופו להתהפך לשער להרוחה).

שערים:

ה"ס נש"ב, ולכן נקי שערים יען הם פתחים פתוחים ונקבים של אמא הנקי נקבה, כי הנקבה שעריה פתוחים לקבל בתוכה נתינות חכמה. (ע"ח).

שערים:

יוצא מס"ה שאו שערים ראשיכם וכו' ומקורו ה"ס שערי צדק. וכ"מ שנזכר שערים הכונה על שערים הללו. וזסו"ה אז ירדו לשערים עם ה', וז"ס נ' שערי בינה או שער הנון דלא אתיהיב למשה, ולע"ל ויירש זרעך את שער אויביו. והבן היטב אשר החומר של השעך הוא כולו מעשה ידיהם של האויבים וה"ס הירושה, והצורה של השער הוא מאור פניו ית' מישועתו המלאה והרחבה.

שעשועום:

יורה על הנועם והחדוה המתקבלים מחמת הפיכת היגון לשמחה והרע לטוב וכדומה מהפיכים. וה"ס בדיחא, בדחן המשעשע את המוזמנים במליצות שמשמעותם הפוך מן המקובל, וז"ס דוד בדיחא דמלכא הוא. וע"כ יש למלה **שע** משמעויות הפוכות שלפעמים יורה הסרה כמו שעו מני ואמרר בבכי, ולפעמים יורה התקרבות כמו ואל קין ואל מנחתו לא **שעח**.

שפע:

הוא שם כולל לאורות וכלים העליונים המושפעים מעליון לתחתון.

שפע:

יורה על ההארות העוברים לתחתונים בדרך משופע ואלכסונא, שמקורו ה"ס התחברות ושותפות דמה"ד ומדה"ר, בסוד הו המשופעת בין תרין יודין שבצורת הא, דע"כ כל השפעות (העוברת) בשיתופא נקי משופעות או אלכסונות, וע"כ י"ב הפרצופין הנמשכות מסוד האי הנ"ל נקי י"ב אלכסונים או י"ב גבולי אלכסון, והאורות שבהם מכונים שפע והשפעות.

שבירת הכלים:

פירושי ענין תיקון הבא ע"י הקדם השבירה הזאת, באופן שהשבירה עצמה היא תיקון גדול. ויש שפרשו שהוא קלקול ע"מ לתקן, אמנם הלשון אינו נכון, שיש להקשות על לשון זה למה לו לקלקל ואח"כ לתקן, לא יקלקל ולא יהא צריך לתקן. אלא הענין הוא, אשר כל עיקר התיקון והריוח הגדול אשר חשב הבורא ית' בתחילת הבריאה, כל זה לא היה בא לעולם זולת ע"י קלקול הכלים באופן הזה, ואשר כל תיקונם הוא בסוד אגלאי מלתא למפרע שלא היו מקולקלים מעולם.

שביה"כ :

שורש שביה"כ הוא מפני שכל עיקר השורש דה"פ נקודים ה"ס נה"י הפנימיים דא"ק ונה"י דס"ג שעלו למעלה מטבור ושוב לא ירדו, אלא שנעשו שורש לאור העינים. והנה יש"ס זה ה"ס ז"א דא"ק הקדום שה"י לו מסך דבחי"ד, דהיינו נה"י הפנימיים, וע"כ גרם שביה"כ בכלהו ז"א דה"פ נקודים. (ע"ע ישסו"ת שעלו).

שייד נרצוצרו :

טפת אבא (שמזריע באמא) לא היה רק חומר יבש, רק ודאי קצת חיות בתוכה הנק' הבל דגרמי, שה"ס ש"ך ניצוצין דנפקי מחכמה. (ע"ח ש"ה פ"ה).

שיעור או"ח הרצוי להלבשה :

(ע"ע ע"ב) נתבאר שם שכל ענין הסת"א אינו אלא גמר מלאכה של הכאה. כלומר, אחר שנתמלאו ניצוצי או"ח העולים ומסתלקים בסיבת הסת"ב לשיעורם הרצוי להלבשה על אור העליון. גם נתבאר שם שענין המילוי ההוא כשהגיע שעתו, מכונה בשם לידה לפרצוף תחתון הימנו עש"ה.

ותדע שכמות הניצוצין האלו המה לא פחות ולא יותר מהסתלקות כל האורות דרוח נשמה חיה יחידה, שנשארים רק בבחי' נפש בלבד, שזה מכונה בשם הזדככות המסך עד הכתר, אשר אז נגמר מלאכת ההכאה כי כבר נגדל האו"ח וראוי להלבשה.

שתות :

שתות ה"ס יום ו' המכין לשביעי, וה"ס או"א דחיד וגרון המתבארים בזרועות דא"א. (ע"ע גרון ע"ע חרן). וסודו הוא השם **וקונה הכל** שע"י הולך וקונה כל המדרגות דאבי"ע, והבן. וז"ש ז"ל שתות, כלומר אם מתאנה בסוד שתות הנ"ל נמצא קנה המקח לעצמו ואינו יכול לחזור בו, כי קונה אותו לנצחיות שמחזיר האונאה ביום השביעי בסוד **יונה**

מצאה בו מנוח בסוד אנקת"ס וכו'. אמנם אם התאנה פחות משתות שה"ס בחי"א בטרם שנשתתפה בבחי"ד, אז אינו צריך להחזיר האונאה כי מחל לו ביום הרביעי, (דהיינו באומ"צ), שה"ס מחילה וסליחה דיוה"כ בסוד עינוי הנפש וחושך דאמא בלבד. אכן אם התאנה יתר על שתות, שה"ס ה"ת שבעינים בחי"ד בלחודוי בלי מיתוק דבחי"ב אז בטל מקח. והבן שבסוד יש אם למקרא הוא **שטות** שה"ס עני שטים שממנו נעשה הארון לקבלת לוחות העדות. אכן בחי"ד אינה בחי' שטות, שז"ס ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', והיינו ג"כ ע"י שיתוף דמדה"ר הנק' **מערת המכפלה** העומדת אמנם ברשות בני **חת** כי שמה קברו את אברהם וכו'. וז"ס המחכה לגה"ת בסו"ה והסירותי את ל"ב האבן ואז ובלע המות לנצח.

שיתין:

ע"ע אבן שתיה.

שינה:

ישנה בגי' שס"ה, שהשס"ה גידין של דם הוא מהנקבה הנק' אני. וכיון שהדם שהוא הנפש מסתלק מהגידין וכל כחם מתקבץ בתוך הלב לבדו, וע"כ נק' הגידים שישנים. וסוד השינה ה"ס הסתלקות הרוח הג"ר מהפרצוף שעולה בסוד מ"ן למעלה, והנפש והגוף נשארים למעלה, למטה ואז יש פחד מהקלי' שלא יינקו מהנפש, משום שבשעה שהנפש בלי רוח יוכלו הקלי' לינק ממנה, בסו"ה גם בלא דעת נפש לא טוב, ובגין דא תרעין דג"ע דאינון עיינין דלבא סתימין, כגוונא דתבת נח דכל נהורין סתימין בגוה דאינון מלאכין (וורדי הדם) דמתפשטין בכל אברי דגופא כלהו סתימין בלבא. (ע"ע התפשטות, שבשעה שהמלכות מתפשטת יש יניקה לקלי') שנסגרת ונסתמת היא וכחותיה בתוך הלב מפני המזיקין שהם מי המבול.

שיעור קומה:

המסך ה"ס קו המדה שעל פיו נמדד ומשוער שיעור קומתו של המדרגה, מפני שאין אור העליון מתלבש בהנאצל זולת ע"י מלבוש זך שנק' או"ח, והוא מטעם האחורים דבחי"ב שבאור העליון המפסיק על החכמה ומעכבו מלהתפשט בנאצל. (ע"ע מלבוש זך) ורק האו"ח פותח את האחורים הזה שיוכל אור החכמה שהוא עצמות אור העליון להתפשט בהנאצל. ומתוך זה כל שיעור אור העצמות המלוּבש בהנאצל תלוי בכמות ואיכות של האו"ח העולה מזווג דהכאה שעל המסך, וכמות ואיכות של האו"ח תלוי בשיעור קשיות ועביות הנמצא בהמסך, שיש בו ד' בחי' שהם שיעורים של קשיות

ועביות, אשר בחי"ד הוא בתכלית העביות וקשיות, וע"כ המסך הזה מעלה או"ח בתכלית הגובה והחשיבות שנק' קומת כתר. ומסך של בחי"ג הפחות ממנו בחי' אחת מעלה או"ח רק בקומת חכמה, ובחי"ב בקומת בינה, ובחי"א שיש בו שיעור קטן מכולם מעלה או"ח בקומה הקטנה מכלם דהיינו קומת ז"א. (ע"ע קומתם שוה). והטעם פשוט, שדומה לאור השמש המכה בזכוכית הצבועה בצבע עכור מעבר הב', המוליד בהיקות אור ע"י קוי אור המוחזרים לאחוריהם, ותמצא שם באם שהעכירות המשיחה מעבר הב' הוא בשיעור גדול, יהי בהיקות האור הנולד ג"כ בשיעור גדול, ואם יתמעט העכירות כן יקטן בהיקות האור לפי שיעור הזדככות שיארע בהעכירות. ועד"ז כאן אם כח העיכוב וההתנגדות שיש בהמסך על אור העליון הוא בשיעור גדול דהיינו בחי"ד של עביות, אז האו"ח הוא בתכלית שיעור גבהו, ובהתמעט השיעור כן הולך ונתמעט שיעור האו"ח. ונודע שכל ערכים שבעולמות מסתדרים ובאים תמיד בד' בחי' לא פחות ולא יותר, ולפיכך אנו מבחינים גם כאן ד' קומות ההם. (ע"ע ד' בחי' דאו"י).

שתוף:

אית אחד בשתוף כגון דכר ונוק' ואתמר בהון כי אחד קראתיו, אבל (א"א) איהו חד ולא בחושבן ולא בשתוף ובג"כ אמר ואין אלקים עמדי, שהיא בחי' הנוק' הנק' אלקים שהיא דין. (ע"ח שי"ב פ"ב).

שילוח הקן:

ע"ע רובצת ע"ע כלה קין הבל.

שרפים:

ה"ס שהקב"ה נעץ אצבעו ביניהם ושרפם הוא ית' ולא אחר ח"ו, (כל"א). וע"כ בשתים יכסה פניו וכו', והמה **עומדים**: ממעל לו, (סוד חו"ג שלמעלה מחו"ב). כי הוא ית' נגלה (באומ"צ) בסו"ה כי לא יראני האדם וחי. וממעל למדרגה הנשגבה ההיא **עומדים** השרפים, (באנקת"ס) ומלמטה למדרגה ההיא נמצאים **הרגלים** (מלשון רגלים לדבר) אשר אותה המדרגה הנשגבה מגביה אותם שלא יהי רגליה יורדות מות. **כנפים**: וז"ס שש כנפים וכו' בשתים יכסה פניו, שלא יסתכלו בשכינה הק' שהמה עלו מכח הרגלים הנ"ל ומסיבתם.

ובשתים יכסה רגליו: שהם נשתלשלו ונגלו מכח הכנפים המכסה פניהם. ובשתים יעופף דהיינו מכח **האמצעי** שממעל לו עומדים השרפים הללו. (באנקת"ס) שבכחו יוצאים **כנפים אמצעיים** לעופף למעלה למקום השרפים. ולקבל משם חו"ג ימשובחים

מחוייב להיותם כוללים שניהם.

ז"ס כנפי רוח : שנסתלקו מסוד מרחפת על פני המים, שמשם נמשך רק תוהו ובוהו, מש"כ עתה אינם בבחי' מרחף המהלך רק עופף למעלה לקבל חו"ג, בסוד הויה אור לי, וזסו"ה על כנפי רוח לחו"ג.

שת :

הבל ה"ס כלי"א, קין אומ"צ, שת מקוה"י, אדם הוא הכולל. והנה לקח ה' את הצלע האחת מאומ"צ ויבנהו. לקח פירושו קלקל, כי במקוה"י קלקל תיקון דאומ"צ. ויבן פירושו תיקון, דאח"כ גזר הבחי' ממקוה"י והעלימהו לעילא וחזר האומ"צ למקומו. באופן שלא נשאר באדם מאומ"צ רק בשר הסגור, (שה"ס הסיתום דתחת אומ"צ). ובהאשה גם בשר זה נתנקב שהיא רשימו מה שנחסר האומ"צ ע"י מקוה"י. ואח"כ חזר ה' ויביאה אל האדם, כלומר שהביא ה' את הנקב והחסרון שבה אל בשר השלם הנופל וסגור שנקבע באדם, ואז שכינה שרויה ביניהם דסוד אנקת"ס שה"ס זווגם. עיבור ז' חודש : למקוטעין, ותהר ותלד את קין שה"ס החסרון שפירושו הרהור הריון, והיה זה מכח נקב דידה, אלא שהיה רק מהיולי דחכמתא שנקי עיבור למקוטעין, כי ' היולי דעבידתא נגזר ונעלם מהריון הזה ובעזרת ה' ותלד את קין דהיינו מכח בשר דאדם, כלומר שחזר תיקון אומ"צ למקומו שז"ס קניתי איש את ה', כלומר שקנתה ב' בחי' יחד : חסדים קנתה מחמת הנסירה הנ"ל, חכמה קנתה מחמת מחמת גילוי בשר דאדם בסוד אנקת"ס, וע"כ אמרה קניתי, כלומר למפרע. וז"ס עיבור י"ב חודש : ותוסף ללדת את אחיו את הבל. כלומר, מתוך שהיה גם בחי' כלי"א נכללת בה, (שה"ס פרישו דאו"א) ע"כ ילדה גם לחסדים הנופלים מחכמה, בסוד כלי"א בלי אומ"צ, שה"ס הבל. ונכתב ב"פ את שה"ס ותלכנה שתיהם ב' ההין כחדא, אלא העליונה שולטת שה"ס הבל והיא עיבור י"ב חודש. יוד ה"ס נקודה, ב' פי' שהנקודה כלולה מבי' יחד כנ"ל. ולפיכך בשעה שקם קין שביצר למדרגתו בבהירות אומ"צ, נמצא שהרג להבל אחיו כי בטיל היולי דחוכמתא. עיבור ט' חודש : וז"ס ויקרא את שמו שת כי שת לי אלקים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין. שז"ס לידה דהיולי דעבידתא משום שלא נכוה בפושרין וידון בחמי חמין, כי לולי שהרג קין להבל לא היה צריך למקוה"י. ונמצא תיקון הגדול למקוה"י בדמות וצלמו דאדם שנכלל באנקת"ס וחי וז"ס עיבור ט' חודש.

שס"ה ימות החמה, שנ"ה ימות הלבנה :

העיקו תביט בהבדל שביניהם, דהיינו סוד עשתי אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע כי הזכר הוא סוד אור החמה המתגלגל בסוד שס"ה ל"ת, והנקבה ה"ס

אור הלבנה המתגלגלת בסוד רמ"ח מ"ע. ובסוד שתי עשר חודש שבאלו י"ב חדש נשלמה בסוד שנה אחת תמה ושלימה, (שז"ס בן שני"ה שאול במלכו). אכן כתוב ושנתם שצריכים להרבות שנים, ועל זה יש ענין ע' סרים, דהיינו עין הסר אל שתי עשרה חדשי הלבנה, ואז נעשים עשתי עשרה הנופלים ויוצאים לבר משני"ה, כי דוכרא דא"א המתלבש בשתי עשרה הפרצופין פרח ונסתלק בסוד עין הסר כנ"ל.

וזה הכלל אשר בכ"מ שהעין קרב אל שתי עשרה פורח ומסתלק אור חיותם שנק' פרצוף א"א אל שורשו למעלה, ועשתי עשרה הנותרים נופלים לר בסוד **נע ונד בארץ**, דהיינו לקלי' כנודע. ולפיכך בסוד ההכנה לשנה חדשה דהיינו **בא' דראש השנה** שהוא באמת כמו ערב השנה (כי השנה מתחלת מב' דרה"ש), אז קרב העין אל השנה התמה ושלימה בת שתי עשרה חודש, ותיכף מצטרף ונגלה אחד עשר הנופלים לבר (שה"ס נע ונד). ואז נעשה מקום לגילוי ראש השנה החדשה, והעשתי עשר הנדחים הם כמו תלויים ביני וביני המבדילים בין השנים ומחברים את השנה הישנה אל החדשה בסוד יוה"כ. (הגהה-תיקון י"א: וי"א הנדחים אלו מתתקנים בסוד שלשה מנים יתירים שהכה"ג שוחקן דקה מן הדקה בעיוה"כ, שה"ס ג' דאנקת"ס שלא נכוו בפושרין, וע"כ הוחזרו למכתשת להיולי דעבידתא חמי האש, ואז יכלו שוב לשלוט על מקומם בסוד ג' דאנקת"ס כנודע.)

ובזה תבין סוד קדש ברנע: כי אותן עשתי עשרה ימים הנדחים ונופלים מסוף השנה הישבה בערב השנה חדשה, מחמת הסתלקות דוכרא דא"א כנ"ל, הנה זה הוא רק מקרה של שנת הלבנה שהיא צריכה להיות בסוד נקיבה שיש לה חלל פנוי בסופה, וע"כ נתקנת כאמור בסוד עין הקרב לשתי עשרה כמבואר, אמנם בפרצוף החמה הוא להיפך ממש, כי הוא עוד מרויח מחמת קרבת עין לשתי עשרה וממש שיעור הריוח שלו כשיעור ההפסד שלה, באופן שסוד העליון מי"ב חדשי הלבנה שנסתלק ממנה לשורשו למעלה, תדע אשר החמה הוא השורש העליון שקיבל אותו אור וחיות שנסתלק ממנה ונתדבק ג"כ בסוף פרצופו, דהיינו ג"כ כמו איכות ההפסד שבהנקיבה שהיה בסוף פרצוף השנה כנ"ל.

וע"כ בסוד פנימיות יום הכפורים נעשה הזווג דזכר ונקיבה דהיינו פרצוף שסי"ה דחמה עם פרצוף שני"ה דלבנה. וסוד הזווג הזה מכונה בשם **קדש ברנע** כי אותם השתי עשרה אורות שירדו ונתרוקנו משנת הלבנה ונעשו נ"ע ונד בארץ בתוך הקלי', הנה עתה נתקבצו ובאו כל הנדחים האלו למקומם ונעשו קדש לה', והנעים לבר דהיינו **בר נע** נכנסו שוב לפנים במנוחת נצחיות ע"י ביאת יסוד החמה, (דהיינו אור המסתלק מסופה דשנת הלבנה הנדבק בהחמה) בתוך יסוד דהלבנה (דהיינו מקום הפנוי הנ"ל מטעם נפילת העשתי עשרה אורות מסופה כנ"ל). וע"כ **הבר נע** נעשו קדש, כי הם גרמו לזווג שזולתם היה המקום כולו סתום, משום שלא נכוו בפושרין (ע"י לעיל בהגה) ולא היתה ראויה לקבלת הזכר שה"ס אור החמה. וז"ס **אחד עשר מחורב יום דרך הר שעיר** שהוא מלשון הרהורא דסער, מסבת עין הקרב אל הקודש. אכן בסוד יסוד הזכר המזדווג בסבתם ביסוד הנוק' כבר נק' **אחד עשר**, משום שאין דרך אחר לסוד **קדש בר נע** כנ"ל,

כי אותו העין הרעה **שבעשתי עשר** חזרה ונעשית לא שה"ס יחודא וקדושה. ודע שאותו יסוד החמה האמור נקרא בלשון חכמים **שמש**: משום שה"ס המקור לתשמיש זו"נ כמבואר, וע"כ ה"ס בשר בלי עצם. וסוד בריה בלי עצם שאינו חי י"ב חודש אלא אחר שמשתלמים כל הי"ב חודש אז פרח האור מסופה של שנת הלבנה ועולה לשורשו להחמה ומתדבק שם בסוד בא סר, דהיינו ע"ש עין הסר ואח"כ בסוד אחד **עשר** כשנעשה הזווג אז קם השמש בתוכה וחי, משא"כ מטרם הזווג אינו ניכר כלל מחיותו והוא כמו מת ונופל וכל חיותו הוא בה. וזסו"ה קרא לשמש ויזרח אור, דהיינו אותו אור הנוטל מסופה דהלבנה המתגלה בהזכר. (הגהה בסוד הויה אור לי. והיינו חסדים דמתגלין אפומא דאמא)

בראש השנה החדשה כי אז נדבק אבר התשמיש בהחמה, המכונה משום זה בשם שמש שבגיי **תמר**: כי מתגלה מתוך חסרון ומרירות של הנוקבא.

וז"ס צדיק כתמר יפרח: כי כל צורתו ושיעורו עולה ומשוער בכמות ואיכות החסרון והמרירות של הנוק', וע"כ הוא פורח וגדל עם מרירותו דנוק'. ולפיכך שמש עולה בגיי תמר דהיינו ב"פ ש"ך, כי בפושרין דבחיי"ב לא ש"ך, וע"כ נתוסף בחיי"ד כי אז ש"ך. וז"ס וחמת המלך שככה, שה"ס ב"פ ש"ך והבן. עיי לעיל בהג"ה והבן.

שמש טוב שנאבד מהעולם: גם בזה תבין סוד שמש שדרשו חז"ל בסוד הנחש לפני החטא דאדה"ר שהוא נמשך מסוד היסוד דזכר הנ"ל שנקי שמש, כי אז היה העין הרע בסוד שמש טוב ועין טוב, והעשתי עשר היו בסוד אחד עשר כנ"ל. אכן בעת הסתה להחטא נעשה ונתהפך שוב לעין רע, וזה שטען ונפקחו עיניכם וסו"ה ותאוה היא לעינים. ועתה (*) חזר האחד עשר לסוד עשתי עשרה **ותאוה** נעשה **לתועבה** כי האלפין נעשו שוב לעיינין בישין ותועבה היא, שה"ס הזוהמא שהטיל בה שלא פסקה עד המעמד דהר סיני כי אז פסקה זוהמתן.

הגהה (*) כי העי' הנוסף על שתי עשר נעשה שלש עשר בגיי אחד וה"ס עי' טובה שאינו גורע.

חמה ונרתיקה: כי סו"ה שמש צדקה ומרפא בכנפיה, דהיינו לאפוקי **מאשה** השורף שה"ס בחיי"ד כנ"ל, כי החמה מתגלגלת באורה המאיר לארץ ולדרים בתכלית השנינות, אשר אז כשנגמר המקבל בסוד שנה אחת מתחילים עשתי עשר יום לשלוט, עד שנגלה אשה השורף דבחיי"ד, ואז תיכף מתגלה ובא ומכסה אותה סוד הנרתק דבחיי"ב שה"ס כנפי יונה נחפה בכסף וסו"ה אם חומה (מלשון חמה) היא נבנה עליה טירת כסף. וכשהחמה מתעטפת בכנפים אלו, אז הוא בסוד שמש צדקה ומרפא בכנפיה והבן.

שמשון:

ה"ס יסוד החמה, דהיינו המקובל ועולה ומתדבק בה מסוד עשתי עשרה ימים הנופלים

מהלבנה מסוד שתי עשרה חדשיה (עיי לעיל) ואמו קידש אותו תיכף מטרם הריונה ואצ"ל לידתו לנזיר אלקים, וע"כ היה כחו ומדרגתו יפה והלך אחר עיניו ומתפאר לפני הגוים עם חידתו מעז יצא מתוק.

שדה, בית, הר:

נודע מהכ' יודע ציד איש שדה, אשר שם מקום הצידה לעופות ולחיות השדה, שזה היפוכו דאיש תם יושב אהלים שאין לו שום עסק עם הבריות, שזהו נמשך מראש מקוה מסוד או"ח שממטה למעלה בטרם שהגיע לכלים. ועשו היה איש שדה דהיינו כל פינותיו ומעשיו היה רק בחשבון עם בריות אחרות להתגבר על כל, והוא נמשך מתוך מקוה, דהיינו מאו"ח המתפשט בכלים. וזסו"ה **ועתה שא נא כליך** (כי בתוך יש כלים) תליך מראש מקוה (מלשון "תלי" בעולם כמלך על כסאו).

וקשתך ה"ס כל הקושיים הנמתקים בתוך מקוה, דהיינו כמלך במדינה יצא השדה כמלך במלחמה. ובסוד הזה קרא יצחק להר המוריה בשם שדה, דהיינו כשדה אשר ברכו הי בתוך מקוה, גם הכ' ויצא יצחק לשוח בשדה. אמנם יעקב שכל כוחו מראש מקוה ששם סוד מלך על כסאו, דהיינו בלי שום חשבון עם בני המדינה וע"כ קרא גם להר המוריה בשם בית כי זהו העיקר, ואברהם קרא להר המוריה בשם **הר גבוה** ונראה, בסו"ה ולא יכנף עוד **מוריד**.

שמיני:

תבינהו בסו"ה שבעת ימים יהיה תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה'. כי אחר השביתה הגמורה דז' מוכרח לבא **בחת**, שה"ס סיתום דאומ"צ ונפילת פנים דקין, ואחר שנלאה שם הגיע אליו התשועה ביום התשיעי שה"ס כח יום ה' דמע"ב, וע"כ משמיני **והלאה** ירצה. והלאה מלשון נלאה, ירצה ביום התשועה כי אז נזבח הקרבן לשמו ית' ע"י המאכלת דחמישי.

וז"ס עפרון יושב בתוך בני חת: עפרון ה"ס עפרא דיום ה' דמע"ב כי הכל היה מן **עפר** ששם יצאו ונגלו כל בהמה חיה ועוף השמים, ולכבודו של אברהם ולהצלחתו העלהו השי"ת בתוך בני חת דהיינו שכללו ביום השמיני כנ"ל ונעשה מערת מכפלה. (ע"ע שמיני לקמן באופן אחר).

שמונה שמינית:

הוא מלשון מנין "אשר מונה" כמו שמונה והסו"ה מונה מספר לכוכבים, כי כל פרצוף רוחני אחר שמתגלה בכל שלימותו הוא מסתיים, וממקום הסיום ולמטה מתחיל

פרצוף שני. ונבחן זה כמו שנחתך מדרגה העליונה ונעשה מקום למדרגה תחתונה, וע"כ יש להבחין כאן ב' בחי': הא' הוא בחי' התכלית והשלימות שנתגלה בפרצוף העליון וזה מכונה בשם שביעי, שהוא מלשון שבי-הוא או שבועה בסו"ה אחת נשבעתי בקדשי אם לדוד אכזב, דהיינו בחי' תכלית ושלימות עד"ה אתה קדשת את יום השביעי **תכלית** מעשה שמים וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים וכו', ואחר שנתגלה בחי' התכלית בהפרצוף מתחיל ענין בחינת הסיום של הפרצוף שהוא כמו חיתוך, ואותה הבחי' שחותך הפרצוף ומסיימו מכונה בשם שמונה **אשר מונה** ומבדיל בין פרצוף הקודם אל הפרצוף הבא אחריו, וה"ס היולי דעבידתא.

שבעה ימים יהי' תחת אמו:

יבזה תבין סו"ה למנצח על השמינית שה"ס המילה שנתנה בשמינית, דהיינו בחי' חריפה ומחודדת שבכחה לחתוך את העור הנוסף מקום החרפה, שממנו באים ונאחזים כל המחרפים והמגדפים, וקלי' זו מתתקפת לעלות עד הכתר שהסו"ה הושיעה ה' כי גמר חסיד כי **פסו אמונים** מבני אדם. שוא ידברו איש את רעהו וכו'. והבן שזהו ממש צורת הפה והלשון המונה מספר לכוכבים וזסו"ה שבעת ימים יהי' תחת אמו, שבזה הגיע על אור התכלית, אמנם עדיין אינה נרצה להקרבה לריח ניחוח עד שזוכה ליום השמיני הנ"ל, שמיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה' (ע"ע שמיני לעיל באופן אחר).

שפתים:

בסו"ה הך בכפתור וירעשו הספים, דהיינו מלשון סוף, ומקורו הוא בחי' היחסיות מעליון לתחתון ומתחתון לעליון. פי', כי אין לך שום תפיסות והשגה זולת על הגבולים, כמו המישוש והראיה הפוגעים ביחוד רק על גבולי החפץ, דהיינו רק השטח הממושש והנראה, שהוא סופו של החפץ, לפיכך גם בעליונים תבין כן שמקום הפגישה של העליון והתחתון הוא במקום הסוף של כל אחד. ונודע שהעליון מושג בסוד משה משה, אכן בסופו של השם הזה, דהיינו אחר שבא על סוף הפעולה בסוד **לא ימוש** מפיד. והנך רואה שסוף של העליון הוא בסוד לא ימוש ולא יזח, והנה גם התחתון מוכרח להמציא לעליון את סופו. ונודע שהתחתון מתקרב בסוד שר לראות, אכן רק בסופו של השם הזה, דהיינו **לא תסור**.

לא ימוש שפה עילאה, **לא תסור ש"ת**: והנה נתבאר היטב סוד השפה של העליון שנק' ראש הוא בסוד לא ימוש, וסוד השפה של התחתון שנק' גוף הוא בסוד **לא תסור** שהם פשוט ב' סופיות, דהיינו גבולים אשר סף העליון מתדבק כן בסף התחתון (שמכאן במשכין למטה ב' שומרי הסף והבן) וז"ס שפתים ישק. (ע"ע כפתור).

שחור :

ה"ע ההיפך מהלבן, כי הלבן הוא בחי היולי ומצע המוכן לקבל גוונים שהם בחי מדרגות בעכירות, והלבן עצמו דהיינו המצע נבחן טהור ונקי מכל מיני עכירות עד למשהו. והשחור ה"ע העכירות האחרון שאך אפשר להמצא, באופן שהוא ההיפך המוחלט מהלבן, והוא המכונה בחי"ד שעליה היתה סוד הצמצום ונשארה נקודה שחורה הא'. שחור אדום הוא שלקה : ובזה תבין מ"ש חז"ל האי שחור אדם הוא אלא שלקה, פ' כמ"ש בע"ח שי אבי"ע, שכל העולמות נתקב רק בגי בחי כח"ב, ואפי' הזו"נ שבהם המה רק בחי זו"ן דבינה דהיינו זו"ן דבחי ב' אלא שנתערבו בסוד עיה"נ והבחי"ב שה"ס גוון אדם **שמלך אדום ה"ס בינה דקלי'** : הנה היא לקתה בעולם הנקודים מכח בחי"ד וע"כ נתהווה בהבינה בחי שחורה הנק בחי"ד, אכן אינה שחור אמיתי, כי השחור האמיתי נעשה לבחי **היכל** (ע"ע לבוש היכל)

שדה תפוחים :

ה"ס השדה אשר ברכו הוי', כמ"ש חז"ל בסו"ה **ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'**, שהי נתן בו ריח טוב, וזהו שדה תפוחים (עיי רש"י תולדות) דהיינו שבשדו תפוחים נמצא ריח טוב.

וה"ס של המשיח שאחז"ל מורח ודאין : (סנהדרין צג) בסו"ה והריחו ביראת ה'. והוא הדבר **שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף** כאז"ל. והסעם הוא, מפני שיעקב מיהר למצוא ולא הספיק לכנוס להגוף, וזהו שהתפלא יצחק מה זה מהרת למצוא בני, וכן אמר ליצחק **קום נא שבה** ואוכלה מציד, כי הקימה צריכה להיות במהירות ותיכף לשבת, ובאותו רגע שקם הריח ריח בגדיו ולא הספיק להבות להגוף. וז"ס חקל תפוחין קדישין, דהיינו ריח של הבגדים.

שרשי כלים :

כן נקי הע"ס שבכל ראש, ונקי כן משום שהכלי קבלה אפשר להתגלות רק אחר ירידת האו"ח ממעלה למטה בסוד בחכמה פותח שערים, (דהיינו בכח הבא מחמת תוך מקוה) משא"כ בראש בעוד שהאו"ח עולה ממטה למעלה שאין עוד שם שום התלבשות זולת מלבוש הדק של האו"ח העולה מכלי האחד **כלי אחת וברשימין לד' בחי'** ועכ"ז אע"פ שאין כאן יותר מכלי אחד, דהיינו מבחי אחרונה שבד' בחי שמשם עולה האו"ח, מ"מ יש שם השרשים לד' בחי שכח המסך המוכה מרשימם כן.

הכתר : צורתו מתרשמת מתוכה עצמה ממה שנעשית אח"כ לבחי כתר מלכות, אכן עתה הוא רחוק ממנו מפני שהיא כמו חסרה זמן להתפשטות, שע"כ משגת אותו בבחי

הבלתי מושג.

חכמה : צורתו כמשמעו, אלא בעליון היא מצוירת בסו"ה בחכמה פותח שערים, שה"ס לטוטפות בין עיניך, או ותועפות הרים לו. אכן בטרם התפשטותו להתלבשות נבחן לפתיחת השעה, דהיינו רשימו בעלמא להבחין **דע"כ הוא חכמה** אמנם לאח"כ בסוד או"ח היורד מתגלה החכמה, בסו"ה זה השער לה' צדיקים יבואו בו, דהיינו בזמן שהמלכות קיבלה לצורת כתר מלכות (ע"ע קומתם שוה).

בינה : צורתה היא ההתבוננות מהמושכל בצורת החכמה, שה"ס משה משה, ומתוך ההתבוננות בשם הזה אמר הנני. ונמצא השם משה שה"ס החכמה והנני ה"ס הבינה, וז"ש ז"ל שבינה הוא מבין דבר מתוך דבר להיותו מתגלה מתוך החכמה כאמור. וזהו ג"כ בחי' הרשימו לכלי בינה שנתרשם בזה **דע"כ הוא בינה** פי' להורות שזוהי תכלית ההשגה ממה שאפשר להשיג ותו לא מידי - והיא בצורת אור עליון בסוד או"ח העולה. אמנם כשמתפשטת למטה בסוד האו"ח היורד ומתלבש בהתחתון, איתמר ובה הלב מבין.

ותבחין בחו"ב שבעליון נמצאו חו"ב וה למטה מזה שהרי החכמה ה"ס העליון הקורא ומזמין, והבינה ה"ס התחתון השומע בטלו בסוד הנני, וא"כ **אין קומתם שוה וסוד ראש וגוף** כי כאן העליון כמו ראש המשפיע והתחתון כמו גוף ונוק' המקבלת, כי העליון בסוד פוקד והתחתון כמו נפקד (ע"ע זכר) ובאו"ח היורד **חו"ב קומתם שוה וכחדא נפקין וכחדא שריין**.

נפקין : ה"ס יציאת האורות לחוץ מהגוף עד שנתלקטו לסוד או"ח העולה ומלביש עד הכתר, ונמצא **כתר אחד לשניהם לחו"ב** כי הבינה שבה סוד ההבל והאו"ח גרמה **ראש** : להחכמה **עמה** (בסו"ה ותתן גם לאשה "עמה" ויאכל) ביחד, וכיון שכתר אחד לשניהם נמצא בהכרח שקומתם שוה **וכחדא שריין** : ה"ס ביאת האורות לתוך הגוף שנתחדש עתה בעת האו"ח היורד, שאז גוף אחד לחו"ב ודבוקים בבטן : כי כח היציאה עצמה התפשט לתוך הגוף דאמא בסוד **אבא יורד ונוקב כדי להתדבק באמא** : ונמצא אשר אמא גרמה לו הגוף הזה מתוך "שאמא מכה ויועאת לחוץ" כדי להדבק בשל אבא, באופן אשר החכמה מעיקרה עצמה אינה רק **נה"י דראש** : שה"ס השרש של צא מצבאות ומתוך הבינה באו"ח שלה היורד הרויח **ג"ר דראש, וגוף** : כמבואר לעיל, דהיינו בסוד בא דצבאות שאחר שנתגלה הג"ר לראש החכמה בכח או"ח היורד נמשכו **נה"י דחכמה לגוף דבינה** ונתדבקו זה בזה כגוף אחד בזווג תדיר דלא פסיק לעלמין, שז"ס כחדא נפקין וכחדא שריין וכו', אכן מטעם החסרון דאו"ח העולה שה"ס **או"מ** חזרה **הבינה וחכמה אב"א** : כלומר שהבינה התחילה לחשוק לאור נה"י דראש שקבלה מעיקרא בסוד או"ח העולה.

וכל בחי' אחור ה"ס **נה"י** : ונמצא שהבינה לא רצתה לקבל מג"ר דחכמה מאור הפנים אלא מאחורי החכמה שה"ס **נה"י דראש**, דהיינו מסוד הפתיחה דשערים, ואז **בינה בסוד אמא אב"א הוציאה אמא לחוץ אודות בנה** דהיינו פשוט כמו שהיתה קודם

לכן בסוד או"ח העולה שהיתה שם רק בבחי' גוף נפקד להחכמה הפוקד, אכן בחילוק גדול מבי' הבחנות: הא' הוא אודות בנה שה"ס

בן הנעים: ז"א: (שה"ס אומ"צ) שז"ס נה"י דאמא מתלבשים בז"א: בראש ז"א כי מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו כי מתוך שיצא אמא לחוץ (בכל"א) כנ"ל בסוד או"ח העולה שה"ס אמא מכה ויוצא לחוץ שהיתה בסוד אב"א עם אבא שם, דהיינו בחסרון ג"ר ובחסרון נה"י דאו"ח היורד וכדי להשתלם לחזור פב"פ עם אבא האצילה לבן הנעים שה"ס ג"ר דז"א המשלימים בחי' נה"י חדשים לאמא כעין נה"י דאו"ח היורד בזמן, שהיתה בקומה שוה עם אבא והרויחה גם בחי' ג"ר ופב"פ עם אבא, בסוד חזי בהאי ברא דאתינא לגבך כי ז"א הזה בירר לג"ר דאמא: ואבא חזר וזכה בבת זוגיה דהוית פרישא, כי גם נה"י דאבא חזרו וירדו בסוד או"ח היורד לגוף דאמא ושוב נעשו קומתם שוה (כנ"ל בתוך מקוה), וגם הוא חזר והרויח הג"ר דליה שבזמן יציאתה ממנו לחוץ נבחן שאבא נזדווג עמה, בסוד הרכנת ראש: דהיינו כמו בראש (מקוה) ששימש רק בנה"י של ראש, שה"ס אחור הראש דהיינו בבחי' ירידה להכאה: וכיון שלא האירה פנים אל פנים הג"ר שלו נקי זה הרכנת ראש, אכן עתה נמצא שמשמש עמה בהג"ר דראש וכל זה מכח הז"א שהשלים למוחין דאו"א כמבואר, והנה נתבאר הבחן הא',

והבחן ב' ה"ס אבא יורד ונוקב: כי בראש מקוה יש עמה בסוד עליה בלבד, שנה"י שלו הכו במסך דידה בסוד משה משה, ועדיין לא היה שם הכר נקבה: כי בטרם שנזדווג עמה בסוד או"ח היורד ועודנה לא היתה כלל בבחי' כלי לקבל, נמצא התשמיש כמו בחי' דכר בלי נוקבא המוכנת לקבל הטפה כי גם היא היתה רק ביציאה לחוץ ובסוד הסתלקות, כי כל מלאכתה היה רק להכות על אור העליון ולהעלותו לשורשו, משא"כ עתה אחר שכבר קיבלה להתפשטות אור העליון בסוד או"ח והיתה לפב"פ בזווג לעשותה כלי, הנה אח"כ כשחזר אבא בירידה להכאה נמצא בסוד אבא יורד ונוקב דהיינו סוד זווג בפיוסא: כי מטרם שמעלה ממנו האו"ח העולה הוא מוכרח מתחילה להמשיך בה או"ח בבחי' פיוסא: דהיינו או"ח היורד לגוף דאמא, ואח"כ כשחוזר ומעלה את האו"ח לשורשו נמצא כמו נוקב אותה בהעלאת או"ח, והבן היטב כי ההקדם של או"ח היורד ומתלבש בתוך גופה נמצא ממלא כל החלל שבה, ואח"כ כשחוזר ושולף הריהו נוקב וכורה בה כל אותו השיעור ששולף ממנה, וכ"ז עושה רק להדבק בשל אמא: כי מאחר שנתנקבה הרה וילדה בן שממלא שוב אותו החלל שעשה בה אבא, בסוד מה שמו ומה שם בנו כי תדע. כי כמו שאביו הוריד את או"ח ומלאו נה"י שלו לחלל דאמא, כך בן הנעים מילא בראשו את מקום חלל ההוא עצמו כמעשה אביו, אמנם כ"ז הוא בסוד עיבור דז"א: בסו"ה ויתעבר ה' בי למענכם, ונקי עיבור מלשון מתעבר ונזעף, כי אחר שראש דז"א מילא להחלל דאמא שנקי "אם" הנה נסתם פי האם (שבו מונח הולד) בסוד מ"ם סתומה, וזהו גרם לה צער גדול, כי חסרה מאור דחסדים וחזר עליה אותו ענין אב"א עם החכמה כמו שהיתה בתחילת

אצילותה.

וז"ס צער עיבור : שהוא מחמת הסיתום דפי האם (כיס של הולד) כנ"ל, ומחמת החשקות לחסדים מהכתר. (כבראש מקוה) אילה זו רחמה צר : **כי נסתם בג"ר דז"א.**

לידת ז"א : ואז הקב"ה מזמין לה בחש ומכישה באותו מקום, דהיינו בפי הרחם שנק' אם הנסתם, והנחש פותח אותה כמו שהיתה בטרם שקבלה לאו"ח היורד, דהיינו ששוב הרויחה את או"י המכה ומעלה או"ח ואז הולידה לז"א ונוק' לחוץ אל **אור העולם**. והבן היטב ההפרש הגדול הזה שנתגלה ביציאה השלישית הזאת, כי ביציאה א' (דראש מקוה) היה האו"ח העולה בבחי' עליה בלי הכר נקבה והסתלקות בלבד כנ"ל. ויציאה השניה (דכל"א) היה אבא יורד ונוקב כדי להדבק באמא, כי כבר עשאה כלי, וע"כ היה שם זווג דפיוסא ואמא מכה ויוצאה לחוץ כדי להדבק באבא, וביציאה זאת כבר אין אמא יוצאת כלל לחוץ, אלא אותם הניצוצים העולים בסוד או"ח העולה נחשבים לגופים נכרים ממנה שהם בניה זו"נ, שמקודם מלאו באורותיהם הגדולים את הרחם וסתמוה והי' לה צער גדול כנ"ל, ועתה בסוד הזווג דהכאה יצאו לאויר העולם ואמא שבה למקומה כבתחילה. אכן ב' יציאות יש בסוד **ויהי אך יצא יעקב, וכשיצא ראשו הוי כילוד** דהיינו כאן (במקוה"נ) שהספיק לגלות לחוץ לאויר העולם רק את ראשו בלבד שנמשכו לו סוד זווג דהכאה מראש (מקוה) שהספיק לו לשרשי כלים בסוד כקרני חגבים היו, ואח"כ **נולד ויצא גם גופו** לאויר העולם, דהיינו בגילוי דהוי ושכיח, שאז יצאו הזו"ן לגמרי מבטן אמו בסו"ה ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו בפרישו גמירא בסוד ביתה תתאה, וגילוי החדש ה"ס הסכין החותך את מעי הקשור באם. אכן היציאה לחוץ הוא מכח סיתום האורות.

שורש :

ע"ע ענף ושורש.

שורש הדינים :

הוא בחי' הדי' שבדי' בחי' דאור ישר המכונה נקודה האמצעית, וה"ס מלכות דא"ס ב"ה שהיתה שם בסוד הוא ושמו אחד. (עי' פמ"מ ענף א').

שורש נשמה גוף לבוש היכל :

ה"ס הסדר של התפשטות הענפים ממעלה למטה. וכאן צריך שתזכור את הכלל שהעליון כלול מכל מה שלמטה הימנו, משא"כ התחתון אינו מחויב להיות בו כל מה

שבעליונו.

שורש : ולפיכך השורש כלול ודאי מכל ה' בחי' שנגל"ה, כמו אדם בעל נשמה הלבוש בלבושי תפארת יושב בהיכלו כולו אומר כבוד, אלא כל זה בבחי' שורש, באופן שכלהו בחי' תתאין מקבלין מכאן את שורשם, דהיינו כל בחינת חיותם ועצמותם וכוחותיהם המה מקבלים משורש זה, כי לא יוכל להיות בהם שום ישות זולת ממה שהשורש נותן בהם עצמות, נשמה : ה"ס צורה ראשונה של התפשטות האור השורשי, עד"מ או"ח העולה מתתא לעילא ה"ס ראש וה"ס שורש, וכשהאו"ח מתחיל לירד משם ולמטה הרי התפשטות הזאת נק' בשם נשמה או עצמות.

גוף : ה"ס צורה השלישית של התפשטות וכנ"ל בסוד הנשמה, אשר ה"ס התפשטות האו"ח מפה דראש ולמטה שממשכת לשם ע"ס עד למלכות כמו בראש, הנה אח"כ כשמתתקן מסך בהמלכות הזה שמעלה שוב או"ח ממטה למעלה, הריהי מדרגה ג' ונק' גוף הכולל ממקום הטבור עד פה דראש.

לבוש : ה"ס צורה רביעית של התפשטות השורש וכנ"ל בסוד הגוף, שה"ס התפשטות אור העליון להכאה על מסך דמלכות המלכות ומעלה או"ח ממטה למעלה, הבה אח"כ כשהאו"ח הזה חוזר ומתפשט ממעלה למטה הריהו מדרגה רביעית ונק' לבוש. ותשכיל שעיקר האדם ה"ס העצמות והנשמה שהוא כלל חיותו המורגש בו ומתלבש בו, אכן הגוף של האדם שהוא באמת רק מלבוש להבשמה שלו אלא הוא מלא חיות והרגשה עד שאין האדם מבחין כלל אותו לענין נפרד ומקרה בו אלא כמו עיקרו, משא"כ הלבוש הגם שכל כבודו ניכר בלבושו בסוד מאני מכבדותא, עכ"ז אין בו שום הרגשה וחיות כלום והוא נבדל לגמרי מהאדם אלא מקרה הגורם לו כבוד גדול כמו היוצא **בלבוש מלכות**.

היכל : ה"ס צורה החמישית של התפשטות האור השרשי וכנ"ל בסוד הלבוש שה"ס או"ח היורד ממלכות דמלכות שנק' טבור ולמטה, הנה כשהגיע לשם בגמר התפשטותו שוב נעשה איזה בחי' של מסך להעלות או"ח ממטה למעלה כמו מצפרני רגליו עד הטבור. אכן מסך זה קשה ושפל עד לתכלית וע"כ הורחק לגמרי מהגוף והוא בהיפך הלבוש שהוא הקרוב לגוף האדם יותר מכל שאר כלי תשמישו, משא"כ מסך זה והארה זו הוא רחוקה מגוף האדם ביותר מכל כלי תשמישו, וע"כ ה"ס המקום המקיף את כל הישות והמציאות שה"ס בחי"ד שממנה נעשה חלל ומקום ריקן למציאת העולמות (ע"ע היכל). באופן **שהלבוש ה"ס מקיף קרוב ומקיף רחוק**: וההיכל הע' **מקיף הרחוק**.

שורש וענף :

דע שאין לך בריה או הנהגה של בריה בעוה"ז שלא יקדים לה מקור רוחני בעולמות העליונים המכונה אצלנו שורש, והנמשך ממנה בעוה"ז מכונה אצלנו ענף לאותו השורש.

גילוי הקבלה ה"ס גה"ת : וטעם הדבר, מפני שבזמן שביה"כ בעולם הנקודים ירדו הכלים עד לעוה"ז, ומאז כל הבחי' שנכללו בכלי הרוחניים האלו הוציאו דוגמתן בעוה"ז אלא מפני הערבוב של השבירה וירידה נתבלבלו מאוד עד שקשה מאד להכירם שז"ס הקליפות והס"א הדבוק בהם, ואין להם תיקון עד שבני האדם יכירו כל הענפים הללו לאיזה שורש הם שייכים, בסו"ה ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלוקים לאשר לא עבדו, שה"ס בירורין העולים בכל יום ויום עד הגמרם אשר בהכרה הזאת מסולקת הקלי' והזוהמא עד בלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים. תורה שבכתב : וז"ס התושב"כ שנתקבצו בה כל הבריות וכל הנהגות של בריות אשר נבררו בכח השעבוד והגאולה של מצרים, והמה יעידון באר היטב על שורשם הרוחני של כל בריה וכל הנהגה המובאות בתושב"כ.

תורה שבעל פה : אמנם הבירורים העתידיים להגלות ע"י שאר גלויות לא היה אפשר שיבואו מגולים בהתורה בהיות שעדיין הקלי' והס"א רובץ עליהם ואינם ניכרים כלל אלא בסוד דחז"ל שהראה הקב"ה למשה כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ע"כ נרמז לו סוד תושבע"פ ההולכת ומתגלית בכל דור ודור עד גה"ת אשר אז כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה', וע"כ החושך כאור תהיה והי' למשיסה שוסיך ורחקו כל מבלעיך ישיש עליך אלקיך כמשוש חתן על כלה.

כלה סוד תושב"פ : ובזה תבין למה נק' תושבע"פ בשם כלה ותורה שבכתב בשם ז"א, כי כלה הוא מלשון תכלית בסו"ה ביום כלת משה, (ע"י בזוהר) ומתוך שבעת גילוי הבירורים דתושב"פ יגמר התיאן ויתגלה תכלית שמים וארץ ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד ע"כ נק' בשם כלה.

חתן סוד תושב"כ : אכן מתוך שתחילת הבירורים הוכרחו להעשות עאי העליון בסו"ה אשר ברא אלקים לעשות, ע"כ נק' תושב"כ שה"ס תחילת הבירורים בשם חתן וז"א המשפיע לכלתו והבן.

שור כשב עז :

(המשך מן אמא) נת' שם סוד עין שרים וסוד אומות העולם וסוד אמא שהוא מלשון אומנות שה"ס שרה אשת אברהם (ע"ע בינה ע"ע או"א ע"ע אצילות). והנה ג' חלקים נכללים באומנות דאמא הא' הוא הסר הב' הוא הריקנות והרשימו אחר חזרת האור בסוד צדיא וריקניא (ע"ע תוהו) הג' ה"ס המסך בצורתו. ותדע שענין הא' נק' שור מלשון אשורנו ולא קרוב וע"כ נאמר **רב תבואות בכח שור** : כי אבא אינו נותן בה אלא טפה ואמא אומנת את הטפה הזאת שהשיגה ע"י הביאה דאבא עליה בכח השור שיש לה, דהיינו **הבטה** : כנ"ל ועושה האברים הגידים ובשר ועור עד לחיות השלימות, והרביה הזאת מכונה **רב תבואות** כמו שמן ביאה א' נתרבו לביאות מרובות, וכ"ז ה"ס **צדיא**.

כשב : ה"ס ענין הב' דהיינו ריקניא שה"ס הרשימו הנשאר מסיבת עבודת השור.
עז : ה"ס ענין הג' דהיינו עיקרו וכחו של המסך שמקורו הוא שני בחינות דחוכמתא ועבידתא, והם המכונים **שני גדי העזים : שעירים :** שהם המרקדים ומסעירים את השרים והמה הם המלאכים שהפילו הם **עוזא ועזאל :** אשר גדי העזים הא' אינו קשה כל כך וע"כ אין בו שם **אל** שהוא מלשון תקיפות דאל תקרב, ולפיכך בא השני בעוז וסערה שבו שם אל דהיינו בחרשת הגוים, וה"ס **גורלות על שני השעירים :** שהא' שעלה עליו הגורל לה' בסוד **גור לאות** שהיא אותיות **גורלות כמ"ש גור בארץ הזאת : גרשום :** כי נפל עליו הגורל לה' ונוה הקב"ה ישחטו חטאות לכפרת העון של שר ההוא ינכרי, משא"כ השני שה"ס בחי"ד דעבידתא לא צוה הקב"ה לשחטו אלא יעמד חי ושלח אותו ביד **איש עתי המדברה** דהיינו אב"ח במדבר ושממה הא"ל **ונשא עליו את כל עוונותם** לארץ גזירה.

כלומר שהג"ר מתגלה על ידו בלמפרע ונגזר לו מכאן ולהבא, וע"כ נקרא ארץ גזירה : וה"ס כל הגזירות טובות של המלכים דהיינו בסו"ה ואוכל מכל (משעיר שלמפרע עלה עליו הגורל לה'), בטרם תבא עם שעיר הנשלח לעזאזל המביא עלי חרדה גדולה מזמן ועת שהוא חי וע"כ הוא **מקרה הקרה** כי יצחק הרגיש את המהירות של יעקב בעת עשיתו המטעמים הללו וע"כ אמר לו מה זה מיהרת למצוא בני, (ע"ע אמא) וע"ז ענה לו יעקב כי הקרה ה' אלקיך לפני, כלומר כי מקרה לשעתו לעיתו היה בעת שנשלח בסוד **איש עתי המדברה** ולא ענין תמידי, כי אי אפשר לעמוד במדבר השממה זמן הרבה וע"כ לא אוכל להמשיך ולהאריך בעבודת המטעמים אכן באמת נמצאים ב' בחי' בסוד **ב' השעירים** כי שעיר שמעמידין אותו חי כדי לשלחו המדברה הוא גדי עזים דבחי"א דהיולי דחוכמתא והוא הנושא עוובות ושעיר שעלה עליו הגורל לה' ונשחט היא בחי"ד הנמתק בבחי"ב במדת הרחמים שה"ס הוי"א אלא שבדמה להדדי בלי הכר שזה היה נס גדול שעצמו של יום כפר שה"ס יוה"כ מלשון **כפרה**, **מחיקה** שמוחק את הצורה של בחי"ד הרשום על הגדי עזים שעלה עליו הגורל לה'.

קינוח סעודה : שעצם היום קינח הלכלוך וע"כ באים המטעמים שעשה רבקה בסוד הקינוח כנ"ל שהוא סוד כל כפרת עונות.

משא"כ סליחה : הוא מסו"ה ושילח השעיר המדברה דהיינו השליחה להשממון הוא שמשך הג"ר ובגדי חמודותי. (המשך ע"ע בהמה וחייה)

שבעת ימי בראשית :

פירשנוהו במ"א שה"ס ה' בחי' כח"ב זו"נ, ויום הששי הוא התכללות של יום ג' ויום ה' נעיה"נ, שהוא מכין לשבת הממדש בבחי' יום ג' ומספיק גם על יום ה' הנטמן ונעלם בז' באד לבר נסלין ולא עאלין, וע"כ יש י"ד ספיי המפסיקים בן הקדושה לקלי' בסוד אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, מפחד שמא יפגוש בחי' ה' השורה נקלי' ויגרום חלל

ביום השבת וימות, כי אורו ית' צריך למלאות כל החלל. ויש לבאר ביתר התרחבות שראש תוך סוף דמקוה המה ג' ימים הראשונית שבראש נברא האור וחושך ממנו ית' בסוד משה משה, ובתוך נברא הרקיע המבדיל בין מים שממעל הרקיע שמכח הבדלה זאת נברא הרקיע בסו"ה נוטה שמים כיריעה (ובסוד ופרשו את השמלה דברים ברורים כשמלה). ובסוף נקוו המים אל מקום אחד (היולי דחוכמתא) וחזר ותראה היבשה והוא יום שלאשי והב' יום שנינה והראשון הוא הראש שלנו.

ויום רביעי כמו ריב הוא מלשון הכי כי שם רבו ב'י וכו' היש ה' בקרבנו אם אין. אין: ה"ס יום ג' המושך אין מיום א' הוי"ה ה"ס יום ב', וכאן חזרו ג' ימים הראשונים בזורה חדשה ונמשך מיום א' סוד המאמר יהי מארות ברקיע השמים.

והבן זה היטב שיום רביעי הוא רק חלק מיום א', אמנם כולל אותו כולו בסוד עשב, אסף: שפירושם שכל מעשה שמים וארץ הכלולים ביהי אור דיום א' נאספו לאור פניו לבח"י אחת תכליתית שה"ס וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, שז"ס יהי מארות ברקיע, כלומר שכל המארות כולם נאספו לבח"י נוטה שמים כיריעה. והתכללות הזו של יום א' נק' רביעי מל' הרב את ריננו ומל' יש לי רב.

משא"כ אור דיום א' עצמו נק' כל: מסו"ה כי כל בשמים ארץ, כי הארתו שוה הן בשמים והן בארץ, ויום חמישי מל' חום אשי דהיינו חמימות כל החיים היוצאים מהארץ ע"י הרצון לקבל שז"ס תוצא הארץ נפש חיה למינה, ויצאו בהמה מיום ג' וחיתו ארץ מיום ב' ועוף השמים מיום א', ונקראים כן בהמה מל' כי לא ידעו מה הוא, אבל בחיות גמורה מיום ב' ואוכלים אסף דוקא חיה: היינו החיות עצמו שמקורו הוא יום ב' כנ"ל שבו נשמת חיים, וכל אשר רוח חיים באפו משם מגיע לו כנודע, ואוכלים בשר טרף שניזונים מהכפירה בסו"ה הכפירים שואגים לטרף כי עשב מזריע זרע: ה"ס צלצלי שמע, בשר טרף: ה"ס צלצלי תרועה.

עוף השמים: אינם צריכים כ"כ להארץ והכל תלוי בסוד דנפים כי בשעה שפורשים היטב כנפיהם דצלצלי שמע פורחים ממש השמימה אלא בעמדם מזה; תרפנה כנפיהם. דגת הים: היינו שלא יצאו מבח"י המים דיום ב' לעולם.

וסוד ים: ה"ס מקוה המים שעשתי עשרה הנופלים מחמת המים הנראים כתועפות הרים נתקבצו לתהומא רבא וכמים לים מכסים, אשר ביום ב' בא גם שם רוח חיים בסוד תנינים הגדולים.

נחלים ההולכים אל הים: מי הים כבר נתבאר שהם בחי' י"א היורדים. כי א' המסתלק למקורו ה"ס רוח: שהסו"ה ורוח אלקים מרחפת על פני המים, וה"ס רוח האדם עולה למעלה וי"א היורדים המה היו מי הזדונים וה"ס רוח הבהמה היורדת למטה, והמה הם הנחלים ההולכים אל הים שבין הרים יהלכון והולכים ויורדים אל הים, ובסוד יום ב' נתיחס שמו ית' אל הרקיע (ראה קיא) משום ותועפות הרים

המורידים הנחלים אל הים שלו ית' המה, שז"ס אשר לו הים והוא עשהו וזה הים גדול ורחב ידים שם רמס ואין מספר, חיות קטנות (הושוו יחד) עם גדולות.

שבת:

ה"ס התכלית השלם, כמ"ש ויכל אלקים ביום השביעי את כל מלאכתו אשר עשה. ועיי בזוהר חדש יתרו (אות צ"ג) וז"ל: יום שבת מלכות דרגא דבן י"ה דאיהו ו' דמהלך חמש מאות שנין וכו'.

יום שבת איהו משה רבינו דדרגיה **בינה** ויום שבת כליל כלא כגוונא דא: ויכל אלקים דא **יומא קדמאה** (פיי מאמא קדמאה). מלאכתו דא **יומא דביעאה** (כי כל המלאכות בבחי"ב הם ולא בבחי"ד). וישבות ביום השביעי דא **יומא תנינא** דתמן היי השביתה (בסוד אם חטאת מה תפעל בו ואם תצדק מה תוסיף לו). מכל מלאכתו אשר עשה דא יומא חמישאה דביה **אתחרב בי מקדשא**, ולא הוי בנינא ביה **באלף חמישאה** (פיי מכל מלאכתו **הכל** מרבה גם מבחי"ד דאשתלים לגמרי ביומא תנינא, שהרי שם נגלו כל טעמי תורה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש שגם רזא דאחד מתגלה מכללותם כנודע). ויקדש אותו דא **יומא תליתא** ופיי דסוד תוספות הקדושה נתאפשר אחר השביתה הגמורה היה כך בכח יום השלישי ששם צרור הכנה הזאת כנודע).

כי בו שבת **מכל** מלאכתו דא **יומא שתיתאה** (פיי שיום הששי כולל ב' הנקודות בחי"ב ובחי"ד שה"ס יום ג' ויום ה' וע"כ נק' כל מלאכתו אשר השביתה דיומא תנינא כולל אותו ומשפיע עליו לעתיד, דהיינו מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות לעתיד). אשר ברא אלקים לעשות דא **גופין לנשמתין דרשיעיא** דלא בעא למעבד לון גופין (פיי ביום הששי לא בא למעבד לון גופין כמו שהיה להם ביום ב'), ואזלין כולהו **נע ונד** ודא דזא יד **ליד לא ינקה רע**. (פיי כיון דביום הששי נתכללו בחי"ב שה"ס יד ובחי"ד שה"ס יד ע"כ גם יום ב' ניצל בסוד **בהדי הוצא לקי כרבא**, ושבתי דכלהו נייחא דכלהו (פיי אכן בסוד יום השבת בא נייחא ליום הששי והא משה דאיהו דוגמת **בן י"ה** דבת זוגיה **מלכות** שבת (פיי י"ה ה"ס כללא דאוריתא כולה דרק ע"י בחי"ב מתפרשת המכונה י"ה, ומשה זכה בכל זה בסוד זכרו תורת משה (ע"ע אות משה) אשר בסיבת גילוייה הופיע התכלית שמים וארץ ובחי"ד נפתרת שם לגמרי), שבת ודאי דעלה אתמר **ומלכותו** בכל משלה דאיהי **מלאכתו** דאדכר ביומא דשבתא ולא כמא דחשבין טפשיו דקב"ה עביד עבידתה ביומא דשבתא או טרח למעבד עבידתא ונח ביומא שביעאה כבר נש דטרח בעבידתה ולבתר דסיים נח, ח"ו. אלא בזמניא דשכינתא איהי **בגלותא** איתמר בה **ולא מצאה היונח מנוח** דלא אשתכח צדקיא דיהא לה נייחא ביה וכו' ודא איהי וישבות ביום השביעי, שביתה **דאלקים**: דאיהי **שכינתא** ולא אמר וישבות.

הויה: אימא: איהי טרחא בבנין הה"ד **ובפשעכם שלחה אמכם** (פיי שכל ענין הגמר מלאכה והשביתה שנגלה ביומא תנינא הוא מסטרא דאימא שה"ס ובורא חושך (ע"ע בריאה. בינה) ולפיכך אחר שנגלה ונתקבץ הקדושה מכל הזמנים אית לה נייחא גמורה

בסוד אם תצדק מה תוסיף וכו', מה שאין כן שם הויה שה"ס התגלות כל האור הכלול ביומא קמא לכל פרטיה, זה ודאי לא נגלה עוד ביומא תנינא) עש"ה.

שבעת ימי בראשית:

בראשית: ה"ס חדש ניסן ראש חדשים אלא זה בסוד שנה וזה בסוד עולם.

ברא אלקים: מלשון בו וראה בסו"ה אני ולא שליח, וכאן שלט בעיקר שם אל תקרב הלום מראש מקוה.

את השמים ואת הארץ: את יורה הכלי שחופרין עמו בארות מים, ויש כלי מיוחד להארץ שה"ס קצה הארץ: והוא שנתחדש עתה בסוד בראשית ובסוד ניסן, אכן יחד עמו נראתה את גם בשמים (אשר עד עתה היתה כבר בטלה באומ"צ), וזסו"ה מקצה השמים מוצאו: שזהו נגלה יחד עם בראשית כאמור, ועתה מתחיל לבאר מאותו מקום אשר ארעא ורקיע נשקי בהדי הדדי ואומר והארץ היתה תוהו ובוהו תוהו כמו מקשה שאפס תירוץ שמתהה שכל האדם ובאומ"צ אמנם נתברר להדיא שבו הוא בסו"ה היש ה' בקרבינו אלא בלי שלימות.

וחושך על פני תהום כלומר אע"פ שבו הוא מ"מ לית אורחא דמלכא לאזדווגא לבר מהיכליה, ולפיכך כיסה חושך את התהום (סיתום תחת אומ"צ), ועתה בסוד בראשית הנ"ל היה עוד בסוד וימש חושך שז"ס ורוח אלקים מרחפת על פני המים: פירושו נוגע ואינו נוגע משום דל"ה ול"ש, וצרין לידע שטרם הבריאה דבראשית היתה כל הארץ מכוסה במים ורוח אלקים דבוק בהם אלא בהמקור של אותו המים שנקי תהום: היה החושך מכסה עליו, משא"כ עתה נעשה מרחפת: דהיינו במים עצמם נעשה החידוש של נוגע ואינו נוגע כנ"ל, ומעתה יש ב' גרעונות: א' חושך בתהום, ב' מרחפת על פני המים ואז נתקן התהום בסוד ויאמר אלקים יהי אור: וצריך שתדע סוד ותגזר אומר ויקם לך אור מים רקיע ומאח ברכאן כמ"ש בזוהר, כי שורש הכל הוא האור ושורש גילוי האור כמ"ש נתעטף הקב"ה באורו והבהיק את העולם כולו מאור. וסוד עטיפה: הוא העלם האור בסוד צלעלי שמע שגורם לגילוי האור, בסוד והבהיק, כלומר שאין זמן להסתכל באותו האור הגדול משום שעולה למעלה בסוד רוח האדם העולה למעלה שה"ס האי דשתי עשרה העולה בסוד משה משה שה"ס עטיפה.

מים מרוח: דהיינו מן רוח הבהמה היורדת למטה מן י"א היורדים בסוד ע' הקרב אל שתי עשרה וכשהרוח הזה יורד נקי מים.

רוח העולה נקי אור רוח היורד נקי מים: ומתחילה נתקן תמיד רוח העולה (כבראש מקוה), שזסו"ה יהי אור: לעולם הזה כמ"ש בזוהר, דהיינו לאת הארץ (ע"י לעיל) ויהי אור לעוה"ב כנודע שהאת הזה נגנז ועליו לא שכן האור, אלא רק בסוד שיתוף דמדה"ר בסוד את השמים (ע"י לעיל), ואחר שנתקן רוח העולה בסוד אור חוזר ותיקן לרוח היורד, בסוד רקיע: בסו"ה ישמח ה' במעשיו נטה שמים כיריעה וראה קיא ורחקו כל

מבלעיד. וז"ס המקרה במים עליותיו כי בסוד הקיא הנ"ל הבדיל המים, כלומר תיקנם בסוד מים חיים ויקרא אלקים לרקיע שמים: כלומר מרקיע ולמעלה נזדווגו אש ומים למים חיים ממש, אבל מרקיע ולמטה: היה החושך על פני תהום, ואז נגלה המאמר בראשית כנ"ל ונגלה עליו מאה ברכאן בסוד ועתה מ"ה ה' אלקיך שואל ממך אל תקרי מ"ח אלא מאה בסו"ש בזוהר מ"ה פשפשת ומ"ה ידעת הכל סתום כבקדמיתא, וכאן נגלו כל הברכות שבעולמות בסוד ב' דבראשית כלומר בהביאה לשם בלבד, אכן ראשית עצמה נעלם מאד כי נגזו כנ"ל ועיקר הכל הוא הבדלה.

הבדלת האור הוא מתוך החושך שהקדים על פני תהום.

וז"ס ויקרא אלקים לאור יום: יום ה"ס ים עם ו כי כבר קנו המים כל החשיבות, אלא שהיה עליהם פגם דהחושך על פני תהום, ולפיכך כאשר הופיע האור ונמח החושך ממילא הדר בסיבת האור חשיבת המים כמעיקרא, וז"ס שם יום שנקרא עתה האור. ולחושך קרא לילה: מלשון יללה כי הכין ע"כ החושך ע"פ תהום כדי להרחיקו כי היה ליללת תנים.

ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: יצויר להבין כי ע"כ עדיין לא היה בחי' ערב בעולם, והוא התחיל מעת הופעת החושך ע"פ תהום עד חידוש "את הארץ" דבראשית, שהוא בא מסיבת הביקור להודע איזה מום יש כאן שאז הופיע "את הארץ" והדר האור כלמפרע, ובסוד הים העליון נתאחד הערב עם הבוקר לאחד ממש בסוד כחשכה כאורה, שעיקר שם "יום" על שם האחדות הזה יצא, שז"ס יום אחד מערב ובוקר יחד.

ויאמר אלקים יהי רקיע וכו' ויהי מבדיל: כי בטרם הבריאה לא היה הרקיע דיום ב' מבדיל כלל בין מרקיע ולמעלה ומרקיע ולמטה אלא הכל היה שוה, ובסוד גילוי חידוש דבראשית אמר והבדיל שרק מרקיע ולמעלה יהי רואים פני המלך ולא מרקיע ולמטה, אמנם הרקיע עצמו כבר היה מקודם זה והבן.

וסו"ה ויעש אלקים את הרקיע: ה"ס עיה"נ שאת התחתון עלה לאת השמים, שה"ס את הרקיע שעשה עתה שהיא העיקר.

ויאמר אלקים יקוו המים אל מקום אחד: נמשך מג' דקודם הבריאה, אלא שם לא הספיק להראות היבשה, (כי תיכף נתכסה במים דאומצ"צ) משא"כ עתה נקבע זה היטב ונראה היבשה לעיני כל, והמים בסוד (י"א היורדים) נקוו למקום אחד העליון דכל"א. ואע"פ שהמים האלה היו מים חיים, עכ"ז בכח עיה"נ נתכנסו למקום תחתונים והיו בוכים לראות פני המלך, וכיון שבראה הארץ ליבשה בלי מים אז הוכן מקום לכל הברכות.

וז"ס וירא אלקים כי טוב ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע וכו': כלומר, שהוכן כאן המקום לעיטוף הארץ, (ע"י לעיל סוד התעטף הקב"ה באורו) שה"ס צלצלי שמע, שהעיטוף הזה גורם אל עשב מזריע זרע: דהיינו לגלות עוד צלצלי תרועה שהוא זרע ברך ה', כי מצלצלי שמע בא אחריו צלצלי תרועה.

עץ פרי עושה פרי : כלומר, כמו שנגלה מכבר אשר אחר שנתקן העיטוף דצלצלי שמע בסוד פרי (פה ראי : ראש מקוה) הנה נתקן עמו אח"כ עושה פרי אשר זרעו בו דהייגו בחיי צלצלי תרועה ג"כ, בסו"ה ותרועת מלך בו. וזה אמרו למינהו, כלומר כיון שכבר נגלה זה הרי קרוב הדבר יותר שיתגלה גם עתה אותו הדבר, כי בתר מינו גריר. אכן למעשה לא נגלה זה כי עצו ופריו לא היה שוה והעץ לא היה ראוי לאכילה עוד אלא לעתיד.

שמש וירח ואחד עשר כוכבים :

כל זה נמשך מראש מקוה, כי ראה איך הרשעים חבים להשי"ת והראה לו כבאצבע כה חבים החייבים בעי הקרב לשתי עשר, וראה והתקין נורת הלבנה בגלגוליה ללמד ימים ולילות, והכוכבים העשתי עשרה היו משמשים להירח בסו"ה והריחו ביראת ה', כי גם בחי"ד בסוד שכל הנעלם נזדמנה לו שם להריח בה, אמנם יוסף עוד לא שלט על הכוכבים המזהירים בסוד משה משה כי היו אז רחוקים ממנו ותקיפים ונצבים לקראתו. חלום יוסף הא' : אכן כשבא יוסף לבחינה הנמשך מתוך מקוה, ראה שגם עשתי עשר הכוכבים הנ"ל המה כולם עם השמש והירח משתחווים לו, כי יכול לספור אותם כמ"ש בתוך מקוה.

חלום יוסף הב' : אח"ז נמשך לו הסוף מקוה כל"א, אשר שם כולם מאלמים אלומים בסוד יונת אלם ואז רק אלומת יוסף קמה ונצבה, דהיינו הבשורה שיוסף לו ה' בן אחר תחת תוך מקוה בסוד אשר זרעו בו, בסוד במלין סתימין תגלון פתגמין ותימרון חידושא על ציון דייקא, וע"כ אח"ז ותסובנה אלומותיכם דהיינו כל זרע עם הקדוש, ותשתחוינה לאלומתו דיוסף הצדיק.

שמות :

אהיה דיודין בינה עילאה הויה דס"ג הוא תבונה, וגבוה מעל גבוה שומר, כי יש הויה דס"ג למעלה מאהיה דיודין הנ"ל הכולל בינה ותבונה. (ש"ד פ"ג ע"ח). שם מ"ה דאלפין : שהוא בחוטם דז"א, כי שם מ"ה הוא בז"א וגם החוטם גיי ס"ג וכו' (ש"ד פ"ה בצ"ח).

שור תם :

(ע"ע שור כשב עז) ומתחילה תדע סוד הבהמה חיה ועוף, שהמה רק פרטי ענפים הכלולים באדם, ומקורם מעולם התוהו, אשר כבר קרא להם האדם שמות, כלומר שהשיג אותם על שלימותם האחרון, שז"ס שבא האדם על כל בהמה וחיה בשלימותו דאומ"צ, ולא נתקררה דעתו (כי היה שם סיתום גדול שז"ס התרדמה ושינה שנפלה עליו) עד

שבא על חוה, שה"ס עולם התימן בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מהאדם. אמנם ברוחביות אין דבר נעדר אלא רק תוספות יש, וע"כ כל הענפים שיצאו מטרם שבא על חוה נשארו בעינם לפרטיהם.

בעל השור נקי : וכח הסר כבר נתבאר בסו"ה **ורב תבואות** בכח שור. אלא שיש בו ב' בחי'. בחי' צלצלי שמע שבא מכח שור תם מלשון תמימות שאינו יודע לראת ויש לו בעלים ודאי שה"ס מרעיא מהימנא, אמנם פעמים שנוגח עם קרניו איש או אשה בלי דעת בעלים, דע"כ נקי תם אז ודאי השור יסקל, כמ"ש אם בהמה אם איש לא יחיה. אלא שבעל השור שה"ס הרועה האומן אותו נקי, וע"ד שפירשו ז"ל יצא פלוני נקי מנכסיו, שאין לו הנאה של כלום כי כל רכושו נסתלק הימנו ולא נשאר לו רק נפשו. שור מועד : אמנם אם הועד בבעליו ולא ישמרנו, כלומר שנודע לו כי שור נגח הוא מתמול (הסת"ב) שלשום, (הסת"א) דהיינו שנוגח מדעת, אז נגרם לו בחי' צלצלי תרועה שהשור יסקל תיכף כנ"ל, (שה"ס שאובד כל נכסיו ויוצא נקי כמו בצלצלי שמע), וגם בעליו שה"ס הרועה המהמן יומת, מחמת הכופר שיושת עליו ונתן פדיון (את) נפשו עצמו, כי ירה יירה בסו"ה ולא יכנף עוד מוריד.

סקל יסקל אן ירה יירה : סקל פרושו שוקל, כי החושך שוקל ומבליט ומכריע את האור. ירה יירה הוא כמו מראה באצבע על האור דבליט.

שיעור קומה :

ה"ס נרנח"י מלובש בכליו בסוד ה"פ. וה"ס סוף מעשה במחשבה, וכן הראי' מסוף העולם עד סופו. כי אין לך שום הארה עליונה אמיתית שלא תהא כלולה מה"פ מלובשים זה בזה, וע"כ אנו מכנים אורות העליונים בבחי' קומה ורמ"ח איברים, לאפוקי מאותם המתחכמים להבין אורות העליונים כדמות שכליים ומחשביית, אלא כל נשמה וכל הארה היא קומה תמה בראש תוך סוף, כמו הענפים שלו המשתלשלים לעולם העשיה שנקי גוף האדם או החי. ויש בהם אברים שהנשמה תלויה בהם ושאין נשמה תלויה בהם ומום עובר ומום קבוע ומחלות ורפואה. במלה אחת, כל מה שנוהג באדם גשמי מגידול והזנה וזווג ומיתה ותחיה, הכל הוא רק ענף לשורשו הרוחני, דהיינו האורות והנשמות העליונים.

ובזה תבין סוד כתר שה"ס ראש. כלומר מקום הלבשת האור מיחס הא"ס להנאצל וז"ת דרדל"א בחשבין לא"ס ב"ה, דהיינו איך שמלובש בכתר לנצחיות. והנה הגלגלתא עצמה ה"ס השראה העליונה שנבחן להתחלת הפרצוף, ואינו מגוף הפרצוף אלא מתחבר בו, ומכונה בינה דעליון כי כל הבינות אשתרשו תמן, ושם מלובש כל החסד דא"ס ב"ה. ונקי' גלגלתא מלשון גילויים בסוד ותועפות הרים לו, ולטופות גבורה דרדל"א מלובש במו"ס דאסתם דלא לאתפתחא עוד, והיינו מכח השראה העליונה דחסדים דא"ס המלובשים בגלגלתא, ואז קרומא חפייא על האי מוחא ולא את פסיק

לעלמין. וז"ס שויתי עזר על גבור, כי חסד דעליון ה"ס עזר, ומו"ס ה"ס גבורה, וקרומא דאתחפיא ה"ס ת"ת דעליון: שהרי כל הת"ת נקשר בקרום זה דאסתם ואתחפיא, והוא אבר שהנשמה תלויה כי נקיבתו במשהו כנודע. ואח"כ נצח דעליון נתלבש בעיינין וההוד באזבים. כלומר, שנצח היה כאן כמו סוד פקח עיניך וראה שוממותינו, שיש נצח בראיה דשממה עצמה ואח"כ בסוד היתרון שה"ס ראה האמיתית שזהו נתפתח אח"כ. והאודנין ה"ס שמיעת קולו בסוד משה בסוד ב' ביעין, כי אח"כ הוכפלו האברים הללו כמ"ש להלן.

יסוד דעליון בהחוטם: שבו ניכר הפרצוף וכל כללותו, כי אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם, ואם ח"ו נתקלקל החוטם פסול לעדות. וה"ס נייחא דרוחא וריח הטוב בסוד קבלת העטרה עליו וממנו, ויסודו החי הוא יצירה והעטרה חופפת וכו' ונק' חוטם מלשון חותם ומלשון תהלתי אחטם לך.

מלכות דעליון בשפתים, ושפה העליונה דומה לגלגלתא דתחתון שה"ס העטרה המתפשט מתחת החוטם, ומשם והלאה מתחיל גופו של הנאצל דהיינו בשפה תתאה הוא מתחיל.

וז"ס מסוף העולם עד סופו ב' שפות דעליון ודתחתון, אשר נפתחו אח"כ בסוד נשיקות בסוד ד' נשיקין דאהבה. ובחיצוניות יש כאן זווג דהכאה כי מכין זה בזה, והקול דמשה משה יוצא מאצילות לבריאה, ובדרך זה נחתמים כל ספירות דאצילות בעולם הבריאה, בסוד ע"ה מכה ובוועל, משא"כ בפנימיות אין כאן הכאה אלא זווג דנשיקין שמשם נבראו המלאכים ביום ב', וה"ס פיוסא דקדים לזווג היסודות. וז"ס ישקיני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. (ע"ע פתיחת פה) (ע"ע נשיקין).

ובזה תבין סו"ה ה' אמר אלי בני אתה וכו', כי כל המציאות דבוק בא"ס ב"ה כי א"ס ב"ה מקיף הכל שפירושו שסוף סוף יבואו אליו, וענין הדביקות ה"ס העבודה, ונודע שאפ"י הרשעים מלאים חרטות. וכן הדביקות יצוייר בני אופנים או מאהבה או משנאה, כי גם האויבים אינם מפילים זא"ז בטרם ידבקו אחד בחבירו, וע"כ כל בן הנולד כמובן הוא פרצוף נבדל מאמו וע"כ מחוייב לצאת מגוף אמו, וז"ס גלגלתא וכל הנ"ל, כי בזה ה"ס לא ימושו לנצחיות, באשר שלא יצוייר פתי כזה שיתחוב סכין בבשרו עצמו ללא תועלת, שז"ס ואהבת וכו' בנפש הנצחי. וז"ס האי קרומא דאתחפיא דלא לאתפתחא לנצח נצחים, ובזה נבדל ממאתצילו וקנה שם נאצל, וסוד ב"ן חסר א' מטעם אבן מאסו הבונים בטרם שנגדלו וראו אותה לראש פינה ביום ב', וז"ס שביקש ממנו שאל ממני ואתנה גויים נחלתיך, וז"ס כל ההשראה העליונה בדרך קודם ונמשך על דוד בשעה שהוציא ראשו מחוץ לא"ס, שזה לא יתכן כנ"ל שאפ"י הרשעים דבוקים בו ית' שיש בהם מציאות השאלה, ע"כ תיכף ומיד אמר לו ה' בני אתה אני היום ילידתיך, שה"ס השראת הגלגלתא והראש. אכן כששאל אחר נחלת גויים, אבד ההשראה החשובה הזו.

והבן ברמז ג' ראשים: מו"ס ה"ס הנאצל עצמו דלא ניכר מה דאית בגויה כי סתום הוא, ואדרבה להיפך מכל מיני התגלות שתצוייר בעולמות, אכן הוא מוקף באוירא:

שה"ס רוח וסוד ו"ק שנק' אויר. וצ"ע שכל האורות שישנם מוכנים לכל האצילות והעולמות כולם הם במוחא דאורא הזה, כי מקצת מהמקצת בסוד אה"י נתלבש באו"פ במו"ס וכל האור נשאר באו"מ, וה"ס אוריתא בטרם שנברא העולם בסוד ירה ירה. ועליו ראש העליון **גלגלתא**: שמשם נמשך כל ההארות המצוייר במוחא דאורא, שהגלגלתא ה"ס שורש לו וסוד השראה בלבד, ואו"פ ממנו מקצת דמקצת נתלבש תיכף באורא בסוד והיה, וה"ס עצם בלי מוח, מפני הנצחיות הנגלה בקרומא דחפיא על מו"ס נתקשה מאוד האו"פ דעליון והיה לשמירה נצחיות על הנאצל שלא ינקב הקרום ח"ו.

אלף שנים: ואח"כ בסוד אודך כי עניתני, נמשך או"פ במדה מרובה מאורא למו"ס ונתגדל הפרצוף כולו במה שצריך לעצמו, כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים, וה"ס וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, וה"ס עץ החיים מהלך ת"ק שנה, דהיינו חצי פרצוף דזכר. אכן הגלגלתא כמעט לא פעלה עוד בזה אלא האורא בעצמה בלבדה שה"ס ותהי לי לישועה, ואח"כ בסו"ה אבן מאסו הבונים וכו' נתגלה ג"כ מוחא שבנקבי גלגלתא ואז נשלמה המלכות ג"כ.

וה"ס אלף שנים: אכן מבשרינו בחזה, כי הגלגלתא לא נתרכך כלל מחמת זה, כי אין העדר וחרטה בעליונים שז"ס לכן מדד מקנתי באמנתי. וע"כ גם מוחא דאורא ה"ס נצחיית וגם קרומא דאתחפיא, אלא שיש כאן מוח חדש וקרום חדש אשר יצאו רק משערות דיקנא דמו"ס, והאי קרומא דלהון נבקע ואתפתח בל"ב שבילין, וה"ס מגרון עד החזה איברי החיות.

שלישים:

מקורו מן נה"י דגלגלתא דא"ק המתלבשים בראש תוך סוף דס"ג דא"ק בטרם שביה"כ, שמטבור עד סיום ת"ת (יסוד דנוק') מתלבש בראש דס"ג, ונמצא היסוד דפרצוף הפנימי גנוז בפה דראש דס"ג, (וז"ס דעת גנוז בפומא דמלכא כי גם יסוד דא"א נוק' גנוז בפה דראש דז"א שהוא השלישי הימנו. בדמיון הס"ג לפרצוף פנימי דא"ק) וחלק זה נק' שלישים עליונים דבה"י.

והירכין דפנימי דא"ק מלובשים בחג"ת דס"ג עד המלכות דהסת"ב דס"ג המכונה טבור, ששמה מסתיימים רגלי ע"ב, וע"כ נק' זה החלק שלישים אמצעים דנה"י. והרגלין עם העקביים והאצבעות דפנימי דא"ק מלובש בסוף דס"ג, דהיינו מטבור הכולל ולמטה עד נקודה דעוה"ז והם שנק' שלישים תחתונים דנה"י דפנימי דא"ק. ומתוך שנה"י דעליון מתלבשים בתחתון בכל הפרצופים, ע"כ מתחלקין לשלישים בהתלבשות רת"ס דתחתון, ותכונתם צריך להבחין ולהבין ע"ד שבאו בס"ג דא"ק כנ"ל. והרבה פעמים צריך להבחין ג"כ בתכונת כל שליש גם מבחי ע"ב דא"ק, המלובש באמצע בין הפנימי דא"ק לבין ס"ג דא"ק. שבשלישים עלאין נמצא חג"ת דע"ב והשלישים אמצעים נה"י דע"ב והשלישים התחתונים ריקנים לגמרי מאור דע"ב.

שלישים :

ששה הכלים חגיית נה"י, חוזרים להיות ע"ס רק בסוד התחלקות השלישים (ע"ע חגיית) בצירוף הבינה.

שליש, שלישים :

כל מדרגה המתגלית בעולמות בהכרח שהיא כלולה מכל המדרגות הקדומים לה, שהרי כל מדרגה אפילו הקטנה בתכלית מוכרחת שתד מאת א"ס ב"ה אשר ממנו ב"ה עוברת ויורדת לא"ק ומשם לאצילות ומאצילות לבריאה וכו' עד שמגעת למקומה. ונדע חוק הרוחבי אשר ההעדר ודין בן חלוף אין נוהג בה לעולם, ואם אנו מבחינים שם איזה חילוף מקום, יהיה הכוונה בבחי' התוספות. כלומר, שגם בחי' המקום הראשון לא הפסידה כנדע בסו"ה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש. ולפי"ז נמצא כשהמדרגה יורדת מא"ס ב"ה לא"ק קונית תוספת מבחי' א"ק, וכשיורדת מא"ק לאצילות קונית תוספות ב' ממקום אצילות, וכשיורדת מאצילות לבריאה קונית תוספות ג' וכו', וא"כ הכרח הוא שכל מדרגה באיזה מקום שנמצאת מחוייבת להכלל מכל המדרגות הקודמות לה.

ומכאן נמצא לנו החוק, אשר מעולם התיקון ואילך אין לך ניצוץ קטן בעולמות שלא יהיה נבחן בה בדרך כלל ה' מדרגות, שה"ס שם בן ד' וקוצו של יוד, שהם הם ה' העולמות א"ק ואבי"ע בדרך כלל, או כח"ב זו"נ בדרך פרט. אכן ה' המדרגות הללו כשאנו מדברים מבחי' הארות מתוקנות כל צרכם, אינם באמת אלא ג': דהיינו כח"ב, או א"ק אצילות ובריאה, או קוצו של יוד וי"ה של שם הויה. והוא משום שאותיות ו"ה שהם בחי' יצירה ועשיה אינם מתוקנים כל צרכם עד גמר התיקון. ולפיכך יוצא לנו הכלל, אשר אין לך שום מדרגה מעולם התיקון ואילך שלא תהיה נכללת מגי' שהם כח"ב או י"ה, כי רק המה הם המתוקנות כל צרכם, וע"כ רק בהם ראוי להבחין כאמור.

וזהו סוד השלישים שאנו מבחינים בכל מדרגה ובכל פרט ופרט של המדרגה, שהמה הם ג' המדרגות כח"ב, שבהכרח אותו הפרט ירד דרך מקומותיהם, וע"כ נכללת מהתיקונים הגדולים שבהם. ולפיכך אנו מחלקים אותו לעליון ואמצעי ותחתון, ששליש העליון שבאותו פרט נבחן בו תיקוני הכתר, ושליש אמצעי מתיקוני החכמה, ושליש מתיקוני הבינה. וכאן צריך שתזכור ערך ההפכי שיש בין כלים לאורות, ואשר באורות התחתון נכנס מקודם והיפוכו בכלים (ע"ע חגיית בסופו).

סוד השלישים : ה"ס רת"ס ויש אמנם ב' מיני רת"ס : א' רת"ס דגופא המכונים כח"ב או חגיית, ויש רת"ס לבר מגופא המכונה : ש"ת דת"ת בצח הוד. והיסוד אינו מכונה כאן לסוף להיותו בחי' כוללת החגיית נ"ה, ובו לפ"ע נבחן ג"כ רת"ס, המכונים

יסוד ועטרה וערלה. אכן הערלה נגזרת ונטמנת בחול בסו"ה ויך את המצרי ויטמנהו בחול, וע"כ ירך בצנעה גדולה, שהרי כתוב ויפן כה וכה וירא כי אין איש וכו' והבן ודו"ק. ולפיכך אין ביסוד בחי' רת"ס אלא ראש תוך בלבד, שהם היסוד והעטרה. ובזה תבין סוד חג"ת הנעשים לחב"ד : שפעם איתא בע"ח שחג"ת כולו נעשה לחב"ד והנה"י הקודמים נעשו לתג"ת, וע"כ חסרים לו בה"י וע"כ יוצאים לו בה"י חדשים, ופעם כתב שב"ש הראשונים דחסד מצטרפין עם ש"ע דנצח ונעשין לחכמה דז"א, ועד"ז ב"ש עליונים דגבורה עם ש"ע דהוד דאמא, מצטרפין ונעשין למוח בינה דז"א וכו', עש"ה.

ה' בחי' כח"ב נ"ה. ותבין היטב עם הנ"ל, דנודע שאין בע"ס יותר מה' בחי' כח"ב זו"ן, אשר ז"א ה"ס נצח שהרי מלביש לנצח דא"א. והנוקי ה"ס הוד שהרי מלבשת להוד דא"א, וא"כ הרי הם כח"ב נ"ה ולא יותר. אמנם אפשר לכנות ה' הבחינות כן : כח"ב נ"ה רק בא"א ואו"א, משא"כ בז"א להיותו משורשו גוף בלא ראש, כי כח"ב שלו ירדו ויצאו מבחי' ראש לבחי' לבר מרישא, וע"כ נשתנו שמם ונקראים אצלו הכח"ב בשם חג"ת. באופן שכמו שיש בג"פ ראשונים ה' בחי' בשם כח"ב נ"ה, כן יש בז"א ג"כ ה' בחי' אלא בשם חג"ת נ"ה, והוא להיותו לבר מרישא כמבואר. (וכ"ז אמור רק בטרם עולם התיקון. כי אחרי התיקון נתקנו בסוד הכרעה וכל אחד כולל כח"ב חג"ת נה"י. כמבואר במקום אחר).

לבר מגופא : ונודע שהספירות כלולים זה מזה, אמנם בשורשם אנו מבחינים ספירות דגופא לחוד שהם כח"ב או חג"ת, וספירות דבר מגופא לחוד שהם נ"ה ושליש ת"ת התחתון כנ"ל.

נקב וחתך : והטעם דש"ת דת"ת מצטרף לכאן ולכאן הוא, כי ענין סיום מדרגה מתגלה, או משום התהוות נקב או בחתך, ובמקום שיש רק התהוות נקב נק' המדרגה שלאח"כ בשם לבר מהראשונה, אבל לא נפרד ממש משום שהתחתונה דבוקה שם תמיד ומקבלת דרך נקב ההוא כל חיותה וקיומה, אבל בהתהוות חתך אז נפרדה המדרגה ראשונה מאחרונה, ובעת שהתחתונה צריכה לקבל אור וחיות מעליונה צריכה לבחי' עליה לשם, אשר אחר זה היא מוכרחת שוב להפרד ממנה ולירד למקומה. מאה שערים : וההפרש שבין נקב לחתך הוא, כי נודע שבי' בחי' התגברות יש בד' בחי', שהם בינק ונוקי' : בחי"ב ובחי"ד, ובסוד ותלכנה שתיקם הם סוד מאה שערים, כי כל אחת כלולק מה' בחי' וכל בחי' מע"ס הרי מאה. ונקי' שערים משום שהנקבה שעריה פתוחים לקבל מכל קט"ר, בסו"ה פתחו לי שערי צדק וכו'. וז"ס ויחביאם חמשים חמשים איש במערה, הכתוב גבי עובדיה שהיה ירא את ה' מנעורי', כלומר אפי' בבחי"ב שנק' נער' והבן. וז"ס מ"ש בהקדמת הזוהר שיש מי דקיימא לשאלה ומי דלא קיימא לשאלה, כי מי דקיימא לשאלה ה"ס בחי"ב בינה. והטעם, כי התגברות דבינה לא היתה על אור החכמה כי זה היתה לה במילואו כי הבינה עצם החכמה הוא, וע"כ היא בכלל הג"ר, אלא שהי' חסרה מאור דחסדים וע"כ התגברה על החכמה להמשיך

תוספת שפע, וע"כ נקי מי דקיימא לשאלה, כי על בחי אור דחסדים לא היה צמצום מעולם כנודע, ונמצאת שאלה כהוגן וע"כ קיבלה כל מה ששאלה.

נקב: וע"כ בית קיבול זה שנקי שער או נקב נקבע כן לנצחיות, ושפע זה לא יחסר בה לעולם, משא"כ בחי"ד שה"ס הנוקבא ה"ס **מי דלא קיימא לשאלה**. כי הז"א שהוא

התפשטות אור חסדים שהמשיכה הבינה, אין בו אלא בחי בינה ואור דחסדים שהמשיכה, וע"כ כשבחי"ד שהיא הנוקבה עושית התגברות אחר תוספות שפע על מה שישנו בז"א, נמצאת שואלת אור העצמות שה"ס אור החכמה מה שאין לה מן קבלת הז"א, ונודע אשר על החכמה היה הצמצום אי נמצאת שלא שאלה כהוגן, וע"כ לא ניתנה לה מה ששאלה, ובזה נמצאת במקום הזה חתך ולא נקב, כי חתך: יורה מקום הפסק השפע, שהרי מז"א לא רצתה לקבל ואור העצמות ששאלה לא ניתן לה, וא"כ נפסקה שם השפע לגמרי ונגמרה המדרגה, ואע"פ שתיכף נתקנה בסוד המסך והעלתה או"ח ממטה למעלה, אמנם האור ישר נפסק וכן מסתיים כל פרצוף ופרצוף.

או"ח ה"ס אור החכמה ודע אמנם שהתגברות המלכות אחר אור העצמות לא היתה ח"ו לבטלה, כי אע"פ שלא ניתן לה מ"מ או"ח זה שהעלתה עד הכתר המשיך בה באמת תיכף אור העצמות, אמנם רק לקבלה לעצמה ולא להשפיע, וא"כ נבחן שנפסק האור ישר ואור הזכר, וע"כ נבחן לסיום גמור והבן זה היטב. ולא עוד אלא בתיקון וזווג נבנה נוקי זו לפרצוף נבדל בפ"ע, וע"י זווגים רבים ובנים רבים ממשכת ג"כ אור ישר עד שנתמלאה שאלתה לגמרי, וז"ס עשר ולא תשע. ואז נקי הנוקבא **מאה שערים** כי סוד **שער** הוא רק להמשכת אור העצמות. וסוד **נקב** הוא להמשכת אור דחסדים ואו"ח דחכמה, וזה נקי מאה ברכות בסוד וברכתו מכל הימים.

ב' נקבים פה וטבור: ובהמבואר תבין היטב, שנקודת ההתגברות דבינה נקרא פה שהוא נקב דראש, באופן שבחי ראש ותוך הכלול בהכרח בהבינה, שהרי עצם חכמה היא וחכמה עלול מכתר, (דע"כ ג"ר חשובים כאחת). הנה רו"ת אלו הם מפה דראש ולמעלה ומפה ולמטה, שה"ס גרון: ה"ס סוף דבחי ראש, וזה שאמרנו שגי שלישים דראש הם כח"ב.

אמנם נקבים עליונים דראש שהם עין אזן חוטם, המה נעשו אח"כ בעולם התיקון בסוד עלית המלכות עד הכתר כמבואר בפמ"א ופמ"ס, אמנם אנו מדברים עתה בבחי שורש ושם הושרש רק הפה בלבד ולמעלה מפה עדיין לא היתה שום נקב. ובזה ירדו חב"ד דראש לבחי חג"ת: שהם כמו חב"ד, כלומר כח"ב. אלא משום שהבינה דחתה אור החכמה והמשיכו חסדים, א"כ נחשבו עתה (כלומר אחר יציאת הפה) לבחי חג"ת, שכתר ירד לבחי חסד וחכמה לבחי גבורה ובינה עצמה שמפה ולמטה לבחי ת"ת, וחג"ת הללו אינם שולטים למעלה מפה כי אין עביות מתעלה למעלה ממקום יציאתו כנודע, אלא מתפשטים לבחי גופא עד הטבור ועד היסוד: פירוש, כי חג"ת הללו יש בהם רת"ס כמו כח"ב, שה"ס ג' שלישים שבחג"ת: באופן שרו"ת דת"ת אשר בראש הם מפה דראש ולמעלה, נמצאים עתה **מטבור ולמעלה**: כי פי הטבור הוא ממש בחי

פה דראש, דהיינו בחי"ב, אלא בבחי' הראש שירד לבחי' גופא וכח"ב לחג"ת כנ"ל. ונמצא אשר **מטבור ולמטה**: עד סיום הת"ת, הוא כמו סוף דראש כמו פה וגרון הנ"ל. וז"ס **זקן עליון זקן תחתון**: כי סביב הנקב דבחי"ב יש סערות שגרמו את הנקב, המה ע"כ מקיפין את פה דראש בסוד זקן עליון, ולפי"ז קשה שהי' צריך זקן תחתון להמצא סביב פי הטבור, ואינו כן אלא סביב היסוד.

רת"ס: **ג' שלישי נה"י**: והענין כי נה"י דאמא מלובשים ברת"ס דז"א, ונודע שהמה מעלימים הנוקביות דאמא, בסוד אתא מפתחא דכליל שית **וסתים לפתחוי** (עי' בסד"צ). באופן שאותו הנקב והפה שה"ס בחי"ב, חזר ונסתם בסוד הנצח שה"ס הז"א, (סוד אומ"צ המשיב ג"ר להבינה לכל"א). וע"כ אמא בדכורא אסתיימת מכח התלבשות נה"י שלה בז"א, וזהו דוקא בבחי' פה דחג"ת שלה, כי רישא דז"א בחו"ג אתתקן והראש שלו מתחיל בחג"ת כנודע.

סתוימת נקב הטבור ופתיחת פה דראש: ומשום זה פה דראש דכח"ב לא נסתם, כי הז"א אינו מגיע עד שם, וע"כ בעוד שהז"א נכלל באמא נמצא **אוכל דרך פי טבורו**. אוכל דרך פי הטבור: (ע"ע יסודות דזכר ונקבה)(ע"ע פי הטבור) כי עובר ירך אמו הוא ונכלל בה, וע"כ כל עוד שלא נולד הז"א נמצא פי טבור דז"א פתוח כמו פה דראש דאמא, כי זה וזה בחי' נקב דבינה הוא כנ"ל, משא"כ כשנולד אז נסתם בחי' נקב דאמא שבטבור בסוד מפתחא דכליל שית דסתים לפתחא, וע"כ נפתח לו פה דראש כמו לאמא עצמה, כי שם אין בחי' ז"א יכול לסתום כי אין לו ראש כמבואר.

זקן הוא בסיום ת"ת: ומזה הטעם אין שערות בפה הטבור, משום שנקב הזה לא אתקיים אלא נסתם עם לידת ז"א רק בפי היסוד, שה"ס סיום המדרגה כולו שה"ס חתך, שם יש נקב ושמה יש שערות הן בנוקבא והן בז"א, כי המה מקיפין היסוד מלמעלה במקום סיומא דת"ת ו לא בסיום היסוד, כי עטרת היסוד אינה מלכות אמיתית אלא מלכות הכלולה ביסוד שהיא נמשכת מפה דראש כמ"ש להלן בע"ה. ב' בחינות בש"ת דת"ת: האי מירחי העיבור, שאז מגולה בו בחי' נוקביות כמו פה דראש, הבי' מעת הלידה דז"א שאז נעלם הנקב ואין שם הכר נקבה. וע"כ **נוקביות דת"ת ה"ס סוף דחג"ת**: שבבחי' זו דומה לגמרי לבחי' רת"ס דראש העתק אמיתי כמו חותם מחותם.

אמנם זכריות שבש"ת דת"ת ה"ס ש"ע דנה"י כי כל הזכריות אינו אלא מבחי' ז"א שהיא בחי"ג דאו"י דהיינו בחי' נצח כנ"ל, וע"כ הוא שייך לז"א ולבה"י ולא לחג"ת שהוא בחי' ראש הנעתק לחג"ת, כי שמה עוד לא נולד הז"א וע"כ יש שם הכר נקב, וע"כ **ש"ת דחג"ת הם סיפא דחג"ת ורישא דנה"י** כמבואר, שמסוד העיבור שהנקב פתוח נחשב לסיפא דחג"ת ובסוד הלידה שהנקב נסתם נחשב לש"ע ורישא דנה"י.

ועתה נבאר סוד תוך סוף דנ"ה: והנה ש"ע דנה"י נתבאר היטב שהם בחי"ב כמו פה דראש, אלא לאחר שהפה זה נסתם מכח מוחין דז"א, (שביררם לבחי' ג"ר באומ"צ),

נעשו שלישיין עליונים לנ"ה. אמנם עדיין הם במקום סיפא דבינה, כלומר במה שהבינה קיבלה מבחיי הז"א ונעשית דכורא, משא"כ התוך דנ"ה הוא בחיי הנצח בעצם, שהוא עצם הז"א המברר, באופן שסוף דאמא שנתבררה הי"ס ש"ע, ובחיי ז"א המברר הי"ס שלישים אמצעים, ובחיי החיתוך שהי"ס הוד הי"ס ש"ת דנ"ה. נה"י דאמא מחולקין ג"כ לרת"ס ע"ד נה"י דז"א כי הם כלולים זה מזה. באופן שש"ת דת"ת שלה הי"ס שלישי עליון דנצח, כי מתוך שהבצח בירר לש"ת דת"ת ננחן כמו שעלה חלק מנצח שם, וזה החלק נק' ש"ע ודאי כי במקום בינה הוא.

ובחיי נצח עצמו שהבינה נכללת ממנו במקום הנצח, הרי זה בחיי תוך דנצח. ובחיי הוד הנכלל בנצח בסוד בהדי הוצא לקי כרבא, הי"ס סוף דנצח. ועד"ז בהוד אשר הוא נכלל בהנצח ויש לו ג"כ אותן רת"ס האמורים בנצח כמו הנצח עצמו. באופן שרק **תו"ס דנ"ה לבר מגופא**: כלומר מבחיי אמא, כי ת"ת הי"ס בינה כנ"ל וכל גוף הי"ס בינה בסוד **שורש עצמות** גוף, (עי' בע"ח שמ"ב), וכן ב"ש עליונים דנ"ה שעלו שם הם ג"כ בחיי בינה, כי במקום ת"ת המה, משא"כ תו"ס כבר אינם מבחיי גופא אלא לבר מגופא כי בחיי ז"ן המה כמבואר. ובה תבין מ"ש כי **ב"ש עליונים דחסד נעשה לחכמה** דז"א בצירוף עם ש"ע דנצח דבינה, כי המה כולם במקום אחד, דע"כ שלישי עליון דנצח אמא מלובש בחסד דז"א, ושלישי אמצע בנצח צמו דז"א, שהמה ג"כ במקום אחד, וע"כ **חסד נתעלה לחכמה ונצח לחסד**. כי חג"ת המה כח"ב שירדו לחג"ת, מחמת נקב דפה הראש כנ"ל, וע"כ עתה בחג"ת דז"א שנסתם פי הטבור א"כ חזרו לבחיי ראש. וזה יצויר דוקא במקום ג"ש עליונים דנה"י דאמא, שהמה בתוך הגוף שהוא מקום ג"ר, וע"כ המה העלו לב"ש עלאין דחסד ודגבורה לבחיי חו"ב, וב"ש ת"ת לבחיי דעת. אמנם ש"ת דחג"ת דז"א לא יכלו לעלות יבחיי ראש, שהרי א"א שיסתום הפה דראש כי עכשיו חב"ד וראש הם, (ע"ע סגולתא דטעמים ונקודות).

שיעורים:

ע"פ הכמות: התבונה מחצית הבינה משום שמלבשתה מחזה ולמטה, שהוא חצי הפרצוף כמו מחזה ולמעלה. וע"פ האיכות: התבונה רביעית הבינה, כי הבינה הי"ס יה"ו והתבונה ה' אחרונה. (ש"ד פ"ג ע"ח). וצ"ע דלקמן אמר שנה"י שלישי גופא הוא כי הם ג' חלקים כח"ב חג"ת נה"י. נה"י הוא שלישי של התבונה: המתלבשת בז"א, כי הם ג' חלקים כח"ב חג"ת נה"י, (ש"ג פ"ג). ולעיל אמר שמחזה ולמטה דהיינו נה"י דבינה, הוא מחצה או רביעית ע"ש. ואפשר לחלק בין בה"י דבינה לבה"י דתבונה המתלבשת בז"א.

שפחה כי תירש גבירתה:

דבר זה צריך הסבר גדול. וכדי שיהי' מובן לכל, אבחר לפרש הענין על פי המתגלה לנו מסיבה זו ונמשך אלינו כאן בהנהגת העולם הזה.

פנימיות החיצוניות : והענין הוא, כי שורשים העליונים ממשיכים כחם בהשתלשלות עד לגילוי בענפיהם בעוה"ז, כמ"ש בביאור ענף ושורש. והנה העולמות בכללם נבחנים לפנימיות וחיצוניות, בדומה למשא כבד שאין בכחו של מי להגביה ולטלטל אותה ממקום למקום אז מטכסים עצה לחלק את המשא לחלקים קטנים, ואז מעבירים אותו בזה אחר זה, כן בענין שלנו להיות תכלית הבריאה הוא נפלא עד לאין ערך, כי ניצוץ קטן ודל כמו נפשו של אדם אפשר לו לעלות בהשגתו אל על יותר ממלאכי השרת, ע"ד שאמרו ז"ל על הפסוק כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, שפרשו שהמלאכים עליונים ישאלו לישראל מה פעל אל?

והנה כל ההפלגה הזאת תגיע אלינו רק על דרך ההתפתחות בזה אחר זה, בדומה להמשל הנ"ל אשר גם המשא היותר כבד, האפשרות להגביה אותו אם נחלקו לחלקים ולהגביה החלקים בזה אחר זה. ולא דוקא התכלית הכללי מגיע אלינו כן אלא אפי' התכלית הגופני שהוא רק ענין מכין את התכלית הכללי היא ג"כ באה אלינו בהתפתחות דרגתי לאטו. ולפיכך נתחלקו העולמות לפו"ח, שכל עולם ועולם יש בו הארות המוכשרים לפעול בהתפתחות אטית והם נק' פנימית העולם, ולעומתו יש הארות המסוגלים לפעול רק בבת אחת, וע"כ כשמופיעים כאן בענפיהם שבעולם הזה ונתנים להם שליטה אז לא לבד שאינם מתקנים אלא המה גם מקלקלים. וענין זה מכונה ברח"ל בהשם פגה : עדי"ש ז"ל בעצה"ד באדה"ר שאכלו פגה. כלומר, שהוא באמת מאכל תאוה ונעים עד אין קץ וגם עתידה לענג את האדם אלא לעתיד ולא עתה, להיותו בדרך הגידול וההתפתחות, וע"כ דימו זה לפרי בטרם בישולו, כי גם התאינה שהיא הפרי היותר מתוקה ונעימה מ"מ אם יבא מי לאוכלה בטרם בישולה יקלקל קיבתו וימות.

אכן יש לשאול מי הוא הממשיך פעולה זו בעולם, כי נודע שאין פעולה בעולמנו מתבוא בלי הכאה משורש העליון. ותדע, מזהו הנק' אצלנו **שליטת חיצוניות** אשר הוכן בסו"ה זה לעומת זה עשה אלקים, שיש בו כח דוחף ומזרז אל גילוי הנהגה הפנימיות, עדי"ש ז"ל הנני מעמיד להם מלך כהמן ובעל כרחם מחזירם למוטב.

ואחר שבארנו השרשים העליונים נבאר את הענפים שבעוה"ז. ותדע שענף הנמשך מהפנימיות המה עם ישראל שנבחרו לפועלי התיקון והתכלית הכללי, ויש בהם אותה ההכנה שיכולים להתפתח ולגדול עד שיגיעו גם יגיעו את האומות להגיע אל התכלית הכללי.

חיצוניות, ואומות העולם : והענף הנמשך מחיצוניות הם שאר האומות שלא הוכנו בהם אותם הסגולות, שיהיו ראויים לקבל את דרכי התפתחות התכלית בזה אחר זה, אלא שמוכשרים לקבל את התיקון בבת אחת בכל מלוואו, ע"ד שורשם העליון. ולפיכך בשעה שמקבלים שליטה משורשם המה מחריבים את הסגולות שבבני ישראל וגורמים יסורים בעולם.

עבד ושפחה. והנה השורשים העליונים שנק' חיצוניות ע"ד הנ"ל, נק' בכללם בשם שפחה ועבד. והיינו להראות אשר אין ענינם ח"ו להזיק ולקלקל כמו שנגלו לשטחיות העין, אלא המה משמשים ומשרתים להפנימיות כמו העבד ושפחה המשמשים לאדונם. ושליטת החיצוניות האמורה נק' בשם **גלות ישראל לבין אומות העולם**, שמביאים בזה להאומה הישראלית יסורין ובזיונות וחורבנות באופנים וגוונים מרובים. אמנם למען הקיצור נבאר רק המתגלה מתוך מבט הכללי שהוא התכלית הכללי, שהוא בענין העבו"ז ואמונות תפילות בסו"ה ויתערבו בגויים וילמדו ממעשיהם, שהוא הרעל היותר נורא ומסוכן המשחית נפשות ישראל, להיותם מקרבים את הבליהם לדעת האנושי. כלומר, שאינם דורשים עמקות מרובה להבינם, ובזה משרישים את יסודות עבודתם ללבות בני ישראל. ואע"פ שאין איש ישראלי מוכשר לגמרי לקבל את הבליהם, מ"מ גורמים סוף סוף שיקוץ וזוהמא עד לכפירה מגולה עד שאומר כל אפין שוים ח"ו. ומזה תבין ענין גניזת חכמת הנסתר מעיני החיצונים, גם מה שאמרו ז"ל אסור ללמד גוי תורה. ולכאורה יש סתירה לזה מתנא דבי אליהו שאמר אפי' גוי ואפי' עבד ואפי' שפחה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה עמהם, והאיך הורו ז"ל שאסור ללמד גוי תורה. אכן הכונה של תנא דבי אליהו הוא בגוי שנתגייר או עכ"פ שפירש את עצמו מעבודה זרה דהיינו מאמונות התפילות, והכונה של חז"ל היינו במי שלא פורש מע"ז אלא רוצה לידע מתורת ישראל וחכמתו כדי לקבל ממנו חיזוק וכח לע"ז שלהם. ואם תאמר מאי אכפת לנו אם הגוי הזה נעשה בסיבת תורתינו הק' יותר אדות בע"ז שלו אם לא יועיל מה יזיק? אכן ע"ז בכה רשב"י בטרם שביאר איזה סוד חשוב בחכמת הנסתר, כמ"ש בכי ראש ווי אם אימא ווי אם לא אימא, אם אימא ידעון חייביא למפלח למאריהון ואם לא אימא יאבדון חבריא מלא דא. כי היה ירא פן יגיע הסוד הזה לעובדי ע"ז ויפלחו לע"ז שלהם בכח שכל הקדוש הזה, שזהו המאריך את גלותינו ומביא לנו כל היסורין והחורבנות, כמו שאנו מוצאים עתה לעינינו אשר חכמי האומות חקרו ודרשו את כל ספרי בני ישראל ועשו בזה מטעמים לחזק אמונתם, דהיינו החכמה שלהם הנק' תיאולוגיא. ושתי רעות עשו, כי מלבד שמתעטפים בטלית שלנו ואומרים שכל החכמה ההיא הם מהשגת רוח הקודש שלהם, שהמעתיקים הללו קנו אצלם שם גדול על חשבוננו אשר בזה מחזקים ודאי את תורתם המזויפת וקונים כח להכחיש את תורתנו הק', אלא עוד רעה יותר גדולה הגיע לנו, כי המסתכל בתוך התיאולוג' שלהם מוצא בהם סברות וחכמה בעבודת ה' שנראים לו יותר כנים ואמיתיים מחכמה שלנו. והוא מב' טעמים, הא' הוא משום שהמה חברה גדולה ונמצא ביניהם בלשנים גדולים ומובהקים, היודעים המלאכה ההיא איך לקרב דברים שיהיו מקובלים על דעת אנשים הדיוטים, וענין בלשנות הוא מחכמות חיצוניות, שודאי הוא אשר חברה של שמונת אלפי מיליאן איש יכולים להמציא בלשנים יותר גדולים ומרובים מן חברה שלנו שהוא כמו חמשה עשר מליון איש, וכיון שכן נכשל המסתכל בספריהם וקונה ספק אולי הצדק עמהם ח"ו, או עוד יותר גרוע כמובן. וטעם הב' הוא וזהו העיקר, כי חכמי ישראל מצניעים את חכמת הדת בחדרי חדרים ובכל האפשרות מרבים חכמי כל דור

ודור להציע פשט פשוט אל ההמון ודוחין אותו בכל התחבולות מן הרבון אפילו לבא ולוש בחכמת הנסתר.

ווי אי אימא : ועושים זאת מפחד שמא יפלו הדברים והחכמה לעובדי ע"ז, כמ"ש רשב"י אם אימא ידעון חייביא איך למפלח למאריהון, כי על דברים הפעוטים שגבנו מכלינו אנו סובלים בזיון וקצף די מאד, אשר נפלטו אליהם אחר כל השמירות המעולות.

ומזה מובן מה שהיה לנו אם חכמינו היה מגלים חכמת הנסתר לעין כל. ומתוך שאנו מצניעים, נמצא אשר האיש הפשוט שלנו כל עוד שאינו כדאי למסור לו רזי תורה, הנה אין לו שום מושג כלל בחכמת הדת, וע"כ מובן מאליו איזו התפעלות שאדם כזה קונה בעת שמוצא טעמים וחכמה של מה בהתיאולוגיא שלהם, שכל עיקרה אינו אלא קיבוץ של ידיעות גנובות מהנסתר שלנו בתוספות מטעמים ספרותיים. ואחר שרואה זה אומר ומכחיש את תורתינו המעשית ואח"כ לכפירה לגמרי רחמנא ליצלן. ודבר זה נקי שפחה כי תירש גבירתה, כי כל כח הגבירה דהיינו שליטת הפנימיות הוא בכח החכמה ודעת שלנו, בסו"ה ונפלינו אנו ועמד מכל העם אשר על פני האדמה. ועתה קדמה השפחה ומתגאה בהמון, כי היא ירשה החכמה הזאת ח"ו. ותדע שכחם זה הוא השלשלת שבו כובלים את רגלי בני ישראל בהגלות תחת שליטתם.

ונתבאר, שכל עיקר כבלי הגלות ותוקפם, הוא מחכמת התורה ורזיה שהספיקו לגנוב ולשים בכליהם אחר כל השמירות המעולות והגניזות שעשינו, שבזה מטעים ההמונים שהמה ירשו את עבודת אלקים ומטילים ספק וגם כפירה בנפשות ישראל כנ"ל.

שופר של משיח :

ותדע שז"ס שאין בני ישראל נגאליו אלא אחר שיתגלה חכמת הנסתר בשיעור גדול, כמ"ש בזוהר בהאי חיבורא נפקין בני ישראל מגלותא. כי היה בזמן הלז תקווה לגאולה, שכתובת הזוהר שהתחילה בים רשב"י היתה בזמן גילוי בר כוכבא, שר"ע רבו של רשב"י אמר עליו דרך כוכב מיעקב וכן אחר חורבן ביתר היה התקווה גדולה. ומשום זה הרשה רשב"י את עצמו וגילה או חכמת הנסתר, דהיינו בספריו זוהר ותיקונים, אכן בשמירה גדולה כי לא הרשה לכתוב דבריו אלא לר' אבא שיכול לגלות ברזא, שחכמי בני ישראל לבד יבינו הדברים וחכמי האומות לא יבינו, מפחד שמא ידעו חייביא למפלח למאריהן. ומשום זה תיכף שרא שעדיין הזמן מוקדם לגאולת ישראל אז הצניעו אותו שהיה בזמן רבנן סבוראי, כי אנו מוצאים הרבה מרבנן סבוראי שכתבו ענייניו בתוך הזוהר כנודע. והיה אמנם רצון השם שיתגלה, ע"כ נתגלגל הדבר עד אלמנת ר' משה די ליאון שירשה הכת"י מבעלו, וכנראה שלא גילה לה כלום מאיסור, ההתגלות, וע"פ מקרה נתנה אותו למכירה כנודע, אכן עד היום הזה גרם הדבר חורבנות מרובים בכרם בית ישראל מטעמים הנ"ל. אכן אין לך רעה בלי טובה, וע"כ השליט הזאת שהאומות השיגו ע"י גניבת סודות, התורה גרמה ג"כ דחיפה גדולה

להתפתחות הקדושה, אשר לפי השערתי הננו בדו עומדים ממש על סף הגאולה, אם אך נדע איך להתפשט חכמת הנסתר בהמון, כי מלבד טעם הפשוט של חיל בלע ויקיאנו, כי בזה יתגלה לעין כל מה בין בני לבין חמי וההבדל בין עיקר הגרעא ובין הקליפ העליונה שקלפו ממנה כל חכמי האומות שבעולם, כי בטח ישובו כל מחנות ישרא שכפרו בהתורה ישובו להשי"ת ולעבודו, הנה יש בזה עוד טעם, כי קבלה בידינו שיש חיוב מוקדם להגאולה אשר כל אומות העול יודו לתורת ישראל בסו"ה ומלאה הארץ דעה, דוגמת יציאת מצרים שהיה חיוב מוקדם שגם פרעה יודה לאלקים אמת ולמצותיו וירשק להם לצאת, וע"כ כתוב שכל אחד מהאומות יחזיק באיש יהודי ויוליכהו לארץ הקדושה, ואינו מספיק מה שיוכלו לצאת מעצמם. ותבין אמנם מהיכן יבא לאומות העולם דעת ורצון כזאת, תדע שהוא ע"י הפצת החכמה האמיתית שיראו בעליל אלקים אמת ותורת אמת.

והפצת החכמה בהמון מכונה **שופר**, דוגמת השופר שקולו הולך עד למרחק המרובה, כן יתפשט הד החכמה בכל העולם, שאפי' האומות ישמעו ויודו כי יש חכמת אלקים בקרב ישראל. ותפקיד הזה אמרו על אליהו הנביא, כי גילוי רזין דאורייתא מכונה תמיד בשם גילוי אליהו: וע"ד שאמרו ז"ל יהא מונח עד שיבא אליהו, וכן תשבי יתרון קושיות ואבעיות. ולפיכך אמרו שג' ימים (שהוא רמז ידוע) קודם ביאת המשיח, ילך אליהו על ראשי ההרים ויתקע בשופר גדול וכו', ותבין רמזים האלו שאין ענין השופר הזה רק גילוי חכמת הנסתר בהמון גדול, שהוא תנאי מוקדם ומחוייב לבא בטרם **הגאולה השלימה**.

ולזאת יעידו הספרים שכבר נגלו על ידי בחכמה הזאת, שדברים העומדים ברומו של עולם נפרשו לעיני כל כמו שמלה, שזהו עדות נאמנה שאנו מצויים כבר על סף הגאולה, וכבר נשמע קול השופר הגדול אם לא במרחקים כי עדיין קול דממה דקה עשמע, אכן התחלת כל גדלות הוא מוכרח לקטנות מתחילה, ואין קול גדול אם לא תקדים אותו דממה דקה, כי כן דרך שופר שקולו הולך וגדול. ומי עוד כמוני עצמי יודע שאיני ראוי כלל אפילו להיות רק שליח וסופר לגילוי סודות כאלו, ואצ"ל להבינם על שורשם, ולמה עשה ה' לי ככה, אין זה אלא מפני שהדור ראוי לכך שהוא הדור האחרון העומד על סף הגאולה השלימה, ולפיכך הוא כדאי להתחלה של שמיעת קול שופרו של משיח, שה"ס גילוי נסתרות כמבואר.

שבטי יה:

ראובן: ה"ס חכמה (תוך מקוה), וע"כ אמרה כי ראה ה' בעניי, שה"ס הראיה השלימה.

שמעון: ה"ס בינה (סוף מקוה), וע"כ אמרה כי שמע ה' כי שנואה אנכי, שה"ס האזן והשמיעה.

לוי: ה"ס אומ"צ שיש לו תום ואור בסו"ה תומיך ואוריך לאיש חסידיך. **תום** ה"ס סיתום דאומ"צ. **אור** ה"ס חכמה השלימה.

יהודה: ה"ס מקוה"נ בחי' הוד, וע"כ אמרה הפעם אודה את ה'. ובזה תבין שיהודה ה"ס **מלכות**: דהיינו בסוד איהו מלך ואיהו מלאכה. (ע"ע מלאך) משא"כ לוי בהיפך לא היה לו חלק בארץ כי הויה הוא נחלתו, בסו"ה הפעם ילוח אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים. תו"ס מקוה שה"ס ראובן שמעון, ואומ"צ שה"ס לוי, מלשון כמער איש ולויות.

ודע, כי יוסף הוא ג"כ בחי' לוי, בסו"ה ויקח משה את עצמות יוסף עמו, אלא צריך שתדע כל השלשלת דקדושה, כי לבן ה"ס לובן העליון דעקודים, דהיינו הסיתום דאומ"צ, וז"ס **ארמי אבד אבי** וירד מצרימה, כי לבן בקש לעקור את הכל, כי כן היה הסיתום הזה גדול מאד בכח אחימן וכמעט שנבטל כל העולמות, עד שבא למצרים למקוה"נ שהוא הארץ לא להם ופה רעה (בחי"ד) מולך שם.

שבסוד כור הברזל דהיינו בחי"ד נצרפו ויבאו וניצולו, באופן שלבן הארמי ה"ס סיתום הנ"ל שנקי ג"כ **שור תם**: והיה לו ב' בנות שם הגדולה לאה.

לאה: מלשון ונלאו מצרים לשתות מים מן היאור, (כי בעת שהדגים מתים שה"ס חמישי כמו שקרה בסיתום דאומ"צ שהמים שבהיאור נהפכו לדם). וז"ס ועיני לאה רכות, דהיינו שעינים טובות היו לה רק רכות בסוד אב רך, (ע"ע אברך). מכח הסיתום דשם. ושם הקטנה רחל: שה"ס ובורא את הכל: ראה כל. אכן בסוד רחל נאלמת מפני גוזזיה, דהיינו **לשון אלם** דהיינו בחי' הראיה דמקוה"נ, שהיתה עולמתא שפירא דלית לה עיינין.

יעקב ועשו: והפוכם היה יעקב ועשיו, כי רבקה: אחות לבן הארמי היתה כנודע, שהיא ג"כ בבחי' סיתום דאומ"צ, אלא ע"י ויעתר יצחק לנכח אשתו, הרתה במקוה"נ. ויתרוצצו הבנים בקרבה ויצא הראשון (מסוד תוך דמקוה יצא) אדמוני כולו כאדרת שער, דהיינו בחי"ד עצמה. ויקראו שמו, לשון רבים (דהיינו כל עובדי כוכבים ומזלות) עשו, מלשון **עשב הארץ**: ואחרי כן יצא אחיו, שה"ס האיש תם מלשון סיתום, אמנם מכח וידו אוחזת בעקב עשו, נמצא עכשיו שזכה ג"כ להיות **יושב אהלים**, דהיינו רואה צאן ומקנה, שז"ס ורב יעבד צעיר, יכין רשע וצדיק ילבש.

אהבת יעקב לרחל: וז"ס ויאהב יעקב את רחל, כי להיותו בחי' תם היה כל שמחתו בכח רחל, ע"ד וידו אוחזת בעקב עשו, כי **השורה בלא אשה שורה בלי שמחה**, אכן ויהי בערב (עוה"נ) ויקח את לאה בתו ויבא אותה אליו ויתן לה **זלפה שפחתה**, מלשון **זל פה**. כי ה"ס התמונה דבחי"ד נתן לה **לשפחתה**, ולחסר אותה כדי שתהא ראוי לביאה שפחה הוא מלשון פח כרו לי והבן.

מהם יצאו העיגולים שנקי שמים. שיורי לבוש דעליון הוציא עולם התחתון וז"ס עוטה אור כשלמה שנתעטף הקב"ה בלבוש ששם או"מ, ואז משיוון נטה שמים כיריעה שה"ס העגולים הנקי שמים, (ע"ש בע"ח שמ"ב פ"ד). והקשו שם הרש"ש והיפה שעה ז"ל, הלא העיגולים קדמו ליושר, והניחו בצ"ע, אמנם פירוש הדברים הוא פשוט, שהכונה מעליון לתחתון, כלומר דשיורי לבושים דאצילות יצאו מהם שמים דבריאה.

מזווג דהכאה על נעל דאצילות יצא כל הבריאה : ונודע, כי או"פ דעליון נעשה או"פ ואו"מ לתחתון. ונודע ג"כ שמסך דגג הבריאה היא מחיצוניות דנה"י אמא המלביש על חיצוניות שהוא העור דזו"ן שמתחת רגליהם הנקי נעל, וה"ס שיורי לבוש (ואולי ז"ס הצפרנים שה"ס החשמל שנשתייר על הקצוות דאצבעות ידן ורגלן דאה"ר, וע"כ נקי שיורי לבוש והבן). אשר בסוד זווג דהכאה על מסך הזה יצאו כל הבחי' מפנימים ומקיפים דבריאה.

ב' דבראשית היא בריאה : ונודע ג"כ שבית דבראשית ה"ס בינה דהיינו בריאה שנקי בית חדש, ושם שמים וארץ דבראשית, כי לא דברה תורה אלא בבריאה. באופן אשר נתעטף ז"א בחשמל דבינה ה"ס עוטה אור כשלמה, כי ז"א ה"ס הקב"ה כנודע, אשר נתעטף בחשמל דבינה מכל צדדיו ומתחת רגליו והחשמל נקי לבוש כנודע, ומתחת רגליו שה"ס נעל היא שיורי לבוש כי הנעל בלבד החתים וחקק כל מה שבאצילות בבריאה, שז"ס ואז נוטה שמים כיריעה דהיינו שמים דבריאה וכל אשר בבריאה.

כ"ה אייר תרצ"ה

שכר ועונש :

העולם מקשים למה לא כתוב שכר ועונש בכל התנ"ך. והענין, כי התורה הקי היא שלשלת האורות העליונים כמו שהם במציאות, שז"ס כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וענין תורה ומצוות לא ניתן לנו אלא כדי למהר לקרב אותנו אל תכלית הבריאה כמו שחשב השי"ת בשעה שבראנו לכבודו ית', שהוא כמשחז"ל להנות לנבראיו, (וע"ע תכלית הבריאה). ושם נתבאר שהטוב והתענוג כבר מוכן, וכל עוד שלא באנו להתכלית מצויים אנו בצער ויסורים המרובים על הנחת ותענוג. והנה אין לך עונש גדול מזה כל אחד כפי מכאוביו הנודעים לו עצמו, ואין לך שכר גדול מזה, כמ"ש בתורתנו לדבקה בו. ומובן מאליו שאין ארור מתדבק בברוך, ואין בעל המכאובים דבוק בבעל התענוג והחדוה אלא למע"ט צריכים.

וענין שו"ע שכתבו חז"ל הוא מובן בפשיטות בסוד הגלגול, שכל זמן שהאדם עדיין לא בא על התכלית הנ"ל, הוא מוכרח להתגלגל פעם שנית ושלישית וכו' עד שיתוקן ויבא על התכלית הנ"ל, להיותו מחויב ומוכרח כמו שבארנו במאמר התפתחות. והנה לאחר פטירה כשהאם קלקל את מעשיו עוד יותר מעת ביאה לעולם, אינו ראוי להתגלגל

לעוה"ז פעם שנית עד שיבא באותו העונשים האמורים בחז"ל, וזהו ענינו של השי"ת לו לעצמו כי לאחר פטירתו של האדם כשאין לו גוף אין לו מע"ט, ולפיכך אין להקשות למה לא נרמז בהתורה, כי אין צורך ועוד הרבה דברים יותר נצרכים לנו אשר לא נתנו בכתב זולת בע"פ, ועיקר השכר הכתוב בתורה הוא ענין השלום ומנוחת הפרנסה, שהוא תנאי מוכרח לעסק העבודה המביאה אותנו להמטרה ולדבקה בו, והבן כי קצרתי.

שכל הפועל

הנה מדרך ההכרה שמתחלה מזדמן גופו מל חבירו, ואח"כ כשמתחיל התחברותו עמו מזדמן מלפניו דעתו ושכלו ג"כ, ואפילו כשנעלם חבירו מעיניו הרי נעלם דוקא מעיני הגשמיים אבל מעיני הרוחניים שמתדבק דוקא בשכלו הרי לא נעלם מהם כלום. כי שכלו נמצא בזכרונו כמאז כן גם עתה כמעט בלי שום שינוי כלל, ואפילו תואר צורת גופו שהוא רוחני לא יפול עליו שום העלמה.

ולפי זה הגם שעיקר שכלו של אדם לא יהיה נתפס זולת בראיית תואר גופו הגשמי, להיותו תמיד נמצא לנגד עיניו, וכיון שהשיג שכלו ודעתו בהכרה שלימה מצורף עם גופו הגשמי כבר נשלמה הפעולה, והרי יכול להיות מדובק בשכלו תמיד.

וזה ענין הכלל המוקדם לפרט, שבכלל הושם ההכרה התכליתי מה שלא שייך לעולם הזה, והיה זה כדי להשיג הפועל בצרוף עם שכל הפועל שזה די להכרה שלימה. משא"כ אם לא היה משיג הפועל בעצמו הגם שהיה משיג שכל הפועל לא היתה השגה זו שלימה. משא"כ אם פעם אחת השיג אותם בצרוף יחד, אינו מחוייב הפועל להיות מצוי עמו תמיד, שזה לא יוסיף מעלה אפילו בענין השכל בעצמו כמו במשל הנז"ל. וכיון שנשאר עמו משך זמן שיהיה להכרה שלימה להשפיע עליו שכלו הנרצה, אינו מן הכבוד שישאר עמו לבטלה, כי לא שייך תשוקת הדבקות בפועל עצמו כי עם בשכל הפועל בזה שייך דביקות, דהיינו רוחני ברוחני מין במינו, משא"כ החושים הגשמיים על שכל רוחני הוי מין בשאינו מינו, ובסדר הכללי היה זה לשימוש בעלמא לגלות שכל הפועל שתדבק הפעולה בה קומה בקומה.

וכדי להבין צריך להאריך קצת, ומעיקרא צריך לידע סוד היחוד השגור בכל הספרים. דהנה פתרון חידה זו היא בדרך השלילה, דהיינו ששולל כל בחינת פירוד איזה כח מהשם יתברך, אלא הכל מתיחד בקדושתו ית'. דרך משל: השמות חכם ועושה חסד נופל השם על מציאות בחינת חכמה המחויבת בו ומציאות מחסד וטוב המחויב בו, ואין צריך לגלות סכלות לידע טיב החכמה וכן בחיבת רשע לידע טיב החסד, כי החכמה והחסד יוכלו להתגדל ולהתפאר ממציאיות עצמה ואפילו אם לא יהיה הפכי להם.

משא"כ במלת היחוד שם זה מתגדל ומתפאר דוקא ממציאיות ההיפך מיחודו, ועד כמה שמתחזק ההפכי מגדיל ומתפאר יחודו העצום שמעביר ומבלה את כל, ולמשל אם לא היה כלל ממידת ההפכי לא נודע לנו כלל מבחינת היחוד, אלא הכל היה כצל הנמשך אחר אדם וכעבד דשקיל וטרי אחורי אדונו. ולכן מתרומם יחודו לפי שיעור מדרגות

ההיפך, ולכן נחקור קצת במורדי אור מה טבעם.
הבה העובדי ע"ז, שבע תועבות בלבם. כת א' אומרים שהבורא אחר שעשה פעולתו
נתרומם מהם, ועזב אותם ואינו מביט, ומכ"ש שאינו מזדקק לשפלים האלו, אלא
ההנהגה שם בשרים וכוכבי שמים ע"כ עובדים להם.
כת ב' אומרים שאין למעלה מן הטבע שום כח והכל תלוי או במזל או במעשה וחריצות
של כל אחד, ועצלותם הוא המזיק וחריצותם הוא המועיל, ולפעמים מזל יום גורם או
מזל שעה.
כת ג', דעת גויי ארץ. שכיון שהשי"ת בחר בישראל וקרבים בתורה ומצוות, וחטאו
והרשיעו לפניו, כבר מאס בהם לנצח וכבר נמאס... להם, ואורך הגלות יוכיח להם,
והחליפם באומה אחרת.
כת ד' יודעים ריבונם ומכוונים להכעיס ולמרוד בחוקיו, באומרם ש... לעשות נגד
השי"ת כיון שמסר להם החוקים והשמות שנבראו בהם שמים וארץ, הרי הטביע בהם
הכח ולא יעבור, ואפי' מי שאינו הולך בדרכיו ומוצא חן לפני מ"מ יכול להמשיך
השפעה והשגה ע"פ מלאך, וזה חטא דור הפלגה ודור המבול וכמו שאמרו לירמיי
שהי'... להם חורבן המקדש, אמרו אנא אקפי לה אשא אנא אקפי לה מיא.
ויש עוד מין אחד שאמרו שתי רשויות, יש בורא טוב ובורא רע. כיון
שלחקירות...כניכול להיות בחינת ההרכבה בהבורא ורואים פעולות ההפכיות, על כן
עשו לו... מאחד נמצאים טובות שבעולם ומאחד נמצאות רעות שבעולם. ומקרא כתוב:
יוצר אור ובורא חושך עושה שלום ובורא רע אני הוי' עושה כל אלה, הרי מפורש
שהקב"ה מקיים בעצמו כל המציאות, באופן זה ה... לו פי' שמנהג את עולמו בהנהגה
מסופקת ונתן מקום לכל הטעויות המכשילות הנ"ל להמצא, כי מתוכן יודע כח היחוד
העצום... לכל היצור ומחשבותיהם נבלעים בשורש יחודו העצום.. אפילו. כמ"ש ועוד
מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו...

ת

תוך:

ההתפשטות של כל הארה נקי' תוך. כלומר, עיקר תוכנה וצורתה של הארה היא
ויש בו ד' עיקרים:
א' מהותו הם ע"ס דאו"י ואו"ח דהתפשטות המלכות של ראש עד למלכות דמלכות,
בסוד הסתכלות ב', (ע"ע הסתכלות).
ב' כאן יוצאים ונגמרים הכלים של הפרצוף, שמשום זה נוהג בו השגה והתלבשות
לתחתון, משא"כ למעלה בע"ס של ראש הפרצוף אין בו שום תפישה והלבשה, משום

שאינן שם כלים ואין לך תפישה באורות בלתי כלים.
ג' נוהג בו תמיד ב' התפשטויות דע"ס, משום שהתפשטות הא' דרכו להסתלק בסיבת
הזדככות המסך. (ע"ע התפשטות).
ד' התוך מכונה לפעמים פרצוף חג"ת או פרצוף ס"ג ונשמה, ואלה מובנים מתוך הענין -
או פרצוף חיה. (ע"ע פרצוף).

תיכף:

(ש"א ע"א ע"ח) יורה שההארה מתפשטת בפעם אחת על שלימותה הנרצה. והיפוכן הוא
לאט, שמשמעותן שאונה משתלמת תוכף, אלא שנצרכה לזווגים הרבה דאוי"י ואוי"ח עד
שנגמרת.

תוהו:

הוא פרצוף הכתר, ונק' כן משום שמתהא עיני הבריות להיות שם אפיסת ההשגה.
הכתר כולל ב' פרצופין עתיק ה"ס תוהו וא"א ה"ס בוהו. (ע"ע בוהו).

תפישא:

פירושו השגה.

תלויים:

כמה שהתחתון בהשואה אל העליון הנה בשיעור הזה הוא דבוק בו, ואם אינו שוה בכל
בחינותיו רק בבחי' אחת, הנה הוא נבחן שהוא כך תלוי בעליון, דהיינו שדבוק בו רק
מצד אותה הבחי' שהוא שוה אליו אבל אינו דבוק משום השינויים שביתר בחינותיו, כי
כל הבדל בין הרוחניים הוא ענין השינוי המצוי ביניהם.

תחום:

המסך שבכלי המלכות, שפירושו כח של הצמצום שלא לקבל בבחי'ד השורה
בהמלכות, הוא הנותן תחום לאור העליון ומפסיקו על דרכו, וע"כ הוא מגביל ונותן
תחום על האורות בסו"ה עד פה תבא ולא תוסיף וכו',

תיקון:

פירושו הוספת מסך מקשיות ועביות, כי בזה תלוי כל המשכות האורות ושיעור קומתם, משא"כ באורות אין נוהג שום תיקון כי אור העליון אינו פוסק מלהאיר לתחתונים אפי' רגע ורק לכלים מתוקנים הוא צריך, ובכל מקום שמוצא כלי מתוקן תיכף מושפע מאורו ית' לפי הקצבה שבמסך שלו, (ע"ע קצבה).

תועבה:

אין לשון תועבה נופל אלא במקום תאוה, שמשמעותה היא תאוה מאוסה, והוא מהמלות אשר העין באה תחת אלף, כי יש עין רעה כנודע שתשע מאות תשעים ותשעה מתים ממנה, ואין תיקונה אלא א' מאלף הנשארה, בסו"ה אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פדעהו, (עם עין בתוכה והבן). (ע"ע שמש). ולרמז הזה האלפין ועייניו מתחלפין במלות אלו.

תחיית המתים:

הנפש משעת זריעה אינה נפרדת לעולם מהחומר, ואף כי אחרי מותו נפשו עליו תאבל עד תחיית המתים. (ע"ח ש"ה פ"ה)

תחיית המתים:

ה"ס קבוץ נדחים, ונמשך מסוד תכלית שמים וארץ שאז שמים וכו' כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלופו, וה"ס הדחיה והמשיכה הבאים בנושא אחד, (ע"ע משה). כי אין שם הכרע, ומש משמש בבי' הפכים, לפעמים פירושו מסתלק כמו לא מש מקרב המחנה ולפעמים פירושו ממשיך כמו מן המים משיתיהו, וזסו"ה הנך שוכב עם אבותיך וקם וכו', שהוא מקרא שאין לו הכרע, כי לא מוחלט לא שכיבה ולא קימה, והשכיבה עצמה היא הקימה בסוד הפה שאסר הוא הפה שהתיר, ולפיכך אין לו הכרע, והבן הסוד וקם העם הזה וזבו, אשר אם לא קמו אחר השכינה אז לא היה זנו ודו"ק. ועיי' זוהר שופטים זכוי וחובי חקוקים על גרמי דיליה, ואם יזכו יקום גופא על גרמי דיליה ואם לאו יא יקום ולא יהא ליה תחיית המתים עש"ה.

תכלת:

ה"ס אור אוכמא, ע"ד שאמרו בזוהר אשר כתר עליון אוכמא הוא לגבי עילת העילות. כלומר, שכל יקר גדולתו הוא מבחי' אוכמא שבו וכל היותר שחור אורו יותר חשוב,

וע"כ מנהגי השרים ללבוש תכלת כמ"ש ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות **תכלת** וכו', כי שורשו ה"ס הלבוש אשר לבש בו המלך. ורוב עומק האוכמא והחושך שבו מתפרש בזוהר מהו תכלת דתכלי ושצי לכלא, אכן כשמתקן בסוד בגד ולבוש בסוד לא חבושי, אזי הוא סוד המביא את **תכלית שמים ארץ**. בסוד וקדשתו מכל הזמנים. ובזה תבין מש"כ בזוהר שופטים רע"ה וז"ל בגין דגרמין אינון חירין וכתובה אוכמא לא אשתמודע אלא מגוי חירא כגונא דאוריתא דאיהי חירא מלגאו אוכס מלבר אוכס וחורר חושך ואור ואית **חשך תכלת** ואתמר ביה גם חושך לא יחשיך ממך, ותכלת אוכס איהו נוקבא לגבי חירא עש"ה.

ובזה תבין הסוד אשר ציץ וצצית לפתילי תכלת דוקא המה צריכים, כי לא היה בהם האור המיוחד זולת התכלת שה"ס החושך דלא יחשיך וסו"ה כחשכה כאורה והבן.

תכלית:

כל העולמות שמצמצום א' ולמטה יש בהם תכלית, דהיינו להפך הכלי קבלה ע"מ להשפיע, שאז ישובו ויתהפכו כמו שהיו מטרם הצמצום, כמ"ש בפמ"ס ענף א'. אמנם בא"ס ב"ה אין אחרית ואין תכלית שם, שהכל מצוי שם בסוד האור הפשוט ורצון הפשוט (ע"ע רצון פשוט) בסוד הוא ושמו אחד. (ע"י פמ"ס צ"ח).

תכלית הבריאה:

אע"פ שאנו מבינים בהשי"ת בבחי' א"ס ואין תכלית הרי זה בבחי' עצמותו ית'. אכן בפעולותיו והארותיו אנו אומרים שתכלית הבריאה היא להנות לנבראיו, והגם שהוא מושג קשה מאד להתבונן איך יוצא בחי' תכלית מבלי תכלית ששני הפכים המה, כבר ביארנו את זה בפמ"ס ענף א' עש"ה בהשכל והתעמקות.

ההשפעה הוא התכלית: אכן ההמונים אומרים שאין תכלית גם בהמציאות, אבל דבריהם אך לעצמם, כלומר לעגואיזם שלהם ודאי אין תכלית, כי כל התכלית האמור בדחז"ל בבחי' להנות לנבראיו, אין הפרוש במדות הכלי קבלה שבהנבראים להיותם מצומצמים מאוד אפי' לפי הבנה שלבו ואצ"ל לפי הבורא ית', וכל הפועל הריהו פועל ממדותיו עצמו, ובזה הארכתי בפמ"ס, כי אדרבא ענין להנות לנבראיו במדה הסופית לא יצוייר אלא רק בכלי השפעה שאין להם סוף וגבול ואין שום שביעה נוהג בהם שיהי' מכבין את התענוג, וזסו"ה כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו' וכן אומר כל פעל ה' למענהו.

וזהו יצוייר רק במדה שהנברא משפיע נ"ר ליוצרו, וזהו התענוג והנאה שנכלל בהתכלית הנק' להנות לנבראיו, כלומר שנתן להם ענין ודרך התפתחות עד שיכולים לבא למדרגה גבוהה כזו להשפיע נ"ר ליוצרים, שהנאה והתענוג הזה של הנברא הוא

ממש בלתי גבול וסוף, כמ"ש ז"ל עין לא ראתה אלקים זולתיך. ואפשר לצייר זה במדות שלנו בעוה"ז כמה מן התענוג לאדם שעושה סעודה גדולה לאורחים חשובים מאד וזהו תענוג מיוחד לכלי השפעה שבתוכיותינו, באופן שכל תכלית הבריאה במדתה הסופית הוא הרחבת כלי השפעה ועי' בפמ"ס שם.

המתוק הוא קוטב כל המטרות: ועוד זאת צריך להבין בדבר תכלית הבריאה, שמלה זו נשתבשה לגמרי בפי ההמונים, כי בעולמינו אין ביקוש התכלית אלא בדברים מרים משא"כ בדברים מתוקים אין אדם מעיין בתכלית, למשל כשאדם שותה (*ריצינאייל שואל א"ע לאיזו מטרה ותכלית עושה זאת, וכן כשמתיגע בעבודה קשה מחויבת המטרה להגן עליו ולהעמידו ביגיעה וכאבים, משא"כ באוכל בשר טוב ומתוק לחיך אין פתי שישאל ענינה לאיזו מטרה הוא אוכל זה וכן ביתר התענוגים, כי המתוק הוא חשוב לאין ערך על כל מיני מטרות כי כל המטרות המצויירות להאדם אינם אלא חלק גדול או קטן מן המתוק, ואין לך תועלת שלא יהי' להמתיק את החיים. (*שמן קיק. המו"ל.

ולפי"ז תבין התכלית של הבריאה במלה אחת, כי הבריאה יצאה מלפניו ית' בשיעור נמוך ופחות מאד, שאפי' הכלי קבלה ואגואיזם לא היה לה מתחילתה, ובדרך התפתחותו ע"י מעשים טובים מתתקנים כלי קבלה לקבל הטוב המצוי לקבל ע"פ מדה קטנה של הנברא, ואח"כ יש התפתחות שניה להפך את כלי קבלה הקטנים על כלי השפעה שאין להם קץ, באופן שכל עוד שאין אנו מקבלים את התענוגים ואנו מצויים בצער מרובה על העונג, יש לנו להתיגע ולתקן מעשינו להרחיב כלים שלנו עד שנזכה לעולם שכולו תענוג וכולו טוב. כלומר, שיאבד הצער ונקבל תמיד רק תענוג וטוב בלי סוף, וכשנבא לזה הרי שבאנו על התכלית.

תענוג הקבוע ועבדות המעולה:

כל התכלית אשר מוכן לעולם אחר כל המעשים הרי התענוג מחויב להתלוות עמו, כי באשר שבעולם מושג התענוג, על כן הוא חלק מן היחוד האמיתי, כי אין לך נותן מה שאין לו, ואם כן בהשבת הענפים לשורשם על כן מתיחד בהם התענוג. וצריך להבין שאין שום השארה לנצחיות זולת לשכליים בלבד, ואם כן מין התענוג הוא גם כן מנושא ושכליים.

ולפי זה לא יפה דימו המחברים ענין תענוג השכלי כמו תענוג של התרת הספיקות. שזה אינו, מפני שתענוג הזה מתעצם בתחילתו יותר מלאחריו, שאין זה מגדר הנצחי, שאינו משתנה כלל מהזמן.

אלא אפשר לדמות לאדם שעומד ומשמש לפני אורחים הגונים ומהנה ומענג אותם, שהגם שלאותו האדם לא יורגש דבר זולת שרואה שאחרים נהנין על ידו מכל מקום עולה תענוגו על כל התענוגים שמקבלים קרואיו ומזומניו, ומתעלה כפי שיעור קבלת תענוגם שזה הוא גם כן תענוג שכלי והוא למעלה משכל מפני שהוא באמת תענוג רצוני

ושורשי עד שאין השכל מגיע אליו כי אין חשבון וטעם ברצון כנודע, וזהו דמיון אמיתי לתענוג הקבוע לנצחיות, דהיינו, שירגישו הנשמות גודל השעשועים שבוראם משתעשע עמהם שהם יתענגו מאוד מאותו ההרגש, ודו"ק.

ובזה תבין שנצח והוד נקראים רגלים, כי הגם שעיקר הקומה מסומך על ידם בסוד "כפיה תמכו פלך", מכל מקום. עדיין חסרי השלימות, והמה מלשון אומנים, בסוד תרגלתי לאפרים, אבל עיקר הוא המוחין הפנימיים, דהיינו למעלה מן המדות בחינת שקיו דאילנא, וסבת כל הסבות, ולכן עובדי הוי' שיניקתם ממקום הזה ועובדים דוקא בבחינה זאת, הן המה מתקנים כל ענפי הבריאה בבחינה זאת, כי דוקא על המוחין הולך וסובב כל הבריאה המאווימה וארוכה הזאת, וכיון ששכל העולם הוא אחד שמתחלק בין נשואים מרובים נמצא אם שנים מחשבים שכל אחד המה לנושא אחד יחשבו ואם יש ביניהם איזה היכר הוא דוקא בגודל וקוטן, וטבע העולם שהקטן נכנע לגדול, אם כן אותם השוטים שמחשבים ממש אותה המחשבה של החכמים לנושא אחד עם החכמים יחשבו, ומבלי רצונם נכנעים ומתאחדים עם החכמים כטבע הבריאה, שבדרך הזה הולך ונתקן העולם כולו.

ובזה תבין, שאין השלימות בהתרת ספיקות, כי זה לא יצוייר אלא במקרה, אבל לא לילך תמיד ולהיות קובע עבדות במין הזה.

אבל בהנ"ל ניתא, כי עיקר החפץ הוא להיות הולך ומשמש לפני בוראו שלנצחיות תהיה הרגשה הזו קבועה לתענוג, ואם כן עיקר השימוש המעולה שייך דוקא לשלימים כנ"ל, שבזה שהולכים וחושבים מחשבות פשוטות אמיתיות מתקנים כל בני העולם, אם כן עיקר התאמצות שלהם הוא להיות באותן המחשבות אשר מגיע על-ידי זה תענוג גדול לבורא יתברך שמו שמשלימים מעשיו יתברך.

תפילה:

קבלת התפילה:

באמת הקדוש ברוך הוא שומע תפלת כל פה חוץ מאותו שמבקש ממנו דבר בזוי או מזיק, שמחמת שטותו אינו מרגיש בין טוב לרע, והבורא כאב רחמן לא יאבה לו, ולא ישמע לו, אלא לאט לאט ילמדו חכמה ומוסר, עד שידע להבחין בין טוב לרע, ואז ידע לבקש מבוראו דברים טובים ומעולים, ואז נענה באמת על כל מבוקשיו, איש מהם לא נעדר, כחפן הטוב להיטיב ודו"ק.

ט"ז תמוז אפרת

שינוי מקום ושינוי העתים:

עניית תפילה ושומע תפילה:

על כל התפלות שאדם מתפלל כל ימי חייו מתקבלים להבורא ית', בשתי פעמים פעם א', נקרא עניה, דומה לאדם שעונה לחבירו בשעה שקורא אותו, ופעם הב' נקרא שמיעה, דומה לאדם ששומע צרת חבירו ופיוסו, וזה שכיון הנביא, "טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים, ואני אשמע" דהיינו, ב' הקבלות הנ"ל. והענין, שעל קיבוץ התפילות ממין הא', כשהקדוש ברוך הוא עונה אותם משפיע לו על תפילותיו בחינת תוספות טובה שבאותה התוספות טונה משלים כל רצונות של אדם, מה שאין כן בקיבוץ התפילות ממין הב' כשהקדוש ברוך הוא עונה אותם לא ישפיע לו בענייתו שום חידוש ותוספות אלא רק מודיעו בעליל ששמע היטיב כל תפילותיו, וזה ענין עוד הם מדברים ואני אשמע. ונמצא עניה של התפילה דבוק ממש בהתפילה גופא, וגם מובן שמתקבלת ונענית ישר עם דברי התפילה, כי לא יתוסף לו כלום, אך רואה את עניית התפילה בתפילה עצמה.

ואפילו ההודעה מבורא ית' משיג גם כן בדברי תפילתו גופא, וזה ממש שיעור הכתוב עוד הם מדברים ואני אשמע, אלא בעודו בגלות, אינו יודע ששומע הקדוש ברוך הוא את דבריו, ואחר כך ברגע הגאולה רואה בתפילתו גופא שהבורא ית' שומע כל דבריו, איש מהם לא נעדר, ודי לו למילוי כל מבוקשיו, והבן.

ודע שהבורא יתברך שומע תפלת כל פה, ולא יקרה זאת בעולם שתהא שום תפילה משום בן אדם נאבדת, אלא כל תפלה ותפלה תהיה ממי שהוא נענית תיכף בהוה בלי שום זמן, כי הקדוש ברוך הוא, למעלה מן הזמן, אלא שיש חילוק בגופים, דהיינו, שתשע מאות ותשעים ותשעה אנשים מתפללים תפלות גדולות בכל מורשי לבבם כל ימי חייהם, ומכל מקום לא הגיעה המענה אלא לאחד מהם, ואותו איש האחד, משיג ממש כל שיעור מבוקש של התקצ"ט אנשים הנ"ל, והטעם מפני שאינם מוכנים לקבלת המבוקש, ואי אפשר להם בשום אופן לקבל המענה על ופלותיהם מרוב עכירותם. אבל מחמת תנאי שיש להבורא עם בריותיו בא ומגיע המענה לאותו האדם שמוכן לקבל אותה.

וזה סוד ב' הצמצומים שבגשמיים, דהיינו המקום והזמן, שהמה סבות העבודה לגבוה. וצמצום הזמן מתוח אפילו לאדם אחד, כי אם לא היה נברא זמן בעולם היו אותן ב' המענות הנ"ל דבוקים בו תמיד, ולא היה עולה ויורד ופשוט הוא. וצמצום המקום הוא יותר מגושם, כי אלמלא לא היה מקום, לא היה יותר מאדם אחד בכל שבעים שנה וכל אחד ואחד היה מוכרח להשתלם בזמנו, ובכח המסירה מדור לדור היה התיקון קרוב מאוד.

אבל כיון שנברא מקום לריבוי אנשים, ואין השלימות מוכרחת לכולם, כי תנאי של קבלת התפילה יתקיים אפילו באחד מהם לפי אותו הסדר, אם כן, אין המסירה מדור לדור עולה יפה.

ודע שאדם בעברו ממטם למקום הוא נעשה כמו בריה חדשה לפי מקום החדש, והאות, כי מצב דרכי בריאותו ואכילתו ותאוותיו הכללים ישתנו לפי מקומות אצל כל אדם

ובשיעור זה ישתנו גם כן צינורות שכלו.
וכיון שימי אדם קצרים ואי אפשר לו בחיי הבלו לשוטט בכל המטמות, על כן נתרבו
הגופים ונפוננו על כל המקומות המשונים על...

תיקוני הנקבים :

סדר בקיעות הנקבים וחלונות, נודע שאין הכלים נגמרים זולת בהסתלקות אורותיהם,
ונשארים ריקנים מאורם, אז הוכר עביותם ונקבע צורתם. גם נודע שבראש הא' אין
שם הכר כלים כלל, להיות המסך והמלכות ממטה לאורות, ותחילת הכלים מתחילים
מתוך דגופא דא"ק הפנימי מפה עד הטבור הפנימי. גם נודע שראש דע"ב מלביש על
התוך דא"ק הפנימי מפה עד הטבור הפנימי, אשר קרקפתא דא"ק מתחיל מפה, ופה
דא"ק מסתיים בטבור הפנימי, ונמצא בזמן הסתלקות הע"ס דתוך דא"ק הפנימי הנה
הסחלק ונעלם על סדר המדרגה (ע"ע התפ"א). שמתחילה נזדכך דמסך לבחיי"ג ונעלם
ונסתלק האור מבחיי"ד ונשארה ריקנית מאורה הקדום, וכשאנו מכנים הע"ס דתוך
אלו על השמות גוי"ע ואח"פ דע"ב המלבישים אותם, נמצא נבחן שמתחילה היה המסך
בפה בבחיי"ד ואז העלה או"ח ממטה למעלה לע"ס דתוך וכנגדו ירד ממעלה למטה
לע"ס דסוף עד סיום רגלין. אמנם מתוך שנזדכך בחיי"ד שהוא הפה, הרי כמו נסתם
הטבור הזה שהוא פה דע"ב כי אינו מוריד עוד או"ח משם ולמטה, ובמתומו נעשה נקבי
החוסם כי שם עומד המסך דבחיי"ג ומעלה או"ח מחוטם ולמעלה, ועד"ז בוקע ומוריד
למטה או"ח היורד עד החזה.

ובחזה נעשה ב' נקבים שהם ב' בחי' מסך הממשיכים אור לאו"פ ולאוי"מ, כי הזווג
דבחי' חוטם חסר ג"ר בערך זווג הפה, וע"כ לאוי"מ ולכלי חיצון צריכים להשלימו, וזה
שנעשה כאן ב' נקבים אמנם סמוכין, כי החסרון מבחיי"ג לבחיי"ד אינו מובדל וניכר
כ"כ, ואח"ז שנזדכך המסך לבחיי"ב אז נבחן שעלה המסך למקום האזנים המעלה
או"ח מאזנים ולמעלה עד הקרקפתא ומוריד או"ח היורד משם עד השבולת. (*). וגם
כאן נעשה ב' כלים דהיינו נקבים לאוי"פ דבחיי"ד. ולג"ר דבחיי"ג שנעלמו שנק' או"מ.
וההבדל ביניהם רחוק אמנם מאד, כי או"פ הוא אור דחסדים ואוי"מ הוא אור דעצמות,
וע"כ נקבי האזן רחוקים זה מזה, ואח"ז שנזדכך המסך לבחיי"א נבחן שעלה למקום
עינים המעלה או"ח מגלגלתא לעינים וכו" (**). וגם כאן ב' נקבים השמאלי לאוי"פ
דעינים שהם ו"ק, והימני לאוי"מ דהיינו לג"ר דבחיי"ב שבעלמו, והם אמנם לא רחוקים
כ"כ כמו נקבי אזנים, דסוף סוף שניהם הם אור דחסדים אלא זה ו"ק וזה ג"ר.
(*). הגהה. סיומי פרצופין : כי סיום רגלין הוא בחזה דע"ב והטבור במקום פה דע"ב
דהיינו שבולת.

(**) וסיום רגלין הוא הטבור דס"ג שהוא פה דע"ב, והטבור הוא נעלם לגמרי בפרצוף
זה ואין בו אלא ראש ותוך שהם חג"ת נה"י דאורות, ופה בנקבי עינים שהוא חג"ת,
וטבור הוא בשבולת, ושם נסתיים שאין בו אלא תוך וסוף לבד באורות, וראש ותוך לבד

תיקוני שערות

(ע"ע קומתם שוה) ונתבאר משם שאין בכלל אלא מה שבפרט, וכמו שבהכלל אנו מבחינים אחר כל הזדככות והסתלקות אשר הראשים נשתיירו בשלימותם, באופן שכל הרת"ס דקו הפנימי ממולא באורות חוץ מש"א דנה"י שלו דהיינו מחזה ולמטה (י"ב הראשים: ישו"ת המלביש ש"א דנה"י עד ברכים דהיינו טבור הכולל, וראש דב"ן המלביש שליש עליון מהברכים עד הכפות, אין לחשוב כאן משום דע"י צי"הנ באו, וכאן בא"ק אין עיה"נ כנודע). דהיינו ג' ראשים גלגלתא ע"ב ס"ג זה למטה מזה עד החזה הכולל, מקום **סיום** (ת"ת) ב' עצמי הקוליות שהם שלישים עליונים דנה"י הפנימיים ובחי' חזה הכולל. (וז"ס שש"ת דת"ת נחשב לגופא משום שמלא אור בגופא דא"ק פנימי, ששם ראש הס"ג בטרם עיה"נ וזכור זה)

וכאן צריך שתזכור הכלל מערך ההפכי בין כלים לאורות, אשר בכלים העליונים נגדלים מתחילה ובאורות התחתונים באים מתחילה, באופן שגלגלתא דכלים הוא ראש האחרון מן הזדככות ובאורות אין בו אלא עצם המסך המזוכך לבחי' שורש בלי שום זווג דהכאה א"כ אין שם אלא נפש. והנך מוצא אשר בכתר דכלים אין בו אלא נפש דאורות, ועינים שה"ס ראש הנשאר אחר הזדככות דבחי"א שהוא בחי' חכמה וע"ב דכלים אין בו אלא אור הרוח דהיינו קומת ז"א, והבן שאין זה כלל בחי' ראש כי ז"א חסר ראש, וז"ס שעינים הם חו"ג, וז"ס שאין אנו מדברים מגו"ע להיותם נעלמים לגמרי מתורת ראש, וז"ס יציאת אורות דע"ב דרך שערות ראש וחופפים עד המצח ועד האזנים, כלומר שלא נשאר ממנו זולת אור הרוח, והמה נקי שערות מלשון רוח שיערה היוצא לבר מראש. אמנם עכ"ז נחשב למקיף ולכלי חיצון.

ואזנים שה"ס ראש הג' הנשאר אחר ההזדככות, שממנו אנו מתחילים לדבר כי יש בו תורת ראש, כי ג"ר חשובים כאחת והוא סוד קומת בינה, ע"כ נחשב כראש הראשון לכלים ולאורות, כי גו"ע המה ראשים דכלים בלי אורות, וע"כ נחשבים רק למקיפין ולא לפנימיים כי אין בהם כלום מאורות דראש. אמנם מאזן ולמטה נחשב לראש, כי כבר יש שם בחי' נשמה. וז"ס שאזנים הם חו"ב, אמנם בערך האורות עדיין הוא חסר ג"ר דראש דהיינו יחידה וחיה, והוא בערך רק בחי' סוף דראש, כי יחידה חיה נשמה כמו רת"ס דראש, ובערך הזה נחשב לו"ק דראש ובחי' רוח דג"ר, ורוח זה הוציא לבר מראש שהם השערות דיקנא.

וחוטם שה"ס ראש הב' הנשאר אחר הזדככות הע"ב הפרטי דגופא דא"ק הפנימי שהוא בחי"ג ז"א דכלים, הרי יש בו חכמה וחיה דאורות והוא לא הוציא שערות דיקנא לבר, וע"כ אין לו דיקנא אלא שערות ראש לבד שהוא רוח שערות דכתר שהוציא לבר מראש, וע"כ מתפשט אור החוטם עד החזה, להורות שלא בחסר לו אלא בחי' מטבור ולמטה דכלים שבערך ההפכי הוא אור דיחידה.

והפה ה"ס ראש הא' הנשאר אחר הזדככות שהוא בחי"ד מלכות דכלים ובחי' היחידה דאורות, והוא לא הוציא שערות לחון, וה"ס רישא חיורא או לבנוניתא שע"ג גלגתא, ואורותיו מתפשטים בגופא דא"ק פנימי עד סיום רגליו. כלומר, שלא חסר בו כלום מבחי' כלים ע"ב לא חסר בו כלום מבחי' אורות. ובה' ראשים שנשתיירו בגופא דע"ב נתפשם ראש הזה רק עד הטבור, כי פרצוף ע"ב מסתיים על הטבור בכל בחי'. אמנם אין אנו מדברים כאן מהתפשטות הגופים, כי המדובר כאן הוא אחר ההסתלקות, אלא מהתפשטות ראשים בלבד.

ומה שאנו אומרים שהפה נתפשט עד הטבור, היינו בבחי' התפשטות של ג' ראשים גלגלתא ע"ב ס"ג התופסים כל שיעור הזה מקו הפנימי, באופן שהפה נבחן לראשית הקו הזה דהיינו ראש דיחידה, ומתחתיו עד הטבור של עצמו מלביש ראש הבי' של חיה שהוא החוטם המסתיים בטבור הפנימי, ומתחתיו עד החזה הכולל שהוא טבור דחיה מלביש הראש הג' של נשמה בחי' אזנים. ונמצא שהפה בסוד יחידה הוא מ הפנימי שמלא אור עד בחי' חזה הכולל. אמנם בחי' עינים שה"ס ראש ד' דרוח עדיין לא יצא ומכ"ש דבחי' גלגלתא שה"ס ראש חמשי דנפש, משום שעדיין לא יצאו בבחי' א"ק עצמו אלא יציאתם הוא בעולם האצילות בסוד עיה"נ שהוא עולם אחר לגמרי. אלא תחילתם יצא בנקודים דהיינו ראש הד' דבחי' עינים. וז"ס שעולם הנקודים נק' אור דעינים ראש הד', וע"כ ראש הד' מרומז בא"ק רק בשערות דיקנא וראש הה' בשערות רישא.

תגין:

הם מג"ר דבינה, וה"ס נפש דאותיות שהם גוף נמשכות מז"ת דבינה, ותגין נמשכות מג"ר דבינה (ש"ה פ"ה ע"ח). וגוף ונפש שותפין המה ע"ד תגין ע"ג אותיות (ונראה שה"ס עיה"נ שיתוף דמה"ר בדין).

תגין מ"ה ה"ס ישסו"ת

טנת"א וז"ס טנת"א כי החוטם שה"ס ראש הבי' (כי בראש הא' אין מדובר) ע"ב וכתר וטעמים, והאזנים שה"ס ראש הג' ה"ס הס"ג וחכמה ונקודות, והעינים שה"ס ראש הד' ה"ס מ"ה בינה ותגין, והגלגלתא שה"ס ראש הה' ה"ס ב"ן ז"ת ואותיות. ועם כל המתבאר בתיקוני שערות תבין אשר הגלגלתא שה"ס הזדככות המסך עד השורש מכאן נמשכו סוד האותיות. והעינים שה"ס ז"א בחי"א ורוח שערות, המה הנוקעום בעצם הגלגלתא ומוצואום רוח שערות לחוץ שהוא ראש ד' הוא חופף על האותיות מלמעלה, וה"ס בינה כי הוא ראש הד' דישסו"ת המלבוש על חג"ת רס"ג מחוה הכולל ולמטה. ובזה תבין קושיי גדולה שאומר שם (ע"ח ש"ה) שנקורות דס"ג מלובשום במ"ה וב"ן.

ובזה מובן שנקודות רס"ג היינו חגי"ת דס"ג והמה מלובשים בישסו"ת שה"ס מ"ה
ובחי' תגין כנ"ל.

תוהו ובוהו:

כתרגומו צדיא וריקניא. כלומר, שאין להקלי' שום אחיזה באור גדול הזה, ובטרם
שבאים לצוד מהאור נמצאו תיכף מתרוקנים מכל חיותם ונדחים לאבדון.

תוהו נקי עתיק:

כן פי' האר"י ז"ל, כי מפני ההעלם הגדול הוא מתהה עיני השכל שה"ס השכל הנעלם
מכל רעיון, ומתוך כך משתוקק השכל לצוד משהו משם, וע"כ נק' ג"כ צדיא. וזסו"ה כי
ציד בפיו או יודע ציד (שה"ס ראש מקוה).

בוהו ה"ס א"א: בסוד נידחים יקבץ, כי א"א יורה על תיקון העתיד שלא ידח ממנו נדח
ויקבץ כל אלו ניצוצין ויאריך פניו אליהם. וע"כ על שמם נק' דהיינו בוהו שרומז על
המתרוקנים כתרגומו הנ"ל (וה"ס תוך מקוה).

וע"כ נק' ג"כ **ניצוץ נברא** כי ניצוץ הוא מלשון **מציץ** מן החרכים, ובטרם כל יציר נברא
נמצא רק סוד **ניצוץ בורא** כלומר, שלא היה עוד שום נברא שההסתכלות יחול עליו,
ומכח הזה ה"ס עתיק שנעתק מכל רעיון, ומסוד הזה בנמצאים הרשעים בעוה"ז כמוץ
אשר תדפנו רוח, מוץ הוא המקור של מציץ כמו ראייה מן רואה, וע"כ נדמו למוץ
שתדפנו רוח העליון וכעלה נדף, וכ"ז הוא מסוד ניצוץ בורא, ובסוד **ניצוץ נברא**: כי לעת
נעשה בחפצו כל הנברא, הבה אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, וגם המציצים הנדחים
לאבדון יש להם תקון, וכשא"א מקבץ אותם נק' על שמם ניצוץ של נברא והבן.

תורה:

מלשון ירה ירה יירה. דהיינו לרמז שאי אפשר להגיע לשלימותו אם אינו מרגיש רוממותו
ית', עד שבטרם חושב להתקרב ולהדבק בו מזדזעים ומרתתים כל רמ"ח איבריו וגידיו,
וה"ס שבתגלה להם לישראל בשלשת ימי הגבלה, כל הנוגע בהר סקל יסקל או ירח
יירה להיותו הפתח והשער לשלימות השגתה.